Dr. Şerban Milcoveanu

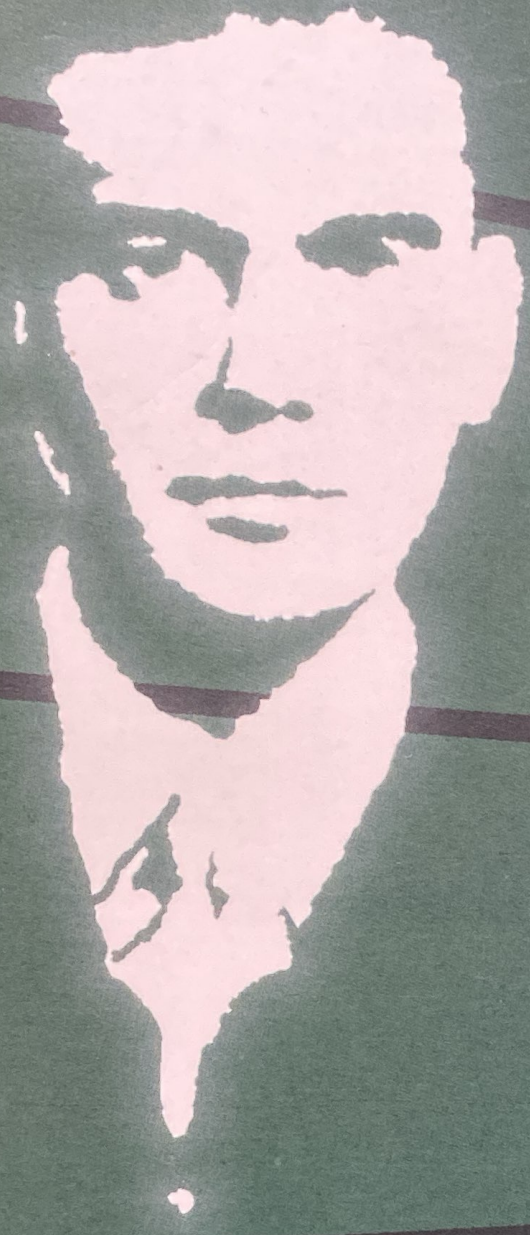

Memorii

(1929 - 1989)

Dr. Şerban Milcoveanu

MEMORII

Mici contribuţii la

ISTORIA POLITICĂ A ROMÂNIEI CONTEMPORANE

Relatări ale unui martor al epocilor şi participant la evenimente

Vol. I: CU MARELE ELAN AL ŢĂRII
(1929 – ianuarie 1941)

Vol. II: SUB PRIGOANĂ CONTINUĂ
(ianuarie 1941 – decembrie 1989)

Bucureşti, 2008

Caseta tipogr.
Memorii
Dr. Şerban Milcoveanu
2008
Prefaţă: Dr. Rebecca Haynes, traducere în l. română: Raul Cârstocea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

MILCOVEANU, ŞERBAN
Memorii / dr. Şerban Milcoveanu. - Piteşti : Pământul, 2008
ISBN 978-973-1750-71-2

821.135.1-94

Editura: PAMANTUL
Tehnoredactare: Doina Lascu
Culegere: Dorina Podea
Design coperta: Vlad-Antonio Lascu

ISBN 978-973-1750-71-2

Preface

It is a great honour and privilege to have been asked to write this preface to Dr. Milcoveanu's volume of memoirs for this work clearly carries an important historical significance. Dr. Milcoveanu is one of the very few Romanians alive today to have lived through all the decisive events in the history of Great Romania in the twentieth and early-twentieth centuries. These include the creation of Great Romania in 1920, the subsequent introduction of pseudo-democracy which lasted until 1938 when it was replaced by the royal dictatorship of King Carol II, the establishment of the National Legionary State and the Antonescu regime which took Romania into the Second World War in 1941. The Romanian government's armistice with the Soviet Union in August 1944 following the fall of Antonescu led to the imposition of communism in Romania which was to last until the revolution of 1989 brought about a degree of democratization. Throughout his long life Dr Milcoveanu has observed and recorded the unfolding of these events with a critical eye. He has, moreover, frequently been an actor at the very heart of these historical changes.

This volume of memoirs therefore takes the reader through the history of Romania from 1929 right up until 1989. Here we have a unique opportunity to see these events through the eyes of an important member of the post-First World War student generation for whom the territorial preservation of Great Romania and the social elevation of its Romanian peasant sons and daughters took on an almost religious significance. For this generation, the dread of Soviet Russian revisionism and communist infiltration in the 1930s, and its probable effects on Romanian society, was very real. The Soviet invasion of Bessarabia, northern Bukovina and Herţa in June 1940 and the imposition of communism from 1944 were, therefore, all the more traumatic. In reading these memoirs, we gain an important understanding of the world view of young Romanians in the inter-war era and how this effected their reactions to the inter-war regime and to communism following the Second World War.

In particular, it is Dr Milcoveanu's role both as a national student leader and as a member of the Legionary Movement in the 1930s which makes these memoirs so interesting. As president of the Society of Medical Students and later of the National Union of Romanian Christian Students, Dr Milcoveanu was at the centre of nationalist student politics which, unlike most student politics in Europe today, had a direct impact upon mainstream politics. In 1935 Dr Milcoveanu entered the Legionary Movement, eventually joining Mihail Polihroniade's Axa cuib. With the student movement consisting of some four hundred separate organizations and the Legionary Movement going from strength to strength, Dr Milcoveanu's record of his student activities in the 1930s makes exciting reading. There is much here of interest to historians not only of the student movement and of the Legion, but also historians of medicine seeking to understand Romanian medical practice from the 1930s onwards. Moreover, the reader is given graphic accounts of the corruption of Romanian politics in the 1930s, the brutality of the forces of law and order towards the students and the conditions in Romania's prisons whence Dr Milcoveanu and

many other Legionaries were sent in 1938 and 1939. Portraits and accounts of the activities of mainstream politicians are not lacking either and there is much here concerning the Legion's great admiration for Iuliu Maniu and the events leading up to the signing of the pact between Codreanu and Maniu, with which Dr Milcoveanu was involved, to ensure that the elections of December 1937 were not manipulated by King Carol II and the Tătărăscu government.

As president of the UNSCR, Dr Milcoveanu worked with Codreanu at the movement's administrative headquarters at No 3, Strada Gutenberg in Bucharest from 1936 to 1938. His admiration for Codreanu's character, leadership and his aims with regard to the Romanian nation is naturally intense. That many other students felt the same seems clear since, amongst the many revealing facts in these memoirs, we learn that by the winter of 1935/36, Romanian medical students had moved, virtually en masse, over to the Legionary Movement. These memoirs give us a number of insights into the possible reasons for the Legion's growth. Dr. Milcoveanu points out that Romanian students entered the Legion because Codreanu called upon the students of rural background to enter the urban environment once they had finished their studies, rather than returning to the countryside. In other words, the Legion was not, as many have claimed, 'anti-modern' and reactionary, but envisaged a social revolution in which the children of the Romanian peasantry would form both the urban middle class and the future government of the country. It was for this reason that the Legion proved to be more popular amongst students in the 1930s than the National Peasant Party, whose leader, Ion Mihalache, encouraged the students to return to the land to build up Romanian agriculture. Dr Milcoveanu's own decision to enter the movement came about as a result of encountering Legionary students of peasant background while on a train to the student congress in Craiova in April 1935. Impressed by their seriousness and conviction, he regarded them as 'the true Romanian nation of the present and the future' and he committed himself to the Legionary cause. (vol. 1, p. 29). The memoirs point out, furthermore, that Legionary electoral success owed much to the fact that the traditional political parties had always neglected the country's peasant majority, relying on coercion to secure electoral victory. It was the Legionaries who first politicized the peasantry by working with the rural elite of teachers, priests and doctors.

These memoirs do not conceal a further important aspect of Legionary thinking, that is, the Legion's admiration for Germany by the mid-1930s. Given Romania's geographical position, and distance from France and Britain, the Legionaries regarded Germany as the potential protector of Romania against Soviet revisionism. It was Germany, moreover, that was best placed to absorb Romania's agricultural produce in exchange for manufactured goods and thus to help develop Romania's commercial potential. Despite Iuliu Maniu's continued support for a pro-Western foreign policy during the election campaign in December 1937, it was Germany which was to emerge as Romania's ally following the loss of territory to the Soviet Union and Hungary in the summer 1940. Part of the Legion's intense anger with King Carol II in September 1940, as expressed in these memoirs, was that he had attempted to balance between Germany and the West in foreign policy and thus lost the

opportunity for an alliance with Germany early enough to have prevented the territorial losses.

Indeed, it is clear that by the mid-1930s French influence in Eastern Europe was declining and Great Britain was reluctant to make concrete military commitments in the region. As Professor Maurice Pearton has written elsewhere 'the fact of the matter was that Romania was not on the route to anywhere the British wanted to be'. Consequently, Romania was not of primary concern to British foreign-policy makers in the 1930s. British policy towards Romania was, however, transformed as a result of the so-called 'Tilea Affair' in March 1939. Following the Third Reich's invasion of Czechoslovakia on 15 March 1939, Viorel Tilea, the Romanian minister in London, informed the British foreign office that the Germans had issued an economic ultimatum to the Romanian government, demanding a monopoly of Romania's exports. Tilea added that he believed a German invasion of Romania was also to be expected. The Romanian government in fact denied the existence of an ultimatum and any threat of German invasion. The incident did, however, jolt the British government into reconsidering its policy towards Romania to prevent the consolidation of German power in the region. In April 1939 Britain and France issued a guarantee of Romania's territorial integrity. By the winter of 1939, however, it became clear to the Romanians that the guarantee would come into operation only against the Germans and that the British, geographically isolated from Romania as they were, would not intervene on Romania's behalf against the Soviet Union. With the Soviet threat to Bessarabia becoming increasingly apparent, King Carol began to orientate his foreign policy towards Germany and to reconcile his regime with those Legionaries still in Romania led by Vasile Noveanu and those in Berlin under Horia Sima.

Amongst those portrayed in detail in these memoirs whose characters contrast so markedly to that of Codreanu, we must include both Horia Sima and King Carol II. With regard to the latter, it is hard not to agree that his return to Romania in 1930 constituted a great misfortune for Romania with its already compromised parliamentary system which the king set about to destroy. Having failed to wrest control of the Legion from Codreanu, King Carol masterminded the destruction of the movement and its leader in 1938. It was Carol's loss of territory in 1940, however, which brought about his downfall and the creation of the National Legionary State in September 1940 under General Antonescu and Horia Sima. For the original supporters of Codreanu, which included Dr Milcoveanu, Sima was never regarded as either a legitimate or appropriate successor to Codreanu, being compromised by his links to the security service. Certainly, some parts of the Legionary Movement were fuelled by xenophobia and anti-semitism. Sima released those elements upon his advent to power thus betraying some of the founding ideals of the Legionary Movement.

Dr Milcoveanu's membership of, and commitment to, the Legionary movement in the 1930s naturally affected his subsequent military experiences during the Second World War, which are graphically described here, and his relationship with General Antonescu whose irascible temperament was such a feature of his personality. Antonescu's downfall and the armistice of August 1944, however, set the stage for the communization of Romania. There were many in Romania,

however, who still hoped that British and American forces, who were now Romania's allies together with the Soviets, would arrive to offset the influence of the Red Army. The Churchill-Stalin percentages agreement of October 1944 has achieved notoriety in Eastern Europe and is regarded as evidence of the West's 'betrayal' of the region. In reality, however, what Churchill was trying to do was to gain a foothold in Romania for the Western allies (i.e. 10% influence) at a point when the Red Army had already been on Romanian soil for some three months and the Western armies were still fighting the Germans in Western Europe. Sadly for the Romanians, and the other peoples of Eastern Europe, the US's rejection in 1943 of Churchill's plan for an invasion of occupied Europe through the Balkans, rather than France, meant that Western troops were never in a position to liberate Eastern Europe from the Nazis. Thus, it was Soviet influence which filled the power vacuum left by the retreating German army.

Dr Milcoveanu's descriptions of Romania under the Gheorghiu-Dej and Ceaușescu regimes ought to dispel any illusions amongst Western 'fellow-travelers' with regard to the benefits of life under communism. Sadly, the utter failure of the British government to punish individual British citizens discovered to have been agents for communist regimes following the collapse of the Soviet Union reflects the inability of many in the West to take communist terror and breaches of human rights seriously.

In Romania's case, Ceaușescu's policy of apparent autonomy from the Soviet Union led to British support for his regime, which culminated in his visit to Britain in 1978 and the awarding of an honorary knighthood from the Queen. It was only when the excesses of his regime became apparent, in particular the systematization policy which involved plans to destroy thousands of traditional villages, that the British government become critical of the regime. When the Ceaușescu regime finally fell in December 1989, no one could have foreseen that Romania would become a member of NATO or of the EU within such a relatively short period of time. As a consequence, today Britain's links with Romania are probably closer than they have ever been. As Dr Milcoveanu points out in these memoirs, however, Romania's Great Power protector in the twenty-first century is in reality the United States. It remains to be seen, however, whether a resurgent Russia will pose any threat to Romania and, if so, how the United States would react.

Dr Milcoveanu is already the author of a number of books dealing with history, culture, social comment and medicine. These works reflect not only the author's erudition and wide-ranging interests, but, more importantly, the extent to which the inter-war generation of Romanian intellectuals were part and parcel of a broader European culture. These memoirs bring together a number of themes from these earlier works, but this time within the context of the author's own life experiences. They thus constitute a historical document and primary source in themselves. It is in this sense that Dr Milcoveanu can be considered a martur in the original Greek sense of a 'witness' to the history of twentieth-century Romania.

Dr Rebecca Haynes
University College London,
School of Slavonic and East European Studies

Prefață

Este o onoare și un privilegiu să scriu prefața la volumul de Memorii al Dr. Milcoveanu, volum cu o reală semnificație istorică. Dr. Milcoveanu este unul dintre foarte puținii români în viață care au trăit toate marile evenimente ale istoriei Românei din secolul al XX-lea: Întregirea României în 1920, perioada de pseudo-democrație care a urmat și care a durat până în 1938, când a fost înlocuită de dictatura regală a lui Carol al II-lea, instaurarea statului național legionar și a regimului Antonescu, care a dus România la participarea la cel de-al Doilea Război Mondial în 1941. Armistițiul guvernului român cu Uniunea Sovietică după căderea regimului Antonescu, în august 1944, a condus la impunerea comunismului în România. Acest regim a durat până când Revoluția din 1989 a adus o oarecare democratizare. De-a lungul îndelungatei sale vieți, Dr. Milcoveanu a observat și a înregistrat cu un ochi critic desfășurarea evenimentelor, fiind adeseori chiar implicat în aceste schimbări istorice.

Prin urmare, acest volum de memorii îl poartă pe cititor prin istoria României din 1929 până în 1989. Avem astfel ocazia să asistăm la evenimente prin ochii unui membru important al generației de studenți de după Primul Război Mondial, generație pentru care păstrarea integrității teritoriale a României Întregite și îmbunătățirea statutului social al fiilor și fiicelor țăranilor români dobândise o semnificație aproape religioasă. Pentru acea generație, teama față de revizionismul sovietic și față de răspândirea comunismului din anii '30 și a a potențialelor sale efecte asupra societății românești era foarte reală. Invazia sovietică în Basarabia, Bucovina de Nord și ținutul Herța din iunie 1940 și impunerea comunismului începând cu 1944 au fost, drept urmare, cu atât mai traumatice. Citind aceste „Memorii", reușim să înțelegem mai bine care era viziunea despre lume a tinerilor români din perioada interbelică și cum a afectat aceasta reacțiile lor la regimul interbelic și la perioada comunistă de după cel de-al Doilea Război Mondial.

În particular, dublul rol al Dr. Milcoveanu, de lider național al studenților și de membru al Mișcării Legionare începând din anii '30, face ca aceste memorii să fie extrem de interesante. În calitate de președinte al Societății Studenților în Medicină și, mai târziu, al Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România, Dr. Milcoveanu s-a aflat în centrul mișcărilor naționaliste studențești, care spre deosebire de majoritatea mișcărilor politice studențești din Europa de azi, au avut un impact direct asupra politicii la nivel înalt. Dr. Milcoveanu a devenit membru al Mișcării Legionare în 1935, alăturându-se în cele din urmă cuibului ‚Axa' al lui Mihail Polihroniade. În condițiile în care mișcarea studențească număra aproximativ patru sute de organizații separate și în care Mișcarea Legionară devenea din ce în ce mai puternică, amintirile Dr. Milcoveanu despre activitățile sale de student din anii '30 fac lectura cu atât mai fascinantă. Foarte multe aspecte sunt interesante nu numai pentru istorici ai mișcării studențești și ai Legiunii Arhanghelului Mihail, ci și pentru istorici ai medicinii care încearcă să înțeleagă practicile medicale în România din 1930 încoace. Mai mult, cititorul are prilejul de a lua cunoștință în mod detaliat despre corupția existentă în politica românească, despre brutalitatea forțelor de ordine față de studenți și despre condițiile de detenție existente în

închisorile unde Dr. Milcoveanu şi mulţi alţi legionari au fost trimişi în 1938 şi 1939. Nu lipsesc, de asemenea, portretele politicienilor de prim rang şi relatările referitoare la activităţile acestora. O parte semnificativă a materialului se referă atât la marea admiraţie pe care Legiunea o nutrea faţă de Iuliu Maniu, cât şi la evenimentele care au dus la semnarea pactului dintre Codreanu şi Maniu, în care a fost implicat şi Dr. Milcoveanu, pact menit să împiedice manipularea de către regele Carol al II-lea şi de către guvernul Tătărăscu a alegerilor din decembrie 1937.

Ca preşedinte al UNSCR, Dr. Milcoveanu a lucrat din 1936 până în 1938 cu Codreanu la cartierul general administrativ al Mişcării de pe Strada Gutenberg nr. 3, Bucureşti. Admiraţia sa faţă de Codreanu, de modul său de conducere şi faţă de ţelurile pe care acesta le urmărea pentru naţiunea română este în mod natural foarte intensă. Din memoriile Dr. Milcoveanu reiese faptul că mulţi alţi studenţi împărtăşeau aceste sentimente, din moment ce aflăm că până în iarna 1935-1936 studenţii români medicinişti se înscriseseră, efectiv în masă, în Mişcarea Legionară. Memoriile Dr. Milcoveanu ne furnizează posibile explicaţii pentru creşterea numerică a Legiunii. Astfel, Dr. Milcoveanu ne arată că studenţii români au intrat în Legiune şi datorită faptului că Codreanu îi îndemna pe studenţii proveniţi din mediul rural ca, odată studiile terminate, să încerce mai degrabă să rămână în mediul urban decât să se întoarcă la ţară. Cu alte cuvinte, Legiunea nu era, aşa cum mulţi au pretins, nici 'anti-modernă' şi nici reacţionară. Dimpotrivă, Legiunea avea viziunea unei revoluţii sociale în care copiii ţăranilor români urmau să formeze (viitoarea) clasă de mijloc urbană şi conducătoare a ţării. Din acest motiv, în anii '30, Legiunea s-a dovedit a fi mai populară în mediile studenţeşti decât Partidul Naţional Ţărănesc, al cărui lider, Ion Mihalache, îi încuraja pe studenţi să se întoarcă acasă la ţară, pentru a contribui la consolidarea agriculturii româneşti.

Dr. Milcoveanu a luat decizia de a se alătura Mişcării Legionare ca urmare a unei întâlniri cu studenţi legionari de origine rurală, în timp ce se afla pe tren către congresul studenţesc din Craiova din aprilie 1935. Impresionat de seriozitatea şi încrederea acestora şi considerând că aceşti studenţi reprezintă „adevărata Naţiune Română, din prezent şi din viitor" (Partea 1, p. 29), Dr. Milcoveanu a decis să se alăture cauzei legionare. Mai mult, memoriile Dr. Milcoveanu sugerează că succesul electoral al Legiunii s-a datorat în bună măsură şi faptului că partidele politice tradiţionale au neglijat în mod constant majoritatea ţărănească a electoratului, bazându-se pe măsuri coercitive şi pe tactici de intimidare pentru a-şi asigura victoria în alegeri. Legiunea este prima care a reuşit să politizeze ţărănimea, printr-o strânsă conlucrare cu elita sătească, formată din învăţători, preoţi şi medici.

Volumul de Memorii al Dr. Milcoveanu nu încearcă să voaleze un alt aspect însemnat al gândirii legionare, şi anume, admiraţia Legiunii pentru Germania la jumătatea anilor '30. Dată fiind poziţia geografică a României şi distanţa ce o separa de Franţa şi Anglia, Legiunea a considerat Germania drept un potenţial protector al României în faţa revizionismului sovietic. Mai mult, Germania apărea drept cel mai potrivit partener comercial al României, capabilă sa ofere bunuri manufacturate în schimbul produselor agriculturii româneşti şi să contribuie astfel la dezvoltarea potenţialului comercial al României. În ciuda faptului că în timpul

campaniei electorale din 1937 Iuliu Maniu a susţinut constant orientarea politicii externe româneşti către o alianţă cu puterile vestice, Germania este cea care va deveni aliatul României, în urma pierderilor teritoriale ale României în favoarea URSS şi Ungariei din vara anului 1940. O parte din poziţia de profundă contestare manifestată de Legiune faţă de Carol al II-lea în septembrie 1940, indicată în memoriile de faţă, se datora faptului că legionarii considerau că încercarea regelui de a pendula în politica externă între Germania şi aliaţii vestici a dus la pierderea unei alianţe mai timpurii şi mai favorabile cu Germania, alianţă care ar fi putut împiedica pierderile teritoriale ale României.

Într-adevăr, este de domeniul evidenţei faptul că la mijlocul anilor '30 influenţa franceză în Europa de Est intrase în declin şi că Marea Britanie se arăta reticentă să dea acestei regiuni garanţii militare concrete. Aşa cum profesorul Maurice Pearton a remarcat, 'problema era că România era situată într-o zonă neinteresantă pentru britanici'. Astfel, România nu reprezenta un obiectiv de primă importanţă pentru politica externă britanică în anii '30. Cursul acesteia s-a schimbat, oricum, ca o consecinţă a aşa-numitei 'afaceri Tilea' din martie 1939. Ca urmare a invadării Cehoslovaciei de către cel de-al III-lea Reich în 15 martie 1939, Viorel Tilea, ambasadorul României la Londra, a informat Ministerul Afacerilor Externe britanic că germanii au dat guvernului României un ultimatum economic, prin care se solicita monopolul asupra exporturilor româneşti. De asemenea, Tilea şi-a exprimat îngrijorarea în legătură cu o foarte probabilă viitoare invazie a României de către Germania. Însă guvernul român a negat existenţa oricărui ultimatum şi a pericolului unei proxime invazii germane. Acest incident a contribuit fără îndoială la reconsiderarea cursului politicii externe britanice faţă de România, în scopul prevenirii unei consolidări a puterii Germaniei în zonă. În aprilie 1939 Marea Britanie şi Franţa au garantat integritatea teritorială a României. În iarna anului 1939 devenise evident pentru români că garanţia va funcţiona numai în cazul unei acţiuni din partea Germaniei şi că britanicii, izolaţi fiind de România din punct de vedere geografic, nu vor interveni pentru România în cazul unei ofensive sovietice. Ameninţarea sovietică faţă de Basarabia devenind tot mai evidentă, regele Carol a început să se orienteze spre o apropiere faţă de Germania şi să încerce o reconciliere cu legionarii încă aflaţi în ţară — conduşi de Vasile Noveanu şi cu cei din Berlin – conduşi de Horia Sima.

Printre cei portretizaţi în aceste memorii în mod detaliat şi în marcată antiteză faţă de figura lui Codreanu se numără atât Horia Sima, cât şi regele Carol al II-lea. În privinţa celui de-al doilea, nu este greu de concluzionat că reîntoarcerea sa din 1930 la cârma ţării a constituit o reală neşansă pentru Romania, regele reusind sa distruga sistemul parlamentar deja compromis. Eşuând în încercarea sa de a smulge din mâinile lui Codreanu controlul asupra Legiunii, regele Carol şi-a propus distrugerea Mişcării Legionare şi a liderului său în 1938. Pierderile teritoriale suferite de România în anul 1940 sunt cele au dus la căderea regelui Carol al II-lea şi la formarea Statului Naţional Legionar în septembrie 1940, sub conducerea generalului Antonescu şi a lui Horia Sima. Vechii partizani ai lui Codreanu, printre care se numără şi Dr. Milcoveanu, nu l-au considerat niciodată pe Sima ca fiind succesorul cel mai potrivit sau legitim al lui Codreanu, date fiind legăturile lui Sima cu Siguranţa. În mod sigur, unele elemente ale Mişcării

Legionare erau pline de sentimente profund xenofobe și antisemite. La venirea sa la putere, Sima a încurajat exacerbarea acestor sentimente, trădând astfel unele din principiile fundamentale ale Mișcării Legionare.

Apartenența și devotamentul Dr. Milcoveanu față de Mișcarea Legionară din anii '30 au influențat fundamental nu numai experiențele sale militare din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, detaliat descrise în memoriile sale, dar și relația sa cu generalul Antonescu, caracterizat printr-un temperament foarte irascibil. Căderea lui Antonescu și armistițiul din august 1944 au deschis drumul către comunizarea României. În România erau mulți cei care continuau să spere că forțele armate britanice și americane, acum aliate ale României alături de URSS, vor veni să contrabalanseze influența crescândă pe care Armata Roșie o dobândea în țară. Așa-numitul 'Acord al procentelor' dintre Churchill și Stalin din octombrie 1944 a devenit notoriu în Europa de Est și este considerat ca fiind o dovadă a 'trădării' Europei de Est de către Occident. În realitate, trebuie să înțelegem că Churchill încerca să obțină o oarecare influență în România (10 %) într-un moment în care Armata Roșie se afla de trei luni pe teritoriul României și în care armatele aliaților vestici încă se luptau cu armatele germane în vestul Europei. Din păcate pentru români, ca și pentru celelalte popoare ale Europei de Est, respingerea de către SUA a planului lui Churchill din 1943 de invazie prin Balcani și nu prin Franța a Europei aflate sub dominație germană a însemnat că trupele aliaților vestici nu s-au aflat niciodată în poziția de a elibera Estul Europei de naziști. Astfel, influența sovietică a fost cea care a umplut vacuumul de putere creat în Europa de Est prin retragerea armatei germane.

Descrierile României în timpul regimurilor lui Gheorghiu-Dej, respectiv Ceaușescu pe care Dr. Milcoveanu le face în memoriile sale ar trebui să risipească orice fel de iluzie pe care vreun 'tovarăș de drum' vestic și le-ar mai face în privința beneficiilor aduse de un regim comunist. Din păcate, incapacitatea totală a guvernului britanic de a îi pedepsi pe acei cetățeni britanici care în urma căderii URSS au fost descoperiți ca fiind foști agenți ai regimurilor comuniste reflectă incapacitatea multor vestici de a percepe în întreaga sa dimensiune teroarea instaurată de regimurile comuniste și încălcarile grosolane ale drepturilor omului.

În cazul României, politica de aparentă autonomie a lui Ceausescu față de URSS i-a adus acestuia susținerea guvernului britanic, care a culminat cu vizita lui Ceaușescu în Marea Britanie din 1978; cu acest prilej, regina Marii Britanii i-a acordat lui Ceaușescu titlul onorific de cavaler. Abia în momentul în care excesele guvernării lui Ceaușescu au devenit evidente, în special politica de brutală sistematizare care a dus la distrugerea a mii de sate tradiționale din România, atitudinea guvernului britanic față de Ceaușescu s-a schimbat, devenind critică. Când regimul Ceaușescu a căzut în cele din urmă, în decembrie 1989, nimeni nu și-ar fi imaginat că România va deveni membră a NATO sau a Uniunii Europene într-un timp atât de scurt. În consecință, relațiile Marii Britanii cu România sunt probabil mai strânse azi decât au fost vreodată. Oricum, după cum subliniază în memoriile sale Dr. Milcoveanu, marea putere protectoare a României în secolul al XXI-lea este în realitate Statele Unite ale Americii. Rămâne de văzut, totuși, dacă Rusia va prezenta vreo amenințare la adresa României, și cum vor reacționa Statele Unite în acest caz.

Dr. Milcoveanu a scris numeroase alte volume despre istorie, cultură, implicare socială și medicină. Aceste lucrări reflectă nu numai erudiția autorului

și vastul său orizont de cunoaștere ci, și mai important, faptul că intelectualii României interbelice fac parte din cuprinzătoarea cultură europeană. Memoriile Dr. Milcoveanu aduc în discuție diferite teme abordate în operele precedente, dar care de această dată sunt plasate în contextul propriilor experiențe ale autorului. De aceea ele se constituie într-un document istoric și totodată într-o sursă primară. În acest sens, Dr. Milcoveanu poate fi pe bună dreptate considerat un ***martur*** *în sensul grecesc original al cuvântului, acela de '****martor****' al istoriei României în secolul al XX-lea.*

Dr Rebecca Haynes
Lector, cercetător și specialist în Istoria României
la Colegiul universitar din Londra
si la Centrul de Studii Europene

Traducere în l. română: **Raul Cârstocea**

NOTĂ

Adaug aceste rânduri, la rugamintea Dr. Şerban Milcoveanu, pentru a preciza că, în cadrul colaborării mele – ca om de litere – la redactarea acestui volum de „Memorii", în afară de corectura la prima mână şi de tehnoredactare am avut mici intervenţii asupra textului.

Astfel, am eliminat pe ici, pe colo unele repetiţii. Prea multa acribie a autorului ar fi îngreunat lectura textului şi i-ar fi dat cititorului impresia că este subestimat.

Dimpotrivă, am lăsat la locul lor, în curgerea textului, scene, imagini sau idei care, repetându-se, fac dovada profunzimii unor anumite convingeri şi impresii sau pot întări veridicitatea faptelor relatate.

Intenţia autorului, aşa cum domnia sa precizează aproape la fiecare pas, a fost să consemneze numai fapte cunoscute personal sau versiuni care au circulat în epocă şi care, uneori, au fost preluate de istoriografia românească într-o altă versiune, subiectivizată de circumstanţe.

Dr. Şerban Milcoveanu şi-a propus nu să „îndrepte tiparele" construite în cursul ultimilor 70 de ani, ci să-l ajute pe cititorul actual să le depăşească şi să discearnă singur asupra adevărului istoric, ţinând doar să precizeze că:

„Memoriile foştilor combatanţi de pe front şi memoriile foştilor luptători în revoluţii nu sunt uşor de înţeles. Logica din război este alta decât logica din timp de pace şi logica din revoluţii este alta decât logica din timp de ordine. Aceste memorii cer efortul de a gândi şi a judeca nu după criteriile de astăzi, ci după criteriile din respectivele împrejurări."

Mărturisesc că, parcurgând textul manuscrisului, punctul de vedere al dr. Milcoveanu asupra unor evenimente sau figuri istorice mi s-a părut uneori atât de insolit în raport cu versiunea oficială, încât am simţit nevoia să consult cele mai variate surse, pentru confirmare.

Prin urmare, textul este incitant şi deschide teme de cercetare pentru cititori în general şi pentru cercetători în special.

Doina N. Lascu

I. CU MARELE ELAN AL ŢĂRII BĂTĂLIA OFENSIVĂ

Naţiune în viguroasă ascensiune şi
cu drept legitim de existenţă în omenire.

Cele ce urmează nu sunt nici redactare istorică şi nici elaborare literară, ci ceva mai puţin, dar mai preţios: depoziţiile unui martor al timpurilor şi relatările unui participant la evenimentele dintre 1929-1989.

Lucrurile au fost posibile şi s-au petrecut după expresia populară „aşa a fost să fie", ca urmare a două însuşiri sau, poate, două defecte. Prima însuşire a fost să abordez cu maximă seriozitate toate lucrurile, nu numai în medicină şi ştiinţă, dar chiar în viaţa publică şi în activitatea politică.

A doua însuşire primită de la natură şi de la părinţi a fost ca, acceptând realităţile ca atare şi dincolo de orice împrejurări, să cred în suveranitatea adevărului şi să-i fiu devotat, indiferent de sacrificarea profesiunii, libertăţii şi chiar a vieţii.

În acest volum voi prezenta, cu precădere, ce am observat direct şi ce am trăit personal în cei doisprezece ani dintre februarie 1932 şi septembrie 1944.

În februarie 1932, fără să cer şi fără să vreau, am intrat în viaţa publică la Societatea Studenţilor în Medicină din Bucureşti şi aşa cum am menţionat, fără să cer şi fără să vreau, prin simplă rezistenţă pe poziţie, m-am văzut angajat fără întoarcere în Marele Elan al Ţării şi în Războiul antisovietic.

Societatea Studenţilor în Medicină din Bucureşti.

Această organizaţie studenţească fusese declarată în 1923, de către Prof. dr. Mina Minovici, drept „adjuncta Facultăţii de Medicină" şi fusese ridicată la rang de istorie naţională de cei doi preşedinţi dr. Ion Simionescu şi dr. Constantin Dănulescu. Am avut cultul ei încă din octombrie 1926, când am devenit elev în clasa a V-a la Colegiul Sf. Sava din Bucureşti. Am fost antrenat la şedinţele de sâmbătă seara de către studenţi medicinişti mai mari decât mine, originari din judeţul Olt: viitorul mare chirurg Constantin Andreoiu, viitorul mare chirurg dr. Constantin Trocmaier, viitorul mare anatomist Prof. dr. Ilie T. Riga şi viitorul valoros ftiziolog dr. Dumitru Roşulescu. Aceste patru mari valori intelectuale şi medicale învăţaseră la Liceul Radu Greceanu din Slatina şi aveau pasiunea de a mă trage după ei la studiul medicinii şi la frecventarea „Societăţii Studenţilor în Medicină".

Din 1926 până în 1929, am frecventat aproape regulat şedinţele de sâmbătă seara ale Societăţii. Partea I a programului era o conferinţă de filosofie a medicinii, susţinută de un profesor de la facultate sau de un mare medic practician, cum au fost dr. Victor Gomoiu sau dr. Vasile Trifu. Partea a II-a includea un referat sau o comunicare de medicină susţinută de un student şi apoi discuţii aprinse pe teme social-politice sau administrativ-organizatorice. Pentru acest program public de sâmbătă seara exista un secretar ştiinţific care rezuma şi consemna totul într-un mare registru din arhiva Studenţilor în Medicină. Ceea ce m-a impresionat la maximum a fost că toate şedinţele de sâmbătă seara începeau la ora 20^{00} şi se terminau la ora 23^{00} cu asistenţa în picioare strigând: **„Dreptate pentru Prof. dr. Nicolae Paulescu".**

I-am întrebat pe mentorii mei despre ce este vorba şi toţi patru mi-au explicat: deşi în 1921, la Bucureşti, Prof. dr. Nicolae Paulescu descoperise şi dovedise **insulina** ca

tratament al diabetului zaharat, în 1923 Premiul Nobel a fost acordat celor trei canadieni care-i furaseră descoperirea şi o publicaseră, pe numele lor, în America.

În toamna lui 1929 am venit la Facultatea de Medicină din Bucureşti, ca student. Aici am trăit prima observaţie negativă în raport cu evreii.

Selecţia pentru acceptarea la facultăţile de Medicină din România se opera scriptic după notele primite în clasele de liceu la materiile ştiinţifice: botanica, zoologia, biologia, chimia şi fizica. După acest criteriu de selecţie, eu Şerban Milcoveanu am fost primit al 23-lea, iar viitorul mare medic internist Prof. dr. Bruckner a fost acceptat al 24-lea. Înaintea noastră erau 22 de candidaţi de la Liceul Rasial Evreiesc, care la toate examenele primiseră nota 10 pentru a li se favoriza intrarea la medicină. La sfârşitul primului an de facultate, pe locul întâi era Ion Bruckner, al doilea eram eu, Şerban Milcoveanu, al treilea era Arnold-Adrian Popa din Galaţi, al 4-lea era Alexandru Andriţoiu din Bucureşti, iar cei 22 de studenţi evrei în cauză se găseau în coada clasamentului şi au fost lăsaţi repetenţi de ultraseverul Prof. Francisc Rainer. O parte din ei au plecat să-şi facă studiile în Occident şi s-au întors în România purtând titlul de doctor în Medicină înaintea noastră.

Chiar în octombrie 1929 am făcut cerere de înscriere şi am fost declarat membru al Societăţii Studenţilor în Medicină, la data aceea prezidată de marele neurolog şi mare psihiatru dr. Dumitru S. Enăchescu. O lună mai târziu, în noiembrie 1929, am făcut cerere de înscriere în organizaţiile studenţeşti pe ţară. Carnetul de membru şi insigna de Student Creştin mi-au fost înmânate chiar de preşedintele „Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români", viitorul inginer Ştefan Câmpineanu, care m-a privit direct în ochi şi mi-a strâns mâna dreaptă în chip de legământ pe viaţă.

La Societatea Studenţilor în Medicină toţi membrii erau naţionalişti, fără excepţie, dar se luptau două partide (grupări): unul dictatorial şi altul democratic. Deosebirea dintre ele era foarte simplă: partidul dictatorial cerea ca Adunarea Generală să ratifice deciziile deja luate de Comitetul conducător, în timp ce partidul democrat cerea ca toate problemele să se discute public, iar Comitetul conducător să aducă la îndeplinire hotărârile luate, cu majoritate de voturi, de către Adunarea Generală a tuturor membrilor. Eu m-am alăturat partidului democrat care, la alegerile din 1931, era condus de viitorul mare chirurg dr. Costache Dimitriu, supranumit „Cap de Fier". Porecla i se trăgea de la o şedinţă premergătoare alegerilor, în timpul căreia studentul Stamate Leţu ridicase un scaun şi-l ameninţa pe studentul Costache Dimitriu. Acesta i-a spus: „Loveşte, dacă ai curaj" şi, în urma impactului, scaunul s-a sfărâmat în bucăţele, dar capul lui Costache Dimitriu a rămas întreg.

Sistemul electoral în toate organizaţiile studenţeşti din acea epocă era într-adevăr excelent, chiar perfect. Se candida pe liste unitare, dar cu posibilitatea de a şterge un candidat de pe o listă şi de a vota un candidat de pe cealaltă listă. În felul acesta se împletea principiul unităţii ideologice (lista) cu principiul de prioritate a valorii individuale. La alegerile din februarie 1932, viitorul dr. Iancu Feneşan, preşedintele partidului democrat – originar din Banat, m-a selectat candidat la funcţia de secretar ştiinţific în Comitet. Spre surpriza unanimă, prin vot secret a ieşit învingătoare lista partidului dictatorial al viitorului chirurg dr. Constantin Găitulescu, iar de pe lista partidului democrat am fost ales numai eu, pentru funcţia de secretar al şedinţelor ştiinţifice.

Pe tot parcursul mandatului februarie 1932–februarie 1933, Comitetul dr. Constantin Găitulescu – dr. Marius Constantinescu discuta şi hotăra problemele principale în şedinţă secretă, fără prezenţa persoanei mele. În această calitate, de membru al Comitetului de conducere din Societatea Studenţilor în Medicină, am participat la trei evenimente epocale: de două ori „botezul focului" şi al treilea, „Scandalul din aula Facultăţii de Medicină". Le evoc succesiv.

Între 18 aprilie 1931 şi 5 iunie 1932, România a avut ca prim-ministru pe Prof. Nicolae Iorga, cu celebritatea de „Apostolul Neamului". În calitate de prim-ministru şi de ministru al Educaţiei Naţionale, Prof. Nicolae Iorga a introdus în programul Facultăţii de Medicină repetarea examenelor din primii trei ani de studii, sub numele de doctorate premergătoare doctoratului. Decizie anti-medicală, pentru că se învaţă anatomia pentru a fi apt de a înţelege fiziologia, se învaţă fiziologia pentru a fi apt de a înţelege patologia, se învaţă patologia pentru a fi apt de a înţelege clinica şi se învaţă clinica pentru a fi apt de a înţelege terapeutica. Ca atare, nu toate cunoştinţele învăţate premergător sunt cu drept de reţinere în memorie şi esenţialul culturii este aptitudinea inteligenţei de a prinde şi a asimila treapta superioară din ierarhia medicinii.

Pentru a ne convinge de obligativitatea „doctoratelor" premergătoare doctoratului final, prim-ministrul Nicolae Iorga a convocat studenţimea medicinistă în amfiteatrul cel mare al facultăţii. Societatea Studenţilor în Medicină a adus o ladă cu ouă clocite şi două lăzi cu pătlăgele putrede în scopul de a-l onora pe prim-ministru, odată cu adresarea de huiduieli.

Prim-ministrul Prof. Nicolae Iorga a trimis în locul lui pe ministrul Sănătăţii Publice, Prof. dr. Ion Cantacuzino, care a primit ouăle clocite, pătlăgelele putrede şi huiduielile. La 6 iunie 1932 a venit guvernul Dr. Alexandru Vaida-Voevod, iar noul prim-ministru, fiind medic adevărat, a desfiinţat aşa-zisele doctorate premergătoare doctoratului final.

Primul botez al focului. Atunci, în iarna anului 1931-1932, pe neaşteptate şi în plină sărăcie generală, Profesorul Nicolae Iorga, ca prim-ministru şi ministru al Educaţiei Naţionale, a introdus, dar numai la Drept, o taxă şcolară anuală de 3.000 de lei. Aceasta, când salariile lunare erau în jur de 400-500 de lei şi când agricultorii nu aveau posibilitatea de a exporta cereale din cauza *dumping*-ului practicat de Stalin în Europa de Vest.

Nu s-a dat nicio explicaţie pentru această măsură unilaterală, aplicată numai la facultăţile de Drept, şi abia în februarie 1932 s-a descoperit adevăratul ei scop. Guvernele I.C. Brătianu şi mareşal Alexandru Averescu făcuseră o lege prin care-i obligau pe ofiţerii de jandarmerie, comisarii de poliţie şi anchetatorii Serviciului Special de Informatii (SSI) să fie licenţiaţi în drept sau în ştiinţele administrative. Venind rege în România, Carol al II-lea împreună cu Gavrilă Marinescu, au pus susnumita lege în aplicare. Dar nu prin înlocuirea celor fără studii cu cadre care aveau studii universitare, ci prin înscrierea la Facultatea de Drept a ofiţerilor de jandarmi şi a comisarilor de poliţie. Dată fiind limitarea numărului de studenţi în universitate, jandarmi şi poliţişti au înlocuit pe adevăraţii studenţi cu ajutorul acelei taxe anuale de 3.000 de lei, care era plătită din fondurile secrete ale Ordinii Publice.

Societatea Studenţilor în Drept avea ca preşedinte pe un tânăr Damian, care a cerut sprijinul Centrului Studenţesc Bucureşti, prezidat de marele şi nemuritorul Traian Cotigă. Preşedinţii Traian Cotigă şi Damian au organizat o manifestaţie studenţească şi l-au proclamat pe Carol al II-lea drept „Regele Tineretului". De la balconul Palatului Regal, Carol al II-lea a mulţumit pentru titlu şi a promis desfiinţarea taxei anuale de 3.000 lei, pentru ca adevăraţii studenţi să-şi poată continua studiile. Taxa anuală a rămas neschimbată şi, atunci, Traian Cotigă şi Damian au decis ca studenţimea română din întreaga Universitate Bucureşti să meargă la Palatul Regal şi să-l întrebe pe regele Carol al II-lea când se va ţine de promisiuni.

Mobilizând întreaga studenţime din Bucureşti, s-a organizat o coloană continuă de la Piaţa Sf. Elefterie, pe B-dul Regina Elisabeta, până la întretăierea cu str. Brezoianu. Serviciul de ordine al Centrului studenţesc Bucureşti ne-a selecţionat pe noi, vreo 500 de studenţi „boboci", şi ne-a aşezat în capul uriaşei coloane, ca

eşalon de avangardă. Era ora 12^{00} când ne-am pornit în marş, spre Calea Victoriei. Acolo ne aştepta generalul Gavrilă Marinescu, încadrat de câte trei comisari, la dreapta şi la stânga lui.

Ajunşi la 20 m distanţă, cei din primul eşalon al coloanei ne-am oprit instinctiv, dar g-ral Gavrilă Marinescu ne-a făcut semn să continuăm înaintarea. Ne-am conformat şi am făcut iarăşi paşi înainte, când deodată, de pe lături, au apărut jandarmi cu puşti şi poliţişti cu biciuşti, care s-au năpustit asupra noastră şi ne-au stâlcit în bătăi pe noi, „bobocii" din primul eşalon al coloanei. În mijlocul învălmăşelii, a ţâşnit din coloană studenta Anastasia-Sica Popescu, originară din judeţul Mehedinţi, şi, în loc să fugă ca noi toţi, s-a dus glonţ la g-ral Gavrilă Marinescu şi i-a administrat o pereche de palme.

Ca toţi ceilalţi „boboci", şi eu am primit pe spate lovituri cu patul puştii şi cu biciuşca de cauciuc. Acesta a fost primul botez al focului, când am căpătat convingerea că poliţiştii şi jandarmii sunt duşmanul nr.1 al României.

Al doilea botez al focului. Pentru neplata timp de şase luni a soldelor la ofiţeri şi a salariilor la funcţionari, în ziua de 6 iunie 1932 guvernul Prof. Nicolae Iorga a fost trimis la lada de gunoi şi înlocuit de un guvern naţional-ţărănist având ca prim-ministru pe Alexandru Vaida Voevod, apoi pe Iuliu Maniu.

Evenimentul la care ne referim s-a petrecut în ziua de 24 ianuarie 1933. Prim-ministru, dr. A. Vaida Voevod; ministru de Interne, Prof. George Mironescu; atotputernic ministru de Externe, Nicolae Titulescu. Toţi trei, cu înalte grade în ierarhia Ordinului Masonic.

De peste 10 ani, opinia publică, *recte* ziarele româneşti în frunte cu „Universul" lui Stelian Popescu şi partidele naţionaliste în frunte cu prof. A.C. Cuza, Octavian Goga şi Corneliu Zelea Codreanu fierbeau de indignare pentru că nu era pusă Cruce Creştină la Mormântul Eroului Necunoscut din Parcul Regele Carol I. La Marea Adunare Studenţească, studenţii legionari în frunte cu Mihail Stelescu şi Traian Cotigă şi-au impus punctul de vedere ca tineretul să facă ceea ce nu voiau să facă clasa conducătoare şi aparatul de stat. Instinctiv şi în mod automat, în jur de cinci mii de studenţi ne-am încolonat şi-am pornit spre Parcul Regele Carol I, să instalăm noi, în numele Naţiunii, o cruce la Mormântul Eroului Necunoscut. Când coloana studenţească a intrat în parc, din dosul arborilor au apărut jandarmi şi poliţişti şi ne-au stâlcit în bătăi cu patul puştilor şi cu biciuşti de cauciuc, care loveau foarte greu, dar nu lăsau urme. Deci, pentru mine, o a doua dovadă că poliţiştii şi jandarmii sunt duşmanul nr.1 al României. Războiul dintre Stat şi Naţiune este cel care a distrus din interior România şi acest război autodistrugător a fost inaugurat de ex-regele Carol al II-lea şi de camarila sa în frunte cu generalul Gavrilă Marinescu.

Să evoc succint ce anume se ştia atunci, în 1931-1933, despre Corneliu Zelea Codreanu şi Garda de Fier.

La 24 iunie 1927, s-a fondat Legiunea Arhanghelul Mihail, cu program de trecere de la politica cererii la politica acţiunii. Liga Apărării Naţionale Creştine a prof. A.C. Cuza se limita la a denunţa conspiraţia mondială de infiltrare şi promovare a evreilor – clasă conducătoare în România – şi de transformare a acesteia într-un Israel European. Legiunea Arhanghelul Mihail, cu secţia politică Garda de Fier s-a lansat în rezolvarea „problemelor evreieşti" prin organizarea curentului de ascensiune socială a fiilor de ţărani şi de muncitori prin Universitate, pentru a deveni clasa conducătoare a propriei lor Patrii, România. Drept legitim, soluţie legală.

Împotriva acestei politici s-a mobilizat Finanţa Internaţională Evreiască, care a ordonat Guvernelor din România: ilegalizarea Gărzii de Fier, condamnarea la 20 ani închisoare a lui Corneliu Zelea Codreanu şi exterminarea antisemitismului. Toţi

preşedinţii Studenţimii în frunte cu Andrei Ionescu, Gh. Sârbulescu, dr. Vasile Noveanu şi Traian Cotigă au luat apărarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi au demonstrat că promovarea românilor în România nu are semn de egalitate cu antisemitismul, nici cu ura de rasă şi ura de religie, ca scop în sine.

Demonstraţiile organizaţiilor studenţeşti nu au convins guvernele Statului Român şi astfel s-au produs, în ianuarie 1931, în martie 1932 şi în decembrie 1933, ilegalizarea Mişcării Legionare prin simplă decizie guvernamentală şi arestarea miilor de legionari în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu.

Cum urciorul nu merge de trei ori la apă, la 29 decembrie 1933 a avut loc atentatul din gara Sinaia împotriva prim-ministrului I.G. Duca, ca act de disperare şi ca protest istoric. Procesul s-a judecat la Tribunalul Civil Bucureşti, care a pronunţat sentinţă de achitare pentru Corneliu Zelea Codreanu, g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul şi ceilalţi 56 comandanţi legionari inculpaţi.

Aceasta era situaţia generală a ţării în 1934, când regele Carol al II-lea a instituit starea de asediu şi cenzura militară, ca prim pas spre instaurarea dictaturii personale. Lupta cea mare se dădea între regele Carol al II-lea, care conspira constituirea dictaturii, şi Iuliu Maniu, care apăra Constituţia ţării şi regimul democratic.

A treia prezenţă pe scena politică erau Corneliu Zelea Codreanu şi Mişcarea Legionară, care au refuzat complicitatea cu regele Carol al II-lea şi care au preferat paralelismul cu Iuliu Maniu şi cu Constantin I. C. Brătianu în cadrul regimului democratic.

Să revenim la Societatea Studenţimii din Bucureşti. La alegerile din februarie 1934, la mică diferenţă de voturi, a căzut partidul democrat în frunte cu viitorul mare chirurg dr. Gh. Podeanu-Niscov şi a învins partidul dictatorial, în frunte cu Marius Constantinescu, Hortensiu Gancevici, Virgil Băleanu, Grigore Bonciu şi Ion B. Tomescu. În perioada începutului de an 1934, acest nou Comitet a condus Societatea după vechea sa politică dictatorială. În septembrie-octombrie 1934, a cerut Adunării Generale să se conformeze, cu disciplină şi cu aplauze, la hotărârile dinainte luate de Comitetul de conducere.

De două ori le-am pus la îndoială justeţea şi oportunitatea şi, în baza argumentelor mele, Adunarea Generală aproape cu unanimitate a respins propunerile Comitetului. Aşa ceva nu se mai întâmplase în istoria de 70 ani a Societăţii Studenţilor în Medicină din Bucureşti. Comitetul dr. Marius Constantinescu a decis să-mi pedepsească îndrăzneala şi să-mi dea avertizare, pentru a se evita o eventuală nouă rebeliune în Adunarea Generală. Practic şi concret, mi-au lipit pe frunte etichetă de francmason şi au chemat legionarii din toată Universitatea Bucureşti să vină la o şedinţă de sâmbătă seara pentru a-mi administra o lecţie de intimidare şi alungare. Sala de şedinţe era plină de persoane necunoscute şi atmosfera era tensionată, gata să explodeze. Preşedintele dr. Marius Constantinescu pune în discuţie o propunere şi, cu multă abilitate maliţioasă, îmi cere să-mi exprim opinia.

Am venit la tribună şi primele mele cuvinte au fost „Domnilor Colegi". Brusc, încep urlete şi proteste generale. Studentul viitor mare psihiatru dr. Constantin Daniel ridică scaunul şi începe să ţipe: „Cum, mă?! Tu, coleg cu mine?" Din fundul sălii ţâşneşte studentul viitor mare dermatolog dr. Mircea Panţu. Cu ochi furioşi, vine la tribună, loveşte cu pumnul în masă şi strigă cu mânie: „Eu, Mircea Panţu din anul II de medicină, nu permit unui francmason să ţină discursuri la Societatea Studenţilor în Medicină". Şedinţa a devenit vacarm general. O minoritate îmi lua apărarea şi cerea restaurarea ordinii legale. Majoritatea erau necunoscuţi de la alte facultăţi ale Universităţii şi toţi ţipau, unii împotriva altora. Felul în care Comitetul dictatorial încerca să-şi dovedească puterea şi autoritatea a provocat o imensă reacţie de indignare în rândurile studenţimii mediciniste. Mi s-au alăturat cu voinţă de acţiune George Rădulescu-Vişina, Ioan Dan Temeliescu, Ioan Cocioba, Matache Ionescu-Romanaţi, Ioan Lupaşcu, Valerian Popescu, Şerban Papadopol, Gh. Grigorescu,

Bazil Săvulescu, Nicolae Cristescu, Anastasie Novac, Gh. Mănac, George Bungeţianu, Zeno Bejan şi mulţi alţii: Vişinescu, Enescu, Brănescu, Popescu, Ionescu etc. Mulţumită lor, am transformat protestul împotriva violenţei în înverşunare împotriva Comitetului dictatorial.

Pe parcursul lunilor noiembrie-decembrie 1934 şi ianuarie 1935, şedinţele de sâmbătă seara ale Societăţii s-au desfăşurat în strigătele nu ale majorităţii, ci ale unanimităţii Adunării Generale, cerând plecarea cât mai grabnică a Comitetului dictatorial al dr. Marius Constantinescu. Voinţa de luptă şi entuziasmul pentru schimbare erau atât de mari, încât cu banii adunaţi din donaţii am editat ziarul protestatar „Cuvântul tineretului medicinist", în care ne exprimam convingerile naţionaliste şi pledam pentru aplicarea regulamentului de funcţionare al Societăţii. Atunci, în iarna lui 1934-1935, la Societatea Studenţilor în Medicină din Bucureşti s-au născut crezul şi lozinca: „Naţiunea ca scop şi democraţia ca mijloc".

Toate speranţele se centrau pe alegerile de Comitet, pe care statutul şi regulamentul Societăţii le fixa obligatoriu pentru începutul lunii februarie. În consecinţă, partidul dictatorial a propus pentru alegeri un nou comitet. Candidat la preşedinţie, Hortensiu Gancevici; candidat la vicepreşedinţie, Ion B. Tomescu şi candidat la secretariat, Paul Craja. Toţi trei erau studenţi eminenţi şi buni colegi, iar Paul Craja a devenit în 1938 erou al Mişcării Legionare şi, în 1939, Martir al naţiunii. În mod evident, se mergea spre câştigarea alegerilor de către partidul democrat, care le pierduse în mod regulat în anii anteriori. Dacă nu ar fi întrebuinţat violenţa nedreaptă împotriva persoanei mele, şi dacă nu ar fi provocat reacţia de indignare a celor mulţi şi anonimi, probabil că acel partid Naţional dictatorial ar fi câştigat şi alegerile de Comitet din februarie 1935.

Experienţa milenară a vieţii publice spune că, în politică, la fel ca în război, victoriile provin mai puţin din calităţile învingătorului şi mai mult din greşelile învinsului. Pentru a evita înfrângerea, partidul dictatorial de la medicină a început tratative de alianţă şi de întrajutorare cu Centrul Studenţesc Bucureşti – preşedinte George Furdui, şi cu Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români – preşedinte Traian Cotigă.

George Furdui şi Centrul Studenţesc Bucureşti au refuzat să se implice şi, eventual, să întrebuinţeze violenţa în treburile interne ale Studenţilor în Medicină. În schimb Traian Cotigă şi Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români au sucombat la seducţia a două frumoase studente mediciniste: Elena Atanasiu, originară din oraşul Panciu, şi Maria Bobi Ropală, care era premianta premiantelor în facultate.

Mulţumită acestor două studente mediciniste m-am pomenit, fără să ştiu cum şi de ce, cu ostilitatea nemotivată a Mişcării Legionare din Bucureşti. După cum mi-au spus Tache Savin şi Sandu Valeriu mai târziu, Corneliu Zelea Codreanu voise să retragă Mişcarea Legionară din competiţia violentă de la Societatea Studenţilor în Medicină, dar Ionel Moţa a fost de părere să se activeze în continuare, indiferent de rezultat.

Iată cum s-au desfăşurat lucrurile.

La 1 februarie 1935, Comitetul dictatorial Marius Constantinescu s-a baricadat pe propria poziţie şi a anunţat două hotărâri imperative. Prima a fost amânarea alegerilor de Comitet din februarie pentru iunie 1935, când studenţii sunt ocupaţi cu examenele şi nu au timp liber. A doua hotărâre a fost suspendarea pe timp nelimitat a tuturor şedinţelor de sâmbătă seara, inclusiv a conferinţelor ştiinţifice şi a dezbaterilor politice. Aceste două hotărâri dovedind transformarea dictaturii în tiranie nu puteau fi acceptate de cei 1.000 de membri ai Societăţii, care era persoană juridică şi care se socotea suverană în propria ei casă.

În prima sâmbătă următoare, Comitetul Marius Constantinescu a declarat inexistentă Adunarea Generală şi a invitat asistenţa să părăsească sala. Asistenţa a început să vocifereze şi Comitetul Marius Constantinescu s-a salvat fugind *a*

l'anglaise. La următoarea şedinţă, în locul lui Marius Constantinescu a venit să prezideze vicepreşedintele Aristotel Condaxe, care avea autoritatea de eminent student, viitor internist şi autoritatea de extern prin concurs al Spitalului Brâncovenesc. La vociferările de protest ale sutelor de studenţi, Aristotel Condaxe a încercat să anestezieze sala aşezând-o lângă el, în prezidiu, pe frumoasa medicinistă Zenaida Hagiopol şi, nereuşind, a părăsit sala cu toate registrele şi cu toate cheile. Adunarea Generală a tras inevitabila concluzie asupra situaţiei şi a pronunţat demiterea Comitetului fugit de la datorie.

În a treia sâmbătă, eram adunaţi în sala de şedinţe câteva sute de studenţi şi aşteptam ca fostul Comitet dictatorial să ne predea sigiliile, registrele, eşarfa şi cheile. Fostul Comitet n-a găsit altă soluţie decât să umble la instalaţia electrică şi să ne lase pe noi, Adunarea Generală, în beznă. Nimeni nu s-a intimidat, nimeni n-a plecat. Colegii căminişti au aprins chibrituri şi au adus lumânări, iar noi – Şerban Milcoveanu, Gh. Rădulescu-Vişina şi Ioan Dan Temeliescu – ne-am constituit în locotenenţa prezidenţială pentru a recupera de la impostori sigiliile, registrele, cheile şi eşarfele. Eşarfa era o bijuterie tricoloră asemenea drapelului, care arată unde este Patria şi cine este Patria. În acel moment s-a produs catastrofa. În sală a pătruns o bandă de necunoscuţi şi, la puţina lumină a lumânărilor, au pus mâna pe statuile din sala de şedinţe, inclusiv bustul Prof. Nicolae Paulescu, şi le-au transformat în arme împotriva noastră. S-a încins o bătaie corp la corp în întuneric, cu vitrinele de la dulapuri sparte. La propunerea studenţilor Mircea Ciovărnache şi Xenofon Guţulescu (primul, viitor neurochirurg şi al doilea, orelist chirurg), s-a luat hotărârea să introducem acţiune în justiţie, întrucât Societatea era persoană juridică sub controlul Ministerului Sănătăţii. Acţiunea a fost semnată de 220 de studenţi medicinişti şi tribunalul a fixat data procesului în regim de urgenţă, peste trei zile.

L-am angajat să pledeze pentru noi pe avocatul Grigore Racoviceanu, care avea biroul de consultaţie în P-ţa. Alexandru Lahovari şi care a refuzat să primească onorariu. Fostul Comitet Marius Constantinescu era apărat de avocatul Macri, jurisconsultul Studenţilor în Medicină. Pentru că noi, reclamanţii, eram 250 de studenţi, grefiera ne-a dat afară din sală, zicând că vom fi chemaţi când ne vine rândul. Cum stăteam toţi grămadă în Sala Paşilor Pierduţi, a trecut în robă de magistrat preşedintele sau vicepreşedintele Constantin Romano, de la Inalta Curte de Casaţie şi Justiţie. L-am salutat respectuos; fusese şeful tatălui meu, Ioan C. Milcoveanu, magistrat la tribunalul din Slatina. Dl. Constantin Romano m-a recunoscut, m-a întrebat ce căutam în tribunal, i-am explicat în câteva cuvinte şi dânsul a înţeles totul. S-a dus în sala de şedinţă şi nu ştiu ce-a făcut, dar grefiera aceea severă a venit la noi şi ne-a invitat să intrăm. Preşedintele complexului de judecată era cu dosarul nostru în mână şi procesul a început imediat. Avocatul Grigore Racoviceanu şi avocatul advers nu au putut pronunţa decât câte două fraze fiecare, pentru că preşedintele i-a oprit spunând: „Tribunalul e lămurit. Vom delibera. Decizia la sfârşitul şedinţei."

Decizia a fost o Ordonanţă prezidenţială pentru punere în legalitate în maximum 48 de ore şi numirea unei comisii de trei persoane – Şerban Milcoveanu, Ion Ionescu şi Ion Popescu – care să preia sigiliile, arhivele, cheile şi eşarfa, eventual cu ajutorul Comisariatului de poliţie teritorial, şi care să organizeze alegerile pentru Comitet înainte de a se încheia luna februarie 1935, aşa cum prevedeau Statutul şi regulamentul Societăţii.

Uluitor este cât de repede au priceput problema şi au găsit soluţia magistratul de la Casaţie, Constantin Romano, din cele câteva cuvinte pronunţate de mine, şi preşedintele Tribunalului Bucureşti, în cele 60 de secunde cât a durat judecarea procesului. Avocaţii Racoviceanu şi Macri erau şi ei uimiţi de cât de promptă şi de rapidă putea fi Justiţia Română.

Cu Ordonanța Prezidențială, m-am dus la serviciul portăreilor, care constatând dispariția din str. Schitu Măgureanu nr. 2 a fostului Comitet Marius Constantinescu, a solicitat Comisariatului de poliție să deschidă ușa prin forță, pentru a ne instala la conducere noi, cei trei nominalizați de Tribunalul București. Operațiunea de reintrare în legalitate a Societății a fost programată de serviciul portăreilor și de Comisariatul de serviciu pentru a doua zi, la 9^{00} dimineața.

Seara, în ajun, colegii din cămin mă sună la Spitalul Colentina să mă anunțe că la Societate se petrece ceva neobișnuit. Am venit imediat la fața locului și am aflat că fostul Comitet Marius Constantinescu reușise să-i adune la sediu pe treizeci dintre foștii președinți ai Societății și că deliberau cu toții în sala de lectură a bibliotecii. Împreună cu colegii Ion Popescu și Ion Ionescu am încercat să intrăm, dar ușa era încuiată cu cheia și când am bătut n-a răspuns nimeni. Între timp, în holul de la etaj se adunaseră circa 50-60 de studenți medicinișți din partidul nostru democrat antidictatorial. Tot discutând între noi, s-a reaprins înverșunarea împotriva Comitetului Marius Constantinescu și a manevrei sale de a se ascunde în dosul prestigioșilor foști președinți ai Societății. La un moment dat, înverșunarea ne-a mobilizat ofensiv și am izbit ușa încuiată, pătrunzând cu toții în sala de lectură a bibliotecii.

La o masă lungă erau Prof. dr. Alexandru Obreja, Prof. dr. Marinescu, dr. Victor Gomoiu, Prof. dr. N. Gh. Lupu, Prof. dr. I. Nițescu, dr. Victor Climescu, Prof. dr. I.T. Niculescu, Prof. dr. Vintilă Ciocâltău, dr. Ion Simionescu, dr. Constantin Dănulescu, Prof. dr. Petre Tomescu, dr. Constantin Dăniță, dr. Nicolae Roșu, dr. Costache Tănăsescu, dr. Lucian Demetrescu, dr. Geo Popescu-Craiova, dr. Constantin Găițulescu și alți iluștri foști președinți ai Societății, pe care nu i-am putut prinde pe retină în acele câteva minute de mare tensiune psihică. Imediat am înțeles că Marius Constantinescu, Virgil Băleanu, Aristotel Condaxe, Hortensiu Gancevici, Ion B. Tomescu și Paul Craja se prezentaseră drept reprezentanții legalității, ordinii și păcii, zugrăvindu-ne pe noi drept partidul răzvrătirii, anarhiei și rebeliunii. Prof. dr. Alexandru Obreja a căzut în capcană și cu glas autoritar a încercat să ne admonesteze pentru vinovăția de a fi adus Societatea la tribunal, în loc să ne conformăm Statutului și să respectăm regulamentul. Cu oarecare împotrivire, dar cu tot respectul, i-am explicat poziția antiregulamentară și antistatutară a Comitetului Marius Constantinescu și faptul că amânase alegerile din februarie pentru iunie 1935. Înțelegând că problema era mult mai complexă decât îi păruse la început, Prof. dr. Alexandru Obreja a preferat să se retragă. În ordinea vechimii și a autorității, Președinția a fost preluată de Prof. dr. Marinescu, care a supus dezbaterii cele două teze antagonice. Din discuții am înțeles că președinții cu cea mai mare autoritate – dr. Ion Simionescu și dr. Constantin Dănulescu – sesizaseră cine era și cine nu era în legalitate. La sfârșit, s-a pus la vot propunerea dr. Gomoiu: a) vechiul Comitet să fie lăsat a ține Adunarea Generală de încheiere și ratificare a activității pe anul 1934 și b) alegerile pentru noul Comitet să fie ținute de Prof. dr. N. Gh. Lupu, în numele foștilor președinți ai Societății.

Pusă la vot propunerea, foștii președinți au acceptat-o în unanimitate și *ipso-facto* am recunoscut-o și noi, ambele părți în conflict. Așa cum Națiunile sunt alcătuite din vii, morți și din cei care se vor naște, la fel și Societatea Studenților în Medicină îi include într-un tot unitar, alături de studenți, pe foștii ei președinți.

Lucrurile s-au desfășurat conform hotărârii luate de Consiliul foștilor președinți. Vechiul Comitet și-a depus mandatul în ședință festivă, dar a păstrat tăcerea asupra blasfemiei comise prin distrugerea splendidei statui a Prof. Nicolae Paulescu. Sigiliul, arhivele, cheile, eșarfa au fost preluate de Prof. dr. N.Gh. Lupu, care a convocat Corpul studențesc pentru alegerea Comisiei de verificare a gestiunii pe anul 1934 și a noului Comitet 1935.

Biroul electoral prezidat de Prof. dr. N. Gh. Lupu s-a completat cu un reprezentant al partidului democrat în persoana mea, Șerban Milcoveanu, și cu un reprezentant al partidului dictatorial, în persoana lui Ion B. Tomescu. La cercetarea evidențelor, am sesizat că partidul dictatorial se baza nu pe studenții din anii II-III-IV-V și VI, ci pe studenții din anul I și pe 120 de foști studenți în medicină rămași încă membri ai Societății. Aceștia 120 nu luaseră examenele și fuseseră exmatriculați din facultate, dar deveniseră interni pe viață în Spitalul de Psihiatrie al Prof. dr. Alexandru Obreja și pe la diferite azile de bătrâni și azile de psihopați. Cei 120 votau întotdeauna cu Comitetul de conducere care le eliberase legitimația și care le plătea cotizația regulamentară. Sărind peste evenimente, menționez că, odată ajuns președintele Societății, le-am radiat numele de pe evidențele de membri legali cu drept de vot.

Revenim la alegerile de Comitet de la începutul lui martie 1935. Alegerile au fost extraordinar de tensionate și au participat la vot 980 din cei peste 1.000 de studenți ai Facultății de Medicină. Operațiunea de votare a început la 8^{00} dimineața și urna s-a închis la 20^{00}. Numărătoarea voturilor a fost făcută personal de Prof. dr. N.Gh. Lupu în prezența mea și a colegului meu Ion B. Tomescu. Partidul nostru democrat avea drept organizatori pe: George Rădulescu-Vișina, Ioan Dan Temeliescu, Matache Ionescu-Romanați, Gheorghe Grigorescu-Craiova și Ion Cocioba, iar partidul dictatorial avea organizatori pentru votare pe Hortensiu Gancevici, Paul Craja, Dumitru Voinescu și Puiu Tonitza.

Ulterior, după alegeri, am aflat de la studentul Nicolae Crudu că partidul dictatorial tocmise pe niște studenți legionari de la alte facultăți să mă captureze și să mă țină cu mâncare, băuturi și țigări timp de 24 de ore izolat în pădurea Băneasa. Nicolae Crudu, și-a terminat relatarea cu „Nu te-am putut prinde, că te deplasai din loc în loc cu iuțeala fulgerului. Nu aveam nicio intenție agresivă, dar socoteam că, dacă lipseai de la alegeri, câștigam noi, legionarii, care susțineam candidatura lui Hortensiu Gancevici."

Revin la evenimentul alegerilor.

Cu lista partidului democrat au votat aproape în unanimitate studenții din anii II, III, IV, V și VI. Idem, majoritatea absolută a domnișoarelor studente, minus studenta Lucia Trandafir din anul III, care era aghiotanta celebrei comandante legionare Nicoleta Nicolescu, șefa Cetățuilor pe țară.

În timpul votării s-a văzut, de la bun început, că raportul de forțe era în favoarea partidului democrat. În epoca aceea interbelică, tineretul universitar era în totalitate naționalist, dar cu preferință pentru sistemul democrat, nu pentru sistemul dictatorial. Numărătoarea voturilor s-a încheiat la ora 24^{00} și Prof. dr. N.Gh. Lupu a întocmit un act constatator, semnat de mine în numele partidului democrat și de Ion B. Tomescu în numele partidului dictatorial. Practic și concret, Prof. dr. N.Gh. Lupu mi-a încredințat sigiliul societății și procesul verbal cu cele trei semnături. După aceasta, a venit în sala cea mare a Societății, unde eram circa 200 de studenți, și a anunțat public rezultatul alegerilor, cu diferență de 116 voturi în favoarea noastră, a partidului democrat.

După anunțarea rezultatului, Prof. dr. N. Gh. Lupu a părăsit sediul Societății din B-dul Schitu Măgureanu 2. În urma lui, un necunoscut a scos siguranțele instalației electrice și clădirea a intrat în beznă. Persoane imposibil de identificat în întuneric au sărit asupra mea să-mi smulgă sigiliul Societății și să distrugă procesul-verbal. Colegul Ioan Dan Temeliescu și colegul George Rădulescu-Vișina s-au făcut scut și au primit loviturile în locul meu, iar eu am fugit prin niște coridoare ascunse și am ieșit în stradă prin clădirea „Casei femeii". În urma mea era întuneric total și se auzeau tot felul de zgomote, inclusiv de geamuri sparte.

A doua zi am venit la Societate și am constatat că interiorul clădirii fusese devastat. Intrând în cancelaria Societății, găsesc reunit fostul Comitet dictatorial,

ca într-o şedinţă legală. Marius Constantinescu ocupa scaunul prezidenţial şi m-a întrebat: „Cu ce scop ai venit la Societate?“ Virgil Băleanu şi Hortensiu Gancevici erau în genunchi şi cu mâinile pipăiau printre hârtiile de pe jos, în căutarea sigiliului.

La răspunsul meu, pentru ce venisem, Marius Constantinescu îmi spune perfect convins şi cu glas autoritar: „Eşti greşit informat. Nu a existat nicio alegere de Comitet la Societate. Nu există niciun proces-verbal semnat de Prof. N.Gh. Lupu şi de vreun reprezentant al nostru. N-ai altceva de făcut, decât stânga împrejur şi afară, în stradă.“ Lângă Marius Constantinescu se găsea chiar Ion B. Tomescu, care în ajun semnase procesul-verbal şi acum păstra tăcere absolută. Ne-am uitat ochi în ochi şi i-am spus lui Marius Constantinescu: „Dragă Marius, iată la mine atât sigiliul Societăţii, cât şi procesul-verbal. Peste o oră revin cu portărelul tribunalului şi cu comisarul de poliţie.“

Deşi eram singur şi ei erau 6 sau 7, nu s-a produs bătaie ca în ajun, cum se întâmplase cu necunoscuţii aduşi din afara Societăţii.

Marius Constantinescu, Virgil Văleanu, Ion B. Tomescu şi Paul Craja s-au retras în viaţa lor particulară, iar noi, partidul democrat, am preluat conducerea Societăţii Studenţilor în Medicină.

Iată componenţa noului Comitet:

- Preşedinte, Şerban Milcoveanu
- Vicepreşedinţi, Ioan Dan Temeliescu, Matache Ionescu Romanaţi şi Ion Lupaşcu.
- Secretar general, Gh. Grigorescu-Craiova
- Casier general, Ion Cocioba
- Casier adjunct, Anastasie Novac
- Consilier delegat, Valerian Popescu şi Şerban Papadopol
- Secretar ştiinţific, Nicolae Cristescu şi Bazil Săvulescu.
- Secretar administrativ: Gh. Mănac, George Bungeţianu şi Zeno Bejan
- Administratorul revistei „Spitalul”, Gh. Rădulescu-Vişina.

Acesta din urmă era şi secretarul Comitetului de redacţie, care-i includea pe profesorii şi medicii susţinători ai revistei ”Spitalul”.

Administraţia căminului a fost asumată de vicepreşedintele Ioan Dan Temeliescu, unul dintre cei mai minunaţi şi mai extraordinari oameni întâlniţi de mine în viaţă. Dânsul a devenit un mare radiolog şi are invenţii de mare importanţă în radiologia aparatului excretor.

George Rădulescu-Vişina a devenit medic ftiziolog şi, complet nevinovat, a stat 10 ani închis într-un lagăr de prizonieri de la Polul Nord şi, în continuare, doi ani claustrat fără judecată şi fără condamnare, la Canalul Dunăre-Marea Neagră, în timpul regimului comunist. Ioan Lupaşcu a devenit profesor universitar, titularul Catedrei de Tuberculoză-Infantilă. Ion Cocioba cunoştea 14 limbi şi a devenit mare cercetător în bacteriologie şi imunobacteriologie, cu carieră la Spitalul „Muntele Sinai” din New York. Valerian Popescu a devenit profesor universitar şi titularul Clinicii de Chirurgie Maxilo-facială din Bucureşti. Şerban Papadopol a devenit mare cardiolog la Clinica dr. Bazil Teodorescu de la Spitalul Colţea. Cel mai inteligent dintre noi era George Bungeţeanu, care a devenit un mare medic practician. Zeno Bejan, când l-am reîntâlnit în 1964, era şeful Direcţiei Balneoclimaterice din Ministerul Sănătăţii.

Noi, cei din partidul democrat eram cu toţii naţionalişti, dar numai eu am intrat în Mişcarea Legionară, aşa cum voi arăta mai departe.

Cum era firesc, în martie 1935, sub presiunea mea, au fost reluate şedinţele de sâmbătă seara ale Societăţii Studenţilor în Medicină, al căror program includea o

conferinţă ţinută de un profesor invitat, pe o temă de filosofie a medicinii sau pe o temă de avangardă şi pionierat în medicină. Îmi amintesc că am invitat trei conferenţiari să vorbească despre rezecţia gastrică în ulcerul duodenal: Prof. dr. Iacob Iacobovici, Prof. dr. Nicolae Hortolomei şi dr. Grigore Georgescu.

În cadrul temelor de filosofia medicinii, ne-au conferenţiat Prof. dr. I.T. Niculescu, mare neurohistolog, şi dr. Dumitru Bagdasar, fondatorul neurochirurgiei în România. Numele conferenţiarilor şi temele abordate erau consemnate în registrele Societăţii. După conferinţa profesorului invitat, urma o comunicare sau un referat pe o temă ştiinţifică susţinută de un student sau de un extern sau intern din spital. Personal, am susţinut două comunicări: 1) „Diagnosticul diferenţial pe 10 întrebări obligatorii ale epigastralgiei“ şi 2) „Un semn nou (reacţia lichidiană pleurală) în diagnosticul diferenţial al infecţiilor din hipocondrul drept şi din loja renală dreaptă“. După programul ştiinţific mai sus arătat, urma programul aşa-zis administrativ, cu foarte variate discuţii social-politice.

După căderea suferită la alegerile din februarie 1935, partidul fost dictatorial a reluat ofensiva cu platforma ideologică a Mişcării Legionare şi având ca nou şef pe ilustrul Paul Craja, de origine româno-macedoneană. Au încercat să se războiască de mai multe ori cu partidul nostru democrat şi cu noul Comitet, dar nu au reuşit. Eu încetasem să le mai răspund la întrebările puse în public. Nu le mai răspundeam, pentru că răspunsul negativ era evident chiar din substanţa întrebării şi pentru că asistenţa se manifesta reprobativ încă din momentul în care dânşii formulau întrebarea.

Iată, în expunere cronologică, marile evenimente de la Societatea Studenţilor în Medicină în cursul anului 1935.

Pe la sfârşitul lui martie 1935, se fondează în Bucureşti „Asociaţia foştilor preşedinţi ai Studenţimii din România“. Iniţiatorii erau: dr. Ion Simionescu, dr. C-tin Dănulescu, Prof. Napoleon Creţu, Prof. Haralamb Rovenţa, avocat Ionel I. Moţa, avocat Radu Budişteanu, dr. Gh. Sârbulescu, dr. C-tin.Dăniţă, jurist Andrei Ionescu (cu pseudonimul literar A.Vântu), dr. Nicolae Roşu, dr. D-tru. S. Enăchescu, jurist Ilie Gârneaţă, jurist Mille Lefter, jurist Corneliu Georgescu, farmacist Vasile Iasinschi, avocat Vasile Cârciu, teolog Vasile Ţepordei de la Chişinău şi Costache de la Cernăuţi. Mi-au cerut – şi, evident, am fost de acord – ca respectivul Congres de fondare să aibă loc la Societatea Studenţilor în Medicină din Bucureşti, care fusese steagul şi comandamentul „Mişcării Studenţilor de la 10 decembrie 1922“. Sala era arhiplină, pentru că participau nu numai preşedinţii, dar şi conducerile celor peste 100 de organizaţii studenţeşti din România.

Organizaţiile studenţeşti erau teritoriale: după judeţul de origine, şi se numeau „Cercuri“, ori după facultăţile unde studiam, şi se numeau „Societăţi“. Toate Cercurile judeţene şi Societăţile pe facultăţi dintr-o Universitate alcătuiau un „Centru Studenţesc“; în 1935, erau Centre Studenţeşti la Bucureşti, Iaşi, Timişoara, Cernăuţi, Chişinău şi Oradea. Deasupra tuturor organizaţiilor studenţeşti şi cu autoritate pe întreaga ţară era Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români (UNSCR), cu departamente de afaceri externe, afaceri interne, sport-turism, presă-spectacole şi centru de documentare-arhivă. UNSCR avea în particular relaţii cu străinătatea şi raporturi cu guvernul, edita revista lunară „Cuvântul studenţesc“ şi organiza, o dată pe an şi în provincie, Congresul Naţional Studenţesc. Toate organizaţiile studenţeşti erau unitare şi nu se admiteau dizidenţe sau paralelisme. Comitetele de conducere se alegeau prin vot secret, cu candidaturi omogene pe liste, dar şi cu posibilitatea de a opta pentru candidaţi individuali. După opinia mea, sistemul de organizare şi de funcţionare al studenţimii române interbelice a fost cel mai perfect posibil şi-l recomand şi pentru viitor.

Revin la fundaţia „Asociaţia foştilor preşedinţi“. Sciziunea s-a produs pe tema alegerii preşedintelui. Aderenţii Ligii Apărării Naţionale, în frunte cu dr. I. Simionescu,

dr. C-tin. Dănulescu şi Prof. Napoleon Crețu, au propus sistemul preşedinției rotative cu durată de un an. Aderenții organizației „Arhanghelul Mihail" au propus preşedinție unică şi permanentă în persoana lui Ionel I. Moța. S-a supus la vot prin ridicarea mâinii drepte şi Ionel I. Moța, cu o majoritate de 80%, a fost ales preşedinte unic şi permanent al Asociației.

Dr. I. Simionescu, dr. C. Dănulescu şi Prof. Napoleon Crețu urmați de 20-30 persoane au părăsit sala de şedință şi s-au retras din Congres. Imediat au sosit nişte comisari de la Prefectura Poliției Capitalei, care au anunțat retragerea autorizației date de Ministerul de Interne şi mi-au cerut mie, preşedintele Studenților în Medicină, să nu mai las să continue Congresul la sediul nostru. Domnul Ionel Moța păstra tăcerea şi nu ştia cum să se rezolve problema. Eu le-am răspuns comisarilor de poliție că exista autonomie universitară, unde domniile lor n-aveau niciun drept să se amestece, şi că noi, Societatea Studenților în Medicină, eram persoană juridică şi puteam face în casa noastră ceea ce credem a fi bine.

Congresul foştilor preşedinți s-ar fi putut anula înainte de deschidere, dar odată deschis şi început, era legal şi legitim să se desfăşoare liber până la capăt. Comisarii de poliție au plecat, amenințând că vor reveni cu o trupă de jandarmi, şi eu i-am avertizat că vom închide poarta de la intrare. Această din urmă frază, spusă fără să gândesc, a fost determinantă, întrucât Codul Penal şi starea de asediu consideră ilegale numai adunările cu poartă deschisă, la care poate să intre şi să plece cine vrea.

Congresul acesta sub preşedinția lui Ionel I.Moța a ținut două zile, dimineața şi după-amiaza, şi s-a constituit cu o triplă funcționalitate, ca: a) bancă de informații şi consiliere la dispoziția necondiționată a oricărui solicitant; b) înalt Tribunal al Onoarei studențeşti, care să decidă în eventualele litigii dintre diferitele grupări studențeşti şi c) for de aducere la unificare sau cel puțin la bună înțelegere a celor două partide naționaliste Liga Prof. A.C. Cuza şi Legiunea lui Corneliu Zelea Codreanu.

În paranteză amintesc că, din însărcinarea foştilor preşedinți ing. Ştefan Câmpineanu şi dr. Vasile Noveanu, am refondat în 1990 această Asociație care vrea să continue tripla funcționalitate elaborată şi fixată de Ionel I. Moța în 1935.

Al doilea eveniment din istoria anului 1935 a fost o bombă explozivă care a venit absolut pe neaşteptate şi care a surprins protestatar întregul Corp medical românesc.

Încă din 1919, între ziarul românesc „Universul" al marelui patriot Stelian Popescu şi ziarele evreieşti pro-comuniste „Dimineața" şi „Adevărul" se purta un război mediatic pe cele mai diferite teme. Atunci, în martie 1935, acel război mediatic a avut ca subiect o problemă extrem de acută, şi anume, nostrificarea de diplome străine zise de „doctor în medicină". Iată elementele acestei probleme. *Primo*: Diplomele venite din străinătate erau în număr mai mare decât totalul diplomelor eliberate anual de cele trei facultăți de medicină din Bucureşti, Iaşi şi Cluj. *Secundo*: diplomele respective proveneau în exclusivitate de la facultăți de medicină dintr-o provincie a Italiei, dintr-o provincie a Franței, dintr-un orăşel din Belgia şi dintr-un orăşel din Austria, fără niciun amestec al Germaniei şi al Angliei, care nu s-au pretat la afacere. *Tertio*: beneficiarii acelor diplome erau în procent de 98% evrei, toți originari din România, şi nu puțini erau cei care nu făceau medicina la Bucureşti pentru că nu puteau trece examenul ultrasever şi ultraexigent de anatomie cu Prof. dr. Francisc Rainer. *Quarto*: acele diplome nu aveau valabilitate în țările care le eliberaseră şi, astfel, erau nostrificate în România de o singură comisie din Bucureşti, condusă de un om foarte imoral şi foarte corupt, Prof. dr. Nic. Gheorghiu. *Quinto*: întreaga afacere părea să fie strict financiară şi era regizată din culise de un avocat cu nume evreiesc pe care îl susținea ziarele „Dimineața" şi „Adevărul" în numele culturii universale şi al libertății democratice.

De această problemă a diplomelor străine se ocupau la ziarul „Universul" doi tineri de mare valoare, şi anume, frații Mircea Mirescu şi Liviu Mirescu, amândoi licențiați

în Drept. Ziarul „Universul" a întocmit un dosar cu fotocopii în şapte exemplare şi le-a trimis spre sesizare Ministerului Educației Naționale, Ministerului Sănătății Publice, Asociației Generale a Medicilor, Facultății de Medicină din Bucureşti, Facultății de Medicină din Iaşi, Facultății de Medicină din Cluj şi Societății Studenților în Medicină din Bucureşti. Primii şase destinatari probabil s-au mirat, dar practic au păstrat tăcerea şi n-au reacționat în niciun fel. România interbelică, de la moartea lui Ionel Brătianu (24 noiembrie 1927), era literalmente terorizată de cele trei Forțe Oculte atotputernice: Iudaismul mondial, Ordinul Masonic şi Finanța Internațională. Nimic nu mişca în România fără acordul acestor trei Forțe Oculte, iar regele Carol al II-lea era principalul lor subaltern şi principalul complice în politica internă a țării.

Să expun ce s-a întâmplat la Societatea Studenților în Medicină din Bucureşti. În calitate de Preşedinte, am pus dosarul în discuția Adunării Generale şi efectul a fost o explozie de indignare şi de revoltă asemănătoare bombei atomice. Încă o dovadă pe față a complotului de infiltrare şi suprapunere a evreilor drept nouă clasă conducătoare a României.

Încă din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, existase planul Crémieux-Peixotto, de fondare în spațiul carpato-ponto-dunărean a unui stat binațional, cu evreii – clasă conducătoare-exploatatoare, în calitate de națiune învingătoare, şi cu românii – clasă subordonată-exploatată, în calitate de națiune învinsă.

Indignarea şi revolta Adunării Generale s-au concretizat prin două hotărâri, luate în unanimitate. Prima hotărâre a fost redactarea unui Apel Național care să dea glas studenților mediciniste şi care să fie semnat de mine, în calitate de preşedinte. Acest Apel Național a fost tipărit în 1.000 de exemplare şi a fost trimis spre publicare la ziarul „Universul", care din proprie inițiativă mi-a schimbat numele în Ştefan Moldoveanu. La întrebarea mea, ziaristul Mircea Mirescu mi-a explicat: „Te-am apărat, să nu fii împuşcat pe stradă de necunoscuți".

A doua hotărâre a Adunării Generale a fost organizarea unei greve la toate cursurile Facultății de Medicină, şi aceasta, fără termen, până la soluționarea problemei de către Guvernul de atunci, prezidat de Gh. Tătărăscu şi având ca ministru de Externe pe atotputernicul Nicolae Titulescu. Întrucât în martie 1932 Regele Carol al II-lea se erijase în „Regele Tineretului", noi Societatea Studenților în Medicină i-am trimis o telegramă cu rugămintea de a ne lua apărarea şi de a rezolva problema. Din rândurile studenților mediciniste s-a produs o defecțiune imprevizibilă. Sub influența dr. Zalman Iagnov, şef de lucrări la Catedra de Anatomie, studentul George-Emil Palade a strâns semnături de desolidarizare şi le-a înaintat la decanatul Facultății de Medicină. Într-un mod neştiut de noi, această desolidarizare protestatară a ajuns să fie publicată în ziarele „Dimineața" şi „Adevărul". Ce a făcut George-Emil Palade a fost considerat drept trădare de către Adunarea Generală a Studenților în Medicină şi s-a decis eliminarea respectivilor din toate organizațiile studențeşti ale României. Toți semnatarii au venit în Adunarea Generală şi au declarat că îşi retrag semnăturile de pe protest şi că sunt şi rămân solidari cu noi, Societatea Studenților în Medicină. Singur George-Emil Palade a refuzat să se explice în fața Adunării Generale şi, astfel, la propunerea grupului legionar condus de Paul Craja, s-a votat eliminarea lui din Societatea Studenților în Medicină. Eu am încercat să amân votarea, pentru a avea o convorbire explicativă cu George-Emil Palade, dar Adunarea Generală nu a acceptat şi a luat hotărârea de a-l elimina. Nici George-Emil Palade nu a făcut nicio încercare, cât de mică, de a armoniza opiniile, pentru a reveni în Societate.

Greva generală a studenților mediciniste s-a desfăşurat în asentimentul şi cu încurajarea dacă nu a tuturor, sigur a marii majorități a medicilor din spitale şi din laboratoare. S-a produs un singur incident, la Spitalul Filantropia, unde dr. N. Gheorghiu a încercat cu servitorii şi cu brancardierii să-l ia la bătaie pe delegatul nostru care-i lămurea pe studenții de la punctul de Obstetrică-ginecologie. M-am dus imediat la Spitalul Filantropia şi Prof. dr. N. Gheorghiu a început să țipe la mine, amenințându-mă şi

insultându-mă. Studenții respectivi n-au fost de acord cu Prof. dr. N. Gheorghiu și s-au asociat deciziei noastre de grevă generală.

După o săptămână de grevă generală, s-a produs decizia guverului Gh. Tătărăscu – N. Titulescu. Faimoasa decizie guvernamentală a fost ca, la Facultatea de Medicină, cursurile să continue cu studenții evrei și militari, fără studenții grevișți. Studenții militari au fost aduși de la Institutul Medico-Militar, încolonați sub comanda locotenentului de infanterie Duport. Noi, cei de la Societatea Studenților în Medicină, l-am trimis ca delegat pe Gh. Mănac, din anul II. Acesta a întâmpinat coloana la intrarea în curtea facultății și a explicat studenților militari cauza și scopul grevei generale. Lt. Duport a început să urle tot felul de comenzi militare, dar studentul Gh. Mănac nu s-a lăsat intimidat și și-a continuat misiunea de lămurire. În numai câteva minute, studenții militari au fost lămuriți și au dat curs instinctului național și solidarității profesionale: cu toate țipetele lt. Duport, în unanimitate au rupt coloana și au plecat înapoi la Institutul Medico-Militar, pentru a-și relua studiul individual.

Cu studenții evrei, lucrurile s-au complicat și s-a ajuns la violență aproape sângeroasă. Ei veniseră înconjurați de o companie de jandarmi înarmați cu puști, care nu l-au lăsat pe delegatul Societății să vorbească cu studenții evrei, amenințându-l că-l împușcă. Delegatul nostru era Gh. Lupașcu, student în anul III, despre care știu numai că și-a dat teza de doctorat cu subiect de sistem nervos central și că a devenit un distins specialist în boli infecțioase. Informați că studenții evrei, protejați de jandarmi, au intrat în Facultatea de Medicină pe poziție de „spărgători de grevă", am plecat de la Societatea Studenților în Medicină un grup de vreo 50 de studenți. Scopul nostru era să-i alungăm pe jandarmii care încălcaseră autonomia universitară și să-i scoatem din Amfiteatru pe studenții „spărgători de grevă". Când am ajuns noi la Facultatea de Medicină, bătaia avusese deja loc și se pare că au fost și victime, atât dintre studenții evrei, cât și dintre studenții români. Am ajuns să pătrund în Amfiteatru, dar am aflat că lucrurile nu putuseră fi rezolvate prin dialog și convingere, așa cum reușise Gh. Mănac cu studenții militari.

Societatea Studenților în Medicină din B-dul Schitu Măgureanu nr.2 ținea ședință generală în fiecare după amiază. La aflarea atacului sub protecția jandarmilor, spiritele s-au aprins atât de mult, încât Adunarea Generală a hotărât, tot în unanimitate, un al doilea obiectiv, și anume „Numerus Nulus". S-au tipărit niște banderole la reverul hainelor, cu inscripția propusă de studentul Dan Gavriliu: „Medicina cere *Numerus Nullus*". Noul obiectiv a fost adoptat în unanimitate și și-au pus această banderolă, cu mult entuziasm, sute de studenți, plus internii și externii de spital.

Guvernul Tătărăscu–Titulescu a replicat cu o decizie a Rectoratului universitar și a Senatului universitar prin care noi, Comitetul Societății Studenților în Medicină, eram eliminați definitiv din toate universitățile României. Noi, Comitetul, nu ne-am intimidat și, instantaneu, s-a redactat o declarație prin care 600 de studenți în medicină cereau onoratului guvern și onoratului Senat să fie și ei eliminați din toate Universitățile din România. Pe declarație și-au depus semnăturile atât studenți din partidul nostru prodemocrat, cât și studenți din partidul advers prodictatorial. Până și Marius Constantinescu și Hortensiu Gancevici au venit să semneze și să-și arate solidaritatea cu comitetul. Ca răspuns al autorităților de stat la declarația cu 600 de semnături, cei din Comitet am fost chemați în fața Comisiei de disciplină, alcătuită din Prof. dr. Constantin Ionescu Mihăiești, Prof. dr. C-tin Parhon și Prof. dr. Mihail Manicatide. Ne-am prezentat în fața Comisiei de disciplină cu banderole la reverul hainelor și am anunțat că, dat fiind noul act de agresiune al guvernului, problema s-a complicat cu obiectivul *numerus-nulus* în plus de obiectivul non-nostrificării diplomelor străine. Când am dat raportul în fața Adunării Generale a Societății, indignarea și revolta s-au înzecit. Un student, Diaconu, a ținut un discurs fulminant, demonstrând că a început războiul între Stat

și Națiune și că Guvernul impostor al lui Gh. Tătărăscu și Nicolae Titulescu voia să distrugă capitalul biologic al neamului românesc. În unanimitate, Adunarea Generală a luat două noi hotărâri. Se știe că lupta politică are aceleași legi ca lupta militară și că, în politică, la fel ca în război, legea este spiritul mereu ofensiv pe poziție mereu defensivă.

Prima nouă hotărâre a Adunării Generale a fost fondarea unei a doua Facultăți de Medicină, cu sediul central chiar la Societatea Studenților în Medicină din B-dul Schitu Măgureanu nr.2. Cealaltă nouă hotărâre a Adunării Generale a fost să solidarizăm cu noi, medicina, celelalte facultăți și institute din Universitatea București. În înfăptuirea acestei hotărâri am plecat să solidarizăm studențimea, începând de la P-ța Cotroceni până la P-ța Romană. Studenții de la Medicină Veterinară și de la Biologie s-au solidarizat cu noi fără a fi nevoie de discursuri. Idem, studenții de la Facultatea de Litere, Istorie și Filosofie. Primul incident l-am avut la Facultatea de Drept, care atunci, în martie 1935, își avea sediul chiar în Universitate. A apărut un profesor Stoicescu, de Drept Roman, care în fața celor 600 de studenți din Amfiteatru a pornit un dialog vehement cu mine, care încercam să-l conving în mod pașnic cu argumente de logică. De la Universitate am plecat în P-ța Romană, să solidarizez studenții de la Academia Comercială, care erau în număr de câteva mii. La intrarea în Academie mă așteptau niște studenți necunoscuți care mi-au spus: „Studenții sunt într-un amfiteatru de la etajul I și ținem să vă informăm de două lucruri. Aici, la Academia Comercială, au putere partidul legionar și partidul comunist. Legionarii încă n-au primit vreun ordin de la conducerea lor și nu vor fi nici pro, nici contra. Comuniștii vor pândi ce veți vorbi și, dacă vor simți că n-aveți consensul celor mulți, vor sări asupra dumneavoastră și vă vor stâlci în bătaie."

Am intrat în amfiteatrul plin cu studenți. M-am prezentat cine sunt și am început să explic ce crimă națională și ce crimă profesională se face cu această nostrificare a unor diplome „bons pour l'Orient". Studenții din amfiteatru mă ascultau cu atenția încordată și, ulterior, am aflat că printre ei erau vreo 10 studenți comuniști, în frunte cu faimosul Gogu Rădulescu. În timp ce vorbeam de la catedră, apare pe o ușă laterală din dreapta Prof. Virgil Madgearu, însoțit de 5-6 asistenți și colaboratori. Prof. Virgil Madgearu se oprește la jumătatea distanței și le spune asistenților: „Dați jos impostorul de la catedră". Cei 5-6 asistenți se reped spre mine, dar deodată, un strigăt puternic al celor aproape 1.000 de studenți din amfiteatru: „Lăsați-l să vorbească. E președintele Studenților în Medicină. Problema e națională, de interes general". La auzul acestui strigăt general, cei 5-6 asistenți au paralizat pe loc și, fără a-mi întrerupe discursul, le-am făcut semn cu mâna, să plece. Nici măcar nu m-am uitat la ei și, ulterior, după ani de zile, am aflat că unul din ei era celebrul cercetător științific Veverca, originar din Banat și viitor doctrinar chiar al Mișcării Legionare. Prof. Virgil Madgearu a tras singura concluzie pozitivă a situației și, însoțit de asistenți, a ieșit pe aceeași ușă pe care intrase. Comuniștii n-au dat niciun semn de prezență sau existență; am aflat mai târziu că s-au încăierat cu legionarii și că Gogu Rădulescu a fost crunt bătut de studenții Sandu Valeriu și Tache Savin. Motivul acelei bătăi a fost un manifest comunist împotriva proiectatului „Congres Național Studențesc" din aprilie 1935 de la Craiova.

Aceste evenimente se petreceau la sfârșitul lui martie și începutul lui aprilie 1935. Ca din pământ, au apărut niște indivizi în haine civile, care-i legitimau pe trecătorii de pe stradă, iar pe cei identificați a fi evrei îi azvârleau în râul Dâmbovița sau în lacul Cișmigiu. Indivizii aceștia erau complet necunoscuți și, ulterior, am aflat că erau plutonieri și ofițeri de la Serviciul Special de sub conducerea lui Mihail Morusoff. In primele zile nu ne-am putut lămuri cine sunt și noi, Societatea Studenților în Medicină, n-am luat nicio măsură.

Pe 9 sau 10 aprilie 1935, la Societate mă vizitează Ion Rodeanu, preşedintele Studenţilor în Teologie din Bucureşti. Îl cunoscusem întâmplător la şedinţele Centrului Studenţesc Bucureşti şi-l admiram pentru blândeţea şi inteligenţa lui. Ion Rodeanu mă invită să-l urmez la o întrevedere cu George Furdui, preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti. Adică, autoritatea ierarhic superioară Societăţii Studenţilor în Medicină. În drum am trecut prin parcul Cişmigiu şi am văzut cu ochii noştri cum nişte necunoscuţi voinici zvârleau persoane, tot necunoscute, în lacul Cişmigiu. Ion Rodeanu îmi spune: „Aştia sunt poliţişti de profesie şi fac ceea ce fac în numele studenţilor medicinişti, să răspundeţi dvs". Evident, m-am înspăimântat. Ştiam că poliţia este capabilă de tortură în beciuri, dar încă nu o ştiam capabilă de bătăi pe stradă, în văzul tuturor. Ajungem în str. Matias Berthelot nr.100, unde în fundul curţii era locuinţa col. Ştefan Zăvoianu. George Furdui era căsătorit şi, împreună cu soţia, închiriase acolo o cameră. La întrevedere a asistat col. Ştefan Zăvoianu, care ulterior am aflat că era consilierul cel mai apropiat al lui Corneliu Zelea Codreanu. George Furdui, deşi nu mă cunoştea decât din auzite, de la bun început a intrat direct în subiect.

Iată ce mi-a spus: „Suntem în tratative cu Ministerul de Interne pentru Congresul Naţional Studenţesc pe anul 1935. Siguranţa Generală a Statului se împotriveşte aprobării şi justifică interdicţia cu anarhia din stradă a Societăţii Studenţilor în Medicină. Soluţia problemei este să ne desolidarizăm de aceste tulburări anarhice şi să-i demascăm pe bătăuşi, că nu sunt studenţi în medicină, ci comisari de poliţie. Îţi propun să semnezi alături de mine un comunicat, invitând Ministerul de Interne să-şi retragă de pe străzi bătăuşii şi să reintre el însuşi în ordinea legală."

Evident că eram întru totul de acord şi am semnat imediat comunicatul. În minutele următoare a sunat telefonul şi George Furdui a ridicat receptorul. L-am auzit spunând: „Lucrurile s-au desfăşurat exact aşa cum aţi prevăzut dvs. Acum discutăm lucruri în general şi până într-o jumătate de oră sunt la dvs".

Comunicatul semnat de George Furdui şi de Şerban Milcoveanu a fost tipărit şi difuzat în câteva mii de exemplare. Fiind demascată în scopuri şi mijloace, atotputernica Siguranţă a Statului nu s-a mai putut opune şi Ministerul de Interne, condus de Ion Inculeţ şi Eugen Titeanu, a dat aprobarea legală pentru Congresul Naţional Studenţesc din 15-17 aprilie 1935 de la Craiova. Acesta a fost un Congres magnific şi voi încerca să evoc câteva aspecte, legate de persoana mea. Dar mai înainte, un mic eveniment, totuşi demn de reţinut.

După eşecul Poliţiei la Congresul Naţional Studenţesc din aprilie 1934, de la Băile Herculane, şi dată fiind rapida legionarizare a organizaţiilor studenţeşti, Siguranţa Generală a Statului a încheiat o convenţie secretă cu Partidul Comunist Român în scopul de a fonda, de a organiza şi lansa o organizaţie diversionistă cu numele de „Frontul Studenţesc Democrat". Pentru salvarea aparenţelor, le trebuia un preşedinte care să aibă trei calităţi: să fie un student cu prestigiu la învăţătură, aflat în adversitate cu Mişcarea Legionară şi, pe cât posibil, Preşedinte de organizaţie studenţească. Prima lor alegere a fost persoana mea, care se presupunea a fi antilegionară, de vreme ce legionarii mă atacaseră la alegerea ca preşedinte al medicinişti1or.

Mă vizitează celebrul Amedeu Bădescu, care era şeful tineretului din Partidul Naţional Liberal şi care, fiind originar din Slatina, îmi fusese coleg în clasele primare. Era fiul unui medic cu mult prestigiu profesional şi în clasele primare fusese premiantul premianţilor. Acum, în aprilie 1935, mă invită să-l urmez pentru a participa la o şedinţă zisă încă secretă. Şedinţa era la un mic restaurant, probabil studenţesc, de pe partea dreaptă a Pieţei Rosetti. În sală erau şi s-au strâns vreo 10-12 persoane, absolut necunoscute de mine. Figurile lor mi-au rămas întipărite pe retină şi, după 11 ani – în 1946, l-am identificat pe profesorul de liceu Mihai Dragomirescu, mare lider comunist. originar din Buzău. Nu-mi amintesc să fi fost la această şedinţă viitorul mare comunist Gogu Rădulescu. Nici ei şi nici eu nu ne-am recomandat şi

Amedeu Bădescu, la întrebarea cine sunt aştia, mi-a răspuns: „Nici eu nu-i cunosc". Participanţii la şedinţă discutau despre fondarea şi lansarea unei organizaţii cu numele de Frontul Studenţesc Democrat, care să se împotrivească marelui pericol de a fi acaparate organizaţiile studenţeşti de către Mişcarea Legionară. Eu nu m-am asociat cu nimic la discuţia lor şi, din cât i-am urmărit în timp ce vorbeau, am pus diagnosticul că sunt comunişti în complicitate cu poliţia sau poliţişti în complicitate cu comuniştii. Am plecat fără să pronunţ vreo frază.

Ulterior, am aflat că i-au oferit şi lui Corneliu Coposu, de la Cluj, preşedenţia Frontului Studenţesc Democrat. Corneliu Coposu a întrebat la telefon conducerea PNŢ de la Bucureşti şi, primind aprobare, a pornit organizarea Frontului Studenţesc Democrat la Universitatea din Cluj. Astfel, a intrat în conflict violent cu cei trei fraţi Voicu-Vereş: Laurenţiu – viitor medic, Gheorghe – viitor geolog şi Tiberiu – viitor jurist. După conflictul cu legionarii, Corneliu Coposu s-a dus la Bădăcini pentru a cere sfatul lui Iuliu Maniu, care era protectorul politic al Transilvaniei. Iuliu Maniu i-a dat sfatul să nu se amestece nici cu comuniştii şi nici cu poliţiştii, ci să rămână membru pur, imaculat, al PNŢ.

Să revenim la Bucureşti, 12 – 13 aprilie 1935. Nimeni din Comitet şi nimeni din Adunarea Studenţilor în Medicină n-a vrut să participăm la Congresul Naţional Studenţesc de la Craiova. Aproape că şi eu eram pentru decizia de a nu participa la Congresul organizat de legionari când, pe neaşteptate, am primit o informaţie preţioasă. Potrivit acelei informaţii, aduse de colegul Gh. Popescu – viitor chirurg la Spitalul de Urgenţă, foştii mei adversari din partidul dictatorial proiectau, cu acordul sau cu complicitatea marelui preşedinte Traian Cotigă, o decizie pentru a mă elimina din toate organizaţiile studenţeşti ale României. În societate, la fel ca în natură, iminenţa unei războiri îi alungă pe cei cu temperament de laşitate şi-i atrage pe cei cu temperament combativ. Acea informaţie surpriză m-a decis să particip singur la Congres, cu eşarfa de prezident pe piept şi cu un raport despre nostrificarea diplomelor străine de doctor în medicină.

Deplasarea de la Bucureşti la Craiova s-a făcut noaptea, cu un tren personal care oprea în fiecare staţie şi în fiecare haltă. Toţi studenţii dormeau şi poate că eram singurul care stătea la fereastră în imposibilitate de a dormi. În tren eram în jur de 2.000 de studenţi şi, dintre aceştia, vreo 30-40 erau legionari. În fiecare staţie şi în fiecare haltă, studenţii legionari coborau pe peron şi în cele 5-10 minute de staţionare cântau fără întrerupere celebrele cântece *Ştefan Vodă al Moldovei*, *Cu fruntea sus*, *Noi suntem echipa morţii* şi altele.

Toţi acei 30-40 de legionari erau foarte tineri, copii de ţărani români împroprietăriţi în 1920, şi reprezentau însuşi curentul de ascensiune socială a claselor populare înspre clasa conducătoare. Elanul lor, vigoarea, tenacitatea, seriozitatea şi convingerea lor m-au convins că ei sunt adevărata Naţiune Română din prezent şi din viitor. Astfel că seara, la urcarea în tren în gara Bucureşti, nu eram legionar, dar dimineaţa, la coborârea din tren în gara Craiova, eram definitiv legionar convins. Nici nu se putea altfel, întrucât încă din iunie 1925, când îl văzusem pe Corneliu Zelea Codreanu pentru prima oară, în gara Slatina, eram admiratorul lui. Liga Apărării Naţionale Creştine a profesorului A.C. Cuza a însemnat explicarea cauzelor şi punerea problemei, iar Legiunea Arhanghelul Mihail al lui Corneliu Zelea Codreanu a devenit, în mod necesar, următoarea etapă: a soluţiilor de rezolvare şi a reconstruirii României.

La Craiova am locuit în familie, la unchiul meu Constantin Titi C. Milcoveanu, colonel de cavalerie, mare admirator al mareşalului Averescu şi prefect al judeţului Dolj în guvernarea din 1926-1927. Soţia sa, Theodora născută Geblescu, primise ca zestre o moşioară şi familia lor avea trei fete celebre: Constanţa, ajunsă cercetătoare lingvistă la o Universitate din Suedia, Florica, căsătorită cu principele Alexandru

Cantacuzino, şi Margareta, care în Germania, la Frankfurt, a murit de miocardită ireversibilă, după un simplu vaccin antigripal.

Congresul Naţional Studenţesc s-a desfăşurat în sala Teatrului Naţional, sub preşedinţia lui Traian Cotigă şi a fost un extraordinar succes prin seriozitatea rapoartelor prezentate şi entuziasmul aderărilor la Mişcarea Legionară. Eu am fost înscris în ziua a 2-a a programului, cu raportul „*Nostrificarea diplomelor străine de doctor în medicină*". După prezentarea raportului, apar la tribuna Congresului trei oratori, mai mult sau mai puţin programaţi: Hortensiu Gancevici, Paul Craja şi Ridiche. Toţi trei mă descriu ca diavolul în persoană şi mă acuză de marea vinovăţie de a fi împotriva Mişcării Legionare, care este sublimul Naţiunii şi viitorul Statului.

În timp ce vorbeau ei, agenţi plasaţi pe circumferinţa sălii au început să huiduiască şi i-au antrenat în huiduieli pe majoritatea participanţilor la Congres. Scopul lor era să mă intimideze şi, odată cu pierderea calmului, să mă facă să-mi pierd vigilenţa. În mijlocul huiduielilor, vine din spate studentul în Drept Petre Dinescu, originar din Piteşti, şi îmi şopteşte la ureche în chip de sfat: „E foarte de rău. Vor să suie la tribună. N-ai şansă de salvare decât dacă fugi pe uşa din spatele tribunii".

Eu am rămas pe loc, fără să scot un cuvânt şi, după câteva minute, huiduielile s-au epuizat de la sine. Preşedintele Congresului, Traian Cotigă, nu prea ştia ce să facă în continuare. Complotul urzit împotriva mea avea, cu certitudine, scopul de a mă face să fug de la tribună şi acolo, în culisele întunecoase din spatele teatrului, să fiu stâlcit în bătăi şi „desfigurat, pentru ca niciodată să nu mai îndrăznesc a ţine discursuri în public".

Văzând că eu nu părăsesc Tribuna şi că huiduielile s-au potolit, preşedintele Traian Cotigă trece la continuarea programului şi dă cuvântul studentului Cipău de la Cluj. Iniţial am crezut că Cipău, viitor mare chirurg ftiziolog, îmi va lua apărarea, dar văzând că nu o face, am sărit de pe scaun şi am venit pe avanscenă să mă apăr de acuzaţiile primite. Congresul m-a ascultat în perfectă tăcere. Am vorbit 7-8 minute cu maximă claritate. Am arătat că organizaţiile studenţeşti şi Congresul studenţesc sunt ale întregii studenţimi, indiferent de convingeri şi de ideologie şi că nu sunt proprietatea monopolistă a unei singure părţi componente, chiar dacă e Mişcarea Legionară. Am apelat la gândirea sinceră şi la raţionale logice pentru a înţelege că „viitorul României aşteaptă o Mişcare Legionară construită nu prin teroare, ci prin convingere. Eu personal refuz violenţa şi teroarea, care sunt mani festările egoismului şi vă invit pe dumneavoastră, adevăraţii legionari, la sinceritate şi curaj în serviciul altruist al Patriei noastre România". Evident, era o declaraţie de principii egală cu aderarea principială la adevărata Mişcare Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu. Sinceritatea este stâlpul susţinător al gândirii roditoare şi curajul este stâlpul susţinător al voinţei realizatoare.

La terminarea micului meu discurs, întreg Congresul a izbcnit în aplauze şi chiar în ovaţii. Din primul rând de scaune s-a ridicat avocatul Nicolae Totu, a suit pe tribună, m-a îmbrăţişat aproape cu lacrimi în ochi şi a strigat repetând: „Ai sufletul nostru. Eşti identic cu noi. Ai sinceritate şi curaj. Eşti de al nostru". Astfel, din acest incident public am devenit legionar nu numai în propria conştiinţă, dar şi în faţa Naţiunii. Două săptămâni mai târziu, pe Calea Victoriei mă opreşte un necunoscut care s-a recomandat M.C. Panait de la Siguranţa Generală a Statului. Mă felicită pentru performanţa oratorică de a fi schimbat în câteva minute un Congres care huiduieşte într-un Congres care ovaţionează.

În 1965, la staţiunea Borsec din judeţul Harghita am cunoscut un jurist, Nicolae Teianu, care îmi spune că m-a recunoscut pentru că fusese în sala Congresului în aprilie 1935 şi că ceea ce s-a întâmplat atunci cu mine este unic şi va rămâne unic în dinamica vieţii publice din România. L-am rugat să scrie pe hîrtie, dar încă n-am citit ceea ce a scris el pe două pagini ministeriale.

Aşa cum am amintit mai sus, m-am întors de la Craiova la Bucureşti legionar definitiv convins şi gata de încadrare organizatorică. Aceasta s-a făcut la recomandarea

principelui Alexandru Cantacuzino şi în cuibul de vârf al legiunii, condus de George Furdui. Pentru cunoaşterea de către Naţiune, voi descrie mai jos cum s-a petrecut acest eveniment al încadrării mele în mişcarea legionară.

Iată cum s-au petrecut lucrurile. George Furdui m-a luat de mână şi m-a condus la sediul legionar din strada Gutenberg nr.3; într-o cameră am aşteptat timp de câteva minute venirea lui Corneliu Zelea Codreanu. Mi-a întins mâna cu energie şi sentiment şi ne-am aşezat toţi trei în jurul unei mese. În timp ce dânsul mă privea direct în ochi, eu i-am spus: „Îmi dau seama că dumneavoastră sunteţi Adevărul şi Dreptatea de care are nevoie România în situaţia de astăzi. Cu nimic nu vreau să fac carieră politică, dar mă simt dator să vă ajut şi, dacă pot fi util, să mă încadrez în Mişcarea Legionară". Corneliu Zelea Codreanu a răspuns: „Noi avem legea că cine a fost împotriva noastră nu va putea niciodată fi primit în Mişcarea Legionară. Dar nu dumneata ne-ai atacat pe noi, ci ai noştri au greşit şi te-au atacat pe dumneata, care eşti Medicina. Aşa cum ai decis, eşti membru al Mişcării Legionare şi ai dreptul de a intra în biroul meu, oricând vei voi şi fără să baţi la uşă. Te aştept şi vom colabora cum va fi mai bine". În timpul acestei întrevederi s-a auzit un zgomot la fereastra deschisă. Apare capul lui Ion Rodeanu, care se căţărase pe zid şi ne spune: „Se împlineşte visul vieţii mele de a-l vedea pe Şerban Milcoveanu lângă Căpitan."

Ion Rodeanu era originar din judeţul Sibiu şi a fost unul dintre cele mai alese şi mai curate suflete pe care le-am cunoscut în viaţa mea ajunsă la vârsta de 96 de ani. Ion Rodeanu n-a avut nicio participare la pseudo-guvernarea lui Horia Sima, dar în martie 1942 a fost trimis de dictatura generalului Ion Antonescu, cu ordin special secret, în linia I a frontului de la Cotul Donului, unde a murit în împrejurări necunoscute.

După întrevederea cu Corneliu Zelea Codreanu, George Furdui m-a dus la şedinţa cuibului legionar condus de el. Aici am depus legământul de Credinţă în Dumnezeu, în Patrie şi în Legiune şi i-am cunoscut pe noii mei camarazi. Între aceştia, viitorul istoric şi scriitor Horia I. Ursu, fiul marelui istoric Ion Ursu, originar din Transilvania, şi avocatul Nicolae Constantinescu, care era în oficiul juridic al întreprinderii „Nitrogen" din Zărneşti-Făgăraşi. Nu-mi amintesc numele, dar mai era un avocat foarte prietenos şi foarte sincer, fiul unui mare proprietar din judeţul Buzău şi cumnat cu foarte distinsul diplomat George Gussi.

Să revin la Societatea Studenţilor în Medicină.

Întrucât problema diplomelor medicale din străinătate a fost preluată spre rezolvare de Mişcarea Legionară, nu mai era cazul să continuăm greva generală şi să cerem dreptate de la actualii guvernanţi. Prin bună înţelegere cu decanul Facultăţii de Medicină, Prof. dr. Ion Bălăcescu, sesiunea de examene din iunie a fost transferată la începutul lui septembrie 1935. Lucrurile s-au desfăşurat în aşa fel, încât procesul de învăţământ a reuşit să recupereze pierderile din timpul săptămânilor de grevă generală. Pentru cei care vor scrie Istoria Politică a României Contemporane, precizez că cel puţin 50% din dezvoltarea şi creşterea Mişcării Legionare s-a datorat lipsei de sensibilitate naţională a clasei conducătoare de atunci şi lipsei de activitate socială a guvernelor de atunci. Se confirmă încă o dată adevărul că principala sursă a victoriilor sunt lipsurile şi greşelile adversarului.

Să menţionez un eveniment. La 20 iulie 1935 a avut loc, în prezenţa regelui, a guvernului, a comandanţilor militari şi a diplomaţilor străini, dezvelirea şi inaugurarea impunătorului Monument al Aviatorilor din Bucureşti. De mai mulţi ani se ştia că monumentul era realizat de o sculptoriţă Kotzbue sub îndrumarea Prof. I. Cantacuzino şi că are înscrise numele tuturor aviatorilor români căzuţi la datorie în Primul Război Mondial.

Traian Cotigă, preşedintele Uniunii Studenţilor Creştini Români, şi George Furdui, preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti, au mobilizat circa 5.000 de studenţi de la Universitatea Bucureşti. Pe monument era scris „Eroii Aerului" şi noi, studenţimea creştină română, ceream să se scrie: „Eroii Naţiunii din Arma

Aviației". În momentul dezvelirii monumentului, noi, cei 5.000 de studenți, am început să strigăm: „Nu Eroi, ci Eroii Națiunii din Arma Aviației". Cum strigătele noastre au fost mai puternice decât fanfara militară, s-a dat ordin de sus și am fost dați afară din P-ța Aviatorilor de către un regiment de jandarmi și polițiști. Ne găseam în plin război dintre Stat și Națiune și, pentru mine, a fost a treia oară când am primit bătaie de la polițiști și jandarmi.

Revin la relațiile cu Mișcarea Legionară. La începutul lui iunie 1935, Corneliu Zelea Codreanu îmi spune că deschide o tabără de muncă voluntară pe malul Mării Negre, la stațiunea Carmen Silva. Spre marele meu regret nu am avut posibilitate materială să mă conformez invitației de participare, din trei mari motive.

Primul motiv: eram intern la Clinica Neurologică din Spitalul Colentina și lucram cu Prof. dr. Gh. Marinescu, astfel că nu puteam lipsi de la serviciu. Dânsul făcea zilnic vizita bolnavilor și noi, cei doi interni, raportam la fiecare pat de bolnav și, în plus, eram angajați în cercetări științifice. La data aceea, aveam ca temă de cercetare în ce ordine dispar reflexele osteo-tendențioase la bolnavii cronici pe parcursul agoniei. Această temă de cercetare ne obliga să luăm reflexele osteo-tendențioase din 10 în 10 minute timp de 2-3 zile la respectivii bolnavi în agonie. Mai exista un motiv subiectiv: Ion Bruckner, colegul meu de internat, avea un somn atât de profund, încât nu putea fi deșteptat nici măcar cu lovituri de picior în ușă și nu putea face gărzile de noapte. Timp de ani de zile, l-am înlocuit noaptea la camera de gardă a Spitalului Colentina. Eu aveam o asemenea sensibilitate, încât noaptea, în timpul somnului, auzeam pașii brancardierului când venea prin curte și eram deja îmbrăcat când el ciocănea la ușă pentru a mă chema la camera de gardă. Deschizând o parantează, amintesc că activitatea profesională era pentru noi o fericire personală și că serviciul la camera de gardă constituia o bogată sursă de cunoaștere.

Al doilea motiv pentru care nu m-am putut duce la tabăra de muncă voluntară a fost dezinsectizarea căminului studențesc din B-dul Schitu Măgureanu nr.2. Din zvon public am aflat că la depozitul Ministerului Sănătății veniseră din Germania niște cutii de metal și că respectivele cutii, numite Ziclon B, conțineau cianură de potasiu pentru deparazitarea caselor și deratizarea vapoarelor. Informația ne-a fost adusă de un student în medicină al cărui tată era șeful depozitului de medicamente al Ministerului Sănătății.

Cu o cerere din partea Societății Studenților în Medicină, m-am dus în audiență la ministrul Sănătății Publice, ilustrul doctor Ion Costinescu. Dânsul ezita să-mi satisfacă cererea și atunci i-am luat mâna dreaptă și i-am condus-o să scrie pe cererea noastră: „Se aprobă 20 de cutii". S-a mirat de îndrăzneala mea, dar avea bunăvoința unui adevărat părinte ocrotitor al studenților în medicină. Amintesc că în anul 1947 sau în 1948, dr. Ion Costinescu a fost arestat de așa-zisul guvern comunist și a murit în chinuri groaznice la închisoarea Văcărești. Națiunea are datoria de a-i cinsti memoria și Spitalul Civil din Piatra Neamț trebuie să-și recapete numele de Spitalul I. Costinescu, întrucât a fost construit și înzestrat de dânsul.

Ajuns în posesia celor 20 de bidoane de acid cianhidric, m-am dus la Ministerul Apărării Naționale și am cerut să cunosc pe șeful Direcției de apărare contra gazelor de luptă. Acesta era col. medic D-tru Ioan, care a îmbrățișat cu dragoste și entuziasm cererea noastră de a deparazita căminul studențesc. Dânsul a venit la fața locului cu o întreagă echipă de operatori militari și m-a luat și pe mine printre ei. Studenții au fost scoși din cămin pentru 24 de ore, numai în cămașă, pantaloni și ghete, și toate ferestrele au fost etanșeizate cu benzi de pânză impermeabilă. Col. medic dr. Dumitru Ioan și subalternii săi, între care și eu, ne-am înarmat cu masca de protecție contra gazelor de luptă. De la etajele de sus spre parter au fost deschise bidoanele cu acid cianhidric. Acesta era sub forma unor granule efervescente care se zvârleau pe podea și în câteva minute se

transformau în gaz care ucidea orice vietate. După 48 de ore, ușile și ferestrele au fost deschise și am constatat cum toate ploșnițele și toate muștele zăceau moarte pe podea. Deparazitarea căminului nostru studențesc din Bd. Schitu Măgureanu nr.2, a fost prima operațiune de acest gen din România.

Deparazitări și deratizări similare au avut loc în anii următori, dar premiera a fost la noi, Societatea Studenților în Medicină. Drept recunoștință, l-am invitat pe col. dr. D-tru Ioan să ne țină o conferință la Societatea Studenților în Medicină, unde a fost ovaționat și a primit o diplomă de Membru de Onoare. Prin anii 1960-1970 am tratat-o pe soția lui și dânsa mi-a dat o fotografie făcută în acel cadru. Col. dr. D-tru Ioan era chiar suflet din sufletul Neamului Românesc și, în plus, un mare medic, de o valoare științifică și profesională deosebită.

Al treilea motiv pentru care nu m-am putut duce la tabăra de muncă voluntară de la Carmen Silva a fost răspunderea legată de activitatea schimbului de studenți din timpul verii, pentru practică. În iulie și august, toate Societățile studențești din București făceau schimb de studenți cu Societățile similare din Polonia, Germania, Cehoslovacia, Iugoslavia și Franța, pentru practică. Acest schimb de experiență era foarte activ la Politehnică, la Agronomie, la Academia Comercială și la Medicină, iar noi, Comitetele studențești, aveam tripla răspundere să le asigurăm studenților străini condiții cât mai corespunzătoare pentru casă, masă și practică. Existau Societăți studențești de amiciție și colaborare: Româno-Poloneză, Româno-Cehoslovacă, Româno-Iugoslavă, Româno-Germană și Româno-Franceză.

Atunci, în iulie 1935, prefectura Poliției capitalei, din ordinul Ministerului Educației Naționale, n-a mai vrut să elibereze studenților pașapoarte pentru practica în Germania. M-am dus la Ministerul Educației Naționale chiar la persoana care dăduse acest ordin, și anume, profesorul Iuliu Valaori, care mi-a explicat: „Nu mai autorizăm trimiteri de studenți pentru practică în Germania, întrucât cei trimiși în vara lui 1934 s-au întors în România câștigați de ideologia național-socialistă". Toate argumentele mele de natură medico-profesională au fost inutile, pentru că Prof. Iuliu Valaori era membru al masoneriei și punea criteriul politic înaintea tuturor celorlalte criterii.

În parantează amintesc că, în vara lui 1934, am beneficiat de acest schimb de studenți în lunile iulie-august, la Spitalul „Copilul Iisus Hristos" din Varșovia și, sub aspect intelectual și social, am avut enorm de câștigat de la studenții și profesorii polonezi. După câte îmi amintesc, atunci în vara lui 1935, schimbul de studenți s-a desfășurat în condiții mulțumitoare, și aceasta, cu contribuția substanțială a studentului Ion Cocioba, care învățase să vorbească 14 limbi. Specializat în microbiologie și în imunologie, dr. Ion Cocioba a fugit în SUA și a făcut mare carieră profesională la New-York.

Un eveniment macro-semnificativ de la sfârșitul lui august 1935. Studențimea creștină română făcea parte din Confederația Internațională Studențească, care organiza în fiecare an, în luna august, un Congres Internațional. În acel an, 1935, Congresul se ținea la Praga. Guvernul român de atunci n-a mai vrut să plătească biletele de tren pentru deplasare, pentru că deja începuse războiul dintre Stat și Națiune.

Principele Alexandru Cantacuzino, care era directorul departamentului Externe din UNSCR,, m-a invitat să particip la Congres cu obligația de a-mi plăti eu personal biletul de tren și masa pe parcurs. Astfel, în numele Studențimii Creștine Române am participat numai 2 persoane la Congresul Internațional Studențesc de la Praga. Acolo am găsit o sumedenie de studenți români veniți la practică în locul unor studenți cehoslovaci și vedetele erau două studente superbe de la Academia Comercială, una Neuwirth și alta Rogalschi.

Să povestesc ce s-a întâmplat la Congresul de la Praga. În sala cea mare a Congresului erau de jur împrejur steagurile tuturor țărilor de pe planetă, inclusiv

cel al viitorului stat Israel, minus Germania şi Rusia,. La fel ca la toate Congresele Internaţionale, stăteam împreună delegaţiile cehoslovacă, română şi iugoslavă, care alcătuiam Mica Antantă. Preşedintele Congresului era un evreu belgian al cărui nume nu l-am memorat şi, la prezidiu, avea în dreapta un vicepreşedinte francez şi în stânga, un vicepreşedinte englez. În prezidiu mai era şi un italian.

După solemnitatea de deschidere, preşedintele a cerut să se voteze o moţiune prin care Congresul invita organizaţia studenţească de la Moscova să participe. Evenimentul încălca de două ori regulamentul Confederaţiei. O dată ca formă, prin faptul că Uniunea Sovietică era invitată, în loc să ceară şi Congresul să-i aprobe cererea de participare, şi a doua oară ca fond, pentru că în Uniunea Sovietică studenţii au nu douăsprezece clase, ci numai zece clase preuniversitare. Propunerea de a invita Uniunea Sovietică a fost aprobată fără opoziţie şi cu aplauze modeste. Principele Alexandru Cantacuzino reacţionează instantaneu şi cere să i se dea imediat cuvântul. Iată ce a spus de la tribună: „Dacă aţi încălcat regulamentul invitând Uniunea Sovietică, noi România cerem acelaşi lucru: propun ca Germania să fie invitată a fi membră în Confederaţie şi a participa la Congres."

Propunerea principelui Alexandru Cantacuzino a fost aprobată de Congres fără nicio opoziţie şi cu aplauze mult mai intense şi mai prelungite decât propunerea pentru Uniunea Sovietică.

Noi nu ştiam, dar propunerea pentru invitarea Uniunii Sovietice nu era întâmplătoare: făcea parte din aşa zisa „Securitate Colectivă", care nu era altceva decât o „cămaşă de forţă" aplicată Germaniei pentru dubla vinovăţie de a fi declanşat Primul Război Mondial şi de a fi adus Naţional-Socialismul la guvernare.

În ziua a 2-a a Congresului s-a produs reacţia anglo-franceză. La preşedinţie a trecut un italian, în timp ce un alt italian a prezentat un lung şi documentat raport, în care se emiteau două teze surpriză. Prima teză era că noţiunea de Naţiune este depăşită de evoluţia istorică şi, deci, că nu mai sunt de actualitate Statele Naţionale Unitare. A doua teză surpriză era că graniţele statale trebuie schimbate, în sensul anexării de teritorii cu materii prime la teritoriile cu industrie dezvoltată. Raportul italian era abstract şi teoretic, dar se vedea că scopul era unificarea întregului bazin al Mării Mediterane în subordinea industriei din nordul Italiei, deci reconstituirea Imperiului Roman din antichitate.

Congresul a aplaudat şi deci a aprobat acest raport, să zicem cu lungă bătaie politică. Imediat după aplauze preşedintele şedinţei anunţă că s-a primit şi că urmează un co-raport al delegaţiei ungare. Exact în acest moment, de la prezidiu se ridică şi ies din Amfiteatru delegaţia engleză şi delegaţia franceză. Englezii au trecut pe lângă noi, românii, cu un aer foarte rece, fără să ne privească. Francezii s-au oprit o secundă în faţa noastră şi ne-au trimis o privire de compasiune şi regret. La tribună a urcat un raportor ungur care, în limba franceză, a felicitat Congresul pentru aprobarea în unanimitate a raportului italian şi a dezvoltat aplicarea lui în practică prin reanexarea Transilvaniei, cu bogatele ei materii prime, la Ungaria, ţară cu o puternică industrie prelucrătoare; şi aceasta, pentru binele general al întregii omeniri. Congresul a aplaudat co-raportul maghiar. Delegaţia cehoslovacă s-a adresat principelui Alexandru Cantacuzino cu justificarea că, fiind gazda Congresului, nu putea lua poziţie potrivnică. Delegaţia iugoslavă, de 44 de persoane, s-a ridicat în picioare şi a cerut principelui Alexandru Cantacuzino acordul să-i ia la bătaie pe unguri şi să-i azvârle afară pe fereastră.

Principele Aleandru Cantacuzino i-a calmat pe iugoslavi şi s-a dus glonţ la tribună, unde a dezvoltat, deasemenea, două teze. În prima teză a condamnat raportul italian al schimbărilor de frontiere, arătând că statul naţional unitar nu poate fi desfiinţat, întrucât mulţumită patriotismului individual dă spontan de la sine cel mai

mult pentru interesul general al societăţii. În a doua teză a afirmat că dreptul istoric şi dreptul demografic fac inutilă orice fel de argumentaţie şi că, dacă Ungaria persistă în reanexarea Transilvaniei, va fi război şi armata română va intra pentru a doua oară în Budapesta. Intervenţia de la tribună a principelui Alexandru Cantacuzino a fost aplaudată lung şi insistent de întreg Congresul Studenţesc, cu excepţia delegaţiilor engleză şi franceză, care ieşiseră afară din amfiteatru.

A doua zi, marile ziare cehoslovace anunţau cu litere mari „inevitabilitatea războiului", întrucât Ungaria vrea reanexarea Transilvaniei şi România este hotărâtă să-şi apere teritoriul naţional. Încă din antichitate se ştie că teritoriile îşi schimbă proprietarul după un singur criteriu, şi anume, după voinţa şi capacitatea de a face război.

Tot în ziua a doua a Congresului, principele Alexandru Cantacuzino a fost invitat la Ministerul de Externe al Cehoslovaciei, unde i s-a explicat că Germania este duşmanul ereditar al Cehoslovaciei, aşa cum Rusia este duşmanul ereditar al României.

În ziua a treia a Congresului, pe ordinea de zi a fost şi raportul despre dreptul Statului de a accepta sau refuza diplomele străine cu caracter „Bon pour l'Orient", susţinut de mine în limba franceză. Argumentam că pentru Statul Unitar Naţional nu este indiferentă conspiraţia de infiltrare cu străini în clasa conducătoare şi în aparatul de stat. În încheiere, am cerut să se voteze o moţiune de principiu în această problemă, a nostrificării diplomelor medicale străine. O studentă din partea Angliei, cu numele de Davies, şi o studentă din partea SUA, cu numele de Hoffman, au subscris la raportul meu şi au declarat că susţin moţiunea. S-a trecut la vot şi toate delegaţiile au votat pozitiv, în afară de reprezentantul Finlandei, care nu vorbea bine franceza şi care a declarat că nu înţelegea nici necesitatea şi nici motivaţia moţiunii. În epoca interbelică, limba oficială a Congreselor era franceza, nu engleza sau germana.

Studenţii români aflaţi în practică la Praga au participat la Congres şi au fost entuziasmaţi de intervenţia principelui Alex Cantacuzino.

Revenim la Bucureşti. La începutul lui noiembrie 1935 s-a produs un eveniment de mult mai mare însemnătate istorică. Ilustrul Prof. dr. Dimitrie Gerota (1867-1939) a redactat o scrisoare publică către regele Carol al II-lea şi a trimis textul, spre publicare, la mai multe ziare, între care ziarul „Universul" al marelui patriot Stelian Popescu. Prof. dr. Dimitrie Gerota îi demonstra regelui Carol al II-lea că nu are nici autoritatea morală şi nici capacitatea politică de a fi regele României şi că este mai bine să abdice şi să plece înainte de a fi prea târziu, când riscă să fie pedepsit de istorie. După atentatul din 29 dec. 1933 împotriva lui I. G. Duca, regele Carol al II-lea a instituit starea de asediu în România şi cenzura militară a presei. Ca atare, scrisoarea publică a dr. Dimitrie Gerota a fost trimisă la Palatul Regal. Prof. dr. Dimitrie Gerota a fost arestat la sanatoriul său de pe Bd. Regele Ferdinand I şi trimis în faţa Tribunalului Militar Bucureşti spre a fi judecat şi condamnat pentru vinovăţia de „les-majestate". Chiar în noaptea arestării, mă vizitează la Spitalul Colentina internul sanatoriului Prof. dr. Dimitrie Gerota, care îmi comunică evenimentul şi-mi spune că se aşteaptă reacţia studenţilor medicinişti.

Nici nu se putea să nu reacţionăm. *Primo*, pentru că studenţimea creştină română avea exact aceeaşi opinie despre regele Carol al II-lea. *Secundo*, pentru că în martie-aprilie 1935, în problema nostrificării diplomelor străine, Prof. dr. Dimitrie Gerota, Prof. dr. Constantin Bacaloglu şi Prof. dr. Titi Constantinescu se pronunţaseră cu hotărâre de partea noastră. *Tertio*, pentru că autonomia universitară îi obligă pe studenţi să solidarizeze cu profesorii lor, aşa cum şi pe profesori îi obligă să solidarizeze cu studenţii lor. Deschizând o paranteză, amintesc că atunci, în aprilie 1935, Adunarea Generală a Societăţii a hotărât să mergem cu toţii la domiciliile celor trei profesori şi să le adresăm recunoştinţa noastră. Prof. dr. Titi Constantinescu era titularul Catedrei de Medicină operatorie şi nu-i cunoşteam

adresa. Pe Prof. dr. Dimitrie Gerota nu l-am găsit la domiciliu, în str. Gogu Cantacuzino nr. 9. În drum spre Prof. dr. C-tin Bacaloglu, domiciliat în str. Jules Michelet, ne-am pomenit înconjuraţi de jandarmi şi poliţişti, trimişi de generalul Gavrilă Marinescu. Acesta se temea că mergem în Aleea Ion Luca Caragiale să devastăm locuinţa Prof. dr. Iacob Iacobovici, care în Consiliul profesoral al Facultăţii de Medicină combătuse Mişcarea noastră cu argumentul că „Astăzi se cere ce se cere şi mâine Ioneştii vor cere alungarea Popeştilor sau Dumitreştii vor cere alungarea Constantineştilor". Înconjuraţi de jandarmi şi poliţişti, am ajuns în strada Jules Michelet, unde ne-am exprimat recunoştinţa şi l-am ovaţionat îndelung pe Prof. dr. Constantin Bacaloglu. Lângă dânsul se găsea o domnişoară sau o doamnă foarte frumoasă, care ulterior am aflat că era fiica Prof. A.C. Cuza.

Cele de mai sus s-au petrecut în aprilie 1935. Acum ne găseam în noiembrie 1935 şi fusese arestat protectorul nostru, Prof. dr. Dimitrie Gerota. *Ilico*, cum spun latinii, am luat decizia de a reacţiona protestatar prin grevă generală şi manifest de solidarizare. Chiar atunci, la 7^{00} dimineaţa, m-am dus la Corneliu Zelea Codreanu, care mi-a spus: „Nici nu se poate să nu luaţi apărarea profesorului vostru". Chiar acolo, la sediul legionar, am redactat un manifest cu text de 8 fraze şi care la 10^{00} dimineaţa era deja tipărit în câteva mii de exemplare de către un lucrător Marcu de la tipografia Ion Copuzeanu de pe strada Izvor.

Textul manifestului era de hotărâtă solidarizare cu Prof. dr. Dimitrie Gerota şi, în acelaşi timp, era reafirmarea Crezului nostru naţionalist „Dumnezeu, Patria şi Regele". Pentru oricare Stat naţional unitar, soluţia de existenţă şi continuitate este Instituţia Regală.

Decizia de grevă generală şi manifestul de solidarizare au fost însuşite în unanimitate şi fără condiţii de către toţi cei 1.000 de studenţi români din Facultatea de Medicină. Poate că e necesar să semnalez un foarte mic fapt. Cei câţiva studenţi care la alegerile din februarie 1935 fuseseră împotriva mea s-au dus la Corneliu Zelea Codreanu să mă reclame pentru „iniţiativă neautorizată". Ei îşi închipuiau că, dacă intrasem în Mişcarea Legionară, trebuia neapărat să fac ceea ce dânşii decideau. Corneliu Zelea Codreanu le-a spus că eu sunt preşedintele Societăţii Studenţilor în Medicină şi că ei nu aveau altceva de făcut decât să se subordoneze celor decise de conducerea legală.

Arestarea profesorului Dimitrie Gerota a zguduit opinia publică din România. Pentru defectul său sexual (priapism), regele Carol al II-lea îl chemase la Bucureşti pe profesorul Pende din Italia, cunoscut în lumea întreagă ca mare endocrinolog şi ca mare psihiatru. La întrebarea colegială a Prof. dr. Gh.Marinescu, marele savant Pende spusese: „N-am tratament pentru priapism, dar are nevoie de tratament psihiatric, pentru că este un anormal". Opinia că regele Carol al II-lea era un anormal psihic exista încă din timpul Primului Război Mondial şi oamenii serioşi ai României nu aveau încredere în capacitatea lui ca rege.

Aşa cum am spus, la data aceea, în toamna lui 1935, eram intern la Clinica Neurologică din Spitalul Colentina. Aveam două camere: una a mea şi alta a colegului meu Ion Bruckner, care din cauza somnului profund nu făcea gărzi noaptea şi îl înlocuiam la solicitările camerei de gardă a spitalului. Eu locuiam în camera colegului Ion Bruckner, iar în camera mea dormea ilustrul Gh. Istrate, şeful organizaţiei Fraţilor de Cruce.

Noaptea, pe la 23^{00}, soseşte la Spitalul Colentina o echipă de poliţişti să mă aresteze. La data aceea, portarii nu erau în serviciul poliţiei, drept care portarul de serviciu al spitalului a venit repede să mă anunţe de pericol. Am sărit pe fereastra de la parter şi am fugit la Spitalul Brâncovenesc, unde am primit azil politic la mentorul meu, marele intelectual şi chirurg dr. Constantin Trocmaier. Poliţiştii au ajuns cu percheziţia la mansardă, unde erau camerele internilor. Găsindu-mi

camera încuiată pe dinăuntru, au procedat la deschiderea uşii prin forţă şi spre surpriza lor, desigur neplăcută, în locul meu l-au găsit pe Gh. Istrate. Socotind că sunt în altă cameră, au pornit la percheziţionarea tuturor celor 50 de îmcăperi ale edificiului, unele cu bolnavi şi altele cu aparate. Sora de gardă se numea Georgescu şi era originară din Maramureş. În consens cu altă soră medicală, Verman – originară din judeţul Vrancea, au scos siguranţele electrice de la tablou şi au lăsat în întuneric întreaga clinică. Poliţişti şi-au aprins lanternele şi au cercetat la figură pe toţi bolnavii, sperând să mă găsească. Dimineaţa, la 7^{00}, a venit supraveghetoarea şefă, d-na Pătârlăgeanu, care apoi a raportat evenimentul ilustrului Prof.dr. Gh.Marinescu.

Prefectul Poliţiei capitalei, g-ral Gavrilă Marinescu, şi-a trimis echipa de poliţişti să-l aresteze pe George Rădulescu-Vişina, socotit nr. 2 în ierarhia Studenţilor în Medicină. Cu spume la gură şi cu furie de fiară i-a citit textul scrisorii publice semnate de Prof. Dimitrie Gerota. La întrebarea ce părere are despre această scrisoare publică, colegul meu George Rădulescu-Vişina a răspuns: „Nu ştiam că Prof. dr. Dimitrie Gerota are atât de mult talent literar". Generalul Gavrilă Marinescu l-a azvârlit afară din prefectură şi a ameninţat că voi fi dat în judecată şi condamnat la închisoare pentru culpă de complicitate.

Nu ştiu din ce motive, în volumul cu istoria Studenţilor în Medicină din Bucureşti, dr. Marius Constantinescu n-a reprodus nici scrisoarea publică a Prof. dr. Dimitrie Gerota, nici manifestul de solidarizare semnat de mine. Am aflat că ambele documente se găsesc în arhiva adunată şi lăsată de ilustrul Prof. dr. Ion Făgărăşanu, care pe atunci, în 1935, era asistent la Catedra de Anatomie Topografică.

Greva studenţească a durat 12 zile, cu adunări ale Societăţii din două în două zile. Atmosfera era foarte încărcată şi se aştepta din moment în moment intrarea în grevă generală întâi a Centrului studenţesc Bucureşti, cu preşedinte George Furdui, şi apoi a Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români, cu preşedinte Traian Cotigă. În a 12-a zi a grevei, Prof. dr. Dimitrie Gerota a fost pus în libertate şi nu i s-a mai intentat proces de les-majestate. Ilustrul Prof. dr. Tomescu ne-a povestit în anul 1946 că, în acea zi din noiembrie 1935, fusese în delegaţie la Tribunalul Militar Bucureşti şi că un procuror colonel militar îl asigurase de condamnarea sigură a doctorului Dimitrie Gerota la 10 ani de închisoare. Întorcându-se la decanatul Facultăţii de Medicină, spre surpriza lui îl vede venind pe Prof. dr. Dimitrie Gerota, aproape dus pe braţe de asistenţi, laboranţi şi studenţi. Evenimentul s-a terminat aici, cu singura urmare că regele Carol al II-lea n-a tras învăţăminte şi a continuat conspiraţia întru uzurparea suveranităţii Naţiunii şi instituirea dictaturii personale.

Continuăm cu istoria Studenţilor în Medicină din Bucureşti.

Privitor la evenimentul legat de Prof. dr. Dimitrie Gerota, ar mai fi de adăugat 3 lucruri. Tânărul intern al Sanatoriului Dimitrie Gerota, care mă mobilizase pe mine, se numeşte dr. Traian Ursuleanu; este originar din Bucovina şi a făcut o foarte frumoasă carieră de chirurg în Bucureşti. Profit de context pentru a-mi spune opinia, şi anume, că cei mai buni români nu suntem noi, cei din Vechiul Regat, ci sunt transilvănenii, bănăţenii, bucovinenii şi basarabenii care se stabilesc şi activează pentru restul vieţii aici, în Bucureşti. Un alt coleg la fel de bun român şi un medic eminent a fost dr. Ion Olteanu, neurolog originar din Transilvania, admirator al Prof. dr. Ion Marinescu şi, în 1954, Martir al cercetării ştiinţifice prin contaminare cu toxoplasmoză de la animalele de laborator.

Al doilea lucru de semnalat este că atunci, în noiembrie 1935, Prof. dr. Dimitrie Gerota şi-a reluat cursul de Anatomie Topografică în prezenţa unui imens număr de studenţi din toţi anii Facultăţii şi că aplauzele publicului făceau să tremure geamurile de la ferestre şi ameninţau cu căderea tavanului peste noi în amfiteatru.

Al treilea lucru este că la una din şedinţele Societăţii Studenţilor în Medicină au venit să ne încurajeze şi să ne susţină reprezentanţii celebrei organizaţii „Cultul

Patriei": președintele Traian Ștefănescu, profesor la Universitatea Cluj-Napoca, vicepreședinții g-ral Nicolae Rădescu și g-ral Dragu, precum și secretarul general Miclescu, consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție. În timp ce ne vorbea Nicolae Rădescu, a intrat în sală procurorul militar Atanasiu, care a declarat adunarea ilegală față de legile țării și a amenințat că o să ne evacueze cu o companie de jandarmi înarmați. În calitate de Președinte, i-am argumentat că Societatea noastră este persoană juridică și că suntem ocrotiți de legea Autonomiei Universitare. Procurorul militar Atanasiu n-a acceptat argumentația mea și a ordonat ca amfiteatrul să fie invadat de o companie de jandarmi și o haită de polițiști. Din sală s-a strigat propunerea să-l imobilizăm pe acel procuror militar și să-l azvârlim de la etaj, pe fereastră. Prof. Traian Ștefănescu și g-ral Nicolae Rădescu au calmat spiritele și au părăsit adunarea noastră prin proprie decizie.

Aici este cazul să amintesc de unde venea ura regelui Carol al II-lea împotriva generalului Nicolae Rădescu. În noaptea de 6-7 iunie 1930, Regina Maria, însoțită de generalul Nicolae Rădescu, a venit la Palatul Cotroceni să împiedice detronarea regelui Mihai și să oprească uzurparea Tronului. Carol al II-lea s-a înfuriat de intervenția mamei sale și a încercat s-o pălmuiască de față cu toți cei care erau prezenți acolo. G-ral Nicolae Rădescu s-a interpus și a primit el palma pe obraz. În acel moment i-a spus lui Carol al II-lea: „Vă dați seama, Alteță, de ceea ce faceți când o loviți pe mama dumneavoastră, pe Regina Țării și pe deasupra o femeie?" Răzbunarea lui Carol al II-lea a fost că în cei 10 ani de domnie (1930-1940), g-ral Nicolae Rădescu n-a avut nicio sarcină militară și a rămas doar „bun în grad".

Alt eveniment din istoria Studenților în Medicină. În iarna aceea 1935-1936 au avut loc alegeri pentru funcția de Decan al Baroului de Ilfov. În fruntea listei zise democrată a candidat marele jurist Grigore Iunian, iar în fruntea listei naționaliste a candidat marele avocat și Prof. Istrate Micescu. Avocații evrei îl susțineau pe av. Grigore Iunian, iar organizațiile naționaliste, pe Istrate Micescu. Corneliu Zelea Codreanu n-a formulat nicio opțiune și i-a lăsat pe avocații legionari să voteze conform propriei lor voințe. Mișcarea Legionară nu putea vota împotriva lui Grigore Iunian, întrucât acesta: a) în calitate de ministru de Justiție, la 10 octombrie 1930, refuzase ordinul Finanței Internaționale evreiești de a pune în afara legii Garda de Fier și de a-l condamna la închisoare pe Corneliu Zelea Codreanu; b) în aprilie 1934, venise din proprie inițiativă la Tribunalul Militar București să apere Mișcarea Legionară și pe Corneliu Zelea Codreanu. În Mișcarea Legionară a existat un cult pentru Grigore Iunian.

Celălalt candidat, profesorul Istrate Micescu, a solicitat sprijinul și voturile tuturor organizațiilor naționaliste. În cadrul campanii electorale a ținut o conferință de filosofie a Dreptului la Societatea Studenților în Medicină. Conferința a fost într-adevăr sublimă, atât în fond cât și ca mod de exprimare. Prof. Istrate Micescu era un orator inegalabil și multă lume îl socotea superior colegului său Nicolae Titulescu, ministrul Afacerilor Externe. Eu am avut fericirea să îi audiez pe amândoi și, realmente, noi cei mulți și anonimi nu avem capacitatea de a face diferențe sau comparații la înaltul nivel al sublimului oratoric.

De reținut pentru istorie este întrevederea în timpul căreia Prof. Istrate Micescu a cerut lui Corneliu Zelea Codreanu ca avocații legionari să-i voteze candidatura. Scena s-a petrecut în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din strada Gutenberg nr.3.

Corneliu Zelea Codreanu l-a primit de față cu noi – eram vreo 20-30 de legionari – și nu l-a invitat să stea pe scaun. La solicitarea Prof. Istrate Micescu, a răspuns că sentimentul de recunoștință împiedică Mișcarea Legionară să voteze împotriva lui Grigore Iunian. Prof. Istrate Micescu i-a replicat: „Dacă puneți problema recunoștinței, atunci trebuie să mă votați pe mine, pentru că fratele meu, Didi Micescu, a fost principalul vostru apărător în procesul politic din aprilie 1934".

Corneliu Zelea Codreanu i-a răspuns: „Ca profesor de Drept Civil trebuie să știți că drepturile și obligațiile au caracter individual și nu caracter familial. Așa am învățat eu când mi-am făcut studiile la Facultatea de Drept de la Universitatea din Iași."

Aici trebuie precizat de unde venea ostilitatea tăcută a Mișcării Legionare cu privire la profesorul Istrate Micescu.

În aprilie 1934, avocatul Didi Micescu era decanul Baroului de Ilfov și, în această calitate, din proprie inițiativă, a venit la Tribunalul Militar București și și-a asumat apărarea Mișcării Legionare și a lui Corneliu Zelea Codreanu. Pledoaria lui a fost atât de amplă, atât de documentată și atât de extraordinară, încât Corneliu Zelea Codreanu, în mijlocul entuziasmului general, i-a oferit președinția activă personală a viitorului partid „Totul pentru Țară". Avocatul Dimitrie Didi-Micescu a primit oferta și și-a asumat răspunderea, dar a pus condiția ca Mișcarea Legionară să accepte a fi moștenitorul întregului său patrimoniu material, pe care el dorea să i-o lase prin testament. Dânsul nu era căsătorit și nu avea copii. Chiar atunci, în mai 1934, pe proprietatea lui din șoseaua Giulești, legionarii au organizat o fermă de zarzavat și legume cu desfacerea produselor în piețele Bucureștiului. Câteva săptămâni mai târziu, avocatul Dimitrie-Didi Micescu, deși pe deplin sănătos, a murit brusc, chiar în incinta Tribunalului București, de pe Cheiul Dâmboviței. Între două procese, s-a dus la bufetul din tribunal și a băut o ceașcă de cafea. O jumătate de oră mai târziu, nu mai putea respira și a murit sufocat. Evident că, simultan, a dispărut testamentul avocatului Dimitrie Didi Micescu, iar profesorul Istrate Micescu, fiind singura lui rudă, a devenit unicul moștenitor.

Adevărul istoric, încă negat, este că avocatul Dimitrie-Didi Micescu a fost asasinat cu curara, pusă în ceașca de cafea de la bufetul Tribunalului. Curara este o toxină foarte puternică și, după o jumătate de oră de la ingerare, determină paralizia totală și definitivă a mușchiului diafragmă dintre torace și abdomen. Victima nu mai poate respira și moare în câteva minute, cu manifestări destul de asemănătoare cu edemul pulmonar acut. Această toxină vine din India, unde vânătorii o aplicau pe vârful săgeților și omorau vânatul fără a-i provoca răni.

Dată fiind suspiciunea de omor, avocatul Ionel I. Moța și Oficiul Juridic al Mișcării Legionare au cerut Parchetului Civil deschiderea unei anchete judiciare și necropsie cu analiză toxicologică la Institutul Medico-Legal „Prof. dr. Mina Minovici". Parchetul Civil a răspuns că numai membrii familiei aveau dreptul să ceară o anchetă, iar prof. Istrate Micescu a considerat că moartea fratelui său se produsese în mod natural, prin edem pulmonar acut, și că nu era nevoie de necropsie cu analiză toxicologică. Nici astăzi, după 70 de ani, nu se știe cine ale cui au fost mâna criminală care a executat și creierul criminal care a decis asasinarea avocatului Dimitrie-Didi Micescu, decanul Baroului Ilfov. Există trei ipoteze: Francmasoneria, Palatul Regal și Poliția Secretă Politică. În Mișcarea Legionară a rămas convingerea și opinia că autorii crimei au fost comisarii de la Siguranța Generală a Statului, dat fiind că nu se voia renașterea Mișcării Legionare sub președinția și cu autoritatea celui mai mare avocat din România de atunci.

În paranteză, îmi exprim convingerea că, între 8 Iunie 1930 și 23 august 1944, Poliția Secretă Politică a fost dușmanul nr.1 al României.

Să continuăm istoria Studenților în Medicină în iarna aceea, 1935-1936. În noiembrie 1935, în lumea medicală din București a avut loc un eveniment care a început scandalos și pe care noi, studenții, l-am încheiat triumfător. Se vedea clar că patologia umană nu este în întregime explicată de anatomia patologică și de microbiologie și că o treime din etio-patogenie necesită contribuția chimiei, biologiei și a chimiei fizicale. Pentru acest capitol al chimiei biologice, Facultatea de Medicină din București și Ministerul Educației Naționale l-au invitat să predea, cu contract pe 5 ani, pe un tânăr biochimist din Paris, supra eminentul și supravalorosul Prof. Dr. André Boivin.

Din noiembrie 1928 până în noiembrie 1935, deci pe durata contractului şi îmcă 2 ani de prelungire, Prof. dr. André Boivin a ţinut extraordinare prelegeri, în limba franceză. La prelegeri şi la examene asista o tânără chimistă evreică, cu numele de Lorenz, care-i ajuta pe studenţii care aveau dificultăţi în limba franceza. Forţând obligaţia de modestie, menţionez că persoana mea a fost câştigată de noua orientare spre chimia biologică şi spre chimia fizicală şi că la ambele examene din anul I şi anul III am luat nota zece. După 6 martie 1945, m-am înscris la Facultatea de Fizică-Chimie pentru Cursul de Chimie Fizicală al Prof. Gheorghe Spacu, cursul de Chimie Organică al Prof. Eugen Angelescu şi cursul de Chimie Biologică al Prof. Eugen Makovschi. Acest nou orizont şi această pasiune personală, mărturisesc a le fi căpătat de la Prof. dr. André Boivin, în anii 1929-1933.

Revenim la noiembrie 1935.

Exista presupunerea că Facultatea de Medicină şi Ministerul Educaţiei Naţionale aveau să-l solicite pe Prof. André Boivin să accepte un nou contract de colaborare, pe alţi 5 ani. Cu drept ştiinţific şi profesional de a fi profesor de Chimie la Institutul Rockfeller din America, şi doctor Gheorghe Litarzek, care se specializase la Institutul de Chimie Fizicală din Germania. Nimeni nu ştia de existenţa unui al treilea veleitar, cel care a provocat ruşinosul scandal.

Iată cum s-au desfăşurat faptele. Prof.dr.André Boivin a convocat Colectivul de asistenţi şi preparatori, printre care şi pe frumoasa domnişoară Lorenz, pentru a le distribui teme de cercetare ştiinţifică şi programe de lucru în viitor. La deschiderea sertarului de la birou, Prof. dr. André Boivin a găsit hârtie igienică şi materii fecale. Dânsul a rămas stupefiat şi în acelaşi timp ruşinat că, după atâţia ani de sacerdoţiu profesional, i se răspundea într-un asemenea mod, incredibil şi neimaginabil. Simultan, nişte mâini nevăzute şi neidentificate au lipit pe culoarele Facultăţii de Medicină un manifest cu insulte veninoase şi cu calomnii murdare, cerând alungarea din România a străinului impostor. Odiosul manifest era semnat „Studenţimea Română Creştină Naţionalistă". Cum era firesc, noi Societatea Studenţilor în Medicină am reacţionat spontan şi energic. În calitate de Preşedinte l-am vizitat pe Prof. dr. André Boivin la locuinţa sa modestă din Calea Plevnei şi l-am asigurat atât de indignarea noastră pentru ruşinosul eveniment, cât şi de desăvârşitul nostru respect pentru persoana dânsului.

Prof. dr. André Boivin şi-a exprimat convingerea că nu studenţimea română era autoarea ruşinosului fapt şi, în calitate de francez şi de profesor, şi-a manifestat deplina încredere în tineretul universitar român. Tot cum era firesc, l-am invitat pe Prof. dr. André Boivin să ţină o conferinţă la Societatea Studenţilor în Medicină, despre noile perspective deschise de Chimia Biologică şi de Chimia Fizicală. Dânsul a venit la Societate însoţit de aproape toţi profesorii Facultăţii de Medicină şi ai Institutului Dr. I. Cantacuzino. Aceştia din urmă aveau o oarecare antipatie faţă de naţionalism şi antisemitism. Ca preşedinte, am vorbit în limba franceză şi am fost ascultat cu atenţie de acei mult valoroşi oameni de ştiinţă: Prof. dr. Constantin Ionescu-Mihăeşti, Prof. dr. Mihai Ciucă, Prof. dr. Dumitru Combiescu, Prof. dr. Gheorghe Zotta, dr. Mircea Iliescu, Prof. dr. Petre Condrea şi Prof. dr. Ion Mesroveanu.

Conferinţa Prof. dr. André Boivin a avut un succes formidabil, poate unic în medicina română de la Generalul Carol Davila încoace. Asistenţa l-a aplaudat în picioare şi l-a ovaţionat îndelung, iar eu, în calitate de preşedinte, l-am rugat să rămână în continuare profesorul nostru, întrucât medicina română are încă nevoie de dragostea şi de protecţia Franţei Eterne. Prof. dr. André Boivin a părăsit Societatea Studenţilor în Medicină aplaudat şi ovaţionat de studenţi, fără încetare, în timp ce cobora scările, în holul de la parter şi în stradă. Ani de zile mai târziu am aflat că Prof. dr. André Boivin a făcut mare carieră ştiinţifică în America şi în Franţa, dar că a fost răpus de un cancer generalizat înainte ca geniul său ştiinţific să fi putut da toate roadele.

Să trecem acum la alte evenimente din iarna 1935-1936.

Tot în noiembrie 1935 a avut loc inaugurarea palatului din Calea Plevnei cu numele de Casa Studenţească. Acest Palat a fost ridicat de marele patriot Stelian Popescu cu bani obţinuţi prin subscripţie publică organizată de ziarul „Universul" din str. Brezoianu. Întrucât subscripţia publică s-a făcut în anii Mişcării Studenţeşti de la 10 decembrie 1922, este absolut firesc şi chiar obligatoriu ca această Casă Studenţească din Calea Plevnei să poarte numele celor trei preşedinţi din acea epocă: Dr. Ion Simionescu, dr. C-tin Dănulescu şi Prof. Napoleon Creţu, toţi trei eroi şi martiri ai Naţiunii în timpul terorii staliniste. La festivitatea de inaugurare a vorbit în numele studenţimii George Furdui, preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti şi geniul tineretului universitar interbelic. În timpul discursului, în momentul în care a pronunţat numele lui Corneliu Zelea Codreanu, Regele Carol al II-lea s-a ridicat de pe scaun şi, ostentativ, a părăsit festivitatea. Drept replică la gestul regal, miile de studenţi prezenţi au izbucnit în cântecul *Ştefan Vodă al Moldovei.*

După inaugurarea Casei Studenţeşti, a avut loc Şedinţa anuală a Consiliului Superior Studenţesc, care să dea descărcare comitetului Traian Cotigă şi care să aleagă noul Comitet al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români. George Furdui m-a solicitat şi am fost ales în noul Comitet cu funcţia de director al Departamentului Interne, adică relaţiile cu cele şase sute de organizaţii studenţeşti din toată România şi organizarea congreselor studenţeşti pe ţară şi pe provincii. George Furdui n-a fost numai o inteligenţă genială care ne-a fascinat imaginaţia, ci şi un suflet de mare român, care a magnetizat devotamentele şi a mobilizat energiile. La vârsta de 29 de ani a fost asasinat în închisoarea Râmnicu Sărat, din ordinul regelui Carol al II-lea, înainte ca România să beneficieze de roadele geniului său.

Revenim la iarna 1935-1936.

În ziua de 6 decembrie 1935, Societatea Studenţilor în Medicină, şi-a completat titulatura cu numele Profesorului dr. Nicolae Paulescu şi s-a organizat un pios pelerinaj la mormântul său din cimitirul Bellu, din Calea Şerban Vodă. Tot atunci, s-a hotărât ca locuinţa Profesorului Paulescu, din str. Calomfirescu nr.17, să devină Muzeu Naţional, în custodia şi sub conducerea ilustrului său nepot, asistent universitar dr. Constantin Angelescu. Sper ca viitoarele generaţii de studenţi medicinişti să păstreze şi să continue numele profesorului dr. Nicolae Paulescu în titulatura Societăţii Studenţilor în Medicină din Bd. Schitu Măgureanu nr. 2. Tot atunci, la 10 decembrie 1935, adunarea festivă a Societăţii Studenţilor în Medicină l-a proclamat drept preşedinte de onoare pe Prof. dr. Gh. Marinescu, fondatorul neurologiei în România şi autoritate ştiinţifică mondială.

În aceeaşi iarnă, s-a pus în circulaţie prestigioasa insignă de Student în Medicină. Modelul fusese creat şi comandat la Monetăria Statului de către Comitetul precedent: dr. Marius Constantinescu, dr. Hortensiu Gancevici, dr. Virgil Băleanu şi dr. Ion B. Tomescu. Insigna era în formă de cruce de culoare roşie, cupa şi şarpele şi cele patru litere SSMB. Sper ca şi generaţiile din viitor să păstreze această insignă, care în epoca interbelică a avut aceeaşi autoritate ca şi insigna de Student Creştin, eliberată pentru toate facultăţile de către Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români.

Alte evenimente.

Societatea Studenţilor din Medicină moştenise o datorie către Primăria oraşului Mangalia şi o datorie către Banca Naţională. Împreună cu Dr. Rădulescu-Vişina, ne-am deplasat la Mangalia şi am obţinut să nu ni se confişte terenul pe care, în anul următor, Comitetul dr. Paul Craja a construit un mic sanatoriu balnear al Studenţimii mediciniste. Împreună cu dr. Ioan Dan Temeliescu şi cu dr. Ion Cocioba, m-am dus la Banca Naţională şi am aflat că aveam o veche datorie neplătită de la un credit dat pentru construirea căminului din Bd. Schitu Măgureanu nr. 2. Banca Naţională voia să se despăgubească prin vânzarea clădirii la licitaţie publică şi chiar existau clienţi să o cumpere. Problema a fost rezolvată de următorul Comitet dr. Paul Craja, care l-a

convins pe ministrul de Finanțe – pe ilustrul Mircea Cancicov – ca datoria către Banca Națională să fie plătită de Stat.

Încă un eveniment demn de memorat. Societatea Studenților în Medicină edita lunar revista medicală „Spitalul" și foarte multă muncă a depus administratorul financiar și secretarul științific dr. Gh. Rădulescu-Vișina, care în timpul războiului a căzut prizonier la sovietici și a stat 10 ani într-un lagăr din Siberia.

Activitatea Științifică avea loc în fiecare sâmbătă seara, cu câte o conferință ținută de o personalitate științifică invitată și cu o comunicare sau cu un referat susținut de un student. Pentru problema atunci de actualitate „Stomacul rezecat în tratamentul ulcerului duodenal", am invitat să conferențieze pe marii chirurgi ai epocii: Prof. dr. Iacob Iacobovici, Prof. dr. Nicolae Hortolomei, Prof. dr. Amza Jianu. agregat dr. Iancu Jianu, dr. Grigore Georgescu de la Spitalul Filantropia, dr. Marin Popescu de la Asigurările Sociale, Prof. dr. Traian Nasta de la Spitalul Polizu și dr. Constantin Andreoiu, fost chirurg la Spitalul Brâncovenesc. Pentru problema de actualitate a tumorilor cerebrale și medulare, l-am invitat pe dr. Dumitru Bagdasar de la Spitalul Central, actualul Spital Al. Obreja. Noi l-am primit cu multă dragoste și l-am aplaudat cu mult respect, dar el, dr. Dumitru Bagdasar, în memoriile sale ne catalogează drept tâmpiți și idioți și susține că a conferențiat numai pentru a ne spune adevărul comunist. Eu prezidam ședința și n-am sesizat niciun fel de enunț politic în conferința sa, pur științifică.

Poate că cel mai important eveniment din iarna aceea, 1935-1936, a fost orientarea masivă a studenților mediciniste spre Mișcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu. Sub aspect socio-profesional, eram în subordinea Centrului Studențesc București, condus de juristul Ion Antoniu-Pâsu, și în subordinea Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români, condusă de George Furdui. Sub aspect operativ, noi Societatea Studenților Române, am colaborat în teren cu Corpul Studențesc Legionar București. Existau un Corp Studențesc Legionar și un Corp Studențesc Național Țărănist. Corpul Studențesc Legionar era atât de dinamic și atât de mobilizant, încât avea monopolul manifestațiilor în Universitatea București. Comandanții acestuia au fost: în 1934-1935, Constantin-Tache Savin și Sandu Valeriu; în 1935-1936, Victor Dragomirescu și Toma Simion; și în 1936-1937, avocatul Bartolomeu Livezeanu, originar din Craiova, și avocatul Laurian Țâlnaru din Transilvania. Toți acești șase comandanți legionari au fost eroi legendari și și-au dat viața sub teroarea stalinistă, ca martiri ai Națiunii. Avocatul Bartolomeu Livezeanu a fost și Cavaler al Ordinului Mihai Viteazul. Numai avocatul Laurian Țâlnaru a supraviețuit, emigrând în Canada. Ing. Victor Dragomirescu a fost incinerat de viu la 22 septembrie 1939, la Crematoriul Cenușa, iar adjunctul său Toma Simion a murit de foame în închisoarea Aiud, sub regimul comunist.

În februarie 1936 mi se termina mandatul de președinte al Societății Studenților în Medicină. Partidul studențesc democrat l-a desemnat să candideze la președinție pe dr. Gh. Rădulescu-Vișina, originar din județul Romanați, care însă n-a acceptat și a preferat să rămână administrator financiar și secretar științific al revistei „Spitalul". Alegerile pentru noul Comitet s-au desfășurat în condiții perfect regulamentare. A fost aleasă lista legionară în frunte cu Paul Craja, viitor erou legendar și martir al Națiunii. De pe lista democrată nelegionară au fost aleși numai dr. Ioan Dan Temeliescu, ca administrator al căminului, și dr. Ion Cocioba, drept casier al societății. Sistemul de votare, foarte democrat, prevedea atât posibilitatea de a alege întreaga listă candidată, cât și posibilitatea de a vota individual din toate listele candidate. Îmi permit să subliniez că acest sistem dublu de votare este cel optim, întrucât ține seama atât de programul politic, cât și de valoarea personală a candidaților.

Cele ce urmează sunt pe alt plan decât Societatea Studenților în Medicină. Mai este de adăugat ceva care în epoca interbelică ni se părea a fi atât de normal, încât

nimeni nu-l comenta și nu-l memora. La toate aniversările, la toate festivitățile, la toate congresele și la toate înmormântările din lumea medico-sanitară erau prezenți din oficiu și luau cuvântul președintele Societății Studenților în Medicină și președintele Asociației Internilor de Spital. În societatea românească interbelică funcționa perfect principiul solidarității naționale și principiul completării generațiilor. Numai în nesfârșita noapte a ocupației sovietice și a dictaturii comuniste s-a suprimat prezența generației tinere alături de generația matură în viața publică a patriei comune. Dacă această absență continuă și astăzi, în anii 1990-2007, este pentru că ne guvernează în continuare aceeași securitate de stat, cu numele de Serviciul Român de Informații, și același Partid Comunist Român, deghizat în patru-cinci partide zise democrate și pro-occidentale. România va reveni la ordinea naturală a lucrurilor atunci când în viața publică, alături de cuvântul generației mature, se va auzi și cuvântul generației tinere, a cărei pregătire, pentru a răspunde de conducerea Statului, se face cu pronunțare de discursuri angajatoare de fapte concrete.

Revenim la iarna 1935-1936. În afară de munca prestată ca intern în Spitalele Eforiei Civile, am început a desfășura activitate la sediul central al Mișcării Legionare, din strada Gutenberg nr.3, și la sediul Asociației Internilor de Spital, din Spitalul Colțea. În martie 1936, și-au terminat mandatul atât președintele – distinsul dr. Gh. Constantinescu, născut în 1905, cât și vicepreședintele dr. Nicolae Paicu, născut în 1907. Ședința de alegere a noului Comitet a avut loc în amfiteatrul cel mare al Spitalului Colțea. Până la acea dată, nu au existat imixtiuni din afara Asociației Internilor de Spital și singurul criteriu pentru selecție era valoarea personală a candidaților. Întrucât legionarii câștigaseră conducerea Societății Studenților în Medicină, dușmanii de moarte ai Mișcării Legionare au hotărât să instaleze la conducerea Asociației Internilor de Spital o echipă cu vederi și cu program antilegionare.

Frontul Studențesc Democrat al comuniștilor și al polițiștilor l-a desemnat pe Oprea Mihăiță-Primejdie, în timp ce dr. Zalman Iacnov (eminența cenușie antiromânească din Facultatea de Medicină) i-a desemnat pe George Emil Palade și pe Ion-Cuti Juvara, amândoi eminenți la studii. Drept steag – mai exact, drept marionetă, au pus candidat la președinție pe un intern de spital, membru al PNȚ.

Alegerile au fost extrem de tensionate și lista antilegionară a obținut 50 de voturi, în timp ce lista legionară a obținut 101 voturi. Pe lista legionară eram eu ca președinte, dr. Dan Crivăț ca vicepreședinte, dr. John Georgescu secretar și dr. Darie Dan Dobrovicescu, casier. În imensa lor majoritate, foștii interni de spital deveniți medici secundari și medici primari au fost de partea noastră, a noului Comitet legionar.

Oprea Mihăiță-Primejdie și complicii lui desemnați de dr. Zalman Iacnov nu s-au resemnat și au pornit război pentru răsturnarea noului Comitet prezidat de mine. Cu finanțare secretă au editat un ziar intitulat „Gazeta Internilor de Spital" cu sediul declarat tot la Spitalul Colțea. Evident, cu scopul de a produce confuzie. Nu știu cu ce argumente l-au câștigat de partea lor pe cel mai bun prieten al meu, dr. Ion-Emil Bruckner, șeful promoției noastre de la Facultatea de Medicină. I-au pus numele în Comitetul de redacție al gazetei încercând astfel să submineze autoritatea Comitetului nostru. Pentru a mă apăra m-am dus să mă interesez cu ce acte și cu ce aprobări apăruse acea gazetă a internilor de spital, care pe toate paginile sale mă făcea cu ou și cu oțet. M-am dus în audiență la Cenzura Militară a Presei și col. Hotineanu m-a trimis la arhivă. Aici am găsit un comisar de la Siguranța Generală a Statului, care a scos din arhivă dosarul și mi l-a dat să-l citesc. Singura explicație este că acest comisar de poliție era un om cinstit și a reacționat cu sensibilitate când i-am arătat invectivele cu care eram tratat în paginile ziarului.

Cercetând dosarul din arhivă, am găsit un referat al Siguranței Generale a Statului, care recomanda Parchetului Militar să se dea aprobare, întrucât solicitanții „vor

desfăşura Campanie Anti-Legionară". L-am întrebat pe arhivar care era călcâiul lui Achile în acest dosar. Arhivarul mi-a răspuns: „Eu nu am dreptul să te lămuresc, dar te poţi lămuri singur citind textul legii de reglementare a presei." Mi-a pus în faţa ochilor Codul Civil sau Codul Penal şi am citit în respectivul text că titlul unui ziar este proprietate consacrată de justiţie şi deci, pentru a edita un ziar, trebuie să ceri drept de proprietate prin instanţă judecătorească. Or în dosarul din arhiva Cenzurii Militare, lipsea un asemenea act de proprietate asupra titlului.

Astfel lămurit, m-am dus la Tribunalul Civil Bucureşti şi, în numele Asociaţiei Internilor de Spital, am cerut drept de proprietate pe titlul „Gazeta Internilor de Spital" cu sediul la Spitalul Colţea.

A urmat un proces public prezidat de un judecător Vasiliu-Quintus, care a avut de ales între mine, preşedintele Asociaţiei Internilor de Spital, şi grupul Oprea-Mihăiţă Primejdie – George Emil Palade, editorii fără legalitate a respectivei gazete.

Siguranţa Generală a Statului trebuie să fi făcut o intervenţie secretă, deoarece Vasiliu-Quintus, în timpul dezbaterilor, s-a arătat ostil persoanei mele. Dar, în final, sentinţa lui ne-a fost favorabilă nouă, întrucât aveam prioritate la solicitarea dreptului de proprietate şi întrucât partea adversă nu avea niciun act de proprietate.

A urmat o şedinţă deosebit de furtunoasă în amfiteatrul Spitalului Colţea, plin până la ultimul loc cu externi, interni, medici primari din Eforia Spitalelor Civile şi Aşezămintele Brâncoveneşti. Am explicat cum stau lucrurile şi împotriva mea au ţinut discursuri acuzatoare Oprea-Mihăiţă Primejdie, George Emil Palade, Milică Atanasiu-Vergu şi un foarte distins coleg de-al meu, viitorul profesor dr. Florian Mandache. Adunarea Generală, cu mare majoritate, a respins contestaţia solicitanţilor şi a dat aprobare ca noi, Asociaţia Internilor de Spital, să luăm asupra noastră editarea în continuare a „Gazetei Internilor de Spital". În favoarea noastră a pledat cu putere reprezentantul internilor din Spitalul Militar Regina Elisabeta, care era viitorul g-ral dr. Eugen Mareş. După terminarea şedinţei, la ieşire mă aştepta internul Ion Cuti Juvara, care mi-a spus: „Ai învins tu, pentru că nu au vrut să aplice strategia recomandată de mine. Le-am spus eu că mai întâi trebuia să te luăm la bătaie şi apoi să te lăsăm să vorbeşti şi să convingi".

Asociaţia Internilor de Spital nu a putut continua editarea „Gazetei Internilor de Spital", întrucât la Cenzura Militară a Presei s-a primit un nou referat al Siguranţei Generale a Statului, care îi interzicea apariţia. La Societatea Internilor în Medicină, fusesem ales cu un program democrat şi naţionalist; iar la Asociaţia Internilor de Spital, preşedinte cu program naţionalist şi democrat. Opinia publică a intelectualilor universitari din acea epocă era pentru sinteză, şi anume: „Naţiunea ca scop şi democraţia ca mijloc". Adversarii mei de la Societatea Studenţilor în Medicină erau naţionalişti fără să fie democraţi, iar adversarii mei de la Asociaţia Internilor de Spital erau democraţi fără să fie naţionalişti.

În toamna lui 1937, Asociaţia Internilor de Spital a organizat în Amfiteatrul Spitalului Colţea un Congres intitulat „Pionerat în Medicină", care a durat 3 zile. În prima zi, şedinţa a fost prezidată de Prof. dr. Daniel Danielopolu, a doua zi de Prof. dr. N. Gh. Lupu şi a treia zi de Prof. dr. Petre Tomescu. Nu s-a abordat nicio problemă politică şi toate rapoartele au fost de cercetare ştiinţifică şi activitate profesională.

La şedinţa din prima zi, am susţinut un raport de organizare a învăţământului medical, în care susţineam ca studiile să se facă la facultăţile de medicină din România, iar specializarea, cât mai largă, să se facă în Occident, în clinicile şi laboratoarele de Stat ale Franţei, Angliei, Germaniei şi Italiei. La ieşirea din amfiteatru, Prof. dr. Iacob Iacobovici i-a şoptit adjunctului său, dr. Constantin Trocmaier: „Dintre legionari, Milcoveanu este cel mai periculos, pentru că e inteligent şi cult".

În şedinţa de a doua zi, sub preşedinţia Prof. dr. N. Gh. Lupu, am susţinut raportul *„Raţionamentul Diagnostic în Medicină"*. Consultaţia medicală începe cu un dublu transfer psihologic şi se termină cu inocularea în bolnav a voinţei de însănătoşire, a

încrederii în tratament şi a certitudinii vindecării. Un dublu transfer psihologic: medicul asumă în persoana sa suferinţa respectivului bolnav şi acesta răspunde, acordând încredere în ce va face şi ce va decide respectivul medic. Elaborarea diagnosticului este un proces în trei etape. În prima etapă se depistează şi se adună simptomele subiective şi simptomele obiective care alcătuiesc aşa-zisul „Inventar morbid al bolnavului". În a doua etapă se mobilizează din memoria profesională a medicului toate imaginile de boli, de afecţiuni şi de sindroame care pot prezenta o asemănare cu cele ale bolnavului.

Atunci, în noiembrie 1937, am creat şi am propus numele de „Patotecă", înţelegând prin aceasta totalul imaginilor de boli, afecţiuni şi sindroame din memoria profesională a medicului practician.

În a treia etapă a procesului de elaborare a diagnosticului se operează o comparaţie între inventarul morbid al bolnavului şi diferitele imagini de boli, afecţiuni şi sindroame scoase din Patoteca medicului. Ceea ce nu se potriveşte constituie diagnosticul diferenţial, iar ceea ce se potriveşte constitue diagnosticul pozitiv, care trebuie să fie just, complet şi oportun. Am alcătuit acest raport pe baza celor învăţate de la Prof. dr. Ion Nanu-Muscel în 1933-1934, când i-am fost extern la clinica din Spitalul Colţea.

Raportul meu şi propunerea noţiunii de Patotecă au avut un mare succes în congres şi cred că atunci Prof. dr. N. Gh. Lupu a luat decizia să mă ia ca asistent universitar la clinica sa din Spitalul Colentina.

Tot atunci a avut loc Balul Elitei Medicale, organizat de Asociaţia Internilor de Spital în frumoasa sală din str. Batiştei nr.14, pe atunci cinematograful Fantasio. Ar fi de menţionat un mic incident, care s-ar putea să-mi fie nefavorabil. În lumea medicală domnea o oarecare adversitate faţă de celebrul locotenent de infanterie Duport, care la Institutul Medico-Militar se ocupa cu instrucţia tinerilor medici în serviciul militar obligatoriu. Îi scotea pe medici pe câmpul plin de mlaştini şi mocirle şi le ordona: „Culcat pe burtă şi arma la ochi asupra duşmanului", precizând că cei care nu se supun vor fi trimişi la Curtea Marţială cu acuzaţia de „Refuz de executare de ordin în timp de război în faţa inamicului".

La balul Elitei medicale, lt. Duport a venit cu două splendide domnişoare şi a vrut să intre fără invitaţie şi fără bilet. El susţinea că reprezintă Ministerul Apărării Naţionale şi că nu are nevoie de bilet, întrucât avea invitaţie, dar o uitase acasă. Am fost chemat la poarta de intrare şi am decis ca lt. Duport să plătească biletul de intrare, iar cele două frumoase domnişoare să intre gratuit, ca invitate de onoare ale Asociaţiei Internilor de Spital. Lt. Duport a trebuit să plătească biletul de intrare la bal şi a declarat că noi internii de spital suntem în rebeliune faţă de Armată, care este scutul ţării.

Să relatez acum participarea mea la activitatea organizaţiilor studenţeşti. În anii aceia am avut numai prezenţă în Mişcarea Legionară şi am avut activitate numai în organizaţiile centrale de la Bucureşti. Conform regulamentului, la 5 noiembrie 1935 s-a întrunit la Bucureşti, în Calea Plevnei, Consiliul Superior al Studenţimii, care să dea descărcare vechiului Comitet prezidat de juristul Traian Cotigă şi să aleagă noul Comitet al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români pe anul 1935-1936. Din partea Corpului Studenţesc Legionar candida George Furdui, preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti. Conform tradiţiei stabilite de Mişcarea Studenţească de la 10 decembrie 1922, din Comitetul UNSCR trebuia să facă parte, în mod obligatoriu, şi preşedintele Societăţii Studenţilor în Medicină. Ca atare, George Furdui m-a solicitat şi am fost ales director al Departamentului Internelor, adică cel care răspundea de relaţiile cu guvernul şi cu autorităţile. Ca vicepreşedinte a fost ales economistul Ion Caratănase, care a depus cea mai mare activitate în legătură cu ministerele şi cu autorităţile. Nu ştiu cum sunt macedonenii astăzi, dar în epoca de atunci, 1930-1940, erau atât de activi şi atât de dinamici, încât li se spunea „Vârful de lance al Tineretului Universitar".

La sediul legionar din str. Gutenberg nr. 3 mă duceam zilnic numai pentru a intra în biroul de lucru şi pentru a asista la discuţiile lui Corneliu Zelea Codreanu. Asemenea izvorului, dânsul lansa generoase idei în problemele organizatorice şi în problemele politice şi, asemenea vulcanului, formula acuzaţii când era vorba de Poliţia Secretă şi de duşmanii României. Nu exista problemă de politică internă sau externă în care Corneliu Zelea Codreanu să nu aibă o opinie formată şi un obiectiv decis. Totuşi, am observat la el prudenţă în problemele legate de evrei şi decizia fermă de a ne apăra de conspiraţiile lor, dar de a nu-i ataca, ca scop în sine, cu motivaţie religioasă sau rasială.

Privitor la Masonerie, am sesizat că dânsul cunoştea diferenţa dintre Iudeo-Masonerie şi Masoneria Naţională. Îmi amintesc de un microeveniment macro-semnificativ. Eram în biroul căpitanului cu vreo 10 lideri legionari, când secretarul nr.1, ing. Nicolae Horodniceanu, a anunţat că o persoană străină solicita o convorbire între patru ochi cu Corneliu Zelea Codreanu. Noi, cei 10 legionari, am fost scoşi din birou, dar prin glasvand am văzut toată scena. Vizitatorul i-a prezentat o hârtie scrisă şi Corneliu Zelea Codreanu, fără să o citească – cel puţin, aparent – i-a înapoiat-o şi s-a ridicat în picioare, ca semn că se terminase întrevederea. După plecarea vizitatorului, am reintrat în birou şi Corneliu Zelea Codreanu ne-a explicat: „Este un trimis al Siguranţei Generale a Statului, care a vrut să-mi înmâneze o evidenţă a legionarilor membri ai Masoneriei. Eu i-am răspuns că aceste persoane sunt cunoscute de mine ca bun legionar şi că nu mă interesează lista dată de el".

Era sfârşitul lui noiembrie sau începutul lui decembrie 1935 când Corneliu Zelea Codreanu a lăsat în seama generalului Gh. Cantacuzino-Grănicerul conducerea Mişcării Legionare şi a plecat la Carmen Sylva, pentru a redacta cartea „*Pentru Legionari*".

În absenţa lui, în Bucureşti s-a petrecut un eveniment despre care nu aş fi vrut să vorbesc, dar respectul pentru realitate şi obligaţia faţă de viitor mă obligă s-o fac. Se obţin mult mai multe învăţăminte utile în viitor din analiza celor negative, decât din analiza celor pozitive. Micul grup de legionari de la Societatea Studenţilor în Medicină se socotea stat în stat şi se comporta foarte egocentric. Mereu se duceau să mă reclame la conducerea Centrală şi Corneliu Zelea Codreanu, după ce îi asculta, le răspundea: „Pentru mine, Şerban Milcoveanu este Medicina şi eu vă sfătuiesc să faceţi ceea ce vă spune el să faceţi." Eu nu i-am reclamat pe ei niciodată şi nici nu i-am criticat vreodată. Acum, în lipsa lui Corneliu Zelea Codreanu, dânşii au socotit că venise momentul să scape de mine şi să mă elimine din Mişcare. Sub acuzaţia că eu, preşedintele Studenţilor în Medicină, nu mă conformam celor hotărâte de ei, micul grup legionar a înaintat o reclamaţie la g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul, cerând să fiu eliminat ca fiind lipsit de disciplină organizatorică. G-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul ne-a convocat pe toţi într-o şedinţă comună, pentru a lămuri lucrurile şi pentru a găsi o soluţie. Acuzatorii mei erau extrem de vehemenţi şi se montau unii pe alţii, dar nu spuneau la care anume hotărâri de ale lor refuzasem să mă subordonez.

Problema era într-adevăr dificil de spus. La Societatea Studenţilor în Medicină, partizanii democraţiei erau întotdeauna mai numeroşi decât partizanii dictaturii. Grupul studenţilor legionari se temea că nu va avea majoritatea la alegerile din martie 1936 pentru noul Comitet şi în mintea lor egocentrică, pentru a nu spune mai mult, mi-au cerut mie, preşedintelui, să le anulez la 120 de studenţi mai activi din Partidul Democrat dreptul de a vota, pentru neplata la timp a cotizaţiei. Le-am refuzat cererea şi i-am anunţat pe cei 120 de studenţi democraţi să vină la Societate şi să-şi plătească cotizaţia.

La şedinţa convocată de g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul, grupul legionar acuzator n-a precizat ce hotărâri şi cereri anume refuzasem eu să execut. De fapt, nici

nu mă mai chemau la şedinţe şi nu mă mai înştiinţau de hotărârile lor. Invectivele lor erau atât de zgomotoase şi unanime, încât n-am putut pronunţa nici măcar două cuvinte cu conţinut, iar g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul n-a reuşit să-l audieze pe acuzat conform principiului de drept *Audiatur et altera pars*. În mijlocul tumultului, au intrat în sală adevăraţii comandanţi legionari, din apropierea lui Corneliu Zelea Codreanu. Ionel I. Moţa a venit spre g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul cu palmele împreunate, în sens că implora să înceteze scandalul şi să se facă judecată dreaptă. Comandantul legionar Virgil Rădulescu a ridicat un scaun în aer şi a admonestat grupul legionar de la medicină: „Dacă noi nu respectăm adevărul şi dreptatea în interiorul Mişcării Legionare, cum credeţi că în Ţară putem lupta pentru adevăr şi putem face dreptate!?" Tot în apărarea mea s-a manifestat George Furdui, dar nu le-a putut clarifica minţile şi nici reintroduce judecata. În sală au mai venit ing. Gh. Clime şi ing. Nicolae Horodniceanu, dar şi-au dat seama că nu se putea face nimic în faţa furiei dezlănţuite a acuzatorilor mei. Aşa-zisa şedinţă de judecată s-a terminat fără ca eu să mă pot apăra şi, apărându-mă, să apăr Mişcarea Legionară de săvârşirea unei nedreptăţi. O lună mai târziu, m-am întâlnit pe stradă cu un student de la Politehnică, Mihail Manoilescu, care mi-a făcut o mărturisire: „M-am dus în str. Gutenberg nr.3 să-mi dau adeziunea şi să încep activitatea în Mişcarea Legionară. Întâmplător am dat peste şedinţa în care vă judecau pe dv. şi ce am văzut într-atâta m-a scandalizat, încât m-am lecuit pentru totdeauna de a activa în Mişcarea Legionară."

Revin la şedinţa din martie 1936, Generalul Gh. Cantacuzino-Grănicerul s-a ridicat în picioare şi a citit o sentinţă de eliminare a mea pe un an de zile din Mişcarea Legionară. Sentinţă în care nu se formulau motive şi care, în mod evident, era pronunţată pentru a da satisfacţie celor mulţi, părând a fi unanimitatea. Era seara târziu şi, în momentul în care ieşeam din sediul legionar, vine în faţa mea Traian Cotigă. Mă priveşte şi rămâne înmărmurit când vede cum îmi curg lacrimile pe obraz. Strângându-mi braţele, a strigat: „Plângi, plângi, eşti sincer!"

Doi ani mai târziu, la închisoarea Râmnicu Sărat, am aflat că el autorizase „Grupul Legionar de la Medicină" şi că tot el îi împiedicase pe agresori să treacă, după eliminarea mea, de la vorbe la fapte contundente. Tot atunci, la închisoarea Râmnicu Sărat, dr. Paul Craja a ţinut să-mi facă o mărturisire intimă, care m-a îngrozit la ideea că s-ar fi putut întâmpla.

Două săptămâni mai târziu, s-a întors la Bucureşti Corneliu Zelea Codreanu şi un curier legionar m-a vizitat la Spitalul Colentina spunându-mi: „Veniţi la sediu şi cercetaţi Avizierul. Este un aviz care vă priveşte pe Dv." A doua zi m-am dus în str. Gutenberg nr.3 şi în Avizier am văzut un bilet semnat de Corneliu Zelea Codreanu prin care se anula măsura luată cu două săptămâni în urmă în privinţa mea. Nu se dădea nicio explicaţie şi nu se formula niciun motiv. Am intrat în anticameră, unde cei cinci secretari m-au salutat prieteneşte, apoi în biroul Căpitanului, care mi-a întins mâna, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic sau ca şi cum trebuiau date uitării cele întâmplate.

Până la data prezentelor rânduri, anul 2007, nu am vorbit cu nimeni despre acest incident din martie 1936. Corneliu Zelea Codreanu nu a fost numai creatorul minunii cu numele de Mişcarea Legionară, dar era şi unica soluţie pentru ca legionarii să fie adevăraţi legionari şi pentru ca unitatea să fie păstrată. Aşa cum l-am cunoscut eu, Corneliu Zelea Codreanu avea capacitatea de a ne face pe noi să fim mereu pozitivi şi niciodată negativi; avea capacitatea de a asigura, prin simpla lui prezenţă, loialitatea în relaţii şi unitatea în Legiune. După 30 noiembrie 1938 şi, mai ales, după 22 septembrie 1939, a apărut pericolul centrifug şi egocentric ca legionarii să se reîntoarcă la natura lor umană de dinainte de a-l fi întâlnit în viaţă pe Corneliu Zelea Codreanu.

Continuăm cu evocarea celor întâmplate în primăvara lui 1936, când urma să aibă loc Congresul Naţional Studenţesc din acel an.

Aşa cum am amintit, începând din martie 1936, am fost prezent şi mi-am desfăşurat activitatea pe trei planuri. Pe plan medical, mi-am continuat activitatea de intern titular prin concurs, în Spitalele Eforiei Civile. La 1 martie mi-am terminat stagiul de un an la Clinica Neurologică din Spitalul Colentina, condusă de Prof. dr. Gh. Marinescu (1863-1938) şi de Prof. dr. Nicolae Sisești (1884-1954). Prof. dr. Gh. Marinescu m-a invitat la masă la dânsul şi mi-a oferit fotografia sa cu dedicaţie şi câte un exemplar din toate publicaţiile sale, care alcătuiau trei volume masive. Le voi dărui Bibliotecii Societăţii Istoriei de Medicină şi sper ca, în viitor, un tânăr neurolog să le facă un studiu analitic.

De la 1 martie 1936, am trecut în stagiul III de internat la Clinica Medicală din Spitalul Colţea, condusă de noul titular Prof. dr. Constantin Bacaloglu (1871-1942). Dânsul a fost un admirabil clinician, cu bună pregătire de anatomopatolog şi a lăsat medicinii un bogat volum de studii clinice. Cadrele clinicii erau cele lăsate de Prof. dr. Ion Nanu-Muscel şi eu am lucrat direct cu dr. Ion Pavel, dr. Ion Claudian, dr. Sabba Ştefănescu, dr. Nicolae Stoichiţă, dr. Teodor Saragea, dr. Ştefan Chisăr, dr. Veniamin Runcan, precum şi cu viitorul mare profesor şi martir al medicinii dr. Vintilă Ciocâltău.

Al doilea plan al activităţii mele a fost să-l frecventez în fiecare zi pe Corneliu Zelea Codreanu la biroul său din str. Gutenberg nr.3, unde aveam dreptul să intru fără a bate la uşă, indiferent cine s-ar fi găsit acolo. Acest privilegiu îl aveau 40-50 de legionari şi de fiecare dată găseam în jur de 10 persoane în biroul Căpitanului. Toţi veneau să aducă informaţii, asemenea albinelor, şi toţi veneau cu propuneri de acţiune, ca la Marele Stat Major din Armată. Conversaţiile erau adevărate sărbători intelectuale şi nu pot relata decât cu admiraţie faţă de Corneliu Zelea Codreanu, pentru cât de uşor prindea esenţialul problemelor şi cât de juste era concluziile puse şi soluţiile oferite. Corneliu Zelea Codreanu a fost cel mai inteligent om cunoscut de mine şi avea o inteligenţă nu speculativă, ci radicală şi principială.

Într-o zi l-am găsit în biroul din str. Gutenberg 3 pe Emil Cioran, care-i adusese lui Corneliu Zelea Codreanu cele două cărţi celebre „*Pe culmile disperării*" şi „*Schimbarea la faţă a României*", amândouă cu câte o bogată dedicaţie. După plecarea lui Cioran, s-a discutat conţinutul celor două mari cărţi şi comandantul legionar Ion Belgea a remarcat că Emil Cioran este pentru România ceea ce Oswald Spengler este pentru Germania. În cursul discuţiei, cineva – nu-mi amintesc cine anume – a menţionat în paralel pe Ştefan Zeletin, care a aplicat la România, în trei cărţi celebre, gândirea şi sistematica lui Hegel. Convorbirile din biroul lui Corneliu Zelea Codreanu erau atât de bogate şi aveau atâtea noutăţi, încât deveniseră o necesitate vitală pentru noi, cei care apoi le transmiteam mai departe în mulţimea legionarilor al căror număr era din ce în ce mai mare.

Al treilea plan al activităţii mele a fost ca adjunct al lui George Furdui la conducerea Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români. George Furdui a fost unul dintre cele 5 genii ale Tineretului Universitar din acea epocă: Virgil Rădulescu, Victor Gârcineanu, Valeriu Cârdu şi Nicoară Iordache. Munca de conducere la UNSCR era asigurată de preşedintele George Furdui, de vicepreşedintele Ion Caratănase şi de secretarul general Iordache Spânu. Ion Caratănase a fost omorât la 30 noiembrie 1938, iar George Furdui şi Iordache Spânu au fost omorâţi de jandarmi la 22 septembrie 1939.

În martie 1937 au început pregătirile pentru Congresul Naţional Studenţesc din acel an. Întâi a avut loc un pre-Congres, la Iaşi, unde s-au distribuit rapoartele şi s-au nominalizat raportorii din cele şapte centre studenţeşti din cele şapte universităţi.

Să raportez o discuţie auzită de mine întâmplător. George Furdui l-a întrebat pe preşedintele de la Iaşi: „În ce raporturi vă găsiţi cu studenţii din Partidul Naţional Liberal şi cu studenţii din Partidul Naţional Ţărănesc?" Preşedintele Centrului

Studenţesc Iaşi, ilustrul Teodor Tudose, a răspuns: „Ne onorează cu absenţa şi cu sabotajul domniilor lor. Poate că nici nu există la noi, în Iaşi. Singurul nostru adversar este un comunist, Alexandru Bârlădeanu, venit din Basarabia."

George Furdui: „Ce fel de om este? "

Teodor Tudose: „Este un om cumsecade şi învaţă foarte bine."

George Furdui: „Dacă este un om cumsecade şi dacă este bun la învăţătură, să-l respectaţi şi doar să observaţi ce face."

Pentru proiectatul Congres pe ţară, eu am primit sarcina să prezint un raport despre „Medicina preventivă şi noua disciplină a biopoliticii".

Voi reveni asupra acestui subiect.

Întorşi la Bucureşti, noi, Comitetul, am început diligenţele pentru Congresul Naţional. Ministrul de Interne, Ion Inculeţ zis Vania, şi ministrul Ordinii Publice, Eugen Titeanu, ne-au refuzat aprobarea, justificându-se cu referatul Siguranţei Generale a Statului. Această instituţie a SGS era alcătuită din nişte intriganţi cu deformaţia profesională de a se împotrivi din oficiu la tot ce ieşea de jos în sus şi la tot ce contravenea obligaţiei de pasivitate. Pentru SGS, ordinea publică însemna ca oamenii să stea în bănci, ca nişte simple obiecte, şi în ţară să domnească o linişte de cimitir şi o tăcere de deşert. La Congresul din aprilie 1935, aceşti poliţişti intriganţi dăduseră aprobarea, sperând să răstoarne conducerea legionară a Organizaţiilor studenţeşti. Acum, în primăvara lui 1936, deja nu mai era posibil de organizat o acţiune antilegionară şi, de aceea, Siguranţa hotărâse să interzică orice nou congres studenţesc.

Discutând în Comitet despre această situaţie, s-a pus problema unei greve generale, dar vicepreşedintele Ion Caratănase a spus: „Noi nu suntem pentru lupta ca scop în sine, ci suntem pentru lupta ca ultimă soluţie a necesităţii de a reuşi. Să încercăm şi pe altă cale decât cea directă cu Ministerul de Interne". George Furdui s-a adresat profesorului de Sociologie George Gusti, care avea acces direct la Palatul Regal. Prof. George Gusti s-a arătat foarte binevoitor şi, imediat, l-a luat pe George Furdui în audienţă directă la regele Carol al II-lea. George Furdui a pledat cauza studenţimii şi regele a dat aprobare pentru ţinerea Congresului la Tg. Mureş, unde se manifesta cel mai intens revizionismul maghiar pentru scoaterea Transilvaniei din România. Aici trebuie amintit faptul că niciun guvern al României Întregite n-a vrut să dea aprobare pentru ţinerea Congresului Studenţesc în vreun oraş din Basarabia, unde domneau evreii ca stăpânitori. Cele mai multe Congrese naţionale studenţeşti au fost fixate în Transilvania, unde revizionismul maghiar susţinea că poporul român n-are capacitatea şi n-are dreptul pentru această provincie.

Dând aprobarea pentru Congres, regele Carol al II-lea a pus două condiţii care, fiind raţionale, au fost pe loc acceptate de George Furdui.

Prima condiţie a fost să nu aibă loc nicio discuţie despre organizaţia „Straja Ţării", care era începutul dictaturii totalitare şi pentru a cărei combatere s-au format şi s-au dezvoltat „Frăţiile de Cruce", continuatoare ale organizaţiei „Avântul" din epoca Primului Război Mondial. A doua condiţie pusă de rege a fost ca, în timpul Congresului, să nu se facă nicio aluzie sau referire la existenţa Elenei Lupescu, considerând că este o problemă strict personală, fără influenţă asupra vieţii de stat. Aşa cum am amintit, George Furdui a acceptat ambele condiţii, de faţă fiind Prof. George Gusti. În conformitate cu decizia regală, ministrul de Interne, Ion Inculeţ, şi ministrul Ordinii Publice, Eugen Titeanu, au decis ţinerea Congresului la Tg. Mureş, în zilele de 1-4 aprilie 1936.

Calendarul Organizaţiilor Studenţeşti interbelice fixa întotdeauna Congresul Naţional în zilele premergătoare vacanţei Sfintelor Sărbători de Paşti. Aceasta, pentru ca studenţii participanţi la Congres să difuzeze moţiunea finală şi broşurile tipărite în satele şi oraşele unde se aflau familiile lor. Niciunul dintre noi, conducerea studenţimii, nu bănuia că intriganţii de la Siguranţă se împotrivesc deciziei regale şi că vor să obţină anularea Congresului. În ziua de 31 martie 1936 au pornit

spre Tg. Mureş trei trenuri speciale. Un tren ducea 3.000 de studenţi de la Universitatea Bucureşti, sub conducerea juristului Ion Antoniu-Pâsu. Un al doilea tren ducea 1.500 de studenţi de la Universităţile Cernăuţi, Iaşi şi Chişinău, sub conducerea lui Teodor Tudose, preşedintele Centrului Studenţesc Iaşi şi sub conducerea lui Filon Lauric, preşedintele Centrului Studenţesc Cernăuţi. Un al treilea tren ducea la Tg. Mureş 1.500 de studenţi de la Universitatea Cluj-Napoca şi de la Universităţile din Oradea şi Timişoara. În total, 6.000 de studenţi care, pentru hrană şi cazare, eram aşteptaţi de prefectul judeţului Mureş şi de primarul oraşului Tg.Mureş, ambii membri PNL şi ambii buni români, convinşi de necesitatea patriotismului în teritoriul maghiarizat.

Să evoc ceea ce am trăit ca martor la faţa locului şi ca participant la acel eveniment istoric. Sunt minciuni nerușinate şi sfruntate tot ce s-a scris atunci în presă, tot ce a scris Lucreţiu Pătrăşcanu în cărţile sale şi tot ce încă mai consemnează istoricii comunişti în aşa zisele lor tratate.

Trenul nostru a plecat din Bucureşti în jurul orei 8^{00} dimineaţa. Eu eram în acelaşi compartiment cu Ion Antoniu-Pâsu şi cu ceilalţi conducători ai Centrului Studenţesc Bucureşti şi, prin urmare, cunosc tot ce s-a întâmplat şi tot ce s-a decis în tabăra noastră a studenţilor.

Trenul avea programare de „personal" şi nu de „accelerat", astfel încât în fiecare gară, mare sau mică, avea o staţionare între 5-8 minute. Încă de la primele staţii, s-a observat că trenul nu oprea în dreptul gărilor, ci cu un kilometru înainte sau după respectiva gară. Aceasta, pentru că studenţii, la fiecare oprire, coborau din tren şi, încrucişându-şi braţele, cântau imnurile legionare, în special *Ştefan Vodă al Moldovei*, *Sfântă tinereţe legionară*, *Noi suntem echipa morţii* şi celebrul *Cu fruntea sus*. Aceste manifestări se desfăşurau sub controlul riguros al Corpului Studenţesc Legionar, devenit Serviciul de Ordine şi Protecţie, sub conducerea liderilor ing. Victor Dragomirescu şi econ. Toma Simion. Victor Dragomirescu a fost ars de viu la Crematoriul „Cenuşa" în seara de 21 sept. 1939, iar Toma Simion a murit de foame şi caşexie în închisoarea Aiud, sub regimul comunist.

Pe la amiază, cred că pe la 13^{00}, am ajuns în gara Sinaia. Trenul a oprit şi a staţionat 5 minute, la circa un kilometru înainte de gară. Legionarii au coborât şi au cântat, apoi trenul a pornit din nou cu viteză spre destinaţia finală, Tg. Mureş. Credeam că vom trece prin gara Sinaia în plină viteză. Deodată, brusc, am auzit cum se declanşează frânele la toate roţile şi trenul s-a oprit din nou, de data aceasta chiar în dreptul peronului. În compartimentul lui Ion Antoniu-Pâsu ne-am dat cu părerea că cineva din interiorul trenului o fi tras semnalul de alarmă. În timpul noii staţionări, de 3-4 minute, mai multe sute de studenţi, la fel ca în toate gările premergătoare, au coborât pe peron şi au cântat imnurile legionare; evident că şi în dreptul plăcii comemorative a prim-ministrului I. G. Duca, victimă a atentatului din 29 decembrie 1933. Apoi, trenul şi-a reluat mersul spre Tg. Mureş. În compartimentul lui Ion Antoniu-Pâsu s-a analizat cauza şi semnificaţia acelei opriri bruşte a trenului; toţi ştiam că simpla tragere a semnalului de alarmă nu determina automat şi instantaneu oprirea trenului. Decizia o ia conducătorul trenului, numai după ce aude şi numai după ce judecă semnalul de alarmă tras într-unul din vagoane.

Din cercetările făcute, n-au putut fi identificate nici vagonul din care fusese tras semnalul de alarmă şi nici persoana care o făcuse. Toate semnalele de alarmă cercetate de legionari aveau sigiliul nealterat, de aici şi concluzia noastră cum că oprirea trenului răspundea unui ordin superior, dinainte ştiut. Totuşi, trenul era atât de ticsit de studenţi, încât se putea întâmpla să fi fost şi mâna vreunui iresponsabil sau, şi mai plauzibil încă, a unui eventual agent de poliţie strecurat printre studenţi. Problema a rămas fără dezlegare şi ne-am continuat drumul spre Tg. Mureş.

Mult timp după aceea am aflat adevărul şi mintea ni s-a luminat. Siguranţa luase hotărârea să torpileze decizia regală de aprobare şi să împiedice desfăşurarea Congresului Studenţesc. Odată cu trenul nostru, din Bucureşti plecase o maşină cu

poliţişti, sub comanda comisarului Borcea, şeful brigăzilor din SGS. Aceî poliţişti conduşi de comisarul Borcea, puseseră la cale, pe peronul gării Sinaia, o pretinsă blasfemie contra memoriei lui I. G. Duca. Mii, poate zeci de mii de poliţişti au difuzat în tot Bucureştiul informaţia falsă cum că studenţii legionari ar fi defecat pe peronul din Sinaia, pe locul unde se prăbuşise mort I. G. Duca, şi că tot ei, studenţii legionari, ar fi urinat pe perete, pângărind placa comemorativă a fostului prim-ministru.

Nimic adevărat şi totul inventat. Eu eram în tren, la fereastra vagonului, şi am văzut că studenţii legionari nu făcuseră altceva decât să cânte, cum au făcut în toate gările dinainte şi de după Sinaia. Interzis şi pedepsit de Tribunalele Militare era un singur cântec legionar şi anume, *„Arhanghelul ne-a ajutat / să pedepsim pe vinovat"*. Nu am sesizat să se fi cântat acest imn pe peronul gării Sinaia, dar dacă s-a cântat cumva, a fost laolaltă cu celelalte imnuri legionare.

La Bucureşti, intriganţii de la Siguranţă au alarmat pe toată lumea de pretinsa blasfemie săvârşită de studenţii legionari. Trezind indignare şi groază cu informaţiile lor false, abilii intriganţi de la SGS au obţinut: *primo* – anularea aprobării date de regele Carol al II-lea; *secundo* – interzicerea Congresului Studenţesc de la Tg. Mureş; *tertio* – desfacerea locomotivelor de la cele trei trenuri studenţeşti şi *quarto* – abandonarea celor 6.000 de studenţi, pentru a-i face să se întoarcă pe cont propriu la casele lor.

Pentru trenul nostru, ordinul de detaşare a locomotivei a venit la 21^{00} seara, când ne găseam în gara Lunca Bradului, în sudul judeţului Mureş.

Pentru trenul cu studenţii din Cernăuţi, Iaşi şi Chişinău, ordinul de detaşare a locomotivei a venit tot la 21^{00}, când trenul se găsea în staţia Ghimeş-Palanca de pe valea Trotuşului, în judeţul Bacău.

Iată cum s-au petrecut evenimentele.

Despre cele petrecute în gara Lunca Bradului, relatez ca martor de la faţa locului, iar despre ceea ce s-a petrecut în gara Ghimeş-Palanca, relatez ce ne-au povestit studenţii chiar în noaptea aceea dintre 31 martie şi 1 aprilie 1936. În trenul nostru, de la Bucureşti, aproape toţi studenţii dormitam care cum putea, în compartimente sau pe culoare. Nu ne-am dat seama pentru ce trenul, în acea gară, se oprise nu la un kilometru înainte sau un kilometru după, ci exact în dreptul peronului. Idem, nu ne-am dat seama că staţionarea se prelungea fără nicio explicaţie şi fără justificare, depăşindu-se cele câteva minute de oprire regulamentară.

Am coborât din tren să ne interesăm şi am aflat trei lucruri cu totul neobişnuite. *Primo*: trenul nostru nu mai avea locomotivă şi pe tot arealul gării nu se vedea nicio altă locomotivă. *Secundo*: la biroul de mişcare al gării se găseau nişte poliţişti în frunte cu faimosul comisar Borcea, un fel de Javert român, după modelul celui din romanul „Mizerabilii" al lui Victor Hugo. *Tertio*: în partea cealaltă a gării se vedea o companie de jandarmi pedeştri, cu mitralierele îndreptate spre trenul studenţesc.

La întrebările preşedintelui nostru, Ion Antoniu-Pâsu, nu au vrut să răspundă nici şeful gării, nici titularul serviciului Mişcare şi nici comisarul Borcea, cunoscut de noi din Bucureşti drept un psihopat, posedat de obsesia antilegionară. De la muncitorii din gară şi de la nişte mici funcţionari am aflat că comisarul Borcea ne urmărise trenul în automobil şi că acolo, în gara Lunca Bradului, dăduse ordin companiei de jandarmi să ne mitralieze pentru vinovăţia de „rebeliune legionară".

Mulţi ani mai târziu am aflat următoarele: compania de jandarmi pedeştri fusese adusă de la Cluj-Napoca şi era comandată de un colonel Chihaia. La faţa locului se mai găsea căpitanul Ion Ierinici (originar din Iaşi). Comandantul Legiunii de Jandarmi a judeţului Mureş, col. Chihaia şi cpt. Ion Ierinici au refuzat să execute ordinul verbal al comisarului Borcea şi au cerut ca ministrul Ordinii Publice să dea ordin scris şi să-l înmâneze imediat şefului lor, g-ral Pârâianu, la Inspectoratul General al Jandarmeriei din Bucureşti. Cererea col. Chihaia şi a cpt. Ierinici era cu atât mai justificată, cu cât nu exista nicio „rebeliune legionară" şi noi, cei 3.000 de studenţi bucureşteni, nu făceam nimic altceva decât să cerem răspuns la întrebarea: pentru ce ni se scosese locomotiva de la tren?

Pe la 21^{00}, pe neașteptate, în gara Lunca Bradului a intrat în viteză un tren care nu intenționa să oprească. Cu tot întunericul, ne-am recunoscut reciproc. Erau studenții de la Cernăuți, Iași și Chișinău, care își salvaseră locomotiva și trenul lor mergea cu mare viteză spre Tg. Mureș. Recunoscându-ne că suntem studenții din București, trenul studenților moldoveni a oprit, iar noi, în numai câteva secunde – din instinct, nu din ordin – am părăsit trenul fără locomotivă și am trecut grămadă în trenul celălalt. Drumul până la Tg. Mureș l-am făcut înghesuiți ca sardelele în conservă, cu studenți agățați pe scările vagoanelor sau suiți pe acoperișul lor.

În tren am aflat ce se întâmplase și cu acel tren. În gara Ghimeș-Palanca, studenții observaseră încercarea de a li se desprinde locomotiva și președintele Teodor Tudose, cu viteza fulgerului, a luat trei hotărâri.

Prima hotărâre: a luat ca ostatici pe șeful gării Ghimeș-Palanca și pe ceferistul șef al trenului și i-a anunțat că, în caz de accident, vor împărtăși soarta celor 1.500 de studenți din Cernăuți, Iași și Chișinău. A doua hotărâre: la conducerea locomotivei a pus patru studenți de la Politehnica din Iași. A treia decizie: la biroul Mișcare din gara Ghimeș-Palanca a depus o informare că trenul studențesc va merge cu maximă viteză până la Tg.Mureș și că nu va opri în nicio gară.

După Congres, am aflat la București ce se petrecuse în culisele guvernamentale. Cererea comisarului Borcea de a se mitralia trenul studențesc și cererea col. Chihaia și a cpt. Ion Ierinici de a primi ordin scris au ajuns simultan la ministrul Ordinii Publice, Eugen Titeanu. Acesta s-a consultat la telefon cu ministrul de Interne, Vania Inculeț, apoi și-a consultat conștiința proprie, de român din Oltenia, și apreciind responsabilitatea care-i revenea în Istoria Națională a decis ca armata să nu tragă, pentru a nu face 2.000-3.000 de cadavre în mod inutil. Psihopatul comisar Borcea și intriganții de la Siguranță într-atâta s-au înfuriat că nu li se execută ordinele, încât după Congresul studențesc, chiar în ziua de 5 aprilie 1936, au obținut de la rege și de la guvern demiterea lui Eugen Titeanu din funcția de ministru al Ordinii Publice.

Adevărul istoric este că, după tragica moarte a lui I. C. Brătianu, România nu mai era nici Stat independent și nici Stat de drept. Nu era stat independent, pentru că trei guverne succesive au executat ordinul Finanței evreiești de ilegalizare și arestare a Mișcării Legionare. Idem, România de după Ionel I. C. Brătianu nu mai era stat de drept, pentru că aparatul de stat, armata și justiția nu erau decât simple organe care executau ordinele date de Poliția Secretă Politică.

Revenim la Congresul Național Studențesc de la Tg. Mureș.

Prefectul județului și Primarul orașului erau amândoi membri ai Partidului Național Liberal de sub conducerea lui Gh. Tătărăscu. Poate din ordinul lui Gh. Tătărăscu de la București sau poate că Prefectul și Primarul erau conștiințe naționale, în orice caz, pregătirile pentru Congresul Național Studențesc s-au desfășurat exact conform legilor în vigoare. Congresul a început cu o slujbă religioasă, oficiată la Catedrală de un sobor de preoți în frunte cu Mitropolitul. Ședințele Congresului au avut loc în splendida sală a Teatrului Național din Tg. Mureș. Cei 6.000 de congresiști am fost cazați în condiții perfect civilizate, în cămine școlare, în cazărmi militare și la particulari binevoitori.

Înainte de a vorbi despre lucrările Congresului, să evoc două evenimente politice supra-surprize. Cu două zile înainte de Congres au sosit de la București vreo 200 de polițiști care au strigat din casă în casă: „Vin tătarii. Vin turcii. Vin criminalii. Vin legionarii. Închideți ferestrele și încuiați ușile. Ascundeți-vă în poduri și în pivnițe. Va curge sânge pe străzile orașului.“ Populația română nu i-a crezut pe polițiști, dar populația ungară și cea evreiască au intrat în mare panică. Prăvăliile ungurilor și evreilor și-au pus lacăte la intrare și respectivii cetățeni, unguri și evrei, s-au adăpostit în ascunzători.

În 1970 am tratat o doamnă originară din Tg. Mureș care, după terminarea studiilor universitare, devenise șefa tezaurului de bijuterii al Băncii Naționale. Dânsa mi-a povestit că în 1936, când avea vârsta de 12 ani, a asistat la următorul eveniment. Lângă casa ei părintească se găsea marea Sinagogă a orașului Tg. Mureș. La auzul că „vin legionarii“, comunitatea evreiască a chemat în ajutor pe dr. Petre Groza de la Deva și toți evreii sau marea lor majoritate s-au ascuns în Sinagogă, cuprinși de spaimă. Timp de trei zile, pe durata Congresului, dr. Petru Groza a stat pe scaun la intrarea în Sinagogă și tot timpul i-a liniștit pe evrei spunându-le: „Garantez eu că nu vi se întâmplă nimic rău. Legionarii au treburile lor, în niciun fel nu se ocupă de persoanele d-voastră.“

La coborârea din tren, am aflat de la organizația legionară locală, condusă de profesorul Coriolan Matei, despre ce făcuseră polițiștii bucureșteni cu 24 de ore înainte. Servicul de Ordine și Pază a Congresului era sub comanda lui Filon Lauric din Cernăuți. Acesta a declanșat în tren operațiunea de identificare și capturare a polițiștilor din București. Dintre toți polițiștii, au fost capturați numai doi și s-a organizat în piața publică a orașului un tribunal de urgență, care i-a judecat pentru abuz de putere și zvon fals în scop de război civil și în detrimentul Statului Național Unitar. Sentința a fost să li se dea câte 100 de lovituri de curea peste fese în public, în piața orașului, unde au fost aduși să asiste peste 500 de unguri și evrei din localitate. În lumea ungurilor și maghiarilor din județul Mureș s-a născut de la sine semn de egalitate între noțiunea de *Vojgarda* și noțiunea de Justiție promptă. Ar mai trebui adăugat că polițiștii bucureșteni căutați pe străzile orașului Tg. Mureș au devenit cei mai feroci anchetatori și cei mai satanici torționari pentru studenții români în anii dictaturii carlisto-antonesciene (1938-1944), precum și în primii 10 ani ai ocupației sovietice(1948-1958).

Să trecem acum la lucrările Congresului.

Congresul Național de la Tg. Mureș, prezidat de George Furdui, s-a desfășurat cu același entuziasm intens și în același aer de ofensivă națională, ca și Congresul Național Studențesc care avusese loc în aprilie 1935 la Craiova sub președinția lui Traian Cotigă, dar cu un plus de maturitate politică. Lucrările au avut loc în splendida sală a Teatrului Național din Tg.Mureș, în prezența oficialităților religioase, administrative și judecătorești ale județului. Dintre invitați au participat Prof. Ion Cătuneanu, titularul Catedrei de Drept Roman de la Universitatea Cluj-Napoca, și Prof. Popescu Spineni, titularul Catedrei de Drept Roman de la Universitatea Iași, originar din județul Olt. În paranteză, amintesc că intenția noastră colectivă era să-i invităm și să-i avem alături la următorul Congres studențesc, în 1937, pe marii noștri profesori universitari și pe marii conducători ai Generației de la 10 decembrie 1922.

Nu-mi amintesc precis dacă au fost în sală dr. Gh. Sârbulescu, originar din Baia de Aramă, și Andrei Ionescu, originar din Bârlad, dar știu că Congresul i-a declarat Președinți de Onoare ai Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români. În anii 1929-1930, ei au fost președinții Centrului Studențesc București și au militat pentru ca organizațiile studențești să fie independente, dar să sprijine partidele naționaliste, în speță „Liga și Legiunea“. Atunci, în 1929-1930, se dorise chiar editarea unui ziar cu titlul de mai sus: „Liga și Legiunea“.

Programul tuturor Congreselor studențești din perioada interbelică includea rapoarte despre românii de peste hotare, dezvoltarea agriculturii ca bază a industriei, educația eroică și formarea personalității în licee, politica sanitară de stat, politica externă de alianță cu Occidentul, naționalismul economic al lui Vintilă Brătianu, conspirația evreiască de a fonda Israelul în spațiul carpato-ponto-dunărean și pericolul forțelor oculte pentru România ca Stat Național Unitar. Rapoartele și lucrările Congresului din aprilie 1935 de la Craiova sunt tipărite într-o broșură care la data aceea a avut un mare succes. Rapoartele și lucrările

Congresului din aprilie 1936 de la Tg. Mureş n-au apucat a fi tipărite, întrucât în martie 1937 au fost confiscate de poliţia secretă şi probabil distruse.

Eu am avut onoarea de a prezenta şi susţine raportul *„Politica Medico-Sanitară a României de Mâine"*. Igiena este partea din Medicină care apără şi menţine starea de sănătate a oamenilor şi a popoarelor. Aplicată în teren, igiena este de două feluri: socio-politică, care pune accentul pe acumularea cantitativă, şi biopolitică, care pune accentul pe selecţia calitativă. Deontologia hipocratică a medicinii interzice eugenia negativă la specia umană şi nu interzice eugenia pozitivă de ameliorare.

Raportul susţinut de mine a avut mai multe concluzii, pe care Congresul, în unanimitate, le-a acceptat ca adevăr necesar şi le-a declarat hotărâri de aplicat. O hotărâre era susţinerea demografiei prin concedii medicale pentru gravide şi prin subvenţii financiare pentru mame, astfel ca România, peste 1-2 generaţii, să ajungă la densitatea demografică din vestul Europei, adică o populaţie de 50.000.000 de români autentici. Altă concluzie devenită hotărâre de eugenie pozitivă a fost ca ajutoarele băneşti pentru mame să fie diferenţiate după notele primite de copii la examenele din gimnaziu şi liceu. Deci, după criteriul de dezvoltare a inteligenţei şi după criteriul sârguinţei la învăţătură. O altă concluzie a raportului, devenită hotărâre de aplicat în viitor, a fost fondarea de licee speciale pentru elevii supradotaţi şi organizarea de clase paralele A, B, C în liceele obişnuite, după nivelul intelectual al elevilor.

Jumătate din raportul meu s-a ocupat de Medicina Socială, adică de mortalitatea materno-infantilă şi de bolile infecţioase endemice În concluziile raportului s-a prevăzut tot ceea ce la Universitatea Cluj propovăduia Prof. Iuliu Moldovanu şi tot ceea ce la Universitatea Bucureşti propovăduiseră Prof. dr. Victor Babeş şi Prof. dr. Ion Cantacuzino, iar atunci, în 1936, propovăduiau Prof. dr. Mihai Ciucă, Prof. dr. George Banu şi Prof. dr. Marius Nasta. Conţinutul raportului meu era nu o prefaţă, ci o introducere la viitoarea medicină curativo-profilactică. Raportul a fost îndelung aplaudat de Congres şi, din mijlocul sălii, s-a auzit o voce strigând: „Desfid pe orice profesor universitar sau membru al Academiei să depăşească în competenţă şi tehnicitate acest raport, pe care l-am ascultat cu admiraţie şi pe care l-am aprobat în unanimitate".

Încă şi mai mult succes au avut raportul despre dezvoltarea industrială a agriculturii şi raportul naţionalismului economic, cu ideile lui Vintilă Brătianu, cu ideile lui Ştefan Zeletin, cu ideile lui Traian Brăileanu şi cu ideile lui Constantin Garoflid.

Punctul culminant al Congresului au fost **moţiunea finală** şi discursul de închidere a Congresului. Menţionez numai ceea ce ştiu, şi este posibil ca alte persoane să poată spune mai mult decât spun eu.

În dimineaţa celei de a treia zi, a avut loc o şedinţă fulger, în care preşedintele nostru, George Furdui, ne-a spus că şedinţa de după-amiază va avea o semnificaţie politică. Tineretul universitar român încă din 1919 a fost matca generatoare şi susţinătorul consecvent al tuturor partidelor, al tuturor asociaţiilor şi al tuturor organizaţiilor cu cvadruplă activitate: creştină, patriotică, naţionalistă şi regalistă. Pe tot parcursul perioadei interbelice, organizaţiile studenţeşti au alimentat cu cadre şi au susţinut moralmente cele două partide naţionaliste: Liga Apărării Naţionale Creştine a Prof. A.C. Cuza şi Legiunea Arhanghelul Mihail a lui Corneliu Zelea Codreanu. Din ordinul Finanţei Internaţionale evreieşti, *recte* bancherul Horace Finaly, Legiunea Arhanghelul Mihail şi secţia ei politică Garda de Fier au fost ilegalizate şi arestate în ianuarie 1931, în martie 1932 şi în decembrie 1933. Această din urmă ilegalizare şi arestare a provocat, ca reacţie protestatară, atentatul din 29 decembrie 1933 împotriva prim-ministrului I. G. Duca.

Acum, în 1936, nu era exclus ca Forţele Oculte din străinătate şi din ţară să decidă încă o ilegalizare şi încă o arestare a Mişcării Legionare şi a noii ei secţii politice, Partidul Totul pentru Ţară. Ilegalizarea şi arestarea Mişcării Legionare erau numai o parte din planul macro-istoric al Iudaismului Mondial de a fonda în

spaţiul carpato-ponto-dunărean mult voitul Israel European. Adică, un stat binaţional, cu evreii drept clasă conducătoare şi exploatatoare şi cu românii numiţi „indigeni", drept clasă subordonată şi exploatată. Pentru această eventualitate a unei a patra ilegalizări şi a unei a patra arestări a Mişcării Legionare, soluţia de aplicat era un avertisment public că ceea ce ar urma nu va mai fi un atentat unic contra respectivului prim-ministru, ci o constelaţie simultană şi succesivă de atentate politice împotriva tuturor complicilor de la guvern şi din afara guvernului legal. Pentru pregătirea acestei moţiuni finale a Congresului Naţional Studenţesc, George Furdui a nominalizat patru studenţi, toţi patru mari oratori: Virgil Rădulescu, originar din judeţul Romanaţi, Emil Bulbuc, Viorel Trifa şi Iosif Bozântan, toţi trei originari din Transilvania.

După opinia mea, aceşti patru studenţi au fost inteligenţe geniale şi chiar genii autentice. Discursurile lor au fost formidabile şi i-au făcut pe cei 6.000 de studenţi participanţi la Congres să se ridice în picioare, cu aplauze prelungite. George Furdui ne-a cerut ca noi ceilalţi de la masa prezidiului să stenografiem cele patru discursuri pronunţate liber în sală. Eu am ales să stenografiez discursul lui Emil Bulbuc; nu-l cunoşteam, dar l-am ales pentru că era student în medicină. Toate cele patru discursuri împreună cu arhiva Congresului au fost confiscate în martie 1937 de către Ministerul Ordinii Publice şi nimeni nu ştie ce s-a întâmplat cu ele. Salvat de la uitare este numai discursul lui Emil Bulbuc, întrucât eu am păstrat o copie şi, după peste 60 de ani, am reuşit s-o public în arhiva istorică „Înnierea" nr.1/ ianuarie–martie 1993, pag. 25-33. După opinia mea, acest discurs al lui Emil Bulbuc din aprilie 1936 este cel mai puternic, mai mobilizant şi mai definitoriu text din arta elocinţei româneşti – în care au strălucit Barbu Catargiu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Conta şi Tache Ionescu – şi cred că ar merita să fie studiat în istoria culturii române.

Cele patru discursuri au pregătit Congresul pentru Moţiunea finală – citită de studentul medicinist Paul Craja, în care se avertiza asupra unor atentate colectiv punitive, în caz că s-ar încerca o a patra ilegalizare şi arestare a Mişcării Legionare. Raţiunea moţiunii nu erau atentatele politice, ca scop în sine, ci era un avertisment serios, ca să nu se încerce din nou actul anticonstituţional al ilegalizării şi al arestării unui partid politic naţionalist care respectă Constituţia Ţării din 1923. Entuziasmul din sală era atât de mare, încât din public s-au ridicat studenţi care şi-au oferit propria viaţă pentru aducerea la îndeplinire a Moţiunii Punitive, în caz de necesitate. Nedorită, dar posibilă.

Astfel, s-au constituit opt echipe pentru eventuale atentate punitive împotriva celor care aveau puterea să conspire arestarea şi ilegalizarea Mişcării Legionare: Gavrilă Marinescu, Victor Iamandi, Armand Călinescu şi regele Carol al II-lea, desemnat eufemistic „Elena Lupescu". După câte îmi amintesc, nimeni n-a menţionat numele prim-ministrului Gh. Tătărăscu sau vreun nume din familia Brătianu. În schimb, din sală s-a strigat numele lui Mihail Stelescu, cel care, în vara lui 1934, trădase Mişcarea Legionară şi intrase în colaborare cu Siguranţa Generală a Statului.

Acea Moţiune finală citită de Paul Craja şi cele opt oferte de a-şi sacrifica viaţa în atentate punitive au provocat o adevărată explozie de ură şi înverşunare în clasa politică şi în Aparatul de Stat de atunci – 1936. Cei care conspirau ilegalizarea Mişcării Legionare şi asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu s-au simţit vizaţi personal, şi aceasta, pentru că ştiau că „legionarii se ţin de cuvânt".

După votarea în unanimitate a moţiunii, a urmat discursul de închidere a Congresului, pronunţat de geniul generaţiei noastre, George Furdui. Altcineva l-a stenografiat pentru arhivă, eu doar reproduc din memorie două fraze, care sunt două adevăruri eterne: „Spirit mereu ofensiv pe poziţie mereu defensivă" şi „Idealism realist în faza de opoziţie şi realism idealist în faza de guvernare". Aceste două fraze ale lui George

Furdui sunt două mari adevăruri de politologie şi vor trebui în viitor să fie scrise cu litere de aur în amfiteatrul Casei Studenţeşti din Calea Plevnei.

După terminarea Congresului, cei 6.000 de studenţi participanţi au plecat să petreacă Sf. Sărbători de Paşti în familiile lor din cele 100 de mii de oraşe şi comune ale României Întregite. Marea majoritate a studenţilor din acea epocă proveneau din mediul rural şi erau copii de ţărani împroprietăriţi prin reforma agrară din anii 1920-1922.

Împreună cu George Furdui, Ion Antoniu-Pâsu şi Ion Caratănase, m-am întors la Bucureşti, unde funcţionam ca intern titular la Clinica medicală din Spitalul Colţea.

Aici, la Bucureşti, am luat cunoştinţă de trei evenimente.

Primul eveniment a fost că, tot în zilele de 1-3 aprilie 1936, poliţiştii şi comuniştii simulaseră un Congres Studenţesc paralel, aşa-zis „Democrat", sub preşedinţia Prof. dr. Constantin Parhon şi organizat de viitorul ministru comunist Gogu Rădulescu şi de viitorul ambasador comunist Mihail Dragomirescu. Acest presupus Congres „Democrat" a avut o durată de numai 45 minute, întrucât o echipă de legionari, condusă de muncitorul Ernest Crăciun, a intrat peste ei în sală şi i-a provocat autodizolvarea şi autorisipirea. Studenţii comunişti se simţeau protejaţi de poliţie, dar poliţia n-a avut putere să reziste la atacul lui Ernest Crăciun şi al muncitorilor legionari, susţinut cu pumnii şi cu picioarele.

Al doilea lucru pe care l-am aflat la Bucureşti a fost demiterea din guvern a ministrului Ordinii Publice, Eugen Titeanu, care refuzase să dea ordin scris pentru ca jandarmii să-i mitralieze pe studenţi în gara Lunca Bradului. L-am cunoscut pe fostul ministru Eugen Titeanu în vara lui 1943 pe frontul de est – la Simferopol, şi, între altele, mi-a destăinuit adevărul că România era guvernată nu de miniştrii care alcătuiau guvernul, ci de „intriganţii de la Siguranţa Generală a Statului".

Al treilea lucru pe care l-am aflat în Bucureşti a fost că marile ziare evreieşti „Dimineaţa", „Adevărul", „Zorile", „ABC", „Lupta" şi „Cuvântul Liber" duceau o mare campanie de presă cerând exterminarea Mişcării Legionare şi a organizaţiilor studenţeşti. Acea campanie de presă se intitula „Dezordinile de la Tg.Mureş". Se lăsa a înţelege că studenţii, în timpul Congresului, ar fi devastat sinagogile şi ar fi jefuit magazine.

Drept răspuns, un om de bine, ing. Voicu Popescu, originar din Piteşti, a editat un volum extraordinar, cu circa 100 de fotografii luate de el pe parcursul celor patru zile ale Congresului Naţional Studenţesc, fără niciun comentariu şi cu titlul ironic de *„Dezordinile de la Tg. Mureş"*. Se pare că volumul a fost atât de vânat din 1936 până în 1989, încât în România nu mai există niciun exemplar. În paranteză amintesc că, într-o fotografie colectivă, de marş în perfectă ordine, era în prim plan studentul medicinist Mircea Popovici, cu mamă evreică şi cu tată ofiţer superior în Armata Română. Dacă cineva a salvat de la distrugere acest album, este rugat de Naţiune a-l dărui Academiei Române, drept dovadă pertinentă, relevantă şi concludentă a adevărului istoric asupra Congresul Naţional Studenţesc din 1-4 aprilie 1936 de la Tg.Mureş.

Campania de presă a ziarelor evreieşti şi a sicofanţilor poliţişti continua fără întrerupere şi nu se mai termina. Probabil că era alimentată cu ordine din străinătate, întrucât Congresul de la Tg. Mureş a fost cea mai convingătoare dovadă a calităţilor de devotament, energie şi tenacitate a Naţiunii Române în propriul ei Stat.

În ultima zi a lunii aprilie 1936, am fost arestat de poliţie şi, împreună cu alţi 9 studenţi, am fost duşi şi închişi la închisoarea din oraşul Braşov.

Iată ce s-a aflat. Sub presiuni din străinătate şi din ţară, guvernul Tătărăscu hotărâse să aibă loc două procese de pedepsire a liderilor studenţimii. Micul proces era al Centrului Studenţesc Bucureşti, în frunte cu preşedintele nostru, juristul Ion Antoniu-Pâsu; ceilalţi 9 acuzaţi erau preşedinţii societăţilor studenţeşti pe facultăţi din Universitatea Bucureşti. Eu eram inclus ca preşedinte al Studenţilor în Medicină, deşi îmi depusesem mandatul la începutul lui martie 1936. Acuzaţia care mi

se aducea era că, la trecerea trenului prin gara Sinaia, am fi profanat placa comemorativă şi, deci, memoria naţională a prim-ministrului I. G. Duca.

Al doilea proces, zis „cel mare", era pentru moţiunea finală a Congresului Naţional Studenţesc de la Tg. Mureş, considerată un „complot antistatal". În acel al doilea proces au fost arestaţi George Furdui, principele Alexandru Cantacuzino, Ion Caratănase şi Paul Craja, cel care propusese moţiunea încriminată. Nu sunt sigur, dar cred că erau acuzaţi şi cei patru mari oratori: Virgil Rădulescu, Emil Bulbuc, Viorel Trifa şi Iosif Bozântan, cărora li se datorase adeziunea Congresului la moţiune.

Ambele procese urmau a se judeca la Tribunalul Militar al Corpului V armată Braşov, pe teritoriul căruia se găseau atât Sinaia, cât şi Tg. Mureş.

În închisoarea Braşov se găseau circa 600 de deţinuţi de drept comun şi toţi erau admiratorii noştri, care cântam fără întrerupere imnurile legionare de la ora 5 dimineaţa până la 9 seara. Printre deţinuţi se afla maiorul Zeletzki, procuristul Uzinelor Skoda din Cehoslovacia, care mituise politicieni şi generali pentru a obţine comenzi de armament din partea României. La percheziţia domiciliară se găsise o evidenţă a celor mituiţi şi cel care primise cel mai mult, 20.000.000 de lei, era desemnat cu numele conspirativ de Palaelibus. Acel personaj misterios, din câte ştiam noi, era chiar regele Carol al II-lea. Atunci când s-a auzit despre această afacere, s-a sinucis g-ral Sică Popescu, şeful direcţiei de Armament din Ministerul Apărării Naţionale. În închisoarea Braşov, acest mr. Zeletzki stătea izolat şi nu voia nicio relaţie, nici cu deţinuţii de drept comun şi nici cu noi, cei 10 deţinuţi reprezentanţi ai studenţimii.

Tot în închisoarea Braşov se găseau trei comunişti, printre care viitorul dictator Nicolae Ceauşescu. Mi-a rămas în memorie în primul rând pentru primitivismul intelectual cu care răspundea la întrebările avocatului său, Radu Olteanu, şi în al doilea rând, pentru ura cu care ne privea pe noi, studenţii legionari. Mai multe amănunte despre Nicolae Ceauşescu în închisoarea Braşov am menţionat în biografia pe care i-am făcut-o, încă nepublicată. Ce a făcut Nicolae Ceauşescu la Slatina şi judeţul Olt, în perioada adolescenţei şi până în toamna lui 1947, este de domeniul demenţei antisociale. În 1965, când a devenit dictator, a ordonat o anchetă cu privire la noi, cei 10 preşedinţi ai studenţimii şi în special împotriva mea, care îi eram ca un spin în scoarţa cerebrală.

Directorul închisorii se numea Ionescu şi ne trata pe toţi deţinuţii ca pe nişte simple obiecte avute în custodie. Ancheta a fost făcută la Tribunalul Militar de un magistrat militar, col. Stroe, care se vedea că-i un foarte bun român şi despre care se vorbea în Braşov că este un om foarte corect. Al doilea procuror militar era cpt. Mihăilescu, care ne-a declarat vinovaţi pentru simplul fapt că fusesem la faţa locului şi că nu i-am împiedicat pe studenţi să cânte imnuri legionare la placa comemorativă a lui I. G. Duca. Atunci am aflat de culpa prin „omisiune de denunţ" şi de culpa cu numele de „pasivitate favorizând săvârşirea infracţiunii".

După o lună de anchetă a urmat procesul. În boxa acuzaţilor eram noi cei 10 preşedinţi de asociaţii studenţeşti, în frunte cu Ion Antoniu-Pâsu. Completul de judecată era alcătuit din cinci ofiţeri combatanţi: col. Radu Gherghel, viitorul comandant al diviziei de tancuri, mr. Bassarabescu, căsătorit cu fiica cea mare a g-ral Gh. Avramescu, mr. Georgescu, cpt. Anghel şi cpt. Jantea, cred că ultimii trei din Corpul Vânătorilor de Munte. Procuror acuzator, un magistrat militar de carieră, mr. Raica, care s-a ilustrat prin epitetele veninoase şi acuzaţiile calomnioase pronunţate, probabil la ordin, împotriva Mişcării Legionare şi împotriva noastră, a studenţilor. Deşi rechizitoriul se voia cu dimensiuni ideologice, acest mr. Raica n-a reuşit să elaboreze nicio idee şi s-a arătat limitat numai la adjective. Cineva din Braşov ne-a comunicat că avea porecla de „Şarpele cu ochelari".

Deasupra tuturor aşteptărilor şi a tuturor speranţelor a fost apărarea. Noi, cei 10 acuzaţi, aveam fiecare câte un avocat venit din proprie iniţiativă de la Baroul Braşov. Pe mine m-a luat spre apărare avocatul Traian Trifan, care mai târziu, sub

regimul comunist, a făcut parte din Mişcarea de Rezistenţă Naţională şi are glorie de martir. De la Bucureşti au venit să ne apere mari avocaţi ai Mişcării Legionare, ca Ionel I. Moţa, Vasile Marin, Mihail Polihroniade, Ion Victor Vojen, Radu Budişteanu şi Traian Cotigă. Toţi avocaţii din Bucureşti şi din Braşov au ţinut nişte pledoarii formidabile atât pe plan juridic, cât şi pe plan doctrinar. În pledoaria sa, Vasile Marin a pronunţat următoarea frază profetică: „Dvs. nu credeţi ce vă declarăm şi pe dvs. nu vă conving disciplina pe care o avem şi faptele pe care le facem, această neîncredere e problema dvs. personală, dar noi legionarii vom oferi Naţiunii şi Istoriei o dovadă pe care nimeni din cei răi nu o va putea refuza. Ne vom oferi viaţa ca jertfă voluntară şi va trebui să se ştie în toată lumea că printre români sunt conştiinţe care ştiu să moară pentru ideile lor şi pentru convingerilor lor."

Această frază pronunţată în mai 1936 la Tribunalul Militar Braşov anunţa Marea jertfă Legionară din la 13 ianuarie 1937 la Majadahonda, din timpul războiului civil spaniol.

Iluştri au fost şi martorii. Martor al acuzării a fost inspectorul de siguranţă Bungeţeanu, care răspundea de siguranţa din regiunea Bucegi, inclusiv teritoriul cu gara Sinaia. Sub jurământ, el a declarat că trenul a fost oprit în gară de o persoană rămasă necunoscută, care a tras semnalul de alarmă şi despre care se poate spune că nu făcea parte din conducerea studenţească. Tot el a declarat că nimeni n-a urinat şi nimeni n-a defecat la placa comemorativă a lui I. G. Duca şi că studenţii, în număr de sute, n-au făcut altceva decât să cânte imnuri legionare, între care şi cel interzis „*Arhanghelul ne-a ajutat / să pedepsim pe vinovat*".

Opinia mea este că nu toată Siguranţa Generală a Statului era de acord cu Brigada specială a comisarului Borcea.

Pentru mine, au venit ca martori Prof. dr. Dimitrie Gerota şi Prof. dr. Iancu Jianu, care au atestat valoarea mea profesională şi utilitatea persoanei mele pentru societate. Tot ca martor al apărării a venit Prof. Nae Ionescu, care a făcut diagnosticul diferenţial între *hostes* şi *inamici* şi a avertizat Tribunalul Militar să nu-i judece pe cei care sunt în serviciul patriei şi al viitorului cu aceleaşi legi care-i pedepsesc pe cei care omoară în interes personal şi pentru avantaj personal. Maximum de celebritate l-a atins fostul prim-ministru dr. Alexandru Vaida-Voevod, venit tot ca martor al apărării. Dânsul a expus Tribunalului Militar evenimentele istorice din vara şi toamna lui 1933, când I. G. Duca, împins de Victor Iamandi, s-a dus la Paris şi a reclamat la bancherul Horace Finaly cum că guvernul legal al ţării tolerează Mişcarea Legionară, în loc s-o extermine. I. G. Duca a cerut să i se dea guvernul României pentru a-l condamna la închisoare pe Corneliu Zelea Codreanu şi pentru a lichida definitiv Mişcarea Legionară. În baza acelei pârâciuni şi a angajamentului luat, bancherul Horace Finaly a ordonat la Bucureşti demiterea guvernului Naţional Ţărănist al lui Alexandru Vaida-Voevod şi numirea guvernului Naţional Liberal I. G. Duca. La finalul depoziţiilor de martori, dr. Alexandru Vaida-Voevod s-a adresat completului de judecată: „Onoraţi judecători, uitaţi-vă spre boxa acuzaţilor nu cu ochii capului, ci cu ochii minţii. Aceşti 10 studenţi sunt eroii de astăzi ai naţiunii suverane şi, inevitabil, vor fi mâine guvernanţii Statului România. Poate că aveţi temniţe pentru astăzi, când sunt numai eroi, dar să ştiţi că nu aveţi temniţe pentru ziua de mâine, când ei vor fi clasa conducătoare şi guvernul Ţării".

Aceste două fraze dr. Alexandru Vaida-Voevod le-a pronunţat cu mâna dreaptă întinsă şi arătând cu degetul întâi spre completul de judecată, apoi către noi, cei din boxa acuzaţilor. Depoziţia dr. Alexandru Vaida-Voevod s-a încheiat cu asistenţa din sală ridicată în picioare şi aplaudând frenetic.

În procesele politice, momentul critic este la început – rechizitoriul procurorului, iar momentul culminant este la sfârşit – „ultimul cuvânt" al acuzaţilor din boxă. Arta şi ştiinţa proceselor politice sunt ca prin „ultimul cuvânt" să se demonstreze:

a) perfecta unitate de trăire sufletească şi de comportament social a acuzaţilor şi
b) aşezarea respectivului proces politic pe poziţia cât mai semnificativă a interesului general al Ţării.

Domnul Ionel I. Moţa a venit spre boxa acuzaţilor şi ne-a spus: „Cred că cel mai bine este ca în numele vostru colectiv să vorbească unul singur, şi cred că cel mai bine e să vorbească Şerban Milcoveanu, reprezentantul medicinişti1or".

Judecând retrospectiv, după mai bine de 70 de ani, cred că atunci a fost momentul decisiv din viaţa mea, când Ionel I. Moţa, înaintea lui Corneliu Zelea Codreanu, m-a selecţionat ca exponent al Tineretului Universitar şi m-a desemnat ca prezumtiv succesor al lui George Furdui la Preşedenţia Supremă a UNSCR.

În ultimul cuvânt al acuzaţilor am prezentat completului de judecată trei idei – trei adevăruri imperative. Prima idee a fost că organizaţiile noastre studenţeşti sunt profesionale, deci libere şi independente, iar în viaţa publică a ţării susţinem şi apărăm acele partide politice care servesc interesul naţional, adică Statul Naţional Unitar. A doua idee a fost că, la data aceea (1936), România se găsea în plină bătălie de apărare faţă de conspiraţia Iudaismului Mondial de a fonda Isrelul European aici, în spaţiul carpato-ponto-dunărean. A treia idee prezentată şi dezvoltată de mine a fost că pe noi, tineretul universitar, ne-a dezamăgit lipsa de sensibilitate patriotică a tuturor guvernelor de la 1918 încoace şi că ne puneam întreaga încredere şi ne ofeream întreg devotamentul Mişcării Legionare, care singură în România aducea elan creator şi soluţie de rezolvare. După o secundă de la terminarea celor pronunţate de mine în numele celor 10 studenţi acuzaţi, publicul din sală a izbucnit în aplauze şi preşedintele tribunalului a ameninţat cu chemarea Armatei pentru evacuarea sălii.

Cu „ultimul cuvânt" procesul s-a terminat în jurul orei trei după-amiază, în ultima zi din luna mai 1936. Completul de judecată s-a retras în camera de deliberare. Au trecut ore după ore şi nimeni nu putea înţelege pentru ce întârzia sentinţa; sala fierbea de agitaţie, dar domnea un extraordinar elan şi un extraordinar optimism. După 7 ore, în jurul orei 22^{00}, completul de judecată s-a întors în sala de şedinţă, pentru a pronunţa public sentinţa. Cu voce de om supărat, preşedintele Tribunalului, col. Radu Gherghel, a anunţat sentinţa cu trei voturi contra două: condamnarea noastră la 30 de zile închisoare şi imediata punere în libertate, întrucât acele treizeci de zile le făcusem deja în prevenţie, înainte de proces.

Câteva luni mai târziu am aflat ce se petrecuse în camera de deliberare. Col. Radu Gherghel şi cei doi maiori, Bassarabescu şi Georgescu, se pronunţaseră pentru condamnarea noastră la o lună închisoare, iar cei doi căpitani, Anghel şi Jantea, nevrând să cedeze, se pronunţaseră pentru sentinţa de achitare totală, fără justificarea prevenţiei.

Ani de zile mai târziu am aflat că Radu Gherghel a devenit general şi că maiorii Bassarabescu şi Georgescu au devenit colonei, în timp ce căpitanii Anghel şi Jantea au rămas buni în grad şi şi-au terminat cariera militară tot cu gradul de căpitan. Încă o informaţie. În 1938, căpitanul Anghel a obţinut audienţă la regele Carol al II-lea şi la întrebarea „Pentru ce am fost omis de la înaintare?" regele a răspuns: „Ai fost omis de la înaintare pentru că în procesul studenţilor legionari nu te-ai conformat ordinului ierarhic de la Ministerul de Război".

Revenim la procesul de la Braşov. Pronunţarea sentinţei s-a făcut cu publicul din sală ridicat în picioare. La auzul condamnării noastre la o lună închisoare, publicul, în număr de 200-250 de persoane, a izbucnit în cântec şi anume, tocmai imnul socotit infracţiune: „*Arhanghelul ne-a ajutat să pedepsim pe vinovaţi*".

Redactând prezentul text, în anul 2007, suntem în situaţia de a nu mai avea aceleaşi opinii de atunci, din anii 1934-1936. Omul politic I. G. Duca n-a fost trădător al Ţării, ci un patriot român care, împins de alţii, s-a băgat într-o problemă

mult mai complicată decât puterea lui de rezolvare; a executat ordinul bancherilor evrei de a ilegaliza Mişcarea Legionară, dar n-a executat ordinul lor de a-l condamna pe Corneliu Zelea Codreanu la închisoare pe viaţă. Iar ilegalizarea Mişcării Legionare a fost decisă de I. G. Duca numai pentru o perioadă de un an şi, astfel, în mai 1935, Mişcarea Legionară a reapărut cu numele de „Partidul Totul Pentru Ţară". În dimineaţa de 29 decembrie 1933, I. G. Duca i-a pus în libertate pe ultimii trei legionari arestaţi: Ionel I. Moţa, Vasile Marin şi Sterie Ciumetti.

Revenim la Braşov, ultima zi din luna mai 1936.

Am părăsit închisoarea în uralele deţinuţilor de drept comun şi cu felicitările funcţionarilor administrativi ai închisorii. La coborârea din tren în Gara de Nord aşteptau circa 1000 de studenţi, în mare majoritate legionari, care ne-au aplaudat şi ne-au dus în triumf la Casa Studenţească din Calea Plevnei şi apoi la sediul legionar din strada Gutenberg nr. 3. Pe drum au apărut nişte agenţi de la prefectura Poliţiei Capitalei şi s-a pornit o bătaie terminată cu victoria studenţilor legionari.

Din toate punctele de vedere, acest proces studenţesc de la Tribunalul Militar Braşov a fost un mare succes pentru Mişcarea Legionară şi un mare succes pentru mine. Tocmai din cauza celui de-al doilea motiv, procesul din mai 1936 de la Braşov a fost eliminat din istoria Mişcării Legionare: atât în cărţile redactate de Horia Sima şi de simişti, cât şi în cărţile editate de Duiliu Sfinţescu şi de aşa zişii „codrenişti". Această suprimare a adevărului istoric concordă cu o încă şi mai gravă falsificare a istoriei legionare. În cărţile lor, simiştii minimalizează drept accident secundar marele proces al Statului Major Legionar în frunte cu ing. Gheorghe Clime, şi aceasta, pentru că printre acuzaţii condamnaţi am fost: ing. Virgil Ionescu, avocat Radu Budişteanu şi dr. Şerban Milcoveanu. În cărţile lui, tot de istorie legionară până în sept.1939, Duiliu Sfinţescu este încă şi mai radical şi nu face nicio menţiune măcar despre acest proces al Statului Major Legionar din Iulie 1938 de la Tribunalul Militar Bucureşti. Nu-i deloc moral şi nici în spirit legionar a voi cadavre pentru exploatare propagandistică şi a ignora, deci a-i repudia pe foarte puţinii legionari rămaşi în viaţă după masacrul din 22 septembrie 1939.

Închidem acest trist capitol şi revenim la ce s-a întâmplat în Bucureşti după 1 iunie 1936. Câteva zile mai târziu, am aflat că sunt puşi în libertate, fără proces, marii conducători ai studenţimii în frunte cu George Furdui, principele Alexandru Cantacuzino, Paul Craja şi alţi preşedinţi de care nu-mi amintesc pentru a-i menţiona cu drag şi cu respectul pe care-l merită. După triumful micului nostru proces politic din mai 1936, cu Forţele Oculte dictând guvernului şi armatei, nu s-a mai vrut să se riste încă un triumf naţionalist în marele proces al celor care au condus Congresul Naţional Studenţesc de la Tg. Mureş. De altfel, rechizitoriul nici nu ar fi avut temei juridic, întrucât aşa zisele condamnări la moarte nu fuseseră un scop în sine, ci un avertisment, dat tocmai pentru a se preveni eventuala greşeală a unei a patra ilegalizări a Mişcării Legionare.

Pe la mijlocul lunii iunie 1936, s-a pornit în Bucureşti un adevărat război civil între ziarele evreieşti şi ziarele româneşti. Pentru că ziarul „Universul" relatase cu exactitate procesul nostru de la Braşov, ziarele evreieşti „Dimineaţa" şi „Adevărul" au dezlănţuit o campanie de presă împotriva lui Stelian Popescu, acuzându-l de nereguli financiare în legătură cu nişte proprietăţi din munţi. După ce s-a disculpat de acuzaţii, Stelian Popescu a publicat identitatea israelită a 50 de gazetari care îl atacau sub pseudonime româneşti. Ziarele evreieşti au replicat cu un text semnat de Victor Eftimiu „*Jos laba de pe tricolor*", acuzându-l pe Stelian Popescu. Acesta a replicat intensificând campania contra ziarelor evreieşti. Atunci ziarul „Dimineaţa" şi-a pus pe frontispiciu numele lui Mihail Sadoveanu, pe post de director general. Idem, ziarul „Adevărul" şi-a pus pe frontispiciu numele lui Tudor-Teodorescu-Braniştе. Această vânzare-cumpărare de nume autentic româneşti a înfuriat la culme mulţimile,

care în mod spontan au confiscat de la chioşcuri ziarele „Dimineaţa" şi „Adevărul" şi le-au pus pe foc în pieţele publice. Entuziaşti anonimi au intrat în cele patru mari librării: Cartea Românească, Alcalay, Socec şi Şfetea şi au făcut acelaşi *autodafé* cu romanele istorice ale lui Mihail Sadoveanu.

Prefectura Poliţiei Capitalei a intervenit în teren arestând sute poate chiar mii de persoane capturate la faţa locului sau pur şi simplu prinse pe stradă. Conducerea evreiască a celor două ziare zise „Presa din Sărindari" a scos muncitori români de la tipografie şi i-a trimis pe stradă să apere chioşcurile unde se vindeau ziarele lor. Astfel, pe străzile Bucureştiului s-a produs un triplu război civil între mulţimile înfuriate conduse de legionari anonimi, muncitori români din tipografia ziarelor evreeşti şi poliţiştii care, în numele ordinii publice, băteau şi arestau pe toţi cei care le cădeau în mână.

Eram intern la Spitalul Colţea şi la camera de gardă au fost aduşi doi români care se răniseră reciproc. Un tipograf român, cu numele de Popescu, îl lovise cu ranga în cap pe legionarul Ernest Crăciun, şi acesta băgase cuţitul în burta tipografului Popescu. La spital, fuseseră aduşi simultan: Ernest Crăciun de camarazi şi Popescu de tovarăşi. I-am internat în acelaşi salon, în paturi alăturate, în Clinica de Chirurgie a dr. Alexandru Popovici. Înainte de a fi scoşi din camera de gardă, le-am luat la amândoi mâna dreaptă şi le-am unit în dreptul inimii mele, în semn că sunt fraţi, din aceeaşi naţiune. De la internii Ion Muşat şi Nicolae Hodoş de la Chirurgie am aflat ulterior că cei doi răniţi, Crăciun şi Popescu, s-au purtat între ei cu politeţe, poate chiar cu amiciţie.

Afară, pe străzile Bucureştiului, lucrurile se agravau întocmai ca o avalanşă. Ziarele evreieşti „Dimineaţa" şi „Adevărul" scriseseră atâtea minciuni şi calomnii împotriva Mişcării Legionare, încât s-a găsit prilejul pentru a li se administra o lecţie pentru viitor. Nu ştiu dacă de la Stelian Popescu sau de la prefectura de poliţie, Corneliu Zelea Codreanu a primit o listă cu adresele exacte şi cu ora ieşirii din locuinţă a celor 50 de ziarişti evrei de la „Dimineaţa", „Adevărul", „Cuvântul liber", „Zorile", „ABC" şi „Lupta" sau „Flacăra". Corneliu Zelea Codreanu a dat lista Corpului Studenţesc Legionar cu misiunea de a-i învăţa minte, dar fără răniţi şi fără morţi. Misiunea a fost îndeplinită şi un singur ziarist evreu a fost atât de rănit, încât a trebuit să fie dus la spital. Eram în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu când i s-a raportat cazul şi l-am auzit spunând despre autor, un student legionar: „N-a priceput ce am spus eu; o fi bun legionar, dar e cam opac la minte". În paranteză amintesc că acest legionar cu exces de zel a devenit mare erou în timpul terorii staliniste şi a murit de foame în închisoarea Aiud.

Alte evenimente din 1936.

În 1935, la o şedinţă a cuiburilor legionare „Axa", Corneliu Zelea Codreanu a definit calitatea de legionar prin posesia şi manifestarea a 5 virtuţi: devotament, combativitate, creativitate, tenacitate şi loialitate. În plus, în Mişcarea Legionară s-a trăit cultul **Muncii** şi cultul **Raţiunii.**

Cultul Muncii s-a concretizat în taberele de muncă voluntară pentru construirea de utilităţi publice: cămine, şcoli, cantine, şosele, troiţe, monumente şi mai ales biserici. În vara lui 1934 au funcţionat două tabere de muncă voluntară: în munţii Bucovinei la Rarău, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu, şi pe litoralul basarabean la Budachi, sub conducerea lui Mihail Stelescu. În vara lui 1935 au funcţionat mai multe tabere de muncă, între care cea de la Carmen Silva pe litoralul dobrogean, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu. În vara lui 1936 au funcţionat 72 de tabere de muncă, între care la Carmen Silva, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu, la Drăgăşani-Vîlcea ridicarea unei biserici, sub conducerea avocatului Victor Bărbulescu, la Dealul Negru-judeţul Cluj o şcoală, sub conducerea geologului Gheorghe-Voicu Vereş, şi la Mănăstirea Arnota, din judeţul Vâlcea, o şosea pe teren de piatră, sub conducerea unor comandanţi legionari din Moldova. Există o hartă cu menţionarea şi descrierea celor 72 de tabere de muncă voluntară din vara lui 1936.

Desigur, dintre toate taberele de muncă, cea mai importantă a fost cea de la Predeal, pe muntele Susai, sub conducerea profesorului Ion Dobre de la Colegiul Sfântul Sava.

În toamna lui 1916 avusese loc o mare tragedie militară şi anume, prăbuşirea frontului defensiv de pe muntele Bucegi, la est şi la vest de Predeal, sub presiunea armatei germane g-ral von Falkenheyn, care ataca dinspre Braşov spre Ploieşti. Diviziile române înfrânte pe munţii Bucegi lăsaseră în urma lor în jur de 5.000 de cadavre neîngropate, soldaţi şi ofiţeri. Din 1916 până în 1936, aceste mii de cranii şi schelete au stat prin păduri şi prin văgăuni ca o rană vie dureroasă, spre ruşinea Statului şi spre ruşinea Naţiunii Române. În vara lui 1936, cinci sute de legionari, sub conducerea profesorului Ion Dobre, au cutreierat munţii Bucegi şi au adunat într-un Mare Osuar sute de cranii şi mii de oase de soldaţi şi ofiţeri ai Armatei Române Regale.

Corneliu Zelea Codreanu a venit la acel Sfânt Osuar de pe muntele Susai şi, în genunchi, a rostit o rugăciune şi a cerut iertare eroilor-martiri în numele Statului Român vinovat de indiferenţă şi în numele Naţiunii Române, care se sesiza abia atunci, cu o întârziere de 20 de ani. Sfinţirea Marelui Osuar a fost făcută de 106 preoţi din localităţile apropiate, în frunte cu Sf. Mitropolit Gurie, cel care, la 27 martie 1918, la Chişinău, binecuvântase Unirea Basarabiei cu România.

Evenimentul Marelui Osuar de pe muntele Susai a zguduit întreaga Românie, ca o palmă şi un scuipat pe obrazul tuturor guvernanţilor dintre 1919-1936. Ruşinea cea mare era Carol al II-lea, care era Comandantul suprem al Armatei Române. Justificându-se printr-o o telegramă negândită şi imprudentă a profesorului Virgil Madgearu, regele a ordonat desfiinţarea taberei de muncă de pe muntele Susai şi a trimis un regiment de jandarmi la faţa locului. Jandarmii au distrus Marele Osuar, au îngropat în loc necunoscut sutele de cranii şi miile de oase şi, cu patul puştilor, i-au bătut şi i-au alungat pe cei 500 de legionari ai profesorului Ion Dobre.

La acea dată, eram intern la Clinica Medicală Prof. dr. Constantin Bacaloglu din Spitalul Colţea. Mi-am luat concediu de odihnă pe luna iulie 1936 şi m-am dus să particip la tabăra de muncă de la Carmen Silva de pe litoral, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Povestesc ce am văzut acolo.

Erau circa 700 de legionari studenţi, universitari şi muncitori din toată România. Lucrau 8 ore pe zi la construirea unei şosele asupra căreia voi reveni. După amiază, 4 ore şedinţă de întrebări şi răspunsuri cu Corneliu Zelea Codreanu. Iar noaptea, 7 ore de somn în nişte corturi mici, doar cu îmbrăcămintea drept saltea şi pernă. Tabăra funcţiona sub comanda unui ofiţer de serviciu, care purta pe piept o diagonală tricoloră şi care se schimba din 24 în 24 de ore.

Care era obiectul muncii? Încă din anul 1878 se pusese problema construirii unei şosele paralele cu litoralul, de la Sulina până la Mangalia şi apoi mai departe, până la Balcic.

Peninsula Crimeea are în paralel cu litoralul o astfel de şosea, admirată de întreaga lume. Şoseaua din Crimeea a fost posibilă pentru că terenul era dur şi stabil. În Dobrogea nu s-a putut construi o şosea similară, paralelă cu litoralul, întrucât terenul este nisipos, instabil. Singura soluţie era ca infrastructura şoselei să fie construită cu sfărâmături de granit aduse cu trenul din munţii Carpaţi, deci o soluţie imposibilă din punct de vedere bănesc. Corneliu Zelea Codreanu a emis ideea ca infrastructura proiectatei şosele să fie făcută cu bolovani de piatră scoşi de pe fundul mării şi solidarizaţi cu ciment. În scopul de a dovedi această posibilitate tehnico-materială a fost înfiinţată şi a funcţionat, în 1935 şi în 1936, tabăra de muncă voluntară de la Carmen Silva, 2 km la sud de Staţiunea Eforie. Circa 500 de legionari scoteam bolovani de piatră de pe fundul mării, de la o adâncime de 1 m, şi-i căram sus, pe litoral. Acolo, circa 200 de legionari săpau patul şoselei, în care aşezau bolovanii şi se turna între ei beton.

În vara lui 1935 s-a construit, astfel, o jumătate de kilometru de şosea, iar în vara lui 1936 s-a construit, la fel, cam 1 km de şosea tare ca piatra. În 1937, regele Carol al II-lea a interzis taberele de muncă voluntară şi astfel a rămas neterminată mult necesara şosea paralelă cu litoralul de la Sulina până la Balcic. În fiecare după amiază, cum am mai spus, timp de 3-4 ore, legionarii se reuneau la şedinţa de întrebări puse din public, la care răspundea Corneliu Zelea Codreanu. Mi-au rămas în memorie răspunsurile date atunci la întrebarea despre Biserica Unită din Transilvania şi la întrebarea „Care este soluţia problemei evreieşti din România?“ Aceste răspunsuri de însemnătate istorică le-am consemnat în numărul 1 din anul 1993 al arhivei istorice „Învierea”.

Să evoc câteva mici evenimente din iulie 1936, cunoscute de mine în tabăra de la Carmen Silva. Într-o noapte, pe la 2^{00}, un legionar a început să ţipe de durere şi să se zvârcolească în toate felurile, pe pământ. La întrebările mele nu putea da niciun răspuns, dar am observat că-şi ţinea o mână, permanent, la urechea dreaptă. Mai mult din intuiţie decât prin raţiune, i-am turnat în ureche apă oxigenată (perhidrol 10%) şi, odată cu spuma, instantaneu, a dispărut suferinţa şi victima s-a liniştit. Cu o pensetă chirurgicală i-am extras din conductul auditiv cadavrul unei insecte cu numele popular de urechelniţă. La intervenţia mea au asistat o mulţime de legionari care, evident, au rămas admiratorii Medicinii româneşti.

Alt eveniment. Într-o zi, vreo 50 de legionari s-au îmbolnăvit brusc, cu vărsături, epigastralgii şi diaree. Mă cheamă ofiţerul de serviciu, pictorul Alexandru Basarab, şi constatăm că la bucătăria taberei se fiersese mâncarea în căldări de aramă, cu spoiala de cositor luată. S-au luat toate măsurile, atât pentru tratarea bolnavilor cu pastile de papaverină şi antiseptice, cât şi cu trimiterea căldărilor la o spoitorie cu cositor, din oraşul Carmen Silva. Amintesc că toată hrana din tabăra de la Carmen Silva era furnizată de coloniile de români macedoneni din cele două judeţe ale Cadrilaterului dobrogean, Caliacra şi Durostor. Persoana care aducea zilnic hrana cu trăsura, în zori, se numea Popescu şi, la întrebarea mea, mi-a răspuns că aşa se numeau părinţii şi bunicii lui, care de mii de ani locuiau în Macedonia, în mijlocul peninsulei Balcanice.

Foarte interesant şi foarte important următorul mic eveniment. Împreună cu câţiva comandanţi legionari, Corneliu Zelea Codreanu îşi avea locuinţa nu într-un cort, ci într-un bordei. Într-o dimineaţă, a apărut o domnişoară superbă, cu ochi albaştri şi părul castaniu spre blond, îmbrăcată într-un splendid costum naţional, şi ofiţerul de serviciu, avocatul Ion Antoniu-Pâsu, i-a dat voie să intre în bordeiul lui Corneliu Zelea Codreanu. Timp de vreo 20 de minute, domnişoara a tot pus întrebări şi la toate întrebările ei Corneliu Zelea Codreanu a păstrat tăcerea, refuzând conversaţia. La plecarea ei, Corneliu Zelea Codreanu a spus legionarilor de faţă: „Niciodată această femeie să nu mai fie primită în tabăra noastră“.

Nimeni nu-i cunoştea identitatea. În 1960 am reîntâlnit-o în actuala str. George Enescu, la nr. 12 parter, în casa celebrei d-ne Adina Hoisescu, născută Grigorescu şi colaboratoare a g-ral Aurel Aldea în Mişcarea de Rezistenţă Naţională a Românilor. Aflând numele meu, superba domnişoară devenită doamnă îmi spune: „Să-ţi povestesc ce am păţit cu şeful dumneavoastră, al legionarilor“. Îmi povesteşte exact scena din iulie 1936, de la tabăra din Carmen Silva şi adaugă comentariul: „M-a dat afară ca pe o servitoare“.

Cine era superba zeiţă cu ochii albaştri, cu părul blond-castaniu şi cu talie de sirenă? Se numeşte sau se numea Simona Tabacovici, fiica miliardarului Tabacovici, dama de companie şi secretara intimă a Elenei Lupescu. În mod evident, fusese trimisă de Elena Lupescu pentru a-l anexa pe Corneliu Zelea Codreanu la camarila regală. Această Simona Tabacovici mi-a povestit două misiuni pe care le-a executat din ordinul Elenei Lupescu şi pe care le-am descris deja sau le voi descrie în alte texte.

Alt eveniment din tabăra de la Carmen Silva.

Se organizau jocuri şi concursuri în fiecare după-amiază de duminică, după slujba religioasă care se ţinea la biserica din localitate. Eu m-am înscris şi am participat la concursul de rezistenţă în apnee sub apă în mare, pe care îl conducea Constantin Dumitrescu-Zăpadă, fostul aghiotant al lui Corneliu Zelea Codreanu înainte de 1933. Spre surpriza tuturor, persoana mea, atunci în vârstă de 25 de ani, a luat premiul I, rezistând cel mai îndelung în apnee totală sub apa mării.

Revin acum la macro evenimentul din 16 Iulie 1936. Este vorba de executarea fostului comandant legionar Mihail Stelescu de către proprii săi colaboratori şi proprii săi subalterni din Mişcarea Legionară. Mişcarea Legionară a avut neşansa ca, din propriile sale rânduri, să apară doi nebuni paranoici care, fără niciun fel de justificare, s-au vrut în locul lui Corneliu Zelea Codreanu la conducerea supremă: în vara lui 1934, Mihail Stelescu, apoi în vara lui 1938, Horia Sima.

Niciunul nu era omul Poliţiei Secrete Politice, dar amândoi au colaborat cu poliţia secretă politică care l-a omorât pe Corneliu Zelea Codreanu, cu scopul de a ajunge, fiecare în parte, Şeful unic absolut al Mişcării Legionare.

Horia Sima a fost extraordinar de inteligent şi deosebit de cult, ceea ce explică de ce a făcut atât de multe victime în Mişcarea Legionară. Mihail Stelescu nu era nici prea inteligent, nici suficient de cult, dar era înzestrat cu o extraordinară îndrăzneală, cu un extraordinar elan şi cu o extraordinară energie, pe lângă o voce caldă şi un mare talent oratoric. L-am cunoscut personal la şedinţele Centrului Studenţesc Bucureşti, unde literalmente domina adunarea şi-şi desfiinţa adversarii numai prin inegalabila lui elocvenţă. Posedat de paranoia şi convins de propriul eu, în vara lui 1934 a încercat de două sau poate de trei ori să-l asasineze pe Corneliu Zelea Codreanu.

Să narăm lucrurile. În iulie 1934, la Râmnicu-Vâlcea, a avut loc Congresul studenţilor din cele 5 judeţe ale Olteniei care formau Federaţia studenţească Tudor Vladimirescu. Din motive neînţelese de legionari, Mihail Stelescu a provocat o ciocnire violentă cu poliţia şi cu Siguranţa din Râmnicu-Vâlcea. Ajunşi cu toţii în închisoare, Mihail Stelescu primeşte de la un necunoscut o telegramă cu textul „Arhimede mort". După 6 ore de stat în genunchi spunând rugăciuni, Mihail Stelescu îi convoacă în închisoare pe cei 40 de studenţi legionari. Comunicându-le moartea lui Corneliu Zelea Codreanu, le cere să nu lase Mişcarea Legionară fără conducere şi, cu autoritatea lor de prizonieri politici, să proclame un nou şef.

Mâna lui dreaptă, Ion Caratănase, are suspiciuni şi face investigaţii la Bucureşti, de unde i se răspunde că nu s-a întâmplat nimic deosebit şi că Corneliu Zelea Codreanu se găseşte în viaţă. Nici astăzi, după 70 de ani, nu se ştie cine a trimis telegrama, dar legionarii, între care persoana mea, credem că Mihail Stelescu era încă de atunci în complicitate cu Siguranţa Generală a Statului, din B-dul Pache Protopopescu.

De la Râmnicu Vâlcea studenţii legionari sunt puşi în libertate şi Mihail Stelescu organizează o tabără de muncă legionară pe litoral, la Budachi, la vest de Cetatea Albă. Acolo, la şedinţele de educaţie legionară, Mihail Stelescu îl convinge pe un elev de liceu cu numele de Cotea, originar din Basarabia, să se ducă la Bucureşti şi să-l împuşte pe Corneliu Zelea Codreanu. Doi legionari de mare credinţă, Virgil Rădulescu şi Eugen Bârsan, îi dau de ştire lui Corneliu Zelea Codreanu, care vine imediat la Bucureşti. În Gara de Nord, la coborârea elevului de liceu Cotea din tren, Constantin Dumitrescu-Zăpadă şi George Beza îi confiscă revolverul dat de Mihail Stelescu şi-l aduc pe Cotea la sediul central din str. Gutenberg nr.3. Elevul Cotea, în faţa lui Corneliu Zelea Codreanu, face mărturisiri complete, indicându-l drept autor pe Mihail Stelescu. Corneliu Zelea Codreanu îl iartă de tentativa de omor şi îl trimite la părinţii lui în Basarabia, cu consemnul să nu spună nimic, să păstreze tăcere totală.

În septembrie 1934, revin în Bucureşti atât Mihail Stelescu de la Budachi, cât şi Corneliu Zelea Codreanu de la Rarău. Pe la mijlocul lui septembrie, Corneliu Zelea Codreanu este vizitat de chimistul Cristian Leu, care îl informează despre nişte

lucruri îngrozitoare. Un bancher cu numele de Gheorghiade, cunoscut drept poliţist cu acoperire, apelează la Cristian Leu să-i furnizeze o doză toxică de cianură de potasiu. Chimistul Cristian Leu este membru într-o lojă a fracmasoneriei din România şi poliţistul apelează la calitatea lui de membru al fracmasoneriei pentru a-l lichida definitiv pe Corneliu Zelea Codreanu, adversar politic. Chimistul Cristian Leu îi dă cianura de potasiu solicitată şi vine la Corneliu Zelea Codreanu pentru a-l informa de crima pusă la cale. Chimistul n-a spus, dar e de presupus că se consultase cu Conducerea superioară a Masoneriei şi că aceasta n-a vrut să fie implicată în războiul civil dintre Poliţia secretă şi Mişcarea Legionară. Având informaţia dată de chimist, Corneliu Zelea Codreanu, însoţit de 6 comandanţi legionari, face o percheziţie la domiciliul lui Gheorghiade şi găseşte sticluţa cu cianură de potasiu.

Mihail Stelescu este chemat să se explice în faţa unui Consiliu de Onoare cu funcţia de tribunal intern: preşedinte, g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul; procuror, principele Alexandru Cantacuzino; juraţi, 12 tineri legionari, subalternii lui Mihail Stelescu în organizaţia Frăţiile de Cruce din Galaţi, şi martori, toţi cei în cunoştinţă de cauză, adică, după cele păstrate de memoria mea, av. Nicolae Totu, publicistul Virgil Rădulescu, preot Ion Dumitrescu-Borşa, av. Alexandru Borcea, prof. Sima Simulescu ş.a. Pus în faţa corpului delict – sticluţa cu cianură de potasiu, Mihail Stelescu face mărturisiri complete, se justifică printr-un moment de pierdere a cerebralităţii, acuză Siguranţa Generală a Statului şi cere Consiliului de Onoare să fie menţinut în Mişcarea Legionară, pentru a-şi răscumpăra vinovăţia. Privitor la Gheorghiade, îl acuză de a-l fi înşelat întâi că omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu fusese cerută de Richard Franasovici ca din partea Instituţiei Regale şi, apoi, că-l asigurase că moartea avea să survină abia după 10 zile de la ingerarea cianurii de potasiu în paharul cu ţuică.

Cei 12 juraţi din Frăţiile de Cruce au decis „DA" la acuzaţia de omorâre a lui Zelea Codreanu şi au răspuns tot „DA" la propunerea lui Mihail Stelescu să rămână în continuare în Mişcarea Legionară pentru a-şi răscumpăra vinovăţia. Nici nu se putea mai multă echitate şi mai multă bunăvoinţă. Mai ales că, la ultimul cuvânt, Mihail Stelescu ceruse, în conformitate cu tradiţia strămoşilor daci, să i se despice capul cu securea dacă nu se va ţine de promisiunea făcută solemn.

Plecat de la Sediul Legionar din strada Gutenberg, Mihail Stelescu s-a dus direct la Siguranţa Generală a Statului, care i-a dat o gardă protectoare permanentă de patru poliţişti şi bani ca să fondeze un partid naţionalist şi o revistă săptămânală cu numele de „Cruciada Românismului".

Scopul Siguranţei Generale a Statului era ca, prin propagandă şi prin agitatori, Mihail Stelescu să atragă înspre el curentul naţionalist care în România de atunci, 1934-1936, era în plină ascensiune, aproape pe verticală. Pentru a susţine revista „Cruciada Românismului", Siguranţa Generală i-a dat ca director pe scriitorul poliţist Alexandru Talex şi i-a asigurat colaborări prestigioase, printre care articole de ideologie semnate de g-ral Nicolae Rădescu şi articole de destăinuiri semnate Panait Istrati. Îmi permit a afirma cu certitudine că, atât g-ral Nicolae Rădescu, cât şi scriitorul Panait Istrati n-au ştiut în ce afacere sunt băgaţi şi că au fost victime ale marilor intriganţi de la Siguranţa Generală a Statului. Din ce cunosc eu, tartorul tartorilor era comisarul Borcea şi, nu mai puţin, M. C. Panait, un om foarte inteligent, dar total distructiv, originar din Iaşi.

Care a fost reacţia în Mişcarea Legionară?

Imediat s-au constituit echipe să aducă la îndeplinire propria cerere a lui Mihail Stelescu şi anume, să i se despice capul cu securea. Corneliu Zelea Codreanu i-a oprit cu rugămintea: "Lăsaţi să spună şi să scrie tot ce vrea împotriva mea. Când veţi vedea că nu mai are ce inventa şi că se repetă mereu, sunteţi liberi să faceţi ce credeţi de cuviinţă". Din octombrie 1934 până în mai 1936, Mihail Stelescu a scris

şi a semnat în „Cruciada Românismului" tot ce a vrut şi tot ce a putut împotriva lui Corneliu Zelea Codreanu.

După succesul legionar de la Congresul din Craiova, în aprilie 1935, şi după suprasuccesul legionar de la Congresul din Târgu-Mureş, în aprilie 1936, Siguranţa Generală a Statului a tras concluzia că Mihail Stelescu a pierdut definitiv partida. Intriganţii fără scrupule şi fără morală de la Siguranţa Generală a Statului au ajuns la concluzia că Mihail Stelescu mort este mai de folos decât Mihail Stelescu viu. În consecinţă, la mijlocul lunii iunie 1936 i-au retras garda personală de 4 poliţişti permanenţi şi l-au lăsat fără apărare în faţa legionarilor, care-l urmăreau de doi ani hotărâţi a-l pedepsi cu despicarea capului cu lovituri de secure. Cuprins de panică şi ştiind ce-l aşteaptă, Mihail Stelescu a căutat o ascunzătoare. În final l-a convins pe marele urolog dr.Sterie Petraşincu să-l interneze în clinica sa de urologie din Spitalul Brâncovenesc pentru nişte dilatări cu sonda având stricturi uretrale după o blenoragie defectuos tratată.

Atunci, în iunie şi iulie 1936, au fost mai multe echipe de legionari care l-au căutat pe Mihail Stelescu pentru a-l pedepsi. Simultan, l-au identificat, ascuns în Spitalul Brâncovenesc, echipa din Bucureşti condusă de Ion Caratănase şi echipa din Cluj condusă de Iosif Bozântan. Ion Caratănase era licenţiat al Academiei Comerciale din Bucureşti şi Iosif Bozântan era licenţiat al Facultăţii de Drept din Oradea. Colaboratorii lor erau studenţi de la diferite facultăţi. Ambele echipe au intrat în Spitalul Brâncovenesc unde l-au împuşcat cu 36 de gloanţe pe Mihail Stelescu şi i-au despicat capul cu securea. Apoi s-au dus direct la Palatul Justiţiei şi s-au prezentat la procurorul de serviciu Ştefan St. Stănescu, cu rugămintea să fie arestaţi şi daţi în judecată.

În alte texte voi expune ce s-a întâmplat în continuare. Aici o să explic ce s-a întâmplat în tabăra de la Carmen Silva, când a venit informaţia despre executarea lui Mihail Stelescu. Corneliu Zelea Codreanu ne-a convocat în careu pe noi cei 700 de legionari şi ne-a adus la cunoştinţă exact cele întâmplate la Spitalul Brâncovenesc din Bucureşti. În final, ne-a spus că a fost pedepsită „trădarea" care a făcut atâtea rele şi care ne-a urmărit ca un blestem în cei 2000 de ani de istorie a poporului Român, apoi cu toţii am depus un jurământ de adeziune la pedepsirea lui Mihail Stelescu şi pentru eliminarea definitivă a trădării din viitorul poporului român.

Toată lumea era înspăimântată de ce se întâmplase, dar în acelaşi timp hotărâtă să facă faţă la ce urma să se întâmple. Emoţia era atât de mare, încât nimeni n-a discutat pentru ce executarea lui Mihail Stelescu avusese loc în interiorul şi nu în afara Spitalului Brâncovenesc. În concepţia creştină: biserica, şcoala şi spitalul sunt locuri sfinte în care nu au ce căuta lucrurile pământeşti, cum este politica.

Ar mai fi de adăugat o mică informaţie.

Mă găseam lângă Corneliu Zelea Codreanu când a venit de la Bucureşti publicistul Victor Medrea aducând o informaţie zisă din partea ministrului de Justiţie omul politic Valer Pop şi anume că s-au constituit mai multe echipe de Stelişti care să răzbune moartea şefului lor şi să-l omoare pe Corneliu Zelea Codreanu. Corneliu Zelea Codreanu a ascultat şi i-a spus lui Victor Medrea: „Comunică-i d-lui ministru de Justiţie că nu există Stelişti şi că echipele la care se referă sunt comisari de poliţie de la Siguranţa Generală a Statului. Nu mi-e frică de ei şi îi aştept să încerce".

La 31 iulie 1936, am plecat din tabăra de la Carmen Silva şi mi-am reluat serviciul de intern la Clinica Medicală din Spitalul Colţea. Sunt informat că la Turnu Severin are loc Congresul Federaţiei studenţeşti Tudor Vladimirescu şi că preşedintele nostru, George Furdui, m-a delegat să particip în numele UNSCR.

Federaţia studenţească Tudor Vladimirescu era alcătuită din cercurile studenţeşti a şase judeţe: Mehedinţi, Dolj, Romanaţi, Gorj, Vâlcea şi Olt. Judeţul Olt face parte geografic din Muntenia sau Valahia Mare, dar istoric şi sufleteşte face parte

din Oltenia sau Valahia Mică. Încă două mici informaţii: a) oraşul Craiova este desemnat drept Bănia Olteniei şi b) în limba geţilor din antichitate cuvântul Gorj înseamnă „apa de sus"; evident, în raport cu râul Jiu, care izvorăşte din Carpaţi şi se varsă în Dunăre. Judeţul Olt se vrea apartenent la Oltenia pentru că se socoteşte a fi „Oltenia mică din stânga Oltului, aşa cum inima este în stânga pieptului".

Federaţia studenţească Tudor Vladimirescu îşi ţinea în fiecare an, în luna august, câte un congres regional într-una din capitalele respectivelor judeţe. Atunci, în august 1936, Congresul Federaţiei s-a ţinut la Turnu-Severin şi gazda cu funcţii de organizator a fost Cercul Studenţesc Mehedinţi, prezidat de studentul în teologie Alexandru Serafim.

M-am conformat celor decise de marele nostru preşedinte George Furdui şi am plecat la Turnu Severin pentru a-mi îndeplini misiunea. Congresul a fost un mare succes din toate punctele de vedere. De altfel a fost o mică părticică din Marele Elan al României interbelice.

Congresul s-a deschis în prezenţa Corpului profesoral al liceului „Împăratul Traian", a g-ral C-tin Petrovicescu, comandantul Diviziei 19, şi a mai multor profesori universitari, printre care ilustrul şi nemuritorul Prof. ing. Mihail Manoilescu, în acelaşi timp protector şi exponent al naţionalismului românesc. Conform programului, am adus mesajul Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români, vorbind liber timp de opt minute. La terminarea discursului meu şi odată cu aplauzele aprobative ale Congresului, Prof. ing. Mihail Manoilescu s-a ridicat de pe scaun, m-a îmbrăţişat părinteşte şi a spus cu voce tare: „Eşti un exemplu definitoriu al tineretului de astăzi şi îţi prevăd în politică o carieră asemănătoare cu cea a lui Ionel I. C. Brătianu".

Lucrurile s-au întâmplat invers, pentru că destinul României este aşa cum a spus cronicarul Miron Costin: „Nu sunt vremurile sub cârma omului, ci bietul om sub vremi". Mai multe ziare locale şi centrale au făcut dări de seamă, dar cea mai completă şi cea mai perspicace analiză politică a apărut în revista „Lumea Nouă", sub semnătura Prof. ing. Mihail Manoilescu.

După Congres m-am întors la Bucureşti. Dimineaţa, serviciul de intern la Clinica medicală din Spitalul Colţea de sub conducerea profesorului C-tin Bacaloglu şi după amiezile, la sediul legionar din strada Gutenberg nr.3, unde biroul lui Corneliu Zelea Codreanu era un supra-activ laborator de creaţie ideologică.

Îmi permit a evoca un mic fapt din toamna lui 1936 la Spitalul Colţea. În cei doi ani de externat, în cei patru ani de internat şi în cei patru ani de asistent universitar, cu o unică excepţie, absolut nimeni – bolnavi sau familiile lor – n-au încercat vreo corupţie sau vreun cadou. Iată singura excepţie, în toamna anului lui 1936. Sunt chemat la Prof. dr. C-tin Bacaloglu, care îmi face cunoştinţă cu un domn evreu, Simion Oeriu, şi îmi spune să aplic la bolnavi un ser antireumatic în vederea obţinerii unei aprobări de difuzare la Stat şi în farmacii. Am ieşit din birou cu respectivele fiole şi pe sală sunt abordat din spate de acest Simion Oeriu: „D-le intern, nu vă mai obosiţi cu verificarea medicamentului şi, pentru raportul dvs. de eficacitate terapeutică, aveţi din partea mea o atenţiune de 3.000 de lei". Îmi pune în faţa ochilor, în chip de evantai, trei bancnote de câte 1.000 de lei. Am fost atât de uluit, încât nu am putut scoate niciun cuvânt. Interpretând tăcerea după mentalul lui, Simion Oeriu adaugă două bancnote de câte 1000 de lei şi mi le pune în faţa ochilor, în chip de quintă roială. Instinctiv şi automat întind mâna, strâng cele 5 bancnote, le mototolesc şi i le azvârl în obraz în chip de ghiulea: „Află, domnule, că românii nu sunt o naţiune coruptă şi că voi testa medicamentul".

Pe parcursul anilor, am aflat că acest Simion Oeriu a fabricat un ser antituberculos pentru înlocuirea pneumotoraxului, şi un ser antisifilitic, *thiobi*, pentru înlocuirea *neosalvarsanului*. În anii dictaturii carliste nu s-a mai importat din Germania *neosalvarsan* şi Statul român a cumpărat *thiobi* în valoare de un miliard de lei. Escrocheria a fost demascată de cpt. farmacist Victor Ştefănescu, de la Spitalul

Militar Central Bucureşti. La 6 martie 1945, Simion Oeriu a devenit ministrul Armistiţiului şi în această calitate a extras din arhivele militare absolut toate documentele în legătură cu *thiobi*.

Numele adevărat al acestui evreu este Simion Schäfer şi el a căpătat cetăţenie română în decembrie 1933, fiind unul din cei trei sute de mii de evrei comunişti pe care, la data aceea, prim-ministrul I. G. Duca i-a primit şi i-a încetăţenit conform art. 7 din Protocolul Special din 9 decembrie 1919, încheiat de guvernele SUA, Anglia şi Franţa cu România. În cei 8 ani cât timp a fost ministrul Armistiţiului, Simion Oeriu a patronat jefuirea la sânge a României şi trimiterea în Uniunea Sovietică a unor fabrici şi mărfuri evaluate de ministrul comunist Vasilichi la 11 miliarde de dolari. În 1958, Simion Oeriu a reemigrat în Germania de Vest şi, sub numele lui adevărat de Simion Schäfer, a fondat la Karlsruhe un Institut de studii asupra problemelor româneşti, la dispoziţia englezilor şi americanilor. Cred că este o datorie ca istoriografia românească să se ocupe şi să tragă concluzii din acest eveniment din perioada 1933-1958.

Să trecem acum la evenimentele din toamna lui 1936.

Atunci, în noiembrie 1936, a avut loc în viaţa mea evenimentul care mi-a decis destinul de 7 decenii încoace. N-am avut alt scop al vieţii decât medicina şi nu am avut nicio altă ambiţie decât cariera ştiinţifică, eventual cariera universitară. Modelul vieţii mele era bunicul meu, Prof. dr. C-tin Severeanu, fondatorul Marii Chirurgii în România. În anii studenţiei am fost fascinat de Prof. dr. Francisc Rainer, Prof. dr. Nicolae Paulescu, Prof. dr. Anton Dobrovici, dr. Sergiu Stoicescu şi, mai ales, de Prof. dr. Ion Nanu Muscel. Maximul ambiţiei mele era să mă apropii cât mai mult de modelul lor şi în niciun fel, cât de puţin, nu mă gândeam să fac carieră politică. Aveam cele trei calităţi ale vocaţiei pentru medicină: sensibilitatea la suferinţă, dragostea de oameni şi voinţa de a da ajutor şi, mai mult decât evident, nu aveam niciuna din calităţile cerute de lupta politică: rezistenţa la intimidare, curajul luptei ofensive şi voinţa de transformare a scopului în rezultat. Aceste trei însuşiri le-am văzut la Corneliu Zelea Codreanu şi la marii comandanţi din Statul Major Legionar ing. Gh. Clime, dr. Ion Banea. La data aceea, în toamna lui 1936, eram ajutorul lui George Furdui şi răspundeam de departamentul Internelor. Oficial, am avut răspunderea de a organiza Congresul Naţional Studenţesc de la Tg. Mureş, dar în fapt el a fost organizat de Ion Caratănase şi de Iordache Spînu cu ajutorul lui Antoniu-Pâsu de la Bucureşti şi al lui Filon Lauric de la Cernăuţi.

În zilele de 5 şi 6 noiembrie 1936 era programat şi a avut loc în Bucureşti Consiliul Superior al Studenţimii, care în prima zi să dea descărcarea vechiului Comitet prezidat de George Furdui şi în a doua zi să aleagă prin vot noul Comitet al UNSCR. Să mi se îngăduie câteva precizări organizatorice.

Studenţimea română interbelică avea circa 400 de organizaţii, toate libere, independente şi unitare, structurate ca treptele unei scări şi cu o ierarhie piramidală.

Treapta de jos erau Cercurile Judeţene; adică, indiferent de facultate, toţi studenţii originari din respectivul judeţ. Fiecare Cerc judeţean avea în Bucureşti un cămin de fete şi un cămin de băieţi, pe care le sponsoriza Prefectura respectivului judeţ. În schimbul acestei sponsorizări apolitice, studenţii erau obligaţi să aibă, în timpul celor trei vacanţe, activitate culturală şi patriotică în satele şi oraşele de pe teritoriul judeţului lor.

Pe treapta a doua erau Societăţile pe Facultăţi, şi aceasta, indiferent de judeţul de origine. Nu toate, dar multe societăţi aveau în auto-administrare câte un cămin de băieţi sau fete. Cel mai celebru, intrat în istorie, este căminul din B-dul Schitu Măgureanu nr.2 al Societăţii Studenţilor în Medicină, care a fost construit în anii 1923-1925 prin subscripţie publică şi prin generoase donaţii, sub preşedinţiile dr. Ion Simionescu, dr. C-tin Dănulescu, dr. C-tin Dăniţă şi dr. Nicolae Roşu.

Pe treapta a treia a scării erau cele 7 Centre Studenţeşti: Bucureşti, Iaşi, Cluj-Napoca, Cernăuţi, Chişinău, Timişoara şi Oradea. În Centrul studenţesc erau strânse toate Centrele Judeţene şi toate Societăţile pe facultăţi din respectiva universitate.

Pe treapta a 4-a a scării şi vârful edificiului în chip de piramidă era conducerea unică şi unitară cu numele de Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români. Misiunea acesteia consta în editarea revistei „Cuvântul Studenţesc", organizarea anuală a Congresului Naţional, relaţiile cu străinătatea şi raporturile cu guvernul ţării.

Toate organizaţiile studenţeşti erau libere, independente şi unitare. Libere, în sensul că apartenenţa nu era obligatorie pentru studenţi. Independente, în sensul că nu depindeau de nicio autoritate exterioară şi că practicau o perfectă autoconducere. Iar unitare, în sensul că nu exista decât o singură organizaţie a totalităţii studenţilor din respectiva facultate sau din respectiva universitate.

Autoguvernarea sau selecţia comitetelor de conducere avea loc de regulă toamna, după întoarcerea din vacanţa mare. Se candida pe liste omogene, dar cu dreptul de a alege individual de pe oricare listă de candidaţi. Candidarea pe listă omogenă favoriza ideologia şi programul, iar posibilitatea de a alege din toate listele candidante, favoriza valoarea personală şi utilitatea publică.

În paranteză, un exemplu. În februarie 1933, la Societatea Studenţilor în Medicină din Bucureşti s-au înfruntat două liste omogene: una zisă democrată cu preşedintele Iancu Feneşan, intern de spital, şi alta zisă naţionalistă, având ca preşedinte pe internul de spital C-tin Găiţulescu. Eu eram extern la clinica de boli contagioase din Spitalul Colentina şi la solicitarea şefului meu direct, Iancu Feneşan, am candidat pe lista lui pentru funcţia de secretar al şedinţelor ştiinţifice. Rezultatul votării secrete a fost reuşita întregii liste a internului C-tin Găiţulescu şi, în plus, de pe lista adversă, numai persoana mea, pentru funcţia de mic secretar ştiinţific. Din tot ce se cunoaşte şi din tot ce s-a trăit, acest sistem, al alegerilor democrate de jos în sus şi al opţării pentru persoane, are cele mai multe calităţi productive şi cele mai puţine riscuri de eroare.

Revenim la Consiliul Superior al Studenţimii din 5-6 noiembrie 1936. În prima zi s-a analizat activitatea de pe parcursul anului universitar 1935-1936 şi s-a dat descărcare cu elogii Comitetului prezidat de George Furdui: geniul generaţiei noastre alături de Virgil Rădulescu, Iosif Bozântan, Emil Bulbuc şi Viorel Trifa. A doua zi, 6 noiembrie 1936, era programată şi a avut loc alegerea noului preşedinte al Comitetului de Conducere pe anul universitar 1936-1937. Centrul Studenţesc Cluj Napoca, condus de cei trei fraţi Laurenţiu, Gheorghe şi Tiberiu Voicu-Vereş, voiau să propună candidatura juristului Iosif Bozântan, dar nu se mai putea, fiind arestat pentru executarea lui Mihail Stelescu. Centrul Studenţesc Bucureşti, aflat sub influenţa morală a lui Traian Cotigă, voia să propună candidatura lui Ion Antoniu-Pâsu. Centrul studenţesc Chişinău, cu acordul Centrului Studenţesc Cernăuţi şi cu acordul Centrului Studenţesc Iaşi, voia să propună candidatura lui Viorel Trifa.

Eu nu eram luat în consideraţie de niciunul din cei 36 de delegaţi atotputernici ai celor 7 Centre Studenţeşti pe Universităţi. Toată lumea ştia însă că ultimul cuvânt, hotărâtor, îl are fostul preşedinte, George Furdui. După şedinţa din 5 noiembrie 1936 m-am dus la Spitalul Colţea, unde locuiam ca intern la Clinica Medicală. Era seara târziu şi citeam cu luări de note din Marele Tratat de Medicină al profesorilor francezi Widal, Roger şi Lemière. Pe la ora 23 a intrat în cameră George Furdui, care mi-a spus următoarele: „Traian Cotigă a susţinut candidatura lui Ion Antoniu-Pâsu. Ne-am dus la Căpitan să ne dea o hotărâre definitivă. Căpitanul ne-a ascultat şi ne-a spus: «Foarte bun Antoniu, dar el a ieşit din viaţa studenţească şi eu îl aştept în Legiune pentru a-i încredinţa conducerea Organizaţiei Judeţene Bârlad. Foarte bun Trifa, dar prea tânăr pentru Uniunea Naţională a Studenţilor Creştini Români. Acum aduceţi-l de la Chişinău la Bucureşti şi peste un an îl puteţi propune la Uniune. Dacă mă întrebaţi pe mine, eu vă sfătuiesc să-l alegeţi ca preşedinte pe

Şerban Milcoveanu. Are mult devotament şi are multă bunăvoinţă. L-am studiat în tabără la Carmen Silva şi cred că e cea mai bună alegere pe care o puteţi face." Comunicându-mi cele de mai sus, ochii lui George Furdui străluceau de fericire, întrucât în Mişcarea Legionară eu eram creaţia lui şi a principelui Alexandru Cantacuzino.

A doua zi, 6 noiembrie 1936, la şedinţa Consiliului Superior al Studenţimii, comandantul legionar din Bucovina, Vasile Posteucă, a propus candidatura mea şi toţi legionarii m-au votat, fiind astfel ales în unanimitate. Am mulţumit pentru încrederea acordată şi m-am supus noului destin hotărât de Corneliu Zelea Codreanu. La rândul meu, am propus pe Lucius Sauciuc-Săveanu din Cernăuţi pentru directoratul departamentului Externe şi pe Ion Rodeanu din Sibiu pentru directoratul departamentului de Interne. S-a trecut la discuţii şi s-au făcut propuneri de completare. S-a aprobat ideea ca Studenţimea Creştină Română să susţină apropiatul proces al Decemvirilor care la 16 iulie 1936 îl executaseră pe Mihail Stelescu pentru a stârpi trădarea din sufletul şi din istoria poporului român. După ore de discuţii, s-a votat următorul Comitet de conducere.

I. Preşedinte de onoare:

- economist Ion Caratănase (asasinat la 30 noiembrie 1938);

Preşedinte titular:

- avocat Iosif Bozântan (asasinat la 30 noiembrie 1938);

Comitetul titular:

- Student în teologie Şt. Georgescu (asasinat la 30 noiembrie 1938)
- Student în teologie Radu Vlad (asasinat la 30 noiembrie 1938)
- Student în teologie Ioan Atanasiu (asasinat la 30 noiembrie 1938)
- Student Gavrilă Bogdan (asasinat la 30 noiembrie 1938)
- Student Ion Pele (asasinat la 30 noiembrie 1938)
- Student Ion Curcă (asasinat la 30 noiembrie 1938)

Membrii de onoare:

Muncitor manual Ion State Grigore (asasinat la 30 noiembrie 1938)

II.Comitetul de acţiune

Preşedinte, dr. Şerban Milcoveanu
Vicepreşedinte, mat. Nicolae Roşulescu
Directorul externelor, ing. Lucius Sauciuc Săveanu
Directorul internelor licenţiat în teologie Ion Rodeanu (mort pe frontul de est 1943)
Directorul Sporturilor Eugen Strătescu
Directorul Informaţiilor, jurist Ion Oţel
Casieri generali, prof. Remus Cocoş şi student în litere Const. Boboc (asasinat la 22 sept.1939)
Delegaţi „Confédération Internationale des Étudiants"
Licenţiat Spânu Iordache (asasinat la 22 septembrie 1939)
Licenţiat Ene Ion (Mişcarea de Rezistenţă Naţională)
Avocat Bartolomeu Livezeanu (invalid de război, cavaler al Ordinului Mihai Viteazul)
Secretari, economist Goga Mircea (asasinat la 22 septembrie 1939)
Ing. Dumitru Iosifescu (emigrat în Occident)
Licenţiat Oct. Malcasian
Student Ştefănescu Gheorghe
Avocat N. Manolescu-Puţuri
Studenţi: Stroescu Al., Mândrescu N., Popovici N., Răducanu Dtru, Teodorescu Vasile, Ţăţoiu Ion, Ionescu Cosma, Aricescu Şt., Costin Florescu-Dacus.

Textul de mai sus este reprodus în cartea mea: *„Atentatul din 21 septembrie 1939 contra lui Armand Călinescu şi epoca 1930-1950"*, Bucureşti, 2004, pag. 256-257.

După câte ştiu, majoritatea celor aleşi erau membri ai Mişcării Legionare, şi aceasta, în conformitate cu Marele Elan al Ţării din acea epocă. Printre ei erau şi nelegionari. Spre exemplu, juristul Ion Oţel, originar din judeţul Turda, un foarte bun orator şi, după 23 august 1944, cu activitate în ceea ce el credea a fi „Noua Democraţie în România". În iarna 1945-1946, l-am întâlnit pe stradă şi el m-a dus la locul lui de activitate politică pentru a-i convinge pe unguri să nu fie forţă centrifugă în Statul Român. Între altele, mi-a spus: „În partidele de stânga nu există încredere în intelectualii universitari, şi aceasta, din cauza cronicei lor instabilităţi psihice. Dumneavoastră, legionarii, sunteţi singura excepţie din istoria universală, care aveţi convingeri tari imposibil de intimidat şi care aveţi comportament stabil putând justifica încrederea totală."

Prin anul 1966 l-am întâlnit pe stradă şi era vindecat de orice colaborare cu partidul comunist, fiind până la sfârşitul vieţii limitat la funcţia de consilier juridic al „Asociaţiei Vânătorilor şi Pescarilor din România". Din zvon public am aflat că a murit de stop cardiac în timp ce citea la birou în timpul nopţii. Procurorii care au făcut ancheta i-au găsit pe birou un bilet cu scrisul lui: „Vreau să am o convorbire cu dr. Şerban Milcoveanu. Ce telefon are?"

Împrejurările prin care a trecut România din 1936 până în 1989 au făcut ca viaţa oricărui intelectual bun român să fie un adevărat roman cu primejdia morţii la fiecare pas. Poate se va găsi un istoric care să cerceteze şi să consemneze viaţa numai cu tragedii a liderilor pe care i-a avut Studenţimea Creştină Română din timpul celor patru preşedinţi: Traian Cotigă, George Furdui, Şerban Milcoveanu şi Viorel Trifa.

Revin la evenimentul din 5-6 noiembrie 1936. A doua zi dimineaţa m-am dus la Corneliu Zelea Codreanu să-i aduc la cunoştinţă că fusesem ales şi să-i cer sfaturi. Dânsul mi-a spus: „Eu mă pronunţ numai despre studenţii care sunt încadraţi în Mişcarea Legionară. Nu mă amestec în organizaţiile profesionale ale studenţimii, dar dumneavoastră să ştiţi ce trebuie să faceţi. Comitetul Traian Cotigă a ridicat studenţimea un metru, Comitetul George Furdui a ridicat studenţimea încă un metru şi eu urez Comitetului dumitale să ridice studenţimea încă un metru."

Cele de mai sus sunt tot ceea ce am discutat cu Corneliu Zelea Codreanu despre studenţimea română. În timp ce încă mă găseam în biroul Căpitanului, s-a produs un mic incident asupra căruia cred că e mai bine să păstrez tăcerea. Fiind în legătură cu alegerea viitorului preşedinte al UNSCR, am crezut de datoria mea să părăsesc biroul Căpitanului pentru a nu fi de faţă. Nu ştiu dacă era vorba de invidie necontrolată sau de vreun angajament luat premergător şi neonorat ulterior.

Alegerea sau desemnarea mea la conducerea supremă a organizaţiilor studenţeşti din toată ţara a fost un eveniment cu totul neaşteptat şi o surpriză totală nu numai pentru mine, dar şi pentru toată lumea, inclusiv pentru Poliţia Secretă Politică. Preşedinţii anteriori, Traian Cotigă şi George Furdui, erau comandanţi cu mare autoritate în Mişcarea Legionară. Cei doi candidaţi propuşi, Ion Antoniu-Pâsu şi Viorel Trifa, erau de asemenea, comandanţi adjuncţi cu mare viitor în ierarhia Mişcării Legionare. Iar eu eram încadrat organizatoric numai din mai 1935 şi, în plus, nu eram decât un simplu membru, întâi în cuibul legionar al lui George Furdui şi apoi în cuibul legionar AXA al lui Mihail Polihroniade.

Toată lumea cunoştea concepţia şi comportamentul meu faţă de Statul de drept şi de democraţia politică. În martie 1935 fusesem ales preşedintele Societăţii Studenţilor în Medicină pe listă democrată, cu împotrivirea micului grup legionar de la Facultatea de Medicină. În martie 1936 fusesem ales preşedintele Asociaţiei Internilor de Spital, pe listă în acelaşi timp naţionalistă şi democrată. Din toate punctele de vedere, eram pentru concepţia că orice conducere are nu numai scopul de a administra cu succes treburile publice, dar şi scopul de a asigura şi de a ocroti

autoconducerea în viitor. Spre exemplu, misiunea celor care guvernează Statul să educe națiunea pentru autoguvernare în viitor.

Cea mai înverșunată împotrivire la alegerea mea a fost din partea Siguranței Generale a Statului, *recte* comisarul Borcea, care vedea cum se lărgește și cum se definitivează influența Mișcării Legionare asupra tineretului universitar – viitorul țării. Această înverșunare explică pentru ce persoana mea, fără grad în ierarhia legionară și fără funcție în structura legionară, a fost inclusă în iunie 1938 în marele proces al Statului Major Legionar ing. Gh. Clime, cu condamnarea maximă la 7 ani închisoare. În ancheta din 1952 la direcția Securității Generale de Stat, un anchetator a țipat cu ură împotriva mea: „Zece mii de tineri au declarat la anchetă că au devenit legionari urmând exemplul dumitale și luându-ți persoana drept model. Aceasta este vinovăția dumitale, pentru care trebuie să fii pedepsit."

Opțiunea mea pentru Mișcarea Legionară n-a fost împotriva democrației sau pentru antisemitism, ci a răspuns unei necesități vitale din acea epocă, când România era vizată de dictatura personală a Regelui Carol al II-lea și când pe plan continental în Europa domina Germania cu regim național-socialist. Dictatura și democrația nu sunt scopuri pentru a li se sacrifica Națiunea, ci mijloace de întrebuințat după necesitate, pentru buna servire a realităților. Aceste realități care există cu însemnătate de scopuri sunt ierarhic, de jos în sus: omul, familia, poporul, menirea și Dumnezeu. Poporul este conștiința propriei identități, iar națiunea, ca fază înaintată, are în plus o misiune de îndeplinit în lume.

Fac dovada înverșunării împotriva alegerii mele la Președinție două mici fapte. În ziarul „Capitala" al lui Eugen Titeanu a apărut un reportaj anonim cum că eu m-aș fi deplasat de la București la Tușnad și acolo aș fi avut discuții secrete cu Forțele Oculte atotputernice în România. Un manifest anonim, foarte probabil elaborat de Comisarul Borcea, afirma că am cerut și am primit o anumită sumă de bani, fără a i se dezvălui proveniența. Nu am putut decât să redactez o dezmințire sub forma unei scrisori publice către ministrul de justiție Valer Pop, în care ceream deschiderea unei anchete. Scrisoarea a fost publicată în ziarul „Porunca Vremii" al unui mare patriot român, dr. Ilie Rădulescu, protector al tuturor mișcărilor naționaliste. În paranteză amintesc că dr. Ilie Rădulescu, în timpul terorii staliniste de după 1945, a avut o atitudine de mare demnitate cetățenească și a murit torturat de foame, frig și bătăi într-o închisoare comunistă.

Cam la două săptămâni după alegerea mea, Corneliu Zelea Codreanu mi-a spus în treacăt: „Timp de o săptămână, de luni până duminică, ai fost urmărit pas cu pas de Serviciul Secret Special, pentru a se vedea pe cine vizitezi și sub a cui influență ești". Șeful Serviciului Special era Mihail Morusoff, care era altceva decât Siguranța Specială a Statului, fiind subordonat direct regelui Carol al II-lea.

În vara lui 1943, la Simferopol, în Crimeea, l-am cunoscut și m-am împrietenit cu Eugen Titeanu, fostul șef al Ministerului Ordinii Publice (1935-1936). El mi-a spus că, după Congresul Național Studențesc din aprilie 1935 de la Craiova, ministrul de Interne Ion Inculeț raportase la Palatul Regal influența crescândă a lui Corneliu Zelea Codreanu și că Regele Carol al II-lea i-a răspuns în limba franceză: „Lăsați-l să facă ce face, că ne prepară niște înșelați."

Cuvântul întrebuințat de Carol al II-lea a fost „*dupes*" ceea ce în limba franceză înseamnă „proști", „fraieri". Încă din iulie 1930 ex-regele Carol al II-lea proiecta dictatura personală și marea lui preocupare erau Iuliu Maniu și regimul democratic.

Să menționez aici un eveniment la care am asistat din întâmplare, fără să vreau. Era seara târziu și în biroul din str.Gutenberg nr.3 eram numai eu în fața lui Corneliu Zelea Codreanu. A intrat pe ușă Ionel I. Moța și Corneliu Zelea Codreanu i-a dat să citească Memoriul de politică externă pe care îl adresase regelui Carol al II-lea și guvernului țării. În acest memoriu se cerea și se anunța pedepsirea cu moartea atât a

guvernului, cât și a Regelui, pentru vinovăția de a nu apăra Independența Națională și granițele etnice ale României. După ce a citit cu atenție textul, Ionel I. Moța a spus: „Nu sunt de acord să trimiți acest memoriu, cu această amenințare". Corneliu Zelea Codreanu a răspuns: „L-am trimis și este înregistrat la Palat". A urmat o lungă tăcere reprobativă din partea lui Ionel I. Moța, stând în picioare, și tot tăcere din partea lui Corneliu Zelea Codreanu, așezat la birou, cu capul plecat. Intuind ce era de intuit, am socotit că era de obligația mea să mă retrag, drept care am ieșit discret din birou.

Nu cunosc, dar pot înțelege ce-a urmat între cei doi mari conducători ai Mișcării Legionare. Corneliu Zelea Codreanu, mai mult realist decât idealist, pleca de la lașitatea nativă a regelui Carol al II-lea și concepea drept strategie optimă să-l țină inofensiv de teama eventualei pedepse cu moartea în caz de trădare națională. Invers, Ionel I. Moța pleca de la prezența conștiinței morale și de la prezența responsabilității istorice în persoana regelui Carol al II-lea și, *ipso-facto*, socotea drept optimă strategia de a-l pune sub constrângerea morală a Legilor și sub constrângerea responsabilității în istorie.

Evenimentele au dovedit că regele Carol al II-lea nu avea nici conștiință morală, nici responsabilitate istorică; au mai dovedit că lașitatea nativă este înclinată spre cruzime și ferocitate atunci când dispune de putere și când crede că nu există risc. La sfârșitul lui noiembrie a avut loc sau, mai exact, s-a produs marele eveniment al Misiunii Legionare în războiul civil din Spania și al Jertfei Legionare în bătălia de la Majadahonda din 13 ianuarie 1937.

Să relatez ceea ce știu.

Încă din iunie 1936, întreaga Românie – adevărata Românie – era în efervescență spirituală față de ceea ce se petrecea în Spania, sora noastră latină și o mare națiune europeană. Cu complicitatea fățișă a iudaismului mondial și a Ordinului Masonic, partidul comunist spaniol și, prin el, Internaționala a III-a de la Moscova puseseră stăpânire pe guvern și aplicau Teroarea de Stat în scop nimicitor. Așezămintele bisericești erau mitraliate, preoții și călugării împușcați fără judecată, partidul monarhist în frunte cu Calvo Sotelo asasinat pe stradă și partidul naționalist „Falanga" în frunte cu Antonio Primo de Rivera, asasinat în închisoare.

Unul din miile de cazuri asemănătoare. Doi aristocrați în vârstă sunt arestați și, la finele anchetei, sub pretextul „împăcării cu națiunea", li se servește câte o friptură la grătar, după zile de nemâncare. După aceea, cei doi – soț și soție – sunt duși în subsol și li se arată cadravul unicului lor fiu, cu coapsele descărnate până la os. Li se spune de către anchetatorii comuniști: „Iată ce ați mâncat, carne din propriul vostru fiu fascist".

Altă scenă. Școala militară din Madrid se numea Alcázar și comandantul ei, col. Moscardó, rezista cu succes la asaltul trupelor comuniste. Atunci comuniștii l-au adus la telefon pe unicul fiu al colonelului, să-i spună fraza: „Te implor, tată, capitulează și predă cazarma, ca să nu fiu eu omorât." Tânărul Moscardó în vârstă de 14 ani a venit la telefon și, spre furia comuniștilor, a strigat: „Rezistă, tată!", „¡Arriba España!".

Față de iadul care se abătuse asupra Spaniei, a reacționat Statul Major al Armatei de sub comanda generalului San Jurjo. Din păcate pentru Spania și pentru omenire, generalul San Jurjo a murit imediat, într-un accident de avion, dar spre norocul Spaniei și al omenirii, comanda armatei a fost preluată de generalul Francisco Franco.

Au pornit de la periferie spre centru patru armate sub comanda a patru generali glorioși. Ziariști anglo-americani l-au întrebat pe g-ral Mola care dintre cele patru coloane militare va cuceri Madridul și va nimici regimul comunist? „Madridul va fi cucerit și comunismul va fi exterminat de a 5-a coloană, care este însăși populația Madridului", a răspuns generalul. Această expresie, „a 5-a coloană", a devenit celebră și a rămas în vorbirea curentă cu un alt înțeles decât cel dat de propriul ei autor, generalul Mola.

Foarte importantă reacția internațională la războiul civil din Spania. Iudaismul mondial și ordinul masonic au cerut amestecul străinătății de partea regimului comunist, pretins deținător al legalității constituționale, și chiar au făcut presiuni în acest sens. Prim-ministrul englez Neville Chamberlain și ministrul de externe englez, Lord Halifax, au decis o politică de neutralitate, adică de neamestec în treburile interne ale Spaniei. Adică, exact ce se hotărâse în anii 1918-1922, când în Rusia avea loc războiul civil dintre regimul bolșevic Lenin-Trotki și cei cinci generali țariști Kornilov, Iudenici, Denikin, Kolceag și Wranghel.

Iudaismul Mondial și Ordinul masonic au insistat și secretarii de stat evrei Alexis Léger din Ministerul de Externe francez și lordul Vansitart din Foreign Office l-au pus pe Nicolae Titulescu, din partea României, să țină discursuri și să dea interviuri în care admonesta Anglia că „nu-și îndeplinește datoria de lider conducător al omenirii și al civilizației".

Totodată, din proprie inițiativă sau din ordin superior, Nicolae Titulescu a donat guvernului comunist de la Madrid, din partea României, 105 tunuri grele de mare calibru, deja plătite la uzinele Schneider-Creuzot, și 27 de avioane pre-Mirage, plătite deja la uzinele Dessault din Franța. Comuniștii de la Madrid au căpătat astfel putere în lupta lor contra armatei spaniole. Cu aur din tezaurul Băncii Naționale a Spaniei, ei au despăgubit România, plătind la uzinele franceze o nouă comandă de tunuri și avioane.

Ce-a făcut Nicolae Titulescu în numele României a fost generalizarea războiului civil din Spania: Benito Musollini a trimis un corp expediționar de voluntari, Adolf Hitler în numele Germaniei a trimis Legiunea Condor de avioane militare și Stalin a găsit pretext pentru a trimite „Brigăzile internaționale", din partea Internaționalei a III-a. Premierul englez Neville Chamberlain s-a înfuriat pe Nicolae Titulescu și i-a trimis regelui Carol al II-lea din București ordinul: „Puneți botniță acelui avocățel limbut". Regele Carol al II-lea, care nu-l agrea pe Nicolae Titulescu și care se voia dictator, s-a conformat cu promptitudine și la 30 august 1936 l-a dat afară din guvern pe Nicolae Titulescu, exact ca pe o măsea stricată sau ca pe un gunoi ordinar. Imprudentul și neprevăzătorul nostru ministru de externe a aflat de demitere de la șoferul său, care auzise vestea întâmplător, la jurnalul matinal de radio.

Acum să explic cum a reacționat Mișcarea Legionară atât la primul eveniment, al dezlănțuirii războiului civil din Spania, cât și la al doilea eveniment, al dăruirii de tunuri și de avioane din partea României către regimul comunist de la Madrid. Mare entuziasm și adeziune totală în favoarea armatei spaniole și a celor două anexe, Partidul regalist și Partidul naționalist „Falanga". Indignare fără margini față de gestul necugetat al lui Nicolae Titulescu și înverșunare totală împotriva regimului comunist din Spania. Exact ce s-a întâmplat în vara lui 1919, când România fusese amenințată să moară strivită în menghina dintre Rusia și Ungaria.

Atunci, în 1919, reacția de apărare a României au fost cele două armate, conduse de generalul Măldărăscu și de generalul Moșoiu, care din victorie în victorie au ajuns la Budapesta și au lichidat o dată pentru totdeauna regimul comunist al lui Béla Kun.

Acum, în toamna lui 1936, oficialitățile statale n-au reacționat, dar a reacționat întreaga națiune română prin elita ei morală, Mișcarea Legionară. Ideea de prezență și de participare la războiul civil din Spania s-a născut spontan în întreaga Mișcare, dar a țâșnit concret prin persoanele a 7 comandanți legionari: Ionel I. Moța de profesiune jurist, Vasile Marin de profesiune jurist, principele Alexandru Cantacuzino de profesiune diplomat, Gh. Clime de profesiune inginer, Ion Dumitrescu-Borșa de profesiune preot, Nicolae Totu de profesiune jurist și Dobre Bănică de profesiune economist. De la început, hotărârea lor fermă a fost să participe personal, cu arma în mână, și o dovadă în acest sens sunt testamentele lor politice, pe care le-au lăsat

în păstrare profesorului Nae Ionescu, la București. Corneliu Zelea Codreanu nu a dat niciun ordin de plecare și nici n-a selecționat persoane. Nu a făcut decît să accepte propunerile voluntarilor și să le aprobe plecarea în misiune. În lunile acelea, de decembrie 1936 și ianuarie 1937, am fost zilnic în apropierea lui Corneliu Zelea Codreanu și depoziția mea de martor este că tot timpul dânsul era îngrijorat de soarta misiunii plecate în Spania.

Oficial, pentru autoritățile române, echipa legionară a plecat sub conducerea g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul pentru a dărui o spadă de Toledo legendarului colonel Moscardó. Banii pentru călătorie s-au obținut astfel: o treime, din cotizațiile plătite la caseria Mișcării, iar restul de două treimi, prin contribuția nonrambursabilă a doctorului Vasile Noveanu de la Arad. În paranteză, să amintesc câteva date despre eminentul dr. Vasile Noveanu. Tatăl transilvănean, de profesie croitor militar, și mama moldoveancă din orașul Huși. Încă din liceu, devotat familiei Ion Zelea Codreanu și, odată cu bacalaureatul, membru al Mișcării Legionare. Doctor în medicină de la Universitatea din Cluj-Napoca, care pe atunci purta numele de „Ferdinand I cel Loial". Președinte al Centrului studențesc Petru Maior din Cluj-Napoca în anul 1930, atunci când în București președintele Centrului studențesc era juristul Andrei Ionescu, iar președintele UNSCR era ing. Gh. Popescu-Botoșani. Sub aspect profesional, dr. Vasile Noveanu și-a deschis un cabinet medical de ginecologie-obstetrică la Arad, unde și-a făcut o mare clientelă și a câștigat mulți bani.

La alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, Mișcarea Legionară condusă de dr. Vasile Noveanu a obținut cele mai multe voturi dintre toate partidele concurente, inclusiv PNT, cu tradiție istorică, și PNL, care era la guvernare. Dr. Vasile Noveanu s-a bucurat de încrederea totală a lui Corneliu Zelea Codreanu, dar în primăvara lui 1940 a intrat în conflict ideologic cu Horia Sima și aproape că a fost expulzat din Mișcarea Legionară. Dânsul avea 6 frați mai tineri și toți 6 erau membri ai Mișcării Legionare și exemplare umane perfecte.

Revenim la Misiunea Legionară plecată în Spania. După ceremonia de predare a Sabiei de Toledo, protectorul nostru al legionarilor, g-ral Gh. Cantacuzino-Grănicerul, s-a întors în București, iar cei 7 comandanți Legionari s-au încadrat drept voluntari în armata „Tercio", echivalentul spaniol al Legiunii Străine din armata franceză.

Pe parcursul lunilor decembrie și ianuarie s-au dat lupte foarte dure și chiar feroce. Tonul violenței era dat de Brigăzile internaționale venite de la Moscova, nu de Armata Spaniolă, nu de „Tercio". În dimineața de 13 ianuarie 1937, un proiectil căzut chiar în dreptul celor 7 comandanți legionari i-a omorât pe Ionel I. Moța și pe Vasile Marin, devenind astfel Mari Eroi în bătălia de la Majadahonda. Atunci s-a sesizat Corneliu Zelea Codreanu și a decis readucerea în România a celor 5 supraviețuitori și a celor doi jertfiți. Misiunea a fost încredințată ing. Virgil Ionescu. Acesta, cu puterea lui de convingere, a obținut demobilizarea lor din Tercio și le-a asigurat cu bani proprii călătoria de întoarcere. Lucrul a fost posibil, întrucât Tercio era o armată de voluntari și nu armata regulată a Statului Spaniol.

Cer îngăduința să menționez câteva date despre ing. Virgil Ionescu. A fost fiul unui inginer patron al unei întreprinderi de construcții din Constanța și până aproape de 40 de ani a adunat o imensă experiență umană și tehnică. În 1932 l-a cunoscut pe Corneliu Zelea Codreanu, s-a încadrat în Mișcarea Legionară și în foarte scurt timp a devenit comandant legionar. A fost prezent pe banca acuzaților atât în procesul din aprilie 1934, terminat cu achitare, cât și în procesul din aprilie 1938 al Marelui Stat Major Legionar, când a fost condamnat la 7 ani închisoare. De la masacrul din 22 septembrie 1939 a fost salvat din motive familiale de g-ral dr. Nicolae Marinescu, fratele generalului Gavrilă Marinescu – atotputernicul Ministru al Ordinii Publice. În primăvara și vara lui 1940, a intrat în conflict ideologic cu Horia Sima și n-a avut niciun fel de participare la pseudo-guvernarea legionară dintre 15 septembrie 1940

şi 21 ian.1941. Plecat în exil cu ajutorul personal al prim-ministrului dr. Petru Groza, a scris şi ne-a lăsat un volum de memorii, deosebit de instructiv.

Închid paranteza şi revin la Misiunea Legionară plecată în Spania.

Rămăşiţele pământeşti ale lui Ionel I. Moţa şi V. Marin au fost puse în două sicrie ermetic închise şi, sub conducerea ing. Virgil Ionescu, au revenit cu toţii în România. Guvernul francez al mareşalului Philippe Pétain a aprobat trecerea prin Franţa şi, la fel, guvernul Führerului a dat aprobarea şi le-a acordat gratuitatea trecerii prin Germania. Misiunea a intrat în ţară prin punctul de frontieră Grigore Ghica Vodă, dintre Polonia şi Bucovina. La Bucureşti s-a făcut o colectă publică şi s-a plătit un tren care a mers triumfal pe traseul Cernăuţi-Cluj-Alba Iulia-Sibiu-Turda-Braşov-Ploieşti-Bucureşti. Corneliu Zelea Codreanu, general Gh. Cantacuzino-Grănicerul şi 12 comandanţi legionari au însoţit trenul pe tot parcursul traseului mai sus arătat. În toate gările trenul a fost primit cu slujbe religioase ale preoţilor ortodocşi şi uniţi şi cu mulţime de zeci de mii de oameni îngenunchiaţi atât din rândurile populaţiei române, cât şi din rândurile populaţiei maghiare. În paranteză amintesc că niciodată n-a existat vreun conflict între Mişcarea Legionară şi populaţia ungară şi că programul Corneliu Zelea Codreanu era să facă o Românie atât de perfectă, încât milionul de unguri să se simtă fericiţi în Statul Naţional România.

Să evoc acum ce s-a întâmplat în Bucureşti. La fel ca în întreaga Românie, s-a produs spontan, de jos în sus, un adevărat fenomen de respect pentru jertfa lui Ionel Moţa şi Vasile Marin şi de simpatie necondiţionată pentru Mişcarea Legionară, considerată elita morală a Naţiunii. S-a trăit un mare moment de încredere în resursele de ideal şi în capacitatea de ascensiune a poporului român, aşa cum numai de câteva ori s-a produs pe parcursul României moderne. S-a constituit în gândirea şi simţirea majorităţii românilor o asemănare aproape identică între persoana lui Tudor Vladimirescu şi persoana lui Corneliu Zelea Codreanu şi între Mişcarea Pandurilor şi Mişcarea Legionară. Noi, conducerea superioară a studenţimii, am fost laolaltă cu Naţiunea în mijlocul acestui fenomen psiho-social.

La 21-22 ianuarie 1937 a avut loc la Timişoara pre-Congresul Comitetelor studenţeşti care să pregătească marele eveniment care trebuia să fie, în aprilie 1937, Congresul Naţional Studenţesc de la Chişinău. În paranteză amintesc însă că, din 1921, organizaţiile studenţeşti cereau Chişinău pentru Congresul Naţional anual şi de fiecare dată guvernul a refuzat aprobarea, invocând sensibilitatea populaţiei evreieşti locale. Aprobarea pentru Pre-Congresul de la Timişoara am obţinut-o prin Prof. C-tin Angelescu, Ministrul Educaţiei Naţionale, şi el a tăcut, deci n-a protestat când eu l-am înştiinţat că cerem Chişinăul pentru Congresul Naţional Anual din aprilie 1937.

Revenim la pre-Congresul Studenţesc de la Timişoara din 20-21-22 ianuarie 1937. În centrul Pre-Congresului a fost jertfa Legionară şi, în unanimitate, Pre-Congresul a depus următorul jurământ.

„Moţa-Marin,
Nu ne pasă dacă vom rămâne singuri, părăsiţi de rude şi prieteni,
Moţa-Marin,
Nu ne pasă dacă vom cădea zdrobiţi sau sfârtecaţi în luptă.
Moţa-Marin
Nu ne pasă dacă vom vedea sau nu ziua biruinţei.
Moţa-Marin
Jurăm să fim la înălţimea voastră, a jertfei voastre
Moţa-Marin
Jurăm să mergem pe drumul de sânge al jertfei voastre
Moţa-Marin
Jurăm ca din cenuşă să clădim în veacuri nemurirea neamului nostru biruitor.“

Acest legământ, asumat în unanimitate şi urmat de imnul legionarilor căzuţi, creat de Simion Lefter, a fost apogeul spiritual şi sufletesc cu care s-a încheiat pre-Congresul Studenţesc de la Timişoara. Din fidelitate faţă de adevărul istoric şi pentru a fi complet, mă văd obligat a menţiona şi un incident negativ. Comandantul Regionalei Legionare Banat, Horia Sima, a venit din Lugoj la Timişoara şi a încercat să se aşeze psihologic în centrul pre-Congresului. Prin mai mulţi emisari, veniţi în uniformă legionară pentru a mă intimida, mi-a cerut ca Pre-Congresul să-l ovaţioneze la intrarea în Amfiteatru. Eu am refuzat, întrucât organizaţiile studenţeşti erau ideologic pro-legionare, dar organizatoric nu erau subalterne Mişcării Legionare. Aceasta era concepţia noastră de la Bucureşti încă de la fondarea UNSCR-ului de către dr. Ion Simionescu, dr. C-tin Dănulescu, Prof. Napoleon Creţu, Prof. Haralamb Roventa, jurist Ionel Moţa, jurist Radu Budişteanu, dr. Nicolae Roşu şi dr. C-tin Dăniţă. La Congresul din aprilie 1935 de la Craiova, preşedintele Traian Cotigă n-a cerut ovaţionarea intrării în amfiteatru a Prof. Radu Demetrescu Gil, comandantul regionalei legionare Oltenia şi nici la Congresul din 1936 de la Tg. Mureş, preşedintele George Furdui n-a cerut ovaţionarea intrării în amfiteatru a profesorului Coriolan Matei, comandantul Judeţenei regionale Mureş. Studenţimea Creştină Română a fost întâi pro-cuzistă şi apoi pro-legionară, dar întotdeauna a vrut şi a reuşit să-şi păstreze identitatea profesională şi independenţa socială.

Revenim la înhumarea lui Ionel I. Moţa şi Vasile Marin.

Sicriile lor, sigilate pentru a putea trece prin Franţa şi Germania, au fost depuse la biserica Sf. Ilie Gorgani, din faţa liceului Gh. Lazăr. Slujba religioasă a fost făcută de sfinţia sa preotul Andrei Mihăilescu, însoţit de aproape 100 de preoţi veniţi din Capitală şi din provincie. În paranteză amintesc că, în gara Cernăuţi, slujba religioasă a fost făcută de Sfinţia Sa Visarion Puiu, Mitropolitul Bucovinei, iar în gara Alba Iulia a slujit Sfinţia Sa Mitropolitul Bălan al Transilvaniei.

Noi organizaţiile studenţeşti am editat un număr special în revista noastră lunară „Cuvântul Studenţesc“. Editorialul a fost redactat şi semnat de mine ca Preşedinte al UNSCR. Îmi permit a-l reproduce pentru a arăta Istoriei care a fost psihologia din acea epocă a întregii studenţimi din România. Menţionez că ideile din acest text nu au fost creaţia mea; eu doar le-am cules din privirea şi de pe buzele zecilor de mii de studenţi care participau la eveniment cu toată fiinţa lor. Iată textul:

Studenţimea creştină aduce mărturisirea neamului românesc.

Ion Moţa a luptat şi s-a jertfit pentru mişcarea studenţească, pentru neamul românesc.

Viaţa lui Ion Moţa este drumul mişcării studenţeşti.

Drum de ruptură şi dăruire. Drum de chin şi suferinţă. Drum cu lacrimi şi sânge.

Gândul lui Ion Moţa este dogma mişcării studenţeşti.

Doctrina trăită. Dogma stropită cu sânge. Religie naţională.

Numele lui Ion Moţa este stindardul mişcării studenţeşti.

Stindard de luptă viforoasă. Stindard cu care de acum ne aruncăm la atac. Stindard de arhanghelizare.

Jertfa lui Ion Moţa este biruinţa mişcării studenţeşti, este biruinţa neamului românesc.

Rostul final al unui neam în lume nu este fericirea, nici măcar viaţa, ci este învierea în credinţa lui Dumnezeu.

Aceasta este suprema biruinţă. Biruinţa în eternitate.

Nu orice neam biruie.

Învierea cere mântuirea. Mântuirea cere jertfă, jertfă multă.

Pentru mântuirea omenirii şi înviere întru Dumnezeu, Isus Hristos a pătimit şi S-a jertfit.

Neamurile vieţuiesc după această lege de esenţă dumnezeiască.
Din momentul în care dă jertfă şi păşeşte spre mântuire, un neam începe să-şi trăiască adevărata istorie.
Din momentul în care Dumnezeu mântuieşte un neam şi-i dă învierea, acesta devine purtătorul cuvântului dumnezeiesc pe pământ şi istoria sa este mesianism.
Neamul românesc a trăit o viaţă de subistorie, o viaţă de svârcoliri spre mântuire. De veacuri îşi caută mântuirea.
Neamul românesc a dat jertfă lui Dumnezeu, însă nu dăduse suficientă jertfă, mai ales jertfă voluntară.
De aceea n-a biruit încă.
Ajuns în al 11-lea ceas la margine de prăpastie, numai o mare jertfă mai putea să-l salveze, să-i aducă mântuirea. Această mare jertfă a dat-o cel mai curat, cel mai credincios fiu al neamului, a dat-o legionarul Ion Moţa.
Şi-a dat voluntar viaţa jertfă pentru Dumnezeu.
„Mor, Corneliu, cu tot elanul şi toată fericirea pentru Hristos."
Ion Moţa este sfântul neamului românesc.
Da, Ion Moţa a depăşit limitele eroismului, a depăşit pământescul.
Da, Ion Moţa este un sfânt.
Vasile Marin l-a înţeles, l-a urmat şi a murit pe linia lui.
Înfrăţitele lor morminte însemnează:
Neam românesc trezit, descătuşat, evadat, liber pe voinţa lui, stăpân pe dreptatea lui. Neamul românesc renăscut, neam demn, eroic, temut, preţuit, neam tare, neam smuls de sub pământ şi aruncat la cer. Neam românesc ţâşnind vulcanic în istoria universală, neam spintecând lung granitul vremurilor, neam biruitor între marile neamuri.
Jertfa lui Ion Moţa şi Vasile Marin are virtute mântuitoare, a cucerit mântuirea neamului românesc.
Dumnezeu îi va aduce învierea, învierea legionară.
Neam românesc nemuritor.
Neam românesc purtător al cuvântului dumnezeesc pe pământ.
Neam românesc mesianic.

Şerban Milcoveanu
Preşedintele Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români

Numărul acesta special din ianuarie – februarie 1937 al „Cuvântului Studenţesc" poate fi considerat document istoric prin restul conţinutului: biografiile celor doi Martiri şi opiniile celor care au fost căpeteniile legitime ale tineretului universitar din acea epocă.

Biografia lui Ionel I. Moţa este făcută de comandantul legionar Andrei Ionescu şi semnată cu pseudonimul A. Vântu. Pseudonimul evocă celebra organizaţie din ultimele decenii ale secolului 19 şi primele decenii ale secolului 20 „Avântul", a elevilor din cele 7 judeţe ale Moldovei de Jos: liceul Bogdan Petriceicu Haşdeu din Buzău, liceul Ferdinand I cel Loial din Râmnicu Sărat, liceul Unirea din Focşani, liceul Al. Ioan Cuza din Huşi, liceul Vasile Alecsandri din Galaţi, liceul Nicolae Bălcescu din Brăila şi liceul Roşca Codreanu din Bârlad. Această celebră organizaţie „Avântul" a contribuit enorm la războiul de întregire naţională din 1916-1919 şi odată cu Mişcarea Studenţească de la 10 decembrie 1922 s-a autotransformat în „Frăţiile de Cruce" ulterior aderente la Mişcarea Legionară. Marele lider Andrei Ionescu, originar din Bârlad, în prima etapă a fost preşedintele organizaţiei „Avântul", în a doua etapă a fost preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti şi în a treia etapă a fost Comandant legionar colaborator apropiat al lui Corneliu Zelea Codreanu. Din motive necunoscute de mine, Horia Sima l-a ignorat şi Andrei Ionescu n-a participat cu nimic la pseudo-guvernarea legionară din 15 septembrie 1940 - 21 ianuarie 1941, dar teroarea stalinistă nu l-a tratat cu indiferenţă şi l-a condamnat la 15 ani închisoare, unde a şi murit de foame, frig şi bătăi.

Biografia lui Vasile Marin a fost făcută şi semnată de Mihail Polihroniade, prin a cărui organizaţie AXA debutase în Mişcarea Legionară. La paginile 36-39 ale acestui număr special este celebrul text *„Urmaşii lui Eminescu"* al marelui savant geograf Simion Mehedinţi şi care text poate fi considerat Testamentul Politic al dânsului. Texte cu importante contribuţii mai sunt cele semnate de Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, prof. C-tin Demetrescu-Basu de la Colegiul Sf. Sava, preot Nicolae T. Georgescu-Dineţ, George Racoveanu, prof. Vasile Cristescu, dr. Vasile Trifa, Ioan Victor-Vojen, Ernest Bernea, Victor Puiu Gârcineanu şi Iordache Spânu.

Încă o dată îmi permit a semnala că acest număr special din „Cuvântul Studenţesc" este un document istoric pe nedrept ignorat de întreaga istoriografie Legionară, atât cea Codrenistă, cât şi cea Simistă, După 1989, numai profesorul Gh. Buzatu îl aminteşte ca sursă informativă şi îi acordă atenţia sa ştiinţifică.

Să revenim la ceremonia înhumării.

Biserica Sf. Ilie Gorgani. Sobor cu aproape 100 de preoţi, majoritatea neîncadraţi în Mişcarea Legionară, dar toţi susţinând Marele Elan de Ridicare al Naţiunii Române. Alţii, mult mai competenţi decât mine, au evocat şi analizat acest fenomen psihosocial de la începutul anului 1937. Scopul şi rezultatul slujbelor religioase sunt să ne ia în posesie, să ne ridice cât mai mult, apropiindu-ne de perfecţiunea din cer şi, cu Dumnezeu prezent în noi, să ne reîntoarcem morali pe pământ pentru a face numai bine şi pentru a ne împotrivi oricărui rău. La ieşirea din Biserica Sf. Ilie Gorgani s-a autoalcătuit un lung cortegiu. Primul segment, o cruce mare, făcută din legionari în cămaşă verde cu diagonală; al doilea segment, dricul cu cele două sicrie acoperite de flori şi înconjurat de legionari tot în cămaşă verde cu diagonală. În faţa dricului, cei 100 de preoţi în odăjdii. În spatele dricului, membrii familiei, profesori universitari invitaţi şi cei cinci supravieţuitori ai Misiunii din Spania. Urmau apoi 20.000 de legionari nu în cămaşă verde, ci în zeghe stramoşească. În fruntea lor, generalul Gh. Cantacuzino, Corneliu Zelea Codreanu şi ceilalţi fondatori ai Mişcării: Ilie Gărneaţă, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Mille Lefter şi Vasile Iasinschi.

Cortegiul a avut următorul traseu: B-dul Regina Elisabeta, Piaţa Brătianu astăzi Piaţa Universităţii, B-dul Ion C. Brătianu astăzi B-dul Nicolae Bălcescu, B-dul Tache Ionescu astăzi B-dul General Gh. Magheru, P-ţa Lascăr Catargiu astăzi P-ţa Victoriei, B-dul Basarab astăzi B-dul Nicolae Titulescu, Calea Griviţei în sus, spre Bucureştii Noi până la Casa Verde, construită de Legionari în anii 1933-1936. Pe tot acest parcurs nimeni n-a pronunţat vreun cuvânt şi s-a păstrat tăcere totală, aşa cum cere Dumnezeu şi aşa cum lucrează imaginaţia creatoare şi sentimentul generos. Cuvântul este una dintre armele ofensive, iar tăcerea este principala armă a defensivei şi buna folosire a acestor două arme dă groază celor care duşmănesc adevărul şi dreptatea. Sicriele lui Ionel I. Moţa şi Vasile Marin au fost înhumate în curtea edificiului cu numele de Casa Verde. Deasupra locului de înmormântare a fost construit un baldachin cu patru posturi de veghe pentru o gardă permanentă de 4 legionari, care timp de ani de zile s-a schimbat din trei în trei ore. Evenimentul a avut foarte multă influenţă în viaţa publică a României şi în destinul atât de nefericit, dar atât de sublim al generaţiei noastre.

În cele ce urmează, să încercăm a analiza efectele şi consecinţele acestui eveniment macro-istoric. Pe cât posibil defalcat: a) asupra Mişcării Legionare, b) asupra Naţiunii Române, c) în Occident şi d) în lagărul duşmanilor.

Efectele asupra Mişcării Legionare, modelul lui Ionel Moţa şi Vasile Marin de a-şi dărui voluntar viaţa a fost resimţit şi înţeles drept o obligaţie autorestrângătoare de a fi neîncetat în serviciul unor cauze superioare şi de a da din tine tot ce se poate da pentru triumful acestei Cauze. După încheierea ceremoniei de înhumare, Corneliu Zelea Codreanu a redactat textul unui Legământ şi a invitat gradele şi funcţiile Legionare să şi-l însuşească. Textul are trei idei cu funcţie de scop:

a) să avem un singur scop al vieții și să ne închinăm întreaga viață acestui scop, cu numele de România în grația lui Dumnezeu;

b) să alungăm din ființele noastre tot ce-i în contradicție cu patria română și în contradicție cu Învățătura Creștină și

c) să ne impunem în viața particulară condiția de a trăi nu în mizerie, ci în sărăcia care pune interesul general în locul interesului particular.

Acest legământ a fost depus de circa 5.000 de cadre legionare, toți cu mâna pe inimă și toți cu privirea spre cer. A fost ceva extrem de serios și, realmente, se pregătea din punct de vedere moral o generație întreagă pentru a fi model de corectitudine în istorie și pentru a asigura României cel puțin 10 ani de absolută incoruptibilitate. Acest Legământ Moța-Marin era înfăptuirea Testamentului lăsat de Alexandru Vlahuță (1858-1919): „Îi trebuie neamului nostru o generație de viteji și de patrioți până la nebunie". Nici nu se putea altfel, pentru că nucleul pur și dur al Mișcării Legionare erau copiii ajunși la Universitate ai clasei țărănești care de un mileniu suferea, muncea și nădăjduia.

Întreaga stare psihologică și sociologică a Mișcării Legionare de atunci, 1937-1938, era sintetizată în lozinca trăită cu sinceritate *„Să faci, Căpitane, o țară ca soarele Sfânt de pe cer"*.

Efectul asupra Națiunii Române.

În epoca interbelică, trei erau factorii de preocupare și de activitate. Primul era teama de imperialismul ruso-sovietic și nevoia de a avea în Occident o alianță realmente valabilă, care să ne protejeze. Al doilea factor era rezolvarea problemei evreiești; în fapt, conspirația evreilor de a se infiltra, de a se suprapune și de a fonda Israelul European în spațiul carpato-ponto-dunărean. Al treilea factor era nevoia unor relații comerciale cu Germania de unde să obținem mașini și unelte și unde să putem vinde produsele agriculturii dezvoltate până la rangul de industrie. Toți acești trei factori duceau convergent spre Germania și recomandau drept mijloc de realizare Mișcarea Legionară sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu și a Statului Major Legionar ing. Gh. Clime.

Jertfa lui Moța-Marin a fost înțeleasă și asimilată de aproape întreaga Națiune Română, inclusiv ceea ce era pozitiv în clasa conducătoare și în Aparatul de Stat. Chiar și naționalitățile conlocuitoare s-au simțit onorate și s-au dovedit participante: există depuneri de mărturie că, la trecerea trenului cu sicriile lui Ionel Moța și Vasile Marin, au venit să îngenuncheze alături de populația română mulți germani din Bucovina și mulți unguri din Transilvania. Ambele naționalități conlocuitoare, germanii și ungurii, nu cereau altceva decât ca Statul Român să aibă guvernanți sinceri, devotați și. mai ales, incoruptibili. Numele Mișcării Legionare în populația unguroască din Transilvania este *Vojgarda,* nume pronunțat cu admirație și respect.

Nu mic, ci chiar foarte mare a fost efectul psihologic la populația Română din afara României, cum sunt aromânii din Peninsula Balcanică. Românii din afara granițelor au înțeles că în România încetează superficialitatea și corupția și începe era seriozității, incoruptibilității realizatoare.

Să trecem acum la **efectele în Ocident**.

În august 1937 am vizitat Expoziția Internațională de la Paris. Împreună cu studenții Constantin Boboc din Oltenia și Ștefan Strătescu din Bucovina, timp de 10 zile am locuit la un cămin de studenți și am luat masa la o cantină studențească. Nu puțini studenți francezi ne-au întrebat despre Mișcarea Legionară și din discuții se vedea că sunt idealiști pasionați și că îi preocupă mult ce se întâmplă în mica Românie, prietena ereditară a marii Franțe. În Germania Mișcarea Legionară numită *die Eisengarde* a devenit foarte populară, dar cu o notă critică demnă de semnalat. Se știa că, odată cu legionarii, începe în România epoca de seriozitate și de temeinicie, dar li se reproșa, cu oarece îngrijorare, prea

multul Cult al martirajului, în loc de Cultul eroismului. În Germania, cel mai important cuvânt este *Gründliche*. Adică temeinicie, ceea ce înseamnă realism și eficacitate. Această problemă a fost atacată și rezolvată de George Furdui la Congresul Național Studențesc din aprilie 1936, la Târgu Mureș: „Idealism realist în faza de opoziție și realism idealist în faza de guvernare."

Să trecem acum la **dușmanii Mișcării Legionare**.

Nu aveam nicio informație despre Forțele Oculte din Occident care premergător ordonaseră guvernelor din București cele trei ilegalizări și întemnițări ale Mișcării Legionare: ian. 1931, martie 1932 și decembrie 1933. Puterea de distrugere a Forțelor Oculte din Occident variază în funcție de situația economico-financiară din interiorul României. Guvernarea Național-Liberală a lui Gh. Tătărăscu redresase mult situația din interiorul României și astfel diminuase puterea de influență negativă a Forțelor Oculte din Occident.

În schimb aveam informații ample despre **dușmanii** de moarte **din interiorul României**: Poliția Secretă Politică și regele Carol al II-lea. A existat un zvon, dar nu-l putem confirma ca realitate, și anume, că marele „inteligențe" de la Siguranța Generală a Statului au încercat un masacru cu mitraliere în momentul în care din biserica Sf. Ilie Gorgani ieșeau cele două sicrie, urmate de Corneliu Zelea Codreanu și de sutele de comandanți legionari. Potrivit acelui zvon, mitraliera era instalată la o fereastră de la etajul V al blocului situat peste drum de biserica Sf. Ilie Gorgani.

La epoca aceea, 1937, Siguranța Generală a Statului nu putea trece de la vorbe la fapte decât cu aprobarea guvernului, în general, și a Ministerului de Interne, în special. Prim-ministru era Gh. Tătărăscu, care niciodată n-a fost pentru crime și masacre și care învățase de la Ionel I. C. Brătianu să iubească România. Ministrul de interne era Dumitru Iuga, originar din Giurgiu-Vlașca și unul dintre oamenii politici cei mai curați și mai pozitivi ai României interbelice. Am avut onoarea să dau asistență medicală fiicei sale, căsătorită cu profesorul Strat, și știu că în familia lor domnea legea patriotismului și a legalității. La Ministerul de Interne subsecretari de Stat erau Aurelian Bentoiu, presupus a fi omul regelui Carol al II-lea, și Vasile Bârcă, cunoscut a avea patriotismul și corectitudinea românilor din Transilvania. Nu este exclus ca acești oameni politici din Guvern să fi pus limită la abuzurile antilegionare. Neputând dovedi fapte distrugătoare, Siguranța Statului s-a dezlănțuit cu vorbe veninoase. Prin diferite ziare au apărut mici notițe în care se afirma că Ionel I. Moța și Vasile Marin s-ar fi dus în Spania să-și satisfacă viciul de a apăsa pe trăgaciul revolverelor și de a omorî, ca scop în sine. Într-o bună zi, s-a văzut cu stupoare cum biserica studențească Sf. ANTON avea pereții de jur împrejur lipiți cu afișe provocatoare. O blasfemie la adresa memoriei lui Ionel I. Moța și Vasile Marin, semnată „Tineretul Partidului Național Liberal". Indignarea a fost maximă și studenții legionari au pornit – reflex automat – să-i aresteze pe cei doi conducători ai „Tineretului Național Liberal". Președintele Amedeu Bădescu n-a fost găsit, în schimb a fost arestat, adică capturat, studentul Aurelian Rădulescu. A fost luat la anchetă și, realmente, reieșea că el nu știa nimic despre afișele provocatoare de pe zidurile bisericii Sf. Anton. Legionarii nu s-au purtat chiar civilizat și, din câte am auzit, în cursul anchetării l-au bătut; chiar în mod îngrozitor. Șeful său, Amedeu Bădescu, a încercat să-l salveze cerând protecția Prefecturii Capitalei, dar aceasta s-a pus în mișcare numai formal.

Treizeci de ani mai târziu, după 1960, sunt solicitat să dau asistență medicală unui bolnav netransportabil de pe șoseaua Cotroceni. L-am recunoscut imediat: era fostul student Aurelian Rădulescu, care acum, la maturitate, avea un cancer cu metastaze generalizate. Aurelian Rădulescu îmi spune textual: „Domnule Milcoveanu, înainte de a muri, vreau să fac o mărturisire pentru istorie. Textul acelui afiș lipit pe biserica Sf. Anton n-a fost făcut nici de Amedeo Bădescu, nici de mine. Amândoi

am fost chemați la Ministerul de Interne și subsecretarul de Stat Aurelian Bentoiu ne-a comunicat în numele Partidului Național Liberal că o să apară un afiș semnat „Tineretul Partidului Național Liberal". Nu ni s-a cerut opinia, ci am fost numai înștiințați. Iar noi, prin tăcere și pasivitate, l-am acceptat. Ideea și textul nu sunt opera ministrului Aurelian Bentoiu, ci după câte știm, a comisarilor Borcea și M. C. Panait de la Siguranța Generală a Statului, din B-dul Pache Protopopescu. Eu, Aurelian Rădulescu, n-am fost niciodată pro-legionar sau anti-legionar și, în calitate de fost student la Teologie, nu pot decât respecta sacrificiul lui Ionel I. Moța și a lui Vasile Marin. Mor cu sufletul împăcat că am putut spune adevărul și că Dv., președintele studențimii de atunci, îl cunoașteți."

Nu știu dacă e bine sau nu să-i menționez pe legionarii care l-au anchetat inutil și l-au pedepsit pe nedrept pe studentul Aurelian Rădulescu. Dacă voi fi întrebat și dacă va trebui, voi spune. În orice caz noi, Comitetul Uniunii Naționale a Studenților Creștini, n-am știut absolut nimic.

Despre originea adevărată a afișului provocator, toată lumea avea o bănuială. Corneliu Zelea Codreanu m-a chemat și m-a sfătuit să facem un manifest de răspuns la provocare. Textul a fost redactat de dânsul și semnat de mine. Într-adevăr, un text de maximă putere acuzatoare a dușmanilor și de mobilizare a Națiunii. Nu se nominaliza Siguranța Generală a Statului, dar era evident că textul se referea la acești dușmani de moarte ai Mișcării Legionare și ai Națiunii Române. Din 8 iunie 1930 până la 23 August 1944, Poliția Secretă Politică a fost dușmanul nr.1 al României. Interesant și demn de reținut este că, în Parlament, deputatul Mihail Ghelmegeanu, pe atunci național țărănist, a citit manifestul semnat de mine și a cerut pedepsirea exemplară a persoanei mele.

Alt adversar de semnalat a fost **Prof. Nicolae Iorga**. Mulțumită uriașei sale inteligențe și imensei sale opere, avea o autoritate de instituție națională în viața publică a României. Cu sau fără dreptate, el ținea pe toată lumea în stare de intimidare și chiar se vorbea atunci de o „Teroare Iorghistă". La 13 ianuarie 1937, când s-a aflat de moartea lui Ionel I. Moța și Vasile Marin, Prof. Nicolae Iorga a publicat în ziarul său „Neamul Românesc" un articol supraelogios intitulat *„Doi tineri viteji"*. La ceremonia înhumării lui Ionel I. Moța și Vasile Marin, Prof. Nicolae Iorga s-a schimbat cu 180° și s-a dezlănțuit cu furie protestatară. S-a dus la Președinția Consiliului de Miniștri și, acuzându-l pe Gh. Tătărăscu de pro-legionarism, a încercat să-i scoată ochii cu umbrela și l-a fugărit de jur-împrejurul biroului. Profesorul Nicolae Iorga a fost un mare geniu, dar cu defecte de om mic și, dacă îl analizăm mai atent, a avut o triplă personalitate: un Nicolae Iorga geniu inegalabil, un Nicolae Iorga copil nevinovat, dus de nas cu vorbe mincinoase, și un Nicolae Iorga fiară sălbatică, cu scop în sine de distrugere. Aflând de scena făcută la Președinția Consiliului de Miniștri, Corneliu Zelea Codreanu mă cheamă și îmi spune că, în calitate de Președinte al studențimii, ar fi bine să-l vizitez pe Profesorul Nicolae Iorga și să-l informez despre ce gânduri și sentimente are noua generație, care crește în cultul persoanei sale. În final, Corneliu Zelea Codreanu îmi spune că voi fi anunțat de obținerea audienței la Vălenii de Munte. După terminarea convorbirii cu mine, îl aud pe Corneliu Zelea Codreanu spunând ing. Nicolae Horodniceanu, șeful secretariatului: „Căutați-l pe dr. Nicolae Roșu, să vină la mine".

O săptămână mai târziu întreb și Corneliu Zelea Codreanu îmi spune: „Nu te mai duci la Vălenii de Munte. Nu se poate face nimic". Cum este firesc, l-am căutat și l-am întrebat pe dr. Nicolae Roșu și el mi-a explicat: „Am fost la Vălenii de Munte să obțin audiența. Profesorul Iorga a spus că te primește cu simpatie, dar cu o condiție obligatorie. La intrarea în cameră, să rămâi cu mâna pe clanță și să strigi «Mă lepăd de Codreanu». Când Profesorul va auzi aceste trei cuvinte, îți va spune: «Intră, tinere, și spovăduiește-te». I-am raportat Căpitanului și dânsul a

decis că nu e cazul să te duci în audiență la Vălenii de Munte. Personal regret, pentru că Profesorul Iorga este un om schimbăcios și dumneata puteai să faci așa ca lucrurile să meargă bine".

Deschizând o paranteză, amintesc că politica regelui Carol al II-lea a fost încurajarea dizidenților și crearea anarhiei generale prin învrăjbirea dintre democrație și naționalism și prin Războiul dintre Stat și Națiune, operațiune încredințată lui Mihail Morusoff, care, în plus, cu banii armatei, a întocmit o imensă arhivă secretă – un milion de dosare – cu dovezi compromițătoare pentru intimidarea clasei conducătoare și pentru șantajarea Aparatului de Stat.

Privitor la Tineretul Universitar, politica lui Carol al II-lea era să se intituleze „Regele Tineretului" și să facă din studenți niște „Hahalere" care să ovaționeze desființarea democrației și înființarea dictaturii. După Congresul Național Studențesc din aprilie 1935 de la Craiova – repet ideea – Ministrul de Interne Ion Inculeț a raportat regelui cu îngrijorare că autoritatea lui Corneliu Zelea Codreanu era în mare creștere, și regele i-a răspuns: „Lăsați-l, că ne face niște tineri înșelați." Cuvântul întrebuințat de regele Carol al II-lea a fost în limba franceză: *„dupes"*. Anterior, în august 1933, regele îi dăduse Prof. Nae Ionescu misiunea de a intra în Mișcarea Legionară și de a-i atrage pe Legionari în serviciul său pentru a-i utiliza când avea să proclame dictatura, numai că Prof. Nae Ionescu și-a schimbat părerile odată cu intrarea în Mișcarea Legionară și a devenit marele ei protector.

Venim acum la evenimentul înmormântării lui Ionel I. Moța și Vasile Marin, în 13 februarie 1937.

Regele Carol al II-lea a ținut să vizioneze personal Cortegiul. Având la stânga pe Ernest Urdăreanu și la dreapta pe Prof. Mihai Manoilescu, a privit timp de o oră de la fereastra unui bloc de pe B-dul I. C. Brătianu, astăzi B-dul Nicolae Bălcescu. Și anume, peste drum de cofetăria de lângă cinematograful Scala, la et.III, unde era sediul Societății Anonime Socomet condusă de inginerul Fulga, un apropiat al ing. Nicolae Malaxa.

Din cele relatate de Prof. Mihail Manoilescu, reiese că regele Carol al II-lea a privit cu maximă atenție și n-a pronunțat decât câteva cuvinte: „Nu sunt chiar așa de mulți, dar sunt hotărâți". Câteva zile mai târziu, la 20 februarie 1937, Corneliu Zelea Codreanu este luat de doi ofițeri din Garda Regală și dus la o adresă necunoscută, în Parcul Filipescu. Corneliu Zelea Codreanu presupune că în casa ing. Nicolae Malaxa, care și-a pus casa la dispoziție. Aici a venit regele și a început o convorbire de 20 minute cu Corneliu Zelea Codreanu. Carol al II-lea a început cu elogii peste elogii la adresa Mișcării Legionare, în general, și cu felicitări la adresa lui Corneliu Zelea Codreanu. Apoi a trecut la scopul practic al întrevederii: i-a cerut lui Corneliu Zelea Codreanu să-i predea comanda supremă a Mișcării Legionare și să fie proclamat Căpitan, în plus de Rege. În schimbul acestor două lucruri, Regele îl răsplătea pe Corneliu Zelea Codreanu cu funcția de prim-ministru al României. Deși uluit, Căpitanul a răspuns precis și categoric: „Nu pot să vă predau comanda, pentru că nu eu i-am făcut pe legionari, ci legionarii m-au ales pe mine, recunoscând de ce au nevoie pentru a-i conduce. Eu nu spun nimic și las pe legionari să răspundă singuri la cererea Maiestății Voastre, însă îmi permit a vă da sfatul ca Maiestatea Voastră să rămână Rege Constituțional, deasupra partidelor și în afara partidelor." Regele a tăcut, dar a simțit în Corneliu Zelea Codreanu aceeași voință de rezistență ca și la Ionel I. C. Brătianu și la Iuliu Maniu.

Ce-a urmat după această întrevedere a fost războiul dintre Stat și Națiune și iadul pentru generația noastră afiliată Mișcării Legionare.

Foarte puține zile mai târziu, la 23 februarie 1937, ministrul de interne Dumitru Iuga este dat afară din Guvern și prim-ministrul Gh. Tătărăscu devine ministru de Interne, în locul acestuia. Tot în ziua de 23 februarie 1937, generalul Gavrilă

Marinescu este numit ministru subsecretar de Stat la Ordinea Publică. Evident, cu program bine stabilit de a pedepsi pe Corneliu Zelea Codreanu şi de a distruge Mişcarea Legionară.

În cele ce urmează, voi evoca mai întâi cum a conceput Corneliu Zelea Codreanu apărarea lui faţă de noua primejdie şi apoi, cu semn de întrebare, dacă mareşalul Palatului, Ernest Urdăreanu, n-a încercat să evite catastrofa.

Era la începutul lui martie 1937. Funcţionam ca intern la Clinica Medicală din Spitalul Colţea şi însoţeam vizita cea mare a Prof. dr. Bacaloglu. O soră medicală îmi spune că pe sală sunt doi domni care cer să-mi vorbească urgent. Ei îmi arată legitimaţiile de comisari sau de inspectori la Siguranţa Generală a Statului şi îmi cer să merg cu dânşii, fără să spun la nimeni. În automobil observ că nu ne îndreptăm spre B-dul Pache Protopopescu, ci spre centru; în speţă, la Palatul Regal. La poarta dinspre Ştirbei Vodă sunt legitimat de un ofiţer cu fireturi şi urcat la etajul III. Fără să mi se spună ceva, sunt introdus într-un birou mare, dreptunghiular şi în fund, un birou luxos cu o persoană studiind un dosar. Persoana se ridică, îmi dă mâna şi îmi spune: „Sunt Ernest Urdăreanu şi mă bucur să-l cunosc pe fiul prietenului meu din copilărie Jean Milcoveanu."

În familie ştiam cine este Ernest Urdăreanu. Veche familie boierească din judeţul Olt. Împreună cu boierii Jianu din judeţul Romanaţi şi Scarlat Milcoveanu din acelaşi judeţ, strămbunicul lui aderase la Mişcarea Pandurilor din 1821 şi devenise căpitanul de încredere al lui Tudor Vladimirescu. Intrând în Bucureşti, Mişcarea Pandurilor a intrat în anarhie şi Tudor Vladimirescu, pentru restabilirea disciplinei, a trebuit să dea un exemplu de pedepsire cu efect intimidant. Nu se ştie cum, alegerea victimei a căzut asupra căpitanului Urdăreanu, care a fost sacrificat, deşi era cel mai de încredere colaborator al lui Tudor Vladimirescu. Între timp, familia Urdăreanu şi-a pierdut toată averea. În timpul Primului Război Mondial (1916-1919), Ernest Urdăreanu era ofiţer de cavalerie pe frontul din Moldova, iar mama sa era în Slatina, muritoare de foame. Întrucât părinţii mei aveau o proprietate agricolă care producea hrană, a fost firesc ca mama lui Ernest Urdăreanu să supravieţuiască luând ani de zile o masă pe zi la părinţii mei. În 1934-1935, când părinţii mei au reclădit cu bani proprii Sf. Mănăstire Clocociov de lângă Slatina, tatăl meu l-a solicitat pe Ernest Urdăreanu şi acesta, cu generozitate, s-a adăugat donatorilor. Evident că principalul donator a fost g-ral Aurel Aldea care, în calitate de Şef de Stat Major al Corpului I Armata Craiova, a adus o companie de zidari, dulgheri şi tinichigii aflaţi în serviciul militar.

Revenim la luna martie 1937. Sunt chemat în audienţă de Mareşalul Palatului, col. Ernest Urdăreanu. Dânsul mă ia de mână, mă aduce lângă biroul său şi-mi arată un dosar cu acte fiselate, cu grosime de o palmă. Îmi spune: „Ăsta este dosarul tău de la Siguranţă şi te studiez de o oră. Iată pentru ce te-am chemat, şi fii foarte atent. În ianuarie 1937 ai trimis în numele studenţimii române o telegramă la Florenţa, în Italia, de felicitare a Reginii mamă Elena, pentru reuşita operaţiei suferite de marele Voievod Mihai, moştenitorul tronului, în urma unei apendicite acute. Foarte bine, dar peste câteva zile, Marele Voievod Mihai se întoarce la Bucureşti şi cred că, tot în numele Studenţimii române, ar trebui să-i trimiteţi o telegramă similară Majestăţii Sale regele Carol al II-lea. Vom redacta împreună textul telegramei şi e bine ca tatăl, la fel ca mama, să primească felicitări."

Dacă Ernest Urdăreanu se oprea aici, mai mult decât probabil aş fi fost de acord cu trimiterea telegramei şi treceam la redactarea textului. Dar s-a întâmplat ceva psihologic, care mi-a provocat reflexul de respingere a propunerii. Col. Ernest Urdăreanu a continuat de la sine, ca fiind firesc: „Pentru asta îţi ofer şi vei primi un post de medic-consultant la Banca Naţională, o bursă în străinătate, în ce ţară vrei şi cât timp vrei, şi o sută de mii de lei în mână, fără chitanţă. Apoi, în continuare,

vom redacta împreună o suită de declaraţii şi de manifeste care să creeze în studenţime un curent de simpatie pentru Maiestatea Sa Regele."

Col. Ernest Urdăreanu avea o prezenţă socială deosebit de impresionantă, perfectă. Dar în cele câteva fraze către mine nu s-a comportat cu psihologie, ci cu autoritatea unui militar care avea în subordine politicieni de profesie şi oameni de afaceri, dispuşi să accepte cadouri.

Hrănit la şcoala idealismului, am simţit oferta ca o încercare de corupţie şi, fără să reflectez prea mult, am răspuns cu un nu categoric. Dânsul a insistat, adăugând: „E sfatul meu personal, că aşa e bine pentru toată lumea". Eu am rămas la răspunsul categoric nu şi, la sfârşitul audienţei, dânsul a adăugat: „Mai întreabă şi alte persoane de ale voastre şi veţi vedea că aşa e bine pentru toată lumea". De la Palatul Regal m-am dus direct în strada Gutenberg 3 şi i-am raportat lui Corneliu Zelea Codreanu. Dânsul mi-a spus: „Eu nu mă bag în treburile studenţimii şi veţi hotărî singuri, după cum vă taie capul. Dar să ştii că aceeaşi propunere cu o sută de mii de lei în mână fără chitanţă a fost făcută înaintea dumitale lui Traian Cotigă şi lui George Furdui."

M-am consultat cu Ion Rodeanu, care era comandant Legionar şi directorul Afacerilor Interne din UNSCR. Amândoi am fost de acord să nu trimitem telegrama şi, acum în anul 2007, după 70 de ani, cred că am greşit.

Col. Ernest Urdăreanu era sincer pentru evitarea războiului dintre Stat şi Naţiune şi pentru menţinerea fără dificultăţi a Instituţiei Regale. În anul 1963 am aflat de la omul politic Adrian Brudariu convorbirea sa cu Ernest Urdăreanu, total reprobativă a masacrului din 22 septembrie 1939 făcut de generalul Gavrilă Marinescu.

Ce a urmat a fost începutul iadului pentru Organizaţiile Studenţeşti din toată România. După eşecul din casa ing. Malaxa, regele Carol al II-lea s-a decis să izbească pe faţă, cu scop de intimidare şi subordonare. Suita de loviturі administrate de regele Carol al II-lea împotriva lui Corneliu Zelea Codreanu şi a Mişcării Legionare sunt descrise de mine în textul „Opţiunea cu ex regele Carol al II-lea şi opţiunea pentru Iuliu Maniu", publicat în cartea *Războiul dintre Stat şi Naţiune* vol.III, pag. 370-380.

Cum era firesc, prigoana carlistă a început cu Tineretul Universitar şi cu organizaţiile studenţeşti care, din toamna lui 1934, sprijineau nelimitat Mişcarea Legionară şi erau considerate drept „pro-legionare" fără întoarcere. Dulăul asmuţit să distrugă Studenţimea Română Creştină era generalul Gavrilă Marinescu, cavaler al Ordinului Mihai Viteazul din Primul Război Mondial şi numit Ministru al Ordinii Publice la 23 februarie 1937. Atacul a fost precedat de difuzarea unui manifest semnat Frontul Studenţesc Democrat şi care instiga studenţimea la răscoală, pentru alungarea comitetelor legionare de la conducerea organizaţiilor studenţeşti. Manifestul a fost tipărit la tipografia din subsolul Prefecturii Poliţiei Capitalei şi a fost difuzat la ora 2 noaptea în căminele studenţeşti şi pe zidurile tuturor Facultăţilor din Universitatea Bucureşti. Persoanele care au difuzat manifestul erau jumătate membri ai Partidului Comunist zis Român şi jumătate agenţi secreţi ai Siguranţei Generale a Statului. Atunci, în faptul nopţii, au fost prinşi în flagrant delict numai trei provocatori. La căminul Societăţii Studenţilor în Medicină din Bd. Schitu Măgureanu nr. 2 a fost prins studentul Voinea Marinov, devenit mai târziu Ministru al Sănătăţii Publice, cu numele de Marinescu. S-a constituit un tribunal studenţesc ad-hoc şi sentinţa a fost azvârlirea lui Voinea Marinov de pe Podul Izvor în apa râului Dâmboviţa. La căminul studenţesc Vasiliu Bolnavu din Piaţa Amzei, a fost prins şi judecat studentul Miron Constantinescu, care deşi evreu după mamă şi cu tată rămas necunoscut, fusese admis de legionari să locuiască în cămin şi să mănânce la cantină. Sentinţa Tribunalului Legionar a fost o bătaie cu pumnii şi picioarele aşa, ca să-şi aducă aminte toată viaţa. La căminul studenţesc al judeţului Olt a fost prins

agentul secret Sandu Sterian, care ulterior a ajuns comisar la Siguranța Generală a Statului din Bd. Pache Protopopescu. Sentința Tibunalului Legionar ad-hoc a fost azvârlirea de la etaj în stradă, pe fereastră. Sandu Sterian a avut marele noroc să cadă în crengile unui arbore și astfel a scăpat fără traumatisme.

Despre toate aceste arestări și sancționări noi, UNSCR, am aflat *post-factum* și nu am avut nicio contribuție la acele Tribunale studențești constituite spontan de către cei care îi prinseseră pe provocatori. Evenimentul mai sus evocat a fost prima operațiune a alianței dintre Partidul Comunist zis Român și Poliția Secretă Politică. A doua convenție și a doua colaborare a fost în zilele de 21-22 ianuarie 1941, când comuniștii au participat la dezordinile din cartierele evreiești, etichetate drept „rebeliune legionară". Convenția secretă din ianuarie 1941 a fost semnată de Constantin David din partea Partidului Comunist zis Român și de comisarul Grigore Petrovici din partea Poliției Secrete.

A treia convenție secretă și a treia colaborare operativă a fost din Iulie 1941 până în aprilie 1944. Din partea Partidului Comunist a semnat Ștefan Foris, care s-a angajat să nu se facă sabotaje în transporturile feroviare și în uzinele de armament. Din partea Poliției Secrete a semnat Eugen Cristescu, care s-a angajat ca membrii Partidului Comunist să nu fie predați germanilor și să nu fie trimiși pe front. Astfel s-a reușit ca, la terminarea războiului antisovietic, Partidul Comunist zis Român să se găsească cu toți membrii săi în viață.

Dictatorul de atunci Mareșalul Ion Antonescu era anticomunist în vorbe și procomunist în fapte, probabil din inconștiență și iresponsabilitate. Închidem paranteza și revenim la evenimentele de la sfârșitul lui martie 1937. Atacul Ministerului Ordinii Publice s-a făcut după norma bătăilor cu dușmanii Patriei. Sute de polițiști și jandarmi au năvălit în căminele studențești și i-au azvârlit în stradă noaptea, în frig, pe studenții și pe studentele locatare. Toate camerele și toate cantinele au fost închise și puse sub pază, cu soldați înarmați. Idem, jandarmii și polițiștii au năvălit în birourile Organizațiilor studențești și au confiscat arhivele, registrele, steagurile, eșarfele și insignele. În 1983 a venit din America la București un profesor de istorie și a cerut să studieze arhivele studențești din deceniile interbelice. Cu urechile mele am auzit când ofițerii Securității de Stat i-au spus: „Noi nu avem nicio arhivă a studenților și nu știm ce s-a putut întâmpla cu ele." Noi, Comitetul de Conducere a UNSCR, am constatat realitatea și am decis să ne continuăm activitatea în noua condiție de ilegalitate. Nu s-a produs nicio absență de la activitatea studențească, dar nu a mai avut loc Congresul Național Studențesc din aprilie 1937, programat de noi la Chișinău. Corneliu Zelea Codreanu a înțeles perfect și scopul regelui și a prevăzut ce era programat să se întîmple. Cum era firesc, dreptul la autoapărare s-a concretizat în căutarea și găsirea de protectori.

Mișcarea Legionară a avut multe calități și multe virtuți, dar a avut defectul de a nu avea bătrâni depozitari ai înțelepciunii. În lupta politică, victoriile sunt câștigate nu de Nestor fără Achile, ci de Achile îndrumat și consiliat de Nestor.

Prima încercare de a găsi un protector a fost în persoana avocatului Dumitru Didi Micescu, decanul baroului de Ilfov, care din proprie inițiativă, spontan, a venit și a preluat apărarea în marele proces din aprilie 1934 de la Tribunalul Militar București. Siguranța Generală a Statului s-a sesizat și l-a omorât cu curara introdusă în cafea la bufetul din Palatul Tribunalului București, cum am povestit.

A doua încercare de a obține un protector a fost în primăvara lui 1936, când Corneliu Zelea Codreanu l-a solicitat pe generalul George Moruzzi să primească președinția partidului „Totul pentru Țară". Generalul George Moruzzi a refuzat invocând cardiopatia ischemică dureroasă cu oricând iminență de infarct miocardic, dar la ieșirea din biroul lui Corneliu Zelea Codreanu i-a spus în particular tatălui meu, Jean Milcoveanu: „Băieții ăștia sunt sortiți morții. Au dușmani mai mulți decât pot ei rezista. Trebuie însă ajutați și eu îi ajut atât cât îmi permite sănătatea."

În toamna anului 1936 se tipărește cartea lui Corneliu Zelea Codreanu intitulată „*Pentru Legionari*", care a fost un mare eveniment. Un mare proprietar și boier de viță veche, Nicolae Mareș, a cumpărat cartea și a citit-o cu atenție. Entuziasmat de conținut, se duce la Predeal și dă cartea generalului Ion Antonescu, cu sfatul: „Sunt ceva foarte serios și este bine să-i câștigați de partea Dumneavoastră." G-ral Ion Antonescu citește cartea și-l invită pe Corneliu Zelea Codreanu la Predeal, între Crăciunul 1936 și Anul nou 1937. Întâi au discutat la vila generalului Ion Antonescu și din holul de jos al vilei nu s-a auzit decât vocea Generalului țipând la Corneliu Zelea Codreanu. După plecarea acestuia, g-ral Ion Antonescu a coborât în hol, unde erau soția sa, doamna Maria, și prietenele ei inclusiv mult distinsa doamna Suzana Stanovici, care mi-a povestit scena în 1960, când i-am devenit medic. La întrebarea „Ce s-a întâmplat?" g-ral Ion Antonescu a răspuns, cu voce încă ridicată: „Auzi dobitocul, alianță între Germania și România! Când i-am spus că armata refuză alianța cu nemții, dobitocul mi-a replicat că armata este subordonată Țării și că trebuie să facă ce decide Parlamentul. Un dobitoc acest Codreanu." La întoarcerea în București, mai mulți legionari îl așteptau pe Căpitan la sediul din str. Gutenberg 3. La întrebarea ce impresie v-a făcut Generalul, Corneliu Zelea Codreanu ne-a răspuns: „Prea ambițios ca să poată fi de folos". Personal, n-am înțeles dacă Corneliu Zelea Codreanu se referea numai la Mișcarea Legionară sau la întreaga Românie. În paranteză, amintim că regele, invidios și alarmat pentru această întrevedere particulară cu Corneliu Zelea Codreanu, i-a retras generalului Antonescu comanda diviziei III Pitești; cum s-ar zice, l-a pus pe liber.

Nereușind cu g-ral Ion Antonescu atunci în martie 1937 Corneliu Zelea Codreanu s-a orientat spre alt protector și, date fiind moravurile epocii, acest protector nu putea fi decât Iuliu Maniu. Încrederea și dragostea legionarilor pentru Iuliu Maniu erau mult mai vechi, dinainte de martie 1937.

În România modernă cea mai mare popularitate nepopulistă le-au avut: mareșalul Alexandru Averescu după Primul Război Mondial și Corneliu Zelea Codreanu înainte de al Doilea Război Mondial. Amândurora mulțimile și instinctul național le-au atribuit virtuțile și posibilitățile Arhanghelului Mihail din imaginația creatoare a creștinilor, dar cu o diferență privind durata. Sursa de popularitate a Mareșalului Al. Averescu erau ofițerii, subofițerii și soldații veniți de pe front în 1918. Dată fiind vârsta cadrelor, mareșalul Averescu a avut un mare Prezent, dar puțin Viitor. Sursa de popularitate a lui Corneliu Zelea Codreanu a fost tineretul intelectual din licee și universități. Dată fiind vârsta cadrelor, Corneliu Zelea Codreanu a avut un Prezent tragic și o lungă supraviețuire în Viitor.

Cei mai mari oameni politici și bărbați de stat ai României contemporane au fost Ionel I. C. Brătianu și Iuliu Maniu. Ionel I. C. Brătianu, președintele PNL, cu accent pe eficiența realizatoare; Iuliu Maniu, președintele PNȚ, cu accentul pe idealul moral și generozitatea socială. Ionel I. C. Brătianu a reușit și pentru că a avut 3 șanse: a) victoria Angliei și Franței în război; b) neparticiparea Rusiei imperialiste la încheierea Păcii de la Paris și c) prezența pe tron a regelui Ferdinand I secondat de regina Maria. Iuliu Maniu n-a reușit pentru că a avut și trei neșanse: a) necâștigarea celui de-al Doilea Război Mondial de către Anglia și Franța, b) atotputernicia Uniunii Sovietice la terminarea războiului și c) prezența pe tron a lui Carol al II-lea, bine secondat de Elena Lupescu.

Atunci, în martie 1937, nu se știa ce rezervă viitorul și, cel puțin în România, toată lumea spera în Iuliu Maniu. Marea simpatie a legionarilor pentru Iuliu Maniu era dinainte de 1937 și provenea din următoarele trei evenimente.

Primul eveniment.

La începutul lui august 1930, a venit în țară Elena Lupescu și a fost instalată în Palatul Regal, în locul reginei Maria și în locul reginei Elena. După o ședință de

lucru în birou, regele Carol al II-lea îl invită pe prim-ministrul Iuliu Maniu în sufragerie, să ia masa împreună. Aici Iuliu Maniu observă trei tacâmuri şi întreabă pentru cine este al treilea tacâm. Carol al II-lea răspunde: „Pentru duduia care vrea să vă cunoască". Iuliu Maniu răspunde: „Primul ministru al Ţării nu poate sta la masă decât cu regina Maria sau cu regina Elena" şi părăseşte Palatul Regal fără a onora invitaţia la masă.

Al doilea eveniment.

La 10 octombrie 1930 soseşte de la Paris la Bucureşti ordinul marelui bancher Horace Finaly de ilegalizare a Gărzii de Fier şi de întemniţare a lui Corneliu Zelea Codreanu. Prim-ministrul Iuliu Maniu pune problema în Consiliul de Miniştri. Ministrul de Finanţe, Mihai Popovici, şi ministrul Economiei, Virgil Madgearu, pledează pentru conformare la ordin. Ministrul Justiţiei, Grigore Iunian, susţine că ordinul contravine Constituţiei şi că nu poate fi executat. Deşi membru al francmasoneriei, ministrul de Interne, Alexandru Vaida-Voevod, se solidarizează cu Iuliu Maniu care decide a se respinge ordinul venit din Occident. Urmarea a fost demisia din guvern a lui Iuliu Maniu, a lui Alexandru Vaida-Voevod şi a lui Grigore Iunian. Ilegalizarea Gărzii de Fier şi trimiterea în judecată a lui Corneliu Zelea Codreanu au fost executate de către noul guvern, cu francmasonul George Mironescu drept prim-ministru şi cu francmasonul Voicu Niţescu drept ministru de Justiţie.

Al treilea eveniment.

După revoluţia bolşevică din 1919 a lui Béla Kun de la Budapesta, noul regim al regentului Horty a ilegalizat francmasoneria din Ungaria şi a confiscat toate sediile şi toate arhivele. După 10 ani, francmasoneria din Occident l-a convins pe regentul Horty să readucă în legalitate francmasoneria din Ungaria. În toamna lui 1932, regentul Horty a acceptat, dar a pus o condiţie *sine qua non*: independenţa statală a Transilvaniei zisă Erdely, ca Stat binaţional cu funcţie de tampon între Budapesta şi Bucureşti. Pentru acceptarea planului, i s-a oferit regelui Carol al II-lea să fie şi rege al Ungariei, iar el, lacom să sugă de la două vaci, a acceptat. Prim-ministrul Iuliu Maniu a invocat decizia Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918 şi a refuzat orice discuţie pe această temă. Ca urmare, Maniu a fost eliminat pentru totdeauna şi înlocuit ca prim-ministru, la 13 ianuarie 1933, cu Alexandru Vaida-Voevod, socotit a fi disciplinat în francmasonerie. 17 zile mai târziu, la 30 ianuarie 1933, vine la putere Adolf Hitler, ca prim-ministru al Germaniei, şi începe noul regim naţional-socialist cu program de anulare a tuturor tratatelor de pace de după Primul Război Mondial. Regentul Horty de la Budapesta vede posibilitatea reanexării totale şi definitive a Transilvaniei la Ungaria şi refuză planul francmasoneriei de creare a unui nou stat între Budapesta şi Bucureşti, optând pentru alianţa cu Germania naţional-socialistă.

Aceste trei evenimente mai sus evocate au creat în jurul lui Iuliu Maniu o formidabilă aură de admiraţie, respect şi recunoştiinţă din partea naţiunii române şi, în special, din partea tineretului Legionar, eminamente naţionalist şi patriot. Ca atare, evoluţia lui Corneliu Zelea Codreanu spre Iuliu Maniu era firească şi inevitabilă.

Să descriu cum s-au petrecut lucrurile în teren.

Prima etapă. Comandantul Mişcării Legionare din Transilvania, dr. Ion Banea, a luat contact personal cu Zaharia Boilă, care era nepotul de soră şi consilierul politic al lui Iuliu Maniu. Amândoi au decis cum să se desfăşoare lucrurile; evident, în cât mai mare secret, să nu afle regele şi Forţele Oculte. Aceste forţe oculte erau poliţia secretă, camarila regală condusă de Elena Lupescu şi francmasoneria condusă de Jean Pangal.

A doua etapă. Corneliu Zelea Codreanu m-a chemat pe mine, preşedintele UNSCR, şi mi-a spus: „Carol al II-lea unelteşte uzurparea Suveranităţii Naţiunii şi instituirea prin violenţă a dictaturii personale. Aceasta înseamnează începerea

războiului civil dintre Stat şi Naţiune şi primele victime nu puteţi fi decât dumneavoastră, tineretul universitar. Singura soluţie de prevenire este ca toate partidele din opoziţie să se solidarizeze şi să adere într-un front comun pentru menţinerea democraţiei şi Constituţiei. O asemenea întreprindere nu poate fi înfăptuită decât de Iuliu Maniu, care are încrederea naţiunii şi autoritate maximă. Vi s-a aranjat la 12 aprilie 1937, în casa Bianu din Cluj, o audienţă la Iuliu Maniu. Te duci dumneata, ca preşedinte al UNSCR, şi împreună cu preşedinţii Centrelor Studenţeşti de la Bucureşti, Iaşi, Chişinău, Cluj, Oradea şi Timişoara, îl veţi ruga pe domnul Iuliu Maniu: a) să iasă din pasivitate şi să reintre în viaţa activă a ţării şi b) să organizeze un front comun al tuturor partidelor din opoziţie pentru apărarea libertăţilor cetăţeneşti şi pentru păstrarea regimului democratic. Pentru a te ajuta, din partea Mişcării Legionare te va însoţi Gheorghe Ciorogaru."

Cine era Gheorghe Ciorogaru? Originar din comuna Novaci din judeţul Gorj, doctor în ştiinte economice la Universitatea din Heidelberg, autor a două cărţi celebre, între care Naţiunea şi Armata şi grad de instructor în ierarhia Mişcării Legionare.

Ne-am dat întâlnire în Gara de Nord. Eu am luat bilet de clasa a II-a şi el a luat bilet de clasa a III-a. Nu am primit niciun ban de la Mişcarea Legionară şi ne-am plătit biletele cu banii noştri. După trecerea controlului, Gh. Ciorogaru a trecut de la cl. a III-a la cl. a II-a şi a început să discute cu mine cum să punem problema în faţa lui Iuliu Maniu. În timp ce vorbeam, trece pe culoar controlorul şi eu observ că se uită mai atent la Gh. Ciorogaru decât la mine. Instinctiv facem schimb de bilete între noi şi, într-adevăr, după câteva secunde, controlorul revine: dechide uşa compartimentului şi-i cere lui Gh. Ciorogaru să-i arate biletul. Să uită cam contrariat la biletul de cl. a II-a şi pleacă. După un minut se întoarce, îmi cere şi mie să-i arăt biletul şi descoperă că le schimbaserăm între noi. Urmează o animată discuţie pentru a ne amenda pe amândoi, drept pedeapsă pentru contravenţie.

Eu tac şi tocmai mă pregăteam să plătesc amenda, când Gh. Ciorogaru, născut orator ca orice oltean, începe să pledeze. Controlorul află că eu sunt Preşedintele Studenţimii Române şi că mergem la Cluj, în Misiune Patriotică. Auzind identitatea mea socio-profesională, controlorul se opreşte şi strigă „Sunteţi legionari!" Noi confirmăm şi controlorul, schimbat cu 180°, ne spune. „Eu sunt Pralea, legionarul consemnat de Căpitan la pagina ... din cartea *Pentru Legionari*. Pentru ce nu mi-aţi spus de la început?" În continuare, până la Cluj nu s-a mai despărţit de noi şi tot timpul am discutat despre Căpitan şi despre Mişcarea Legionară.

În gara Cluj ne aşteaptă dr. Ion Banea şi ne spune că a doua zi, 12 aprilie 1937 la 8^{00} fix, vom fi primiţi în audienţă de Iuliu Maniu în casa Bianu, cu prestigiu în istoria Transilvaniei. Între timp au venit şi cei 7 preşedinţi de Centre studenţeşti, dintre care îmi amintesc de Viorel Trifa din Bucureşti, de Tiberiu Vereş-Voicu din Cluj şi de Mihail Popovici din Cernăuţi; numele celorlalţi preşedinţi de Centre sunt în relatarea făcută de mine în „Cuvântul Studenţesc".

La ora 8 fără 10 minute ne-am prezentat la casa Bianu. Ne-a primit Zaharia Boilă, care ne-a dus într-un salon şi ne-a rugat să aşteptăm până la 8^{00}. Fix la ora stabilită, s-a deschis o uşă şi a apărut domnul Iuliu Maniu, pe care toţi îl cunoşteam numai din fotografiile publicate în ziare. M-am prezentat ca preşedinte al UNSCR şi l-am rugat să-mi dea voie să-i prezint pe ceilalţi opt camarazi din delegaţie.

Iuliu Maniu ştia câte ceva despre noi toţi. Pe Gh. Ciorogaru l-a întrebat dacă nu cumva familia lui emigrase din Transilvania în Oltenia şi dacă nu este rudă cu episcopul martir Roman Ciorogariu, omorât la 8 decembrie 1920 în atentatul comis la Senat de Goldstein, trimisul Internaţionalei a II-a comuniste. Pe Tiberiu Vereş-Voicu, originar din judeţul Sălaj, îl cunoştea foarte bine din auzite şi l-a întrebat ce fac fraţii lui, viitorul medic Laurenţiu, comandantul Frăţiilor de Cruce din Transilvania, şi viitorul geolog George, comandantul Corpului Studenţesc Legionar

din Universitatea Cluj. Pe Viorel Trifa l-a întrebat ce fel de rudă este cu preotul ortodox Iosif Trifa, fondatorul Mişcării „Oastea Domnului".

După ce Iuliu Maniu a făcut cunoştinţă cu delegaţia, i-am cerut permisiunea să-i vorbesc despre scopul nostru. I-am spus: „Avem informaţii sigure că regele Carol al II-lea are intenţia de a institui dictatura personală şi că pregătirile în armată şi poliţie sunt foarte înaintate. Aceasta înseamnă că începe războiul civil dintre Stat şi Naţiune, care înainte de a distruge România ne va omorî pe noi, tineretul universitar, aflat în prima linie a frontului. Venim la Excelenţa Voastră cu rugămintea de a scăpa Ţara dintr-un asemenea dezastru şi de a ne salva vieţile, care încă n-au adus societăţii ce putem să-i aducem. Există o desăvârşită disponibilitate de înţelegere din partea domnului Corneliu Zelea Codreanu şi din partea Mişcării Legionare şi în mod respectuos vă adresăm rugămintea să faceţi un front comun al tuturor partidelor din opoziţie pentru apărarea libertăţii, democraţiei şi Constituţiei". Nu am vorbit decât trei minute şi Gh. Ciorogaru a mai vorbit un minut, drept completare.

Iuliu Maniu ne-a ascultat cu vădită atenţie şi cu toată seriozitatea, apoi ne-a vorbit dânsul, fără întrerupere, mai mult de trei ore. A pronunţat lucruri atât de extraordinare, încât în tăcerea noastră absolută s-a putut auzi între frazele sale minusculul zgomot al muştelor în zbor. A fost marele moment solemn al vieţii noastre, al celor opt lideri studenţeşti şi al gradului legionar Gh. Ciorogaru.

Primul moment solemn trăit de mine a fost în Iunie 1927 când terminam cl. a VI-a la Colegiul Sf. Sava din Bucureşti. Prim-ministrul Ionel I. C. Brătianu în curtea Colegiului Sf. Sava sărbătorea cu foştii săi colegi 40 de ani de la terminarea studiilor liceale. Directorul Colegiului, profesorul Ştefan Pop, şi profesorul de istorie I. S. Floru l-au rugat să intre în clase şi să ne spună câteva cuvinte. În clasa noastră, a VI-a, Ionel I. C. Brătianu a pronunţat trei fraze care pot fi considerate Testamentul său politic: „Timp de o mie de ani, idealul nostru a fost pe orizontală, să ne readunăm provinciile istorice şi să întregim Patria în graniţele ei etnice. Acum Idealul nostru Naţional este pe verticală, să construim o Românie care să justifice în faţa omenirii dreptul românilor de a poseda, de a administra şi de a valorifica acest pământ strămoşesc, parte din teritoriul continentului european. Dumneavoastră sunteţi aici pentru a învăţa şi pentru a vă pregăti să înfăptuiţi acest nou ideal pe verticală al Neamului Românesc". Numai trei fraze, dar care ne-au spus totul! Pentru noi toţi, pe atunci elevi de liceu, au fost trăirea celui mai solemn moment din vieţile noastre.

Revin la trăirea celui de al doilea moment solemn al vieţii mele, ajunsă prin îngăduinţa lui Dumnezeu la vârsta de 97 de ani.

Cluj-Napoca, dimineaţa de 12 aprilie 1937, Casa Bianu. Audienţă la Iuliu Maniu, de faţă cu consilierul său politic, Zaharia Boilă.

Încerc să rezum cât se poate de succint imensitatea ideilor şi gândurilor pronunţate de Iuliu Maniu în monologul lui de peste trei ore. „Vă cunosc şi vă urmăresc cu atenţie. Vă cunosc de când dumneavoastră, Legionarii, eraţi Mişcarea Studenţească de la 10 decembrie 1922. Îl urmăresc cu atenţie pe şeful dumneavoastră, domnul Codreanu, încă din octombrie 1924, de la atentatul de la Iaşi. Vă cunosc şi cunosc ce ne apropie, ca Patrie comună, şi ce ne desparte, ca politică şi strategie. Şi noi, naţional ţărăniştii, ştim că Maiestatea Sa Regele intenţionează şi pregăteşte instituirea dictaturii. Aceasta ar fi o nenorocire pentru toată lumea şi chiar pentru Maiestatea Sa, care astfel n-ar face decât să coboare de pe tron pentru a se face un simplu politician. Sunt de acord că trebuie să prevenim acest dezastru printr-un front comun al întregii naţiuni, care să apere Constituţia şi democraţia. Dacă această necesitate naţională ne apropie unii pe alţii, în schimb există trei lucruri fundamentale care ne deosebesc. Cum Naţiunea este suverană, singură în drept să ne judece şi singură în drept să decidă, socotesc că aceste trei diferenţe

dintre dumneavoastră şi noi trebuiesc bine cunoscute şi trebuiesc spuse public înainte de a încheia vreo înţelegere chiar numai momentană.

Primul lucru care ne deosebeşte este atitudinea faţă de democraţie şi dictatură. Dumneavoastră, legionarii, nu v-aţi pronunţat de partea democraţiei şi, cel puţin până în prezent, păreţi a fi pentru dictatura populară de jos în sus. Cunosc diferenţa dintre dictatura personală, care nu poate fi decât imorală şi care întotdeauna aduce corupţia, şi dictatura populară, care poate fi morală şi constructivă la început, dar care nu poate decât degenera în imoralitate şi abuzivitate prin lipsă de opoziţie cu funcţie de cenzură. Noi, naţional ţărăniştii, suntem pentru democraţie şi numai pentru democraţie. Democraţia n-are promptitudinea şi iuţeala dictaturii, dar va fi morală şi constructoare în viitor, pentru că de la început nu dezminte moralitatea şi constructivitatea. Democraţia este regimul social-politic cu cele mai puţine lipsuri şi defecte şi, în plus, este singurul regim care practică autoeducarea naţiunii pentru continuă autoguvernare în viitor. Este generos şi este bine să dai peşte înfometaţilor, dar este mult mai generos şi mult mai bine să le dai undiţe şi să-i înveţi a pescui singuri.

Ca atare, noi naţional ţărăniştii ne strigăm încă odată apartenenţa la democraţie şi încrederea în democraţie; iar dumneavoastră Legionarii sunteţi aşteptaţi de Naţiune să vă definiţi atitudinea în această problemă a antagonismului dintre democraţie şi dictatură.

Al doilea lucru care ne deosebeşte este orientarea în politica externă a României. Eu şi PNŢ suntem şi rămânem pentru alianţa cu marea Franţă şi cu marea Anglie, care au ajutat la fondarea Statului Român Modern şi care în războiul mondial ne-au ajutat cu Întregirea Naţională din 1918. În această problemă a alianţei cu Franţa şi Anglia noi nu facem nicio concesie şi nu acceptăm nicio tranzacţie. Dumneavoastră legionarii sunteţi pentru alianţa cu Germania, chiar naţional-socialistă sau tocmai pentru că este naţional-socialistă, şi pentru alianţa cu Italia, chiar dacă este fascistă. Naţiunea este Suverană şi, înainte de a decide, trebuie să cunoască şi să fie informată pentru care motive sunteţi pentru alianţa cu Germania şi Italia şi nu sunteţi pentru alianţa cu Franţa şi Anglia. Eu personal socotesc că nu sunteţi pentru unicul motiv al principiilor directoare naţional-socialiste sau fasciste. Ca atare, Naţiunea aşteaptă să vă definiţi public orientarea de politică externă.

Al treilea lucru care ne deosebeşte este atitudinea faţă de violenţă. Dvs. credeţi societatea a fi încă junglă şi, ca atare, la violenţă răspundeţi cu violenţă şi aplicaţi legea talionului, care este inversul creştinismului. Noi naţional ţărăniştii suntem creştini şi rămânem creştini atât în sentimente şi gânduri, cât şi în decizii şi fapte. Când suntem loviţi, noi răspundem cu acceptarea suferinţei şi cu răbdare în Dumnezeu. Urmăm ce ne-a învăţat Isus Hristos, ca la o pălmuire pe un obraz să întoarcem capul şi să oferim celălalt obraz pentru pălmuire. Poporul român supravieţuieşte de 2000 de ani mulţumită înţelepciunii care îl învaţă superioritatea răbdării şi superioritatea speranţei. Naţiunea aşteaptă de la dumneavoastră o clarificare, dacă mai sunteţi sau nu mai sunteţi pentru politica de a răspunde cu violenţă la violenţă, aşa cum aţi făcut până acum."

Am rezumat ceea ce am înţeles şi memorat din discursul de peste trei ore al lui Iuliu Maniu în dimineaţa de 12 aprilie 1937, la Casa Bianu din Cluj-Napoca.

La terminarea discursului, a urmat o lungă tăcere. Iuliu Maniu a socotit a fi suficient ceea ce ne-a spus. Iar noi, cei 9 studenţi legionari, eram atât de emoţionaţi, încât nu uşor am realizat efortul trecerii de la tăcere la vorbire. Ne-am ridicat în picioare şi am mulţumit lui Iuliu Maniu pentru cele pronunţate cu generozitate de dânsul şi definitiv intrate în gândirea şi simţirea noastră.

Iuliu Maniu a fost omul cu cea mai mare capacitate de a convinge. În timp ce eram în picioare şi ne pregăteam să-l salutăm, dânsul mi-a prins braţul stâng cu

mâna şi, strângând, mi-a spus privindu-mă drept în ochi: „Împreună vom face lucruri mari şi frumoase pentru Ţară".

Deschid o paranteză şi îndrăznesc a formula o observaţie făcută de mine în anii 1946-1947. Iuliu Maniu avea o deosebită încredere în tinerii intelectuali proveniţi din Vechiul Regat şi o dovadă sunt ing. Gh. Popescu-Botoşani, pe care în 1944 l-a numit şeful Tineretului Naţional Ţărănist, şi diplomatul Grigore Niculescu-Buzeşti, pe care îl pregătea să-i fie succesor la conducerea Partidului Naţional Ţărănesc.

La audienţă a asistat păstrând tăcerea secretarul său politic, Zaharia Boilă, şi sper ca dânsul să fi consemnat în scris mai mult decât relatez eu din memorie, după peste 70 de ani de la eveniment.

Am plecat din casa Bianu fără a putea rosti vreun comentariu şi păstrând în continuare tăcerea. În sufletele noastre s-a născut regretul că, înainte de plecare, nu îngenunchiasem şi nu-i sărutasem mâna. Într-adevăr, timp de patru ore am fost în faţa unui Sfânt atât al religiei creştine, cât şi al Naţiunii Române. Marile democraţii occidentale n-au avut apreciere şi s-au comportat nedrept cu Iuliu Maniu, dar aici între Carpaţi şi Dunăre Iuliu Maniu este şi rămâne însuşi sufletul naţional românesc.

Împreună cu Gh. Ciorogaru ne întoarcem la Bucureşti şi-i raportăm lui Corneliu Zelea Codreanu ce-am auzit şi ce am memorat din discursul de peste trei ore al lui Iuliu Maniu. Corneliu Zelea Codreanu a ascultat cu maximă încordare. Apoi a luat o coală de hârtie şi a scris pe verticală cele trei diferenţe: a) democraţie-dictatură, b) Anglia-Franţa şi Germania-Italia şi c) violenţa şi non-violenţa. Dânsul a privit în tăcere şi îndelung hârtia cu cele trei deosebiri dintre dânsul şi Iuliu Maniu şi, la plecarea noastră din birou, încă o mai privea cu atenţie. Opinia mea, de om care l-a cunoscut în intimitate pe Corneliu Zelea Codreanu, este că atunci, în 1937, dânsul a schimbat cu 180 de grade tactica şi strategia Mişcării Legionare. Jumătate din această schimbare a fost determinată de Ionel I. Moţa, al cărui testament politic îndeamnă să se treacă de la combativitatea ca scop în sine la martirajul născător de viaţă nouă. Iar cealaltă jumătate din schimbarea opiniilor politice a fost determinată de contactul personal cu Iuliu Maniu, care l-a convins pe Corneliu Zelea Codreanu să se depărteze de totalitarism şi să se apropie de democraţie. Ce au făcut între 15 septembrie 1940 şi 23 ianuarie 1941 nu toţi, ci unii legionari a fost după chipul şi asemănarea lui Horia Sima, nu după chipul şi asemănarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Un mic episod de la finalul acestei etape nr.2.

La începutul lui mai 1937, Iuliu Maniu a plecat în Occident să convingă Anglia şi Franţa de două lucruri: *primo* – să nu-şi dea acordul nici Franţa şi nici Anglia pentru suprimarea democraţiei şi instituirea dictaturii de către regele Carol al II-lea; *secondo* – să păstreze încrederea în naţiunea română şi să creadă în posibilitatea convertirii tineretului naţionalist la Statul de drept şi la democraţia politică. Pentru a-l ajuta pe Iuliu Maniu în demersul său pe lângă marile democraţii occidentale, în ziua de 2 iunie 1937 i-am trimis din Bucureşti la Paris, cu semnătura mea de preşedinte al Studenţimii Creştine Române, o telegramă cu exact textul necesar: „Abia acum, d-le preşedinte Iuliu Maniu, înţelegem câtă dreptate aveţi în toate problemele despre care ne-aţi vorbit". Telegrama a fost tipărită în 5.000 de exemplare şi difuzată ca manifest în toată România.

Înainte de trimiterea telegramei, mai exact la 18 aprilie 1937, Corneliu Zelea Codreanu ne-a sfătuit să popularizăm în rândurile tineretului universitar cele auzite şi memorate în cursul audienţei acordate de Iuliu Maniu.

Ordinea naturală a lucrurilor nu este democraţie fără naţionalism sau naţionalism fără democraţie, ci este democraţie cu naţionalism laolaltă sau, după o altă expresie: „Naţiunea ca scop şi democraţia ca mijloc". Pentru popularizarea noii orientări înspre colaborarea cu Iuliu Maniu, Gh. Ciorogaru s-a dus la Timişoara şi a ţinut o mare conferinţă în aula Teatrului Naţional; Viorel Trifa s-a dus la Cluj şi a

ţinut o şedinţă cu Corpul Studenţesc Legionar într-o pădure, perfect închisă străinilor; iar eu, Şerban Milcoveanu, am plecat la Cernăuţi cu gândul unei Conferinţe publice în aula Teatrului Naţional din localitate. Nu s-a putut, pentru că în aula Teatrului Naţional din Cernăuţi era dinainte programată o conferinţă publică a dr. Victor Gomoiu din Bucureşti.

Dr. Victor Gomoiu era una din cele mai mari personalităţi ale medicinii româneşti şi ale României Contemporane. Născut la data de 18 aprilie 1882 în comuna Vânju Mare, judeţul Mehedinţi. Intern de spital şi medic secundar la Clinica Chirurgicală din Spitalul Colţea a Prof. dr. Constantin Severeanu, care l-a caracterizat drept „cel mai energic dintre elevii şi colaboratorii mei". Şef al Serviciului de Chirurgie din Spitalul Brâncovenesc, prim-efor al al Eforiei Spitalelor Civile din Bucureşti, protectorul nr.1 al Societăţii Studenţilor în Medicină din Bucureşti, în octombrie 1929 fondator al Societăţii de Medicină din România şi, în 1932, preşedintele Congresului Internaţional de Istoria Medicinii. Între 4 iulie şi 14 septembrie 1940, ministru al Sănătăţii Publice, lucru pentru care Teroarea Stalinistă l-a condamnat la 10 ani de închisoare.

După 5 ani de detenţie a trebuit să fie pus în libertate, pentru că Congresul Internaţional de Istoria Medicinii de la Roma s-a ţinut cu fotografia sa şi fără persoana sa pe scaunul de preşedinte conducând şedinţele. A murit la numai 66 ani, în plină putere creatoare şi având încă mult adevăr de spus.

Revin la proiectata mea conferinţă de la Cernăuţi, la sfârşitul lui aprilie 1937. Gazda organizatoare era Centrul Studenţesc Cernăuţi, având preşedinte pe mult valorosul Mihai Popovici, el însuşi continuatorul mult valorosului Filon Lauric.

Toate centrele studenţeşti din România erau structurate în interior pe societăţi corespunzătoare respectivelor Facultăţi şi Institute de învăţământ. Excepţie făcea Centrul Studenţesc Cernăuţi, care nu era structurat pe facultăţi, ci pe 4 societăţi sau asociaţii, fiecare cu independenţă şi tradiţie proprie. În ordinea descrescătoare a mărimii: „Junimea", cu studenţi mai mult de la oraş; „Dacia" şi „Arboroasa", cu studenţi mai mult din mediul rural. Studenţii moldoveni şi basarabeni de la Universitatea din Cernăuţi au preferat să aibă o organizaţie proprie, „Moldova". În paralel cu aceste 4 organizaţii care alcătuiau Centrul Studenţesc Cernăuţi, mai exista organizaţia „Arcaşii", cu mare activitate şi prestigioasă tradiţie, similară unei organizaţii din Cehoslovacia şi alteia din Austria.

Preşedintele Mihai Popovici îmi spune că voi susţine conferinţa în sala de festivităţi a societăţii „Junimea". Preşedintele acesteia se numea Săhleanu şi nu era legionar. Era unchiul celebrului dr. Victor Săhleanu din Bucureşti, cunoscut pentru inteligenţa sa genială, pentru cultura sa enciclopedică şi pentru generoasa sa voinţă în toate.

Am locuit la d-na şi dl. Ion Ţurcan, asistentul profesorului Traian Brăileanu (1882-1947) şi directorul revistei ştiinţifice „Însemnări sociologice", precum şi al revistei literare „Iconar". Dl. Ţurcan m-a dus să-l vizitez pe marele om de ştiinţă prof. Traian Brăileanu şi conversaţia cu dânsul este reprodusă de mine în arhiva istorică „Învierea" nr.1/1993.

Deschizând o tristă paranteză, amintesc că tânărul om de ştiinţă cu inteligenţă genială Ion Ţurcan a murit ca un erou pe câmpul de luptă de la Odessa în septembrie 1941. În urma sa au rămas o văduvă foarte frumoasă, un băiat orfan, care se pare că i-a moştenit inteligenţa, precum şi numeroase lucrări ştiinţifice care se cer adunate şi retipărite.

Pentru Conferinţă mi-am făcut o ciornă cu succesiunea problemelor de rezolvat din contemporaneitate şi cu ideile susţinute drept soluţii. Intenţionam să editez o broşură în care să arăt teama tineretului universitar faţă de proiectata dictatură carlistă şi să arăt soluţia de a o preveni printr-un front comun pro-democrat al tuturor partidelor de opoziţie, sub conducerea lui Iuliu Maniu, considerat Părintele Patriei.

Sala de festivităţi a Societăţii Junimea. Lume multă, dar mai ales studenţi legionari. În timp ce vorbeam, vine informaţia că Adunarea va fi dizolvată de un

procuror militar şi de o companie de jandarmi pedeştri. Atunci preşedintele Mihai Popovici dispune să se pună lanţuri şi lacăte la intrare şi să ne pregătim pentru lupta corp la corp. În sală se găsea un spion al Siguranţei care a făcut un semn cu batista la fereastră, semnificând că discursul meu ar fi răsturnarea prin violenţă a Ordinii de Stat. N-am vorbit decât eu şi după două ore s-a decis ca toată lumea să plece acasă, pentru a se evita impactul cu poliţia sau cu jandarmeria. Preşedintele Mihai Popovici m-a scos din clădire prin nişte coridoare întortocheate şi cu o trăsură am plecat direct la gară, pentru a lua trenul de Bucureşti.

Pe drum, Mihai Popovici observă că, în paralel cu noi, se deplasează spre gară automobile cu poliţişti şi camioane cu jandarmi. Hotărâm să lăsăm trăsura şi să luăm un automobil-taxi, care ne-a dus în marea comună românească Cuciuru Mare, prima gară spre Bucureşti. Aici am luat trenul spre Bucureşti şi deja era seara târziu. În gara Burdujeni, între Bucovina şi Moldova, trenul este oprit timp de o oră şi echipe de poliţişti procedează la legitimarea celor aproape 2.000 de călători. Din Bucureşti venisem cu două legitimaţii de student: una a mea şi alta a mult valorosului meu coleg, viitor Prof. doctor Ion Lupaşcu, specializat în ftiziologie infantilă. Poliţiştii au examinat cu lanterna figura mea şi legitimaţia lui Ion Lupaşcu şi au trecut la compartimentul următor.

Înspre dimineaţă, trenul se apropia de Bucureşti. Mă temeam de o a doua legitimare cu poliţiştii din Bucureşti. M-am dus la cl. I şi m-am adresat dr. Victor Gomoiu să păstreze asupra lui bruionul conferinţei mele, întrucât îl voi tipări în broşură. Dr. Victor Gomoiu a luat colile ministeriale scrise de mine şi le-a pus în ciorapi, lipite de gambe. Dânsul n-a avut nevoie de cuvinte pentru a înţelege, întrucât avea un puternic instinct naţional şi o veche vigilenţă cetăţenească.

În Gara de Nord sunt prezenţi nişte poliţişti, printre care unul cunoscut de mine, Marinescu, pe care îl ştiam de om cumsecade. Nu m-au oprit. M-am dus direct la sediul legionar din str.Gutenberg nr.3 şi i-am relatat totul lui Corneliu Zelea Codreanu, precizând ideea de a edita o broşură. De la sediul legionar m-am dus la Spitalul Colţea, unde eram intern la Clinica Medicală a Prof. dr. Constantin Bacaloglu (1871-1942). La poarta spitalului mă aştepta o bogată echipă de poliţişti care m-au arestat, m-au percheziţionat, mi-au confiscat bruionul conferinţei, m-au suit într-o maşină şi m-au dus la Gara de Nord. M-au suit într-un tren înapoi spre Cernăuţi, cu trei poliţişti drept îngeri păzitori. Tot drumul, timp de 12 ore, nu am schimbat niciun cuvânt cu dânşii. Poliţiştii şi jandarmii din acea epocă erau dresaţi să aibă ură şi înverşunare – scop în sine împotriva studenţilor şi în special, împotriva legionarilor.

Din gara Cernăuţi am fost dus direct la sediul Inspectoratului pentru Bucovina al Siguranţei Generale a Statului. Erau deja arestaţi şi băgaţi în celule patru membri din Comitetul de conducere al Centrului Studenţesc Cernăuţi. Preşedintele Mihai Popovici nu putuse fi arestat şi intrase în ilegalitate. Aşa cum am aflat ulterior, cei patru studenţi arestaţi declaraseră că memoria lor nu reţinuse nici măcar un cuvânt din discursul meu de două ore. Astfel încât, pentru lămurirea lucrurilor cel puţin oficial, ancheta nu avea decât o singură sursă: persoana mea. Am fost luat în anchetă continuă fără întrerupere, de la 7^{00} dimineaţa până la vreo 22^{00}, timp de 5 zile. Erau patru anchetatori care, asemenea lupilor, atacau în bandă – poate mai exact în haită, dar am observat că trei anchetatori puneau întrebări de uzură psihică şi că numai unul mai în vârstă punea întrebări în sensul precis al anchetei. Ulterior am aflat că acest şef al echipei de anchetatori se numea Zahiu şi avea grad de inspector în Siguranţa Generală a Statului din România.

Scopul anchetei era să reconstituie cuvânt cu cuvânt şi frază cu frază conţinutul întregului meu discurs. Repede mi-am dat seama că anchetatorii de la Cernăuţi nu posedau bruionul meu scris pe coli ministeriale. Acesta îmi fusese luat la arestare în Bucureşti şi dus la g-ral Gavrilă Marinescu, ministrul Ordinii

Publice, care îl studia la Palatul Regal împreună cu Carol al II-lea şi cu camarila. Deşi anchetatorii insistau, am refuzat să fac vreo declaraţie cu privire la discurs. Am declarat numai că ceea ce-am vorbit timp de două ore voi spune public, cu voce tare, în sala de şedinţă a Tribunalului Militar sau Civil, unde voi fi judecat. În schimb, pe tot parcursul celor cinci zile de anchetă am căutat să plasez cât mai multe din tezele naţionalismului românesc şi ale democraţiei pentru România. Anchetatorii în frunte cu inspectorul Zahiu nu voiau să audă nimic despre naţionalism şi despre democraţie şi singurul lor scop era Instituţia Regală şi persoana lui Carol al II-lea. La argumentele mele în favoarea naţionalismului şi a democraţiei, inspectorul Zahiu ţipa ca din gură de şarpe că legionarii sunt de 1.000 de ori mai periculoşi decât comuniştii şi că el personal exterminase Partidul Comunist şi Ajutorul Roşu din Basarabia.

Pe tot parcursul anchetei de 5 zile n-am simţit niciun fel de oboseală şi dimpotrivă, simţeam cum mi se nasc noi forţe de luptă pe măsură ce anchetatorii formulau acuzaţii. Eram la vârsta de 25 de ani, când lupta corp la corp nu consumă energie, ci naşte o nouă energie. În a cincea zi de anchetă s-a produs scandalul. Şeful anchetator, inspectorul Zahiu, a exclamat cu ură şi cu înverşunare „Afurisit de regăţean, care ai venit să tulburi pacea liniştitei Bucovine!“ Prompt am sesizat concepţia de regionalism, incompatibilă cu Statul Naţional Unitar şi cu Constituţia în vigoare a României. M-am ridicat în picioare şi l-am acuzat: „Eşti un regionalist, vrei dezmembrarea României, dumneata eşti duşmanul“. Am pus mâna pe călimară şi am ridicat-o cu scopul de a-i azvârli cerneala în obraz. Dar cei trei anchetatori adjuncţi au fost mai iuţi decât mine, mi-au prins mâna cu călimara şi m-au buşit cu pumnii în spate şi în coaste. Toţi vociferau la mine, m-au luat pe sus şi m-au azvârlit într-o celulă încuind uşa. Din celelalte celule asistau înspăimântaţi cei patru studenţi bucovineni. A doua zi dimineaţa la opt am fost scoşi din celule şi transportaţi pe jos la Procuratura Tribunalului Militar Deplasarea s-a făcut în monom, la cinci metri distanţă unul de altul şi fiecare din noi era încadrat de câte patru jandarmi sau gardieni cu puştile încărcate, gata să tragă.

La Tribunalul Militar, ne-a luat în primire un procuror cu grad de maior. Cei patru studenţi bucovineni au fost puşi în libertate şi eu singur am fost introdus într-o celulă nu chiar igienică, dar nici atât de întunecoasă ca cele de la Siguranţă. Voi povesti cu cine am stat în celulă.

Acum să expun ancheta de la Procuratura Militară. Ulterior am aflat că anchetatorul era mr. Burada şi în 1943, pe frontul de est, l-am reîntâlnit cu grad de colonel, ca preşedinte al unui Tribunal Militar. Ancheta a durat 30 de zile şi mi se cerea să răspund la o singură întrebare, şi anume: ce-am vorbit în cele două ore de la Palatul Junimea. Răspunsul meu era acelaşi: „Ştiu foarte bine ce am vorbit şi voi declara numai public, la proces“. Mr. Burada nu insista, dar în fiecare zi repeta întrebarea şi redacta un fel de proces verbal cum că eu refuzam să colaborez cu ancheta. Cam după o săptămână de anchetă ca pisica cu şoarecele, l-am rugat să-mi permită să-i pun şi eu o întrebare. Dânsul mi-a dat voie şi eu i-am spus: „Toate problemele au câte un punct slab unde se poate obţine rezolvarea. Fiţi bun, vă rog, şi spuneţi-mi, care este punctul slab al anchetei împotriva mea“. Eram la masa de scris şi dânsul stătea în picioare şi se uita uluit la mine: „Cum adică, vrei ca eu să te învăţ pe dumneata? Eu sunt anchetatorul, nu avocatul dumitale. O să-ţi întrebi avocatul când vei fi judecat.“

Eu: „Nu m-am adresat domnului anchetator, ci m-am adresat domnului ofiţer din Armata Română.“

Dânsul: „Nu înţeleg ce vrei să spui.“

Eu: „Armata Română şi tineretul universitar sunt una şi aceeaşi Naţiune şi avem cu toţii laolaltă acelaşi destin în istorie.“

Dânsul: „Caută singur soluţia problemei“.

Eu: „Fiind în stare de arest, n-am acces la biblioteca cu legi.“

Dânsul se uită la mine oarecum uimit şi nelămurit şi, în final, face un gest, cred, unic în istoria Tribunalelor Militare. Deschide casa de fier, scoate un document şi mi-l pune pe masă. Era ordinul Corpului IV Armată Iaşi către Tribunalul Militar Cernăuţi prin care până în şapte zile eu să fiu judecat şi condamnat între trei şi cinci ani pentru tulburarea ordinii publice. Evident că ordinul venea de la Ministerul Ordinii Publice din Bucureşti şi era doar transmis sub semnătura colonelului Alexandru Ciocâltău, şeful Statului Major al Corpului IV Armată Iaşi. Eu citesc, nu comentez, ci spun: „Asta-i dispoziţia, dar care e soluţia de rezolvare?"

Mr. Burada se duce la bibliotecă, scoate Codul Penal, îl deschide la un articol de lege şi mi-l pune pe masă să-l citesc. Textul se referea la agitaţia publică şi la tulburarea ordinii. Erau enumerate condiţiile în care se găseşte constituită culpa de pedepsit. Eu citesc cu atenţie textul şi spun că nu găsesc soluţia de rezolvare. Mr. Burada se aşezase la biroul său şi de acolo îmi spune: „Mai citeşte o dată". Eu citesc şi din nou spun: „Nu găsesc ce trebuie să găsesc." Dânsul ia o coală de hârtie, mi-o pune pe masă şi îmi spune: „Copiază textul articolului de lege". În timp ce scriam, mai mult sau mai puţin caligrafic, sesizez exact ce trebuia. Ca să fie agitaţie publică şi tulburarea ordinii, printre condiţii se cerea ca în respectiva sală uşile să fie deschise, pentru ca publicul să poată participa din exterior în interior. Or, odată cu începerea discursului meu, preşedintele Mihai Popovici închisese uşa de intrare în sală şi pusese lanţuri cu lacăte. Astfel, când a venit procurorul militar cu poliţia şi cu jandarmii, au găsit poarta zăvorâtă, deci fără a fi fost îndeplinită condiţia de liberă circulaţie a publicului. În continuare, până la încheierea mandatului de arestare de 30 de zile, am fost adus zilnic la anchetă şi aşezat să stau pe scaun fără să fiu întrebat.

Să relatez o scenă. Cere audienţă şi intră în birou un domn cu numele de Moldovanu, deputat naţional ţărănist de Cernăuţi. Acesta intervine pentru a influenţa ancheta într-un proces al partidului comunist din România. Cu urechile mele am auzit cum spunea, ca din partea Partidului Naţional Ţărănesc: „Comuniştii sunt cei mai devotaţi fii ai României şi cei mai fideli apărători ai ordinii publice. Duşmanii de pedepsit şi de întemniţat sun bandele de legionari, care tot timpul fac crime". Acest deputat Moldovanu nu ştia cine sunt eu, care stăteam liniştit pe scaun. Mr. Burada asculta cu politeţe întrecută de răbdare şi n-a pronunţat niciun cuvânt. După plecarea deputatului Moldovanu, mi se adresează: „L-ai auzit ce-a spus!?" Aproape să zică epitetul de nemernic, dar nu l-a pronunţat.

Să trec acum la celula în care am stat deţinut timp de o lună. Primul companion a fost un evreu cu numele de Bernat Andrei, mare lider în Partidul Comunist. Mi-a făcut o impresie foarte bună, de om care crede cu sinceritate şi care are convingeri. Nu i-am spus nimic despre mine şi doar l-am ascultat, întâi din politeţe, apoi cu admiraţie. Este un adevăr istoric de netăgăduit faptul că primii evrei din Partidul Comunist au fost sinceri în convingerile lor şi idealişti dezinteresaţi; credinţa lor era că marxism-leninismul aduce adevărata libertate pentru poporul evreu şi aduce marea fericire definitivă pentru întreaga omenire.

Al doilea companion de celulă a fost încă mai ilustru şi încă mai interesant. Era un ceh, elev la Şcoala de ofiţeri de la Praga şi mi-a dăruit o fotografie a lui, în splendida uniformă a armatei cehoslovace.

La 30 decembrie 1933, în Germania a venit la putere guvernul lui Adolf Hitler, cu program de anulare a tratatelor de pace şi cu program de desfiinţare a Statului cehoslovac.

Pentru apărarea Cehoslovaciei preşedintele Beneş şi oamenii politici au preconizat să mizeze pe iudeo-masoneria occidentală şi să încheie o alianţă care să le asigure protecţia Uniunii Sovietice. Generalul Gajda a fost de opinie contrară şi, împreună cu mulţi ofiţeri din armata cehoslovacă, au fondat un partid vizând instituirea dictaturii militare şi apărarea Cehoslovaciei cu forţe proprii, de jos în sus, după modelul fascismului italian şi al social-naţionalismului german. Partidul generalului Gajda a fost arestat, liderii condamnaţi la închisoare şi ceilalţi militanţi

exilaţi, condamnaţi de masoneria mondială să vagabondeze, expulzaţi din ţară în ţară. Deci pedeapsa efortului inutil, a speranţei zadarnice şi destinului de apatrid.

În numele Mişcării Legionare şi a lui Corneliu Zelea Codreanu, i-am promis acestui elev-ofiţer al armatei cehoslovace cetăţenia română şi posibilitatea unei noi vieţi, corespunzătoare valorii sale personale. În toamna lui 1940, am încercat să-l găsesc, dar, încă din anul 1938 fusese expulzat din România, ca indezirabil.

Înainte de a încheia, trei mici informaţii. Sunt vizitat în închisoare de dl. Vasile Iasinschi, comandant al Bunei Vestiri şi şeful regionalei Bucovina din Mişcarea Legionară. Dânsul mă întreabă dacă preşedintele Mihai Popovici n-ar trebui să se predea autorităţilor de stat. I-am răspuns c-ar trebui să aştepte începerea procesului înainte de a lua decizia, după modelul lui Corneliu Zelea Codreanu, care în aprilie 1934 ieşise din ilegalitate şi singur se predase în prima zi a marelui proces legionar de la Tribunalul Militar Bucureşti.

Al doilea eveniment: sunt chemat la mr. Burada, unde venise să intervină în favoarea mea prim-procurorul Vasiliu, de la Tribunalul Civil din Cernăuţi. Dânsul era originar din judeţul Olt şi înainte de Primul Război Mondial fusese coleg de magistratură cu tatăl meu, Jean C. Milcoveanu, la Tribunalul Civil din Slatina. Domnul Vasiliu, în prezenţa mea, a evocat trecutul istoric al familiei Milcoveanu, care provine de la un căpitan al lui Mihai Viteazul înnobilat pentru vitejie şi credinţă.

Al treilea eveniment: fusese Sfânta Sărbătoare a Paştelui şi sunt chemat în biroul mr. Burada, unde acesta îmi dă o telegramă semnată de Corneliu Zelea Codreanu, cu textul „Hristos a înviat. Ne gândim cu tot dragul la tine. Vom fi cu toţii prezenţi." Aluzie evidentă la aşteptatul proces politic, unde aveau să vină să mă apere mari avocaţi din Oficiul juridic al Mişcării Legionare. Cu un an înainte, în mai 1936, fusesem acuzat la Tribunalul Militar Braşov şi apărătorii Ionel I. Moţa, Vasile Marin, Mihail Polihroniade, Radu Budişteanu şi Traian Cotigă transformaseră procesul studenţesc într-un triumf politic. Exact când s-au împlinit 30 de zile de la arestare, mr. Burada m-a pus în libertate şi m-a anunţat că dosarul este închis fără proces. Mă întorc la Bucureşti şi în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu sunt primit cu aceeaşi dragoste şi cu aceeaşi încredere de care m-am bucurat întotdeauna. Evident, în adevărata Mişcare Legionară, după chipul şi asemănarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

În dimineaţa de 2 iunie 1937, Corneliu Zelea Codreanu îmi spune că Iuliu Maniu este în Franţa, unde încearcă să convingă diplomaţia anglo-franceză să păstreze încrederea în poporul român şi să împiedice complotul de înlocuire a democraţiei prin dictatură. Pentru a-l ajuta pe Iuliu Maniu în misiunea sa de apărare a democraţiei, Corneliu Zelea Codreanu îmi spune să-i trimit la Paris o telegramă în numele Studenţimii Române din toată ţara. Textul telegramei a fost chiar diagnosticul politic al epocii de atunci: *„Abia acum înţelegem, domnule Preşedinte Iuliu Maniu, câtă dreptate aveţi."*

Telegrama a fost trimisă prin poştă şi, în plus, a fost tipărită în 10.000 de exemplare, difuzate de Mişcarea Legionară pe întreg teritoriul României. Camarila carlistă s-a înfuriat şi ministrul Ordinii Publice, generalul Gavrilă Marinescu, a ordonat Rectorului Universităţii Bucureşti să mă elimine din toate universităţile din România. Prompt la ordine, Senatul Universităţii Bucureşti s-a întrunit în dimineaţa de vineri pentru a pronunţa eliminarea persoanei mele din toate universităţile României. După lege nu puteam fi eliminat decât din Universitatea Bucureşti, dar ministrul Ordinii Publice, g-ral Gavrilă Marinescu, mai hotărâse ca nicio universitate din România să nu mă primească pentru a-mi prezenta eu Teza de doctorat şi pentru a fi declarat doctor în medicină.

La şedinţa de vineri dimineaţă a Senatului universitar, decanul Facultăţii de Medicină, Prof. dr. Ion Bălăcescu (1870-1944), a cerut amânarea deciziei pentru

şedinţa din vinerea următoare, şi aceasta, pentru a verifica dacă nu cumva eram deja doctor în medicină. În aceeaşi zi de vineri, Prof. dr. Ion Bălăcescu i-a mobilizat pe unchiul meu agregat universitar, dr. George Severeanu, şi pe mătuşa mea Eliza, soţia dr. Nicolae Racoviceanu, să-mi dau în cinci zile teza de doctorat în medicină. Aveam dinainte redactat textul *„Stricnino-terapia masivă în intoxicaţiile barbiturice acute"*, cu bibliografie destul de bogată. Textul a fost acceptat şi semnat de Prof. dr. Constantin Bacaloglu (1871-1942). Eminenţii patroni ai tipografiei „Cultura" din str. Ion Câmpineanu, dl. Silvestru şi dl. Georgescu, au mobilizat lucrătorii să-mi tipărească de urgenţă teza de doctorat în zilele de duminică, luni şi marţi, în 200 de exemplare pe care ulterior le-am trimis prin poştă la biblioteci medicale şi la mari medici. Comisia examinatoare avea ca preşedinte pe Prof. dr. C-tin Bacaloglu, iar ca vicepreşedinţi, pe Prof. dr. Ion T. Niculescu şi pe Prof. dr. Nicolae Ionescu-Siseşti. În şedinţa publică din 18 iunie 1937, comisia m-a declarat doctor în medicină şi, în aceeaşi zi de joi, mi s-a făcut înscrierea în arhivele Facultăţii de Medicină. A doua zi vineri şedinţa Senatului universitar a constatat că nu puteam fi eliminat din Universitate, întrucât de 24 de ore eram deja doctor în medicină. Prof. dr. Ion Bălăcescu fusese internul de spital şi medicul secundar al bunicului meu, Prof. dr. Constantin Severeanu (1840-1930), la clinica chirurgicală din Spitalul Colţea.

Anul acela, 1937, a fost de maximă activitate în viaţa publică a României şi chiar în viaţa particulară a fiecăruia dintre noi. România interbelică nu a fost perfectă, dar era perfectibilă, întrucât exista libertatea de acţiune şi exista elan de optimizare. Marea bătălie se dădea între regele Carol al II-lea, care uneltea pentru a instaura dictatura, şi Iuliu Maniu, care apăra democraţia. Înainte de a reveni la acest subiect macro-istoric, să evoc 5 evenimente, nu chiar fără importanţă, survenite pe parcursul anului 1937.

Primul eveniment, conflictul din familia regală.

Principele Nicolae a fost cel care l-a adus pe Carol al II-lea în ţară şi care i-a prelucrat pe comandanţii generali să-l suie pe tron şi să-l proclame rege. Dar când Carol al II-lea şi-a manifestat intenţia de a institui dictatura, principele Nicolae şi-a manifestat împotrivirea şi, treptat, s-a ajuns la un conflict pe faţă.

În primăvara anului 1937, principele Nicolae s-a căsătorit cu o doamnă, mare proprietăreasă de pământ din judeţul Buzău, Ioana Dolete. Această doamnă Dolete era foarte frumoasă, foarte graţioasă şi foarte elegantă şi a stârnit invidia de moarte a Elenei Lupescu, atotputernică la Palatul Regal. Căsătoria civilă a fost făcută la primăria comunei unde d-na Dolete îşi avea proprietatea şi conacul. Instigat de Elena Lupescu, regele Carol al II-lea a ordonat anularea căsătoriei civile şi ştergerea celor înscrise la respectiva primărie. Principele Nicolae s-a înfuriat şi a venit la Palatul Regal să clarifice situaţia. La discuţii a venit şi Regina Maria cu scopul de a armoniza relaţiile dintre cei doi fii ai ei. Regele Carol al II-lea a formulat argumentul că doamna Dolete nu era de sânge regal şi, nefiind principesă, nu putea fi luată în căsătorie de un principe. Principele Nicolae a venit cu argumentul că doamna Dolete era românca şi că bunicii lui, regele Carol I şi regina Elisabeta, avuseseră voinţa de a-l căsători pe Principele moştenitor Ferdinand cu o românca, Elena Văcărescu, fără sânge regal în artere.

Regele Carol al II-lea, inflexibil, şi-a menţinut decizia de a anula căsătoria şi, atunci, Principele Nicolae i-a replicat: „Dar tu, că trăieşti nu cu o românca, ci cu o jidoafcă, Elena Lupescu, şi în plus ai instalat-o aici, în Palatul Regal al României." La auzul frazei de mai sus, Carol al II-lea a luat un revolver şi a tras în Principele Nicolae. Pentru a evita omorul, regina Maria s-a aruncat între fraţi şi glonţul trimis de Carol al II-lea i-a intrat în coapsa stângă. Încă mai furios că nu şi-a ucis fratele, regele Carol al II-lea a semnat un decret prin care Principele Nicolae era trimis în exil, departe de soţia sa, Ioana Dolete. Aceasta însă şi-a urmat soţul în exil şi, astfel, Elena Lupescu a rămas singura stăpână în Palatul Regal. Pentru vinovăţia de a fi împiedicat

omorul dintre fraţi, regina Maria, tot prin decret regal, a primit domiciliu obligatoriu la Balcic, în sudul Dobrogei. În paranteză amintim că, atunci când Balcicul a trecut în posesia Bulgariei, guvernul bulgar a amenajat un muzeu al Reginei Maria, care încă mai există, în Palatul Regal de la Balcic.

Evenimentul acesta legat de principele Nicolae a provocat o mare agitaţie în România şi Studenţimea Creştină Română a hotărât să-şi manifeste sentimentele în favoarea celui năpăstuit şi exilat. În calitate de preşedinte al UNSCR, am redactat un manifest în care ceream rămânerea în ţară a Principelui Nicolae şi dreptul de a se căsători cu aleasa inimii, o românca autentică. Alături de mine au semnat Nicolae Roşulescu, vicepreşedintele UNSCR, şi Viorel Trifa, preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti. Manifestul a fost tipărit în 10.000 de exemplare şi difuzat în toată România de către organizaţiile Mişcării Legionare. La ordinul regelui Carol al II-lea, Parchetul Tribunalului Militar Bucureşti s-a sesizat de un aşa zis „complot antistatal" şi noi, cei trei semnatari, am fost anchetaţi de magistratul militar col. Hotineanu. Ne-am apărat explicând că textul incriminat fusese o telegramă trimisă oficial Principelui Nicolae şi că nu ştiam cine-l transformase în manifest public.

Principele Nicolae a fost şi a rămas o prezenţă pozitivă în istoria României Contemporane. *Primo*, pentru că s-a opus la compromiterea Instituţiei Regale şi la instituirea dictaturii. *Secundo*, pentru că a vrut să se căsătorească cu o românca şi astfel să consolideze România. *Tertio*, pentru că, în vara 1934, a acceptat ca Mişcarea Legionară să fondeze o tabără de muncă voluntară pe proprietatea sa de pe muntele Rarău, între Moldova, Bucovina, Maramureş şi Transilvania. *Quarto*, pentru că, după anul 1945, aflat în exil în Spania, principele Nicolae a desfăşurat o intensă activitate pro-românească şi anticomunistă.

Al doilea eveniment.

În primăvara lui 1937, în organizaţiile judeţene din toată România ale partidului „Totul pentru Ţară" a avut loc schimbarea cadrelor cu funcţie de comandă. În Mişcarea Legionară, gradele consacrând meritele din trecut erau definite pentru toată viaţa, iar funcţiile erau numai pentru câte un an de exercitare a autorităţii. Operând această schimbare anuală a funcţiilor, după criteriul utilităţii, se obţinea o excelentă selecţie a cadrelor legionare.

Atunci, în primăvara lui 1937, fostul şef al judeţenei legionare Olt, ing. Bălţăreţu, a trecut pe post de inspector observator, iar la conducerea organizaţiei judeţene Olt a fost desemnat avocatul Nicolae Runcan, originar din judeţul Gorj, în vârstă de 40 de ani, domiciliat în Bucureşti str. Doamna Oltea şi, din toate punctele de vedere, un om mai mult decât excepţional. Dânsul l-a păstrat în continuare pe acelaşi adjunct, avocatul Grigore Belu, de asemenea un om excepţional ca devotament şi înţelepciune. Noua conducere legionară a organizat o coloană de 24 de cadre – între care şi eu, care să străbată tot judeţul Olt cântând cântece legionare şi dând onorul unde erau monumente ale eroilor din Primul Război Mondial. Marşul nostru prin satele şi comunele judeţului Olt a fost continuu, de la 15 iulie la 15 august 1937. Între sate mergeam în tăcere, iar prin sate şi comune defilam pe uliţe cu mâna ridicată spre cer şi cântând imnuri legionare, în special *„Ştefan Vodă al Moldovei"* şi *„Sfântă tinereţe Legionară"*. Zecile de mii de ţărani întâlniţi erau fascinaţi şi ne aplaudau, iar copiii se ţineau după noi cu încă şi mai mare entuziasm. În fiecare comună am găsit ţărani înstăriţi care ne-au găzduit şi ne-au ospătat. În unele comune am fost găzduiţi şi ospătaţi chiar de marii proprietari aristocraţi. Spre exemplu, în comuna Malu Roşu, ne-au găzduit şi ne-au ospătat d-na Lucia şi dl. Ionel Băicoianu, care erau membri PNL şi care aveau pe birou fotografiile lui Ionel I.C. Brătianu, Vintilă I.C. Brătianu şi I. G. Duca. Din cele explicate mie de Ionel Băicoianu, I. G. Duca a fost un mare patriot român, care s-a băgat imprudent sau care a fost împins, cu intenţii criminale, într-o problemă imposibil de rezolvat.

Nu am putut descifra atitudinea autorităților de Stat: administrative și jandarmerești. În 1969 am întâlnit în stațiunea balneară Borsec pe un fost pretor din județul Olt, care știa perfect despre marșul nostru al legionarilor. El mi-a spus că prefectul județului, avocatul Cicero Gorciu, venit de la București, nu permisese autorităților de stat să ia măsuri represive împotriva noastră și-i lăsase pe țărani să decidă singuri dacă să ne ia la bătaie sau să ne primească cu ospitalitate.

Marșul acesta, al celor 24 de intelectuali universitari cântând imnuri, a fost o experiență de mare valoare educativă pentru noi cei în cauză și de mare animație printre mulțimile de țărani. Până la apariția Mișcării Legionare, nimeni nu dădea importanță clasei țărănești și, la alegerile parlamentare, țăranii votau întotdeauna cu guvernul, poate din disciplină, poate din pasivitate. Odată cu studenții deveniți legionari la Universitate, satele și comunele au început o viață nouă, activă, în jurul celor trei intelectuali locali – preotul, învățătorul și medicul, cu protecția mai mult sau mai puțin pe față a marelui proprietar din localitate. Nici vorbă de comuniști, socialiști, anarhiști sau sindicaliști; asemenea eventuale specimene erau izolate și disprețuite, întocmai ca pe bețivul care își vinde lotul de pământ primit la împroprietărire. Persoana țăranului român și mica sa proprietate de pământ alcătuiesc o singură ființă, exact așa cum în biologie oamenii sunt unități psihosomatice.

Ce am făcut noi în județul Olt la îndemnul avocatului Nicolae Runcan s-a petrecut exact la fel ca în toate cele 72 de județe ale României Întregite cu provinciile istorice, în cadrul granițelor etnice. Activitățile legionare în teren erau coordonate de la centru de ing. Gh. Clime, ca președinte, și de preotul Ion Dumitrescu-Borșa, ca secretar al partidului Totul pentru Țară. Totul se desfășura spontan, voluntar și entuziast, astfel că de la Centrul București nu era nevoie de stimulare; mai degrabă era nevoie de frână, pentru a se evita conflictele cu jandarmeria și cu agenții electorali, zișii mardeiași și bătăuși, din serviciul tuturor guvernelor.

Al treilea eveniment. Pe la jumătatea lui august 1937, trei studenți ne-am hotărât să vizităm Expoziția Internațională de la Paris și, cu bilet de călătorie plătit la București, să facem circuitul Europei. La epoca aceea, Expozițiile Internaționale, organizate din 4 în 4 ani, erau adevărate evenimente istorice la care participau toate Statele, de pe toate continentele, care prezentau, în pavilioane naționale, ultimele realizări ale tehnicii și științei. Noi, cei trei – Constantin Boboc, originar din județul Mehedinți și cunoscător al limbii italiene, Ștefan Străjescu, originar din Bucovina și cunoscător al limbii germane, și eu Șerban Milcoveanu, cunoscător al limbii franceze – ne-am cumpărat de la București bilete de călătorie cu trenul și cu vaporul, în circuit: Iugoslavia-Italia-Elveția-Franța-Germania-Cehoslovacia-Austria și Ungaria, cu întoarcere în țară pe Dunăre, cu vaporul. În deceniile interbelice funcționa Confederația Internațională Studențească, care acorda cazare în cămine studențești și masă la cantine studențești tuturor studenților de pe planeta Terra, la simpla prezentare a legitimației de student afiliat la organizația mondială. Nu știu cine sponsoriza imensa întreprindere, dar știu că în cele două luni de vară beneficiau zeci de mii de studenți din toate țările lumii.

Iată peripețiile noastre între 15 august și 20 septembrie 1937. Am plecat din București cu trenul. Noaptea ne-a apucat pe ruta dintre Severin și Timișoara. Cum era firesc, după Porțile de Fier am căutat să dormim. În gara Mehadia intră în compartimentul nostru o junâ și un june de origine maghiară, care se sărutau tot timpul. Pentru a fi discreți și politicoși, noi am stat cu spatele la ei, iar dumnealor au scos un pulverizator cu cloroform și ne-au transformat în bușteni adormiți. Ne-au luat absolut toți banii și ne-au lăsat numai actele de legitimare și de călătorie. Doar eu am mai rămas cu 600 de lei românești, aflați în buzunarul unei pijamale.

La Timișoara am avut de hotărât dacă să ne înapoiem la București sau să mergem mai departe, fără bani. A decis lozinca de la Congresul Național

Studențesc din aprilie 1936 de la Târgu Mureș: *„Toate soluțiile sunt înainte, niciodată înapoi"*. Poliția din gara Timișoara a înregistrat reclamația noastră, dar ne-a spus că este inutilă, întrucât hoții din tren nu pot fi stârpiți.

La Belgrad ne-am prezentat la Organizația Studențească locală, care ne-a dat găzduire și ospătare pentru o zi. Eu am stat în cameră cu un student croat, care toată noaptea, fără întrerupere, a tunat și a fulgerat contra Serbiei. Constantin Boboc a stat în cameră cu un student sârb, care toată noaptea, fără întrerupere, a tunat și a fulgerat împotriva Croației, iar Ștefan Străjescu a stat într-o cameră mai mare, cu un student croat și cu un student sârb care, fără întrerupere, au pus la cale toate lucrurile din Iugoslavia și l-au luat pe el, în calitate de român, să arbitreze.

La granița dintre Iugoslavia și Italia, vameșul italian a zâmbit la vederea pașapoartelor noastre și ne-a bătut pe umăr, adresându-ni-se cu expresia de „Frateli". La Milano ne-am dus la organizația studențească locală, unde am primit casă și masă pe patru zile, câte 12 bilete de troleibuz și opt bilete de intrare la muzee. Formidabil și neînchipuit ni s-a părut Domul din Milano, cu o acustică interioară atât de perfectă că nu i se putea găsi explicație. În tren, spre granița Elvețiană, în același compartiment cu noi se găseau doi muncitori italieni. Amândoi comuniști, amândoi dușmani de moarte ai lui Benito Mussolini și amândoi cu concepții internaționaliste. Ei susțineau că nu există națiuni și că nu există decât o singură omenire, fără diferențieri și fără granițe. Nu s-au declarat aderenții comunismului de la Moscova, dar s-au declarat adversari ai fascismului din Italia. Despre România nu știau absolut nimic, nici măcar despre Împăratul Traian și regele Decebal.

Nu-mi amintesc nimic despre trecerea pe teritoriul Elveției, în afară de curățenie, ordine și frumusețe. În gările din Italia se ofereau spre cumpărare niște balonașe de sticlă cu vin roșu, dar în gările din Elveția acestea nu existau.

Pe teritoriul Franței am călătorit ziua. Priveam pe fereastră și ne-am întristat văzând marele număr de proprietăți necultivate și părăsite. Un călător ne-a explicat că francezii sunt în grevă generală. Parisul ni s-a părut imens și complicat. Mergând pe jos, abia am găsit sediul Organizației studențești menționate pe legitimația noastră de student internațional. Ni s-a dat găzduire într-un cămin studențesc și ospătare la o cantină studențească pe 12 zile, dar fără niciun bilet de tramvai sau de muzeu. Așa că tot timpul am mers numai pe jos și la muzee am plătit din banul nostru, adică din cei 600 de lei pe care-i mai aveam eu de la București. Căminul și cantina studențească se aflau într-un cartier foarte depărtat, Saint Clou, și lângă noi erau Marile Uzine de Automobile Renault. În paranteză amintesc că aceste uzine erau proprietate de stat și că inginerul Renault era o personalitate egală în autoritate și competență cu ing. Nicolae Malaxa din București. La 24 August 1944 Parisul a fost eliberat de sub ocupația germană și comuniștii și-au început guvernarea cu luarea la bătaie a ing. Renault; l-au bătut cu rângile până l-au omorât, în timpul anchetei de la poliție. Vinovăția lui era că, sub ocupația Germană, nu închisese uzina și că nu-i lăsase să moară de foame pe cei 20.000 de muncitori. La cantina studențească ne-am împrietenit cu studenți francezi, extraordinar de inteligenți, de simpatici și de prietenoși. Aflând că suntem români, ne-au cerut imediat să le spunem ce știm despre Legiunea Arhanghelul Mihail. Privitor la uniforma, salutul și simbolurile legionare, comentau cum că ar fi fost luate din antichitate, în special de la egipteni. Noi nu prea am înțeles ce gândeau, dar ei erau foarte convinși că sunt pe explicația cea adevărată.

Ajunși la Paris, ne-am dus la Ambasada Română pentru a spune cum am fost furați de hoți în tren, cu rugămintea să fie înștiințat tatăl meu, Jean Milcoveanu, mare proprietar din comuna Milcov, județul Olt, pentru a ne trimite telegrafic bani. Mi se părea a fi ceva firesc și credeam că ajutarea românilor din străinătate făcea parte din misiunea Ambasadelor noastre.

Ne-a primit un diplomat Papudof, înalt, slab și brunet. Ne-a ascultat cu atenție și ne-a spus că problemele de acest gen erau rezolvate în altă cameră, de un diplomat

Gheorghiu. I-am mulțumit și am plecat din cameră, salutând respectuos. În holul Ambasadei am găsit ușa unde pe o tăbliță era scris Consilier Gheorghiu, am bătut la ușă și am intrat în cameră cu un salut tot atât de respectuos. Consilierul Gheorghiu, așezat la un birou, părea un sfinx fără expresie. Când am ajuns în mijlocul camerei, a apăsat pe un buton și din uși laterale au invadat șase atleți care ne-au legat cu mâinile la spate și în nici 30 de secunde ne-au azvârlit în stradă cu câte o lovitură de bocanc în spate. Unul dintre ei ne-a avertizat: „Niciodată să nu mai călcați pe această stradă". În timp ce ni se legau mâinile la spate, Consilierul de ambasadă Gheorghiu rânjea, cu satisfacția că reușise în misiunea lui de diplomat.

Scopul vizitei noastre la Paris era Expoziția Internațională. Peste 100 de pavilioane naționale, care de care mai bogate în exponente și mai frumoase în aranjamente.

Demn de dispreț, pavilionul sovietic și, imediat după el, pavilionul românesc. La pavilionul sovietic, o imensă statuie a lui Stalin și pe pereți, grafice după grafice și statistici după statistici, care de care mai înșelătoare. La pavilionul românesc, o uriașă statuie a regelui Carol al II-lea și pe pereți, grafice după grafice și statistici după statistici, care de care mai înșelătoare. La pavilionul sovietic era expus un autoturism marca Ziss, iar la pavilionul românesc, un restaurant cu mâncăruri etichetate după provincii și cu un taraf de lăutari asurzitori.

Minunea minunilor era pavilionul german, cu o bogăție imensă de exponate industriale de ultimă generație și absolut nicio statistică și niciun grafic. În fundul pavilionului, un stand cu televizoare, tocmai inventate atunci, în august 1937, de știința și tehnica germană. Un inginer sau un tehnician german solicita publicul să opteze pentru unul din multele orașe ale Germaniei. Apăsa pe câte un buton și pe ecranul respectivului televizor apăreau, după comandă, scene din Berlin, Hamburg, Bonn, Dresda și din alte orașe. Publicul de toate naționalitățile era fascinat și entuziamat de puterea de creație, de inteligența și de sârguința nemților. Noi cei trei studenți bucureșteni am fost primii români care am văzut funcționarea Televiziunii. Singura fotografie aflată în imensul pavilion german avea dimensiunile unei cărți poștale, era așezată la poarta de ieșire din pavilion și-l arăta pe Hitler în costum civil.

Nu evoc în prezentul text vizitarea celebrului muzeu Louvru și vizionarea inegalabilului tablou al Mona Lisei de Leonardo da Vinci (1452-1519). Scopul memoriilor nu sunt cele mici, de interes personal, ci cele mari, de interes social și, mai ales, este înarmarea posterității cu învățămintele trase din experiențele trăite.

La granița dintre Franța și Germania am asistat la un eveniment îndreptățit a fi memorat. În vagon cu noi erau 20 de muncitori cehi care lucraseră ani de zile în minele de cărbuni din Franța și care acum se întorceau la familiile lor din Cehoslovacia, încărcați de bani și de cadouri. Vameșii germani nici nu s-au uitat la pașapoartele și la bagajele noastre, în schimb i-au percheziționat – cum se zice, la piele – pe cei 20 de muncitori cehi. Ceea ce ne-a impresionat a fost că totul s-a petrecut în totală tăcere și că n-au pronunțat niciun cuvânt, nici vameșii germani, nici muncitorii cehi.

Sărind peste timp, amintesc că evenimentul s-a repetat exact la fel la granița dintre Germania și Cehoslovacia. Vameșii cehi nici nu s-au uitat la pașapoartele și bagajele noastre, în schimb i-au percheziționat, tot la piele, pe toți cei cu pașaport german din vagon. Europa are contradicții cărora viitorul trebuie să le găsească rezolvarea: antagonismul anglo-irlandez, antagonismul franco-german, antagonismul germano-ceh, antagonismul ungaro-român și antagonismul ruso-român. Cei mai mari oameni politici ai secolului XX au fost generalul Charles de Gaulle (1870-1970) și cancelarul Konrad Adenauer (1876-1967), care au rezolvat definitiv antagonismul franco-german.

Pe teritoriul Germaniei nu ne-am putut adresa, pentru cazare și masă, niciunei organizații studențești. Și aceasta, pentru că în legitimațiile noastre, tipărite în limba

franceză, nu era menționată nicio adresă a vreunei organizații studențești germane. Prin urmare, pe teritoriul Germaniei devenită al III-lea Reich am dormit în tren și am cumpărat cornuri cu ultimii bani. În gara Stuttgart s-au suit în vagonul nostru niște tineri cu uniformă, decorații și steaguri național-socialiste, cu svastică. La întrebarea noastră n-au vrut în niciun fel să ne răspundă și atunci am hotărât să ne luăm după ei. Ei au coborât la Nürnberg și, la coborâre, am constatat că gara și străzile erau pline de delegații național-socialiste similare. Era ziua de 13 septembrie 1937 și în Nürnberg, avea loc Congresul pe țară al Partidului Național Socialist. Din gară am pornit pe jos spre centrul orașului, curioși să vedem ce urmează să se întâmple. Deodată auzim ovații și aplauze generale și vedem, înaintând cu mică viteză, un automobil fără capotă. În spatele șoferului, stăteau în picioare, cu brațul întins drept salut continuu, Adolf Hitler în dreapta și Rudolf Hess (1894-1987) în stânga. Menționez încă o dată că ovațiile și aplauzele publicului de pe trotuare erau formidabile.

Noi cei trei studenți români nu aplaudam și nu ovaționam, întrucât eram paralizați de surpriză, uimire și fascinație. După trecerea automobilului cu Hitler și cu Hess, suntem bătuți pe umăr de un civil. „Abia acum m-am lămurit ce este cu voi. Vă urmăresc din gară." Civilul era de la Poliția Secretă Politică; ne-a cerut pașapoartele și s-a declarat mulțumit cu explicațiile noastre. În final, ne-a invitat la restaurant, la o bere bavareză. Am refuzat invitația, spunându-i că nu mai aveam niciun ban asupra noastră. Dânsul a spus: „Nu-i nimic. Vă invit eu."

În cele 15 minute de companie la masă, nu ne-a pus nicio întrebare despre România, Garda de Fier – *die Eisengarde* sau despre călătoria noastră. În schimb, ne-a spus ceva extrem de prețios și reproduc cuvânt cu cuvânt: „La 30 ianuarie 1933, l-am ridicat pe Führer la funcția de Cancelar în baza promisiunii sale publice că până în trei ani face război și anulează Tratatul de la Versailles. Sunt patru ani de atunci și, pentru că nu se ține de promisiune, vom găsi altă soluție și îl vom înlocui la Cancelariat."

În mod evident, ne-a spus aceste două fraze pentru a le transmite în România și pentru a ști toată lumea că al Doilea Război Mondial, voit de întreg poporul german, era inevitabil, dacă nu se anula de la sine Tratatul de la Versailles. Așa cum s-au desfășurat lucrurile în continuare, nu este exclusă versiunea explicativă cum că Hitler n-a vrut război în vest, cu anglo-francezii, ci a vrut război numai în est, cu rușii. Această strategie a lui Hitler nu a fost realistă, întrucât a ignorat două lucruri imense: a) teama industriei engleze de concurența industriei germane, stăpână pe materiile prime din Rusia și b) atotputernicia absolută a iudaismului mondial în francmasonerie și prin aceasta, în America. În afară de cele de mai sus, n-am mai văzut nimic din Congresul Național Socialist de la Nürnberg. Atât cât am putut vedea, cel de-al III-lea Reich era o societate foarte complicată și germanii, un popor foarte serios și mereu tăcut.

Din Germania am trecut în Cehoslovacia și apoi, în aceeași zi, am trecut în Austria. Ca atare, nu putem relata prea multe despre societatea cehoslovacă. La Viena ne-am adresat organizației studențești locale și ni s-au dat gratuit cazare și masă pentru 24 de ore. Nu știu dacă erau evrei sau austrieci, dar toți conducătorii acestei organizații studențești erau antinațional-socialiști cu ură și cu înverșunare. Ne găseam în a treia decadă a lui 1937 și Viena părea în pragul războiului civil. Mai puțin de șase luni mai târziu, la 12 martie 1938, Germania a invadat Austria și Hitler a intrat triumfător în Viena.

Din Austria am trecut în Ungaria și, la Budapesta, întâlnirea noastră cu Organizațiile Studențești Maghiare a fost foarte spectaculoasă. Am fost rugați să revenim după patru ore și am fost primiți în mod supraprotocolar de o comisie cu 10 conducători, care s-au ridicat cu toții în picioare când am intrat în respectiva sală. Președintele acestei comisii ne-a întrebat în ce limbă doream să se desfășoare discuția. Noi nu am dat niciun răspuns și el a decis: „Vom discuta în limba

franceză, pentru că dumneavoastră, românii, îi iubiți pe francezi". A doua întrebare pe care ne-a pus-o în limba lui Molière a fost: „Cu câte zile onorează călătoria dvs. teritoriul Ungariei?" Noi am răspuns că ne supuneam celor ce vor decide dânșii. Această comisie cu 10 lideri ai studențimii maghiare ne-a făcut un program de vizite la muzee, la lacul Balaton și pe insula Margareta și ne-a dat casă, masă și bilete de tramvai pentru 4 zile. Milano avea troleibuze, dar Budapesta nu avea decât tramvaie, și acestea mai degrabă modeste, decât luxoase.

În mod evident, politica organizațiilor studențești maghiare era de a ne copleși cu gradul lor de amabilitate, cu gradul de civilizație și cu gradul de politețe al Ungariei față de dușmanul ereditar, România. Nu știu cât de sinceri erau acești lideri ai studențimii maghiare, dar știu că erau mari diplomați și că vorbeau fluent limba franceză. Aceeași politică, de a-și dovedi cu ostentație superioritatea prin civilizație și politețe, am întâlnit-o la marele om politic și marele patriot maghiar ing. Iosif Dudas, co-deținut cu noi, în anii 1952-1953, în celula 8 secretă din închisoarea Jilava.

De la Budapesta, aveam bilet de călătorie cu vaporul pe Dunăre. În cele 48 de ore ale călătoriei n-am avut niciun ban de mâncare. Norocul nostru a fost că ne-am împrietenit cu doi studenți bulgari care coborau în portul Ruse și care ne-au invitat să împărțim cu ei niște niște merinde reci. Unul dintre studenții bulgari era ultra supranaționalist și timp de 48 de ore n-a făcut decât să tune și să fulgere împotriva României care „a furat Dobrogea". În concepția lui, toate problemele de viață ale Bulgariei urmau să se rezolve și să se instaleze paradisul pe pământ doar atunci când Dobrogea avea să treacă de la România la Bulgaria. Celălalt bulgar, care se numea Dancov și era student la Facultatea de Drept din Paris, ne-a spus despre colegul lui că este un „fanatic incurabil și netratabil" și că adevărata Bulgarie democrată este pro-occidentală și anticomunistă și că nu vrea decât cooperare loială cu România.

Ne-am întors cu trenul la București și ne-am dus la Prefectura Poliției Capitalei să ne interesăm dacă fuseseră prinși hoții care, în tren, înainte de Timișoara, ne cloroformizaseră și ne jefuiseră. Ne-a primit în audiență faimosul comisar de poliție Ionel Dumitrescu, care la auzul reclamației noastre s-a pornit pe hohote de râs. În concepția lui, România era plină de hoți și vinovăția nu era a hoților, ci a victimelor, care-i încurajau prin naivitatea și credulitatea lor. El ne-a spus că România are nevoie de alte legi, care vor veni mai curând sau mai târziu.

Al treilea eveniment din toamna lui 1937. O mică informație pregătitoare. În epoca interbelică, studențimea medicinistă din București a avut două organizații care, până la președinția mea din 1936-1938, au fost oarecum antagoniste. Prima organizație a fost Societatea Studenților în Medicină, cu sediul în Bd. Schitu Măgureanu nr. 2 și cu program naționalist fără democrație. A doua organizație era Asociația Internilor de Spital, cu sediul la Spitalul Colțea și cu program democratic fără naționalism.

Cu program democrat pe lângă program naționalist, în 1935-1936, am devenit președintele Societății Studenților în Medicină, având 116 voturi în plus față de lista adversă, care nu se definise drept democrată sau dictatorială. Cu program naționalist pe lângă program democrat, în 1936-1937, am devenit președintele Asociației Internilor de Spital, cu 101 voturi în plus față de lista adversă susținută de Poliție, Masonerie și Comunism.

Diferența dintre cele două organizații era pe mai multe planuri, dar în special pe planul audienței în lumea medicilor practicieni din București. În ianuarie 1936, Societatea Studenților în Medicină a organizat Balul Medicinii la Cercul Militar din București, cu 1.000 de participanți din lumea medicilor practicieni din București.

La acest bal al „Elitei Medicale" a avut loc un mic incident care merită a fi consemnat. Controlorul de la intrare m-a anunțat că un ofițer în uniformă de gală, însoțit de două splendide domnișoare, solicita să intre la bal fără plată de bilet.

M-am dus la poartă și l-am recunoscut pe lt. Duport, care în martie 1935 venise cu Institutul Medico-Militar să spargă greva studențească, organizată de Societatea Studenților în Medicină ca protest împotriva nostrificării de către Statul Român a unor diplome „*Bon pour l'Orient*" fabricate de facultăți particulare din Italia, Franța, Belgia și Austria. La somația delegatului nostru Gh. Mânac, studenții elevi ofițeri rupseseră rândurile și locotenentul Duport rămăsese singur în stradă, urlând împotriva studenților civili și etichetându-i drept „rebeli" și „dușmani ai statului". Recunoscându-l acum, la Balul Elitei Medicale, am decis ca cele două splendide domnișoare să intre gratuit, ca invitate ale Medicinii, iar „dumneavoastră să plătiți biletul de intrare, dacă nu aveți delegație oficială din partea Ministerului Apărării Naționale".

Acum, în noiembrie 1937, era convocat în Amfiteatrul cel mare al Spitalului Colțea Congresul profesional anual al Asociației Internilor de Spital. Mai întâi o explicație.

Alegerile din martie 1936 pentru noul Comitet al Asociației Internilor de Spital nu fuseseră lipsite de peripeții, aproape de scandal. S-au înfruntat curentul care voia numai activitate profesională și curentul care, în plus, voia prezență civică și activitate politică. Cum curentul pro-legionar era în ascensiune pe plan național, s-a pus la cale, drept piedică, încercarea de a pune mâna pe Asociația Internilor de Spital. Creierul gânditor și mâna operatoare era internul de spital Oprea Mihăiță-Primejdie. Niciodată nu s-a putut afla dacă făcea parte din Poliția Secretă sau din PC. Pe afișul care-l prezenta pe candidatul la președinție era un membru PNȚ, viitorul chirurg Băluță Dumitrescu, iar ca vicepreședinte figura viitorul Premiu Nobel George Emil Palade. Fapt concret și dovedit este că cel care a făcut propagandă pentru această listă de candidați a fost un evreu cu multă popularitate, dr. Zalman Iacnov, viitor profesor de anatomie descriptivă. Lista lor a obținut 51 de voturi, în timp ce lista noastră a legionarilor a obținut 152 de voturi. Activitatea profesională a acestei Asociații a constat din ședințe săptămânale de referate și invitarea de conferențiari, o dată pe lună, în marele Amfiteatru de la Spitalul Colțea. Comitetul nostru legionar era alcătuit din viitorul reumatolog dr. Dan Crivăț ca vicepreședinte, internul John Georgescu ca secretar general, viitorul oftalmolog dr. Darius Dobrovicescu ca trezorier, viitorul chirurg dr. Petre Bubu ca secretar științific și persoana mea ca președinte. La aceste alegeri din februarie 1936 jumătate din cei afiliați masoneriei au votat cu lista noastră, iar cealaltă jumătate a votat cu lista adversă.

Momentul culminant al Asociației a fost noiembrie 1937 și, la calificativul de reușită, mai poate fi adăugat cel de magnific. Congresul s-a desfășurat timp de 3 zile, cu comunicări în ambele ședințe – înainte și după prânz. Prima zi a Congresului a avut ca temă generală „Politica Medico-Sanitară a României" și a fost prezidată de Prof. dr. Daniel Danielopolu (1884-1955). Ziua a doua a Congresului a avut ca temă principală „Clinica Medico-Chirurgicală" și a avut ca președinte pe Prof. dr. N. Gh. Lupu (1884-1966). A treia zi a fost consacrată „Medicinii Sociale" și a fost prezidată de Prof. dr. Petre Tomescu (1890-1975).

Am avut onoarea să prezint, în ziua a doua a Congresului, o comunicare de 20 minute despre „*Teoria Raționamentului Diagnostic*". Consultația medicală de calitate are drept scop o comunicare cordială dintre medic și bolnav și începe cu un dublu transfer psihologic. Medicul arată înțelegere pentru suferința bolnavului și dragoste pentru acesta, iar bolnavul răspunde cu acordarea încrederii și cu cooperare la reușita consultației medicale. Raționamentul diagnosticant se desfășoară în trei etape și are drept scop stabilirea unui diagnostic în același timp just, complet și oportun. În prima etapă, se adună simptomele subiective raportate de bolnav și simptomele obiective găsite prin examinare de către medic. Rezultatul total se numește inventarul morbis al respectivului bolnav, la respectiva dată. În a doua etapă a raționamentului, medicul mobilizează din memoria sa profesională, pe cât posibil, toate ipotezele diagnostice care prezintă asemănare.

Memoria profesională a medicului – **patoteca**, cum am numit-o pentru prima dată atunci, în 1937 – este alcătuită din ceea ce a învățat la facultate, ce a învățat de la profesor, precum și ce a învățat din practica personală, din tratate și reviste. În a treia etapă a raționamentului diagnostic, se operează comparații succesive între inventarul morbid al respectivului bolnav și imaginile de boli aduse ca ipoteze din patoteca medicului. Ce nu se potrivește este diagnosticul diferențial și se elimină, iar ceea ce se potrivește este diagnosticul pozitiv al respectivei stări de boală. În practica medicală nu sunt boli, ci sunt bolnavi, fiecare cu boala pentru care este consultat plus starea de co-afectare a suferințelor secundare și a antecedentelor în activitate.

După stabilirea diagnosticului just, complet și oportun, urmează conceperea și aplicarea tratamentului care să vindece starea de boală și să restaureze starea de sănătate. Tratamentul nu are condiția de eficiență, dar are condiția de raționalitate și el trebuie să fie aplicat cu toate mijloacele terapeutice, simultan, și în același timp, trebuie adaptat la particularitatea de sensibilitate și de reactivitate a respectivului bolnav. Această teorie a raționamentului diagnostic n-am citit-o în nicio carte franceză, germană sau engleză, ci am învățat-o direct și personal de la dr. Sergiu Stoicescu (1897-1970) în anul 1932, la Spitalul Filantropia, și de la Prof. dr. Ion Nanu-Muscel (1862-1938) în anul 1933, la Spitalul Colțea.

Două mici destăinuiri.

Ziua a doua a Congresului era prezidată de Prof. dr. N. Gh. Lupu și cred că atunci, în noiembrie 1937, am intrat cu prețuire în conștiința sa profesorală, fapt pentru care, în vara lui 1940, mi-a acordat încrederea de a fi asistent universitar la Clinica Medicală din Spitalul Colentina.

La ședințele Congresului, de dimineață până seara, a asistat Prof. dr. Iacob Iacobovici (1879-1959), despre care se știa sau se credea că este eminența cenușie a Forțelor Oculte din România pe linie de medicină. La ieșirea din Amfiteatru, dânsul a spus către adjunctul său, dr. Constantin Trocmaier (1906-1940): „Dintre toți legionarii, Milcoveanu este cel mai primejdios, pentru că este inteligent și cult".

Participanți la Congres au fost câteva sute de medici practicieni și aproape 10 profesori universitari, printre care marele savant Prof. dr. I.T. Niculescu, titularul Catedrei de Histologie, și Prof. dr. Dimitrie Manolescu, titularul catedrei de Oftalmologie.

Un rezumat al celor trei zile de rapoarte și comunicări a fost redactat cu comentarii personale de către ilustrul dr. Ion Basgan și a fost publicat la loc de cinste în revista „Mișcarea Medicală Română" a mult ilustrului și inegalabilului altruist Prof. dr. Mihail Cănciulescu din Craiova.

Acest Congres – magnific, cum am spus – a fost umbrit de un incident regretabil, care s-a datorat mai mult neînțelegerii, decât răutății. Luând cuvântul la discuții, Prof. dr. I.T. Niculescu a dezvoltat teza numită de dânsul „Majestatea sa Inteligența și Majestatea sa Munca". Din public s-a ridicat viitorul doctor Paul Craja, care a susținut teza că înainte de muncă este „Majestatea sa Devotamentul". A urmat un schimb de cuvinte; mai mult invective decât noțiuni, întrucât nici internul Paul Craja nu l-a înțeles pe Prof. dr. I.T. Niculescu și nici Prof. dr. I.T. Niculescu nu l-a înțeles pe internul Paul Craja. Conflictul s-a oprit când eu, așezat lângă Prof. dr. Daniel Danielopolu la masa prezidențială, am luat cuvântul și i-am cerut iertare Prof. dr. I.T. Niculescu pentru invectivele primite.

La încheierea Congresului, Prof. dr. Dimitrie Manolescu a făcut remarca: „*A apărut în România o nouă generație de tineri intelectuali care cred cu sinceritate și tenacitate în ideile care sunt convingeri*".

Al patrulea eveniment din toamna lui 1937. Este vorba de serviciul militar obligatoriu care, în vechea și adevărata Românie, constituia pentru orișicare tânăr

onoarea supremă și dovada concretă că are o Patrie, pe care o servește și pe care o apără. La epoca aceea, serviciul militar obligatoriu era de doi ani pentru cei fără studii universitare și de un an pentru cei cu studii universitare. Pentru noi medicii, serviciul militar obligatoriu însemna două luni de școală intensă, la Institutul Medico-Militar din București, și 10 luni la dispoziția Ministerului Sănătății Publice, pentru activitate antiepidemică. În anii aceia, 1938-1939, Ministrul Sănătății Publice, general medic Nicolae Marinescu, ne-a utilizat pe noi, medicii care făceam stagiul militar, la operațiunea „Cruciada anti-tifos exantematic din Basarabia și Bucovina". Voi reveni asupra acestei activități.

Acum, să relatez despre cele două luni – octombrie și noiembrie 1937 – de școală intensă la Institutul Medico-Militar din București, comandat de col. medic dr. Mihail Capitanovici. Amintesc că i-am avut ca profesori pe mr. dr. Dumitru Novic pentru asistența medico-sanitară la nivel de regiment și batalion, pe cpt. dr. Iancu Balaban pentru gazele de luptă – mai exact, arma aero-toxică, și pe mr. dr. Munteanu pentru asistența antiepidemică. Aici relatez numai două episoade care, evident, au dreptul de a fi păstrate în memorie.

Întâi – octombrie 1937. În sala cea mare a Institutului Medico-Militar ne găseam circa 800 de medici. Jumătate eram absolvenți ai facultăților de Medicină din țară: București, Iași și Cluj, iar cealaltă jumătate, absolvenți ai unor mici facultăți de medicină din străinătate: Italia, Franța, Belgia și Austria. Nu ne cunoșteam între noi și, după figură, mai mult de jumătate păreau a fi evrei. Comandantul Institutului, col. dr. Mihail Capitanovici, ne anunță că școala va începe peste două ore și că, până atunci, noi între noi, fără amestecul autorităților, să ne alegem prin vot un șef al promoției. În grupul unde mă găseam cu colegii din București vine un medic absolvent de la Cluj și ne spune: „Evreii comuniști au decis să-l propunem pe colegul nostru de la Cluj dr. Constantin Arsene, care din punct de vedere politic are idei și comportament de stânga. Voi, bucureștenii, luați inițiativa și lansați o propunere cu idei și comportament de dreapta."

Colegii mei dr. Petre Bubu, dr. Dan Crivăț, dr. John Georgescu și dr. Caesar Popescu m-au ales pe mine să ridic steagul și să strig adunarea. M-am ridicat pe o bancă și am strigat către cei 800 de medici prezenți: „Cine este de acord cu mine, să vină aici și să cântăm cu toții *Ștefan Vodă al Moldovei*". Instantaneu, s-au adunat în jurul meu vreo treizeci-patruzeci de colegi și cu toții am cântat de mai multe ori *Ștefan Vodă al Moldovei* și *Sfântă tinerețe legionară*. S-a trecut, prin ridicarea mâinii, la votarea celui care să fie șeful promoției și exponentul cursanților față de conducerea Institutului. Numărătoarea voturilor s-a desfășurat în perfectă ordine: eu am obținut 403 voturi, iar dr. C. Arsene, 397 voturi. După câte am apreciat, fără a fi siguri, toți evreii au votat cu dr. C. Arsene și toți românii au votat cu mine. Din câte am aflat, colegii unguri, ucrainieni, sârbi și bulgari au votat cu mine și, prin urmare, împotriva comunismului.

După festivitatea de deschidere și anunțarea programului, au început cursurile pe specialități. Primul curs a fost de tactică și strategie militară, centrat pe apărarea independenței și a granițelor. Un colonel de la Marele Stat Major ne-a prezentat sistemul de apărare a României în eventualitatea unor atacuri armate din sud, din vest și din est. Despre apărarea granței pe Dunăre s-a păstrat tăcerea. Idem, s-a păstrat tăcere cu privire la apărarea granței de vest. Cât despre apărarea granței de est, colonelul de la Marele Stat Major a spus că fluviul Nistru este o graniță fortificată de natură, care favorizează apărarea României. Treimea inferioară a Nistrului este atât de largă, încât nu poate fi escaladată decât în ambarcațiuni ușor de mitraliat de pe malul românesc. Treimea mijlocie a Nistrului are malul românesc mai ridicat cu 30-40 m față de malul rusesc și, astfel, eventualul agresor trebuie să urce sub ploaia de gloanțe trase de sus în jos. Treimea nordică a Nistrului are malul românesc uscat și

tare, iar malul rusesc este mlăştinos şi slab pe o adâncime de 10-15 km, astfel că tunurile de pe malul românesc pot face trageri de interdicţie, în timp ce pe malul rusesc din est tunurile şi camioanele se înfundă şi se imobilizează în noroi.

În timpul expunerii, s-a păstrat tăcerea când s-a vorbit de eventualele atacuri dinspre sud, din Bulgaria, şi dinspre vest, din Ungaria, şi a început un zgomot neîntrerupt, prin vorbire continuă şi prin târşâitul ghetelor pe podea, atunci când colonelul de la Marele Stat Major a expus apărarea României faţă de un eventual atac invadator al Uniunii Sovietice. De două ori colonelul a cerut linişte, dar vorbirea şi târşâitul tălpilor au continuat. La ultima încercare de a face linişte, colonelul a spus „Dar vă interesează apărarea militară a României" şi prompt, din fundul sălii, dr. C. Arsene i-a strigat: „Nu ne interesează, d-le colonel". A urmat un vacarm între români şi evrei şi eu, exponentul promoţiei, m-am ridicat şi am spus: „Pe noi românii ne interesează şi vă rugăm, domnule colonel, să continuaţi cursul". Colonelul însă era atât de indignat, încât a părăsit sala şi s-a dus să raporteze conducerii. După 10 minute a venit col. dr. Mihail Căpitanovici, care ne-a cerut să fim disciplinaţi şi a stat în sală, asistând la continuarea şi terminarea lecţiei de tactică şi strategie militară.

Tragedia Armatei române sub comanda regelui Carol al II-lea şi, în continuare, sub comanda mareşalului Antonescu, a fost că s-a văzut obligată să extermine Mişcarea Legionară şi, în schimb, să protejeze partidul comunist, propriul ei duşman de moarte. Această contradicţie între concepţia şi comportamentul Armatei Române însă nu are analiză explicativă şi necesită a fi lămurită de istoriografie. Contradicţia este semnalată de profesorul Victor Isac din Deva, în cartea sa despre *Mişcarea Legionară*, dar el nu o explică decât prin disciplina de baionetă oarbă.

Al doilea lucru demn de memorat este ce ni s-a întâmplat pe câmpul de instrucţie militară. Cursul de instrucţie militară ne-a fost predat de celebrul lt. Duport, care se comporta precum împăratul Bonaparte pe câmpul de luptă. Era noiembrie, cu frig şi ploaie. Lt. Duport ne-a scos pe toţi pe un câmp cu noroi şi mlaştini şi ne-a pus să alergăm, în frunte cu el, în direcţia din care „venea inamicul". Fiecare din noi avea la uniformă câte o mică baionetă care înlocuia arma de foc. După ce am alergat câteva sute de metri, lt. Duport a strigat cu glas de general comandant: „Inamicul, la 200 m în faţa noastră. Culcat pe burtă şi arma la ochi. Foc direct pe ţintă."

Terenul era o mlaştină şi vreo câteva sute de cursanţi am refuzat să ne culcăm pe burtă şi doar am pus mica baionetă la ochi, drept puşcă. Lt. Duport a declarat instrucţia terminată cu plecarea acasă a celor care se orizontalizaseră în mlaştină, iar pe noi, care rămăseserăm în picioare, ne-a declarat arestaţi pentru refuz de execuţie în faţa inamicului şi ne-a ameninţat cu Curtea Marţială în timp de război. Noi, vinovaţii, n-am protestat şi am aşteptat sentinţa de condamnare. Evident, nu este nimic de comentat. Aşa este războiul şi aşa este armata.

Al cincilea eveniment din toamna lui 1937 şi, pentru mine, cel mai important dintre cele relatate. Este vorba de cunoaşterea şi de încadrarea în Gruparea Axa de sub comanda ilustrului şi nemuritorului Mihail Polihroniade. Dacă legionarii lui Codreanu, dinainte de 1939, au fost cei mai buni dintre cei foarte buni ai Naţiunii din acea epocă, tot atât de evident este că Gruparea Axa a fost elita elitelor, nu numai din structura Mişcării Legionare, dar şi din substanţa eroicului Tineret Universitar al României interbelice. Să amintesc un mic fapt. În 1925-1926, iudaismul mondial a vrut să elimine tineretul universitar român din Confederaţia Internaţională Studenţească. Aceasta, datorită cuvântului „Creştin" din titulatura Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români. Atunci a venit de la Paris la Bucureşti o delegaţie de la Action Française, organizaţie sub conducerea celei mai lucide inteligenţe a geniului francez din secolul XX: Charles Maurras (1868-1952). În numele Franţei şi din partea lui Charles Maurras, respectiva delegaţie a spus în Aula Universităţii

Bucureşti: „Marele tezaur al României este Tineretul Universitar, unic în lume: patriot, creştin, naţionalist, regalist, anticomunist şi antisocialist." Aplauzele şi ovaţiile nu se mai terminau şi au fost atât de intense, încât intendentul Universităţii a început să ţipe: „Opriţi-vă, că tavanul este gata să cadă pe voi."

Aceasta se petrecuse în anul 1925-1926, în timpul guvernării lui Ionel I.C. Brătianu (1864-1927) şi apoi a mareşalului Alexandru Averescu (1859-1938). Acum, în 1937, lucrurile erau încă mai ample şi mai avansate. Mişcarea Legionară avea patru centre de activitate intelectuală şi patru laboratoare de cercetare ştiinţifică. La Cernăuţi era Catedra de Sociologie şi Etică, condusă de prof. Traian Brăileanu, care edita revista „Însemnări Sociologice" şi revista „Iconar" şi care recomanda continuarea democraţiei prin transformarea Senatului într-o Adunare Corporatistă a Patronilor şi a Muncitorilor. La Cluj-Napoca era Institutul de Igienă condus de Prof. dr. Iuliu Moldovanu, dr.Octavian Comşa şi de sociologul Iordache Făcăoaru şi care propunea completarea democraţiei cu biopolitica. Deschid o paranteză pentru a preciza că Medicina profilactică are două discipline: sociopolitica, care pune accentul pe acumularea cantitativă, şi biopolitica, care pune accentul pe selecţia calitativă.

La Bucureşti, Mişcarea Legionară avea două centre de activitate intelectuală şi de creaţie ideologică. Primul se întrunea o dată pe lună, la sediul din str.Gutenberg nr.3, şi funcţiona sub conducerea ing. Gh. Clime numai cu şefii de cuiburi legionare din cele 6 sectoare ale Bucureştiului. Eu am participat în mod neregulat, ca adjunct al şefului meu direct: ilustrul şi nemuritorul George Furdui (1910-1939). Al doilea Centru de activitate intelectuală şi laborator de creaţie ideologică era „Gruparea Axa" care, sub conducerea ilustrului şi nemuritorului Mihail Polihroniade (1907-1939), avea şedinţe săptămânale în strada Argentina nr. 44, la etaj.

De la început, eu am fost simplu membru în cuibul legionar al lui George Furdui. În noiembrie 1936, George Furdui a plecat din Bucureşti să-şi satisfacă serviciul militar obligatoriu, în cadrul Diviziei 7 din Roman. Ne-am sfătuit cu avocatul Nicolae Constantinescu şi cu istoricul Horia I. Ursu şi am ajuns la hotărârea să ne încadrăm cuibul în familia de cuiburi a Grupării Axa de sub conducerea lui Mihail Polihroniade. La această hotărâre am ajuns duşi de setea de adevăr şi de foamea de cultură, întrucât Mihail Polihroniade era unanim recunoscut drept directorul de conştiinţă al tineretului universitar din România interbelică.

Imediat după Primul Război Mondial s-au constituit, spontan, două curente: „Gândirea", al celor mai în vârstă, sub conducerea profesorului Nichifor Crainic (1889-1972), şi „Criterion", al intelectualilor tineri, după modelul lui Socrate din antichitate. Acest din urmă curent cultiva dialectica, pe lângă logică şi scotea Adevărul din discuţii libere şi din confruntări sincere. După câţiva ani de activitate, intelectualii de stânga nu s-au mai putut înţelege cu intelectualii de dreapta şi astfel s-au despărţit definitiv. Comuniştii, socialiştii, anarhiştii şi francmasonii au rămas în continuare cu vechea titulatură de „Criterion", sub conducerea lui Petre Comarnescu, evreu botezat şi cu faimă de homosexual. Iar intelectualii de dreapta, în frunte cu Mihail Polihroniade, Alexandru-Cristian Tell, Vladimir Dumitrescu, Vasile Marin, Constantin Mănţăluţă şi Ioan Victor Vojen au fondat „Gruparea Axa", editând o revistă săptămânală cu acelaşi nume de „Axa". În limba greacă, *axa* înseamnă *valoare*, deci definiţia dată de scopul urmărit şi nu de mijlocul utilizat, cum este *criterion*. Până în 1931, gruparea Axa a activat independent şi liber, fără nicio afiliere politică. În ianuarie 1931, în martie 1932 şi în decembrie 1933 au avut loc ilegalizările Mişcării Legionare şi arestarea lui Coneliu Zelea Codreanu. Aceste trei acte de ilegalitate anticonstituţională au făcut ca Gruparea Axa, în totalitate, fără nicio excepţie, să se alăture şi să se încadreze protestatar în Mişcarea Legionară.

Să evoc cum i-am cunoscut eu pe şefii de la Axa. La începutul lui 1930, am fost căutat de un emisar care, în numele lui Petre Comarnescu, m-a invitat să mă încadrez în gruparea Criterion de pe str. Barbu Catargiu – astăzi str. Mihail Mora. Petre Comarnescu obţinuse evidenţa premianţilor de la Colegiul Sf. Sava şi, în baza acesteia, lansase invitaţiile de afiliere. La intrare m-a primit chiar Petre Comarnescu, cu laude peste laude de la foştii mei profesori de la Colegiul Sf. Sava. După ce mi-am scos paltonul, a zărit la butoniera hainei insigna cu S.C., adică „Student Creştin". Dintr-o dată, din ultra-politicos a devenit ultra-furios şi m-a dat afară din casă, cu epitetul de „Student Cretin". Câteva luni mai târziu, în Aula Fundaţiei regele Carol I cel Înţelept, a avut loc o şedinţă de analiză politică, sub preşedinţia profesorului Constantin Rădulescu Motru (1868-1957). Tema în dezbatere era prezentarea şi confruntarea tuturor ideologiilor atunci contemporane: naţionalism, etnicism, narodnicism, semănătorism, junimism, monarhism, republicanism, socialism, sindicalism, comunism, anarhism şi misticism.

Fiecare ideologie era prezentată cât se poate de obiectiv şi cât se poate de complet de către un analist, apoi urmau aprecierile profesorului Constantin Rădulescu-Motru. De la început, am sesizat că nu se vorbeşte nimic despre iudaism şi despre masonerie.

Discuţia s-a prelungit timp de patru şedinţe săptămânale şi la toate şedinţele au participat mii de persoane, cu manifestări zgomotoase.

Comunismul a fost prezentat şi analizat de către Mihail Polihroniade, care a făcut distincţie între marxism, ca teorie, şi leninism, ca practică, şi apoi între „mandatarii" evrei ai clasei muncitoare, în frunte cu Leon Davidovici Bronstein Troţki (1879-1940), şi „exponenţii" clasei muncitoare, în frunte cu muncitorii lui Iosif Vissarionovici Djugaşvili Stalin (1879-1953). În timp ce expunea Mihail Polihroniade, în sală s-a produs scandal şi, sărind peste scaune, s-a suit la tribună Lucreţiu Pătrăşcanu. În timp ce vorbea, scandalul din sală s-a exacerbat şi atunci el s-a suit cu picioarele pe masa prezidenţială. Dată fiind intensitatea scandalului, profesorul Constantin Rădulescu Motru a suspendat şedinţa şi a ieşit din sală. Marea majoritate a celor din sală eram şi am rămas în admiraţia lui Mihail Polihroniade, care pe lângă o documentaţie impresionantă, a excelat prin obiectivitate, raţionalitate şi conclusivitate.

Lucreţiu Pătrăşcanu ne-a apărut ca un fanatic sincer, dar total iresponsabil. Prin 1985, istoricul Dan Amedeu Lăzărescu ne-a comunicat opinia unchiului său, avocatul Dragomireanu. Acesta era administratorul societăţii anonime Nitrogen Zărneşti şi avea în subordine, la oficiul juridic, doi avocaţi: pe Lucreţiu Pătrăşcanu, „fără niciun fel de capacitate profesională" şi pe Mihail Polihroniade, „scânteietor de inteligent şi cu maximă capacitate". Aşa cum l-am cunoscut eu, foarte îndeaproape, Mihail Polihroniade avea toate calităţile intelectuale şi toate virtuţile de caracter şi, în plus, instinct naţional şi sensibilitate umană. Admirabila lui soţie, Mary, de origine scoţiană, era profesoară de engleză la un liceu din Bucureşti.

Mihail Polihroniade avea doi adjuncţi pe care îi pregătea pentru a-i continua opera în viitor. Primul adjunct era un basarabean, Constantin Mântăluţă, spirit enciclopedic înzestrat cu o fecundă imaginaţie creatoare. Acesta a murit de foame şi caşexie în închisoarea Aiud, în timpul terorii staliniste. Eu l-am cunoscut în anii 1926-1927, pe când era preşedintele Societăţii literare Ion Heliade Rădulescu a elevilor din Colegiul Sf. Sava. Al doilea adjunct era avocatul Crişu Axente, originar din judeţul Mehedinţi, nepotul tribunului Sever Axente care participase la revoluţia lui Avram Iancu din 1848. Crişu Axente practica avocatura în Bucureşti, îşi luase doctoratul în drept la Paris, în iarna 1940-1941 a condus reapariţia revistei Axa şi, după evenimentele din 1941, a emigrat în Spania, unde a murit de astm bronşic. După asasinarea lui Mihail Polihroniade la 22 septembrie 1939, familia de cuiburi legionare Axa a fost preluată şi relansată de Anton Hoidas, care şi el a

trebuit să se exileze. Anton Hoidas era căsătorit cu sora lui Mihail Polihroniade şi a fost, de asemenea, un om excepţional, cu toate calităţile şi cu toate virtuţile şi, în plus, un perfect bun român.

Pentru istoria adevărată a României moderne trebuie ştiut că, după anul 1821, n-a mai existat antagonism între greci şi români şi că foarte mulţi descendenţi de greci au devenit mari patrioţi români, aşa cum au fost economistul Eugen Carada şi ing. Nicolae Malaxa. Aşa cum a dispărut fobia de greci, exact la fel va dispare şi fobia de evrei atunci când aceştia nu vor mai avea scop de invazie şi supraputere în România.

Nu pot să închid acest subcapitol fără să scriu şi să mărturisesc că, pentru mine, participarea la şedinţele săptămânale ale grupării Axa au fost tot atâtea adevărate sărbători intelectuale. Momentele sublime ale existenţei mele au fost, desigur, cele în care i-am cunoscut pe I.C. Brătianu şi pe Iuliu Maniu, dar momentele de mare sărbătoare intelectuală le-am trăit în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu şi la şedinţele săptămânale ale Axei.

Închei acum acest subcapitol referitor anul 1937 şi trec la evocarea şi, pe cât posibil, analizarea perioadei de timp dintre 25 noiembrie 1937 şi 17 aprilie 1938. Adică cele cinci luni în care s-a frânt Marele Elan al României şi a început distrugerea României de către dictatura din interior, urmată de ocupaţia străină.

Voi urma metoda narativă cronologică. Voi evoca şi voi analiza nu totul, ci numai cele cunoscute şi trăite de mine personal. Întregul este alcătuit din părţi, şi valoare definitorie au numai depoziţiile de martori ai epocii şi relatările participanţilor la evenimente.

Perioada dintre 20 noiembrie 1937 şi 17 aprilie 1938 este extraordinar de importantă şi merită studiu istoric aparte, pentru că atunci au fost decise soarta Statului Român şi destinul Naţiunii Române pe următorii 51 de ani, până în 1989. Totul a plecat de la regele Carol al II-lea. Carol al II-lea a venit în ţară şi s-a suit pe tron, la 8 iunie 1930, cu o ură viscerală nepotolită: întâi împotriva marilor Brătieni, apoi împotriva lui Iuliu Maniu şi, în final, împotriva lui Corneliu Zelea Codreanu.

La câteva ore după proclamarea sa ca Rege al României, Carol al II-lea a ordonat colonelului Gavrilă Marinescu să-şi ia plutonierii disciplinaţi şi să-i omoare la domiciliu pe Vintilă I.C. Brătianu şi pe I. G. Duca. Ordinul n-a putut fi executat, dar în decembrie 1930 Vintilă I.C. Brătianu a murit de hemoragie cerebrală prin acces de hipertensiune arterială, iar I. G. Duca, în decembrie 1933, a căzut victimă unui atentat voit, precipitat, favorizat şi teleghidat de către însuşi regele Carol al II-lea.

Pe Iuliu Maniu, Carol al II-lea a încercat în mai multe chipuri să-l elimine de la conducerea PNŢ şi din viaţa politică a României. În toamna lui 1934 a promis PNŢ că-i va da guvernul ţării, dacă se renunţă la preşedinţia lui Iuliu Maniu în favoarea preşedinţiei lui Alexandru Vaida- Voevod.

La PNŢ s-a întrunit Delegaţia Permanentă, cu atribuţii de Comitet Central, şi s-a luat în discuţie aşa zisa cerere a Factorului Constituţional, adică a regelui Carol al II-lea. Şedinţa a fost extrem de încordată şi extrem de violentă. Aproape toţi oratorii s-au manifestat potrivnic şi l-au acuzat pe Alexandru Vaida-Voevod de subversivitate în favoarea regelui Carol al II-lea, care dorea să guverneze în mod absolutist.

În 1970 am fost medicul marelui om politic Adrian Brudariu, care a fost prezent la această şedinţă şi care a auzit o convorbire particulară dintre Alexandru Vaida-Voevod şi Iuliu Maniu. În faţa Delegaţiei Permanente, discursuri cu acuzaţia de subversivitate antipartinică şi procarlistă. Alexandru Vaida-Voevod i s-a adresat lui Iuliu Maniu: „Frate Iuliu, potoleşte-i pe aceştia, că altfel sparg Partidul şi fondez un alt Partid". După o oarecare tăcere, Iuliu Maniu i-ar fi răspuns: „Frate Alexandru, ale tale din ale tale, căci tu le vrei."

Această celebră şedinţă de la PNŢ a avut două rezultate care, amândouă, erau considerate a fi soluţii de rezolvare. La instigarea regelui Carol al II-lea, Alexandru

Vaida-Voevod a părăsit PNŢ şi a fondat un nou Partid, „Frontul Românesc", cu program făţiş pro-naţionalist şi cu lozinca „Numerus Valahicus". Acest partid a debutat cu mare agitaţie propagandistică şi a polarizat nu puţini naivi şi creduli. Corneliu Zelea Codreanu a recomandat legionarilor să sprijine respectivul program naţionalist, dar să păstreze distanţă faţă de noul partid, socotit a fi o unealtă a regelui Carol al II-lea.

Al doilea rezultat al şedinţei mai sus amintite a fost decizia Delegaţiei Permanente de a accepta demisia lui Iuliu Maniu de la preşedinţie şi de a-l numi în loc pe Ion Mihalache. Investit cu autoritatea de preşedinte, Ion Mihalache, s-a dus la Palatul Regal şi a obţinut reînnoirea angajamentului luat de rege: să încredinţeze PNŢ guvernul ţării, în maximum un an. După trecerea acestui an, Ion Mihalache s-a dus din nou la Palatul Regal, să ceară îndeplinirea promisiunii. Regele a făcut o nouă amânare, pretextând că PNŢ îşi pierduse popularitatea în favoarea noului partid: „Frontul Românesc" al lui Alexandru Vaida-Voevod. Atunci preşedintele Ion Mihalache şi secretarul general Virgil Madgearu au decis să organizeze o manifestaţie de forţă populară şi au convocat la Bucureşti un mare Congres PNŢ. Din motive necunoscute mie, s-au adresat PCR din ilegalitate şi i-au cerut să participe la manifestaţiile de stradă, pentru a simula o cât mai mare şi mai entuziastă popularitate a PNŢ.

Sus-numitul Congres a avut loc în iunie 1936. Tribuna cu mari lideri PNŢ a fost instalată în Piaţa Romană, iar coloanele de membri şi partizani ai PNŢ au pornit un marş de doi kilometri, de la Piaţa Naţiunii – astăzi Piaţa Unirii – şi până la Piaţa Victoriei. Când coloanele de manifestanţi trecuseră de Piaţa Brătianu – astăzi Universităţii – şi se îndreptau spre Piaţa Romană, miile de manifestanţi presupuşi naţional-ţărănişti au început să strige, cu pumnul ridicat, lozincile „Trăiască dictatura proletariatului!", „Trăiască clasa muncitoare!", „Proletari din toată ţările, uniţi-vă!", „Jos Garda de Fier!" şi „Moarte legionarilor!" Aceste două din urmă lozinci au avut darul să mobilizeze indignarea şi înverşunarea legionarilor şi prolegionarilor care întâmplător se găseau pe stradă. Au urmat bătăi între comunişti şi legionari, cu pumnii şi cu picioarele, aşa cum nu mai avuseseră loc din toamna lui 1919, de la Iaşi. În acest război civil, legionarii au ieşit învingători şi i-au pus pe fugă pe comunişti, mai mulţi evrei decât muncitori. Fugăriţi de legionari, comuniştii s-au refugiat şi s-au baricadat în sediul Sindicatelor muncitoreşti, dovedindu-se astfel complicitatea dintre Partidul Comunist şi Partidul Socialist.

În seara aceea mă găseam în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din str. Gutenberg nr.3, unde au venit legionarii să raporteze bătăliile lor cu duşmanii de moarte ai României. Corneliu Zelea Codreanu a ascultat în tăcere şi, cu mâna ridicată spre cer, a pronunţat celebra sentinţă: „Comuniştii sunt marii criminali ai secolului XX şi socialiştii sunt marii imbecili ai secolului XX".

Revenim la evenimentele din politica internă a României. La 19 noiembrie 1937 se termina mandatul de guvernare încredinţat PNL şi lui I. G. Duca la 19 noiembrie 1933. Conform Constituţiei în vigoare, prim-ministrul I. G. Duca a prezentat demisia guvernului şi regele Carol al II-lea a trebuit să înceapă consultările politice pentru formarea noului guvern. Regele îi spune lui Ion Mihalache că se ţine de promisiunea făcută în 1934 şi-l însărcinează cu formarea noului guvern, dar cu condiţia *sine qua non* ca Ministerul de Interne şi Ordinea Publică (inclusiv Poliţia, Siguranţa şi Jandarmeria) să aibă ca titular pe Alexandru Vaida-Voevod. Simultan cu această condiţie pusă de Carol al II-lea, au început agitaţii şi manifeste comuniste în centrele industriale din ţară.

Neclintiţi pe o poziţie anticomunistă erau numai muncitorii de la Societatea de Tramvaie Bucureşti şi muncitorii de la uzinele Malaxa.

În faţa condiţiei puse de Carol al II-lea, Ion Mihalache a renunţat la onoarea de a fi prim-ministru şi la mandatul de a forma noul guvern. Delegaţia Permanentă PNŢ a ratificat decizia lui Ion Mihalache şi acesta s-a dus la Bădăcini, în judeţul Sălaj, să-l roage pe Iuliu Maniu să vină la Bucureşti şi să accepte din nou preşedinţia PNŢ.

Ion Mihalache a fost unul dintre cei mai de seamă oameni politici şi patrioţi români din secolul XX. De origine ţărănească, învăţător de profesie şi Cavaler al Ordinului Mihai Viteazu în Primul Război Mondial, a fost o prezenţă mai mult decât sinceră şi loială în viaţa politică a României. Într-adevăr, a existat un mare conflict ideologic între Mişcarea Ţărănească a lui Ion Mihalache şi Mişcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu. Conflictul era asupra direcţiei curentului de ascensiune socială: Ion Mihalache cerea ca fiii de ţărani, după terminarea studiilor universitare, să se întoarcă în mediul rural, pentru a dezvolta la maximum agricultura românească, iar Corneliu Zelea Codreanu cerea ca fiii de ţărani, după terminarea Universităţii, să rămână în oraşe şi să le cucerească din mâinile evreilor. Mişcarea Ţărănească a lui Ion Mihalache se definea prin locul de origine, iar Mişcarea Legionară se definea prin scopul urmărit.

Tineretul Universitar din primul deceniu interbelic a refuzat în totalitate „Ţărănismul" lui Ion Mihalache şi, tot în totalitate, s-a încadrat în Liga Apărării Naţionale Creştine a profesorului A.C. Cuza sau în Legiunea Arhanghelul Mihail a lui Corneliu Zelea Codreanu. Marea simpatie a tuturor legionarilor pentru PNŢ s-a datorat lui Iuliu Maniu, nu lui Ion Mihalache. Marea personalitate şi marele patriotism al lui Iuliu Maniu: întâi ne-a atenţionat la 21 noiembrie 1937, şi apoi ne-a câştigat efectiv după 6 martie 1945.

La solicitarea lui Ion Mihalache, Iuliu Maniu a revenit în Bucureşti şi a reluat preşedinţia PNŢ din România. La şedinţa festivă a PNŢ, Ion Mihalache a pronunţat celebra frază: „D-le Preşedinte Iuliu Maniu, luaţi comanda şi daţi ordine. Noi vă urmăm cu toată încrederea şi fără condiţii". Ca nou preşedinte al PNŢ, Iuliu Maniu a luat o decizie într-adevăr unică în istoria de peste 2000 de ani a Poporului român şi tot unică în viaţa de aproape un secol a Statului Român Modern.

Iuliu Maniu cunoştea perfect atât scena, cât şi culisele politicii interne a României. Al doilea deceniu interbelic al României n-a fost altceva decât lupta pe viaţă şi pe moarte dintre conspiraţia pro-dictatorială a lui Carol al II-lea şi apărarea democraţiei politice. Conform principiului că unitatea este începutul şi garanţia puterii, Iuliu Maniu a luat decizia de a se constitui un front comun al partidelor democrate în faţa conspiraţiei pro-dictatoriale a lui Carol al II-lea şi a lansat un apel în acest sens. Iuliu Maniu a reluat Preşedinţia PNŢ la 23 noiembrie 1937 şi, imediat, la 25 noiembrie 1937, a fondat, în casa Prof. dr. Dimitrie Gerota, „Frontul Unic de Apărare a Democraţiei în România". Primii invitaţi să adere au fost Corneliu Zelea Codreanu cu Mişcarea Legionară, prof. Gh. I.C. Brătianu cu PNL şi Constantin Argetoianu cu noua sa formaţiune provenită din Partidul Poporului. Ulterior, a doua zi, au fost invitate să adere toate partidele democrate din România, inclusiv PCR, Partidul Socialist şi Uniunea Evreilor de sub conducerea avocatului Wilhelm Filderman.

Înainte de a spune ceea ce ştiu direct şi personal, să spun ce ştiu de la alte persoane. După audienţa acordată nouă, studenţilor, la 12 aprilie 1937 în casa Bianu, legătura a continuat la Cluj, între Zaharia Boilă, ca om de încredere al lui Iuliu Maniu, şi dr. Ion Banea, ca om de încredere al lui Corneliu Zelea Codreanu. De reţinut că dr. Ion Banea, originar din com. Vurpăr, judeţul Sibiu, era de religie greco-catolică şi că această calitate a jucat un rol important în desfăşurarea evenimentelor. Biserica Greco-catolică, cunoscută drept Biserica Unită, tot timpul

Vaida-Voevod a părăsit PNŢ şi a fondat un nou Partid, „Frontul Românesc", cu program făţiş pro-naţionalist şi cu lozinca „Numerus Valahicus". Acest partid a debutat cu mare agitaţie propagandistică şi a polarizat nu puţini naivi şi creduli. Corneliu Zelea Codreanu a recomandat legionarilor să sprijine respectivul program naţionalist, dar să păstreze distanţă faţă de noul partid, socotit a fi o unealtă a regelui Carol al II-lea.

Al doilea rezultat al şedinţei mai sus amintite a fost decizia Delegaţiei Permanente de a accepta demisia lui Iuliu Maniu de la preşedinţie şi de a-l numi în loc pe Ion Mihalache. Investit cu autoritatea de preşedinte, Ion Mihalache, s-a dus la Palatul Regal şi a obţinut reînnoirea angajamentului luat de rege: să încredinţeze PNŢ guvernul ţării, în maximum un an. După trecerea acestui an, Ion Mihalache s-a dus din nou la Palatul Regal, să ceară îndeplinirea promisiunii. Regele a făcut o nouă amânare, pretextând că PNŢ îşi pierduse popularitatea în favoarea noului partid: „Frontul Românesc" al lui Alexandru Vaida-Voevod. Atunci preşedintele Ion Mihalache şi secretarul general Virgil Madgearu au decis să organizeze o manifestaţie de forţă populară şi au convocat la Bucureşti un mare Congres PNŢ. Din motive necunoscute mie, s-au adresat PCR din ilegalitate şi i-au cerut să participe la manifestaţiile de stradă, pentru a simula o cât mai mare şi mai entuziastă popularitate a PNŢ.

Sus-numitul Congres a avut loc în iunie 1936. Tribuna cu mari lideri PNŢ a fost instalată în Piaţa Romană, iar coloanele de membri şi partizani ai PNŢ au pornit un marş de doi kilometri, de la Piaţa Naţiunii – astăzi Piaţa Unirii – şi până la Piaţa Victoriei. Când coloanele de manifestanţi trecuseră de Piaţa Brătianu – astăzi Universităţii – şi se îndreptau spre Piaţa Romană, miile de manifestanţi presupuşi naţional-ţărănişti au început să strige, cu pumnul ridicat, lozincile „Trăiască dictatura proletariatului!", „Trăiască clasa muncitoare!", „Proletari din toată ţările, uniţi-vă!", „Jos Garda de Fier!" şi „Moarte legionarilor!" Aceste două din urmă lozinci au avut darul să mobilizeze indignarea şi înverşunarea legionarilor şi prolegionarilor care întâmplător se găseau pe stradă. Au urmat bătăi între comunişti şi legionari, cu pumnii şi cu picioarele, aşa cum nu mai avuseseră loc din toamna lui 1919, de la Iaşi. În acest război civil, legionarii au ieşit învingători şi i-au pus pe fugă pe comunişti, mai mulţi evrei decât muncitori. Fugăriţi de legionari, comuniştii s-au refugiat şi s-au baricadat în sediul Sindicatelor muncitoreşti, dovedindu-se astfel complicitatea dintre Partidul Comunist şi Partidul Socialist.

În seara aceea mă găseam în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din str. Gutenberg nr.3, unde au venit legionarii să raporteze bătăliile lor cu duşmanii de moarte ai României. Corneliu Zelea Codreanu a ascultat în tăcere şi, cu mâna ridicată spre cer, a pronunţat celebra sentinţă: „Comuniştii sunt marii criminali ai secolului XX şi socialiştii sunt marii imbecili ai secolului XX".

Revenim la evenimentele din politica internă a României. La 19 noiembrie 1937 se termina mandatul de guvernare încredinţat PNL şi lui I. G. Duca la 19 noiembrie 1933. Conform Constituţiei în vigoare, prim-ministrul I. G. Duca a prezentat demisia guvernului şi regele Carol al II-lea a trebuit să înceapă consultările politice pentru formarea noului guvern. Regele îi spune lui Ion Mihalache că se ţine de promisiunea făcută în 1934 şi-l însărcinează cu formarea noului guvern, dar cu condiţia *sine qua non* ca Ministerul de Interne şi Ordinea Publică (inclusiv Poliţia, Siguranţa şi Jandarmeria) să aibă ca titular pe Alexandru Vaida-Voevod. Simultan cu această condiţie pusă de Carol al II-lea, au început agitaţii şi manifeste comuniste în centrele industriale din ţară.

Neclintiţi pe o poziţie anticomunistă erau numai muncitorii de la Societatea de Tramvaie Bucureşti şi muncitorii de la uzinele Malaxa.

În faţa condiţiei puse de Carol al II-lea, Ion Mihalache a renunţat la onoarea de a fi prim-ministru şi la mandatul de a forma noul guvern. Delegaţia Permanentă PNŢ a ratificat decizia lui Ion Mihalache şi acesta s-a dus la Bădăcini, în judeţul Sălaj, să-l roage pe Iuliu Maniu să vină la Bucureşti şi să accepte din nou preşedinţia PNŢ.

Ion Mihalache a fost unul dintre cei mai de seamă oameni politici şi patrioţi români din secolul XX. De origine ţărănească, învăţător de profesie şi Cavaler al Ordinului Mihai Viteazu în Primul Război Mondial, a fost o prezenţă mai mult decât sinceră şi loială în viaţa politică a României. Într-adevăr, a existat un mare conflict ideologic între Mişcarea Ţărănească a lui Ion Mihalache şi Mişcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu. Conflictul era asupra direcţiei curentului de ascensiune socială: Ion Mihalache cerea ca fiii de ţărani, după terminarea studiilor universitare, să se întoarcă în mediul rural, pentru a dezvolta la maximum agricultura românească, iar Corneliu Zelea Codreanu cerea ca fiii de ţărani, după terminarea Universităţii, să rămână în oraşe şi să le cucerească din mâinile evreilor. Mişcarea Ţărănească a lui Ion Mihalache se definea prin locul de origine, iar Mişcarea Legionară se definea prin scopul urmărit.

Tineretul Universitar din primul deceniu interbelic a refuzat în totalitate „Ţărănismul" lui Ion Mihalache şi, tot în totalitate, s-a încadrat în Liga Apărării Naţionale Creştine a profesorului A.C. Cuza sau în Legiunea Arhanghelul Mihail a lui Corneliu Zelea Codreanu. Marea simpatie a tuturor legionarilor pentru PNŢ s-a datorat lui Iuliu Maniu, nu lui Ion Mihalache. Marea personalitate şi marele patriotism al lui Iuliu Maniu: întâi ne-a atenţionat la 21 noiembrie 1937, şi apoi ne-a câştigat efectiv după 6 martie 1945.

La solicitarea lui Ion Mihalache, Iuliu Maniu a revenit în Bucureşti şi a reluat preşedinţia PNŢ din România. La şedinţa festivă a PNŢ, Ion Mihalache a pronunţat celebra frază: „D-le Preşedinte Iuliu Maniu, luaţi comanda şi daţi ordine. Noi vă urmăm cu toată încrederea şi fără condiţii". Ca nou preşedinte al PNŢ, Iuliu Maniu a luat o decizie într-adevăr unică în istoria de peste 2000 de ani a Poporului român şi tot unică în viaţa de aproape un secol a Statului Român Modern.

Iuliu Maniu cunoştea perfect atât scena, cât şi culisele politicii interne a României. Al doilea deceniu interbelic al României n-a fost altceva decât lupta pe viaţă şi pe moarte dintre conspiraţia pro-dictatorială a lui Carol al II-lea şi apărarea democraţiei politice. Conform principiului că unitatea este începutul şi garanţia puterii, Iuliu Maniu a luat decizia de a se constitui un front comun al partidelor democrate în faţa conspiraţiei pro-dictatoriale a lui Carol al II-lea şi a lansat un apel în acest sens. Iuliu Maniu a reluat Preşedinţia PNŢ la 23 noiembrie 1937 şi, imediat, la 25 noiembrie 1937, a fondat, în casa Prof. dr. Dimitrie Gerota, „Frontul Unic de Apărare a Democraţiei în România". Primii invitaţi să adere au fost Corneliu Zelea Codreanu cu Mişcarea Legionară, prof. Gh. I.C. Brătianu cu PNL şi Constantin Argetoianu cu noua sa formaţiune provenită din Partidul Poporului. Ulterior, a doua zi, au fost invitate să adere toate partidele democrate din România, inclusiv PCR, Partidul Socialist şi Uniunea Evreilor de sub conducerea avocatului Wilhelm Filderman.

Înainte de a spune ceea ce ştiu direct şi personal, să spun ce ştiu de la alte persoane. După audienţa acordată nouă, studenţilor, la 12 aprilie 1937 în casa Bianu, legătura a continuat la Cluj, între Zaharia Boilă, ca om de încredere al lui Iuliu Maniu, şi dr. Ion Banea, ca om de încredere al lui Corneliu Zelea Codreanu. De reţinut că dr. Ion Banea, originar din com. Vurpăr, judeţul Sibiu, era de religie greco-catolică şi că această calitate a jucat un rol important în desfăşurarea evenimentelor. Biserica Greco-catolică, cunoscută drept Biserica Unită, tot timpul

fără excepție a apărat poporul român și a contribuit la Statul Român. Legătura a continuat la București. Din câte știu, omul de încredere al lui Corneliu Zelea Codreanu a fost avocatul Stelian Stănicel, care era „ardelean regățenizat", iar omul de încredere al lui Iuliu Maniu a fost o persoană al cărei nume nu-l cunosc și despre care s-a aflat ulterior că era „agent dublu".

În seara de 24 noiembrie 1937 a avut loc prima întrevedere secretă dintre Iuliu Maniu și Corneliu Zelea Codreanu. Iuliu Maniu s-a dus să ia masa de seară la restaurantul Athénée Palace. La un semn al lui Stelian Stănicel, cu ziarul sub braț, Iuliu Maniu s-a ridicat de pe scaun și, cât mai discret cu putință, a ieșit pe ușa de serviciu a restaurantului. Acolo, Stelian Stănicel l-a luat pe Iuliu Maniu în mașina lui Corneliu Zelea Codreanu, un Renault condus de șoferul Ilarion, de absolută încredere. Întrevederea dintre Iuliu Maniu și Corneliu Zelea Codreanu a durat o oră, în mașina parcată pe cheiul Dâmboviței, aproape de podul Mihai Vodă, în timp ce Stelian Stănicel și șoferul Ilarion stăteau de pază la 10 m distanță. Alte amănunte nu cunosc, dar cei care știu mai multe sunt datori să spună Istoriei și Națiunii. În ceea ce mă privește, am mai aflat următoarele:

În seara de 25 noiembrie 1937, în biroul din str. Gutenberg nr.3 eram în jur de 25 de comandanți și lideri legionari și îl așteptam pe Corneliu Zelea Codreanu să se întoarcă de la ședința de fondare a Frontului Prodemocrat din casa dr. Dimitrie Gerota. La întrebarea „Ce impresie v-a făcut Iuliu Maniu?", Corneliu Zelea Codreanu a răspuns: „Un om tare-tare cumsecade, dar nu are armament pe măsura lucrurilor bune pe care vrea să le facă și pe măsura dușmanilor de moarte pe care-i are." La întrebarea: „Ce impresie v-a făcut profesorul George Brătianu?" Corneliu Zelea Codreanu a răspuns, cu brațele ridicate spre cer: „Un înger curat și imaculat, venit din cer pe pământ. Sunt mai mult decât onorat de a fi lângă dânsul." La întrebarea „Ce impresie v-a făcut C-tin Argetoianu?" Corneliu Zelea Codreanu a răspuns: „Uns cu toate alifiile iadului, pământului și cerului, pentru a le utiliza după situație și necesitate."

Eu atâta cunosc. Au obligația să vorbească și să scrie legionarii aflați în intimitatea lui Corneliu Zelea Codreanu: ing. Gh. Clime, ing. Virgil Ionescu, preot Ion Dumitrescu-Borșa, ing. Eugen Ionică, ing. Nicolae Horodniceanu, profesor Ion Dobrin, ing. Nae Smărăndescu și, evident, avocatul Stelian Stănicel.

Trecem de cealaltă parte a baricadei. Față de refuzul lui Ion Mihalache de a face un guvern Național Țărănist cu impunere de condiție *sine qua non*, la 19 noiembrie 1937, Carol al II-lea numește un nou guvern PNL cu Gh. Tătărăscu drept prim-ministru, Richard Franasovici – ministru al Afacerilor Interne, Vasile P. Sassu – ministru de Justiție, Victor Antonescu – ministru al Afacerilor Externe și g-ral C-tin Ilasievici – ministru al Apărării Naționale. În mintea ruptă de realitate a regelui Carol al II-lea, acest guvern trebuia să facă tot ce trebuia pentru a câștiga alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937.

Voința regală nu s-a înfăptuit, și aceasta, din trei cauze, dintre care una a fost chiar voința noului guvern de a nu fura voturile și de a nu aplica teroarea. Richard Franasovici a fost un politician din județul Mehedinți, căsătorit cu o mică moșieriță de origine română. În marele guvern 1922-1926 al lui Ionel I.C. Brătianu, a fost subsecretar de stat la Administrația Publică și a fost acuzat de prof. A.C. Cuza că ar fi vândut viitorului stat Israel pământ cernoziom din sudul Basarabiei, inclusiv sângele și oasele lui Ioan Vodă cel Viteaz, omorât de turci și tătari în 1574, în bătălia de la Roșcani. Ministrul de Justiție Vasile P. Sassu era o mare conștiință patriotică, ca toți cei de origine transilvană, și în plus, făcea parte nu din ramura oportunistă a PNL, ci din ramura principială a Marilor frați Brătianu.

Campania electorală a ținut de la 17 noiembrie, până la 20 decembrie și, spre surpriza generală, n-au existat nici voturi furate, nici violențe sângeroase și nici morți, ca în campania din decembrie 1933. Nici astăzi, în anul 2007, după 70 de ani,

istoriografia oficială nu spune adevărul în legătură cu triplul Pact dintre Iuliu Maniu, Corneliu Zelea Codreanu și Gheorghe I.C. Brătianu. Acest pact a avut scopul de a apăra, pe plan tactic imediat, libertatea alegerilor parlamentare din 20 decembrie 1937 și, pe plan strategic permanent, Constituția din 1923 și regimul democratic, amenințate de complotul regelui Carol al II-lea. Acesta voise să introducă fascismul în România încă din 1924-1925, dar prim-ministrul I.C. Brătianu, aflând de această intenție, a determinat eliminarea lui de la succesiunea Tronului. Supărat, principele Carol al II-lea s-a exilat la Paris împreună cu Elena Lupescu și, după tragedia morții regelui Ferdinand I și a prim-ministrului I.C. Brătianu, s-a întors în țară la 6 iunie 1930, cu ajutorul masoneriei, și s-a suit pe tron la 8 iunie 1930, cu ajutorul Armatei. Prim-ministrul de atunci, Iuliu Maniu, nu l-a acceptat ca Rege, ci numai ca regent, în locul principelui Nicolae. Opinia lui Iuliu Maniu era: „Ca membru al regenței, poate face binele pe care îl promite și nu poate face răul de care ne temem". Noul rege Carol al II-lea a început complotul încă din iulie 1930, pregătind terenul pentru suprimarea democrației și instituirea dictaturii.

Iată obiectivele complotului său: a) pulverizarea prin disidențe a celor trei partide democrate: PNL, PNȚ și Partidul Poporului, condus de mareșalul Averescu; b) insti-garea democrației și naționalismului, pentru a se ajunge la un război civil care să justifice instituirea dictaturii; c) alcătuirea de către Mihail Morusoff, cu banii Armatei, a unui milion de dosare individuale, pentru șantajarea și intimidarea clasei conducătoare a României. Păstrarea regimului democratic și prevenirea instituirii dictaturii au fost adevăratul scop al pactului dintre Iuliu Maniu, Corneliu Zelea Codreanu și Gheorghe I.C. Brătianu. Apărarea libertăților cetățenești și libertatea alegerilor parlamentare erau puncte ale Pactului. Argumentul pe care îl invoca regele Carol al II-lea era că, în caz de război mondial, regimul dictatorial putea opera schimbări de politică externă mai ușor și mai prompt decât democrația, care prin forța lucrurilor e mai înceată în luarea de hotărâri. Pentru a avea succes, schimbările de politică externă cu scop de adaptare au nevoie de credibilitate, iar credibilitatea are nevoie de sinceritate. Dictatura carlistă ar fi putut avea promptitudine, dar în niciun caz nu putea avea credibilitate, fiind cunoscut că nu avea sinceritate. Soluția problemei la țările mici, ca România, este una singură și anume, să existe valențe de colaborare sinceră și credibilă cu toate eventualele noi realități – militară, politică și economică – din politica continentului Europa.

Pactul a fost voința de unitate și operativitate a Națiunii în caz de schimbare a politicii externe, pentru ca țara să se adapteze la schimbările europene. Iuliu Maniu și Gh. I.I.C. Brătianu erau soluția pentru eventualitatea că Franța rămâne forța conducătoare a Europei; iar pentru eventualitatea că Germania devine forța conducătoare a Europei, soluția erau Corneliu Zelea Codreanu și Gh. I.I.C. Brătianu.

Pactul din 25 noiembrie 1937 a fost însăși Națiunea Română și a fost cel mai remarcabil eveniment din istoria de 2000 de ani a poporului român. Politica externă a României este deschiderea spre Occident și o neîncetată adaptare la noile realități militare, politice și economice din lume. Țările mari și puternice fac o politică externă care le prelungește politica internă, iar țările mici și amenințate, ca România, sunt obligate să pună politica externă înaintea politicii interne și să-și adapteze regimul intern la exigențele voite din exterior. Încă o dată, subliniem: Iuliu Maniu și PNȚ, dacă Franța rămânea forța conducătoare a Europei, iar Corneliu Zelea Codreanu și Mișcarea Legionară, dacă Germania devenea forța conducătoare a Europei.

În politică, la fel ca în război, tactica este subordonată strategiei, dar are prioritate asupra acesteia. Națiunea română era ajunsă la maturitate politică și rezultatul votului de la 20 decembrie 1937 este dovada adevărului că tactica este subordonată strategiei, dar are prioritate asupra acesteia. Eșichierul politic sau poate, mai exact, scena politică mai avea o prezență cu pondere, și anume, persoana fostului ministru de Externe Nicolae Titulescu.

Nicolae Titulescu (1882-1941) a fost unul dintre cei mai inteligenți români din secolul XX. Dar o inteligență mai mult strălucitoare decât profundă, cu multă speculație în dauna creativității, frecvent confundând vorbele cu faptele și, nu de puține ori, deciziile mari cu gândirea mică. În plus, o stare continuă de instabilitate psihică și tendința de a impresiona, nu de a convinge. Era fiul unei moșierițe născute Bârcă, din județul Olt, comuna Tâmpeni – devenită ulterior comuna Nicolae Titulescu. Tatăl legal, un jurist – Titulescu, președintele Curții de Apel din Craiova, iar tatăl biologic se presupune a fi fost marele latifundiar Pavlică Brătășeanu, grad 33 și sponsorul Ordinului Masonic din România. Studiile secundare le făcuse la Colegiul Regele Carol I cel Înțelept, din Craiova, cu note de 10 la toate materiile, din cl. I și până în cl. a VIII-a de liceu, absolvind ca premiant de onoare. Era atât de inteligent și avea atâta putere de asimilare, încât nu el făcea efortul de a învăța, ci cunoștințele literare și științifice solicitau onoarea de a avea prezență în mintea lui. La fel cum, mai târziu, au fost Victor Gârcineanu la liceul militar Mânăstirea Dealu, Horia Cosmovici la liceul Gh. Lazăr și, în epoca mea, la colegiul Sf. Sava, Emanoil Vidrașcu din județul Dorohoi și elevul Marcu din București.

Încadrat și propulsat de masonerie, Nicolae Titulescu a devenit, la 24 de ani, profesor universitar de Drept Civil, iar la 34 de ani, ministru de Finanțe în guvernul Ionel I.C. Brătianu – Tache Ionescu. În această calitate, de Ministru de Finanțe, a trimis la Moscova, spre presupusă păstrare, Tezaurul României în aur, bijuterii, tablouri și arhive. Atunci, în 1916-1917, s-a văzut că are un temperament instabil, care cădea ușor în panică și lipsit de tenacitate. Prim-ministrul Ionel I.C. Brătianu l-a scos din guvern și l-a trimis ambasador la Londra unde putea fi de folos României. Ajuns în străinătate, Nicolae Titulescu a pierdut contactul cu țara și s-a lansat în politica mondială, fiind puternic propulsat de presa evreiască internațională. Pentru el, România nu mai era Patria, ci numai trambulina saltului sau a salturilor în politica mondială. A fost mondialist și globalist cu 40 de ani înainte de apariția acestor noțiuni în știința politologică. A fost omul politic al Iudaismului Mondial și, prin acesta, a devenit pro-Uniunea Sovietică și anti-Germania Național-Socialistă. Propulsat de toate forțele oculte, a ajuns în 1930, doi ani la rând, Președintele Ligii Națiunilor de la Geneva.

În România, Titulescu dispunea de o autoritate necontestată și incontestabilă și a avut demnitatea de ministru de Externe în aproape toate guvernele României, până în vara lui 1936. Demiterea lui din funcție și eliminarea din politică au avut cauze foarte serioase și este greșit a crede că aici au decis numai invidia și lăcomia lui Carol al II-lea.

Din ordinul Iudaismului Mondial, Titulescu a încheiat cu Ministrul de externe sovietic Litvinov un pretratat, încă secret, pentru ca armata sovietică să treacă prin România și să ocupe Munții Carpați în vederea unui război preventiv cu Germania Național Socialistă. Secretul s-a aflat și, din România, s-a ridicat împotriva lui Nicolae Titulescu o indignare generală, avându-i ca exponenți pe Octavian Goga, George I.I.C. Brătianu, Ministrul Plenipotențiar în Danemarca Mihail Sturza și, evident, pe Corneliu Zelea Codreanu și Mișcarea Legionară.

În iunie 1936 a izbucnit războiul civil dintre guvernul comunist de la Madrid și armata spaniolă, condusă de generalul San Jurjo, generalul Francisco Franco, generalul Mola și colonelul Moscardó. Războiul civil a izbucnit de la sine când comuniștii spanioli i-au ucis pe José Antonio Primo de Rivera, șeful Falangei Naționaliste, în închisoare, și pe José Calvo Sotelo, președintele Partidului Regalist Spaniol, pe stradă.

La izbucnirea războiului civil spaniol, Nicolae Titulescu, în calitate de ministru de Externe, a donat guvernului comunist spaniol, din partea României, 105 tunuri grele, deja plătite la Uzinele Schneider – Creuzot, și 27 de avioane pre-Mirage, deja plătite la Uzinele Dessault din Franța. Comuniștii au plătit cu aur furat de la

aristocrația spaniolă și a rămas ca, începând din 1936, uzinele franceze să fabrice alte tunuri, pentru a le trimite în România. Acestea nu au venit niciodată și România le-a simțit lipsa atunci când s-a declanșat al Doilea Război Mondial. În înțelepciunea lui și pentru a preveni războiul mondial, guvernul englez Neville Chamberlain – Lord Halifax a decis neutralitatea marilor democrații occidentale și a lăsat războiul civil spaniol să se stingă de la sine. Donația României în tunuri și avioane l-a determinat pe Mussolini să trimită un corp expediționar de voluntari, iar pe Hitler l-a determinat să trimită celebra Legiune Condor cu avioane de vânătoare.

Iudaismul mondial a vrut să transforme războiul civil din Spania într-un al doilea război mondial, care să distrugă național-socialismul hitlerist și care să extermine antisemitismul endemic din Germania. Pentru a determina Anglia să pornească acest al doilea război mondial, lordul Vansitard de la Ministerul de Externe englez și Alexis Lèger de la Ministerul de Externe francez l-au pus pe Nicolae Titulescu să acuze Anglia, în discursuri și interviuri, că nu-și îndeplinește datoria de forță conducătoare a omenirii și de garantă responsabilă a democrației. Intervențiile lui Titulescu au fost ca niște înțepături de ac și prim-ministrul englez Neville Chamberlain a trimis la București mesajul: „Puneți botniță acestui avocățel limbut".

Regele Carol al II-lea dorea ca el însuși să conducă politica externă a României și persoana lui să aibă onorurile oficiale și fondurile secrete. Așa cum îl invidia pe Corneliu Zelea Codreanu pentru câștigarea tineretului universitar, la fel era invidios pe renumele mondial al lui Nicolae Titulescu. La trei ore după primirea mesajului trimis de Neville Chamberlain la București, guvernul român Gh. Tătărăscu își dă demisia și în aceeași zi, 30 august 1936, face un nou guvern, cu o unică schimbare: la Ministerul de Externe, unde Nicolae Titulescu este înlocuit de Victor Antonescu, fostul ministru de Finanțe, în timp ce la Ministerul de Finanțe vine titular Mircea Cancicov, avocat din județul Bacău, grad superior în masonerie, director general al Băncii de Credit și unul dintre oamenii de afaceri ai regelui.

De atunci, din 30 august 1936, Nicolae Titulescu a devenit și a rămas un simplu particular locuind în sudul Franței, pe Coasta de Azur. N-a renunțat la activitatea politică și, la reluarea șefiei PNȚ de către Iuliu Maniu, s-a înscris în acest partid cu gândul de a deveni din nou Ministru de Externe. În România nimeni nu știa că-l supărase pe Neville Chamberlain și că nu mai avea de partea lui autoritatea Angliei. Iuliu Maniu i-a acceptat propunerea de colaborare, dar l-a sfătuit să-și clarifice raporturile cu Mișcarea Legionară. Nicolae Titulescu a înțeles sfatul lui Iuliu Maniu și, din proprie inițiativă, a publicat în ziarul „Universul" al lui Stelian Popescu o suită de trei articole intitulate *Eu și Garda de Fier*. În aceste trei articole, susținea că n-a avut nicio participare la ilegalizarea din 10 decembrie 1933 a Mișcării Legionare și atribuia Partidului Național și prim-ministrului I. G. Duca întreaga responsabilitate pentru respectiva ilegalizare. Afirmație complet mincinoasă, întrucât el îl constrânsese și îl terorizase pe I. G. Duca cu amenințarea că „dacă nu ilegalizați Garda de Fier și dacă nu condamnați pe Corneliu Zelea Codreanu, eu îmi dau demisia din serviciul Statului român și las testament ca rămășițele mele pământești să nu fie înmormântate în România".

În dizolvarea și arestarea Mișcării Legionare din decembrie 1933, I. G. Duca a fost o victimă a angajamentelor luate față de iudaismul din Occident și o victimă a terorii exercitate de Nicolae Titulescu asupra sa. Întrebat de ziariști, „Ce opinie aveți despre intervenția d-lui ministru de Externe?", Corneliu Zelea Codreanu a răspuns: „Excelența Sa dl ministru Nicolae Titulescu este cel mai demonstrativ exemplu al diferenței dintre talent și înțelepciune".

Aceasta fusese în decembrie 1933.

Acum, în decembrie 1937. Intrând în biroul său din str. Gutenberg nr.3, îl găsesc pe Corneliu Zelea Codreanu la birou, citind al treilea articol al lui Nicolae Titulescu din ziarul „Universul". Terminând de citit articolul, Corneliu Zelea Codreanu pronunță celebra frază: „Titulescu câștigă bătălia de împăcare cu Națiunea".

Niciun cuvânt despre decembrie 1933.

Pe lista de candidaţi PNŢ, Nicolae Titulescu se prezintă cap de listă în judeţul Olt. După câte ştiu n-a candidat şi în alte judeţe, fiind sigur de reuşită în judeţul Olt. Până în decembrie 1937, dânsul a ignorat complet oraşul Slatina, unde debutase ca avocat pledant, şi judeţul Olt, unde avusese onoarea să se nască. Candidatura lui la judeţul Olt s-a făcut cu mare scandal şi eu relatez în calitate de martor de la faţa locului. Pentru debutul campaniei electorale în judeţul Olt, Nicolae Titulescu şi PNŢ au convocat duminică dimineaţa o mare adunare populară în sala Martinescu din centrul oraşului Slatina.

În acea sală, Martinescu, avuseseră loc multe evenimente social-politice. Înainte de 1914 a conferenţiat Profesorul Nicolae Iorga, care s-a supărat din cauza asistenţei reduse şi şi-a manifestat această supărare într-o carte a lui. În realitate, de vină n-a fost indiferenţa populaţiei, ci neglijenţa celor însărcinaţi cu mobilizarea. În cartea sa despre oraşele României, Profesorul Nicolae Iorga spune că pe străzile Slatinei felinarele sunt pe stâlpi înclinaţi şi că ferestrele caselor au geamuri sparte. După Primul Război Mondial, în sala Martinescu a susţinut un concert marele nostru George Enescu. Populaţia a fost atât de entuziasmată, încât elevii claselor 7 şi 8 de la liceul Radu Greceanu s-au urcat la tribună, l-au luat pe sus pe George Enescu şi, ovaţionând continuu, au defilat pe străzile oraşului. Sărmanul George Enescu, suit pe braţele elevilor, ajunsese cu picioarele în sus şi capul în jos şi se ruga să fie lăsat în pace. Acum, la începutul lui decembrie 1937, mii de ţărani şi de orăşeni îl aşteptau pe Nicolae Titulescu în sala Martinescu şi pe străzile din jur, unde se instalaseră megafoane. Organizatorii erau din partea PNŢ – învăţătorul Dumitru Căpăţâneanu şi avocatul Ilie Ionescu, din partea populaţiei – dr. Gh. Kitulescu şi avocat Ioan Bellu, iar din partea lui Nicolae Titulescu, marii diplomaţi Savel Rădulescu şi Costel Vişoianu.

Nicolae Titulescu vine din Bucureşti cu trenul şi ajunge în gara Slatina la ora 9 dimineaţa. La coborârea din tren, Titulescu găseşte peronul gării ocupat de circa 600 de persoane necunoscute, în jurul vârstei de 30 ani. Aceste sute de persoane făceau o masă compactă şi nu l-au lăsat pe Nicolae Titulescu să facă nici măcar un pas pe peronul gării Slatina. Prizonier fără libertate de mişcare în mijlocul acelei mase compacte, Nicolae Titulescu a început să vocifereze şi să se agite. O voce din public întreabă cu voce tare: „Cine e musca aia care dă din mâini şi din picioare?“ Răspund în cor cei 600 de participanţi: „O muscă ca toate muştele de pe lângă gunoi“. Nicolae Titulescu continuă să se agite şi să vocifereze. O voce din public întreabă cu glas tare: „Cine-i ţânţarul ăla care bâzâie acolo?“ Răspund în cor cei 600 de participanţi: „Un ţânţar ca toţi ţânţarii de pe maidane“. Titulescu continuă să se agite şi să vocifereze. O voce din public întreabă cu glas tare: „Cine e impotentul ăla care nu se mai potoleşte?“ Răspund în cor cei 600 de participanţi: „Afară din oraşul Slatina cu acest impotent, judeţul Olt n-are nevoie şi nu-i vrea pe impotenţi“. Evident, aluzie la impotenţa sexuală precoce şi la presupusa cauză pentru care Nicolae Titulescu nu avea copii. Spectacolul de circ de pe peronul gării Slatina a ţinut neîntrerupt până la ora 6 după-amiază, când a venit trenul de la Craiova spre Bucureşti. Titulescu n-a putut face altceva decât să se agite şi să vocifereze şi, în final, s-a suit în tren şi s-a întors la Bucureşti. Aici s-a plâns lui Iuliu Maniu, care a solicitat ajutorul lui Corneliu Zelea Codreanu pentru ca legionarii să apere libertatea de propagandă a campaniei electorale în judeţul Olt.

Corneliu Zelea Codreanu ne-a convocat în biroul său din strada Gutenberg nr. 3, pe mine ca preşedinte UNSCR şi pe juriştii Bartolomeu Livezeanu şi Laurian Ţâlnaru, ca şefi ai Corpului Studenţesc Legionar din Universitatea Bucureşti. În structura şi activitatea Mişcării Legionare, Corpurile studenţeşti au fost vârfuri de lance în ofensive şi echipe de sacrificiu la primejdii. Ni s-au adăugat studenta de la

teologie Anastasia Sica Popescu şi o legionară foarte frumoasă în plus de foarte inteligentă, Ecaterina Gâţă. Corneliu Zelea Codreanu ne-a spus: „Judeţul Olt este ocupat de 200 comisari de la Prefectura Capitalei, 200 comisari de la Siguranţa Generală a Statului şi 200 comisari de la Serviciul Secret de Informaţii. Voi să fiţi 200 de legionari şi, cu pumnii şi cu picioarele, vă duceţi să daţi o bătălie contra acestor impostori. Un legionar contra trei poliţişti este suficient pentru victorie. Şi atenţie, niciun mort şi, pe cât posibil, niciun rănit. Bătaia este destulă pedeapsă.“

Mica noastră armată de legionari şi de câteva legionare s-a suit în tren şi am plecat la Slatina, nu pentru a-l combate pe Nicolae Titulescu, ci pentru a-l apăra pe Nicolae Titulescu să intre în Parlamentul României, ca deputat de Olt. După expulzarea sa de la 30 august 1936 din Ministerul de Externe, Nicolae Titulescu devenise cel mai important adversar al complotului urzit de regele Carol al II-lea pentru uzurparea suveranităţii Naţiunii şi pentru instituirea dictaturii personale.

Ajungem în gara Slatina. Nici picior de poliţişti. Cei 600 de comisari dispăruseră, probabil că de frica luptei corp la corp cu legionarii. În toate războaiele militare sau civile, hotărâtor este factorul moral, conştiinţa de justeţe a cauzei şi voinţa de luptă „Victorie sau Martiraj“. Celula putredă care a pierdut bătălia a fost însăşi persoana lui Nicolae Titulescu. Era complet intimidat, dacă nu chiar înfricoşat, drept care a renunţat să mai vină în Slatina şi în judeţul Olt. În schimb, a făcut altceva: şi-a imprimat discursul pe 2 plăci de gramofon şi le-a trimis în locul său, în chip de campanie electorală. Un automobil-papuc cu un gramofon urma să străbată, sub conducerea diplomatului Costel Vişoianu, comunele pe direcţia nord de Slatina. Alt automobil-papuc cu gramofon, sub conducerea lui Savel Rădulescu, urma să străbată comunele de la sud de Slatina.

Spectacolul de circ numit campanie electorală a început pe străzile din Slatina. Automobilele se opreau la intersecţii, gramofoanele difuzau discursul lui Nicolae Titulescu şi, din ordinul Patronului, cei doi diplomaţi – Costel Vişoianu şi Savel Rădulescu – se pregăteau să răspundă la întrebările publicului. *Horribile dictu*, n-a venit niciun adult şi niciun vârstnic să audieze discursul lui Nicolae Titulescu şi să vadă spectacolul de circ; au venit doar nişte copii mici şi zdrenţăroşi, să întrebe dacă se dau covrigi şi bomboane. De atunci sunt peste 70 de ani şi judecata istoriei este că marele nostru Nicolae Titulescu îşi pierduse la data aceea simţul realităţii, care este indispensabil în viaţa politică. Cei doi diplomaţi, într-adevăr de mare valoare şi de mare patriotism, nu făceau decât să execute un ordin al şefului lor direct.

În continuare, urmează alegerile parlamentare din ziua de duminică 20 decembrie 1937. Un ger năpraznic. Zăpada scârţâie sub bocanci. Scoase din mănuşi, degetele se lipeau pe clanţele de metal. Oamenii respirau cu aburi la nări. Legenda va mai spune că pietrele se crăpau de la sine. În Slatina sunt organizate două centre de votare. Unul în localul liceului Radu Greceanu, pentru satele şi comunele din sudul oraşului Slatina. Al doilea centru de votare, în localul liceului Pedagogic – Şcoala Normală, pentru satele şi comunele din nordul oraşului Slatina.

Biroul electoral este alcătuit dintr-un magistrat, cel mai în vârstă dintre toţi magistraţii locali, şi din câte doi reprezentanţi ai partidelor care depuseseră liste de candidaţi la Cameră şi la Senat.

Şeful Organizaţiei Legionare a judeţului Olt, avocatul Nicolae Runcanu, ne-a delegat pe Sica Popescu şi pe mine la secţia de votare nr.1 din nordul oraşului Slatina. Aici am intrat în colaborare imediată cu cei doi reprezentanţi ai Partidului Naţional Ţărănesc: învăţătorul Dumitru Căpăţâneanu şi diplomatul Savel Rădulescu. Ni s-au asociat cei doi reprezentanţi ai Partidului Naţional Liberal George I.C. Brătianu, care nu erau din judeţ şi ale căror nume nu le-am reţinut. Toţi şase eram hotărâţi să apărăm cu orice preţ libertatea alegerilor şi să ne opunem oricărei încercări de a se fura urna cu voturi.

În paranteză, amintesc ce s-a petrecut în Slatina la alegerile parlamentare din primăvara 1922, când a ieşit majoritar guvernul I.C. Brătianu. Cei doi reprezentanţi ai PNL i-au luat la bătaie pe cei doi reprezentanţi ai PNŢ Ion Mihalache şi, în mijlocul vacarmului, preşedintele Biroului Electoral, magistratul Tudor Măinescu, a luat în braţe urna cu voturile depuse, a plecat cu ea pe un culoar întunecos şi s-a întors cu altă urnă, numai cu voturi pentru liberali. Lucrurile s-au repetat aidoma la alegerile parlamentare din 20 decembrie 1933, când în judeţul Olt a ieşit victorios, chiar triumfător, guvernul I.Gh. Duca.

Acum, în decembrie 1937, naţional-ţărăniştii erau în mare teamă şi nădejdea lor pentru libertatea alegerilor parlamentare stătea în colaborarea cu legionarii gata de sacrificiu. Locuitorii din comunele de la nord de Slatina erau aduse în pâlcuri distincte şi, în gerul acela năpraznic, aşteptau la o depărtare de o sută de metri să intre pe rând în secţia de votare. Reprezentanţii PNL din Biroul Electoral erau liniştiţi şi paşnici, alături de noi. Pe la ora trei după-amiază a venit o trăsură cu un butoi mare, plin cu ţuică de prune. Doi necunoscuţi au început să împartă câte un pahar de ţuică celor care aşteptau afară în ger să le vină rândul la votare. Printre cei de afară se găseau mai mulţi ţărani legionari care, cunoscând ordinul de a nu lăsa să se falsifice votarea, au intervenit şi i-au somat pe cei doi necunoscuţi să plece cu trăsura şi cu butoiul lor de ţuică. Nu ştiu chiar tot ce s-a întâmplat acolo, afară, dar s-au auzit două focuri de revolver şi a fost distrus cepul de la butoi. Ţuica s-a scurs şiroaie în zăpadă şi din mijlocul ţăranilor au izbucnit ovaţii şi cântecul *Ştefan vodă al Moldovei*. Magistratul preşedinte al Biroului Electoral nu a intervenit, întrucât nu au fost încăierări. O oră mai târziu, a venit domnul Ilie Popescu, mult respectatul director al Băncii Româneşti din Slatina şi, idem, mult respectatul preşedinte PNL din judeţul Olt.

Domnul Ilie Popescu mă ia de o parte şi îmi spune confidenţial: „Dorinţa Maiestăţii Sale Regele este să nu iasă deputat Nicolae Titulescu. Daţi-ne voie să schimbăm urna cu voturi. Dumneavoastră legionarii aveţi în judeţ o mie de voturi. Noi vă dăm 2000 de voturi şi nu vă cerem decât să tăceţi când vom schimba urnele de vot." Eu i-am răspuns în numele Mişcării Legionare: „Domnule Ilie Popescu, eu am crescut cu imaginea persoanei dumneavoastră în inimă şi vă voi respecta în continuare. Avem ordin de la Căpitan să apărăm cu orice preţ libertatea alegerilor şi o vom apăra, chiar cu necesitatea forţei. Priviţi pe fereastră, acolo, printre ţăranii care aşteaptă sunt şi legionari înarmaţi. La primul semnal cu batista în fereastră veţi auzi focuri de revolver. La al doilea semnal, mulţimile de ţărani şi de legionari vin să intre în localul de votare. Iar la al treilea semnal, se va întâmpla aici, în localul de votare, ceva din care putem cu toţii să ne pierdem viaţa." Domnul Ilie Popescu era uluit şi păstra tăcerea. Pentru a-l convinge definitiv, am făcut la fereastră un singur semn cu batista şi afară, în mijlocul ţăranilor, s-a auzit un foc de revolver tras de fratele meu Dan Milcoveanu, student la Politehnica din Timişoara.

Domnul Ilie Popescu era nu numai un mare patriot, dar şi un mare înţelept, cu experienţa vieţii. A plecat fără să pună în aplicare ordinul numit „înalta dorinţă regală". În epoca de atunci, ce spunea regele era Lege şi ce decidea regele era Lege mai presus de Constituţie şi chiar de divinitate. Zece ani mai târziu, frumoasa fiică a d-lui Ilie Popescu s-a căsătorit cu eminentul medic pediatru dr. Constantin Bellu, care nu era încadrat în Mişcarea Legionară, dar care avea toate sentimentele şi toate principiile omului cetăţean model.

Micul eveniment electoral de la secţia de votare nr. 2 din oraşul Slatina a avut însă mari consecinţe la Bucureşti, unde s-au luat decizii de importanţă statală. La numărarea voturilor din judeţul Olt, Partidul „Totul pentru Ţară" a primit peste 2000 de voturi şi a obţinut un loc de deputat, ocupat de preotul Ioan Dumitrescu-Borşa, secretarul general pe ţară al Mişcării Legionare. PNŢ a avut multe voturi şi Nicolae Titulescu, cap de listă, a intrat deputat în Parlament, spre furia şi groaza regelui.

Să descriu ce ştiu că s-a întâmplat la Bucureşti în acele zile hotărâtoare de după 20 decembrie 1937. Alegerile din 1937 au fost primele şi singurele alegeri parlamentare realmente libere din istoria torturată a României contemporane. Partidul „Totul pentru Ţară" al Mişcării Legionare a obţinut: circa 16% din totalul corpului electoral şi 66 de deputaţi şi 8 senatori. Învingătorul acestor alegeri parlamentare a fost PNŢ condus de Iuliu Maniu, Virgil Madgearu şi Ion Mihalache, care conform Constituţiei Democrate din 1923, urma să alcătuiască noul guvern al României.

La procesul Mareşalului Ion Antonescu, în mai 1946, şeful Poliţiei Secrete, Eugen Cristescu a declarat cum că la alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937 autorităţile de Stat ar fi furat 300.000 de voturi primite de Partidul „Totul pentru Ţară" în cele şapte judeţe ale Basarabiei: Hotin, Soroca, Bălţi, Lăpuşna, Cetatea Albă, Ismail şi Cahul. Opinia mea este că această informaţie nu corespunde realităţii şi că a fost lansată de Eugen Cristescu în scopul tendenţios de a mări culpabilitatea de fascism a Naţiunii Române. În orice caz, în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din str. Gutenberg nr.3 persoana mea n-a auzit pe nimeni vorbind de asemenea furt de voturi. Aceste alegeri din 20 decembrie 1937 au fost realmente libere şi, într-o oarecare măsură, au fost libere din teama faţă de o eventuală reacţie protestatară a Mişcării Legionare, aflată în ascensiune. Din punctul de vedere al politicii interne şi al ordinii legale, Iuliu Maniu a calculat just atunci când a încheiat Pactul electoral cu Mişcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu.

În mod cât se poate de succint, să menţionez ideile forţă, care au alimentat propaganda şi care au asigurat succesul legionarilor la acele alegeri parlamentare din 20 decembrie 1937. Ca pentru toate ţările mici, politica externă este mai importantă decât politica internă şi aceasta, pentru că de justeţea ei depind independenţa naţională şi integritatea graniţelor. Pactul încheiat la 25 decembrie 1937 însemna: guvernarea lui Iuliu Maniu şi a PNŢ cât timp Franţa este forţa conducătoare a Europei şi, pe aceeaşi linie, guvernarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi a Mişcării Legionare dacă între timp Germania devine forţa conducătoare a întregului continent Europa. Pe planul politicii interne, marele pericol şi marea teamă erau: a) conspiraţia regelui Carol al II-lea în scopul de a institui dictatura personală şi b) iminenta victorie a capitalului străin şi a iudaismului mondial de a se suprapune drept noua clasă conducătoare a României.

Statistici perfect credibile arătau că în 1937, evreii posedau şi controlau 80% din capitalul bancar, 70% din capitalul comercial şi 60% din capitalul industrial. În primăvara lui 1933, guvernul Alexandru Vaida-Voevod identificase că întreprinderile cu capital străin din România aveau 800.000 de salariaţi aduşi din străinătate şi rezidenţi în România cu paşapoarte străine. În faţa acestui pericol naţional, Mişcarea Legionară venea cu două programe drept soluţie de rezolvare. Primul program era combaterea corupţiei prin pedepsirea exemplară a corupţilor din aparatul de stat. Iar al doilea program era intervenţia Statului în organizarea şi intensificarea curentului de ascensiune socială a fiilor de ţărani care cucereau oraşele ţării.

Principala idee-forţă adusă şi lansată de Mişcarea Legionară era însă de natură economică. România este o ţară cu foarte mari resurse naturale în domeniul agricol şi silvic, dar imposibil de valorificat din cauza lipsei de pieţe pentru exportul de produse. Programul economic al Mişcării Legionare, întocmit de Gh. Ciorogaru, prevedea schimburi comerciale echitabile între agricultura românească şi industria germană. Învingătorii din Primul Război Mondial impuseseră Germaniei o blocadă economică foarte asemănătoare cu o „cămaşă de forţă". Această blocadă economică prevedea interdicţia importului de materii prime şi interdicţia exportului de produse finite. Ca urmare inevitabilă, industria germană funcţiona numai cu 30% din capacitatea de producţie şi, din 1919 până în 1932, se acumulaseră în Germania 7.000.000 de şomeri valizi. Această imensă substanţă explozivă nu avea altă şansă decât să aleagă între comunismul lui Stalin şi naţional-socialismul lui Hitler. Victoria lui Adolf Hitler la 30 ianuarie 1933 nu a fost altceva decât produsul normal al

situației anormale în care se găsea Germania după Primul Război Mondial. Programul economic al Mișcării Legionare era scoaterea României din structura blocadei economice din jurul Germaniei și stabilirea sau, mai exact, restabilirea tradiționalului comerț dintre agricultura românească și industria germană. Programul acesta economic avea toate șansele de reușită, întrucât la data aceea, în 1937, Germania nu avea relații economice cu America de Sud și cu sud-estul Asiei. Astăzi, în anul 2007, Germania are satisfăcute toate relațiile de comerț exterior și toate necesitățile de materii prime.

Avantajele programului comercial cu Germania au fost sesizate nu numai de țăranii cu gospodării mici, dar și de marii proprietari, cu 100-200 hectare de pământ agricol. Pentru demobilizarea marilor proprietari agrari, guvernul Gh. Tătărăscu și Poliția Secretă Politică au lansat zvonul fals și mincinos cum că Mișcarea Legionară vrea „Omul și pogonul". Corneliu Zelea Codreanu a dezmințit acest zvon printr-o circulară, dar din păcate au existat în România naivi care să creadă.

Să evoc acuma ce s-a întâmplat, ca fapte, în București. Regele Carol al II-lea s-a înfuriat de hotărârea Corpului Electoral român de a respinge guvernul Gh. Tătărăscu, susținut de micul partid procarlist al lui Nicolae Iorga și de modestul partid procarlist al lui Alexandru Vaida-Voevod. În acea zi de 20 decembrie 1937, s-a produs prima manifestare de independență a Națiunii Române în raport cu voința politică a Instituției Regale. Atunci, regele a cerut, mai exact a ordonat, Comisiei Electorale conduse de magistratul Dumitru Lupu să falsifice rezultatul voturilor, cu minimul necesar de voturi pentru ca guvernul Tătărăscu să beneficieze de așa zisa primă electorală care îi asigura majoritatea în Parlament. Președintele Inaltei Curți de Casație și Justiție, magistratul Dimitrie Lupu – originar din Moldova, era însă un om imposibil de corupt și imposibil de intimidat. Văzând refuzul Corpului Electoral Român în frunte cu magistratul Dimitrie Lupu, regele Carol al II-lea a simțit că țara îi scapă din mână și a luat hotărârea să desființeze regimul democratic și să instituie dictatura personală. Pentru uzurparea suveranității națiunii și pentru instituirea dictaturii personale nu-i suficientă complicitatea poliției și este indispensabilă complicitatea Armatei. Rezultatul alegerilor parlamentare din 1937 nu s-a dat publicității, iar în Monitorul Oficial a fost tipărit abia la 29 decembrie 1937, când era deja luată decizia de dictatură.

Pentru a obține complicitatea armatei, regele Carol al II-lea s-a adresat g-ral Ștefan Ionescu zis „Țiganul", care era șeful Marelui Stat Major. Chemat la Palat, acesta a răspuns regelui că nu vede necesitatea ca armata să iasă din cazărmi și să intre în politică, ca în timpul răscoalei țărănești din 1907. Carol al II-lea a invocat așa zisul pericol legionar, dar generalul Ștefan Ionescu i-a răspuns că „Dracul nu-i atât de negru pe cât se spune". În final, g-ral Ștefan Ionescu a obținut din partea regelui o audiență pentru Corneliu Zelea Codreanu, pentru a lămuri punct cu punct, prin discuții directe în trei, toate motivele de teamă sau de suspiciune. Regele a acceptat audiența cerută de generalul Ștefan Ionescu pentru Corneliu Zelea Codreanu.

Dimineața de marți 22 decembrie 1937. Mă găseam în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din str. Gutenberg nr.3; erau de față circa 20 de comandanți legionari care discutau cu aprindere problema zilei, și anume, pentru ce nu se da publicității rezultatul voturilor. Intră ing. Nicolae Horodniceanu și anunță că în anticameră se găsește un general care solicită o întrevedere între patru ochi cu Corneliu Zelea Codreanu. Noi, cei 20 de legionari, suntem scoși din birou și este introdus g-ral Ștefan Ionescu, șeful Marelui Stat Major. Am văzut scena prin glasvandul despărțitor. După câteva minute de convorbire, Corneliu Zelea Codreanu scrie câteva rânduri și i le înmânează vizitatorului. Acesta se ridică și pleacă, trecând pe lângă noi. Ne reîntoarcem în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu și dânsul ne spune: „Este g-ral Ștefan Ionescu, șeful Marelui Stat Major. A venit de la Palatul Regal, unde mi-a

obținut o audiență la rege. I-am răspuns că, până se dă publicității rezultatul alegerilor parlamentare, funcționează Pactul dintre partidele de opoziție și că nu pot veni la Palatul Regal decât în audiență comună cu domnul Iuliu Maniu și cu George I.I.C.Brătianu". Noi cei de față eram uimiți și păstram tăcerea.

Comandantul Legionar ing. Virgil Ionescu spune cu voce tare: „Căpitane, ați greșit. Trebuia să mergeți în audiență și ce ați scris pe hârtie să-i spuneți verbal și direct regelui. Ați greșit și cred că trebuie să cereți dvs. audiență la Palatul Regal".

Relatez numai ce am văzut cu ochii mei și ce am auzit cu urechile mele. Corneliu Zelea Codreanu a pus capul în pământ și a păstrat îndelung tăcerea. Mult mai târziu am aflat că, la sfârșitul lui ianuarie sau la începutul lui februarie 1938, a dat ministrului de Război, g-ral Ion Antonescu, o scrisoare prin care își declara disponibilitatea de a se prezenta în audiență la Majestatea Sa Regele în orice minut din zi sau din noapte. Tot ulterior am aflat, de asemenea, că-l însărcinase pe principele Alexandru Cantacuzino să-i obțină o audiență la Carol al II-lea. Nu a mai fost posibilă o întrevedere între rege și Corneliu Zelea Codreanu. Singura întrevedere a fost cea din februarie 1937, din casa ing. Nicolae Malaxa, când regele Carol al II-lea a cerut să i se predea comanda Mișcării Legionare, iar Corneliu Zelea Codreanu a refuzat să se conformeze Voinței Regale.

Iată ce mai știu, dar din auzite, nu direct. Văzând că nu se dădea publicității rezultatul alegerilor parlamentare, Iuliu Maniu a decis pentru ziua de 25 decembrie 1937 o mare adunare populară a tuturor partidelor de opoziție, care să vină la Palatul Regal pentru o audiență în comun Iuliu Maniu, George I.I.C.Brătianu și Corneliu Zelea Codreanu. La distanță de 70 de ani, putem spune că decizia lui Iuliu Maniu a fost exact ceea ce trebuia să se facă, întrucât regele Carol al II-lea nu avea încă ce trebuia pentru instituirea dictaturii.

Constituția nescrisă a României prevede, în tot ce se decide, cooperarea armatei și acordul diplomației anglo-franceze. La decizia lui Iuliu Maniu nu s-au asociat nici Corneliu Zelea Codreanu și nici George I.I.C. Brătianu, astfel că n-a avut loc mobilizarea Națiunii pentru a face presiune asupra regelui Carol al II-lea. În seara aceea de marți 22 decembrie 1937, regele și camarila regală au luat hotărârea de a institui dictaturia și au cerut acordul diplomației anglo-franceze. Acest acord a venit cu întârziere de 50 de zile, abia în seara zilei de 9 februarie 1938, și prompt, în doar o oră, Carol al II-lea și camarila au anunțat instituirea dictaturii. Până să vină acordul anglo-francez, Carol al II-lea a făcuse două lucruri nu fără importanță și nu fără consecințe. Primul lucru a fost aducerea Partidului Național-Creștin la guvernare, cu Octavian Goga ca prim-ministru și cu program antisemit sub numele profesorului A.C. Cuza. Scopul nemărturisit al acestui guvern era să producă acte de antisemitism și acte de anarhie care să înspăimânte sau să irite Occidentul și, astfel, să obțină acordul pentru instituirea dictaturii. În istorie acest guvern prezidat de Octavian Goga trece drept o diversiune, anume manipulată de rege și camarilă. Pentru a păstra controlul asupra Statului, regele l-a luat pe Armand Călinescu de la PNȚ și l-a numit atotputernic ministru de Interne. Ce a făcut atunci Armand Călinescu n-a fost dizidență, ci a fost o trădare care a însemnat începerea războiului civil dintre Stat și Națiune.

Al doilea lucru pe care l-au făcut regele Carol al II-lea și camarila a fost să găsească un general care să vrea și care să poată obține complicitatea Armatei la uzurparea Suveranității Naționale și la instituirea dictaturii personale. Toți generalii contactați au urmat exemplul g-ral Ștefan Ionescu zis Țiganul și au refuzat funcția de ministru și complicitatea cu dictatura. Încercările de a corupe un general au durat din seara de 22 decembrie și până în dimineața de 29 decembrie 1937 când s-a găsit, în sfârșit, generalul „complice" și, imediat, a fost numit noul guvern, condus de Octavian Goga.

Generalul vinovat de complicitate la dictatură şi de politizare a armatei a fost Ion Antonescu, el însuşi un ambiţios veleitar de dictatură în România. Calculul generalului Ion Antonescu – zis raţionament – a fost că dictatura salvatoare a ţării va fi exercitată nu de rege, ocupat cu femeile, cu chefurile şi cu vânătorile, ci de el însuşi, g-ral Ion Antonescu, patriot absolut sincer şi guvernant perfect cinstit. G-ral Ion Antonescu s-a băgat singur în capcană şi nu şi-a dat seama că era o unealtă manipulată şi cârpă utilizată. Toate erorile de mai târziu ale lui Ion Antonescu au provenit din defectul său mintal de a lua decizii insuficient gândite şi din defectul comportamental al ambiţiei şi al egocentrismului. Viaţa şi activitatea generalului Ion Antonescu sunt, de fapt, o mare tragedie umană. A fost un patriot cu adevăr pasionat, un guvernant categoric corect şi un om cu cele mai bune intenţii pentru societate. Dar cu o ambiţie atât de mare, încât n-a reuşit decât să aducă răul şi să se auto-contrazică.

După întrevederea de la Predeal de la sfârşitul lui decembrie 1936, Corneliu Zelea Codreanu l-a definit: „Prea ambiţios pentru ca să poată fi de folos". Colonelul de cavalerie Radu Miclescu mi l-a descris în 1960: „Antonescu a fost ce a fost şi a făcut ce a făcut pentru că toată viaţa în cariera lui militară a fost mare cu atotputernicie şi niciodată n-a fost mic, ca să înveţe disciplina şi să gândească ce decide". G-ral Aurel Aldea, colaboratorul lui la manevrele militare, îl caracteriza pe g-ral Ion Antonescu: „Nebun de băgat la balamuc. O ia razna înainte şi nu se uită ce lasă în urmă".

Guvernul acela de diversiune politică, dintre 29 decembrie 1937 şi 9 februarie 1938, i-a avut pe Octavian Goga şi pe A.C. Cuza doar ca afiş pentru străinătate şi, concret, putere au avut numai g-ral Ion Antonescu, ministru de Război cu misiunea de a politiza armata, şi Armand Călinescu, ministru de Interne cu misiunea de a instrumenta Aparatul de Stat. Marele jurist Istrate Micescu a fost numit ministru de Externe cu misiunea de a-i convinge atât pe germanii naţional-socialişti, cât şi pe anglo-francezii democraţi să sprijine trecerea la dictatura personală a regelui Carol al II-lea.

Să menţionez un amănunt semnificativ. În calitate de ministru de Externe, Istrate Micescu acordă un interviu ziarului "Völkischer Beobachter", oficiosul Partidului Naţional Socialist din al III-lea Reich. La întrebarea ziaristului „Ce opinie aveţi despre Mişcarea Legionară şi despre Garda de Fier", Istrate Micescu întâi se gândeşte îndelung, pentru a-şi aduce aminte, şi apoi răspunde: „O mică sectă religioasă care proslăveşte moartea şi care practică sinuciderea".

Corneliu Zelea Codreanu a trimis spre publicare un text explicativ, însă de sus, de la conducerea Partidului Naţional Socialist, i s-a refuzat publicarea. Politica constantă a lui Hitler şi a regimului naţional socialist a fost să colaboreze în România cu puterea de stat, şi nu cu cine este naţiunea suverană.

Ceea ce s-a întâmplat a fost triplu succes: al g-ral Ion Antonescu, în politizarea armatei, al lui Armand Călinescu, în instrumentarea Aparatului de Stat şi al lui Istrate Micescu, în a convinge străinătatea în favoarea lui Carol al II-lea.

Întrucât guvernul dintre 29 decembrie 1937 şi 9 februarie 1938 a fost un guvern cu un afiş naţionalist, să-i consemnăm pe membrii acestuia:

Octavian Goga	*preşedinte al Consiliului de Miniştri*
A.C. Cuza	*ministru de Stat*
Armand Călinescu	*ministru de Interne*
Istrate Micescu	*ministru de Externe*
Eugen Savu Vasile	*ministru de Finanţe*
Rădulescu Mehedinţi	*ministru de Justiţie*
Ion Petrovici	*ministru al Educaţiei Naţionale*
Ioan Lupaş	*ministru al Cultelor şi Artelor*

G-ral Ion Antonescu	*ministru al Apărării Naţionale*
Radu Irimescu	*ministru al Aerului şi Marinei*
Ion Gigurtu	*ministru al Industriei şi Comerţului*
Stan Ghiţescu	*ministru al Cooperaţiei*
Virgil Potârcă	*ministrul Lucrărilor Publice şi Comunicaţiilor şi a.i. la Agricultură şi Domenii*
Gheorghe A. Cuza	*ministru al Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale*
Alexandru Hodoş	*subsecretar de stat la Preşedinţia Consiliului de Miniştri*
Tilică Ioanid	*subsecretar de Stat la Ministerul de Interne*
Dinu Simian	*subsecretar de Stat la Ministerul de Interne*
G-ral Paul Teodorescu	*subsecretar de stat la Ministerul Apărării Naţionale*
	30 decembrie 1937
Silviu Dragomir	*ministru secretar de Stat*
Sebastian Bornemisa	*subsecretar de Stat la Preşedenţia Consiliului de Miniştri*
Lucian Blaga	*subsecretar de Stat la Ministerul de Externe*
Ion D. Enescu	*subsecretar de Stat la Ministerul de Finanţe*
Aurel Baciu	*subsecretar de Stat la Ministerul de Justiţie*
Ion Gh. Savin	*subsecretar de Stat la Ministerul de Justiţie*
Constantin Tomescu	*subsecretar de Stat la Ministerul Cultelor şi Artelor*
Vasile Prelipceanu	*subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii şi Domeniilor*
Leon Scridon	*subsecretar de Stat la Ministerul Muncii*
	8 ianuarie 1938
D.R. Ioaniţescu	*ministru al Agriculturii şi Domeniilor*

Acest guvern Naţional Creştin prezidat de marele poet şi patriot Octavian Goga n-a făcut decât două lucruri pozitive. Primul lucru pozitiv a fost desfiinţarea ziarelor „Dimineaţa" şi „Adevărul" prin „Jurnal al Consiliului de Miniştri" zis „Act de guvernământ". Aceste două ziare evreieşti erau scrise cu o foarte mare competenţă profesională şi timp de mai multe zeci de ani au exercitat teroarea în politica internă şi defăimarea în politica externă. Au fost tirul de artilerie grea care a intimidat rezistenţa Naţională românească şi care a acoperit înaintarea pas cu pas a capitalului străin. Această luptă dintre capitalul străin invadator şi capitalul românsc autohton a început încă dinainte de Unirea din 24 ianuarie 1859 şi a fost foarte bine analizată de Ştefan Zeletin în cele două cărţi „Burghezia Română" şi „Neoliberalismul". La desfiinţarea celor două ziare evreieşti au participat toate partidele naţionaliste, dar nu puţin a contribuit şi regele Carol al II-lea, ca răzbunare pentru că ziaristul Tudor Teodorescu-Branişte l-a definit drept „Creanga uscată a dinastiei româneşti". Pentru a se camufla, aceste două ziare evreieşti au închiriat, cu mulţi bani, numele lui Mihail Sadoveanu, pe care l-au pus pe frontispiciu drept director general. De atunci, şi cu această ocazie mai ales, Mihail Sadoveanu a intrat în folclorul claselor populare cu numele de Mihail „Jidoveanu". Al doilea lucru pozitiv făcut de prim-ministrul Octavian Goga a fost să autorizeze, prin decizie ministerială, reapariţia ziarului de mare tiraj „Cuvântul" al Prof. Nae Ionescu, ziar interzis în decembrie 1933 de Carol al II-lea, pentru vinovăţia de a fi luat apărarea Mişcării Legionare la moartea lui I. G. Duca.

Eram anonim în mijlocul studenţilor când mă zăreşte Prof. Nae Ionescu de la catedră şi mă cheamă la dânsul: „Eşti student la medicină?" Eu îi răspund „sunt doctor în medicină", iar Prof. Nae Ionescu continuă: „cu atât mai bine. Începi de mâine colaborarea dumitale la rubrica medicală a ziarului. În fiecare zi, un text de o jumătate de coloană de practică medicală în teren şi, pe cât posibil, de idei generale pentru cultura ştiinţifică a publicului". Poate că cineva îmi va face onoarea să strângă textele semnate de mine în ziarul „Cuvântul": seria 1938 şi seria 1940-1941.

Încă două evenimente din aceea epocă: s-a auzit că Partidul Național Creștin al lui Octavian Goga nu are suficiente cadre și oferă loc de senator și loc de deputat. Printre solicitanții „de mană cerească" s-a prezentat și marele avocat și valoros scriitor Petre Pandrea, la origine Petre Marcu, din orașul Balș-Romanați. Când a deschis gura să ceară o demnitate parlamentară, trupa de șoc – lăncierii cuziști – s-a repezit asupra lui și l-a stâlcit în bătăi pentru vechea lui colaborare cu ziarele evreiești. Ilustrul Petre Pandrea nu face nicio mențiune în voluminoasele lui cărți de autobiografie.

Cel de-al doilea eveniment important a fost manevra lui Mihail Morusoff de a se sustrage de la controlul fondurilor secrete, inițiat de g-ral Ion Antonescu, în calitate de ministru de Război. Adversitatea dintre Mihail Morusoff și generalul Ion Antonescu a început în anul 1919, când Mihail Morusoff era agent dublu în serviciul Uniunii Sovietice și când el cu mâna lui a omorât 8 ofițeri români în orașul Bălți din Basarabia, fiind denunțat de singurul supraviețuitor: Grigorescu, diriginte de poștă în Râmnicu-Sărat.

În noiembrie 1933 g-ral Ion Antonescu devine șeful Marelui Stat Major și Mihail Morusoff, prin Înalt Decret regal, trece cu tot serviciul special de informații din subordinea Marelui Stat Major în subordinea Ministerului Apărării Naționale. În 1935 Mihail Morusoff obține, prin tribunal, condamnarea pentru biandrie a d-nei Maria, soția g-ral Ion Antonescu, și asta, pentru a-l scoate din armată pe Antonescu pentru pretinsa imoralitate de a se fi căsătorit cu o femeie încă incomplet divorțată.

Spre surpriza unanimă a României, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin magistratul Ștefan Stăncescu, a casat sentințele de condamnare și a scos-o basma curată pe doamna Maria g-ral I. Antonescu.

Acum, la 29 decembrie 1937, g-ral Ion Antonescu devine ministru de Război și Mihail Morusoff, tot prin Inalt Decret regal, trece cu întreg Serviciul Special Secret din subordinea Ministerului de Război în subordinea președinției guvernului teoretic vorbind, dar practic, în subordinea Palatului Regal. Scopul generalului Ion Antonescu era să verifice fondurile secrete și să trimită în judecată pe Mihail Morusoff pentru furt în dauna hranei soldaților și a achiziționării de armament. De fapt, marele beneficiar al jefuirii Armatei Române a fost chiar regele Carol al II-lea, protectorul și complicele lui Mihail Morusoff.

Să venim la ce s-a întâmplat în Mișcarea Legionară.

Simțind că regele a cerut și așteaptă acordul diplomației anglo-franceze, Coneliu Zelea Codreanu a redactat și a difuzat o circulară din care reieșea că bătălia electorală era terminată și că Mișcarea Legionară se retrage pe poziția de pace internă. Scopul lui Corneliu Zelea Codreanu era să neutralizeze intriga regelui Carol al II-lea cum că în România ar fi fost anarhie generală și că singura soluție de salvare era instituirea dictaturii regale. Această circulară a lui Corneliu Zelea Codreanu a fost citită și explicată în adunările legionare din toate capitalele de județ ale țării. Toate organizațiile județene legionare s-au conformat ordinului de demobilizare și de pace, în afară de cele trei organizații județene ale regionalei Banat de sub conducerea lui Horia Sima. Șeful organizației legionare a județului Lugoj, prof. Rusalim Olaru, a înaintat la București un raport confidențial în care dezvăluia gândirea și comportamentul lui Horia Sima. Sima afirma că Mișcarea Legionară este în plin marș revoluționar și că legea revoluției este să nu te oprești niciun minut și să înaintezi fără întrerupere, crescând în ritm și în intensitate. Iar despre Corneliu Zelea Codreanu a spus că este „un bun tactician pentru una sau două etape, dar un slab strateg, ignorând legitatea și dinamica Revoluției similare cu Războiul." La acest raport confidențial a venit în anchetă întâi preotul Ion Dumitrescu-Borșa, secretar general, și apoi ing. Gh. Clime, președintele Partidului „Totul pentru Țară".

Ambele anchete s-au încheiat cu succesul lui Horia Sima întrucât acuzațiile aduse de Rusalim Olaru de la Lugoj au fost infirmate de Octavian Roșu, șeful organizației județene Caraș-Severin, și de Constantin Stoicănescu, șeful organizației județene Timiș. Ca atare și drept pedeapsă, profesorul Rusalim Olaru a fost eliminat pe timp de șase luni din Mișcarea Legionară. Ing. Clime a rămas însă cu bănuiala că Rusalim Olaru spusese adevărul și că Horia Sima era un dușman ascuns al căpitanului, cu ambiția de a deveni șeful Mișcării Legionare.

Încercarea lui Corneliu Zelea Codreanu n-a avut rezultatul de a convinge diplomația anglo-franceză să nu-și dea acordul la instituirea dictaturii carliste.

Să relatez încă un eveniment de la sfârșitul lui ianuarie 1938. Prin strămutare de la Iași la Brașov, Tribunalul Militar Brașov judeca trei studenți în frunte cu Stângă, care cu câteva luni în urmă îl bătuseră pe Prof. Bratu, Rectorul Universității Iași și-i tăiaseră urechile. Vinovăția era sigură, dar Tribunalul Militar Brașov i-a achitat din cauza unei greșeli grosolane a poliției din Iași. Drept dovadă a vinovăției, poliția a trimis la proces un cuțit plin cu sânge, găsit la percheziția domiciliară a studentului Stângă. Tribunalul Militar Brașov a cerut o expertiză hematologică, prin care s-au găsit hematii nucleate, cum au păsările, nu oamenii.

La acest proces de la Brașov, avocații apărători m-au propus pe mine să explic în general sentimentele și atitudinea studențimii române, lipsită de înțelegerea rectorilor de Universități, printre care și Prof. Bratu de la Iași. Citația de martor și foaia de drum au venit de la Brașov la București la Comisariatul de Poliție pe al cărui teritoriu îmi aveam domiciliul și unde se găsea Spitalul Colentina, la care eram intern. Respectivul Comisar de poliție, cu numele de Sbârcioc, a pretins că nu există nicio citație de martor și nicio foaie de drum. Întrucât am insistat, comisarul Sbârcioc m-a luat la bătaie și m-a dat afară din comisariat. Judecând la rece după atâția ani cred că nu mințea și că era sincer, iar citația de martor și foaia de drum fuseseră blocate de generalul Gavrilă Marinescu, la Prefectura Poliției Capitalei. Evenimentul cu bătaia mea la Comisariatul de Poliție a provocat o indignare generală în rândurile studențimii bucureștene. M-am dus la procesul de la Brașov unde am făcut depoziția de martor și, întoarcându-mă la București, am găsit convocată o mare adunare studențească de protest pe cheiul Dâmboviței, în fața Societății Studenților în Medicină. M-am dus la Corneliu Zelea Codreanu, care mi-a spus: „Gavrilă Marinescu îl instigă pe rege să pornească război civil împotriva noastră. Acuză-l direct și personal, ca avertisment, să se potolească și să nu se bage în problemă".

Am luat cuvântul printre oratorii de la balconul Societății Studenților în Medicină. Luat de iureșul general, am acuzat întreaga camarilă de la Palatul Regal în frunte cu Elena Lupescu. În mintea noastră, a celor mulți și mici, nu era nicio identitate între persoana Elenei Lupescu și persoana regelui. La data aceea, în mintea noastră – a celor mulți și mici, era posibilă și, în plus, necesară eliberarea Regelui Țării de sub influența nefastă a Elenei Lupescu și a camarilei.

Raționament complet greșit.

A doua zi de dimineață, chiar la ora 9^{00}., sunt chemat de la Spitalul Colentina să vin la sediul din str. Gutenberg nr. 3. Corneliu Zelea Codreanu era împreună cu prof. Mihail Manoilescu, trimis de regele Carol al II-lea să afle adevărul chiar de la fața locului.

C. Z. Codreanu: „Ce-ai vorbit, Milcoveanu, aseară la adunarea studențească?"

Eu: „Am vorbit ce mi-ați spus dumneavoastră."

C. Z. Codreanu: „Ți-am spus eu să ataci pe Elena Lupescu?"

Eu: „Nu mi-ați spus nimic de Elena Lupescu, mi-ați spus numai de generalul Gavrilă Marinescu."

În tot acest timp, profesorul Mihail Manoilescu a păstrat perfectă tăcere și a înțeles ceea ce trebuia să înțeleagă și ceea ce urma să-i raporteze regelui Carol al II-lea. Corneliu Zelea Codreanu îl rugase pe profesorul Mihail Manoilescu să-i obțină o

audiență la rege, în care să se normalizeze relația de pozitivitate dintre Instituția Regală și Mișcarea Legionară.

Regele Carol al II-lea aștepta să-i sosească din moment în moment acordul anglo-francez și nu voia să-i acorde lui Corneliu Zelea Codreanu nicio audiență cu luări de angajamente. Pentru a respinge intervenția profesorului ing. Mihail Manoilescu, Carol al II-lea a invocat ca pretext discursul meu, în care o menționasem pe Elena Lupescu drept șefă a camarilei de la Palatul Regal. Corneliu Zelea Codreanu a fost foarte supărat și eu am înțeles că în tactica și strategia Mișcării Legionare nu trebuia să se menționeze în niciun fel numele Elenei Lupescu.

Acest incident al nominalizării Elenei Lupescu și explozia de supărare a lui Corneliu Zelea Codreanu au pozitivitate în fața istoriei, întrucât s-a notificat public voința conducerii legionare de a nu se angaja în războiul dintre Stat și Națiune și de a nu oferi regelui Carol al II-lea pretexte justificând războiul Statului împotriva Națiunii. Una din genialitățile lui Corneliu Zelea Codreanu a fost să nu ascundă greșelile, ci să le transforme în avantaj pentru mersul înainte al Legiunii și al Națiunii. Marea artă și marea știință politică sunt de a vedea viitorul în plus de prezent, de a cunoaște consecințele în plus de cauze, de a fixa obiectivele în funcție de disponibilitatea mijloacelor, de a mobiliza mijloacele în funcție de necesitățile reușitei sau victoriei și de a transforma scopul în rezultat.

Revenim la scena politică din ianuarie-februarie 1938. Toată lumea știa și înțelegea că așa-zisul guvern național-creștin sub președinția lui Octavian Goga nu este decât o etapă intermediară cu funcție de diversiune mai mult sau mai puțin antisemită și cu scop de a se câștiga timp pentru ceva cu adevărat important. Miniștri cu activitate au fost numai doi: g-ral Ion Antonescu, să pregătească aducerea în Politică a armatei, și Armand Călinescu, să transforme aparatul de Stat în mașină de război civil. Corneliu Zelea Codreanu a dat publicității ordinele secrete ale lui Armand Călinescu pentru declanșarea unui război al statului împotriva Națiunii și pentru distrugerea României prin vrajbă, anarhie și autovinovăție. Corneliu Zelea Codreanu n-a dat niciodată publicității numele persoanei care-i furnizase textul acelor ordine secrete și care acționase din patriotism, pentru prevenirea unui război civil reciproc distrugător. S-ar putea ca eu să pot fi de folos istoriei prin lămurirea acestei probleme. În anii 1959-1963 am dat asistență medicală unei foarte distinse doamne Bălănescu, cu domiciliul în str. Vulturi. Această doamnă mi-a spus că soțul dânsei, la data aceea decedat, fiul unui preot mare naționalist din județul Neamț, își obținuse diploma de inginer la o universitate din Belgia și se specializase în transmisiunile prin radio. Până la venirea comuniștilor la putere, soțul doamnei fusese titularul laboratoarelor de transmisii secrete prin radio ale Ministerului de Interne, ale Siguranței Generale și ale Inspectoratului Jandarmeriei. Văduva lui nu avea manifestări politice, dar în intimitate era o mare patrioată și mare naționalistă. Aceleași sentimente patriotice și naționaliste le-a avut și sora acestui inginer Bălănescu, d-na inginer Silvia Avramescu, șefa Camerei de Agricultură din județul Olt. Iată un amănunt mic, dar semnificativ: inginera Silvia Avramescu îi anunțase în secret pe marii proprietari din județul Olt, cu 24 de ore înainte, că în noaptea de 2 martie 1949 aveau să fie arestați și jefuiți de brigăzi muncitorești venite de la București.

Revenim la perioada ianuarie - februarie 1938.

Guvernul Octavian Goga a anulat alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937 și a fixat noi alegeri parlamentare pentru 20 februarie 1938. Campania electorală se anunța a fi extrem de încordată și chiar sângeroasă, pentru că Poliția și Jandarmeria se transformaseră în mașini de agresiune socială și de înfricoșare a populației. Autorul nu era Octavian Goga, nici Profesorul A.C. Cuza, ci era ministrul de Interne Armand Călinescu și, prin acesta, regele Carol al II-lea.

Mișcarea Legionară, adică partidul „Totul pentru Țară", convoca în fiecare duminică dimineața mari adunări populare în sate și în orașe, în cadrul cărora cu oratori intelectuali universitari anume veniți de la București. Sursa acestor sute de intelectuali universitari erau cuiburile legionare din garnizoana București și în special din Gruparea Axa a lui Mihail Polihroniade, Alexandru Cristian Tell, Vladimir Dumitrescu, Crișu Axente și C-tin Mănțăluță. Delegat de gruparea Axa, am participat la campania electorală din județul Olt, pe care o conduceau preotul Ion Dumitrescu-Borșa, avocatul Nicolae Runcanu și avocatul Grigore Bellu.

Să evoc un mic incident.

Aveam convocată o mare întrunire populară într-o mare comună din județul Olt. Din Slatina am plecat să participăm mai mulți legionari sub conducerea preotului Ion Dumitrescu-Borșa. Ajungând în comună, aflăm că jandarmeria locală îi arestase în ajun pe cei opt țărani legionari din comună și îi ținea închiși în pivnița postului de jandarmi. Imediat ne-am deplasat cu automobilul și am cerut celor trei plutonieri de jandarmi să-i elibereze pe țărani. Aceștia se găseau în pivniță și printr-o ferestruică cu gratii ne cereau să-i eliberăm. Cei trei plutonieri de jandarmi, cu armele întinse spre noi, nici măcar nu ne lăsau să intrăm în curtea postului de jandarmi. La toate argumentele preotului Ion Dumitrescu-Borșa, jandarmii aveau un singur răspuns, și anume: „Adunarea nu-i autorizată de prefectură; părăsiți comuna, că altfel vă împușcăm". Întrucât țăranii din pivniță cereau să fie eliberați, eu am intrat în curtea postului de jandarmi și m-am îndreptat spre cancelaria acestuia. Cei trei plutonieri m-au somat „în numele Legii" și, drept avertisment, au tras gloanțe pe deasupra capului meu. În două-trei secunde, mă aflam deja în interiorul postului de jandarmi și-i puneam în libertate pe cei opt țărani închiși în pivniță. Jandarmii din acea comună și din întreg județul Olt probabil că la data aceea încă nu aveau ordin să omoare.

Nu la fel s-au întâmplat lucrurile în alte județe ale țării. În comuna Fierbinți, județul Ilfov, jandarmii au atacat un camion cu 12 legionari veniți de la București în propagandă electorală. Jandarmii au somat ca legionarii să plece din comună și au amenințat că vor perfora cu gloanțe anvelopele pneumatice ale roților. Atunci studenții legionari s-au așezat cu corpurile în dreptul roților pentru a-i împiedica pe jandarmi să tragă. Jandarmii au tras salve de gloanțe în roțile camionului și au fost omorâți doi legionari: Dumitru Mija și Florin St. Popescu din comuna Fierbinți, satul Măineasa.

În calitate de președinte UNSCR m-am sesizat de tragedie și m-am dus să protestez la Comandamentul Corpului II Armată, pe al cărui teritoriu avusese loc crima. M-a primit g-ral Gh. Argeșanu având lângă el pe șeful de Stat Major col. Vulturescu. Amândoi erau din județul Olt: g-ral Gh. Argeșanu, fiul arhitectului șef al orașului Slatina și col. Vulturescu, dintr-o veche familie aristocrată din comuna Vulturești. Dânșii m-au ascultat cu atenție și, fără a se manifesta pro sau contra, au promis că vor ancheta tragicul accident. Nu s-a făcut nimic, pentru că represiunea era ordonată foarte de sus, de la rege prin ministrul de Interne Armand Călinescu și prin ministrul de Război Ion Antonescu. Cei doi studenți omorâți au fost aduși la sediul legionar din str.Gutenberg nr.3 și li s-a făcut o înmormântare de Martiri ai națiunii. În primele zile ale lunii februarie 1938 a avut loc o dezvăluire mai mult decât senzațională.

Partidul Național Creștin al lui Octavian Goga moștenise de la Liga Apărării Naționale Creștine a Profesorului A.C. Cuza o foarte combativă unitate de șoc numită „Lăncierii", comandată de avocatul Ion Emilian originar din județul Neamț. Odată cu instalarea guvernului Octavian Goga, avocatul Ion Emilian a primit demnitatea de prefect al județului Neamț. L-am cunoscut pe avocatul Ion Emilian încă din toamna lui 1927 și știu că dânsul a fost un mare patriot și o mare

personalitate. A scris o carte, „*Les Chevaliers de l'Apocalypse*", în care descrie epopeea diviziei 8 cavalerie a generalului Teodorini în decursul celor trei ani ai războiului anti-sovietic. Emigrat în Occident la 23 august 1944, Ion Emilian fondează în Germania partidul „Liga şi Legiunea" şi faimosul ziar „Drapelul".

La începutul lui februarie 1938, Ion Emilian este chemat la Ministerul de Interne şi Armand Călinescu îi spune: „Vă duceţi la Ministerul de Externe şi dl. ministru Istrate Micescu vă va încredinţa o misiune, pe care eu vă sfătuiesc s-o primiţi şi să o îndepliniţi". Iată că ministrul de Externe, Istrate Micescu, îi spune lui Ion Emilian, comandantul „Lăncierilor" şi prefect al judeţului Neamţ: „Este necesitatea României şi este dorinţa Maiestăţii Sale Regelui ca să dispară din viaţă Corneliu Zelea Codreanu. Mobilizează-i pe «Lăncieri», intră în sediul din str. Gutenberg nr.3 şi omoară-i pe Corneliu Zelea Codreanu şi pe toţi legionarii pe care îi vei găsi acolo". Av. Ion Emilian răspunde: „Eu sunt luptător, nu sunt criminal. «Lăncierii» sunt luptători şi nu sunt criminali, nu acceptăm această misiune". Avocatul Ion Emilian nu s-a mulţumit să refuze misiunea, ci a socotit că era de datoria lui să-l informeze pe Corneliu Zelea Codreanu prin preotul Grigore Cristescu, profesor la Facultatea de Teologie. În numele Ligii Apărării Naţionale Creştine av. Ion Emilian a făcut în februarie 1938 exact ceea ce făcuse inginerul chimist Cristian Leu în septembrie 1934, în numele francmasoneriei. Comisarul de siguranţă Gheorghiu îi ceruse ing. Cristian Leu o sticluţă cu cianură de potasiu pentru asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu prin intermediul lui Mihail Stelescu – anume amăgit şi manipulat de Siguranţa Generală a Statului.

Acum, la începutul lui februarie 1938, Corneliu Zelea Codreanu prin preotul Grigore Cristescu a sesizat procuratura Tribunalului Militar Bucureşti, dar aceasta a refuzat să înregistreze reclamaţia. În complotul de asasinare a lui Corneliu Zelea Codreanu şi de exterminare a Mişcării Legionare era angajat întregul Aparat represiv al Statului România.

În seara de 9 februarie 1938 a sosit la Palatul Regal acordul diplomaţiei anglo-franceze pentru suprimarea regimului democratic şi pentru instituirea dictaturii carliste.

Aici este o problemă care trebuie analizată. Regele Carol al II-lea ceruse acest acord în ziua de 22 decembrie 1937, iar diplomaţia anglo-franceză i-a răspuns şi şi-a dat acordul abia la 9 februarie 1938. Această întârziere de 48 de zile nu poate fi interpretată decât în sensul că nu Anglia şi Franţa au impus soluţia trecerii de la democraţie la dictatură şi că regele a obţinut nu chiar cu uşurinţă acest acord obligatoriu. Aşa cum am mai spus, Constituţia nescrisă a României din acea epocă era ca nimic important să nu se facă fără acordul diplomaţiei anglo-franceze şi fără acordul sau fără înştiinţarea Armatei măcar. Este o certitudine absolută faptul că regele Carol al II-lea, pentru a obţine acordul Angliei şi Franţei a oferit executarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi a organizat deliberat starea de anarhie. Corneliu Zelea Codreanu cunoştea perfect oferta regală de a obţine acordul Angliei şi, pentru a neutraliza acel eveniment negativ, s-a gândit să mobilizeze Germania şi să-i obţină protecţia. Această idee a stat la baza mult controversatelor declaraţii făcute în decembrie 1937, potrivit cărora în 48 de ore după venirea la guvern va încheia cu Germania o triplă alianţă – militară, politică şi economică.

Acest calcul al lui Corneliu Zelea Codreanu nu s-a dovedit a fi fost realizabil şi deci just. Germanii nu au psihologia idealistă şi generoasă a francezilor şi rezolvă problemele de politică externă la fel ca englezii, numai după criteriul realist şi pragmatic al propriului lor interes. Având pe Corneliu Zelea Codreanu şi Mişcarea Legionară deja „în buzunar" (expresia îi aparţine ziaristului Nic. Carandino), Hitler şi, după el, întreaga Germanie s-au îndreptat în altă direcţie şi s-au străduit să obţină buna Voinţă a regelui Carol al II-lea, stăpân pe aparatul de stat. Declaraţiile de politică externă făcute de Corneliu Zelea Codreanu în decembrie 1937 n-au

câştigat prietenia şi protecţia Germaniei, în schimb au provocat furie în Anglia şi dezamăgire în Franţa. Naţiunea română este mult îndatorată naţiunii franceze, care ne-a protejat constant încă de pe timpul împăratului Napoleon al III-lea, şi niciun român, în niciun fel, nu are dreptul să răspundă cu ingratitudine în loc de recunoştinţă. Acele declaraţii din decembrie 1937 au fost impuse de loialitatea faţă de Naţiunea Suverană şi corespundeau perfect interesului naţional românesc în viitorul apropiat, de a obţine alianţa protectoare a Germaniei după colapsul militar al Franţei din 22 Iunie 1940.

Încă o informaţie. Pentru a ameninţa Anglia şi Franţa cu starea de anarhie din interiorul României, Carol al II-lea a cerut dovezi de îngrijorare şi semnale de alarmă din partea celor două partide de guvernământ. La PNL, ramura Brătienistă a păstrat tăcere, dar ramura tătărăsciană, mult prea oportunistă, a intrat în colaborare cu dictatura carlistă. La PNŢ, Iuliu Maniu şi Ion Mihalache au tăcut, deci au refuzat, şi numai Virgil Madgearu în calitate de secretar general a dat publicităţii o declaraţie de mare îngrijorare cu privire la viitorul României. Nu colaborare cu soluţia dictatorială, ci îngrijorare faţă de soarta României şi a democraţiei.

Alcătuirea noului guvern dictatorial nu s-a făcut fără înşelătorie şi fără ceartă. Înşelătoria a fost cu foştii prim-miniştri afişaţi drept „Consilieri regali". Faptul că la 31 martie 1938 au fost desfiinţaţi aceşti consilieri regali ne face să credem că, la nominalizare, nu şi-au dat acordul şi pe parcurs n-au colaborat. Cearta a fost cu privire la funcţia de prim-ministru. G-ral Ion Antonescu era convins că persoana lui va fi numită prim-ministru, întrucât el obţinuse complicitatea armatei la instituirea dictaturii. Calculul generalului Ion Antonescu era că nu se poate face dictatură fără colaborarea activă a armatei şi că el era singurul exponent al Armatei Române. Pe neaşteptate s-a produs pretenţia Prof. Nicolae Iorga de a fi el prim-ministru al guvernului dictatorial. Argumentul lui Iorga era că el este singura personalitate europeană şi deci indispensabilul gir pentru noul regim din România. Inteligenţa Prof. Nicolae Iorga, a fost într-adevăr din categoria calitativă a genialităţii, însă din păcate pentru România, el a fost un om mare cu defecte de om mic.

În cursul certii de la Palatul Regal, Prof. Nicolae Iorga l-a minimalizat oarecum ofensator pe generalul Ion Antonescu şi acesta i-a plătit polita în ziua de 27 noiembrie 1940, când s-a abţinut de la a-l scăpa din furia fanatică a echipei ing. Boeru.

Neputându-i potoli pe g-ral Ion Antonescu şi pe Prof. Nicolae Iorga, regele Carol al II-lea, cu inventivitatea lui satanică, a găsit o a treia soluţie, şi anume: să-l pună pe patriarhul Miron Cristea în postul de prim-ministru al noului guvern dictatorial.

Spre deosebire de biserica catolică, tradiţia milenară a Bisericii Ortodoxe este de a nu face politică pragmatică, ci numai politică morală. Vinovăţia patriarhului Miron Cristea, egală cu un act de trădare, a fost să politizeze în mod direct şi ostentativ Biserica Creştină Ortodoxă. La slujba religioasă a Învierii din aprilie 1938, Patriarhul şi prim-ministrul Miron Cristea a cerut „executarea" lui Corneliu Zelea Codreanu cu justificarea Sanhedrinului evreiesc la crucificarea lui Iisus Hristos: „Mai bine să piară un om, decât să piară un popor".

În acea epocă au avut loc evenimentul de plebiscit pentru o nouă Constituţie dictatorială şi încă trei încercări de a-l asasina în ascuns pe Corneliu Zelea Codreanu. Fac depoziţie de martor.

Aşa-zisa nouă Constituţie a fost redactată la Palatul Regal de câteva persoane chemate la repezeală: Prof. Istrate Micescu, av. Mircea Cancicov, politicianul Gh. Tătărăscu şi, conform unor informaţii neverificate, C-tin Argetoianu şi Prof. Ion. V. Gruia, titularul catedrei de Drept Constituţional. Textul a fost declarat de M.S. Regele Constituţie „octroyée" prin Graţia Divină şi adoptată de poporul român prin ridicare de mână în adunări publice numite „Plebiscitul" din 24 februarie 1938.

Corneliu Zelea Codreanu a ordonat ca Mişcarea Legionară să nu participe la plebiscit. Idem, Iuliu Maniu a decis ca PNŢ să nu participe. Ramura Brătianu din PNL a păstrat tăcerea şi nu s-a dus la plebiscit.

Eu eram preşedintele Studenţimii Creştine Române pe ţară şi m-am dus la Corneliu Zelea Codreanu să-i cer sfatul. Dânsul mi-a spus că studenţii să facă ce fac legionarii, dar eu, ca simbol şi ca steag al întregului tineret universitar, să fac ce-mi spune sufletul şi ce îmi decide mintea. În mod indirect, îmi sugera să votez „nu" la plebiscit.

Pentru votarea noii Constituţii, corpul medical românesc a fost convocat în amfiteatrul cel mare al Spitalului Colţea. Acesta era plin până la refuz şi n-am găsit alt loc decât sus, la balcon. Adunarea era prezidată şi regizată de dl. Bungeţeanu, inspector de regională la Siguranţa Generală a Statului. Nimeni din sală n-a pronunţat vreun cuvânt şi n-a ridicat mâna în chip de aprobare. În momentul când inspectorul Bungeţeanu anunţa recunoaşterea Constituţiei prin votare unanimă, eu de la balcon am strigat: „Nu. Eu votez împotrivă". Tăcerea şi uimirea erau generale. Preşedintele Bungeţeanu întreabă cum mă numesc şi mă invită jos, să scriu cu mâna mea şi să pronunţ cu voce tare motivele pentru care votez împotrivă. Am pronunţat cu voce tare şi am scris cu mâna mea primul motiv: „În calitate de medic cu concepţie şi cu comportament hipocratic nu pot subscrie textul prevăzând pedeapsa cu moartea". Apoi, al doilea motiv: „În calitate de cetăţean al României şi de preşedinte al Studenţimii, sunt pentru continuarea regimului democratic şi sunt împotriva unui regim care uzurpă Suveranitatea Naţiunii şi care suprimă libertăţile cetăţeneşti". Inspectorul Bungeţeanu n-a arătat nicio înverşunare şi a păstrat un calm absolut, proclamând votarea noii Constituţii cu un singur vot împotrivă. La ieşirea din amfiteatru, sute de medici şi de profesori au venit la mine şi mi-au strâns mâna în chip de solidaritate.

La o adunare similară a medicilor din Asigurările Sociale, a votat de asemenea împotriva noii Constituţii dr. Vlad Dănulescu, mare radiolog din Bucureşti şi generos protector al Societăţii Studenţilor în Medicină. La o adunare similară a inginerilor şi salariaţilor din Căile Ferate Române, a votat de asemenea împotrivă: ing. Ştefan Predescu, comandant al Mişcării Legionare şi consilier al lui Corneliu Zelea Codreanu.

În ziare s-a publicat un comunicat care spunea că împotriva noii Constituţii au votat numai câţiva legionari, câţiva ţărănişti şi câţiva comunişti. Scopul comunicatului era să convingă Anglia-Franţa că PNŢ este laolaltă cu legionarii şi cu comuniştii şi să convingă Germania că nu există nicio deosebire dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Comunist.

În cele ce urmează, voi încerca să descriu trei lucruri. În primul rând, cele trei încercări neizbutite de a-l asasina pe Corneliu Zelea Codreanu fără să fie găsiţi autorii. În al doilea rând, testamentul politic dictat de Corneliu Zelea Codreanu în trei etape succesive. În al treilea rând, experienţa trăită de mine între 10 martie şi 17 aprilie 1938, în timpul serviciului militar făcut în Basarabia. Apoi voi evoca scrisorile lui Corneliu Zelea Codreanu către Alexandru Vaida Voevod şi către Profesorul Nicolae Iorga, această ultimă scrisoare fiind justificarea legală a arestărilor generale din 17 Aprilie 1938.

Prima încercare de asasinat.

Iată ce ştiu direct şi personal. În dimineaţa de 26 februarie 1938 m-am dus la sediul din str.Gutenberg nr. 3 să-i povestesc lui Corneliu Zelea Codreanu ce se întâmplase la votarea noii Constituţii în amfiteatrul Spitalului Colţea şi ce se comenta în Corpul Medical român despre dictatura carlistă. Corneliu Zelea Codreanu îmi spune: „Vino în maşină şi îmi spui pe drum. Mergem la Predeal." Prin subscripţie publică de către legionari se achiziţionase un automobil şi Corneliu

Zelea Codreanu alesese marca franceză Renault, pentru ca înverşunaţii noştri duşmani să nu spună că este darul lui Benito Mussolini sau al lui Adolf Hitler. Conducătorul auto, intrat în legendă drept „şoferul căpitanului", era un legionar modest şi tăcut, cu numele de Ilarion. Unul din cei mulţi şi valoroşi înzestraţi de natură cu sensibilitate naţională şi veniţi în legiune total dezinteresaţi şi cu scop unic de a servi cauza. În maşină nu era loc pentru mine, aşa că m-am aşezat în spate, pe genunchii comandantului legionar Nicolae Totu. Corneliu Zelea Codreanu se găsea în faţă, la dreapta şoferului Ilarion. La ieşirea din Bucureşti, după Podul Băneasa, Ilarion îi spune lui Corneliu Zelea Codreanu: „Suntem urmăriţi de o maşină neagră". De la Băneasa până la Otopeni, maşina noastră a alternat când mare încetineală şi când cu mare viteză. Automat, maşina urmăritoare a repetat aceeaşi alternanţă: când mare încetineală, când mare viteză. În dreptul comunei Otopeni, maşina neagră ne devansează şi se aşază de-a curmezişul şoselei, barându-ne drumul. Din ea coboară şase indivizi care se îndreaptă spre noi. În aceeaşi fracţiune de secundă, Corneliu Zelea Codreanu coboară din maşină şi strigă de mai multe ori, cu maximă putere: „Comisar Clonţa din Prefectura Poliţiei, nu fi asasin, bagă revolverul în buzunar". Pe ambele părţi ale şoselei Bucureşti-Ploieşti se găseau în deplasare căruţe cu ţărani care trebuiau să audă şi să memoreze cine anume sunt cei şase indivizi care intenţionau să ne omoare şi apoi să dispară.

Strigătele lui Corneliu Zelea Codreanu au avut darul să-l intimideze pe Comisarul Clonţa, drept care cei şase indivizi au urcat din nou în maşină şi au plecat în trombă înapoi, spre Bucureşti. Comisarul Clonţa era unul dintre colaboratorii intimi ai generalului Gavrilă Marinescu, Prefectul Poliţiei Capitalei şi *homo regius* pentru hoţii, crime şi masacre. În seara de 8 iunie 1930, regele Carol al II-lea îi dăduse misiunea să-i asasineze pe Vintilă I.C. Brătianu şi pe I.G. Duca. În dimineaţa de 29 decembrie 1933, spionul Alexandru Tale înaintează la Prefectura Poliţiei Capitalei o notă informativă cum că din Gara de Nord plecase cu trenul spre Sinaia o echipă de 3 legionari – Nicolae Constantinescu, Iancu Caranica şi Doru Belimace, ca să-l omoare pe prim-ministrul I.G. Duca. G-ral Gavrilă Marinescu îl sună pe rege şi-l întreabă ce să facă, pentru că trenul ieşise din teritoriul Bucureştiului. Carol al II-lea îi ordonă să bage nota informativă în sertar şi să păstreze tăcerea.

În mod mai mult decât evident, la 26 februarie 1938, şi asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu pe şoseaua Bucureşti-Ploieşti urma să se facă la comanda regelui Carol al II-lea. Odată cu Corneliu Zelea Codreanu, trebuia să fim asasinaţi şi noi, ceilalţi cinci legionari din maşină, pentru a nu rămâne martori în viaţă. În ziua aceea, Corneliu Zelea Codreanu a pronunţat prima frază a testamentului său politic: „Dacă voi fi omorât, vă duceţi la domnul Iuliu Maniu şi faceţi ce vă va spune dânsul".

A doua încercare de asasinare

Nu s-a aflat decât zeci de ani mai târziu, când s-au publicat Memoriile lui Armand Călinescu. Acesta menţionează în textul său cum a fost vizitat de generalul Gavrilă Marinescu, care îi cerea colaborarea la asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu prin „vieţaşii" din închisorile României.

În limbajul de specialitate, „vieţaşii" sunt asasinii de drept comun pe care justiţia i-a condamnat la muncă forţată pe viaţă. Cum este de la sine înţeles, aceşti vieţaşi au mental şi comportament de fiare sălbatice, oricând gata de noi crime din necesitate biologică. Planul conceput de generalul Gavrilă Marinescu era să ofere graţiere prin decret regal unor 200 de „vieţaşi" care, în schimbul libertăţii, să intre în sediul legionar din str. Gutenberg nr. 3 şi să-i omoare pe Corneliu Zelea Codreanu şi pe toţi care se vor găsi acolo. Cei două sute de vieţaşi au acceptat propunerea generalului Gavrilă Marinescu, Prefectul Poliţiei Capitalei, dar au pus condiţia *sine qua non* ca cele 200 de decrete regale de graţiere să nu fie o răsplată *post-factum*, ci să fie contracte *ante factum*. În plus, cereau ca cele două sute de

decrete regale de graţiere, cu nominalizare perfect clară, să fie în prealabil publicate pe socoteala Ministerului de Interne în patru ziare centrale, începând cu „Universul" lui Stelian Popescu şi „Curentul" lui Pamfil Şeicaru. Vieţaşii sunt oameni cu multă experienţă şi cunosc perfect comportamentul profesional al poliţiştilor, care nu au scrupule în a minţi şi a amăgi. Cei două sute de „vieţaşi" se temeau că, după asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, aveau să fie şi ei omorâţi de poliţişti, ca să nu existe martori.

Informaţia o avem din „Memoriile" lui Armand Călinescu, care nu precizează din ce motive nu s-a materializat acest proiect al generalului Gavrilă Marinescu.

A treia încercare de asasinare.

Corneliu Zelea Codreanu a fost arestat în noaptea de 16 spre 17 aprilie 1938 în Bucureşti, la locuinţa sa „Casa Verde" din Bucureştii Noi. Cu câteva ore înainte, s-a organizat o aşa-zisă „Scurgere de informaţie" şi comandanta legionară Nicoleta Nicolescu a venit la Casa Verde şi l-a informat pe Corneliu Zelea Codreanu. Cartierul era împânat cu poliţişti înarmaţi care pândeau din ascunzişuri. Se sconta pe o eventuală încercare de fugă a lui Corneliu Zelea Codreanu, pentru a fi omorât de aşa-zişi necunoscuţi pe străzile fără lumină electrică ale acelui cartier periferic. Corneliu Zelea Codreanu n-a căzut în capcană şi a aşteptat ca autorităţile de stat să vină să-l aresteze oficial. Fără niciun fel de explicaţie, Corneliu Zelea Codreanu a fost luat de autorităţi şi urcat într-un automobil care a plecat spre Predeal. Nimeni n-a dat explicaţie acestei deplasări inutile şi absurde la Predeal, la 200 km de Bucureşti.

După opinia noastră, scopul deplasării de la Bucureşti la Predeal era ca, pe parcurs, la o curbă a şoselei, să simuleze un accident de circulaţie în care singurul „accidentat" mortal să fie prizonierul arestat, Corneliu Zelea Codreanu. Proiectul n-a ajuns să fie finalizat; între altele, din cauza comandanţilor legionari Nicoleta Nicolescu şi ing. Dumitru Tache Funda. Acesta din urmă venise cu automobilul propriu, astfel că legionarii au urmărit automobilul cu Corneliu Zelea Codreanu arestat pe tot parcursul drumului, din Bucureştii Noi şi până în Predeal. Nu s-a putut pune în practică simulacrul de accident rutier, pentru că maşina cu patru martori s-a aflat tot timpul în spatele maşinii în care era Corneliu Zelea Codreanu arestat. Nicoleta Nicolescu era originară din Craiova şi era licenţiată în litere şi filosofie; iar ing. Dumitru Tache Funda era de origine macedoneană şi a fost o personalitate cu mult curaj civic şi cu mare prestigiu în societate.

Cele trei încercări mai sus enumerate sunt o dovadă că omul providenţial Corneliu Zelea Codreanu îmbrăcase încă din adolescenţă „cămaşa morţii" cu destin de martir al neamului.

Să trecem acum la Testamentul Politic al lui Corneliu Zelea Codreanu.

Acesta a fost pronunţat şi dictat în trei etape. Prima etapă este menţionată mai sus, când Corneliu Zelea Codreanu a spus: „Dacă voi fi omorât, vă duceţi la domnul Iuliu Maniu şi faceţi ce vă va spune dânsul". Deschid o paranteză peste timp. În octombrie 1940, Iuliu Maniu era nemulţumit de ce făcea Mişcarea Legionară sub noua conducere. După asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, Iuliu Maniu a cerut audienţă întâi lui Horia Sima, apoi lui Nicolae Pătraşcu. Amândoi au refuzat să-l primească şi n-au dat nicio explicaţie, niciodată. În memoriile sale, după părerea mea total mincinoase, Horia Sima se laudă a fi cerut g-ralului Ion Antonescu măsuri poliţieneşti severe pentru ca liderii Partidului Naţional Ţărănesc să nu se mai întrunească la domiciliile lor şi să nu mai comploteze împotriva Statului Naţional-Legionar. Închid paranteza, din care nu se poate vedea decât lipsa de inteligenţă politică a lui Horia Sima.

A doua parte a Testamentului Politic, Corneliu Zelea Codreanu ne-a dictat-o în primele zile ale lui martie 1938, în biroul său din str.Gutenberg nr.3. Spun ce am auzit cu urechile mele şi ce am văzut cu ochii mei.

La 21 februarie 1938, printr-o declaraţie sub formă de circulară, Corneliu Zelea Codreanu a scos din viaţa publică Partidul „Totul pentru Ţară" – secţia politică a legiunii Arhanghelul Mihail, anunţându-i autodizolvarea. Acest document din 21 februarie 1938 are o motivaţie ideologică într-adevăr genială, chiar fără egal. Luând iniţiativa cu prestigiul şi autoritatea Instituţiei Regale, Carol al II-lea câştigase pe plan tactic aşa-zisul „avantaj al iniţiativei". Experienţa şi înţelepciunea recomandă nu ofensiva, ci defensiva; mai exact, replierea pentru păstrarea forţelor proprii şi pentru a câştiga timp până la reluarea strategiei. Un principiu de bază al strategiei este să te retragi când duşmanul este în ascensiune şi are putere şi să treci de la defensivă la ofensivă numai atunci când duşmanul s-a epuizat şi începe să piardă din avantaje.

Eram în biroul lui Corneliu Zelea Codreanu din str. Gutenberg nr. 3 circa 20 de lideri legionari şi discutam dacă era suficientă autodizolvarea partidului „Totul pentru Ţară" sau se impunea încă o concesiune, încă o repliere. Deodată, Corneliu Zelea Codreanu ne spune: „Ia spuneţi-mi, ce veţi face voi, legionarii, dacă eu voi fi omorât şi nu veţi mai avea conducere?" Noi toţi am răspuns în cor: „Mergem la fondatorii legiunii Văcăreştenii Ilie Gârneaţă, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu şi Mille Lefter". Corneliu Zelea Codreanu: „Bine, bine, vă duceţi să întrebaţi, dar pe cine anume alegeţi ca persoană în locul meu la conducerea legiunii?" Noi toţi cei 20 de lideri am răspuns prompt în cor: „vom alege pe dl. ing. Gh. Clime". Corneliu Zelea Codreanu continuă: „vă gândiţi foarte bine, dar dl. ing. Gh. Clime mă iubeşte pe mine mult prea mult". Noi am stat puţin dezorientaţi. După un minut de tăcere, Corneliu Zelea Codreanu continuă: „Ce este curios este că niciunul dintre voi nu s-a gândit la dr. Ion Banea. Dânsul este şeful Mişcării Legionare din Transilvania şi a reuşit singur să rezolve toate problemele. Eu n-am fost nevoit niciodată să intervin şi am fost întotdeauna mulţumit de ce decide şi ce face dr. Ion Banea".

Îmi permit să menţionez că printre marile personalităţi atunci în viaţă ale Mişcării Legionare erau prof. Vasile Cristescu şi principele Alexandru Cantacuzino. Despre Horia Sima nici nu putea fi vorba să se gândească cineva, întrucât în ierarhia gradelor şi a funcţiilor legionare era mai jos de nr. 44. Mult înaintea lui erau Radu Demetrescu zis Gyr, din Oltenia, ing. Virgil Ionescu din Bucureşti, căpitanul Emil Şiancu din Transilvania, Vasile Iasinschi din Bucovina şi personalitatea într-adevăr completă a lui Nicolae Constantinescu din echipa Nicadorilor. Evenimentul mai sus relatat a avut loc la începutul lui martie 1938. De atunci sunt 70 de ani şi neîncetat m-am întrebat ce anume a vrut să spună Corneliu Zelea Codreanu prin cuvintele „Dl. ing. Gh. Clime mă iubeşte pe mine prea mult".

În iulie 1936, în Tabăra de la Carmen Silva, Corneliu Zelea Codreanu a precizat cele cinci calităţi care-l definesc pe adevăratul legionar: devotament, combativitate, creativitate, tenacitate şi loialitate. Însuşirea de creativitate necesită o perfectă libertate de iniţiativă, pe lângă inteligenţă şi cultură. Dacă iubeşti prea mult pe cineva luat drept model, în mod inevitabil îţi îngustezi şi-ţi limitezi această condiţie a libertăţii de iniţiativă. Experienţa multimilenară a omenirii arată că cei mai fertili continuatori şi cei mai fericiţi urmaşi provin nu din rândurile celor disciplinaţi, ci din rândurile partizanilor în acelaşi timp out-sideri, cu spirit critic şi cu iniţiativă proprie.

A treia parte a Testamentului politic a fost pronunţată şi dictată de Corneliu Zelea Codreanu la sfârşitul lui martie 1938 sau începutul lui aprilie 1938. La data aceea, eu mă găseam cu serviciul militar în Basarabia, drept care relatez numai ceea ce am auzit în interiorul Mişcării Legionare. Printre cei care au memorat şi au consemnat această parte este prof. Constantin Stoicănescu de la Liceul din Timişoara, care în 1945 a fost arestat de NKVD şi anchetat la închisoarea Liublianka din Moscova, unde a fost omorât în cursul torturării. Anchetatorii voiau

să obţină o dovadă cum că între g-ral George Patton, comandantul armatelor de tancuri americane, şi g-ral Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei a IV-a române, exista o înţelegere secretă pentru a continua eliberarea Europei până la istmul dintre Marea Baltică şi Marea Neagră. Privitor la Testamentul politic al lui Corneliu Zelea Codreanu, reproduc ce a memorat şi consemnat prof. C-tin Stoicănescu, ca martor la faţa locului.

Este vorba despre cum să gândească şi ce să decidă legionarii atunci când nu au comandă. Legionarul este subordonat Mişcării Legionare. Mişcarea Legionară este subordonată Naţiunii Române. Iar Naţiunea Română este subordonată Adevărului egal cu Dumnezeu. Ca atare, se gândeşte şi se decide în funcţie de treptele ierarhice: care este interesul Legiunii?, care este interesul Naţiunii? Şi ce constituie Adevărul, deci ce cere Dumnezeu?

Nu-i suficient interesul Mişcării Legionare. Nu-i suficient interesul Naţiunii Române. Este indispensabil Adevărul egal cu Dumnezeu. Să mi se îngăduie două paranteze.

Primo: nu există obligatoriu semn de egalitate între convingere şi Adevăr. Convingerea este numai o dovadă de seriozitate şi o condiţie pentru acţiune.

Secundo: noi Tineretul Universitar interbelic am aderat în unanimitate la Mişcarea Legionară nu pentru înfăţişarea fizică a lui Corneliu Zelea Codreanu, ci pentru că el singur era Adevărul epocii de atunci din Istoria României! Organizarea politică a curentului de ascensiune socială de la sate la oraşe pentru rezolvarea legală a problemei evreieşti şi alianţa cu Germania, ca singura soluţie valabilă pentru păstrarea pe plan tactic a Independenţei Naţionale şi a integrităţii graniţelor.

Să trecem acum la experienţa trăită de mine în timpul serviciului militar efectuat în Basarabia.

Aşa cum am menţionat mai sus, la epoca aceea serviciul militar obligatoriu se făcea la sfârşitul studiilor universitare şi pentru doctorii în medicină consta din două luni de instrucţie militară şi învăţământ teoretic, o lună concediu şi nouă luni serviciu public la dispoziţia Ministerului Sănătăţii. Pe doctorii în medicină deja cu serviciu şi deja salariaţi, Ministerul Sănătăţii îi considera în serviciu public la locul lor de muncă.

La 28 februarie 1938 mi se termina stagiul de intern titular în Spitalele Eforiei Civile din Bucureşti. Trebuia deci să-mi găsesc un serviciu şi să devin salariat, pentru a-mi satisface la locul de muncă aceste nouă luni de serviciu public obligatoriu.

Lucru imposibil, întrucât noul regim – dictatura carlistă a început cu o hotărâre îngrozitor de nedreaptă şi abuzivă. Printr-un decret secret nedat publicităţii, toate instituţiile de stat şi toate întreprinderile particulare primiseră ordin: a) să desfacă contractele de muncă tuturor salariaţilor membri sau partizani ai Mişcării Legionare şi b) să nu angajeze un nou salariat fără acordul prealabil al Ministerului de Interne cum că respectivul nu a fost şi nu este aderent sau partizan al Mişcării Legionare.

Să amintesc un caz concret care merită a fi menţionat în Istoria Politică a României Contemporane. Marele Spital de boli psihice din Bucureşti, care astăzi se numeşte Prof. dr. Alexandru Obreja, după numele fondatorului, şi care la data aceea, în primăvara lui 1938, avea ca director pe Prof. dr. Petre Tomescu, nu aplică ordinul de a desface contractul de muncă unuia dintre cei doi mecanici ai spitalului. Se primeşte decretul secret şi direcţia hotărăşte a răspunde Ministerului de Interne că nu are niciun salariat partizan sau aderent al Mişcării Legionare şi că nu are pe nimeni de dat afară din serviciu.

După numai trei zile, intră în biroul său de director cei doi profesori monştri ai medicinii româneşti: Prof. C-tin Parhon, devenit ulterior Preşedintele Republicii Populare Socialiste, şi Prof. dr. Dumitru Bagdazar, devenit ulterior ministrul Sănătăţii Publice şi membru în Comitetul Central al P.C.R. Aceşti doi monştri îi cer socoteală directorului pentru ce nu desface contractul de muncă şi nu alungă din serviciu pe fochistul spitalului, care – după afirmaţia lor – era membru al Mişcării

Legionare şi era vizat personal de Decretul Secret. Prof. dr. Petre Tomescu răspunde textual: „Spitalul are doi fochişti, fiecare răspunzător pentru 12 ore că maşinile merg şi aparatele funcţionează. Unul din fochişti e membru al partidului comunist şi celălalt fochist este membru al partidului legionar, amândoi fochişti sunt buni profesionişti, spitalul este mulţumit de activitatea amândurora şi noi, Direcţia, nu desfacem contractele de muncă la niciunul din ei". Cei doi monştri, Prof. C-tin Parhon şi Prof. dr. Dimitrie Bagdazar, ripostează: „Prin această hotărâre, dvs. încălcaţi decretul trimis de Ministerul de Interne, care vă obligă a desface contractul de muncă la legionari".

Prof. dr. Petre Tomescu: „Dacă vreo dată, în viitor, vom primi ordin să desfacem contractele de muncă la comunişti, hotărârea noastră a direcţiei va fi aceeaşi, de a nu desface contractele de muncă şi de a-i păstra pe salariaţii care îşi fac datoria".

Cei doi monştri, Prof. C-tin Parhon şi Prof. dr. D-tru Bagdazar, reiau atacul: „Nu sunt acelaşi lucru comuniştii şi legionarii. Comuniştii fac politica lor firească de membri ai clasei muncitoare şi au dreptul la muncă; în schimb legionarii sunt trădători ai clasei muncitoare şi, ca atare, n-au dreptul la muncă".

Prof. dr. Petre Tomescu s-a reţinut şi şi-a păstrat ascunsă indignarea, dar le-a spus: „am reţinut reclamaţia dvs. şi vă este încheiată audienţa". Amintesc că, odată cu venirea regimului comunist, cei doi monştri şi-au amintit de Prof. dr. Petre Tomescu, care a fost condamnat la 15 ani de detenţie, iar după eliberare a murit de infarct miocardic pe stradă, în timp ce călătorea cu tramvaiul 19.

Închid paranteza şi revin la sfârşitul lui februarie 1938.

Ilustrul şi nemuritorul Prof. dr. Haralamb Angelescu de la Spitalul Brâncovenesc se duce la principele Basarab Brâncoveanu, epitropul spitalului, şi-mi obţine numirea ca medic secundar, deci cu dreptul de a face în Bucureşti, la locul de muncă, cele 9-10 luni de serviciu public obligatoriu. Nu numai cu mine, dar şi cu alţi legionari, Principele Basarab Brâncoveanu a refuzat să aplice monstruosul decret secret al dictaturii carliste. În Spitalul Brâncovenesc erau mulţi salariaţi în acelaşi timp membri ai Mişcării Legionare şi la prosectura (morga) spitalului funcţiona laborantul Apostol care, în octombrie 1936, fusese numit de ing. Gh. Clime drept adjunct de secţie în Corpul muncitoresc legionar. Principele Basarab Brâncoveanu a onorat la perfecţie demnitatea, patriotismul şi corectitudinea aristocraţiei istorice a poporului român.

N-am funcţionat decât 10 zile ca medic secundar al Spitalului Brâncovenesc, întrucât a venit un ordin superior de la înaltul guvern al ţării şi garnizoana militară Bucureşti împreună cu comisarul de poliţie Malamuceanu m-au luat pe sus şi sub pază m-au trimis la Chişinău. Tatăl meu, Jean C.Milcoveanu, a cerut audienţă la Ministerul Sănătăţii Publice şi i s-a răspuns semi-oficial: „Este ordin foarte de sus şi nu putem face nimic. Ce-o fi căutat băiatul dumitale la legionari, când el avea toate privilegiile sociale şi avea deschisă cariera profesională de profesor?!"

Am ajuns astfel la Chişinău. Cameră cu chirie la ilustrul şi nemuritorul jurist Sergiu Florescu, directorul ziarului „Basarabia Creştină" şi şeful regionalei Basarabia a Mişcării Legionare. Sergiu Florescu mi-a povestit primul motiv pentru care, în vara 1936, a fost caterisit, la vârsta de 50 de ani, ilustrul şi nemuritorul Mitropolit Gurie, preşedintele îndrumător al Sfatului Ţării care, la 27 martie 1918, votase Unirea necondiţionată a ţării cu patria mumă, România.

La slujba Sfintei Învieri din aprilie 1936, la Catedrala din Chişinău, regele Carol al II-lea a întrebat „ce vrea Basarabia pentru ca să fie mulţumită?", iar Mitropolitul Gurie a spus cu voce tare, să fie auzit de toată lumea: „Basarabia este ţară creştină şi cere ca la Palatul Regal din Bucureşti să fie viaţă morală după principiile creştinismului". Aluzie evidentă la alungarea Reginei Maria, la alungarea Reginei Elena şi la instalarea Elenei Lupescu în Palatul Regal. Al doilea motiv al caterisirii

Mitropolitului Gurie a fost participarea sa oficială în august 1936 la sfinţirea Mausoleului de pe muntele Susai-Predeal, cu craniile şi osemintele ostaşilor români din noiembrie 1916 adunate de legionari sub comanda prof. Ion Dobre din văgăunile şi pădurile Munţilor Bucegi.

Destinul juristului Sergiu Florescu a fost mai mult decât tragic. El şi colonelul Vasile Diaconescu, veteran şi invalid din Primul Război Mondial, au fost asasinaţi de autorităţile de stat, la 22 septembrie 1939, şi cadavrele le-au fost expuse în piaţa publică până când s-au descompus sub căldura soarelui. Aici, la juristul Sergiu Florescu, l-am cunoscut personal pe marele comandant legionar economistul Dobre Bănică, de asemenea asasinat în închisoarea Râmnicu-Sărat la Masacrul Inocenţilor din 22 septembrie 1939.

Relaţiile mele cu autorităţile militare şi civile din Chişinău.

M-am prezentat la biroul Personal din Corpul III Armată care la data aceea avea comandant pe g-ral Nicolae Ciupercă, ulterior ministru de Război. Autorităţile militare m-au înregistrat şi m-au trimis spre utilizare la Direcţia medico-sanitară a Basarabiei, care era condusă de dr. Suflery Constantin, un foarte distins medic. În anii aceia, 1938 şi 1939, Ministerul Sănătăţii din Bucureşti, condus de generalul dr. Nicolae Marinescu, a organizat şi a aplicat pe întreg teritoriul Basarabiei, de la Prut până la Nistru şi înapoi, de la Nistru până la Prut, o uriaşă campanie numită „Cruciada contra tifosului exantematic". Această uriaşă acţiune s-a efectuat cu cei 800 de medici care ne făceam serviciul militar obligatoriu în respectivul an 1938. Misiunea noastră era să examinăm populaţia locală din sate şi oraşe şi să aplicăm tehnica de deparazitare la persoanele găsite a fi purtătoare de teribilii păduchi numiţi *pediculus corporis* şi *pediculus capitis*.

Tifosul exantematic este o boală infecţioasă extraordinar de gravă, provocată de un microb, Provaţenchi, intermediar între bacterii şi micoze. Acest microb este transmis de la omul bolnav la oameni sănătoşi prin păduchii mai sus amintiţi. Ca atare, în populaţia astfel parazitată cronic, tifosul exantematic este extrem de contagios şi deci extrem de primejdios. Întrucât nu s-a putut fabrica un vaccin valabil, singura posibilitate de profilaxie a epidemiei de tifos exantematic rămâne exterminarea vechiului transmiţător, adică deparazitarea sistematică şi totală a populaţiei autohtone. Tehnica deparazitării consta din două operaţiuni simultane şi paralele. Prima operaţiune era tăierea părului cu maşina de tuns zero la toate persoanele la care găseam păduchii transmiţători ai microbului. Această tăiere a părului de la rădăcină este indispensabilă, întrucât păduchii îşi fixează ouăle de reproducere chiar pe piele, la baza firului de păr. A doua operaţiune din profilaxia tifosului exantematic este spălarea sub duş a întregului corp cu un săpun special foarte alcalin şi distrugerea, prin căldură uscată în celebra etuvă Vasilescu, a tuturor paraziţilor din rufele de corp şi de pat. Periculoşii păduchi transmiţători nu stau pe mobile şi pe pereţi, ci numai în rufele şi îmbrăcămintea personală a oamenilor. Locaţia preferată a acestor păduchi transmiţători sunt cojoacele, unde se ascund şi de unde atacă.

Medicina populară din Basarabia şi Bucovina are o metodă foarte ingenioasă de deparazitare a cojoacelor. Acestea se îngroapă în pământ, lăsând liberă, deasupra pământului, o mică porţiune, eventual o bucată anexată. Din cauza frigului şi umezelii, păduchii transmiţători părăsesc cojocul din pământ şi se refugiază în bucăţica de la suprafaţă. După două-trei săptămâni, se taie această bucăţică cu concentraţie de păduchi şi se distruge prin ardere. Se scoate cojocul din pământ, se usucă şi se foloseşte, fiind perfect deparazitat. Despre această medicină populară am aflat atunci, în martie-aprilie 1938, când mi-am făcut serviciul militar în comuna Nisporeni, judeţul Lăpuşna, lângă mânăstirea Vărzăreşti.

Să explic cum am ajuns aici în intimitatea ţăranilor basarabeni.

Aflând dr. Constantin Suflery că fusesem ales şeful Medicilor în Serviciul Militar obligatoriu, a decis ca eu să lucrez acolo unde era răspunderea cea mai mare şi situaţia cea mai delicată.

Acel loc de muncă cu funcţie de model îndrumător era în gara Chişinău. Într-o cameră aveam cabinetul medical de consultaţie şi în altă cameră, mai mare, erau instalate duşurile cu apă caldă şi celebra etuvă Vasilescu cu aer uscat fierbinte. Aveam în subordine trei sanitari militari în termen: un sergent foarte inteligent, care îmi aducea la consultaţii pe toţi călătorii care plecau din Chişinău sau soseau în Chişinău, şi în plus, doi caporali: unul pentru spălarea cu săpun alcalin sub duş şi altul pentru deparazitarea îmbrăcămintei în etuva Vasilescu. Acest din urmă caporal avea o maşină de tuns zero pentru părul de pe cap şi o maşină de ras pentru regiunile intime.

Unitatea noastră de patru persoane a funcţionat perfect timp de 10 zile şi toată lumea era mulţumită, procentul de parazitare a populaţiei era în statistica evidenţelor noastre sub 10% la orăşeni şi peste 30% la ţărani. Absolut nicio persoană găsită cu paraziţi nu s-a opus la tăierea părului, la spălarea sub duş şi la deparazitarea îmbrăcămintei. Erau călători care aveau plete lungi şi nu s-au plâns de pierderea lor şi nici de pierderea bărbilor. Am fost inspectat de dr. Constantinescu Suflery, medicul şef al Basarabiei, de dr. Stoica, medicul şef al judeţului Lăpuşna, şi de dr. Munteanu, medicul şef al Spitalului de boli contagioase, şi toţi trei au fost perfect mulţumiţi de activitatea noastră în gara Chişinău.

În cea de-a 11-a zi de activitate, vine sergentul sanitar şi îmi spune că un grup de 40 de evrei, printre care doi rabini, refuză să vină la cabinetul de consultaţie şi s-au instalat într-un vagon care urma să fie ataşat la trenul accelerat care venea de la Iaşi şi se ducea spre Tighina. M-am dus la respectivul vagon şi, într-o limbă română perfect inteligibilă, i-am invitat pe cei 40 de evrei – inclusiv pe rabini, să coboare din vagon şi să vină la consultaţie. S-au prefăcut că nu cunoşteau limba română şi că nu înţeleg ce le spun.

În gara Chişinău era un post de poliţie, cu un comisar pe care-l ştiam numai din vedere. M-am dus la el, i-am explicat problema şi l-am rugat să aplice legea şi cu forţa să mi-i aducă pe evrei la cabinetul de consultaţie. Comisarul de poliţie m-a măsurat cu privirea de sus până jos şi de jos până sus şi îmi spune: „Domnule ofiţer, în ce ţară te crezi dumneata aici, în Chişinău!?" Eu îi spun: „Cum în ce ţară!? În România". Comisarul către mine: „Greşeşti, domnule ofiţer. România e acolo, la Bucureşti, de unde ai venit dumneata. Aici, la Chişinău, nu eşti în România, ci în Basarabia!" Eu, plin de indignare: „Cum nu-i România? Basarabia este o provincie a României" Comisarul îmi explică cu amiciţie: „Basarabia nu-i România, Basarabia este a jidanilor. Eu mănânc pâine nu de la Statul român, ci de la jidani şi nu dau urmare celor cerute de dumneata".

Cuprins de indignare, mă duc la şeful gării şi nu-l găsesc decât pe ing. Palade, şeful serviciului Mişcare. Acest ing. Palade era din Bucureşti şi în cele 10 zile mai vorbisem cu dânsul şi chiar ne împrietenisem. La intrarea mea în birou, s-a ridicat de pe scaun şi a spus: „Medicina este suverană; şi ce cere medicina, s-a făcut". Când i-am spus despre ce e vorba şi l-am rugat să nu ataşeze la accelerat vagonul cu cei 40 de evrei, s-a luat cu mâinile de cap şi a început să se lamenteze: „nu se poate, nu se poate. Orice se poate, în afară de chestiile cu evreii".

Nu m-am lăsat demobilizat, comoditatea n-a fost niciodată agreată de persoana mea. M-am dus în vagonul cu evrei şi am început consultaţia medicală cu cei doi rabini. I-am găsit pe toţi 40 cu păduchi colcăind în părul de la axile. Am luat, cu mâinile ţinute orizontal, pe fiecare evreu în parte şi i-am adus pe toţi în sala de deparazitare, făcând de 40 de ori această transbordare de om cu păduchi de la vagonul de pe linia 2 la cabinetul medical de pe peron. Aici au fost tunşi şi raşi, cu

părul zvârlit în foc, spălați sub duș cu săpunul alcalin și toată îmbrăcămintea lor deparazitată în etuva Vasilescu.

Cei 40 de evrei inclusiv rabinii n-au manifestat nicio împotrivire și s-au supus disciplinat. Operațiunile militare se execută și au eficacitate când vorbirea este succintă fără replică și când mișcările se desfășoară cu viteză ca la război.

Trei ore mai târziu, obosit fizic, îmi admiram opera: cei 40 de evrei bine curățați și reîmbrăcându-se în hainele lor deparazitate.

Sosește în gara Chișinău acceleratul Iași-Tighina și i se atașează vagonul cu cei 40 de evrei, care se duceau la o ceremonie religioasă de căsătorie. Comisarul de poliție îi anunțase prin telefon pe patronii săi de la comunitatea evreiască, drept care sosește un automobil din care coboară un domn deosebit de prezentabil și cu voce autoritară.

El: „Ce-ai făcut aici, domnule ofițer"?

Eu: „Conform legii, am deparazitat 40 de persoane găsite cu păduchi".

El: „Nu. Te-ai antrenat pentru exterminare de oameni, cu program".

Eu: „Programul nu-i pentru oameni, ci este pentru păduchi, în cadrul profilaxiei tifosului exantematic."

El: „Mâine scriu un articol în ziar împotriva dumitale."

Eu: Puteți scrie ce vreți. Eu nu-l voi citi."

El: „Vom vedea."

Cu acest „vom vedea", vizitatorul se suie în automobil și pleacă. Exact o jumătate de oră mai târziu sosește de la Comandamentul III Armată o motocicletă cu ataș și un ordin militar fulminant. Sunt luat în ataşul motocicletei, mi se iau rufele de la locuință și tot în viteză maximă sunt dus în comuna Nisporeni, județul Lăpușna, unde mi se spune că acolo este noul meu loc de activitate. Aici, în comuna Nisporeni, fac cunoștință și încep colaborarea cu medicul de circumscripție: dr. Istrăteanu, originar din județul Argeș, mai în vârstă decât mine și mare patriot, mare naționalist. Tuna și fulgera că, prin corupție, evreii au pus stăpânire pe Basarabia și compătimea cu lacrimi în ochi abandonarea țăranilor basarabeni de către așa-zisele autorități ale Statului Român.

Mai sunt de menționat două evenimente de pe parcursul celor 50 de zile cât mi-am făcut serviciul obligator în Basarabia. Într-o seară, pe la ora 10, am venit în Chișinău și mă îndreptam spre locuința mea, la juristul Sergiu Florescu. În tramvai, față în față cu mine, un vagabond zdrențăros, murdar și urât mirositor. N-am zis nimic, dar vagabondul m-a admonestat: „Trageți picerele sub tine, că mă jenezi cum stai." Nu știu cum am reacționat, dar vagabondul se legitimează drept căpitan în serviciul de informații al Armatei Române. Îmi cere și îmi confiscă legitimația și îmi ordonă: „Mâine dimineață, la ora 8 fix, te prezinți la Comenduirea Pieței, pentru anchetă."

Mă prezint în fața unui tribunal cu doi locotenenți-colonei cam indispuși de ora prea matinală. Căpitanul de informații le dă legitimația mea, cu explicația că în tramvai nu mă purtasem respectuos cu populația autohtonă basarabeană. Cei doi colonei îmi examinează legitimația și deodată se trezesc din somnolență.

Cu voce vioaie și prietenoasă, întreabă: „Din ce oraș sunteți dvs.?"

Eu: „Din Slatina, județul Olt".

Amândoi coloneii: „Sunteți rudă cu căpitanul Ștefan Milcoveanu, comandantul batalionului de sacrificiu de la Turtucaia"?

Eu: „A fost fratele mai mare al tatălui meu".

Cei doi colonei: „Suntem din județul Olt și am fost sub comanda unchiului dvs., care ne-a salvat viețile sacrificându-se pe sine."

Spre uimirea căpitanului de informații, ancheta s-a transformat în sărbătoare și cei doi colonein plin de voioșie, m-au invitat să iau micul dejun la popota lor, plină de bunătăți. Trebuie să se știe și să se memoreze că, în epoca aceea, anul 1938,

Chișinăul era o adevărată bogăție de mâncăruri, fructe și vinuri. Dr. Istrăteanu din comuna Nistoreni mi-a definit populația basarabeană drept „aglomerații de beți și de cheflii", în contrast cu sobrietatea țărănimii din Oltenia și Valahia. Se știe că masa oltenilor e foarte simplă: o bucată de mămăligă, două felii de brânză, două cepe și trei măsline drept desert.

Important, chiar foarte important este al doilea eveniment pe care îl relatez. Președintele Centrului Studențesc Chișinău, un inginer agronom pe nume Atanasiu, mă caută și îmi transmite invitația la masă și la o ședință în casa istorică a d-nei Alexandrina Russo, nepoata directă a lui Alecu Russo, autorul „*Cântării României*" și mare patriot de la jumătatea sec. XIX. Aici se întrunea o dată pe săptămână nucleul pur și dur al adevăratului patriotism basarabean. Aceste eminente personalități iubeau cu pasiune România, dar în același timp erau dezamăgite de toate guvernele democrate și dictatoriale de la București. Așa cum am înțeles, Basarabia cea adevărată se orienta cu încredere și speranță spre Mișcarea Legionară. În cursul celor trei ședințe la care am participat, acești patroți basarabeni mi-au spus lucruri de mare însemnătate din trecutul și din starea prezentă a Basarabiei. Recent am adunat din memorie toate acele informații și le-am strâns într-un interviu dat d-lui Nicador Zelea Codreanu, spre a fi publicat, cu numele de „*Secretul Basarabiei*", în revista dânsului, „Cuvântul Legionar", în numărul din august sau septembrie sau octombrie 2004. Nu-i nimic de adăugat și nimic de comentat, în afară de situația tristă în care a ajuns Basarabia după cel de-al Doilea Război Mondial.

Această ilustră și supra patrioată doamna Alexandrina Russo nu s-a salvat fugind în România, ci a rămas rădăcină în pământul autohton al Basarabiei. Ocupația militară sovietică a arestat-o după 23 august 1944, i-au dat domiciliu obligatoriu în Kazahstan și rămășițele ei pământești, poate fără mormânt, sunt acolo, departe de scumpa Basarabie.

În ziua de 17 aprilie 1938 sunt arestat și adus la Inspectoratul pentru Basarabia al Siguranței Generale a Statului. Aici mă anchetează sumar un inspector cu numele de Blându și, sub pază, sunt trimis pe direcția Iași, București, Tg. Jiu, mânăstirea Tismana. Aici sunt peste o sută de comandanți legionari din București și din județele Olteniei, Valahiei și Dobrogei.

În acea zi de 17 aprilie 1938 a început Teroarea de Stat, războiul dintre Stat și Națiune și lunga noastră noapte istorică de până în decembrie 1989.

Să descriem și să analizăm evenimentul de la 17 aprilie 1938.

Toată lumea știe, spune, repetă și scrie – inclusiv istoricii – că la 17 aprilie 1938 Corneliu Zelea Codreanu a fost arestat de autoritățile de Stat ale României.

Nu este adevărat.

Nu este deloc adevărat.

La 17 aprilie 1938, Corneliu Zelea Codreanu nu a fost arestat, ci în mod voluntar și deliberat **s-a lăsat arestat**. Toată lumea știe, spune și repetă, inclusiv istoricii, că la 17 aprilie 1938 autoritățile de stat, *recte* dictatura carlistă, au avut marele curaj să îl aresteze pe Corneliu Zelea Codreanu.

Nu este adevărat.

Nu este deloc adevărat.

La 17 aprilie 1938, autoritățile de stat, *recte* dictatura carlistă nu a avut curajul, ci a făcut marea prostie să-l aresteze pe Corneliu Zelea Codreanu și, odată cu el, cinci sute de comandanți și lideri legionari.

Acesta este adevărul istoric.

Voi explica în calitate de martor al epocii și în calitate de participant la eveniment. Martor al epocii cu suficientă perspicacitate și participant la eveniment pe poziție de victimă. Voi raporta o convorbire confidențială cu Corneliu Zelea Codreanu

şi care convorbire cred că n-a mai avut-o cu nimeni altcineva decât cu inginerul Gh. Clime. Poate că a avut-o şi cu Iuliu Maniu, dar încă nu sunt informaţii în acest sens.

Gândirea şi hotărârea lui Corneliu Zelea Codreanu au fost în perfectă conformitate cu ceea ce simţea, cu ceea ce gândea şi cu ceea ce voia Naţiunea Română în acea epocă a dilemei dintre democraţie şi dictatură.

Democraţia politică este libertate egală de acţiune, în aceeaşi măsură pentru forţele centripete şi pentru forţele centrifuge ale Statului Naţional Unitar. Ca atare, victoria forţelor centrifuge distrugătoare sau victoria forţelor centripete constructive ale Statului Naţional Unitar depinde de gradul de patriotism al elitei conducătoare. Pentru a beneficia de avantajele democraţiei şi ale autoguvernării, nu-i suficient votul dat la alegerile parlamentare, ci este obligatoriu curajul luptei ofensive pentru Libertate şi pentru Independenţă. Faptul că alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937 nu s-au finalizat prin constituirea unui Parlament Suveran, faptul că şeful statului, regele Carol al II-lea, a instituit dictatura personală la 10 februarie 1938 şi faptul că întreaga poliţie şi întreaga armată s-au raliat la noul regim au dovedit că Naţiunea Română nu era suficient de evoluată şi de matură şi că Aparatul de Stat şi clasa conducătoare nu erau o elită suficient de capabilă. Celebra frază diagnostic istoric „Legiunea este piersicul care a înflorit înainte de vreme" a fost pronunţată de Corneliu Zelea Codreanu nu după alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, ci în martie 1938, la peste două luni de la instituirea dictaturii carliste la 10 februarie 1938.

Odată suprimat regimul democratic şi instituit regimul dictatorial, Corneliu Zelea Codreanu nu mai avea de ales decât între trei direcţii care puteau fi soluţii. Prima direcţie-soluţie putea fi emigrarea persoanei sale, până la clarificarea situaţiei din interiorul Ţării. Experienţa istorică şi înţelepciunea atât militară cât şi politică spun că factorii esenţiali sunt existenţa apărată şi activitatea liberă a înaltei conduceri supreme. Principele Alecu Ghica de la Iaşi şi-a scos paşaport de plecare în străinătate şi i l-a oferit lui Corneliu Zelea Codreanu, întrucât fotografiile aveau o mare asemănare. S-a obţinut din partea lui Benito Mussolini viză de intrare şi de şedere în Italia, şi aceasta, cu unica condiţie să nu aibă activitate politică, pentru a nu deranja relaţiile româno-italiene. Un lider legionar, av. Dorin Hasnaş, a fost chemat la Legislaţia Japoniei din Bucureşti şi rugat să-i transmită lui Corneliu Zelea Codreanu că împăratul şi guvernul Japoniei îl primesc ca refugiat politic, fără niciun fel de condiţie.

Corneliu Zelea Codreanu însă n-a optat pentru emigrarea în străinătate şi pentru salvarea propriei sale persoane. Aici este de discutat problema dacă Mişcarea Legionară, sub aspect psihologic, nu ar fi fost şi mai tare, ştiind că înalta ei conducere este în viaţă şi în libertate, la adăpost departe, în străinătate.

A doua direcţie-soluţie putea fi intrarea în ilegalitate, astfel încât să nu poată fi arestat şi să-şi păstreze viaţa. La epoca aceea, începutul lui 1938, Mişcarea Legionară avea un milion de membri, partizani şi simpatizanţi care nu toţi erau cunoscuţi de Poliţia Secretă Politică. Programul de restabilire a comerţului între industria germană şi agricultura românească a atras spre Mişcarea Legionară un număr mereu crescând de mari proprietari agrari, cu conacele lor izolate în câmp deschis sau în comune rurale. Marele patriot Iuliu Maniu l-a sfătuit pe Corneliu Zelea Codreanu să intre în ilegalitate şi i-a oferit găzduire sigură în Transilvania, la vechi şi încercaţi membri ai gloriosului Partid Naţional Român.

Corneliu Zelea Codreanu nu a optat nici pentru această soluţie, a intrării în ilegalitate, şi a aşteptat ora H a unor împrejurări favorabile. Tactica şi strategia militară recomandă replierea şi temporizarea în faza de ascensiune a duşmanului şi reluarea ofensivei numai atunci când duşmanul începe să-şi piardă din avantaje şi se apropie de epuizare. În cărţile sale, atât de bogate în înţelepciune, comandantul legionar Constantin Papanace scrie că această retragere în ilegalitate ar fi fost, în 1938, tactica optimă de urmat.

A treia direcţie, socotită a fi o soluţie, a fost rămânerea neclintită pe poziţia combativă şi acceptarea luptei corp la corp cu duşmanul.

Aici vin cu o relatare pe poziţie de martor. Este vorba de felul cum concepeam continuarea studiilor universitare şi ascensiunea în profesiunea medicală. În cei şase ani de studii la facultate şi în cei şase ani de externat şi internat în Spitalele Eforiei Civile din Bucureşti, îmi făcusem opinia că o treime din patologie se explică prin anatomopatologie, că o treime din patologie se explică prin microbiologie şi că o treime din patologie încă îşi mai aşteaptă explicaţia, foarte posibil prin ceea ce se numeşte chimie fizicală. Aceasta este supra-chimie şi suprafizică în acelaşi timp, o disciplină ştiinţifică nou apărută în Germania şi având în Bucureşti doar doi protagonişti cu studiile făcute în Germania: Prof. Gh. Spacu–Senior şi Prof. Dan Rădulescu. Având această convingere de fertilitate a chimiei fizicale în medicină, luasem hotărârea să-mi continui studiile direct la sursă, în Germania. Vărul meu de-al II-lea, diplomatul Victor Brabeţeanu, era nr. 2 la Legaţia Română din Berlin şi l-am rugat să-mi obţină din partea statului german o bursă de specializare: dimineaţa la clinica medicală prof. Bergman din Spitalul Charité şi după-amiaza în laboratoarele Institutului de Chimie fizicală din Berlin. Această idee a Chimiei fizicale în medicină nu m-a părăsit niciodată şi, în anii 1947-1948, m-am înscris la Facultatea de Chimie şi Fizică şi am urmat cursurile unor mari profesori, printre care cel de chimie fizicală al lui Gh. Spacu–Sr, după părerea mea cel mai mare om de ştiinţă al României, egal cu Francisc Rainer şi cu Gheorghe Marinescu de la medicină.

Având acest scop ştiinţific şi acest interes profesional şi aşteptând răspunsul lui Victor Brabeţeanu de la Berlin, m-am dus să-i cer sfatul lui Corneliu Zelea Codreanu. Reproduc textual conversaţia:

C.Z.Codreanu: „Vin timpuri grele şi va fi o mare bătălie. Nu toţi ne vom putea menţine pe loc în faţa primejdiilor. Eu n-am dat şi nu dau niciun ordin legionarilor. Fiecare să-şi cântărească câtă putere are şi cât poate rezista pe poziţii. Fiecare e liber să decidă cum e mai bine pentru Ţară, pentru Legiune şi pentru el însuşi. E bine atât pentru cei care se retrag, cât şi pentru cei care vor rezista. Eu nu dau niciun ordin şi fiecare va decide cu propria judecată şi propria voinţă."

Eu: „Căpitane, dacă dvs. nu ne daţi ordin şi nu daţi nicio dispoziţie, înseamnă că noi legionarii trebuie să facem ce ne arată modelul dvs."

C.Z.Codreanu: „Eu stau pe poziţie nemişcat şi fix. Aştept orice, chiar arestarea şi chiar moartea."

Am reprodus exact conversaţia de la începutul lui martie 1938 cu Corneliu Zelea Codreanu, în biroul său din str. Gutenberg nr.3. Ca urmare, i-am scris vărului meu Victor Brabeţeanu să temporizeze cu un an intervenţia de a obţine pentru mine o bursă de specializare în Germania. Astfel, am plecat cu serviciul militar obligatoriu în Basarabia atunci când pe neaşteptate, la 10 martie 1938, mi s-a ordonat de către Ministerul Apărării Naţionale să plec din Bucureşti, întrucât mi se anulase rămânerea ca medic secundar la Spitalul Brâncovenesc.

De atunci sunt 70 de ani şi cer îngăduinţa să arăt pe ce elemente de diagnostic şi pronostic se baza gândirea lui Corneliu Zelea Codreanu atunci când a decis să accepte arestarea şi întemniţarea, în loc să fugă în străinătate sau să se ascundă intrând în ilegalitate. Nu este deloc adevărată versiunea lansată de Horia Sima şi difuzată de complicii săi, cum că Corneliu Zelea Codreanu ar fi fost epuizat de energie şi căzut în depresiune psihică. Un complice al lui Horia Sima, Nistor Chioreanu, în cartea sa *Morminte Vii*, afirmă chiar că fostul Căpitan căzuse în mistica morţii, ca scop în sine, şi că se resemnase, împăcat cu soarta.

Nu este deloc adevărat.

Eu am fost în intimitatea lui Corneliu Zelea Codreanu înainte de arestare şi, până la asasinarea lui din 30 noiembrie 1938, i-am fost co-deţinut în închisoarea lugubră de la Râmnicu Sărat.

Tot timpul, fără încetare, Căpitanul şi Statul Major Legionar ing. Gh. Clime au fost optimişti, au păstrat încrederea şi nu s-au clintit moral de pe poziţia de rezistenţă în faţa morţii. Încă o dată ţin să subliniez că, din 17 aprilie 1938 şi până în 22 septembrie 1939, n-am observat nici cea mai mică slăbire de voinţă şi de energie, nici la Corneliu Zelea Codreanu, nici la urmaşii săi legitimi, ing. Gh. Clime, dr. Ion Banea şi principele Alexandru Cantacuzino. La fel cu aceşti trei şefi au fost toţi cei 20 de membri ai Statului Major Legionar şi, prin acesta, marea majoritate a legionarilor din lagăre şi închisori.

Iată pe ce se baza starea de optimism şi de încredere, pe lângă obligaţia de a împlini angajamentele luate odată cu încadrarea în Legiune.

Datoria de a lupta ofensiv şi datoria de a rezista cu demnitate fac parte din fiinţa morală a tuturor legionarilor şi a oricărui legionar. Primul lucru pe care se bazau încrederea şi optimismul lui Corneliu Zelea Codreanu era dubla utilitate a Mişcării Legionare pentru întreaga naţiune română. Prin captarea şi organizarea curentului de ascensiune socială a fiilor de ţărani şi muncitori, Mişcarea Legionară aducea şi oferea soluţia legală a rezolvării prin concurenţă a foartei grele probleme evreieşti din România. Scopul de atunci al iudaismului erau infiltrarea şi suprapunerea, iar Mişcarea Legionară aducea şi organiza exact concurenţa îngăduită de legi pentru ca România să-şi păstreze independenţa şi să rămână Stat Naţional Unitar. Iar Programul de alianţă în 48 de ore cu Germania învingătoare pe întreg continentul Europa era singura soluţie pentru ca Ţara, pe plan tactic în acea epocă, să-şi păstreze independenţa naţională şi graniţele etnice. Apărarea României era posibilă înainte de vara lui 1940, întrucât Corneliu Zelea Codreanu şi marii comandanţi legionari erau singurii prieteni demni de încredere şi alianţă ai Germaniei şi Italiei aici, pe teritoriul României.

Cu încredere că naţiunea română şi clasa conducătoare vor realiza mintal aceste două adevăruri, Corneliu Zelea Codrenu şi ing. Gh. Clime au acceptat arestarea la 17 aprilie 1938, adresând către toţi legionarii chemarea la ***„răbdare, tăcere şi suferinţă".***

Răbdare, tăcere şi suferinţă până ce Naţiunea Suverană în propriul Stat şi clasa conducătoare în frunte cu regele aveau să înţeleagă adevărurile de mai sus, adică utilitatea pentru Ţară a lui Corneliu Zelea Codreanu în viaţă şi a existenţei Mişcării Legionare.

Însăşi lozinca „Factorul Timp lucrează pentru noi" arată starea de încredere şi de optimism a lui Corneliu Zelea Codreanu şi a Statului Major Legionar, claustraţi cu regim de demoralizare în sinistra închisoare de la Râmnicu-Sărat.

Pentru cele de mai sus fac depoziţie de martor de la faţa locului şi repet că încrederea şi optimismul lui Corneliu Zelea Codreanu s-au continuat identic cu încrederea şi optimismul Statului Major Legionar ing. Gh. Clime – dr. Ion Banea.

Acesta fiind adevărul istoric, să judece posteritatea atât criminalitatea trădătoare a dictaturii carliste, cât şi cele două lozinci difuzate de Horia Sima în lumea legionarilor din ilegalitate şi din emigraţie.

Prima lozincă difuzată de Horia Sima: „Ing. Clime şi dr. Banea au interzis atentatul de răzbunare a Căpitanului pentru că le este frică pentru propria lor piele."

A doua lozincă difuzată de Horia Sima: „Mişcarea Legionară sub conducerea noului comandant Horia Sima este trenul care cu maximă viteză înaintează spre victoria finală, cei din lagăre şi închisori sunt neghiobii care la curburile traseului nu s-au putut ţine cu mâna de tren şi au căzut singuri în prăpastie."

Să judecăm istoria acestor lozinci ale lui Horia Sima şi a complicilor lui. Mângâierea noastră este că ei n-au fost niciodată legionari şi că aceste lozinci le-au fost puse pe limbă de patronul lui Sima, Mihail Morusoff.

Idem, să judece istoria criminalitatea trădătoare a lui Carol al II-lea şi a camarilei, care au decis asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi exterminarea Mişcării Legionare, în loc să păstreze pentru Ţară o valenţă de salvare în caz de atotputernicie a Germaniei pe întreg continentul european. Ex regele Carol al II-lea şi complicii săi Armand Călinescu, Mihail Morusoff, Gavrilă Marinescu şi Victor Iamandi au preferat să se piardă Basarabia, nordul Bucovinei şi nord-estul Transilvaniei, decât să lase în viaţă singura soluţie salvatoare: pe Corneliu Zelea Codreanu şi Mişcarea Legionară.

Să expunem concret cum a fost conceput şi aplicat criminalul plan al ex regelui Carol al II-lea şi al camarilei sale, în anii 1938-1939.

Etapa I: lagăre şi închisori. Cinci sute de comandanţi şi lideri legionari claustraţi în lagăre şi 20 din conducerea superioară condamnaţi la închisoare. Corneliu Zelea Codreanu, 10 ani de condamnare pentru aşa-zisă trădare şi Statul Major Legionar, 7 ani de condamnare pentru aşa-zisă complicitate la trădare.

Etapa a II-a: asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi a celor 20 din Statul Major Legionar, cu menţinerea în lagăr a 500 de legionari drept ostateci, cu sabia lui Damocles atârnată deasupra capului.

Etapa a III-a: exterminarea tuturor legionarilor din închisori, lagăre şi din libertate, astfel încât, după expresia ex-regelui Carol al II-lea, pusă în gura prim-ministrului C-tin Argetoianu şi în gura Patriarhului Nicodim, „Să nu mai existe sământă legionară pe teritoriul României."

Cu inteligenţa sa genială, Corneliu Zelea Codreanu a intuit acest plan criminal şi a încercat întâi să-l facă inutil prin decizia din 21 februarie 1938 de autodesfiinţare a partidului „Totul pentru Ţară" şi apoi prin demobilizarea autorului prin două scrisori de chemare la realitate şi de răspundere în faţa istoriei: una adresată consilierului regal dr. Alexandru Vaida Voevod şi alta către consilierul regal Nicolae Iorga. Scopul acestor două scrisori nu a fost ofensarea destinatarilor, ci chemarea la realitate şi, prin persoanele lor, amintirea responsabilităţii pe care o aveau regele Carol al II-lea şi întregul guvern.

Corneliu Zelea Codreanu şi ing. Gh. Clime au avut, în afară de gândire polţitică, o gândire istorică şi în acelaşi timp cunoşteau înţelepciunea experienţei multimilenare potrivit căreia tactica este subordonată strategiei, dar are prioritate asupra acesteia. Sunt de mare înţelepciune şi au drept de a fi menţionate în istorie atât textul autodizolvării din 21 februarie 1938, cât şi cele două scrisori din 30 martie 1938 către cei doi foşti prim-miniştri şi Înalţi Consilieri Regali.

Dr. Alexandru Vaida-Voevod a fost un bun român şi un adevărat patriot şi, în ierarhia Transilvaniei contemporane, era nr. 2, după Iuliu Maniu. La epoca aceea, era singura persoană din România cu autoritate istorică şi cu putere politică să-l influenţeze pe regele Carol al II-lea şi să-l oprească de pe drumul rău. Din păcate pentru România şi pentru istorie, marele dr. Alexandru Vaida-Voevod, cunoscut în folclor drept „Leul Ardealului", încă din toamna lui 1937 căzuse într-o scleroză arterială cerebrală, probabil boala lui Altzheimer. Pe tot parcursul ultimilor săi ani de viaţă n-a mai arătat nici sensibilitate, nici reactivitate şi a supravieţuit doar vegetativ.

Al doilea Înalt Consilier Regal, Profesorul Nicolae Iorga, a fost, în acelaşi timp, inteligenţa cea mai impresionantă şi caracterul cel mai dificil din istoria politică a României contemporane.

În întreaga perioadă dintre anul 1900 şi anul 1940, Iorga a exercitat o adevărată teroare în viaţa publică a României. Ultra-supra egocentric, ultra-supra vehement, nu exista posibilitate de apărare când se declanşa furios, răzbunător şi pedepsitor.

Profesorul Victor Brătulescu, colaboratorul său la „Monumentele Istorice", mi-a spus în 1960, la o şedinţă ştiinţifică: „Să ştiţi şi să reţineţi, domnule dr. Milcoveanu, că absolut niciunul dintre colaboratorii lui politici şi ştiinţifici nu l-a instigat împotriva dvs. a legionarilor."

O parte pozitivă a Prof. Nicolae Iorga era că nu insista la infinit în furiile sale şi că revenea repede la normalitate când i se argumenta ce-i drept şi ce-i nedrept. Când Armand Călinescu i-a smuls semnătura pe reclamaţia la Tribunalul Militar Bucureşti împotriva lui Corneliu Zelea Codreanu, colaboratorul său prof. Dumitru Munteanu-Râmnic i-a demonstrat cum că făcuse o greşeală politică şi atunci, pe loc, Profesorul Nicolae Iorga i-a spus: „Du-te după Călinescu şi adu-mi înapoi reclamaţia semnată de mine". Această decizie nu s-a finalizat, întrucât Armand Călinescu a refuzat să restituie reclamaţia şi a depus-o la Tribunalul Militar Bucureşti.

Textul ambelor scrisori din martie 1938 sunt de însemnătate istorică. Corneliu Zelea Codreanu arăta că Naţiunea Română este ajunsă la maturitate politică şi că merită a fi Suverană în propriile sale opţiuni şi în propriile sale decizii. Suprimarea regimului democratic este uzurparea Suveranităţii legitime a poporului român şi autorii acestei decizii se fac vinovaţi şi răspunzători în faţa istoriei. La alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, Naţiunea Suverană în propriul ei stat nu numai că a decis legitim autoguvernarea, dar a decis şi soluţia justă în politica externă: Iuliu Maniu şi PNŢ-ul cât timp Franţa este Europa sau Corneliu Zelea Codreanu şi Mişcarea Legionară dacă Germania devine Europa. Mult mai multă credibilitate şi mult mai multă eficacitate are politica externă făcută de cei care cred sincer în ea, decât de una şi aceeaşi persoană duplicitară când cu Franţa, când cu Germania. Îmi permit a repeta că ambele scrisori trimise de Corneliu Zelea Codreanu sunt de însemnătate istorică. Efectul a fost tragic.

Dr. Alexandru Vaida n-a dat nicio urmare: nici n-a intervenit să-l oprească pe Carol al II-lea, nici n-a făcut reclamaţie la Tribunalul Militar Bucureşti cum că ar fi fost ofensat în calitatea sa de Înalt Consilier Regal.

În conformitate cu planul dinainte stabilit, Tribunalul Militar Bucureşti a judecat reclamaţia la 19 aprilie 1938 şi a condamnat pe Corneliu Zelea Codreanu la şase luni închisoare. Acest mic proces era numai o repetiţie înainte de premiera care, în planul regelui Carol al II-lea, trebuia să fie o condamnare de lungă durată. Scopul procesului era să testeze sensibilitatea şi reactivitatea Germaniei naţional-socialiste, presupusă a fi protectoarea Mişcării Legionare singura ei prietenă sinceră din România. Atât Adolf Hitler de la Berlin, cât şi ambasadorul Vilhelm Fabricius de la Bucureşti s-au arătat complet indiferenţi şi astfel au autorizat trecerea la marele proces pentru condamnarea de lungă durată.

Să descriu ce-am trăit personal în lagărul de prizonieri de la mănăstirea Tismana. Cred că în total eram 200 de prizonieri în frunte cu ing. Gh. Clime, considerat în mod unanim locţiitorul lui Corneliu Zelea Codreanu. Condiţiile de cazare acceptabile. Preoţii şi călugării se întreceau în a ne arăta încrederea şi dragostea lor. Deasupra curţii era o cascadă de circa 15-20 m cu apă foarte rece. Dealtfel vremea era în general rece şi noi legionarii nu aveam haine groase. În mijlocul nostru un spion al Siguranţei Generale a Statului şi anume colonelul Lupescu, venit cu haine groase şi cu două geamantane de rufe. Nu cunosc ce activitate a avut în lagărele de prizonieri, dar ştiu încă dinainte de decembrie 1937 că era un spion infiltrat în Mişcarea Legionară şi că era identificat de Corneliu Zelea Codreanu.

Pe la sfârşitul lui aprilie 1938, a venit în inspecţie colonelul de jandarmi Craioveanu, urmat de Statul lui Major de majori şi căpitani. Cineva din mijlocul legionarilor a cerut duşuri pentru ca să ne putem spăla pe corp. Col. Craioveanu a răspuns: „dacă vreţi să vă spălaţi, aveţi destulă apă acolo. Dar vă lipseşte curajul să faceţi baie

cu apă rece". Instantaneu, din proprie iniţiativă, cinci dintre noi între care persoana mea ne-am dezbrăcat şi am intrat în apa foarte rece a cascadei. Col. Craioveanu n-a spus niciun cuvânt, dar ne-a notat pe noi cei cinci ca fiind cei mai primejdioşi.

Pe la 12 sau 13 mai 1938 am fost luaţi de la mănăstirea Tismana şi duşi cu trenul în lagărul de la Miercurea Ciuc. Simultan cu noi au fost aduşi de la Mănăstirea Dragomirna din Bucovina circa 120 de legionari arestaţi tot la 17 aprilie 1938 din Moldova, Basarabia şi Bucovina.

Lagărul de la Miercurea Ciuc era o veche clădire din epoca Imperiului Austro-Ungar şi era aşezată în câmp deschis pe o înălţime. De jur împrejur un gard dublu de sârmă ghimpată şi mult câmp deschis pentru controlare cu tirul de mitralieră. Aici în lagărul de la Miercurea Ciuc am găsit pe profesorul Ion Zelea Codreanu, profesorul Nae Ionescu şi Comandanţii Bunei Vestiri de la Iaşi. Profesorul Nae Ionescu ţinea în fiecare după masă un curs de Istoria Filosofiei Universale şi restul timpului studia frază cu frază şi cuvânt cu cuvânt semnificaţia celor 33 de cântece legionare un adevărat Tezaur cultural. Melodiile acestor cântece legionare sunt într-adevăr cu mult avânt cu multă mişcare şi cu mare mobilizare la luptă ofensivă. Textul provenea din sufletul naţional ereditar şi fiecare cuvânt năştea un nou sentiment, o nouă imagine şi un nou viitor. Evident că în niciun fel nu poate fi înţeles şi nu poate fi apreciat de străinii care n-au instinct naţional şi care n-au dragoste de Ţară. După 1990, odată cu democraţia, scriitorul Alexandru Paleologu a declarat la televiziune că toate cântecele legionare au cuvinte „idioate".

În acest lagăr de la Miercurea Ciuc condiţiile de cazare şi de masă erau acceptabile, însă nu-mi aduc aminte dacă erau sau nu duşuri cu apă caldă pentru spălare corporală. Eram câte 10 prizonieri în fiecare sală, cu pat de fier, saltea de paie, cearceafuri, pernă şi pătură, exact ca soldaţii la cazarmă. Patul meu era între cel al prof. Radu Meitani, care ţinea conferinţe de istorie diplomatică, şi patul avocatului Alexandru Vergati, care ţinea conferinţe de drept civil.

Să mi se îngăduie o mică paranteză. Alexandru Vergati s-a minunat mult când i-am explicat că accesele de paludism nu se datorau consumului de prune verzi, ci hematozoarului palustru care, după cum descoperise un francez, Laveran, era transmis de ţânţarul anofel de la omul bolnav la omul sănătos. De asemenea, s-a minunat mult când i-am spus că numele lui nu vine de la principii italieni, ci de la comuna Vergata judeţul Vâlcea, aşa cum şi numele meu vine de la comuna Milcov judeţul Olt. Închid paranteza.

Noi legionarii n-am avut niciun raport şi nicio relaţie cu jandarmii care comandau şi administrau lagărul. Printre prizonieri se găsea – şi a fost ales şef al legionarilor din lagăr – George Furdui, care la 17 aprilie 1938 nu fusese arestat de poliţie pentru că nu l-au găsit. El a fost arestat ulterior şi când a fost adus în lagăr, la 11 iunie 1938, şi comandantul legionar Ion Belgea, s-a născut suspiciunea cum că printre legionarii liberi din ilegalitate exista un trădător sau era înfiltrat un spion. Nu se pronunţa niciun nume sau cel puţin eu n-am auzit nimic.

Cu câteva zile înainte de venirea noastră, a celor de la mănăstirea Tismana, în lagărul de la Miercurea Ciuc avusese loc un eveniment absolut macro semnificativ. Printre prizonieri se găsea avocatul Petre Dinescu, originar din Piteşti, care fusese şeful Departamentului Presă-Informaţii din comitetul conducător al UNSCR atât sub preşedenţia lui Traian Cotigă, cât şi a lui George Furdui. Făcea pe legionarul entuziast, chiar fanatic, şi nimeni nu bănuia că este agent infiltrat de Siguranţa Generală a Statului. În ianuarie 1938 eu am avut această suspiciune şi am raportat lui Corneliu Zelea Codreanu care mi-a spus: „ţineţi-l sub observaţie". În lagărul de la Miercurea Ciuc acest Petre Dinescu a recrutat cinci comandanţi legionari pentru un complot de asasinare a regelui Carol al II-lea cu ocazia sărbătorii naţionale de la 10 Mai 1938 în Bucureşti. Petre Dinescu susţinea că are bine pregătite evadarea din

lagăr, transportul la Bucureşti, primirea armelor, pătrunderea pe stadion şi asasinarea lui Carol al II-lea.

Cei cinci comandanţi legionari în frunte cu preotul Chivu din comuna Viişoara judeţul Constanţa s-au prefăcut a fi de acord şi, în momentul încercării de evadare, au dat totul pe faţă. Avocatul Petre Dinescu a fost luat în anchetă de George Furdui şi în schimbul promisiunii că nu va fi bătut a mărturisit apartenenţa sa la Siguranţa Statului şi misiunea primită de la comisarul Borcea de a fabrica, implicând comandanţi legionari, un atentat împotriva regelui Carol al II-lea. După ce a mărturit totul, avocatul Petre Dinescu a fost pus pe o pătură şi aruncat peste gardul de sârmă ghimpată la jandarmii care ne păzeau. Ofiţerul de jandarmi comandant al lagărului a raportat la Bucureşti şi ministrul de Interne Armand Călinescu a decis să fie reintrodus în interiorul lagărului. Când am venit noi la Miercurea Ciuc, am aflat că Petre Dinescu sta singur într-o cameră unde i se aduceau mesele şi unde nu era vizitat de nimeni.

Evenimentul este mic, dar are o mare semnificaţie. Reiese că împingerea prigoanei de la etapa I la etapa a II-a nu avea certitudine de înfăptuire şi că marii prigonitori Armand Călinescu, Mihail Morusoff, Gavrilă Marinescu şi Victor Iamandi se temeau de instabilitatea psihică şi de oscilaţiile decizionale ale regelui Carol al II-lea. Prin fabricarea şi presupusa descoperire a unui atentat în timpul serbării de la 10 Mai 1938, marii prigonitori mai sus amintiţi voiau să consolideze şi să definitiveze asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu; nu pe răspunderea lor de subalterni, ci pe răspunderea lui Carol al II-lea şi a Instituţiei regale. Teama lor nu era chiar nejustificată, mai exista o şansă de-al salva pe Corneliu Zelea Codreanu dacă se intervenea direct şi personal la regele Carol al II-lea. Această şansă era cunoscută de Corneliu Zelea Codreanu şi, la 30 septembrie 1938, prof. Vasile Cristescu a încercat să o valorifice, dar a fost sabotat de Horia Sima.

Un alt eveniment cu mare semnificaţie a avut loc la începutul lui iunie 1938. În camera noastră de la parter se găsea prof. Rusalim Olaru, şeful organizaţiei legionare a judeţului Lugoj. La începutul lui iunie 1938 este chemat cu toate bagajele sale la cancelaria comandantului de lagăr. Această chemare „cu toate bagajele" însemna evenimentul punerii lui în libertate. L-am felicitat cu toţii şi ne-am închipuit că au început să ne pună în libertate şi că se terminase cu prigoana generală.

După vreo două ore, prof. Rusalim Olaru se reîntoarce cu toate bagajele şi îşi reia locul, în acelaşi pat. Plini de uimire îl întrebăm şi iată ce ne-a povestit prof. Rusalim Olaru: „în ultima zi a lui decembrie 1937, i-am convocat pe toţi legionarii din judeţul Lugoj şi am citit, spre luare la cunoştinţă şi conformare disciplinată, circulara prin care Căpitanul declara încheiată bătălia electorală şi ordona demobilizarea legionarilor, fiecare la treburile lui personale. După citirea circularei, comandantul regionalei Banat, profesorul Horia Sima, a luat cuvântul şi a lăsat să se înţeleagă că acel ordin de demobilizare şi de pace era o mare eroare, întrucât Căpitanul nu-i strateg pentru a înţelege lucrurile de la un anumit nivel în sus şi mai departe. Eu m-am sesizat şi am făcut raport confidenţial la Bucureşti. De la Bucureşti au venit două anchete în faţa cărora profesorul Horia Sima a negat să fi spus ceea ce spusese şi m-a acuzat că mint. Concluzia celor două anchete a fost eliminarea mea din Legiune pe timp de şase luni: de la 1 ianuarie 1938, până la 30 iunie 1938. Găsindu-se în arhivele confiscate această eliminare a mea, Bucureştiul a decis punerea mea în libertate, întrucât n-aş fi fost legionar la data arestării. Eu n-am vrut să semnez declaraţia că nu sunt legionar şi atunci tot Bucureştiul a ordonat să fiu reintrodus în lagăr."

Nimeni dintre noi nu cunoştea acest eveniment. În iulie 1938, la închisoarea Jilava, eu i-am relatat toate acestea şi ing. Gh. Clime, cu explicaţia că Octavian Roşu de la Oraviţa şi C-tin. Stoicănescu de la Timişoara declaraseră exact invers,

cum că eliminarea din Legiune a prof. Rusalim Olaru se făcuse prin aplicarea „legii de la Carmen Silva": pedepsirea subalternului care îşi defăimează şeful ierarhic.

În după amiaza de 15 iunie 1938, suntem chemaţi douăzeci de prizonieri la cancelaria lagărului şi ni se spune că vom fi transportaţi în cursul nopţii cu trenul la Bucureşti, sub pază jandarmerească. Transferarea noastră de la mânăstirea Tismana la Miercurea Ciuc se făcuse în timpul zilei şi în toate gările unde oprea trenul, publicul de pe peron ne-a aplaudat şi ne-a oferit de-ale mâncării. Pentru a nu se mai repeta spectacolul, socotit propagandă, Armand Călinescu luase decizia ca transportul nostru de la Miercurea Ciuc la Bucureşti să fie noaptea când nu este public pe peronul gărilor.

Eram toţi într-un singur vagon cu jandarmi înarmaţi la ambele capete ale vagonului şi nu ni se permitea să ne apropiem de uşi. Comandantul acelor jandarmi era un căpitan cu numele de Peşchir, ceea ce înseamnă prosop sau şervet în vocabularul ţăranilor din judeţul Gorj. Eu nu am schimbat niciun cuvânt cu acest căpitan de jandarmi şi doar relatez ceea ce am văzut cu ochii mei şi ce am auzit cu urechile mele. Deşi transportul s-a făcut în timpul nopţii, când nu era public în respectivele gări, la fiecare oprire a trenului jandarmii căpitanului Peşchir coborau şi înconjurau vagonul cu puştile întinse spre ferestrele vagonului în care ne aflam noi prizonierii. Iată numele celor selecţionaţi a fi Statul Major al Mişcării Legionare şi principalii „complici" ai lui Corneliu Zelea Codreanu:

1. *inginer Gh. Clime*
2. *profesor Vasile Cristescu*
3. *Principele Alexandru Cantacuzino*
4. *jurist Alexandru Cristian Tell*
5. *economist Gh. Istrate*
6. *jurist Mihail Polihroniade*
7. *jurist Traian Cotigă*
8. *profesor Sima Simulescu*
9. *inginer Virgil Ionescu*
10. *economist Dobre Bănică*
11. *profesor George Furdui*
12. *jurist Nicolae Totu*
13. *jurist Radu Budişteanu*
14. *comerciant Gh. Apostolescu*
15. *inginer Eugen Ionică*
16. *inginer Aurel Serafim*
17. *profesor preot Grigore Cristescu*
18. *preot Nicolae Georgescu-Edineţ*
19. *doctor Paul Craja*
20. *doctor Şerban Milcoveanu*

Cine a întocmit această listă? Nu putea fi întocmită decât de poliţia secretă politică: Siguranţa Generală a Statului, Serviciul Special de Informaţii al Armatei, Prefectura Poliţiei Capitalei, Inspectoratul General al Jandarmeriei şi, foarte probabil, Serviciul Secret al Palatului Regal.

Numărul de 20 nu a fost la latitudinea poliţiei secrete politice, ci era fixat, mai mult teoretic decât practic, de către Permanenţele Statului, adică de aşa-zisul „Cabinet Negru" de la Palatul Regal. Dintre cei 20 de nominalizaţi numai 17 făceau parte din adevăratul Stat Major al Mişcării Legionare. Aceşti 17 lideri nu erau întregul Stat Major Legionar, dar erau cei mai reprezentativi şi mai importanţi. Ing. Gh. Clime era nr.2, imediat după Corneliu Zelea Codreanu în ierarhia Mişcării Legionare şi, în plus, Preşedintele Partidului „Totul pentru Ţară" şi comandantul Corpului Muncitoresc Legionar.

Prof. Vasile Cristescu era nr. 4 în ierarhia legionară, după ing. Gh. Clime şi dr. Ion Banea şi, în plus, Locţiitorul Căpitanului când acesta lipsea din Bucureşti. Principele Alexandru Cantacuzino era nr. 5 în ierarhia legionară şi, în plus, comandantul „Corpului de sacrificiu Moţa-Marin". Gh. Istrate era comandantul organizaţiei „Frăţiile de Cruce" din gimnazii şi licee. Ing. Eugen Ionică era secretarul organizaţiei „Prietenii Legionarilor" cu componenţă nedată publicităţii. Radu Budişteanu era unul dintre fondatorii Mişcării Studenţeşti de la 10 decembrie 1922 şi în Mişcarea Legionară era principalul avocat pledant al Oficiului Juridic. Gh. Apostolescu era şeful Comerţului Legionar din magazine şi restaurante. Mihail Polihroniade era şeful grupării Axa, socotită principalul laborator ideologic şi documentar al Mişcării Legionare. Traian Cotigă şi George Furdui fuseseră Preşedinţi ai UNSCR-ului şi erau consideraţi, împreună cu Iosif Bozântan şi cu Ion Antoniu-Pâsu, drept „şefii *de facto* ai Tineretului Universitar Român".

Trei persoane nu făceam parte din structura organizatorică a Statului Major Legionar: Preotul Nicolae Georgescu-Edineţ, dr. Paul Craja şi dr. Şerban Milcoveanu.

Iată motivele pentru care am fost selecţionaţi de Poliţia Secretă Politică şi, evident, aprobaţi de regele Carol al II-lea şi de Armand Călinescu. Preotul Nicolae Georgescu-Edineţ era parohul bisericii Sf. Anton, situată în Piaţa de Flori şi proprietatea oficială a Centrului Studenţesc Bucureşti. În calitate de duhovnic al Studenţimii, preotul Nicolae Georgescu-Edineţ era în fruntea tuturor manifestărilor studenţeşti, conform Imnului Naţional al lui Stefan Mureşanu:

Preoţi cu crucea-n frunte
Căci oastea e creştină.

Dr. Paul Craja nu era decât preşedintele Societăţii Studenţilor în Medicină, dar a fost ales ca exponent autentic al românilor macedoneni, pe care poliţia secretă politică voia să-i pedepsească în mod cât mai drastic posibil.

Eu eram preşedintele UNSCR şi marea mea vinovăţie era de a fi fost model de urmat în opţiunea pro-legionară a studenţimii din toate Universităţile din Bucureşti. La ancheta din 1952-1953, un maior de securitate a răcnit la mine: „Zece mii de tineri au declarat că s-au înscris în Mişcarea Legionară convinşi de exemplul tău şi asta este o vinovăţie care nu poate să rămână fără pedeapsă."

Revenim la noaptea de 15-16 iunie 1938.

N-am participat la ce se discuta în compartimentul unde se găsea ing. Gh. Clime, dar am prins din zbor o frază: „Există riscul ca legionarii de afară să-şi piardă răbdarea şi din capul lor să facă ce nu trebuie".

De asemenea, am văzut întâmplător cum ing. Eugen Ionică a scris trei bileţele. Semnificaţia lor am înţeles-o numai a doua zi, când am ajuns în închisoarea Jilava. Trenul se apropia de gara Braşov şi a început să reducă viteza. Primul care a sărit pe fereastră a fost prof. Vasile Cristescu, cu misiunea de a ţine sub control Mişcarea Legionară din teren şi de a impune să se continue politica „Răbdare, tăcere şi suferinţă". Al doilea a sărit pe fereastră principele Alexandru Cantacuzino, cu aceeaşi misiune pentru „Corpul de Sacrificiu Moţa-Marin". Al treilea urma să sară pe fereastră Gh. Istrate, cu exact aceeaşi misiune pentru Frăţiile de Cruce din gimnazii şi licee, dar n-a reuşit s-o facă, întrucât înainte de intrarea în gara Braşov se găseau nişte lucrători CFR lucrând la o linie paralelă.

Evident, prof. Vasile Cristescu şi principele Alexandru Cantacuzino au evadat cu misiune decisă de ing. Gh. Clime şi cu adresele unor persoane de încredere din Braşov, date de ing. Eugen Ionică. După opinia mea, nu li s-a dat nicio indicaţie cu privire la existenţa şi periculozitatea lui Horia Sima printre legionarii din ilegalitate. Horia Sima ridica unele semne de întrebare, dar absolut nimeni nu bănuia relaţia secretă cu Mihail Morusoff şi scopul lui de a se face şeful Mişcării Legionare. Prof. Vasile Cristescu a refuzat cererile de colaborare ale lui Horia Sima

şi n-a avut nicio întâlnire cu acesta. Principele Alexandru Cantacuzino a acceptat să primească vizita lui Horia Sima şi rezultatul a fost arestarea lui în primele zile ale lui septembrie 1938.

În dimineaţa zilei de 17 iunie 1938, la ora 8, vagonul nostru este adus singur în curtea sau în apropierea închisorii, când s-a constatat lipsa, deci evadarea prof. Vasile Cristescu şi a principelui Alexandru Cantacuzino. Nişte ofiţeri de jandarmi ne iau individual la anchetă. Răspunsul meu a fost că „n-am văzut pe nimic, n-am auzit nimic şi nu ştiu nimic, întrucât de la Miercurea Ciuc şi până la închisoarea Jilava am dormit tot timpul".

La Închisoarea Jilava am fost băgaţi în câte o celulă fiecare, dar după 3-4 zile nu ni s-au mai închis uşile şi am putut comunica liber între noi.

Primul eveniment important a fost că într-una din celule s-a găsit, zgâriat cu cuiul pe perete, un mesaj al lui Corneliu Zelea Codreanu. Textul este reprodus în mai multe cărţi, inclusiv pe pagina întâi a revistei „Cămaşa de izbândă". Reiese că în acea celulă fusese claustrat Corneliu Zelea Codreanu până în dimineaţa de 16 iunie 1938, când a fost transportat la închisoarea Doftana sub paza unor jandarmi comandaţi de maiorul Varo. În paranteză amintesc că, în cursul transportării de la Jilava la Doftana, comisarul de poliţie Panova încercase să-l asasineze sub pretextul „fugii de sub escortă". Scopul n-a fost atins, întrucât Corneliu Zelea Codreanu a cerut să i se pună lanţuri la picioare şi cătuşe la mâini şi întrucât mr. Varo şi-a făcut datoria nu numai de a-l păzi, dar şi de a-l ocroti. Textul scris pe zid de Corneliu Zelea Codreanu se termina cu fraza „Cu Dumnezeu Înainte!" Citind mesajul scris pe zid, ing. Gh. Clime a decis ca, pe viitor, salutul tuturor legionarilor să fie „Cu Dumnezeu înainte".

În închisoarea Jilava am stat de la 17 iunie până la 1 iulie pentru procesul care a urmat la Tribunalul Militar Bucureşti şi apoi, în continuare, până la 31 iulie 1938, când am fost transportaţi cu toţii la închisoarea de la Râmnicu-Sărat. În cele ce urmează voi evoca desfăşurarea procesului şi trei evenimente interne ale noastre care mi se par a avea o deosebită însemnătate. Să mi se îngăduie a începe cu aceste trei evenimente înainte de a trece la evocarea procesului.

Primul eveniment, demascarea spionului Mihail Vârfureanu.

Într-o dimineaţă, priveam pe fereastra celulei în curtea închisorii, unde era scos pentru o oră pe zi ing. Gh. Clime. În timp ce dânsul mergea circular, cu mâinile la spate, apare pe vârful zidului exterior o persoană din care se vedea numai figura şi puţin din partea superioară a toracelui. Asist la următorul dialog.

Persoana de pe zidul închisorii i se adresează d-lui ing. Clime: „D-le inginer, sunt legionar, închis în curtea alăturată şi mâine dimineaţă sunt pus în libertate pentru terminarea pedepsei. Spuneţi-mi ce mesaj să trimit din partea dvs. Camarazilor din ilegalitate şi cui anume să mă adresez."

Dl. ing. Clime i-a mulţumit şi a răspuns că nu avea niciun mesaj de transmis. Chiar în acea zi seara am avut ocazia să mă duc în celula ing. Gh. Clime şi i-am comunicat identitatea respectivului pseudo-camarad legionar. Pe mine nu mă înşală memoria vizuală şi îl recunoscusem pe loc: era Mihai Vârfureanu, student în anul VI la medicină, mai mic cu 4 ani decât mine, originar din Pucioasa judeţul Prahova şi membru aparent entuziast în grupul legionarilor studenţi la medicină. Eu îl suspectam mai demult din cauza excesului de vorbe şi a lipsei de fapte, dar legionarii responsabili cu grupul de la medicină îl tratau cu încredere.

Iată traseul mai departe. La jumătatea lui octombrie 1938, Horia Sima, în numele conducerii superioare, ordonă Corpului Studenţesc Legionar din Universitatea Bucureşti să treacă la acte de violenţă şi să provoace turburări publice. Cei doi conducători legitimi – Bartolomeu Livezeanu, originar din Craiova, şi Laurian Ţîlnaru, originar din Transilvania – refuză să execute ordinul şi îi comunică lui Horia Sima că ei aplică ordinul lăsat de Căpitan „**Răbdare, răbdare, tăcere şi**

suferință". O zi mai târziu, sunt arestați și trimiși nu în lagărul de la Miercurea Ciuc, laolaltă cu cei 500 de legionari, ci la o altă închisoare, unde nu puteau comunica nici cu noi și nici cu cineva din afară. Se voia a nu se afla de ordinele pe care le dădea Horia Sima de sus în jos.

Următorul la conducerea Corpului Studențesc Legionar era, în mod firesc, Ionel Zeana, cu grad de comandant legionar, ca și predecesorul lui, Livezeanu. Horia Sima tatonează opiniile lui Ionel Zeana și, constatând că nu era dispus să execute ordinele de violență, ia o decizie cu totul neobișnuită: trece peste ierarhia legală și numește ca șef suprem absolut al Corpului studențesc legionar din București pe Mihai Vârfureanu; desigur, recomandat de Mihail Morusoff.

La începutul lui iulie 1939, Mihail Morusoff are de rezolvat problema dispariției din viață a Nicoletei Nicolescu, comandanta Cetățuilor de doamne și domnișoare ale Mișcării Legionare. La Berlin, tânărul avocat Miti Dumitrescu dă crezare celor spuse de Horia Sima și asumă misiunea atentatului unilateral contra lui Armand Călinescu, cu condiția *sine qua non* „ca Nicoleta Nicolescu să fie de acord și să aprobe". Cu dispariția Nicoletei Nicolescu înainte de sosirea la București a lui Miti Dumitrescu a fost însărcinat Mihail Vârfureanu. Sub pretextul de a o consulta în privința unor decizii importante, Mihail Vârfureanu, în numele Corpului Studențesc Legionar, solicită o întrevedere secretă la ora 10^{00} seara în piața Buzești cu Nicoleta Nicolescu, șefa „Cetățuilor Legionare".

În chiar secunda când s-au întâlnit s-a auzit uruit de automobile și piața Buzești a fost încercuită de echipajele poliției secrete politice. Nicoleta Nicolescu a încercat să fugă, dar Mihail Vârfureanu s-a azvârlit asupra ei și a imobilizat-o până au venit polițiștii să o aresteze. Scena a fost vizionată de la câțiva metri distanță de două aghiotante ale Nicoletei Nicolescu, pitite în două locuri mai ferite. Conform deciziei lui Mihail Morusoff, Nicoleta Nicolescu a fost imediat omorâtă și grabnic incinerată, astfel ca Miti Dumitrescu, ajuns la București, să nu poată fi oprit de la săvârșirea atentatului lui Armand Călinescu.

În septembrie 1940, urmașele Nicoletei Nicolescu l-au arestat pe Mihail Vârfureanu și l-au băgat în închisoarea Jilava, unde a murit în masacrul din noaptea de 26/27 noiembrie 1940.

Revenim la iunie 1938.

În grupul nostru al prizonierilor era preotul Grigore Cristescu, profesor de Omiletică la facultatea de Teologie și propulsat în Mișcarea Legionară ca un fel de înlocuitor al profesorului Nichifor Crainic. Niciunul dintre noi n-a sesizat ceva anormal până în prima zi a procesului, desfășurat la Tribunalul Militar București.

După interogatoriul de identificare al acuzaților, președintele Tribunalului dă cuvântul preotului Grigore Cristescu, aflat în boxa acuzaților alături de noi. Cu voce tare și aspră preotul Grigore Cristescu debitează un vehement rechizitoriu împotriva Mișcării Legionare în general și împotriva ing. Gh. Clime în special. Cu indexul de la mâna dreaptă întins acuzator, preotul Grigore Cristescu îl acuză pe inginerul Gh. Clime, cu calomnieri și defăimări care de care mai mincinoase. Secretul trădării este de domeniul psihiatriei: preotul era un vechi alcoolic pe ascuns și a fost convins să trădeze oferindu-i-se posibilitatea de a-și continua viciul. În Mișcarea Legionară a existat această vulnerabilitate de a nu se cerceta nici antecedentele personale, nici viața intimă și situația materială a celor care se încadrau prin proprie decizie. Alcoolismul ascuns, adică consumul frecvent de alcool de unul singur, este mult mai periculos decât alcoolismul fățiș, satisfăcut în public.

Al treilea eveniment este mult mai important, întrucât privește demascarea lui Horia Sima și pierderea tratamentului preventiv care ar fi putut apăra mișcarea legionară de catastrofă.

Iulie 1938. Închisoarea Jilava.

Eram condamnați de prima instanță și așteptam judecarea recursului la Inalta Curte de Casație și Justiție Militară. Nefiind condamnați definitiv încă, aveam dreptul să fim vizitați o zi pe săptămână de familii, care ne aduceau rufe și alimente. Pe mine mă vizitau părinții, Margareta și Jian Milcoveanu, domiciliați în comuna Milcov județul Olt. La o vizită, părinții mei nu au putut veni din cauza treieratului, care era foarte solicitant și care i-a blocat pe amândoi timp de o săptămână întreagă. În locul lor a venit să-mi aducă rufe și alimente fratele meu, Dan Milcoveanu, student la Școala Politehnică din Timișoara și grad de instructor în ierarhia legionară a regionalei Banat condusă de profesorul Horia Sima.

Rufele și alimentele erau transmise după verificarea lor de către un plutonier. Convorbirea cu membrii familiei se desfășura timp de 30 minute, de o parte și de alta a unui perete de metal cu găuri, pentru a ne putea vedea și a ne putea auzi. Într-un moment de oboseală sau de neatenție a plutonierului supraveghetor, fratele meu îmi cere să pun urechea la o gaură a paravanului și îmi șoptește ca un mare secret: „Căpitanul va muri, dar Mișcarea Legionară va continua, întrucât s-a născut un nou căpitan". Eu întorc capul și îi șoptesc: „Cum ați ajuns la concluzia că va muri Căpitanul"?

El către mine: „Da! Va muri. Dar voi să nu vă pierdeți nădejdea, pentru că Mișcarea are un nou Căpitan și merge mereu înainte."

Eu către el: „Și cine este acest nou Căpitan"?

El se asigură că nu ne aude plutonierul supraveghetor și, cu voce conspirativă, îmi șoptește: „Horia Sima". Fratele meu, Dan Milcoveanu, având grad de instructor, era în intimitatea legionarilor din regionala Banat. Cele pronunțate de el nu puteau fi decât mentalul și comportamentul tuturor celor direct subordonați lui Horia Sima. M-am dus imediat la ing. Gh. Clime și i-am raportat discuția avută cu fratele meu, plus opinia mea personală că era vorba de o stare psihologică morbidă în care dorințele sunt luate drept realități. Ing. Gh. Clime i-a convocat pe toți ceilalți și, împreună, au elaborat trei decizii ale Statului Major Legionar către toți legionarii încă liberi sau aflați în ilegalitate.

Prima decizie: „Horia Sima părăsește Bucureștiul și se duce în comuna sa natală, de unde nu va veni decât chemat."

A doua decizie: „Ion Antoniu-Pâsu este numit singura piesă de legătură dintre Comandamentul de Prigoană și cuiburile legionare din teren."

A treia decizie: „Legionarii liberi vor face numai ce le transmite Ion Antoniu-Pâsu și nu vor asculta în niciun fel de Horia Sima."

După arestarea lui Ion Belgea, la 11 iunie 1938, noi știam că fac parte din Comandamentul de Prigoană preot Ion Dumitrescu-Borșa, av. Alexandru Constant, av. Victor Vojen, ing. Nicolae Horodniceanu, ing. Victor Dragomirescu, jurist Stelian Stănicel, ec.C-tin Papanace, funcționar Gh. Dragomir-Jilava, prof. Nicoara Iordache și Nicoleta Nicolescu. Poate că mai erau și alți lideri, dar nu-i cunoșteam decât pe aceștia și aveam totală încredere în ei. Cea mai importantă persoană era piesa de legătură cu cuiburile legionare din teren și această persoană, aleasă de Statul Major, a fost avocatul Ion Antoniu-Pâsu. Persoană de maximă încredere și care, ca toți Comandanții legionari, n-a mințit niciodată.

Aceste trei hotărâri ale Statului Major Legionar au fost transmise legionarilor de afară prin avocatul Horia Cosmovici, care venea săptămânal la închisoarea Jilava și se consulta cu ing. Gh. Clime în vederea susținerii recursului la Înalta Curte de Casație și Justiție Militară. La grefa închisorii Jilava, de la distanța de 4 m, am văzut cu ochii mei scena când, așezați pe două scaune alăturate, ing.Gh. Clime dicta avocatului Horia Cosmovici conținutul celor trei decizii ale Statului Major Legionar. Eu însumi, cu ochii mei, am văzut de la patru metri cum avocatul Horia Cosmovici asculta cu maximă atenție și înclina capul de fiecare dată, în sens de a fi înțeles misiunea.

Ce s-a întâmplat în continuare? Trei zile mai târziu, Ion Antoniu-Pâsu este arestat şi, ajuns în lagărul de la Miercurea Ciuc, spune camarazilor: „Am fost trădat de Horia Sima, singura persoană care cunoştea locuinţa unde stăteam ascuns". În cartea sa *„Fără Căpitan"* despre evenimentele din vara şi toamna lui 1938, Constantin Papanace relatează fără să-şi poată explica o scenă de înverşunată ură a lui Horia Sima faţă de ing. Gh. Clime aflat în închisoare.

După vara lui 1940 am întrebat sute de legionari care au fost în lagăre sau în libertate atunci, în 1938, şi absolut niciunul dintre ei nu ştia de existenţa celor trei decizii din iulie 1938 ale Statului Major Legionar ing. Gh. Clime. Singura explicaţie este că Horia Cosmovici a transmis numai lui Horia Sima şi că acesta i-a dat ordin să tacă şi să uite. Astfel, prin ce a făcut Horia Cosmovici, Mişcarea Legionară din ilegalitate a rămas prizonieră în mâinile lui Horia Sima. El era singura piesă de legătură dintre Centru şi teren şi transmitea în sus la Comandament şi în jos la Legionari numai ce voia şi ce hotăra el, probabil în acord cu Morusoff.

Să trecem acum la relatarea celor trăite în timpul procesului Statului Major Legionar, care a avut loc la sfârşitul lui iunie 1938, la Tribunalul Militar Bucureşti. Noi cei 19 acuzaţi am hotărât: *primo* apărarea în drept să fie făcută de unul singur pentru toţi, şi anume, avocatul Radu Budişteanu, şi *secundo*, fiecare dintre noi să spună la proces ce crede necesar în sectorul său de activitate. Ing. Gh. Clime nu ne-a spus nimic altceva şi ne-a lăsat deplină libertate de apărare personală. Avocatul Radu Budişteanu a vorbit în drept exact 10 ore. Pledoaria lui a fost ultra-super magistrală. În legătură cu Constituţia din 1923, a demonstrat că textul ei interzice şi pedepseşte numai „răsturnarea prin violenţă a ordinii sociale", ori „Mişcarea Legionară urmăreşte nu răsturnarea ordinii sociale, ci apărarea ordinii sociale prin eradicarea corupţiei publice, dar nu exclude posibilitatea dictaturii politice, în împrejurări excepţionale şi pe timp limitat. Mişcarea Legionară nu urmăreşte venirea la guvernare prin lovitură de Stat sau insurecţie cu celelalte partide şi merge pe calea alegerilor parlamentare."

În lunga sa pledoarie, de 10 ore, avocatul Radu Budişteanu a dovedit cu informaţii din istoria universală că adevărul util pentru viitor mai frecvent se găseşte în minorităţile aflate în opoziţie, decât în majorităţile aflate la guvernare. Progresul social şi dezvoltarea naţională provin din Noul Superior util şi acest Nou superior util este mai repede sesizat de pe o poziţie extra-guvernamentală decât de pe poziţia intra-guvernamentală". Privitor la acuzaţia globală de complicitate faptică sau intelectuală cu aşa-zisa trădare a lui Corneliu Zelea Codreanu, avocatul Radu Budişteanu a afirmat că procurorii n-au dovedit nici în ce constă „trădarea lui Corneliu Zelea Codreanu, nici dacă membrii din actualul proces ştiau personal de existenţa trădării. Cunoaşterea şi publicarea ordinelor secrete către jandarmerie şi către poliţie nu este trădare faţă de Statul Român, ci este singura modalitate de apărare preventivă a celor vizaţi să fie victimele represiunii". Iar „acuzaţia de trădare în favoarea unei puteri străine se referă la programul Mişcării Legionare de a întări politica externă a României prin alianţă cu Germania şi Italia, în plus de alianţa cu Anglia şi Franţa. Nici direct şi nici indirect, Mişcarea Legionară n-a primit subvenţii sau ordine din Germania sau din Italia. Iar dacă se formulează această acuzaţie, trebuie făcută dovada materială concretă, care n-a fost adusă nici în procesul lui Corneliu Zelea Codreanu şi nici în actualul proces al aşa zişilor complici."

„Interesul Naţional al României este de a se găsi în alianţă şi de a face comerţ cu toate marile puteri din Occident şi nu cu excluderea Italiei şi Germaniei. Italienii sunt poporul cel mai apropiat de români şi germanii sunt poporul cel mai productiv din Europa."

„Mişcarea Legionară nu face parte din clasa conducătoare şi are ostilitatea aparatului de Stat, dar prin programul de politică externă reprezintă viitorul

României în actualul prezent din România. Programul de politică internă este organizarea curentului de ascensiune socială a fiilor de ţărani prin Universitate la cucerirea oraşelor şi la alcătuirea burgheziei. Iar programul de politică externă asigură României valenţe pozitive de alianţă şi colaborare pentru toate eventualităţile posibile în Europa intrată în devenire."

Pledoaria lui Radu Budişteanu, cum spuneam, a durat 10 ore fără nicio pauză şi a fost ascultată în perfectă tăcere şi cu maximă atenţie. Ceilalţi acuzaţi am vorbit fiecare câte 20-30 minute, arătând activitatea depusă personal şi afirmându-ne încă o dată încrederea în Corneliu Zelea Codreanu şi devotamentul pentru Mişcarea Legionară. Dr. Paul Craja a vorbit în numele românilor macedoneni al căror exponent legitim devenise prin alegerea sa în proces. Iar eu, dr. Şerban Milcoveanu, am făcut istoricul celor trei etape succesive: Mişcarea Studenţească de la 10 decembrie 1922, Liga Apărării Naţionale Creştine a Prof. A.C. Cuza şi Legiunea Arhanghelul Mihail a lui Corneliu Zelea Codreanu şi Ionel I. Moţa. Am terminat reproducând scrisoarea trimisă de la Paris la Bucureşti de cel mai important academician francez, Charles Maurras: „Marele tezaur al României nu sunt cerealele, nu este petrolul, nu sunt pădurile şi nu sunt Carpaţii şi Delta. Marele tezaur al României este Tineretul Universitar, unic în lume, prin unanimitatea lui Creştin, patriotic naţionalist şi regalist."

Toţi cei 19 lideri legionari au vorbit cât se poate mai clar şi cât se poate mai categoric. Prin anii 1960, am cunoscut o doamnă care atunci, în 1938, fusese introdusă de tatăl ei – magistrat militar – în sala de şedinţă a procesului. Mi-a mărturisit cât de impresionată a fost de bogăţia ideilor şi de curajul legionarilor.

Să mi se îngăduie a relata şi o latură personală.

Tatăl meu, Jean Milcoveanu, a făcut maximum ce se putea face. A comandat la Academia Română genealogia familiei Milcoveanu, înnobilată de Mihai Viteazul pentru devotament şi vitejie pe câmpul de luptă. Pe tot parcursul secolelor XVII-XVIII-XIX inclusiv războiul mondial 1916-1918, familia Milcoveanu a oferit patriei slujitori, eroi şi martiri. Un exemplar a fost depus la Tribunal şi un exemplar îl am acasă la mine. De asemenea tatăl meu a obţinut de la Comisia Monumentelor Istorice prof. Victor Brătulescu o dovadă că Sf. Mănăstire Clocociov de lângă Slatina a fost reconstruită în 1934-1936 de familia Milcoveanu şi că persoana mea a donat la data respectivă 500.000 lei. Tot tatăl meu mi-a angajat ca avocat personal pe Petrişor P.Viforeanu, fiul marelui procuror de la Înalta Curte de Casaţie şi care a desfăşurat în apărarea mea o pledoarie absolut uluitoare, bogată în argumente şi dovezi.

În afară de cei personali, am fost apăraţi de mai mulţi avocaţi din Oficiul Juridic al Mişcării Legionare. Amintesc numai pledoaria av. Horia Cosmovici, pledoarie pentru a cărei bogăţie de idei şi de argumente în vocabular sunt prea puţine adjective pentru a o defini. Horia Cosmovici, originar din judeţul Dorohoi, premiant de onoare la liceul Gh. Lazăr din Bucureşti şi şef de promoţie la Facultatea de Drept din Bucureşti era un astru de gradul I la Baroul Avocaţilor din Bucureşti şi mândria întregii Mişcări Legionare din epoca lui Corneliu Zelea Codreanu. În plus, era un om tare cumsecade şi un suflet perfect cinstit, care personal n-a făcut nimănui niciun rău. Singurul său defect este că a căzut sub influenţa lui Horia Sima şi el, Horia Cosmovici, nu a mai fost adevăratul Horia Cosmovici.

Revin la procesul din iunie 1938.

În prima zi a procesului, o conştiinţă binevoitoare, necunoscută de mine, i-a dat ing. Gh. Clime lista cu condamnările decise sus de tot, la regele Carol al II-lea sau la Armand Călinescu. Toţi erau condamnaţi la câte 7 ani închisoare, cu excepţia prof. Vasile Cristescu şi a principelui Alexandru Cantacuzino, care primeau câte 9 ani, şi cu excepţia lui Paul Craja şi a mea, dr. Şerban Milcoveanu, care primeam câte 5 ani.

Când s-a redactat sentinţa, dr. Paul Craja şi eu, dr. Şerban Milcoveanu, am primit nu 5, ci 7 ani fiecare, şi explicaţia nu poate fi decât felul în care am vorbit în

timpul procesului. Ing. Eugen Ionică, în loc de 7 ani a primit 5 ani, și aceasta, din cauze exterioare. Prima cauză a fost când Tribunalul a aflat – se pare că prin generalul Ilasievici – că el, Eugen Ionică, era nepotul de soră al marelui general Traian Moșoiu din Primul Război Mondial. A doua cauză exterioară a fost socrul lui Eugen Ionică, marele general Neculce, care pe tot parcursul celor 3 zile ale procesului a stat în picioare lângă boxa acuzaților și i-a fixat cu privirea pe cei cinci așa-ziși judecători militari. Generalul Neculce era descendent direct al cronicarului Ion Neculce și era o mare personalitate în aristocrația istorică a României. Atât și-au putut îngădui cei 5 așa-ziși judecători să pronunțe: cinci ani de condamnare, în loc de cei șapte cât indica ordinul venit de sus.

Președintele așa-zisului Complet de judecată era col. Constantin Dumitru, al cărui fiu cu numele de Dumitrescu în exil după 1948 a dus o feroce propagandă antilegionară prin ziarul „Curentul" al românilor din Germania. Ură ereditară provenită din proprie vinovăție și spre proprie justificare: nu departe de cunoscutul fenomen al apostaziei.

Acuzarea noastră a fost susținută de un procuror militar, Radu Ionescu, care în istoria României a rămas înscris prin trei fapte. Primul fapt: fusese procurorul acuzator și în procesul lui Corneliu Zelea Codreanu din mai 1938 și în instanță, de față cu acuzatul și cu publicul, n-a citit decât o treime neesențială din rechizitoriul odios și mincinos publicat a doua zi în ziare.

Al doilea fapt: la 15 septembrie 1940, odată cu instituirea Statului Național Legionar și-a salvat persoana aruncând vina pe șeful său, col. Vasile Zeciu, și predând legionarului Constantin Epure devenit Constantinescu adresa secretă unde să-l aresteze pe col. Vasile Zeciu.

Al treilea fapt: în august 1942 ajunsese directorul închisorii Aiud și din 10 în 10 legionari deținuți alegea unul la întâmplare pentru bătaie cu o sută de lovituri la fese, și la aceste scene de tortură inutilă asista fiul său de 12 ani, ținut prezent cu forța, ca să aibă educația duritații în viață.

Sentințele de condamnare nu au fost pronunțate în ședință publică, de față cu noi acuzații, ci ne-au fost comunicate în închisoarea Jilava de către un căpitan magistrat Țărăneanu, al cărui glas nu era chiar fără emoție.

Tatăl meu fusese magistrat în tinerețe și avea cultul identității dintre Justiție și Dreptate. Patru colegi ai săi din magistratură ajunseseră consilieri la Înalta Curte de Casație Civilă. După pronunțarea sentinței, tatăl meu a cerut audiență la Palatul Regal la Ernest Urdăreanu și audiență la Corpul II Armată general Iosif Iacobici. Expunând acestuia din urmă cele petrecute la proces, generalul Iosif Iacobici a pus capul în pământ și a spus: „într-adevăr, se fac mari abuzuri cu tineretul Țării". Mai departe, voi relata audiența la Ernest Urdăreanu, în timpul căreia s-au spus lucruri politice importante.

Prima întrebare eventual pusă de istorie este **pentru ce Corneliu Zelea Codreanu și Statul Major Legionar au fost judecați de același tribunal, în două procese separate?**

Răspunsul este de psihologie. Se sconta pe desolidarizarea Statului Major Legionar de Corneliu Zelea Codreanu, care desolidarizare – de fapt, trădare – nu s-a produs decât la o singură persoană: preotul Grigore Cristescu. I se atribuia lui Corneliu Zelea Codreanu capacitatea de a fascina așa cum în parapsihologie se practică hipnoza. Diagnosticul nu este just, pentru că noi toți ne-am încadrat și am activat în Mișcarea Legionară nu atât din admirație, cât din convingerea că reprezenta în acea epocă adevărul exact cerut de situația Patriei.

A doua întrebare eventual pusă de istorie este **pentru ce grupul nostru, zis Statul Major Legionar, a fost reținut timp de încă o lună, iulie 1938, la închisoarea Jilava,** cu drept de a primi săptămânal vizita familiei? Se spera ca sub povara sentinței de

condamnare la 7 ani închisoare în sufletele noastre să se nască lașitatea și să cerem iertarea din partea călăilor și schimbarea sentințelor la Înalta Curte de Casație și Justiție Militară. Înalta Curte a judecat recursul la sfârșitul lui iulie 1938 și, constatând absența desolidarizării, a respins recursul și a confirmat sentința. Până la apariția lui Horia Sima, nu a existat nici cea mai mică fisură în unitatea și solidaritatea Mișcării Legionare codreniste. Eu am stat în închisoare doi ani alături de cei mai importanți lideri legionari și absolut la niciunul nu s-a produs nici cea mai mică instabilitate. Toți, absolut toți erau blocuri de granit și convingeri de istorie.

În noaptea de 31 iulie – 1 august 1938, am fost luați de jandarmi din închisoarea Jilava și duși la închisoarea Râmnicu-Sărat.

Aici, o nouă etapă a epopeii.

Din 1938, România avea 72 de închisori zise penitenciare județene, dintre care două specializate, și anume: „închisoarea Râmnicu Sărat pentru vițașii" condamnați la muncă silnică pe viață și închisoarea Aiud, pentru grosul deținuților de drept comun mai mult sau mai puțin recuperabili pentru societate. Pe lângă aceste 72 de închisori județene mai existau: închisoarea Jilava pentru justiția Militară, închisoarea Mal Maison de pe calea Plevnei pentru spionii anchetați de serviciul special secret și câte o mică închisoare în subsolul Prefecturii de Poliție de pe Calea Victoriei, în subsolul Inspectoratului Jandarmeriei de pe șoseaua Stefan cel Mare și în subsolul Siguranței Generale a Statului de pe bdul. Pache Protopopescu. Dictatura carlistă și Armand Călinescu au început, dar în august 1938 nu terminaseră lugubra închisoare cu subsolul I și cu subsolul II din Ministerul de Interne din Piața Palatului Regal.

Cea mai sinistră dintre toate aceste închisori era cea de la Râmnicu Sărat, destinată să devirilizeze și să dreseze „vițași" vinovați de crime atroce și condamnați la detenție pe viață. Această sinistră închisoare a fost aleasă de Carol al II-lea și de Armand Călinescu pentru devirilizarea și dresajul lui Corneliu Zelea Codreanu și a Statului Major Legionar ing. Gh. Clime. La 26 noiembrie 1938, conducându-l pe rege spre graniță, mareșalul Göring a solicitat condiții de deținuți politici pentru conducerea legionară și Carol al II-lea i-a răspuns: „Codreanu și legionarii nu sunt în închisoare, ci sunt într-un sanatoriu unde își îngrijesc starea de sănătate."

Revenim la fața locului.

Închisoarea Rîmnicu Sărat are formă de T. Un corp central cu mici celule parter și etaj și două aripi tot cu celule. Aceste celule minuscule pentru un singur deținut au: podea de ciment, tavan de tablă ondulată, o ferestruică și niște scânduri în chip de pat cu rogojină în loc de saltea. Tavanul de tablă groasă ondulată vara aducea o căldură insuportabilă și iarna aducea un suprafrig de moralizant. Închisoarea nu avea instalație de apă și în holul de la intrare se găsea amplasată o putină mare, cu apă plină de viețuitoare din care noi deținuții trebuia o dată pe zi să ne luăm rația de apă. Pentru toate celulele exista un singur closet sistem turcesc, la care noi deținuții aveam dreptul o singură dată, pentru câteva minute în 24 de ore. La sosirea noastră în închisoare am fost supuși la două operațiuni. Prima operație a fost luarea amprentelor digitale pentru așa-zisul cazier judiciar. A doua operație a fost dezbrăcarea de hainele civile și îmbrăcarea unui pantalon și unui veston cu dungi orizontale, zise uniforme de penitenciar. Acestea nu erau noi, ci vechi, recuperate de la „vițași" decedați și doar dezinfectate prin fierbere. După aceste două formalități, am fost introduși fiecare în câte o celulă. Eu am fost introdus în celula 25, de la etaj. Pereții erau plini de ploșnițe: unele strivite cu degetul și altele, cu miile – urcând pe pereți pentru ca apoi de pe tavan să-și dea drumul pe deținutul culcat pe scânduri. Drept dovadă de cultură și civilizație, ni s-a dat la fiecare câte un bidon mic cu gaz pentru a omorî zecile de mii de ploșnițe și poate de păduchi. Trebuia să procedăm în așa fel, încât picăturile de gaz aplicate pe pereți să omoare cât mai multe ploșnițe.

În prima zi i-am cunoscut pe „vieţaşii" co-deţinuţi în închisoare. Erau foarte uimiţi de prezenţa noastră şi s-au manifestat cu compătimire, întrucât vedeau că jandarmii care ne păzeau erau mult mai înverşunaţi şi mai severi decât gardienii civili care-i păzeau pe ei.

„Vieţaşul" care a intrat în celula mea 25 a şoptit să nu-l audă jandarmul de pază: „cu regimul care vi se aplică, noi nu am fi putut rezista". Aşa-zisa mâncare era: dimineaţa, o cană de orzoaică prăjită şi, la amiază, un castron cu apă supra-ardeiată şi cu vreo 10-12 boabe de fasole pe fund.

În închisoare exista o celulă de pedeapsă complet închisă şi fără fereastră. În această celulă de pedeapsă până la 30 noiembrie 1938 a fost claustrat Iancu Caranica şi după 1 decembrie1938 au fost claustraţi, fără condamnare judiciară, avocaţii Bartolomeu Livezeanu şi Laurian Ţâlnaru. Internmiţarea lor este o problemă în legătură cu Horia Sima şi voi reveni cu o explicaţie. La 22 septembrie 1940 am găsit-o în această celulă de pedeapsă pe Ana Pauker şi voi relata extraordinara discuţie politică avută cu dânsa.

A doua zi de la aducerea noastră în închisoare am fost vizitaţi în celule de evreul mr. de jandarmi Scarlat Roşianu şi de medicul civil al închisorii Râmnicu-Sărat, dr. Harbuz; primul, cu o vădită ură şi înverşunare, iar al doilea, cu delicateţea, solicitudinea şi chiar cu compătimirea unui adevărat medic cu conştiinţă hipocratică. După câteva zile, din ordin superior, dr. Harbuz a fost înlocuit cu un medic militar evreu care, după cum ni s-a spus, se numea dr. Radovici şi avea o ostilitate egală cu persecuţia.

Foarte importantă este poziţia celulei 25, unde mă găseam. În dreapta celulei mele era deţinut avocatul Nicolae Totu şi, mai departe, în dreapta lui, era deţinut prof. Sima Simulescu. Foarte important: la parter, exact sub celula mea, era economistul Nicolae Constantinescu şi tot la parter, exact în faţa celulei mele, era celula ing. Gh. Clime.

Între noi nu puteam comunica decât în două feluri, amândouă fără să ne vedem, doar auzindu-ne. Prima modalitate era prin fereastră şi cu Nicolae Constantinescu de la parter am avut ore întregi de discuţie. A doua modalitate de comunicare verbală, fără vizualizare, era prin vizeta din uşa celulei. Această vizetă era o deschidere mai mică decât o carte poştală şi cu obturaţie metalică manipulată de pe culoar, în aşa fel încât să fim supravegheaţi, dar să nu vedem nimic. Supravegherea noastră se făcea din oră în oră de către plutonierul aflat în tură şi, în plus, de fel de fel de inspecţii suplimentare asupra cărora voi reveni.

Chiar în prima zi de detenţie, 1 august 1938, am auzit prin vizetă o convorbire vehementă între Nicolae Constantinescu şi ing.Gh. Clime. Iată ce am auzit şi ce am memorat din această convorbire.

Cei trei Nicadori – economistul Nicolae Constantinescu, filologul Iancu Caranica şi studentul în litere Doru Belimache, care erau condamnaţi la muncă silnică pe viaţă pentru atentatul asupra prim-ministrului I.G. Duca – şi cei 10 Decemviri –Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ştefan, Pele Ion, State Grigore Ion, Atanasiu Ion, Bogdan Gavrilă, Vlad Radu, Georgescu Ştefan şi Trandafir Ion – erau cu toţii deţinuţi în închisoarea Aiud. Aflând de condamnarea la 27 mai 1938 a lui Corneliu Zelea Codreanu, ei Nicadorii şi Decemvirii au conceput un plan să evadeze din închisoare şi să vină în Bucureşti în ilegalitate pentru a fi o ameninţare cu atentate punitive în caz că regele Carol al II-lea şi Armand Călinescu îl omoară pe Corneliu Zelea Codreanu în închisoare. Scopul lor nu era de a face noi atentate, ci de a împiedica o eventuală decizie de a-l asasina pe Corneliu Zelea Codreanu. Proiectul lor de evadare era perfect pus la punct şi avea reuşită sigură. Pentru a trece la acţiune, au solicitat punctul de vedere al Comandamentului de Prigoană aflat în ilegalitate şi acesta le-a răspuns că, în lipsa lui Corneliu Zelea Codreanu, decizia de interdicţie a evadărilor fusese luată de ing. Gh. Clime din închisoarea

Jilava. Faptul că am fost transferaţi de la închisoarea Aiud, sub pază civilă, la închisoarea Rîmnicu-Sărat, sub pază jandarmerească, nu putea avea altă explicaţie decât că Guvernul aflase de proiectul de evadare şi că în Comandamentul legionar de Prigoană exista o scurgere de informaţii înspre autorităţi, deci trădare.

La întrebarea lui Nicolae Constantinescu, ing. Gh. Clime a confirmat decizia sa de a interzice evadarea, întrucât toţi legionarii ne conformam strategiei decise de Corneliu Zelea Codreanu: „răbdare, răbdare, tăcere şi suferinţă". Privitor la suspiciunea lui Nicolae Constantinescu cum c-ar fi existat trădare în Comandamentul legionar de Prigoană din ilegalitate, poate că ing. Gh. Clime o fi pronunţat vreun nume, dar eu, prin vizeta celulei 25, n-am auzit şi n-am receptat nimic concret. Târziu, ani de zile după consumarea evenimentelor, prin deducţie, mi-am făcut convingerea fermă că Horia Sima a fost persoana care, aflând de proiectul de evadare al Nicadorilor şi al Decemvirilor, a transmis informaţia lui Mihail Morusoff, iar acesta a luat măsurile de rigoare. La data aceea, în 1938, nimeni nu bănuia colaborarea dintre Mihail Morusoff, Horia Sima; acesta urmă avea diagnostic de anarhist, dar nu diagnostic de trădător.

A doua convorbire importantă am auzit-o prin vizetă între principele Alexandru Cantacuzino şi ing. Gh. Clime. Principele Alexandru Cantacuzino evadase din tren în noaptea de 16 spre 17 iunie 1938; în mod evident, cu asentimentul ing. Gh. Clime şi cu misiune din partea. Această misiune nu putea fi decât respectarea şi aplicarea strategiei „răbdare, răbdare, tăcere şi suferinţă" decisă de Corneliu Zelea Codreanu încă dinainte de 17 aprilie 1938. Pe tot parcursul celor 8 luni dintre iunie 1938 şi ianuarie 1939 prof. Vasile Cristescu a evitat întâlnirea cu Horia Sima şi încălcarea strategiei lui Corneliu Zelea Codreanu. În schimb, principele Alecu Cantacuzino a acceptat întâlnirea cu Horia Sima la adresa unde se ascundea acesta, într-un cartier mărginaş din Bucureşti. Din câte am receptat şi am înţeles eu, Horia Sima nu accepta strategia „răbdare, tăcere, suferinţă", şi pleda pentru activitate ofensivă atunci în august 1938 sub formă de manifeste mai mult sau mai puţin acuzatoare la adresa regelui. Tot după câte am putut recepta şi înţelege, principele Alecu Cantacuzino a acceptat propunerea de ofensivă a lui Horia Sima şi a cerut dezlegare din partea lui Corneliu Zelea Codreanu Fiind încă în închisoarea Doftana, deci înainte de 1 august 1938, acesta i-a răspuns: „Nu numai că nu-l dezleg, dar îl leg încă mai tare."

Pe la sfârşitul lui august 1938 principele Alexandru Cantacuzino a fost arestat şi a fost adus în închisoarea Râmnicu Sărat înainte de jumătatea lui 1938. În mod sigur se găsea în închisoarea Râmnicu Sărat în cele câteva zile de la începutul lui octombrie 1938 când regimul s-a relaxat şi noi deţinuţii ne-am putut vedea între noi.

În revista „Cuvântul legionar" din septembrie 2003 se menţionează în mod eronat că principele Alexandru Cantacuzino a fost adus la Închisoarea Râmnicu Sărat la sfârşitul lui ianuarie 1939. Informaţia nu corespunde adevărului şi scopul falsului este de a sugera că Principele Alexandru Cantacuzino a fost arestat de autorităţi nu înainte, ci după plecarea lui Horia Sima în Germania. Iată cum s-a produs arestarea principelui Alexandru Cantacuzino în ultimele zile ale lui august sau în primele zile ale lui septembrie 1938. Primit de principele Cantacuzino, Horia Sima a aflat adresa secretă a acestuia şi a comunicat-o patronului său Mihail Morusoff pentru operaţiunea de arestare, Mihail Morusoff a organizat altă pistă care să ascundă adevărata sursă informativă. Nu ştiu în ce mod, verişoara mea Florica devenită soţia principelui Alexandru Cantacuzino a aflat de adresa secretă şi după toate probabilităţile se pare că Horia Sima a informat-o. Florica Cantacuzino şi-a vizitat soţul la domiciliul secret şi în orele următoare autorităţile poliţieneşti au înconjurat casa şi l-au arestat pe principele Cantacuzino. În Bucureşti sicofanţii poliţiei au difuzat zvonul că Florica Cantacuzino era sub

supraveghere continuă şi că poliţia, urmărindu-i deplasările, a ajuns la adresa secretă şi l-a arestat pe principele Cantacuzino. Aparent, explicaţia este credibilă, dar Morusoff cunoştea dinainte adresa secretă, de la Horia Sima. Singurul lucru rămas încă fără explicaţie este pentru ce după 65 de ani, în septembrie 2003, „Cuvântul legionar" a relansat zvonul fals cum că principele Alexandru Cantacuzino a fost arestat nu înainte, ci după plecarea din România a lui Horia Sima.

Revin la convorbirea auzită de mine prin vizeta din uşa celulei din închisoarea Râmnicu Sărat atunci, pe la jumătatea lui septembrie 1938. Din câte am receptat şi am înţeles eu, ing. Gh. Clime l-a convins pe principele Cantacuzino să accepte şi să aplice strategia „răbdare, tăcere şi suferinţă" decisă de Corneliu Zelea Codreanu. Experienţa multimilenară a războiului şi a politicii are principiul că „sub focul inamicului nu se schimbă tactica".

Pe la jumătatea lui septembrie 1938 au fost aduşi cu lanţuri la picioare şi cu cătuşe la mâini cei doi comandanţi ai Mişcării Legionare din Transilvania: căpitanul Emil Şiancu şi dr. Ion Banea, care făceau parte din Statul Major Legionar. Memoria cred a nu mă înşela când spun că ei au fost aduşi după o judecată şi dintr-o închisoare de la Cluj-Napoca. Sunt persoane care susţin a-i fi văzut claustraţi în închisoarea Jilava, dar eu nu ştiu şi nu cred. Dacă nu se găseau la Cluj-Napoca şi se găseau odată cu Corneliu Zelea Codreanu în închisoarea Jilava, în mod logic şi firesc ei ar fi trebuit să fie judecaţi şi condamnaţi odată cu noi, în procesul Statului Major Legionar de la sfârşitul lui iunie 1938. Poliţia secretă politică are obiceiul de a fabrica şi de a difuza informaţii false şi aceasta, în scopul de a confuziona minţile şi de a nu se mai da atenţie adevăratelor informaţii egale cu adevărul istoric. Eu rămân la afirmaţia că, în primăvara anului 1938, doctorul Ion Banea şi căpitanul Emil Şiancu se găseau nu în închisoarea Jilava, ci în Închisoarea Judeţeană din Cluj Napoca.

Tot prin vizetă am auzit o convorbire în care dr. Ion Banea raporta ing. Gh. Clime: „În legionarii liberi de afară s-a instalat o foarte periculoasă stare mintală" N-am receptat niciun nume propriu, dar cred că dr. Ion Banea nu se putea referi decât la două surse informative. Prima sursă informativă era propriul lui cumnat, prof. Nicolae Pătraşcu, care era câştigat de partea lui Horia Sima şi care era pentru acţiune ca scop în sine. A doua sursă informativă a dr. Ion Banea erau proprii lui colaboratori: cei trei fraţi dr. Laurenţiu Vereş, geolog Gh. Vereş şi jurist Tiberiu Vereş, care toţi trei refuzaseră să execute ordinele lui Horia Sima anume venit de la Bucureşti la Cluj. Cei trei fraţi Vereş sunt acum cunoscuţi sub adevăratul lor nume românesc de Voicu. Opoziţia lor faţă de Horia Sima a fost constantă atât înainte, cât şi în timpul pseudo-guvernării legionare de la 15 septembrie 1940 – 23 ianuarie 1941.

Evenimentul de maximă importanţă a fost în cele câteva zile de la începutul lui octombrie 1938. Ce s-a petrecut în interiorul Închisorii de la Râmnicu Sărat a fost simptomul local diagnosticat al unui eveniment din politica europeană şi a unui eveniment de la Palatul Regal. Primul a fost acordul de la München din 30 septembrie 1938 şi al doilea a fost şedinţa din 10 octombrie 1938 a „Cabinetului Negru" sau „Permanenţele Statului" de la Palatul Regal.

Lucrurile trebuie explicate mai pe larg. Al Doilea Război Mondial a fost inevitabil şi era previzibil. Nu din cauza unor voinţe umane, ci din cauza a trei factori cu caracter imperativ, deci imposibil de oprit. Primul factor a fost misiunea asumată de poporul german de a face unificarea continentului european sub conducere Germaniei. Acest proiect este o veche necesitate istorică rămasă nerezolvată de la prăbuşirea Imperiului Roman sub năvălirile asiatice. Prima încercare a fost a împăratului Carol cel Mare în anul 800; a doua încercare a fost a împăratului Napoleon după marea revoluţie franceză şi a treia încercare a fost a kaiserului Wilhelm al II-lea în

Primul Război Mondial 1914-1918. Fiind poporul cel mai muncitor şi cel mai productiv din lume, germanii nu s-au sustras responsabilităţii şi au repetat proiectul de unificare europeană, intrând în conflict concurenţial cu evreii şi cu comuniştii.

Al doilea factor imperativ a fost iudaismul mondial din America, care a ajuns la concluzia că al Doilea Război Mondial era singura soluţie pentru exterminarea antisemitismului endemic din Europa şi singura soluţie pentru pedepsirea poporului german vinovat de naşterea hitlerismului. Al treilea factor imperativ a fost însuşi comunismul din Uniunea Sovietică. Regimul comunist este atât de nefiresc, atât de antiuman şi atât de contraproductiv, încât are necesitatea de extindere planetară şi de extirpare a termenelor de comparaţie. De la Moscova, Stalin pândea distrugerea reciprocă a celor două forţe burghezo-capitaliste pentru ca, la sfârşitul războiului, armata sovietică să intervină impunând regimul comunist odată cu pacea pe tot continentul Europa. Aceste trei imperative: german, iudaic şi comunist sunt la originea celui de-al Doilea Război Mondial 1 septembrie 1939 – 9 mai 1945.

Prevenirea dezastrului a fost încercată de conducătorii de atunci ai Angliei şi Franţei. Prim-ministrul englez Neville Chamberlain, ministrul de Externe englez Iord Halifax, prim-ministrul francez Edouard Daladier şi ministrul de Externe francez Georges Bonnet au conceput sub numele de Acordul de la München din 30 septembrie 1938 ca maşina de război germană să fie direcţionată spre est pentru ca armata germană şi armata sovietică să se distrugă reciproc urmând ca în final Anglia şi Franţa să dicteze condiţiile păcii. În acest Acord de la München din 30 septembrie 1938, Anglia şi Franţa recunoşteau Germaniei şi Italiei egalitatea de influenţă în Europa de est inclusiv în România pe al cărui teritoriu se găsea unica sursă de petrol. Războiul antisovietic dezvoltat de Adolf Hitler în cartea sa *Mein Kampf* includea obligatoriu posesia petrolului din Valea Prahovei şi deci libertatea politică pentru singurii prieteni în România, care erau legionarii.

Informaţia despre noua politică a Angliei şi a Franţei a sosit în România chiar în ziua de 1 octombrie 1938 şi, automat, s-a schimbat regimul detenţiunii noastre în închisoarea Râmnicu-Sărat. Comportamentul jandarmilor s-a inversat cu 180 grade şi noi, cei 20 de deţinuţi politici, am fost lăsaţi să ne putem vedea între noi. La Inspectoratul General al Jandarmeriei din Bucureşti col. Ştefan Gherovici a înştiinţat familiile că au aprobare să ne viziteze şi să ne aducă rufe, alimente şi medicamente. Pe frumoasa doamnă Marioara, ing. Virgil Ionescu col. Ştefan Gherovici a ţinut să o însoţească din cabinetul său, pe culoarele clădirii până pe trotuar, unde o aştepta automobilul. În interiorul închisorii Râmnicu Sărat, ing. Gh. Clime şi juristul Nicolae Totu au reuşit să pătrundă până la celula lui Corneliu Zelea Codreanu, iar Decemvirii Ion Pele şi Gavrilă Bogdan au reuşit să urce pe acoperişul închisorii pentru a-l vedea şi a vorbi cu Corneliu Zelea Codreanu din aripa stângă a clădirii. De la fereastra celulei mele am auzit convorbirea: Corneliu Zelea Codreanu întreba dacă s-au cunoscut personal înainte, iar cei doi Decemviri au răspuns cât de fericiţi erau că-l văd pentru prima oară în viaţa lor. Această relaxare a războiului civil dintre Stat şi Naţiune n-a durat decât 10 zile.

La 10 octombrie1938 s-a întrunit la Palatul Regal camarila regală sau Cabinetul Negru, care a decis să nu se înceteze prigoana anti-legionară, ci dimpotrivă, să se treacă de la etapa I la etapa a II-a a asasinării conducerii superioare. În planul dinainte conceput, prigoana avea trei etape succesive. Prima etapă: cinci sute de lideri legionari prizonieri în lagărul de la Miercurea-Ciuc şi, în închisoare, Corneliu Zelea Codreanu şi Statul Major Legionar ing. Gh. Clime, cu mulţi ani de condamnare. Etapa a II-a: executarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi a Statului Major Legionar, iar cei 500 de lideri legionari din lagăr ţinuţi ostateci, pentru demobilizarea oricărei încercări de răzbunare. Etapa a III-a: exterminarea fizică a tuturor legionarilor rămaşi în viaţă, astfel „încât să nu mai existe sămânţă legionară

pentru viitor". Din informații ulterioare, aflate de mine de la doamna Any Săulescu, iată cum s-a desfășurat respectiva ședință secretă de la Palatul Regal.

Constituția nescrisă a României interbelice avea două puncte obligatorii. Nimic nu se decidea în România fără înștiințarea celor două puteri protectoare, Anglia și Franța, și fără acordul expres al Armatei Române.

La această ședință secretă din 10 octombrie 1938, nu au fost chemați să participe ministrul de Război, g-ral Nicolae Ciupercă, și șeful Marelui Stat Major, g-ral Ștefan Ionescu zis Țiganul, ci numai g-ral Gh. Argeșanu. Acesta era un militar de mare capacitate, dar în fața regelui era baionetă oarbă și nu baionetă inteligentă. A fost chemat special de Carol al II-lea, știindu-se că este baioneta oarbă, perfect disciplinată.

Când s-a citit lista Statului Major Legionar, la auzul numelui de Alexandru Cantacuzino, pentru prima și singura oară în viața lui, g-ral Gh. Argeșanu a deschis gura și a pronunțat în numele Armatei: „Nu putem merge până acolo". Astfel, prin refuzul de acord al Armatei, Statul Major Legionar a fost exceptat de la masacru și a rămas stabilit să fie executați Corneliu Zelea Codreanu, Nicadorii și Decemvirii.

În acea ședință secretă de la Palatul Regal, Permanențele Statului sau camarila regală au mai luat trei decizii, numite „organizatorice". Prima decizie: asasinatul să aibă loc în perioada absenței din țară a regelui, care se autoinvitase la nunta Reginei Elisabeta, programată să aibă loc la Londra, spre sfârșitul lui noiembrie 1938. A doua decizie, în sarcina lui Armand Călinescu: executarea lui Corneliu Zelea Codreanu să fie „în formă legală", și anume, tentativă de evadare din închisoare sau fugă de sub escortă în timpul transportării. A treia decizie, în sarcina lui Mihail Morusoff: executarea lui Corneliu Zelea Codreanu să fie precedată de acte de anarhie, dezordine publică și atentate nereușite – care să reprezinte atât un pretext, cât și o justificare.

Aceste trei hotărâri au fost luate la 10 octombrie 1938 și puse imediat în practică.

Informațiile de mai sus le-am obținut la eliberarea mea din închisoare, în vara lui 1940, de la Any Săulescu, o doamnă de mare calitate morală, din Înalta Societate a Bucureștiului. Dânsa făcea parte din Consiliul Superior al Organizațiilor de binefacere din România și era o colaboratoare apropiată a principesei Alexandrina Cantacuzino, președinta „Asociației Femeilor Ortodoxe" și, totodată, colaboratoarea doctorului Ion Costinescu, președintele filialei române a Crucii Roșii Internaționale. După câte am înțeles, aristocrația istorică a României nu era în acord cu regele Carol al II-lea și era de partea naționalismului economic al marilor frați Brătianu. În anul 1960 am avut o confirmare a celor de mai sus.

În București a existat un om politic foarte interesant, și anume, Amedeu Bădescu, președintele Tineretului Național Liberal. El era originar din Slatina și mi-a fost coleg de clasă la școală. Era atât de inteligent și atât de dezvoltat, încât absolvea două clase într-un singur an și ne-a luat-o înainte pe parcursul studiilor la liceu și la Universitate. În cariera politică s-a manifestat cu consecvență împotriva Mișcării Legionare, dar nu cu crime și nu cu masacre. În 1960, mi-a solicitat asistență medicală de urgență pentru unicul său fiu care – în timp ce mergea pe stradă în plină sănătate și fără niciun fel de dureri – s-a trezit cu o hemoragie digestivă masivă cu hematemeză și melenă. I-am pus diagnosticul de ulcer duodenal florid mono-simptomatic și l-am internat în clinica de chirurgie a actualului Spital Sf. Maria de pe B-dul Ion Mihalache. Hemoragiile digestive sunt cataclisme care știi cum încep, dar niciodată nu poți prevedea când și cum se vor termina. Tânărul ing. Bădescu a fost supus unei intervenții chirurgicale de urgență, ca singură modalitate de a-i stopa hemoragia de amploare cataclismică. Tatăl, Amedeu Bădescu, era tare tulburat și m-a rugat să rămân cu el toată noaptea de după intervenția chirurgicală. În cursul acelor ore lungi, petrecute în intimitate

sufletească, el mi-a dezvăluit o prețioasă informație în legătură cu asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu. În calitate de președinte al Tineretului Național Liberal, în fiecare dimineață, de la ora 8, lucra câte o jumătate de oră cu șeful său îndrumător Victor Iamandi, la acea dată ministru de Justiție.

În dimineața de 1 octombrie 1938, Amedeu Bădescu se găsea în biroul lui Victor Iamandi. Sună telefonul și Armand Călinescu îi spune lui Iamandi: „Ai auzit ce au făcut proștii ăia la München?" La răspunsul negativ al lui Victor Iamandi, Armand Călinescu continuă: „au dat Germaniei egalitate de influență în România. Asta înseamnă punerea lui Codreanu în libertate și, cu popularitatea pe care o are, în câteva luni ajunge prim-ministru. Codreanu trebuie să dispară înainte ca Acordul de la München să-și manifeste efectul în România. În câteva minute vin la tine să luăm o hotărâre". În mai puțin de 10 minute, Armand Călinescu a intrat în biroul lui Victor Iamandi. Amedeu Bădescu, respectos față de șefii ierarhici, și-a strâns hârtiile și a ieșit din cameră. Totuși, a prins primele fraze ale discuției dintre Armand Călinescu și Victor Iamandi, în cursul căreia, desigur, s-a decis executarea cât mai rapidă a lui Corneliu Zelea Codreanu. În loc să vadă în Corneliu Zelea Codreanu și în Mișcarea Legionară soluția de adaptare a României la puterea Germaniei în Europa de est, guvernanții noștri de atunci, din timpul dictaturii carliste, au pus interesul lor personal de a păstra monopolul puterii înaintea interesului național de apărare a României. Această concepție și acest act de trădare națională își au originea în convingerea de zeci de ani a clasei conducătoare și a aparatului de stat că, orice s-ar întâmpla, România nu piere, fiind protejată de Anglia, de Franța, de Iudaismul Mondial, de Francmasonerie și de Marea Finanță Internațională. Concepție valabilă la mijlocul secolului al XIX-lea, dar fără consistență reală în epoca Celui de-al II-lea Război Mondial.

Să revenim acum la închisoarea Râmnicu-Sărat, după data de 10 octombrie 1938. Pe tot parcursul dictaturii carliste, împotriva legionarilor s-a pus accentul pe disciplina militară a jandarmeriei. Împotriva comuniștilor s-a folosit politica civilă, care individual cădea la tranzacție și se lăsa plătită. Împotriva legionarilor s-a întrebuințat numai jandarmeria, cu dublă lozincă: „legionarii sunt mai periculoși decât comuniștii" și „războiul civil cu legionarii se face cu regulile războiului adevărat împotriva dușmanului invadator".

În jandarmerie există o diferență între psihologia soldaților, pe de o parte, și a ofițerilor și subofițerilor, pe de altă parte. Soldații din trupele de jandarmi au fost utilizați numai la paza lagărelor și închisorilor prin rotație, în ture de câte 30 de zile. La intrarea în serviciu li se făcea un instructaj de ură înverșunată împotriva legionarilor, desemnați drept „bolșevici camuflați în legionari". După 10-14 zile, aproape toți acești jandarmi-soldați se lămureau asupra minciunii și chiar căpătau simpatie pentru noi, legionarii. Perfect firesc, deoarece acești soldați aflați în serviciul militar obligatoriu erau fii de țărani, iar psihosociologia clasei țărănești înclină spre naționalism și proprietate, nu spre programul comunist. În schimb, ofițerii și subofițerii din arma jandarmeriei sunt cu totul de altă categorie calitativă. La viclenia și la perversitatea polițistului profesionist, oricare ar fi ordinul, se adaugă disciplina militară de executanți fără gândire proprie. Așa cum i-am cunoscut în raporturile cu noi, legionarii, ofițerii-jandarmi și, mai ales, subofițerii-jandarmi ne-au făcut impresia unor instrumente fără gândire și fără conștiință, gata să omoare, ca să nu mai vorbim că erau gata să-i mintă și să-i înșele până și pe membrii propriilor lor familii. Am cunoscut câteva excepții, dar majoritatea confirmau diagnosticul de descreierați, nemernici și dușmanul nr.1 al României. Pe parcursul textelor viitoare sper să menționez două excepții cunoscute de mine: plutonierul Dionisie și plutonierul Neagu.

La închisoarea Râmnicu-Sărat, în perioada anilor 1938-1940 a funcționat permanent un plutonier, Eftimiu, care se ocupa numai cu administrația și cu gospodăria. În relațiile cu noi legionarii, se arăta foarte politicos și chiar prietenos, dar nu pot afirma cu certitudine cum s-a comportat în fapte. Regret foarte mult că, în septembrie 1940, mi s-au interzis cercetările la fața locului, întrucât acest plutonier Eftimiu știa foarte multe lucruri și se pare că nu a participat personal la torturi și la masacre.

Revin la octombrie 1938.

Șeful jandarmilor și comandantul închisorii era un maior cu numele de Varo. Acesta preluase paza lui Corneliu Zelea Codreanu încă din dimineața zilei de 16 iunie 1938 și pe tot parcursul detenției sale în închisoarea Doftana. Ulterior, a fost comandantul închisorii Râmnicu Sărat de la 1 august 1938 până la jumătatea lui noiembrie 1938. Nu l-am auzit niciodată pronunțând amenințări sau insulte, dar impunea autoritate printr-o atitudine severă și inspira teamă printr-o tăcere bine calculată. Printre noi a circulat zvonul, poate adevărat, poate fals – că ar fi fost coleg de promoție cu Corneliu Zelea Codreanu în anul 1918, la Școala de ofițeri de infanterie din Botoșani. În timpul masacrului din 22 septembrie 1939, era comandantul legiunii de jandarmi din județul Vlașca, unul dintre cele 11 județe unde nu s-a aplicat ordinul de masacrare a legionarilor. Există o întrebare până în prezent fără răspuns, și anume: prin cine a trimis Corneliu Zelea Codreanu „Jurnalul de la Jilava", în afara închisorii, comandantei legionare Nicoleta Nicolescu, care l-a multiplicat și l-a salvat pentru istorie. Nimeni nu și-a pus această întrebare și nimeni nu are vreun răspuns credibil. După opinia mea, nu este exclusă ipoteza ca acest jurnal de la Jilava să fi fost încredințat de Corneliu Zelea Codreanu chiar maiorului de jandarmi Varo.

Acest celebru text al lui Corneliu Zelea Codreanu se cere a fi bine interpretat. Opinia mea este că l-a scris mai puțin pentru legionari și pentru istorie și mai degrabă ca o mână întinsă spre reconciliere cu autoritățile de Stat, trebuind a ține seama de viitorul Națiunii. Corneliu Zelea Codreanu nu a avut impulsivitățile inerente omului de acțiune, iar când se putea, căpăta înțelepciunea maximă de adevărat geniu. „Jurnalul de la Jilava" este exact ce trebuia să facă Mișcarea Legionară la acea dată, 1938, când dictatura carlistă era în ascensiune și avea atotputernicie. În afară de a fi document de perfect creștinism, textul este în perfectă conformitate cu strategia atunci decisă: „răbdare, tăcere și suferință".

După 10 octombrie 1938, regimul de coerciție și tortură din închisoarea Râmnicu Sărat a devenit încă mai rău și încă mai devastator, la tortura prin foame adăugându-se tortura prin frig, întrucât celulele acelea mici vara sunt cuptor – prin tavanul de fier încins de soare – și iarna, ghețărie – prin podeaua de ciment. O lovitură cruntă a fost ordinul venit de la București să ni se astupe ferestrele cu un perete extern de scânduri, ca să nu mai putem vedea nici măcar un centimetru pătrat de cer albastru.

Pe la jumătatea lui octombrie 1938, au venit două inspecții: colonelul de jandarmi Barbu de la Inspectoratul Galați și maiorul de jandarmi Scarlat Roșianu de la Legiunea de jandarmi Râmnicu-Sărat. Primul era român din Transilvania și, ca toți transilvănenii, nu voia ca România întregită să fie Stat polițist în loc de Stat de drept. Acest colonel de jandarmi Barbu avea o vorbă blândă și chiar binevoitoare, dar nicio putere să amelioreze regimul de tortură care ni se aplica în scop de demoralizare. Culmea destinului a fost în anul 1959, când am fost chemat, ca medic de circumscripție, să dau asistență de urgență în str. Aurora, de pe lângă str. Pitagora, aflate în vecinătatea Căii Văcărești. Bolnavul în cauză era chiar acest colonel de jandarmi Barbu, intrat în precomă uremică, complicație a unei pielonefrite cronice. I-am spus cine sunt și am avut impresia că s-a bucurat. De la

ginerele lui am aflat că acest colonel Barbu era un foarte bun român și un mare admirator al lui Iuliu Maniu.

A doua inspecție a fost făcută de mr. Scarlat Roșianu, care era evreu și care pe noi, legionarii, ne ura de moarte și ne voia morți. Evreii sunt de două feluri: unii angelici, cu cromozomul Abel, și alții satanici, cu cromozomul Cain. Aceasta este realitatea și omenirea nu are altceva de făcut decât să accepte și să vegheze. Acest mr. Scarlat Roșianu a deschis toate vizetele, dar cu următoarea diferențiere. La celulele Nicadorilor și ale Decemvirilor s-a mulțumit să vizioneze mizeria din interior și să juiseze văzând starea lor caşectică. La celulele noastre, ale Statului Major Legionar, ne-a chemat la vizetă și ne-a dat fiecăruia următorul avertisment: „S-a instituit pedeapsa cu moartea și te sfătuiesc să dai declarație de desolidarizare și să înaintezi suplică de iertare". Eu nu i-am dat niciun răspuns și am aflat ulterior că la fel au procedat și toți ceilalți din Statul Major Legionar. Foarte probabil că executa un ordin de la București și Inspectoratul Jandarmeriei știa că g-ral Gh. Argeșanu în ședința secretă de la 10 oct 1938 obținuse exceptarea Statului Major Legionar. Se voia ca această exceptare de la asasinare să vină formal în urma unor declarații de desolidarizare și după cererea de iertare. Eu nu am dat niciun fel de declarație și nu știu ca alt legionar să fi semnat vreo cerere de iertare sau vreo declarație de desolidarizare.

La sfârșitul lui octombrie 1938, ne-a parvenit o informație sinistră. Ing. Gh. Clime a primit de la comandanta legionară Nicoleta Nicolescu următorul mesaj: „Horia Sima vrea să fie șeful Mișcării Legionare și unelteşte omorârea Căpitanului". Nu știu și nici n-am întrebat prin cine a venit acest mesaj, dar s-ar putea să fi fost trimis printr-unul dintre soldații-jandarmi, care la sfârșitul stagiului de o lună căpătase încredere și prietenie pentru noi, legionarii. Informația era sinistră, întrucât arăta că Horia Sima nu plecase și, dimpotrivă, activa în București. În iulie 1938, din închisoarea Jilava, ing. Clime trimisese afară trei ordine: a) Horia Sima să plece în comuna lui natală, de unde să vină numai chemat; b) Ion Antoniu-Pâsu este nominalizat ca unica legătură dintre Comandamentul Legionar și cuiburile legionare și c) legionarii liberi de afară vor asculta numai de Ion Antoniu-Pâsu și nu vor asculta în niciun fel de Horia Sima.

Mesajul trimis de Nicoleta Nicolescu arăta că legionarii de afară nu se conformaseră ordinelor date de ing. Gh. Clime și că Horia Sima constituia, în continuare, poate nu un pericol, dar cu siguranță o necunoscută incontrolabilă.

După 1945, în Mișcarea Legionară a circulat zvonul cum că o legionară Cristescu, devenită prin căsătorie Dinescu, ar fi avut în apropierea închisorii Râmnicu Sărat un sistem de convorbire prin semnale luminoase cifrate. Eu nu știu nimic despre acest lucru și nu exclud ipoteza de a fi o minciună. După anul 1990, sub semnătura acesteia s-a răspândit un text potrivit căruia Nicoleta Nicolescu ar fi spus despre Horia Sima: „Este perfecta întruchipare a lui Ionel I. Moța și văd în Horia Sima succesorul Căpitanului la conducerea Mișcării Legionare". Cu toată convingerea și cu toată puterea afirm că așa ceva este o totală imposibilitate și o afirmație complet mincinoasă, deși nu am cunoscut-o pe această Cristescu-Dinescu, pentru a o întreba direct și personal.

Un eveniment încă mai negativ este acesta care urmează. La începutul lui noiembrie 1938, un plutonier de jandarmi ne anunță că a sosit un medic militar stomatolog și că puteam cere să fim consultați și tratați. Realmente era anormală preocuparea de a ni se asigura asistență dentară de specialitate nouă, care eram ostateci – pe muchie de cuțit să fim omorâți, pe neașteptate, în orice moment din zi sau din noapte. Noi nu aveam cunoștință de ședința secretă din 10 octombrie 1938 de la Palatul Regal, privind înăsprirea regimului de detenție din închisoare, dar obturarea micilor ferestre din celule, mai ales, ne dovedea că un ni se pregătește

nimic bun. În fața medicului stomatolog am fost aduși pe rând, unul după altul, începând cu Corneliu Zelea Codreanu, Nicadorii și Decemvirii, care fuseseră deja condamnați la moarte în ședința secretă din 10 octombrie 1938 de la Palatul Regal.

Foarte important este micul fapt că a trebuit să fie scos din celulă cineva care să îndeplinească funcția de „soră medicală" pentru a-l ajuta pe medicul stomatolog. Pentru aceasta, mr. Varo l-a ales pe doctorul Paul Craja: *primo*, pentru că era medic și *secundo*, pentru că avea celula mai aproape de intrarea în închisoare. Astfel, tot ce s-a aflat și tot ce relatez eu provine din cele raportate de dr. Paul Craja d-lui ing. Gh. Clime. Menționez ceea ce am auzit prin vizetă din convorbirile săptămânale dintre dr. Paul Craja și ing. Gh. Clime.

Cine era acest medic stomatolog ? Se numește – sau se numea – dr. Adrian Petrescu, cu grad de căpitan și cu funcție în orașul Buzău. Din Anuarul General al medicilor din România, pag. 69, am aflat că era născut în com. Urzicuța – Dolj la 3 noiembrie 1898, absolvent al Facultății de Medicină București promoția 1929, domiciliat în Buzău, str. Unirii nr.146. Atunci, în noiembrie 1938, nu cunoșteam nimic despre acest dr. Adrian Petrescu. Am obținut informații complete și precise numai după 1945, când li s-au dezlegat limbile celor din serviciile secrete ale Armatei Române.

De la început s-a văzut că obiectivul pretinsei asistențe sanitare nu erau nici cei trei Nicadori, nici cei 10 Decemviri și nici noi, cei 20 din procesul Statului Major Legionar. Noi, toți aceștia 33, am fost chemați o singură dată și ni s-a spus că suntem programați pentru mai târziu. Atunci, în noiembrie 1938, eu personal nu l-am văzut pe dr. Adrian Petrescu decât o singură dată. Obiectivul era Corneliu Zelea Codreanu, care a fost chemat la toate cele patru vizite săptămânale „la dentist". Dr. Adrian Petrescu adusese cu sine o aparatură dentară foarte complicată, care nu excludea camuflarea unei urechi electrice pentru înregistrarea convorbirilor, chiar purtate în șoaptă, dintre medic și pacient. Așa cum am constatat personal și așa cum a confirmat și dr. Paul Craja, la consultațiile noastre dentare de regulă asista numai comandantul închisorii – întâi mr. Varo și apoi cpt. Iliescu – care stătea la câțiva metri privind pe fereastră, cu spatele spre cuplul dentist-pacient, pentru a crea impresia că nu urmărește și nu aude convorbirile șoptite.

Importante sunt numai frazele schimbate între dr. Adrian Petrescu și Corneliu Zelea Codreanu. Este grație divină faptul că a fost de față dr. Paul Craja și că respectivele convorbiri pot fi cunoscute de istorie. La prima consultație săptămânală, dr. Adrian Petrescu i-a șoptit lui Corneliu Zelea Codreanu că este o rudă apropiată a comandantului legionar Prof. Radu Demetrescu-Gyr, că este membru al organizației secrete „Prietenii Legionarilor", naționalist convins și patriot devotat. La a doua consultație, dr. Adrian Petrescu i-a șoptit lui Corneliu Zelea Codreanu că dictatura regelui Carol al II-lea era repudiată de toată lumea și că întreaga țară se afla în prag de revoluție. La a treia consultație, dr. Adrian Petrescu s-a prezentat ca mesager secret al lui Horia Sima, care-l întreabă pe Corneliu Zelea Codreanu ce ordin dă Mișcării Legionare laolaltă cu Națiunea gata de revoluție.

La primele două consultații, Corneliu Zelea Codreanu a ascultat și a tăcut. La aceasta a treia consultație, i-a răspuns dr. Adrian Petrescu: „Încă dinainte de arestare și, în continuare, mențin ordinul ca toți legionarii să stea nemișcați, să nu se lase antrenați și să nu facă absolut nimic. Cine nu poate răbda și nu poate sta liniștit, să plece din Mișcarea Legionară și să se declare străin de Mișcarea Legionară." La a patra și ultima consultație, dr. Adrian Petrescu i-a șoptit lui Corneliu Zelea Codreanu: „Horia Sima vă transmite că nu mai poate stăpâni masele populare revoltate și că acestea se îndreaptă în marș forțat către București, pentru revoluție." Corneliu Zelea Codreanu i-a răspuns: „Orice s-ar întâmpla, să se evite violența și maximum ce să se facă să fie declarații verbale sau scrise. Pentru nimic în lume acte de violență și război civil."

Cele de mai sus sunt tot ceea ce a auzit dr. Paul Craja și singurele lucruri pe care le-a raportat ing. Gh. Clime și pe care eu le-am auzit ascultând prin vizeta celulei.

În toamna lui 1940, în cursul guvernării pseudo-legionare, s-a răspândit zvonul despre o așa zisă „plăcintă", decisă și ordonată de Corneliu Zelea Codreanu. Prin acest cuvânt ambiguu – „plăcintă" – se sugera ordinul de manifeste incendiare și de atentat public. În calitate de martor la fața locului, repudiez această interpretare și condamn zvonul acesta cu „plăcinta".

Eu raportez exact ce știu direct și personal.

În a doua jumătate a lui noiembrie 1938, în timp ce eram dus la closet, m-am încrucișat pe coridorul închisorii cu comandantul legionar Dobre Bănică, care mi-a șoptit cu maximă îngrijorare: „Afară se petrec lucruri teribile și nu se știe ce se va întâmpla în final".

Tot la jumătatea lui noiembrie 1938, după cum am aflat de la comandantul legionar Nicolae Totu – închis în celula vecină cu a mea, Corneliu Zelea Codreanu a cerut să fie scos la raport. La cancelaria închisorii a cerut permisiunea să scrie un apel către legionarii liberi de afară și a adresat Ministerului de Interne rugămintea să se publice acest apel. Corneliu Zelea Codreanu nu numai că ordona, dar chiar îi și ruga pe legionarii liberi să nu se lase antrenați în acțiuni insurecționale sau subversive și să păstreze perfectă liniște și perfectă tăcere, după modelul îndrumător al celor care au acceptat să sufere în închisori. Comandantul legionar Nicolae Totu nu știa decât că această declarație și acest apel au fost depuse la cancelaria închisorii.

După eliberarea mea în vara lui 1940, am aflat că ministrul de Interne, Armand Călinescu, răspunsese pozitiv la cererea lui Corneliu Zelea Codreanu. Textul scris de Corneliu Zelea Codreanu a fost tipărit sub formă de manifest în sute de exemplare, care au fost lipite pe zidurile caselor din cartierele mărginașe ale Bucureștiului. Horia Sima le-a declarat false și a afirmat către legionarii liberi cum că el are de la Corneliu Zelea Codreanu ordin de trecere în masă la acțiune – desigur revoluționară. Pentru a-i convinge pe legionarii liberi din ilegalitate, Horia Sima a inventat drept dovadă un mic fapt concret. Și anume, cum că, pe o piatră, Corneliu Zelea Codreanu ar fi scris cu mâna lui ordinul „Mișcați-vă" și că această piatră îi fusese transmisă lui personal de către d-na Elena Zelea Codreanu.

După 1989, comandantul legionar Virgil Mateiaș din Făgăraș și-a scris memoriile și, pentru editare, le-a trimis lui Horia Sima, la Madrid. Horia Sima a editat memoriile lui Virgil Mateiaș, dar a introdus un paragraf fals în textul autentic al autorului,. În acel paragraf, conceput de Horia Sima și atribuit lui Virgil Mateiaș, autorul descrie cum în noiembrie 1938 a fost chemat de d-na Elena Zelea Codreanu și dânsa i-a transmis atât decizia de numire a lui Horia Sima ca șef operativ în teren, cât și piatra cu pretinsul înscris al lui Corneliu Zelea Codreanu: „Mișcați-vă".

Ambele afirmații sunt false.

Eu am citit cartea și am întrebat-o pe d-na Elena C.Z. Codreanu, care locuia pe o stradă din cartierul Militari. Dânsa mi-a declarat că nu știa nimic, nici că Horia Sima ar fi fost numit șef operativ în teren și nici că soțul ei ar fi scris pe vreo piatră „Mișcați-vă". Această declarație a Elenei Z. Codreanu a fost preluată de ing. Duliu Sfintescu de la Paris și publicată în cartea în care îl demască pe Horia Sima. Eu confirm ceea ce a publicat ing. Duliu Sfintescu. Menționez că eu am tras alarma după ce am citit cartea lui Virgil Mateiaș, aflată în biblioteca Prof. Paul Gălășanu.

Să menționez încă două lucruri din noiembrie 1938.

În conformitate cu hotărârile ședinței secrete din 10 octombrie 1938 de la Palatul Regal, Armand Călinescu a încercat asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu sub forme de aparentă legalitate: fugă de sub escortă sau tentativă de evadare.

Pentru fabricarea pretextului de „fugă de sub escortă", Armand Călinescu a organizat marele proces al studenților și profesorilor de la Universitatea din Cernăuți

– care tocmai atunci, în noiembrie 1938, se judeca la Tribunalul Militar Cernăuți – și l-a citat pe C. Z. Codreanu ca martor din partea acuzării, deci cu deplasare de la Râmnicu-Sărat la Cernăuți. Intenția lui Armand Călinescu nu s-a finalizat, deoarece Corneliu Zelea Codreanu, la plecarea din închisoarea Râmnicu-Sărat către Cernăuți, a cerut să i se monteze lanțuri la picioare și să i se pună cătușe la mâini.

A doua intenție a lui Armand Călinescu a fost să fabrice o tentativă de evadare. Astfel, în a doua jumătate a lui noiembrie 1938, mr. Varo – care nu pronunța niciun cuvânt – a fost înlocuit cu căpitanul de jandarmi Iliescu, care față de Corneliu Zelea Codreanu și față de ing. Gh. Clime s-a declarat a fi simpatizant al Mișcării Legionare. Evident, în mod mincinos și înșelător, întrucât la Masacrul din 22 septembrie 1939, în județul Vlașca, mr. Varo n-a ucis niciun legionar, în timp ce la Huși, în județul Fălciu, cpt. Iliescu a ucis trei legionari, printre care pe ing. Ion Zelea Codreanu. În scopul fabricării unei tentative de evadare, cpt. dr. Adrian Petrescu i-a propus lui Corneliu Zelea Codreanu să-l îmbrace în uniforma sa de căpitan al Armatei Române, iar cpt. Iliescu s-a oferit să-l însoțească de la închisoarea Râmnicu-Sărat până unde va ajunge la loc sigur.

Corneliu Zelea Codreanu le-a mulțumit cu politețe, dar a refuzat să evadeze. Atunci Armand Călinescu a înștiințat-o pe d-na Elena Z. Codreanu că i s-a aprobat o cerere dinainte formulată și că este așteptată la închisoarea Râmnicu Sărat. Vizita a avut loc, dar nu în cancelaria închisorii, ci în apartamentul locuință personală a căpitanului de jandarmi Iliescu. Înainte de a fi adus Corneliu Zelea Codreanu, cpt. Iliescu a convins-o pe d-na Elena Z.Codreanu să insiste pe lângă soțul ei pentru a-l convinge să evadeze din închisoare îmbrăcat în uniforma cpt. Adrian Petrescu și sub protecția sa, drept însoțitor.

Din cele declarate mie de d-na Elena Z. Codreanu în toamna lui 1940, Corneliu Zelea Codreanu: a) a refuzat oferta de evadare, b) era informat de vizitele lui Carol al II-lea în Occident și c) și-a exprimat perfecta convingere că lucrurile se vor rezolva de la sine și în mod pașnic.

Înainte de a analiza vizitele lui Carol al II-lea în Occident, să menționez ce am aflat ulterior, după 1945, în legătură cu apelul lui Corneliu Zelea Codreanu către legionarii liberi de afară.

Regele Carol al II-lea a cerut să i se predea textul lui Corneliu Zelea Codreanu, iar Armand Călinescu a refuzat să se conformeze, cu argumentul că cererea lui Corneliu Zelea Codreanu era făcută nu către Palatul Regal, ci către Ministerul de Interne.

Textul original, scris de Corneliu Zelea Codreanu, a rămas în păstrarea lui Armand Călinescu, în casa de fier a locuinței sale din str. Clunet, din cartierul Cotroceni. La atentatul din 21 septembrie 1939, directorul de cabinet Radu Lobey a luat din haina cadavrului lui Armand Călinescu cheița de la casa de fier și și-a însușit mai multe acte secrete, printre care și textul lui Corneliu Zelea Codreanu. Chiar în seara de 21 septembrie 1939, regele Carol al II-lea i-a cerut lui Radu Lobey să-i aducă textul original. Radu Lobey nu s-a conformat ordinului regal și a păstrat pentru sine toate actele secrete însușite din casa de fier a lui Armand Călinescu. În jurul anului 1958, Radu Lobey a fugit în străinătate cu pașaportul unui inginer francez venit în România pentru instalarea fabricii de aluminiu de la Slatina. N-am nicio informație concretă, dar opinia mea fermă este că Radu Lobey a vândut textul original al lui Corneliu Zelea Codreanu unor fundații cu arhive istorice din SUA.

În jurul anului 1960, la anticariatul Radu Sterescu din str. Petofi Șandor nr.19, l-am cunoscut pe celebrul Leon Kalustian, autor de istorie literară și secretar al lui Armand Călinescu în perioada 1938-1939. Leon Kalustian m-a invitat la locuința sa din str. Maria Rosetti nr.16 și mi-a arătat celebra sa arhivă cu documente secrete din istoria politică a României contemporane. Tot atunci mi-a arătat o fotocopie a scrisorii mele din decembrie 1938 către secretarul ministerial Zamfirescu, care obținuse de la Armand

Călinescu să fiu consultat în închisoare de medicul ftiziolog Haralamb Teodoreanu. Arătându-mi fotocopia, Leon Kalustian a comentat: „O scrisoare cu multă demnitate și foarte frumoasă și care cred că a contribuit la salvarea dumitale". Originalul trebuie să se găsească în vreo arhivă și sper că vreun cercetător va da de ea și o va publica.

Tot Leon Kalustian mi-a spus că ar fi citit cu ochii lui textul scris de Corneliu Zelea Codreanu în noiembrie 1938, în închisoarea Rîmnicu-Sărat, dar Armand Călinescu nu i-a îngăduit să facă o fotocopie. Leon Kalustian mi-a reprodus câteva fraze din text, păstrate în memoria sa și care sunt, într-adevăr, cutremurătoare. Orice legionar adevărat putea recunoaște stilul supra puternic și supra înălțător al lui Corneliu Zelea Codreanu și ar fi interesant de știut pe cine oare a putut convinge Horia Sima că textul era fals.

Așa cum am arătat, regele Carol al II-lea s-a autoinvitat la nunta Reginei Elisabeta a Angliei pentru ca asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu să aibă loc în timpul absenței sale din țară. Iată ce știu despre vizitele lui Carol al II-lea în Occident, de atunci, în noiembrie 1938. Englezii au aprobat autoinvitația lui Carol al II-lea, însă au pus o condiție *sine qua non*, și anume, ca din suita Rgelui să facă parte Ștefan Florescu.

Cine a fost acest Ștefan Florescu, în intimitate Fanache? Ștefan Florescu s-a născut în iulie 1897 și a decedat în ianuarie 1945. Era unicul fiu al unui muncitor ceferist din județul Bacău. După absolvirea Facultății de Drept din București, s-a dus la Paris pentru specializare în politica internațională și în profesiunea de diplomat. La Paris, a devenit secretarul particular al prințului Carol, viitorul rege Carol al II-lea. Timp de trei ani a locuit la Neuilly împreună cu Elena Lupescu și cu Carol al II-lea. A fost de față când acesta a falsificat un așa-zis Testament Politic pentru a se întoarce în țară și a se sui pe tron. Scârbit de matrapazlâcurile lui Carol al II-lea și revoltat de falsificarea Testamentului lui Ferdinand I cel Loial, Ștefan Florescu rupe orice contact cu fostul său patron și publică o carte demascatoare *L'Affaire Carol*. În timpul celor 10 ani de domnie a regelui Carol al II-lea, Ștefan Florescu nu a avut dreptul să intre în clădirea Ministerului de Externe și-și primea leafa de diplomat pentru lucrări de documentare făcute la domiciliu.

Acum, în noiembrie 1938, la cererea englezilor, este încadrat în suita regelui Carol al II-lea, păzit cu strășnicie de diplomați-spioni, printre care Raul Gheorghiu. La o serbare dată de englezi, directorul Cabinetului Politic din Foreign Office ciocnește cu el o cupă de șampanie și îi șoptește: „La ora două noaptea ieșiți pe poarta din spate a hotelului, unde vă aștept în mașină pentru o discuție confidențială de câteva minute". În mașină, diplomatul englez îi spune: „D-le Ștefan Florescu, noi am citit cartea dvs. *L'Affaire Carol* și n-avem încredere decât în dumneavoastră. Vă rugăm să ne spuneți opinia dvs. dacă regele Carol al II-lea este cu noi, cu Anglia, sau este cu Hitler, cu Germania?" Ștefan Florescu i-a răspuns diplomatului englez: „În egoismul lui, regele Carol nu este nici cu dumneavoastră, nici cu Hitler. Va fi cu dumneavoastră, Anglia, dacă îi veți da mai mult decât îi oferă Hitler, și va fi cu Hitler dacă acesta îi va da mai mult decât îi oferiți dumneavoastră." Această informație o am de la ziaristul Ion Negrea-Schwartz, prieten apropiat și executor testamentar al lui Ștefan Florescu.

O a doua informație am primit-o de la diplomatul George Gusti, domiciliat în str. Ciprian Porumbescu nr. 12, și al cărui medic personal am fost în anii 1960-1970, până când a decedat. George Gusti era prieten foarte apropiat cu diplomatul Ion Vardala care, în noiembrie 1938, funcționa la ambasada Română din Londra. Intrând în cameră cu un dosar cerut, Ion Vardala l-a auzit pe rege spunând celorlalți diplomați și ataşați militari: „Convingeți-i pe englezi că ne ținem de promisiune și Codreanu va fi executat". Așa cum am arătat mai sus, la sfârșitul lui decembrie 1937, regele Carol al II-lea ceruse acordul Angliei și al Franței pentru a-și institui dictatura, oferind și promițând în schimb omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Un fapt nesemnalat de istorici, dar sigur este că regele Carol al II-lea, în timpul vizitelor sale în Occident, a cerut audiențe la prim-ministrul englez Neville Chamberlain și la lordul Hallifax, ministrul de Externe al Angliei, la prim-ministrul francez Edouard Daladier și la ministrul de Externe al Franței, Georges Bonnet. Niciunul dintre ei nu l-a primit în audiență de lucru. Aceste refuzuri nu sunt menționate în istoriografia românească. Opinia mea este că toți patru cunoșteau promisiunea regelui de a-l executa pe Corneliu Zelea Codreanu și că nu voiau să apară drept complici la crimă prin primirea în audiență a lui Carol al II-lea.

Astfel, vizitele regelui Carol al II-lea la Londra și la Paris s-au consumat fără a se încheia vreo convenție politică sau militară. De la Londra și Paris, regele a cerut întrevedere, adică audiență, lui Hitler, presupusul arbitru atotputernic în Europa de est, inclusiv România. Aici, în Germania, la castelul de la Bechtesgaden, s-a decis exact ceea ce era cel mai important, și anume, omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu.

O întrebare ar fi **ce anume l-a determinat pe regele Carol al II-lea să ceară întrevederea cu Hitler**?

Sunt două ipoteze. Prima ipoteză este personală, și anume, că regele Carol al II-lea s-a simțit ofensat de neprimirea în audiență și a vrut să arate marilor miniștri englezi și francezi că este imediat primit în audiență de egalul lor german. O a doua ipoteză, politică, este sfatul lui Mihail Morusoff ca, înainte de a fi omorât Corneliu Zelea Codreanu, să testeze reacția lui Hitler. Ceea ce se știe sigur este că Elena Lupescu n-a coborât din trenul regal și n-a participat la întrevedere; au participat numai Ernest Urdăreanu și Mihail Morusoff, care n-au pronunțat niciun cuvânt și tot timpul au observat reacțiile lui Hitler.

Din partea Germaniei au participat mareșalul Göring și ministrul de Externe von Ribbentrop, care de asemenea au păstrat tăcerea și au observat cum se manifesta Carol al II-lea. Discuția s-a purtat în germană, limbă pe care regele o vorbea perfect. Ca atare, n-a existat traducător. Despre ce s-a discutat în această întrevedere de 4 ore nu se știe nimic oficial și există o singură sursă informativă, particulară și indirectă.

În cei treisprezece ani de guvernare național-socialistă a Germaniei au fost stenografiate și se găsesc îndosariate în arhivă absolut toate întrevederile și absolut toate cuvântările lui Hitler. Aceste arhive întocmite cu perfecta minuțiozitate germană au fost confiscate de anglo-americani și sunt studiate de istorici din toate taberele. Singura absență și singura excepție este stenograma întrevederii din 24 noiembrie 1938 dintre Hitler și Carol al II-lea. Istoriografia nu dă nicio explicație, dar opinia mea este că însuși Hitler a pus pe foc stenograma și a dispus să nu rămână vreo mențiune în arhive. Cauza este că i-a fost rușine de ușurința cu care singur a intrat în capcană fiind înșelat de Carol al II-lea.

Singura sursă informativă este diplomatul Nicolae Petrescu-Comnen, care la data aceea, noiembrie 1938, era ministru de Externe. Regele Carol al II-lea nu l-a luat pe ministrul de Externe Nicolae Petrescu-Comnen în vizitele sale de la Londra și Paris, întrucât intenționa să-l schimbe cu omul politic Grigore Gafencu, socotit a fi agreat de Anglia și Franța. Nicolae Petrescu-Comnen fusese ministru plenipotențiar în Germania și în Occident era cunoscut drept pledant pentru înțelegere cu Germania. Dacă la plecarea din București ar fi avut programată întrevederea cu Hitler, atunci în mod sigur Carol al II-lea l-ar fi luat cu el în călătorie.

La întoarcere, regele Carol al II-lea a fost întâmpinat în gara Mogoșoaia de ministrul său de Externe, Nicolae Petrescu-Comnen, care l-a însoțit în automobil până la Palatul Regal. În cele 20 de minute ale deplasării, Carol al II-lea i-a povestit lui Nicolae Petrescu-Comnen exact tot ce s-a discutat și exact tot ce s-a convenit cu Hitler.

Diplomatul Nicolae Petrescu Comnen a repovestit în familie și la prieteni și, astfel, pe cale orală, din om în om, informația a ajuns la mine, care o consemnez aici, în scris. Din respect pentru poporul german, Nicolae Petrescu-Comnen a vrut să menajeze amintirea lui Hitler și de aceea n-a lăsat nimic în scris pentru posteritate.

Iată cum s-a desfășurat întrevederea.

În loc să întrebe care era scopul cererii de întrevedere, Hitler a repetat vechea sa eroare de a vinde informații fără să cumpere noi informații și, din prima secundă a întrevederii, s-a lansat într-un interminabil discurs cu caracter de monolog. Pe toată durata celor 4 ore a repetat și a insistat că n-avea niciun fel de interes și că nu-l interesa în niciun fel ceea ce se întâmplă în interiorul României. Hitler repeta și insista că nu cere decât două lucruri de politică externă, și anume, ca România să nu-și ofere teritoriul pentru un război preventiv al armatei sovietice împotriva Germaniei și libertatea de a cumpăra Germania, cu plata în aur, oricât petrol din Valea Prahovei va cere și va avea nevoie. Tot cerând ca România să nu se alieze cu Uniunea Sovietică împotriva Germaniei și ca Germania să poată cumpăra petrol din Valea Prahovei, Hitler repeta mereu că nu are niciun interes și că nu se bagă în politica internă a României.

La repetarea acestui angajament de non-amestec în politica internă a României, Carol al II-lea a sesizat momentul propice și a întrebat: „Asta înseamnă că eu am mână liberă în politica internă a României?"

Hitler a răspuns prompt: „Aveți totală mână liberă în politica internă a României. Eu nu mă amestec cu nimic și nu fac niciun fel de intervenție."

La această auto-angajare a lui Hitler, Carol al II-lea a întins mâna și Hitler i-a strâns-o, în sens de definitivă înțelegere între părți. Nu s-a vorbit absolut nimic despre Corneliu Zelea Codreanu și despre Mișcarea Legionară. Numai a doua zi, conducând trenul regal până la graniță, mareșalul Herman von Göring a pronunțat numele lui Corneliu Zelea Codreanu și a cerut să se respecte legile semnate la Geneva pentru detenția oamenilor politici, diferită de detenția de drept comun. Regele i-a spus lui Göring că legionarii și Corneliu Zelea Codreanu nu sunt în închisoare, ci într-un sanatoriu, unde își tratează starea de sănătate.

Din relatarea lăsată în familie de ministrul Nicolae Petrescu-Comnen reiese că Hitler s-a băgat singur în capcană. De aici rușinea lui Hitler și hotărârea sa ulterioară de a distruge stenograma întrevederii. Încă o dată se verifică adevărul din războaie și din politică, cum că victoriile nu se obțin cu calitățile învingătorului, ci prin lipsurile și defectele celui care urmează a fi învins.

Conform înțelegerii din cadrul întrevederii de la 24 noiembrie 1938, Hitler a păstrat o totală tăcere în primele trei zile după asasinarea în România a lui Corneliu Zelea Codreanu. Cu violență verbală, dar nu faptică, a reacționat numai în cea de-a 4-a zi, când s-a aflat pe întreaga planetă că asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu se operase cu acordul tacit, dat în prealabil de Hitler. Corneliu Zelea Codreanu și legionarii erau în România singurii prieteni sinceri și devotați ai Germaniei și aceasta nu pentru antisemitism și nu pentru totalitarism, ci pentru calitățile de evidentă superioritate a poporului german. Concepția europeană a românilor, în general, și a legionarilor, în special, nu este conclavul democratic gen Liga Națiunilor, ci este cloșca cu pui, deci o putere care comandă și care răspunde: la începutul sec. al XIX-lea – Franța și la jumătatea sec. al XX-lea – Germania. Astăzi, în anul 2007, concepția este aceeași, cu recunoașterea Statelor drept puterea care comandă și răspunde pentru întreaga omenire.

Să arătăm acum cum s-au desfășurat lucrurile în interiorul României.

La ședința secretă din 10 octombrie 1938 de la Palatul Regal, așa-zisele Permanențe ale Statului au decis numai omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu, a Nicadorilor și a Decemvirilor. În plus, regele Carol al II-lea a vrut și omorârea lui

Iuliu Maniu, care era exponentul moralității publice și apărătorul regimului democratic. Dacă primul deceniu interbelic a fost lupta dintre Capitalul străin acaparator și Naționalismul economic al Brătienilor, al doilea deceniu interbelic a fost lupta – tot pe viață și pe moarte – dintre regele Carol al II-lea, conspirând dictatura, și Iuliu Maniu, apărând democrația. Marea vinovăție de neiertat a lui Corneliu Zelea Codreanu a fost refuzul de complicitate la dictatura lui Carol al II-lea și opțiunea de paralelism în democrație cu Iuliu Maniu.

Există două dovezi că s-a vrut omorârea lui Iuliu Maniu.

Prima dovadă este conținută în memoriile tipărite ale lui Armand Călinescu, care menționează că, la începutul lui noiembrie 1938, Mareșalul Palatului Ernest Urdăreanu i-a transmis sugestia regală să-i omoare simultan pe Iuliu Maniu și pe Corneliu Zelea Codreanu. A doua dovadă se găsește în copia memoriilor lui Armand Călinescu, netipărită, dar menționată în textul dactilografiat. Iată împrejurările în care am aflat eu.

În primăvara lui 1946, diplomatul Grigore Niculescu-Buzești îmi solicită asistența medicală pentru mult distinsa sa soție Ecaterina, fiica principelui Barbu Știrbei. La una dintre consultații, îl găsesc pe Grigore Niculescu-Buzești lucrând la birou cu diplomatul Victor Rădulescu-Pogoneanu și îmi spune să aștept câteva minute până se eliberează din discuție. Eu mă duc în partea cealaltă a camerei și mă așez pe scaun. Victor Rădulescu-Pogoneanu îl întreabă pe Grigore Niculescu-Buzești: „I-ai arătat, că îl interesează? "La răspunsul negativ al acestuia, Victor Rădulescu Pogoneanu adaugă: „Arată-i, că-l interesează direct și personal". Grigore Niculescu-Buzești se ridică de pe scaun, deschide un sertar, scoate un volum de pagini dactilografiate și mi-l pune în brațe cu explicația: „Sunt memoriile lui Armand Călinescu". După un minut, Victor Rădulescu-Pogoneanu se ridică de pe scaun și vine la mine, spunându-mi: „Nu-ți pierde timpul; citește aici, la pagina unde este data de 28 noiembrie 1938".

Iată ce am citit cu ochii mei.

Pe primul rând „28 noiembrie 1938."

„Gavrilă către mine: Codreanu și Maniu."

„Eu: numai Codreanu, Maniu nu."

Cele de mai sus sunt scrise de Armand Călinescu și din aceste câteva cuvinte reiese că regele Carol al II-lea a încercat a doua oară, prin general Gavrilă Marinescu, să-l convingă pe Armand Călinescu pentru omorârea simultană a lui Corneliu Zelea Codreanu și a lui Iuliu Maniu.

În afară de cele de mai sus, n-am reușit să mai citesc ceva din memoriile lui Armand Călinescu, pentru că Grigore Niculescu-Buzești și Victor Rădulescu Pogoneanu și-au discuția. L-am întrebat pe Grigore Niculescu-Buzești de unde avea memoriile lui Armand Călinescu și el mi-a răspuns: „Le-am găsit în casa de fier de la locuința Mareșalului Antonescu din Pădurea Băneasa. Am întrebat ce să fac cu ele și dl. Iuliu Maniu mi-a răspuns: «legal sunt proprietatea d-nei Adela Călinescu și i le predai». Eu, însă, mi-am făcut o copie dactilografiată și o păstrez pentru istorie."

Aceste memorii ale lui Armand Călinescu au fost tipărite după anul 1990 și, din ceea ce s-a tipărit, lipsesc două perioade: instituirea dictaturii la 10 februarie 1938 și perioada asasinării lui Corneliu Zelea Codreanu. Foarte important este faptul că exact aceleași două perioade sunt lipsă și în ceea ce s-a tipărit, tot după 1990, din Jurnalul ex-regelui Carol al II-lea. S-ar putea ca ambele omisiuni de text să aibă exact aceeași cauză, deoarece atât la primul eveniment, din 10 februarie 1938, cât și la cel de-al doilea eveniment, din 30 noiembrie 1938, prin miile de sicofanți, „Direcția dezinformare" din Poliția Secretă Politică a difuzat zvonul că atât dictatura carlistă, cât și omorârea lui Corneliu Zelea Codreanu „s-au făcut din ordinul Angliei".

Să trecem acum la pregătirile făcute de Armand Călinescu pentru asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Prima etapă de pregătire. Au fost selecționați doi ofițeri de jandarmi: cpt. activ Dinulescu și cpt. rezervist Macoveanu. De asemenea, au fost selecționați 48 de plutonieri jandarmi cunoscuți pentru lipsa lor de scrupule și perfecta lor disciplină. Toți acești ofițeri și plutonieri de jandarmi, sub conducerea col. de jandarmi Ștefan Gherovici, au făcut în pădurea Băneasa mai multe exerciții de asasinare prin strangulare a victimelor. Acestor jandarmi, col. Ștefan Gherovici le-a spus: „Legionarii sunt comuniști în uniformă verde și comuniștii sunt legionari în uniformă roșie". Asemenea justificare ideologică era absolut inutilă, întrucât respectivii jandarmi aveau antecedente de complicitate la torturi și deveniseră mecanisme acefale. Personal, l-am cunoscut pe plutonierul Sârbu și am constatat că era un nemernic absolut, fără creier și fără gândire.

A doua etapă de pregătire. De această etapă s-a ocupat direct și personal Armand Călinescu, în calitatea lui de ministru al Afacerilor Interne.

În anul 1975, mult distinsul Stere Dinu, procurist la UREMOAS, mi-a adus la consultațiile medicale pe un cunoscut al său cu numele de Neagu, fost jandarm. După consultația medicală, acest plutonier de jandarmi, Neagu, mi-a făcut următoarea mărturisire pentru cunoașterea istorică: „În 1938 eram plutonier în Legiunea de jandarmi a județului Ilfov și am fost adus la postul de comandă și instructaj din pădurea Băneasa. Eram 48 de plutonieri de jandarmi și comandantul nostru, col. Ștefan Gherovici, ne-a făcut instructaj repetat cum să omorâm cu un ștreang azvârlit din spate și cu strângere lent progresivă. După instructaj, pe la jumătatea lui noiembrie 1938, am fost trimiși în audiențe individuale la Ministerul de Interne din piața Palatului. Eu am fost introdus în biroul în care era doar ministrul de Interne Armand Călinescu. Acesta a venit în mijlocul camerei și m-a privit drept în ochi, așa cum stăteam nemișcat în poziție de drepți. După ce ne-am privit ochi în ochi timp de două minute, ministrul de Interne Armand Călinescu mi-a ordonat: «Scoate și dă-mi ambele revolvere». M-am executat și ministrul le-a încuiat în sertarul biroului său. Apoi s-a întors în mijlocul camerei și din nou ne-am privit ochi în ochi, timp de vreo două minute. Apoi, pe neașteptate, mi-a tras două palme peste obraji și iarăși m-a studiat, să vadă cum reacționez și cât de disciplinat sunt. Presupun că nu a fost satisfăcut. Mi-a spus: «Te duci la casierie și primești 2.000 de lei. Revolverele le vei primi prin comandantul dumitale, care îți va spune ce trebuie să faci în continuare». Am încasat cei 2.000 de lei, a doua zi mi-am primit revolverele și am constatat că n-am fost selecționat pentru misiunea de omorâre prin strangulare.

Cu dumneavoastră, legionarii, am mai avut un episod în 21 ianuarie 1941. În timpul rebeliunii, am fost plasat în ataşul unei motociclete și circulam de dimineață și până noaptea pe străzile Bucureștiului. Aveam la mine un vermorel cu gaze lacrimogene sub presiune și, unde întâlneam tineri presupuși a fi legionari, îi stropeam din motocicletă, pentru a-i întârâta la rebeliune."

Această declarație mi-a fost făcută de pt. jandarmi Neagu în cabinetul meu de consultații medicale din str. Petöfi Sandor nr.9, în anul 1975, când acesta era în vârstă – trecut de 80 de ani – și avea o boală foarte gravă. După 1989, am povestit cele de mai sus la Asociația Deținuților Politici din str. Mântuleasa nr. 10 și un vechi legionar, învățătorul Lungu, mi-a declarat că îl cunoscuse în 1938 pe acest plutonier de jandarmi Neagu din județul Ilfov.

Revenim la evenimentele din a doua jumătate a lui noiembrie 1938.

La București, Armand Călinescu avea de executat ordinul regelui, în absența acestuia din țară. După vizitele la Londra și la Paris, regele Carol al II-lea a cerut întrevedere în Germania cu Hitler. Înaintea acestei întrevederi, i-a telegrafiat lui Armand Călinescu să stopeze ordinul de executare a lui Corneliu Zelea Codreanu.

După întrevederea cu Hitler, când trenul regal a trecut de pe teritoriul Germaniei pe teritoriul Cehoslovaciei, regele i-a trimis lui Armand Călinescu o a doua telegramă, cerându-i să pună în aplicare ordinul de executare a lui Corneliu Zelea Codreanu.

Armand Călinescu s-a conformat şi, de la Bucureşti, au ajuns la Râmnicu-Sărat cele două maşini cu jandarmi pentru asasinarea prin strangulare a lui Corneliu Zelea Codreanu, a Nicadorilor şi a Decemvirilor. Nimeni nu ştie ce s-a întâmplat în mintea lui Armand Călinescu atunci când, prin telefon, a cerut celor două echipe de jandarmi să amâne cu 36 de ore executarea misiunii. Foarte probabil că a simţit primejdia desolidarizării lui Carol al II-lea, care putea susţine ulterior că nu ştiuse nimic şi că nu făcuse nimic. Ca atare, Armand Călinescu n-a executat ordinul şi a aşteptat ca mai întâi regele să ajungă la Bucureşti, pentru ca astfel să fie corăspunzător de executarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Regele Carol al II-lea a ajuns cu trenul în gara Mogoşoaia şi acolo, pe peronul gării, a fost primit în semn de solidarizare, de întreg Corpul ofiţeresc din Garnizoana Bucureşti, de ministrul Apărării Naţionale şi de Marele Stat Major. Pe peronul gării Mogoşoaia, chiar la coborârea din vagonul regal, printre alţi ofiţeri se găsea şi supraeminentul Comandor de Marină George Panteli, fiul unui general din Galaţi şi frate cu ing. Ion Panteli, vărul meu prin căsătorie,.

În 1965, Comandorul de Marină George Panteli m-a solicitat să acord asistenţă medicală diplomatului Radu Flondor care, după ieşirea din închisoare, a făcut un infarct miocardic. Cu ocazia aceasta, Comandorul de marină George Panteli mi-a povestit ce a văzut cu ochii lui şi a auzit cu urechile lui pe peronul gării Mogoşoaia în dimineaţa de 29 noiembrie 1938. Din vagon au coborât regele Carol al II-lea şi, în urma lui, Armand Călinescu, care se suise în tren încă de la Braşov. În timp ce regele cobora treptele scării, din spate Armand Călinescu întreabă: „Şi cum rămâne cu legionarii dacă Maiestatea Voastră a ajuns în Bucureşti?" Fără a întoarce capul şi continuând coborârea treptelor, regele Carol al II-lea i-a răspuns lui Armand Călinescu: „Îi îneci în propriul lor sânge". Atunci, în amiaza zilei de 29 noiembrie 1938, Armand Călinescu a ordonat „îndeplinirea misiunii de executare a lui Corneliu Zelea Codreanu".

Cele două maşini cu jandarmi au venit de la Legiunea Râmnicu-Sărat la închisoarea Râmnicu-Sărat. Scoaterea din celule, suirea în maşini şi legarea cu mâinile la spate a celor 14 victime au fost executate de jandarmi sub conducerea următorilor: cpt. Dinulescu, cpt. rez. Macoveanu, mr. Scarlat Roşianu, comandantul legiunii Râmnicu Sărat, şi cpt. Iliescu, comandantul închisorii Râmnicu-Sărat. Cele două maşini cu legionarii legaţi şi jandarmi înarmaţi au plecat de la Râmnicu-Sărat în jurul orei 10 seara. Au mers pe şosea în cursul nopţii şi, la mijirea zorilor, au ajuns în pădurea Tâncăbeşti, la km 30 pe şoseaua Bucureşti-Ploieşti. Aici îi aşteptau autorităţile civile şi militare din Bucureşti, şi anume: col. Vasile Zeciu din partea Parchetului Militar Bucureşti, col. Constantin Dumitru, preşedintele Tribunalului Militar Bucureşti, procurorul şef Radu Pascu, de la Tribunalul Civil Bucureşti, chestorul Pacsimade din partea Prefecturii Poliţiei capitalei, medicul militar cpt. Georgescu de la Garnizoana Militară Bucureşti, reprezentanţi neidentificaţi ai Serviciului Secret Special, reprezentanţi neidentificaţi – probabil col. Ştefan Gherovici – ai Inspectoratului General al Jandarmeriei şi reprezentanţi neidentificaţi ai Corpului 2 Armată Bucureşti.

De reţinut că procurorul civil Radu Pascu era omul de încredere al Elenei Lupescu, iar chestorul Pacsimade, omul de încredere al g-ral Gavrilă Marinescu. La acea dată, 29 noiembrie 1938, procurorul civil Radu Pascu era în concediu legal de odihnă şi a participat la eveniment în urma unui ordin telefonic primit de la Palatul Regal.

Ajunse în mijlocul pădurii Tâncăbeşti, pe teritoriul Armatei 2 Bucureşti, cele două maşini au oprit în dreptul autorităţilor venite de la Bucureşti. La un semnal de fluier

dat de cpt. Dinulescu şi cpt. Macoveanu, cei 14 plutonieri au azvârlit ştreangul la gâtul celor 14 legionari cu mâinile la spate. S-a auzit un horcăit lugubru şi ordinul regelui Carol al II-lea a fost executat.

La întrebarea pentru ce omorârea s-a făcut prin strangulare, răspunsul se găseşte în textul Talmudului. Strangularea progresivă, cu relaxări şi strângeri periodice, este cea mai torturantă modalitate de asasinare. Este mai torturantă decât răstignirea pe cruce, întrucât prin relaxări periodice dă amăgiri înşelătoare şi durata agoniei poate fi prelungită după voie. Nu este exclus ca modalitatea de omorâre prin strangulare a lui Corneliu Zelea Codreanu să fi fost recomandată sau cerută din exteriorul Naţiunii Creştine Române.

Cele 14 cadavre au fost dezlegate, întinse pe şosea cu faţa în sus şi fotografiate pentru Palatul Regal şi pentru comanditarii din străinătate. După fotografiere, procurorul col. Vasile Zeciu a cerut medicului militar Georgescu să întocmească Procesul Verbal de constatare a morţii pentru fugă de sub escortă. Medicul militar Georgescu a obiectat că cele 14 cadavre n-aveau semne fizice de împuşcare. Atunci col. Vasile Zeciu a întors cadavrele cu faţa în jos şi a descărcat 14 gloanţe din revolverul personal în spatele fiecărui cadavru. Apoi i-a spus medicului militar Georgescu: „Iată şi semnele de împuşcare cerute de lege".

Întoarcerea cadavrelor cu faţa în jos a fost făcută cu cizma piciorului drept şi gloanţele trase din revolverul aplicat pe spatele victimelor au lăsat găuri cu funingine de jur împrejur.

Nu cunosc identitatea precisă a medicului militar Georgescu care a fost implicat în această crimă. La data aceea, noiembrie 1938, Garnizoana Bucureşti avea trei medici militari Georgescu şi n-am putut afla care dintre ei a avut neşansa să fie de serviciu în acea sinistră noapte. Primul se numeşte medic militar Matei Georgescu, născut în com. Hagieşti – Ialomiţa la 1 martie 1900, absolvent al Facultăţii de Medicină în 1926 şi domiciliat în str. Alex. Constantinescu nr. 45. Al doilea este medicul militar Vintilă Georgescu, născut în Bucureşti la 2 octombrie 1901. A absolvit Facultatea de Medicină Bucureşti în 1929 şi avea domiciliul în str. Principatele Unite nr. 75. Al treilea este medicul militar Nicolae Gh. Georgescu, născut la 13 aprilie 1889 în com. Schela Cladovei – Mehedinţi, domiciliat în str. Izvor nr. 145, Bucureşti, absolvent al Facultăţii de Medicină în 1926. De la o persoană de încredere am aflat că cel implicat este primul, şi anume, căpitanul Matei Georgescu.

După fotografiere şi după încheierea Procesului Verbal de constatare a morţii, cadavrele au fost urcate în maşini şi, împreună cu autorităţile din Bucureşti, jandarmii s-au deplasat la închisoarea Jilava din sudul Bucureştiului. În curtea închisorii, jandarmii au săpat o groapă dreptunghiulară şi au aşezat cadavrele unul lângă altul. A sosit la faţa locului farmacistul Isidor Carmitz, care a turnat deasupra fiecărui cadavru câte o damigeană de acid sulfuric. Această metodă cu acid sulfuric este utilizată pentru dizolvarea şi dispariţia cadavrelor în cada de baie din interiorul apartamentelor. În groapa din curtea Închisorii Jilava acidul sulfuric s-a prelins pe cadavre şi a căzut mai departe, scurgându-se în pământ. În dimineaţa de 27 noiembrie 1940, familia Codreanu a deschis mormântul şi a scos cadavrele pentru reînhumare conform tradiţiei religioase. Eu am fost chemat să identific cadavrele, ca fiind cel care-i văzuse în viaţă în închisoarea Râmnicu-Sărat. Acidul sulfuric vărsat de farmacistul Isidor Carmitz nu le dizolvase, ci avusese efect de îmbălsămare şi cadavrele au putut fi identificate cu uşurinţă.

Revenim la ziua de 30 noiembrie 1938. Două zile mai târziu, autorităţile militare au adus ciment şi au aplicat peste groapa comună o placă de beton de 40 cm. Această ultimă operaţie încerca să prevină ceea ce în urmă cu 1905 ani avusese loc la Ierusalim cu învierea din morţi şi suirea în cer a lui Iisus Hristos.

Dictatura carlistă şi autorităţile de stat erau obsedate de similitudinea psiho-socială dintre Iisus Hristos fondatorul religiei creştine şi Corneliu Zelea Codreanu – fondatorul Mişcării Legionare.

În paranteză, mai este de amintit că regele Carol al II-lea şi Elena Lupescu se distrau în orele lor de fericire cu vizionarea fotografiilor celor 14 cadavre împuşcate în spate pentru a simula fuga de sub escortă.

Trecem acum să evocăm ce s-a întâmplat cu noi ceilalţi, rămaşi în închisoarea Râmnicu-Sărat după scoaterea din celule a lui Corneliu Zelea Codreanu, a Nicadorilor şi a Decemvirilor. Istoriografia este nedreaptă cu grupul acesta de la închisoarea Râmnicu-Sărat. Istoriografia redactată de Horia Sima şi de colaboratorii acestuia trece sub tăcere calitatea de a fi fost Statul Major al Mişcării Legionare şi face menţionare cu intenţie de bagatelizare şi mediocrizare. Şi asta, din două motive: în iulie 1938, din închisoarea Jilava, ing. Gh. Clime l-a demis pe Horia Sima de la conducerea legionarilor încă liberi, înlocuindu-l cu juristul Ion Antoniu-Pâsu, şi apoi, pentru că noi, cei trei supravieţuitori – ing. Virgil Ionescu, av. Radu Budişteanu şi dr. Şerban Milcoveanu – am fost de la început împotriva lui Horia Sima. Iar istoriografia comunistă, precum şi cea post comunistă nici nu vor şi nici nu pot înţelege starea noastră de atunci, de prizonieri până la 30 noiembrie 1938 şi de ostateci după 30 noiembrie 1938, aşteptând în fiecare minut din zi şi din noapte să se deschidă uşa celulei şi să fim împuşcaţi. Acolo, la închisoarea Râmnicu-Sărat s-a trăit cu sentinţa morţii decisă din oficiu şi urmând a fi executată pe neaşteptate.

Sentimentul că vine primejdia de moarte l-am avut încă din ziua de 28 noiembrie 1938 când, din ordin superior, nu am mai fost scoşi la cerere o dată pe zi pentru closet. Idem, am observat o schimbare pe figurile şi în vorbirea jandarmilor care, încă din dimineaţa de 28 noiembrie 1938, ştiau de sosirea la Râmnicu-Sărat a unor jandarmi speciali din Bucureşti. În după amiaza zilei de 29 noiembrie 1938, ing. Gh. Clime a reuşit să iasă din celula sa şi să ne viziteze pe fiecare la vizetele celulelor noastre. Ing. Gh. Clime m-a chemat la vizetă şi m-a întrebat: „Ce-ţi spune sufletul?“ Nu ştiu ce au răspuns ceilalţi, dar eu am răspuns: „Cred că în noaptea asta va fi ceva foarte rău.“

În acea noapte, în închisoare, nimeni nu a dormit. Pe la ora 9 seara, la parterul închisorii s-a auzit un tropăit de cizme şi de bocanci militari. Celula mea 25 era la etaj şi prin vizetă am putut auzi, dar n-am putut vedea. Se auzea zgomot de chei răsucite în broască, aproape simultan urmat de deschiderea uşii d celulelor de la parter. Nu se auzeau niciun fel de vorbe, dar se simţea că există, cum s-ar zice, o teroare în acţiune. Deodată, s-a auzit vocea lui Laurian Ţâlnariu care, împreună cu Bartolomeu Livezeanu, se găsea în celula de pedeapsă fără fereastră. Probabil că Laurian Ţâlnariu a simţit ceva şi a strigat cu disperare: „D-le ing. Gh. Clime l-au luat pe Căpitan şi-l scot afară din închisoare”. Pe la ora 10 noaptea s-a terminat operaţiunea scoaterii din celulă şi în întreaga închisoare s-a aşternut o sinistră tăcere absolută.

Niciunul dintre noi, cei rămaşi în închisoare, nu a adormit. Înspre dimineaţă au dispărut jandarmii din interiorul închisorii şi au rămas numai cei cu paza exterioară; pe la ora opt dimineaţa a venit plutonierul de intendenţă Ieftimiu care, cu faţa încordată de groază şi fără să articuleze vreun cuvânt, a deschis uşile de la toate celulele şi a plecat, lăsând în urmă certitudinea crimei făptuite. În ziua aceea de 30 noiembrie şi a doua zi, 1 decembrie 1938, n-a intrat niciun jandarm în interiorul închisorii. Dovada celor 14 asasinate era evidentă şi noi, cei rămaşi, ne-am scufundat în tăcere totală şi imobilitate completă... orele din apropierea morţii la toată lumea sunt de tăcere pentru că însuşi creierul nu mai poate comanda vorbirea. După câteva ore, am început să ne strângem câte 2-3 într-o celulă, vorbind foarte puţin între noi. Eu m-am dus în celula principelui Alexandru

Cantacuzino, unde au venit apoi şi juristul Nicolae Totu, ing. Eugen Ionică şi ing. Gh. Clime. Memoria mea a reţinut numai următoarele spuse printre lacrimi.

Ing. Eugen Ionică: „E îngrozitor gândul că nu-l vom mai vedea şi nu-l vom mai auzi pe Căpitan!“

Ing. Gh. Clime: „Mişcarea Legionară şi-a pierdut creativitatea, dar nu mai poate fi scoasă din conştiinţa şi din istoria Neamului Românesc!“

Principele Alexandru Cantacuzino: „Voinţa Căpitanului este să nu-l plângem şi să nu ne lamentăm. Decizia Căpitanului este ca moartea lui să fie Nou Steag de luptă şi cu numele lui înainte să se meargă la victorie!“

Memoria mea era atât de obturată, încât n-am înregistrat ce-au pronunţat ceilalţi supravieţuitori din Statul Major Legionar. Cu celule deschise şi liberi în închisoare am fost numai 24 de ore, adică ziua de 30 noiembrie 1938. Ing. Gh. Clime a ordonat, poate mai exact a cerut adunarea noastră, a tuturor, pe podiumul de la etaj. Preotul Nicolae Georgescu Edineţ, în uniformă de ocnaş în loc de odăjdii preoţeşti, a făcut o slujbă religioasă şi a înălţat către Dumnezeu o rugăciune pentru sufletele Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor. Instinctiv şi spontan, noi, ceilalţi 19, am îngenunchiat. În picioare a rămas doar preotul Nicolae Georgescu Edineţ, duhovnicul Studenţimii Române şi, prin studenţime, duhovnicul întregului Naţionalism Românesc. La terminarea slujbei religioase, ing. Gh. Clime a făcut apelul martirilor şi noi, toţi cei 20, am răspuns „prezent“ la numele lui Corneliu Zelea Codreanu, al Nicadorilor şi al Decemvirilor.

A doua zi, 1 decembrie1938, în închisoare a intrat căpitanul de jandarmi Iliescu împreună cu nişte plutonieri de jandarmi, care ne-au introdus în celule şi au reîncuiat uşile. Câteva ore mai târziu, ing. Gh. Clime a fost chemat la cancelaria închisorii şi nişte ofiţeri neidentificaţi de mine i-au cerut ca fiecare dintre noi, supravieţuitorii, să dăm câte o declaraţie în care să justificăm pentru ce am fost lăsaţi în viaţă. Inginerului Gh. Clime i s-au dat 20 de coli ministeriale albe şi 20 de creioane chimice albastre pentru ca noi să ne scriem respectivele declaraţii. Ing. Clime ne-a dat prin vizeta celulei câte o coală şi câte un creion, spunându-ne: „Scrieţi ce vă spune sufletul şi ce judecaţi a fi bine“. Alte explicaţii nu ne-a dat.

Eu, din celula 25, am scris o singură frază: „Respect şi continui a respecta legile legale ale Statului, aşa cum în trecut mereu le-am respectat şi niciodată nu le-am încălcat“. Nu ştiu absolut nimic din ce au scris ceilalţi 19 deţinuţi politici. Două zile mai târziu, m-am încrucişat pe culoarul închisorii cu comandantul legionar Gh. Apostolescu, care mi-a şoptit: „A trebuit să o facem şi pe asta ca să oferim justificare legală pentru ce am fost lăsaţi în viaţă“.

Ulterior, am aflat că declaraţiile noastre, ale celor din Statul Major Legionar, au fost publicate în ziare. În mod clar şi evident, autorităţile de Stat trebuiau să dea socoteală cuiva foarte de sus pentru ce ne lăsaseră în viaţă. Nu ştiu cine era această autoritate suprastatală: poate regele Carol al II-lea şi Elena Lupescu, poate Forţele Oculte din Occident.

Începând cu 1 decembrie 1938, în sinistra Închisoare Râmnicu-Sărat a reintrat în funcţiune regimul claustrării celulare.

Câteva luni mai târziu, când eram la Spitalul Militar Braşov, am aflat despre trei evenimente care se petrecuseră, legate de legionarii de afară. E vorba de şedinţa din 2 decembrie 1938 a legionarilor liberi, de patru sau cinci atentate spontane împotriva lui Armand Călinescu şi de circulara lui Horia Sima care nega asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Voi menţiona aici ceea ce ştiu.

În ziua de 2 decembrie 1938, a avut loc o şedinţă a gradelor şi funcţiilor legionare aflate în ilegalitate. S-a analizat sinistrul eveniment al asasinării Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor şi absolut toţi cei prezenţi au condamnat activitatea lui Horia

Sima, pretins revoluționară și în realitate provocatoare, de pe parcursul întregii luni noiembrie 1938. Comandantul legionar de înaltă calitate morală ing. Nicolae Horodniceanu s-a adresat lui Horia Sima, socotit vinovat: „D-ta te-ai născut spre a fi nenorocirea Mișcării Legionare".

Dacă mi se îngăduie a-mi spune părerea, eu zic că asasinarea Căpitanului, a Nicadorilor și a Decemvirilor are o cauzalitate nu în afara, dar anterioară și mai sus față de activitatea provocatoare organizată de Horia Sima pe tot parcursul lunii noiembrie 1938. Această activitate provocatoare a fost executată de Horia Sima din ordinul și cu concursul lui Mihail Morusoff pentru a fabrica o așa-zisă justificare a crimei, drept unică soluție pentru păstrarea ordinii publice și pentru asigurarea Siguranței Statului. De atunci au trecut aproape 70 de ani și personal n-am reușit să aflu numele niciunui legionar adevărat care să fi participat la provocările organizate de Horia Sima. În schimb, patru adevărați legionari mi-au declarat că au refuzat să execute ordinul lui Horia Sima.

Ing. Duiliu Sfințescu era salariat în conducerea Căilor Ferate Române. Îl vizitează Horia Sima, care îi indică un tren rapid pe ruta București-Brașov și îi cere să organizeze deraierea, întrucât în respectivul tren se vor găsi regele Carol al II-lea și ministrul de Interne Armand Călinescu. Inteligent și cunoscător al Căilor Ferate Române, ing. Duiliu Sfințescu n-a căzut în capcana întinsă și a refuzat să execute ordinul lui Horia Sima. Comandantul Corpului Studențesc Legionar din Universitatea Cernăuți era la acea dată juristul Filon Lauric, mâna dreaptă a Comandantului Legionar Vasile Iasinschi.

Horia Sima vine de la București la Cernăuți și îi cere lui Filon Lauric să aplice în teren un program de tulburări publice, acte de anarhie și atentate politice. Cunoscând politica decisă de Corneliu Zelea Codreanu „răbdare, suferință și tăcere" și cunoscând gândirea politică a lui Vasile Iasinschi, șeful său direct, Filon Lauric refuză să execute ordinul lui Horia Sima. Erijându-se în Comandant Suprem Absolut al Mișcării Legionare, Horia Sima îl demite pe Filon Lauric și-l înlocuiește cu un așa-zis legionar, Mihai Stănescu, adus de la București. Acesta organizează în teren programul de anarhie ordonat de Horia Sima și, printre altele, un atentat nereușit împotriva col. magistrat Cristescu, prim-procuror al tribunalului Militar Cernăuți. Acest Mihai Stănescu era fiul unui colonel din orașul Slatina și, împreună cu fratele său, erau agenți acoperiți ai Siguranței Generale a Statului.

Doctorul în geologie Gh. Voicu-Vereș lucra într-un laborator de cercetări științifice al Universității Cluj-Napoca. El era persoana de încredere și mâna dreaptă a dr. Ion Banea, comandantul Mișcării Legionare din Transilvania. În noiembrie 1938, Horia Sima vine de la București la Cluj-Napoca, îl vizitează pe Gh. Voicu-Vereș la Universitate și, în calitate de Comandant al Mișcării Legionare, îi cere să aplice în teren tulburări publice, acte de anarhie și atentate politice. Gh. Voicu-Vereș, comandant legionar și el, îl refuză pe Horia Sima și încearcă să-l informeze pe șeful său direct, dr. Ion Banea, aflat în închisoare.

Al patrulea legionar care a refuzat programul de anarhie ordonat de Horia Sima a fost medicul anatomopatolog dr. Laurențiu Voicu-Vereș, care era comandantul Frăților de Cruce din întreaga Transilvanie. El era, de asemenea, unul din legionarii de încredere ai doctorului Ion Banea și al căpitanului Emil Șiiancu. În cele 5 luni ale pseudoguvernării legionare, cei trei frați Laurențiu, Gheorghe și Tiberiu Voicu-Vereș n-au avut nicio legătură cu Horia Sima și n-au avut nicio demnitate de Stat sau în Mișcare. Fiind medic, dr. Laurențiu Voicu-Vereș a lucrat ca documentarist la Asociația Generală a Medicilor, numită în acea epocă Colegiul Medicilor.

Încă o dată menționez că, în cei aproape 70 de ani care au trecut de atunci, n-am putut identifica niciun legionar colaborator al lui Horia Sima. Așa încât cred că activitatea anarhică din noiembrie 1938 a fost organizată de Horia Sima cu minți simpliste care au dispărut de rușine și cu pseudo-legionari furnizați de Siguranța Generală a Statului și de Serviciul Special Secret al lui Mihail Morusoff.

Al doilea eveniment care trebuie memorat și analizat îl reprezintă cele 5-6 atentate spontane anonime de pe parcursul lunilor decembrie 1937 și ianuarie 1938. Asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu a fost un adevărat seism în rândurile Tineretului Universitar și ale Mișcării Legionare, astfel încât s-a produs de la sine o mișcare anonimă protestatară. Această reacție protestatară a născut de la sine 4-5 sau chiar 6 atentate punitive împotriva ministrului de Interne Armand Călinescu. Toate aceste atentate au eșuat pentru că Armand Călinescu se deplasa pe străzi într-un Cadillac blindat, primit în dar din America, foarte probabil de la Iudaismul Mondial. Toți acești legionari atentatori, printre care un medic din Iași, Iovan, au fost prinși de Poliție și, de față cu Armand Călinescu, au fost incinerați încă de vii la crematoriul „Cenușa" din București. Privind spectacolul incinerării ilegale de oameni vii, Armand Călinescu rânjea cu completă satisfacție.

Al treilea eveniment care merită a fi ținut minte și analizat este o circulară semnată și difuzată de Horia Sima la jumătatea lunii ianuarie 1938. În calitate de Comandant al Mișcării Legionare, Horia Sima anunța fericitul eveniment că Corneliu Zelea Codreanu evadase din închisoarea Râmnicu-Sărat și că se afla ca refugiat politic în Germania, unde redactează volumul II al cărții *„Pentru Legionari"*. În cei 10 ani de existență și activitate a Mișcării Legionare, absolut nimeni n-a spus sau n-a încercat să spună vreo minciună. Astfel că această circulară semnată și difuzată de Horia Sima a fost crezută de foarte mulți legionari din provincie, în optica cărora domina semnul de egalitate între Adevăr și Legiune. Atât de mare era Teroarea de Stat exercitată de dictatura carlistă, încât nimeni nu a îndrăznit să verifice sau să comenteze circulara semnată de Horia Sima în numele Mișcării Legionare. Nu există nicio îndoială că Horia Sima a semnat și a difuzat o asemenea circulară mincinoasă din ordinul lui Mihail Morusoff, care voia încă mai multă amăgire și încă mai multă confuzie în lumea legionarilor. După 1989, mai mulți legionari memorialiști menționează această circulară a lui Horia Sima, dar fără a îndrăzni să-i pună diagnosticul de minciună și fără a-l menționa pe adevăratul ei autor, Mihail Morusoff.

Pe parcursul lunilor noiembrie, decembrie 1938, ianuarie și februarie 1939, au avut loc foarte multe evenimente negative în legătură cu Mișcarea Legionară din afara lagărelor și închisorilor. Cronologia acestor evenimente a fost întocmită în toamna lui 1940 de Horia Sima, dintre care unele evenimente le-am menționat și sunt cunoscute, iar altele au rămas necunoscute. În starea de izolare din închisoare, eu nu am putut afla decât o mică parte și cunoașterea întregului adevăr istoric din acea epocă rămâne o problemă de rezolvat. Un eveniment despre care am auzit în închisoare, a fost descoperirea de către autorități a unui laborator legionar de substanțe explozive și aruncătoare de flăcări în str. Căpitan Oarcă 23. Șeful acestui laborator era un ofițer activ, lt. Dumitrescu Nicolae, mare specialist în domeniu și care a fost asasinat de poliție la data de 24 ianuarie.

În ziua de 26 ianuarie 1939 a fost asasinat comandantul legionar profesor de istorie Vasile Cristescu, la domiciliul său secret din str. Aviator Iliescu nr. 15, din apropierea pieții Dorobanți. Împrejurările acestui asasinat au fost clarificate și precizate mult mai târziu de către avocatul Nicolae Coterbic și eu îi reproduc aici concluziile. Prof. Vasile Cristescu evadase din tren în noaptea de 26 spre 17 iunie 1938, pentru a lua sub control toate organizațiile Mișcării Legionare și pentru a asigura strategia decisă de Corneliu Zelea Codreanu și de ing. Gh. Clime: „răbdare, suferință și tăcere".

Din ziua evadării, 17 iunie 1938, și până în ziua asasinării, 26 ianuarie 1939, prof. Vasile Cristescu a refuzat orice întrevedere și orice legătură cu Horia Sima. Opinia mea este că dânsul cunoștea suspiciunea de potențial trădător sau diagnosticul de anarhist necontrolabil al lui Horia Sima. Prof. Vasile Cristescu avea

o singură legătură legionară, presupusă a fi de absolută încredere, şi anume, Obreja, un legionar care era secretarul „Corpului de Sacrificiu Moţa-Marin". Acest Obreja, al cărui prenume îmi este necunoscut, avea ordin de la prof. Vasile Cristescu să nu spună nimănui adresele secrete unde se adăpostea.

Horia Sima a încercat de mai multe ori să obţină adresa secretă a Prof. Vasile Cristescu şi abia în ziua de 24 ianuarie 1939 a obţinut-o, de la Obreja. Poliţia Secretă Politică l-a arestat pe Obreja şi l-a pus în situaţia de a alege singur între moarte şi trădare. Moartea era de la sine înţeleasă, întrucât Obreja a fost arestat pe stradă, fără martori care să memoreze evenimentul. Iar trădarea consta în aceea ca Obreja să-şi asume actul de comunicare a adresei secrete. Pus să aleagă între viaţă şi trădare, Obreja a ales trădarea, pentru a-şi salva hoitul.

La Prefectura Poliţiei Capitalei s-a organizat o scenetă, pentru ca în lumea legionarilor să se afle că denunţătorul adresei secrete nu era Horia Sima, ci Obreja. Pe unul dintre coridoarele Prefecturii de Poliţie au fost aduşi să aştepte pentru interogatoriu mai mulţi legionari de mică însemnătate. La un moment dat, s-a deschis uşa unei camere de anchetă şi în prag a apărut Obreja, care le-a spus presupuşilor anchetatori din interiorul camerei: „Ce mai vreţi de la mine? V-am dat adresa lui Vasile Cristescu şi mai mult decât atâta nu mai ştiu nimic." Scena era anume regizată pentru ca mărunţii legionari care aşteptau pe coridor să audă şi să raporteze celorlalţi legionari din ilegalitate că denunţătorul adresei secrete era acest Obreja.

În dimineaţa de 26 ianuarie 1939, zece comisari de poliţie, sub conducerea a doi evrei, Otto Reiner şi Constantin Bouleţ, au invadat imobilul din str. Aviator Iliescu nr. 15 şi l-au împuşcat mortal pe Prof. Vasile Cristescu, care citea culcat în pat. Proprietarii casei erau sculptorul Iacob şi soţia sa, sora avocatului Nicolae Coterbic. Sculptorul Iacob a fost rănit de un glonte aşa-zis rătăcit şi internat în Spitalul Gardienilor Publici, adică tot al Poliţiei. Aici, în spital, comisarul Otto Reiner l-a anchetat pe sculptorul Iacob şi, în cursul operaţiunii de anchetare, l-a omorât prin strangulare, apăsând pe gât cu mâinile. Soţia sculptorului Iacob şi avocatul Nicolae Coterbic au fost condamnaţi la câte un an şi jumătate de închisoare şi au fost eliberaţi la 6 septembrie 1940, odată cu prăbuşirea dictaturii carliste.

În timpul pseudo-guvernării legionare dintre 15 septembrie 1940 şi 20 ianuarie 1941, soţia sculptorului Iacob şi sora avocatului Nicolae Coterbic a funcţionat ca dactilografă la Cabinetul de Comandant al Mişcării Legionare şi de Viceprim-ministru al lui Horia Sima. În această funcţie de dactilografă, a asistat la scena în care Obreja a venit la Horia Sima, implorând iertare şi protecţie. Horia Sima a decis ca Obreja să dispară de la sine în anonimat şi să nu fie luat în anchetă nici de Mişcarea Legionară şi nici de Autorităţile de Stat. Intrigată de această decizie, dactilografa Iacob a cerut explicaţii şi Horia Sima i-a răspuns: „Un nenorocit, acest Obreja. Mi s-a făcut milă de el şi să-l pedepsească Dumnezeu." În mod evident, nu se voia o anchetă legală, pentru ca Obreja să nu declare că adresa secretă o denunţase personal lui Horia Sima, înainte de a o denunţa Prefecturii Poliţiei Capitalei.

În legătură cu Prof. Vasile Cristescu, mai este de menţionat ceva pentru istorie. Este vorba de Acordul de la München din 30 septembrie 1938, prin care Anglia şi Franţa îi recunoşteau Germaniei egalitate de influenţă în interiorul României. Prof. Vasile Cristescu a sesizat întreaga problematică şi a găsit momentul prielnic pentru a-l lămuri pe regele Carol al II-lea. În numele Mişcării Legionare, el a redactat un amplu şi documentat memoriu către regele Carol al II-lea. În acest memoriu, el milita pentru Instituţia Regală, pentru persoana regelui Carol al II-lea, pentru păstrarea independenţei naţionale şi a integrităţii graniţelor, pentru rămânerea în viaţă şi în libertate a lui Corneliu Zelea Codreanu, singurul prieten al Germaniei din România, subliniind că tocmai în programul de politică externă Mişcarea Legionară are credit în Germania lui Adolf Hitler şi este în avantajul României şi în avantajul regelui Carol al II-lea să fie pus în libertate, pentru a apăra Patria şi pe Rege.

Acest memoriu, redactat cu mult simţ politic şi cu o reală perspectivă istorică, a fost încredinţat generalului George Moruzzi cu rugămintea să-l predea personal Regelui. Realmente existau şanse de a-l salva pe Corneliu Zelea Codreanu, întrucât Carol al II-lea putea fi influenţat, dacă i se aduceau argumente doveditoare ale interesului său personal.

Din ordinul lui Mihail Morusoff, Horia Sima l-a vizitat pe generalul George Moruzzi şi, în numele Mişcării Legionare, i-a cerut memoriul prof. Vasile Cristescu pentru a-l completa cu un plus de argumente aşa-zise indispensabile. Generalul George Moruzzi, văr primar cu generalul Cantacuzino-Grănicerul, era un mare protector al Mişcării Legionare, dar nu cunoştea ce se petrecea în interiorul ei şi nu ştia de semnul de întrebare privitor la Horia Sima. Astfel, la cerere, i-a dat memoriul redactat de Prof. Vasile Cristescu şi acest memoriu nu i s-a mai întors niciodată înapoi. Este un document istoric pierdut poate definitiv, dacă nu cumva Mihail Morusoff nu l-a ascuns unde nici astăzi nu-i de găsit. Prof. Vasile Cristescu a fost o mare personalitate şi putea foarte bine să fie înlocuitorul lui Corneliu Zelea Codreanu la conducerea Mişcării Legionare şi la guvernarea Statului Român.

Să mi se îngăduie acum a relata cu privire la persoana mea.

Până la 30 noiembrie 1938, nimeni din familie n-a încercat vreo intervenţie în favoarea mea. Este legea legionară să-ţi asumi răspunderea şi consecinţele propriilor tale opţiuni şi să nu pui interesele personale înaintea interesului general al Mişcării Legionare. După data de 30 noiembrie 1938, tatăl meu, Jean Milcoveanu, s-a socotit dezlegat de obligaţie şi, în baza dreptului natural, a început intervenţii în favoarea mea. La Mareşalul Palatului, col. Ernest Urdăreanu, i se spusese de către subalterni că, în mod categoric, nu va mai fi primit niciodată. Tatăl meu nu cunoştea şi nici nu bănuia ceea ce eu am aflat doar în toamna lui 1945 când, la domiciliul unui arhivar al Siguranţei Generale a Statului, am avut posibilitatea să-mi citesc dosarul individual. În august 1938, Mareşalul Palatului Ernest Urdăreanu îi spusese tatălui meu: „Comunică-le legionarilor să intre în pământ şi să se facă dispăruţi, pentru ca să nu mai fie luaţi în vizor". Tatăl meu a încredinţat acest mesaj lui Horia Cosmovici, acesta l-a încredinţat Lizettei Gheorghiu, care l-a transmis Siguranţei Generale a Statului. Consecinţa a fost tragerea la răspundere a lui Ernest Urdăreanu, întrucât Teroarea de Stat a dictaturii carliste avea nevoie de activitatea legionarilor, ca pretext pentru represiune.

Tatăl meu, Jean Milcoveanu, a cerut audienţă la ministrul de Interne Armand Călinescu, însă acesta a refuzat să-l primească. La cabinetul lui Călinescu erau mai mulţi directori şi mai mulţi secretari. Printre aceştia, un nepot de soră al d-nei Adela Călinescu, cu numele de Zamfirescu. La repetatele încercări de audienţă ale tatălui meu, acest mic secretar Zamfirescu a simţit o chemare interioară şi l-a întrebat pe tatăl meu în ce problemă cerea audienţă. Tatăl meu i-a spus că eu aş putea fi bolnav de tuberculoză şi că cerea să fiu consultat în închisoarea Râmnicu-Sărat. Secretarul Zamfirescu a luat petiţia tatălui meu, a intrat în biroul lui Armand Călinescu şi s-a întors cu rezoluţia acestuia: „Să fie consultat de o comisie medicală în care solicitantul să desemneze un medic personal". Tatăl meu l-a indicat ca medic personal pe dr. Haralambie Teodoreanu, cel mai mare medic ftiziolog din acea epocă şi, în plus, originar din judeţul Olt, deci cu sentiment de solidaritate între olteni.

Copiez din Anuarul Medicilor 1941: „Dr. Teodoreanu Haralambie. Medic primar la sanatoriul Filaret. Născut în com. Rădeşti-Olt în 1883. Dr. al Facultăţii de Medicină Bucureşti 1909. Domiciliat: Calea Şerban-Vodă nr.16 – Tel.37617. "

După anul naşterii, 1883, reiese că a fost coleg de clasă cu tatăl meu la Liceul Radu-Greceanu din Slatina. Eu nu-l cunoşteam personal, dar ştiam că este cel mai mare specialist în diagnosticul şi tratamentul tuberculozei pulmonare. În Bucureşti se ştia că el introdusese primul în România metoda de tratament prin pneumotorax.

Pe la sfârşitul lui decembrie 1938 sunt scos din celulă şi adus la cancelaria închisorii. Aici, sunt consultat de o comisie medicală: dr. Haralambie Teodoreanu şi doi medici militari, dintre care, unul român şi celălalt evreu. La auscultarea plămânului, dr.Haralamb Teodoreanu arată cu degetul fosa supraspinoasă dreaptă şi spune cu voce tare: „Cracmentul diagnosticant al tuberculozei acute. Infiltrat precoce Aschman". Cei doi medici militari ascultă şi spun că nu aud nimic. Atunci, dr. Haralambie Teodoreanu mă ascultă din nou, mă pune să tuşesc, marchează cu stiloul o cruce mică pe fosa supra-spinoasă dreaptă şi spune: „Auscultaţi din nou exact aici, unde am făcut eu semnul cu stiloul". Medicul militar român afirmă a fi auzit şi el cracmentul diagnostical. Medicul militar evreu nu spune că a auzit cracmentul, dar semnează Procesul-verbal dictat de dr. Haralambie Teodoreanu, cum că sunt bolnav de tuberculoză acută pulmonară şi că trebuie să fiu internat imediat în sanatoriul său de specialitate de la Predeal. La epoca aceea, 1938, nu existau nici antibiotice şi nici „tuberculo-statice" şi diagnosticul de tuberculoză pulmonară acută avea 90% risc de deces şi numai 10% şanse de vindecare; acestea, în funcţie de precocitatea diagnosticului şi de cura sanatorială.

Trei zile mai târziu sunt din nou adus la cancelaria închisorii şi sub paza a trei plutonieri jandarmi sunt transportat la sanatoriul „Bucegi" din Predeal, proprietatea personală a trei mari medici: Dr. Haralambie Teodoreanu, dr. Maximilian Popper şi dr. Liviu Câmpeanu. Costul sanatorizării a fost plătit personal de tatăl meu şi am avut norocul că n-a trebuit să dureze mult, întrucât la Spitalul Militar Braşov s-a deschis o secţie pentru deţinuţii legionari din lagăre şi închisori.

La sanatoriul „Bucegi" eram pacientul doctorului Haralambrie Teodoreanu, dar, pentru confirmarea diagnosticului, am fost consultat şi de către ceilalţi doi medici. Dr. Maximilian Popper, devenit mai târziu profesor universitar, a încheiat consultarea persoanei mele cu fraza „Sper că pentru viitor te-ai potolit". În timpul consultării făcute de către dr. Liviu Câmpeanu, am simţit existenţa unei competenţe de maximă calitate hipocratică şi a unui suflet de mare român patriot şi naţionalist. Am recunoştinţă faţă de dr. Haralambie Teodoreanu care mi-a salvat viaţa şi sunt un mare admirator al marelui medic şi al marelui român dr. Liviu Câmpeanu. Se simţea în persoana sa cum vibrează sufletul naţional român după 1.000 de ani de rezistenţă sub ocupaţia maghiară şi cu speranţa neintimidabilă de reuşită istorică a întregirii României în hotarele ei etnice.

Cum am mai spus, am avut norocul să se înfiinţeze secţia penitenciar din Spitalul Militar Braşov, întrucât tatăl meu n-ar fi avut resurse financiare pentru a-mi plăti costul şederii în continuare la sanatoriul „Bucegi" din Predeal. În timpul cât am fost la sanatoriul „Bucegi", tatăl mei mi-a spus să scriu un text de recunoştinţă către secretarul Zamfirescu de la Cabinetul ministerial al lui Armand Călinescu. Am scris un text în care mă refeream numai la actul individual şi personal al secretarului Zamfirescu. În 1960, la un anticariat, l-am cunoscut pe Leon Kalustian, care m-a invitat la locuinţa sa din str. Maria Rosetti 16 să-mi arate celebra lui arhivă de documente secrete, colecţionate în 1938-1939, adică în cei doi ani cât activase la Ministerul de Interne, pe lângă Armand Călinescu. Cu acea ocazie, mi-a arătat două documente în fotocopie şi mi-a dat o informaţie.

Primul document în fotocopie era textul scrisorii mele către secretarul Zamfirescu. Comentariul lui Leon Kalustian a fost: „Rândurile d-tale sunt o perfecţiune de frumuseţe sufletească şi cred că au contribuit la salvarea dumitale din masacrul de la 22 septembrie 1939". La acest text face menţiune în memoriile sale şi Constantin Argetoianu, când încearcă să-şi explice împrejurările supravieţuirii mele din masacru.

Al doilea document secret, prezentat în fotocopie de Leon Kalustian, era scrisoarea Prof. Nae Ionescu către Armand Călinescu după uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu şi voi reveni asupra acestui subiect.

În cele ce urmează, descriu ce am trăit, ce-am observat şi ce am gândit în secţia-penitenciar a Spitalului Militar Braşov de la sfârşitul lui ianuarie 1939 până în ziua de 25 septembrie 1939, când am fost retrimis la Închisoarea Râmnicu-Sărat.

Spitalul Militar Bucureşti poartă numele Reginei Elisabeta, soţia Regelui Carol I cel Înţelept. Spitalul Militar Braşov poartă numele Reginei Maria, soţia Regelui Ferdinand I-cel Loial. Regina Maria a fost o mare personalitate şi a contribuit în mod substanţial la realizarea istorică a României Întregite, din anul 1918. *Primo* – prin intervenţiile sale pe lângă şefii cei mari ai Conferinţei de Pace de la Paris, din 1919, şi *secundo* – prin suita de conferinţe şi interviuri din 1920, în Statele Unite ale Americii. Rămâne în sufletul Naţiunii şi prin mărturisirea: „Mi-e ruşine de conaţionalii mei englezi, cât de lacomi şi cât de hrăpăreţi sunt cu biata Românie". Regina Maria are o casă memorială la Balcic, în Bulgaria, şi o casă memorială la New York, în Statele Unite ale Americii, dar în Patria ei, România, este încă prea mult ignorată.

Spitalul Militar Braşov din subordinea Corpului V Armată avea pe atunci, în 1939, următoarele cadre, toate supraeminente şi perfect hipocratice: comandantul spitalului, col. dr. Savel Gârcineanu, din acea familie cu inteligenţe geniale; şeful serviciului chirurgical, mr. dr. Pavel Ticuşan, elev şi colaborator al Prof. dr. Iacob Iacobovici; şeful serv. medical, mr. dr. Petre Irimescu, adjunct loc. dr. Dumitru Popescu; şeful serv. contagioase, mr. dr. Octavian Sonea, mare om de ştiinţă cu contribuţii însemnate la etno-biologia naţiunii române şi a naţionalităţilor conlocuitoare; şeful serv. ORL, cpt. dr. Vasile Lazarovici, viitor diriginte al Centrului de Documentare Medicală Bucureşti; şeful serv. radiologie, mr. dr. Constantin Iliescu.

Atunci, în 1939, Spitalul Militar Braşov nu avea cadru titular pentru Laboratorul de analize şi aici a fost o şansă pentru mine.

O aripă a pavilionului central era destinată spre a fi penitenciar: la etaj, pentru deţinuţii politici, sub pază jandarmerească, iar la parter, pentru deţinuţii din cadrul armatei. Spre surpriza mea, printre aceştia se găsea colegul meu de facultate, dr. Jack Lupovici, originar din Galaţi. Fusese bănuit de apartenenţă la partidul comunist şi fusese condamnat la un an închisoare pentru indisciplină militară. Ne-am întâlnit de câteva ori la closet şi ne-am găsit în relaţii de sinceritate reciprocă. Imediat după 6 martie 1945, m-a vizitat la domiciliul meu din str. Sapienţei nr. 1 şi mi-a oferit adeziunea la PCR ca singură şansă de supravieţuire biologică în foametea care se va abate asupra României, după modelul foametei din Rusia anilor 1920-1930.

Revin la noi, deţinuţii politici legionari. Unii erau aduşi din lagărul de la Mircurea Ciuc, alţii erau aduşi din lagărul de la Vaslui; de la închisoarea Râmnicu-Sărat, am fost aduşi, succesiv, ing. Virgil Ionescu, av. Radu Budişteanu, jurist Nicolae Totu, cpt. Emil Şiiancu, ing. Eugen Ionică, dr. Ion Banea, av. Traian Cotigă şi subsemnatul. Am descris modalitatea prin care am fost eu selecţionat şi la fel s-a procedat cu toţi ceilalţi legionari.

Condiţiile de cazare şi masă erau excelente. Am avut senzaţia că ne găseam în rai, după iadul-iadului cu înfometare cronică şi cu frig polar de la Închisoarea Râmnicu-Sărat. Toţi medicii se purtau cu noi exact după legile decise de Hipocrat la fondarea profesiunii medicale.

Nu ştiu exact data când a fost adus printre noi ilustrul şi nemuritorul profesor Nae Ionescu (1890-1940). Prof. Nae Ionescu, în anii 1930-1933, a fost eminenţa cenuşie şi inteligenţa gânditoare a camarilei carliste de la Palatul Regal. În mod sincer şi bine intenţionat, Prof. Nae Ionescu credea în oportunitatea şi constructivitatea unei dictaturi exercitate personal de Regele României. În august 1933, primeşte de la Regele Carol al II-lea misiunea să contacteze Mişcarea Legionară şi să facă din ea „Partidul Unic de Stat al Dictaturii Regale". În realizarea misiunii regale, Prof. Nae Ionescu vizitează şantierul legionar de construire a Casei Verzi din Bucureştii Noi şi îl invită la domiciliul său din str. dr. Mora pe Corneliu Zelea Codreanu pentru o

discuție politică. Discuția a început la ora 5 după amiază și s-a prelungit toată noaptea, până la ora 5 dimineața. Prof. Nae Ionescu a raportat regelui Carol al II-lea: „Sire! Aștia nu sunt hahalere care să aplaude și să ovaționeze când le dăm noi ordine. Aștia sunt însăși Națiunea și trebuie să ne înțelegem cu ei pentru ca să reușească planul nostru de dictatură regală". La auzul diagnosticului de mai sus, Carol al II-lea a comentat: „Vom vedea ce să facem cu ei. Deocamdată, bagă-te printre ei".

Rezultatul a fost câștigarea Prof. Nae Ionescu de partea lui Corneliu Zelea Codreanu și a Mișcării Legionare. La alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1933, Prof. Nae Ionescu și ziarul său, „Cuvântul", s-au situat curajos de partea Mișcării Legionare, cunoscută politic drept Garda de Fier. Întrucât ziarul „Cuvântul" îi publicase scrisoarea de avertizare către prim-ministrul I. G. Duca, la executarea acestuia de către Nicadori, Prof. Nae Ionescu a fost întemnițat la Jilava odată cu circa 10.000 de legionari arestați.

Din camarila regală, Prof. Nae Ionescu a fost eliminat în octombrie 1934, când i-a dat regelui Carol al II-lea sfatul de a duce o viață morală creștină, fără Elena Lupescu, iar Regele s-a ridicat și a plecat spunându-i: „Tată Nae, nu te băga în sula mea." De atunci, din octombrie 1934, Prof. Nae Ionescu n-a mai fost chemat la Palatul Regal, dar nici n-a fost înștiințat că îi încetase misiunea de „a se băga printre legionari".

Toate cele de mai sus ni le-a povestit Prof. Nae Ionescu în secția penitenciar de la Spitalul Militar Brașov. Iată împrejurările în care a fost arestat din nou, în iarna 1938-1939. După asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu din 30 noiembrie 1938, Prof. Nae Ionescu a întocmit un bilanț politic și a trimis o scrisoare ministrului de Interne Armand Călinescu. Îl înștiința pe acesta că a făcut cea mai mare eroare politică pentru România și cea mai proastă afacere pentru propria sa persoană. Până la 30 noiembrie 1938, întreaga generație tânără era orientată spre viitor cu crezul: *„Să faci, Căpitane, o Țară ca soarele sfânt de pe cer"*. Iar acum, după 30 noiembrie 1938, întreaga generație de tineri era orientată cu 180° spre trecut, cu scopul de a răzbuna moartea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Primind această scrisoare, Armand Călinescu l-a arestat pe Prof. Nae Ionescu și l-a retrimis în lagărul de la Mircurea Ciuc, de unde a fost transferat la secția penitenciar din Spitalul Militar Brașov. Aflat în mijlocul nostru, de dimineață de la deșteptare și până seara la culcare, Prof. Nae Ionescu a transformat regimul de detențiune într-o sărbătoare a inteligenței și noi toți intelectualii, de la elev de liceu la profesor universitar am simțit realmente că trăim în rai. Prof. Nae Ionescu răspundea la toate întrebările noastre și ne explica tot felul de probleme de cultură generală și informație istorică. La un moment dat, ing. Virgil Ionescu strigă la mine: „Nu-l mai asasina pe profesor cu atâtea întrebări. Lasă-l în pace să gândească". Prof. Nae Ionescu era de altă părere: „Lăsați-l să mă întrebe ce vrea. Mie îmi place studentul sugativă". La examenele de la Facultatea de Medicină am avut porecla de „studentul fulger", iar acum, în primăvara lui 1939, am primit a doua poreclă, de „studentul sugativă".

Cred că pe la începutul lui martie 1939 a venit o mare inspecție de la Corpul V Armată: șeful de Stat Major col. Țenescu și medicul șef lt. col. dr. Franz Iosif. Inspecția l-a întrebat pe Prof. Nae Ionescu dacă avea vreo doleanță în legătură cu cazarea și masa. Prof. Nae Ionescu a răspuns: „Dacă se poate, o încăpere în care să dorm singur și în fiecare dimineață să fac o oră baie în cadă". Instantaneu, Comandantul spitalului, col. dr. Savel Gârcineanu, a găsit două cămărițe: într-una a fost mutat patul pentru Prof. Nae Ionescu, iar în cealaltă s-a adus o cadă, alimentată prin niște tuburi cu apă caldă și cu apă rece.

Totul a mers bine până la amiaza zilei de 23 iunie 1939. Canicula mare chiar și acolo, în zona Brașovului. Profesorul se odihnea singur în cămărița lui, iar noi toți eram în salonul zis celulă comună. Un soldat din gardă, care ne păzea, vine în

salonul nostru și ne spune: „Din camera d-lui profesor se aud vaiete". Eu am sărit în picioare și m-am dus la cămărița profesorului. Dânsul era culcat în pat, stătea complet imobil, avea palma stângă întinsă pe fața anterioară a hemitoracelui stâng și șoptea repetat: „Mă doare, mă doare".

Instantaneu am sesizat toate cele patru semne descrise de clinicianul francez Potain și i-am pus diagnosticul: complexul intermediar între angina pectorală funcțională și infarctul miocardic organic. Însoțit de jandarmul cu paza, am alergat pe sălile spitalului spre cabinetul de consultații, unde eram sigur că se găsesc tablete sublinguale de nitroglicerină, soluție de trinitrină și fiole cu papaverină injectabilă. Marele noroc a fost că în cabinetul medical se găsea peste program lt. dr. Dumitru Popescu, care scria foi de observație și bilete de externare. Dânsul a venit imediat cu noi în cămărița profesorului și a confirmat clinic teribilul diagnostic de complex intermediar, cunoscut de opinia publică drept „preinfarct".

După o oră, au venit la spital mr. dr. Petre Irimescu și col. dr. Savel Gârcineanu, care au dat alarma mai sus, la Corpul V Armată, la Inspectoratul General al Jandarmeriei și la Ministerul de Interne. Două zile mai târziu, Prof. Nae Ionescu a fost transferat cu o ambulanță de la Brașov la București, la locuința celebrei pianiste Cella Delavrancea. Aici, a fost luat în tratament de marii medici ai epocii de atunci: dr. Sergiu Stoicescu de la Spitalul Filantropia și Prof. dr. George Băltăceanu de la Spitalul Brâncovenesc. Amândoi au confirmat diagnosticul de cardiopatie ischemică dureroasă, au prescris coronaro-dilatatoare și regim higieno-dietetic și, în plus, interdicție totală a fumatului. Fumul de tutun are doi alcaloizi, să zicem, criminali: benzopirenul, care determină cancerul bronhopulmonar, și nicotina, care determină spasme ale arterei coronariene. În etiopatogenia infarctului miocardic contribuie scleroza pereților coronarieni, hipervâscozitatea țesutului sanguin și spasmul psihogen al arterei coronariene. Mai departe, în alt text, voi descrie cum a murit Prof. Nae Ionescu la 15 martie 1940, din cauza unor țigări hipernicotinizate.

Să ne întoarcem la noi, prizonierii politici care ne aflam în secția penitenciar din Spitalul Militar Brașov. Așa cum am menționat mai sus, schema de cadre a spitalului nu avea medic de laborator. Până la nominalizarea unui cadru oficial, analizele de laborator pentru internații Spitalului Militar Brașov și pentru garnizoana Militară Brașov era asigurată, peste orele de program, de mr. dr. Octavian Sonea, titularul serviciului de boli contagioase. Dânsul a făcut propunerea – și col. dr. Savel Gârcineanu a aprobat-o – ca eu, deținut politic, să îndeplinesc funcția de medic al laboratorului timp de 5 ore pe zi, sub paza permanentă a unui jandarm cu grad de caporal. În mod sigur trebuie să se fi obținut asentimentul Corpului V Armată și al Inspectoratului General al Jandarmeriei.

Laboratorul avea microscop, toate aparatele și toți reactivii necesari, o carte cu tehnica de laborator și o foarte prețioasă asistentă, Katy, de origine maghiară. Dânsa nu cunoștea teorie medicală, dar cunoștea la perfecție toate substanțele și toate gesturile pentru a reuși analizele curente: baciloscopia din spută, reacția Bordet-Wasserman, reacția Gruber-Widal, sumarul de urină, hemoleucograma, viteza de sedimentare a hematiilor, secreția uretrală pentru gonococul Neisser și hematozoarul palustru în frotiul sanguin. După o săptămână de acomodare în laborator am fost supus unui examen, nu cu probe teoretice, ci cu probe practice, de către o comisie prezidată de dr. Pavel Ticușan. Am reușit la toate probele, mulțumită asistentei Katy, care ghicea întrebările comisiei și îmi punea în mână toate instrumentele și toți reactivii necesari. Nu era numai supra-abilitate profesională, ci era în plus mult sentiment pentru persoana mea de medic român arestat . În opinia mea, conflictul româno-maghiar este mai mult artificial și foarte puțin natural și, prin politețe și sinceritate, se poate reuși pefecta înțelegere între români și unguri.

Sunt multe de spus despre noi, prizonierii politici, şi despre paznicii jandarmi. În secţia penitenciar a Spitalului Militar Braşov erau aduşi pentru diagnostic şi tratament legionarii bolnavi din închisoarea Râmnicu-Sărat, din lagărul de la Mircurea Ciuc şi din lagărul de la Vaslui. Nu îmi pot aduce aminte de toţi cei proveniţi din lagărele de prizonieri. Îmi amintesc numai de câţiva dintre ei: ing. Rioşanu de la Uzinele de Celuloză din Zărneşti-Făgăraş, un avocat foarte în vârstă, cu diabet zaharat şi tuberculoză pulmonară, un student Calapâr din judeţul Neamţ, economistul Grigore Pihu, fost preşedinte al studenţilor macedo-români, ing. Dumitru-Tache Funda, şeful studenţilor legionari din Politehnica Bucureşti, Eugen Necrelescu, şeful studenţilor legionari din Politehnica Timişoara, şi un elev de liceu, Carol Căzănescu.

Destinul acestui elev de liceu a fost tragic. În lagărul de la Miercurea Ciuc, el se ataşase sufleteşte de col. Ştefan Zăvoianu. Când acesta a devenit Prefectul Poliţiei Capitalei, la 15 septembrie 1940, adolescentul Carol Căzănescu a devenit mic adjunct al directorului de cabinet şi însoţitorul permanent în deplasări al col. Ştefan Zăvoianu. La 9 noiembrie 1940, când în sediul legionar din str. Gutenberg nr.3, a avut loc o luptă corp la corp între legionarii pro-codrenişti şi legionarii pro-simişti. Col. Ştefan Zăvoianu a venit la faţa locului pentru a restabili ordinea, în dubla lui calitate de comandant legionar şi de prefect al poliţiei. S-au tras mai multe focuri de armă şi un glonţ de revolver trebuia să-l omoare pe col. Ştefan Zăvoianu. Tânărul de 18 ani, Carol Căzănescu, s-a azvârlit în faţa col. Ştefan Zăvoianu şi a fost omorât de glontele trimis de un necunoscut. Nu s-a făcut nicio anchetă şi nu se ştie cine a tras focurile de armă, dar opinia mea, în lipsa unor dovezi concrete, este că focurile de armă au fost trase de Poliţia Legionară pe care o conducea poliţistul Ion Boian, zis Moisescu, zis şi Cârtiţă. Această Poliţie Legionară era la dispoziţia personală a lui Horia Sima şi ţinea sub teroare întreaga Mişcare Legionară. Nici astăzi, după peste 70 de ani, nu se ştie din cine era alcătuită această Poliţie Legionară şi dacă în rândurile ei nu erau mai mulţi poliţişti infiltraţi decât adevăraţi legionari fanatici.

Revenim la Spitalul Militar Braşov, în anul acela de groază 1939.

De la închisoarea Râmnicu-Sărat eram aduşi, pentru diagnostic şi tratament, dr. Ion Banea, şeful Mişcării Legionare din Transilvania-Nord, cpt. Emil Şiiancu, şeful Mişcării Legionare din Transilvania-Sud, juristul Nicolae Totu, consilierul politic pe linia aparatului represiv al Statului, ing. Eugen Ionică, secretarul Organizaţiei confidenţiale „Prietenii Legionarilor", ing. Virgil Ionescu, consilier pe linie de partide politice şi viaţă publică, av. Radu Budişteanu, nr. 2 în oficiul juridic al Mişcării Legionare, av. Traian Cotigă, preşedintele Studenţimii Creştine Române din anii 1931-1935, şi cu mine, ca preşedinte al UNSCR din 6 noiembrie 1936 încoace.

Armonie perfectă între noi toţi. Pe parcurs de un an n-am decelat niciun defect de gândire şi simţire. Singura şi unica distonie în decurs de un an a fost când Eugen Necrelescu a făcut afirmaţia că noi, prizonierii politici, trebuie să-l proclamăm pe Horia Sima drept succesor al lui Corneliu Zelea Codreanu. Toţi cei prezenţi ne-am simţit ultragiaţi de această propunere atât de inoportună şi, prin tăcere reprobativă, l-am făcut pe Eugen Necrelescu să se oprească din pledoarie şi să păstreze tăcere. Ulterior, Eugen Necrelescu m-a întrebat pentru ce n-am fost de acord cu propunerea sa şi i-am răspuns: „Succesiunea Căpitanului este de competenţa exclusivă a Comandanţilor Legionari. Te felicit că personal crezi în cineva, dar să ştii că eu, Şerban Milcoveanu, îl cunosc pe Horia Sima şi nu cred în el". În mod sigur Eugen Necrelescu a raportat şefului său Horia Sima şi, din primul moment, în primăvara lui 1940, acesta a luat măsuri de izolare a mea în Mişcarea Legionară.

Să trecem acum la jandarmii care ne păzeau. Colonelul de jandarmi Brătescu: o persoană fără suflet, maşină perfect disciplinată şi străin de orice sentiment uman sau patriotic. Mr. de jandarmi Georgescu: politicos, reţinut în sentimente şi cu aparenţă de

birocrat disciplinat. Căpitanul de jandarmi Chirculescu sau Chiriacescu: tânăr cu prezenţă de sentiment şi cu capacitatea de a se entuziasma, s-a împrietenit repede cu noi, arătând că ne înţelege atât sinceritatea credinţei, cât şi destinul tragic. El îşi pregătea teza de licenţă sau de doctorat în studii juridice şi ne-a cerut să-l ajutăm cu cunoştinţele noastre. Eu i-am expus idei de sociologie, psihologie şi politologie, care l-au entuziasmat. Cele mai bogate şi mai fructuoase noţiuni de drept şi idei de politică i le-au dat însă av. Radu Budişteanu şi av. Traian Cotigă. Dr. Ion Banea a contribuit cu noţiuni de medicină legală, întrucât era în acelaşi timp doctor în medicină şi licenţiat în drept.

Trecem acum la trupa de jandarmi. Trebuie să diferenţiem subofiţerii şi soldaţii. Subofiţerii cu gradele de plutonier s-au dovedit baionete oarbe, complet fără creier şi fără gândire şi adevărate maşini de execuţie a ordinelor ierarhice. Cunoaşterea lor directă şi personală nu poate exclude diagnosticul psihologic de „nemernic descreierat".

Util de semnalat o excepţie. Garnitura de jandarmi care, la Spitalul Militar Braşov, ne-a păzit între 1 şi 31 mai 1939, avea un plutonier cu numele de Dionisie. Acesta face o stare febrilă acută pentru care, la două consultaţii, medicul garnizoanei Braşov pune diagnosticul de gripă şi prescrie aspirină. Văzând ineficacitatea acestui tratament, plutonierul Dionisie trece peste consemnul militar de a nu vorbi cu deţinuţii politici şi mi se adresează, pentru a-l consulta şi a-l ajuta. Durata de 12 zile a febrei continue plus frisoane cotidiene, transpiraţii profuze şi mică splenomegalie îmi sugerează diagnosticul de paludism acut, recidivat odată cu primăvara. Comunicându-i diagnosticul, plutonierul Dionisie îşi aduce aminte că, în urmă cu 10 ani, aflându-se în Basarabia, fusese bolnav tot cu diagnosticul de paludism sau malarie. I-am prescris chinină sulfurică în doză mare, corespunzătoare volumului corporal şi în 3 zile febra a dispărut definitiv şi bolnavul şi-a recăpătat energia. În admiraţia ştiinţei mele medicale, acest plutonier Dionisie a ţinut să-şi exprime recunoştinţa într-un mod cu totul neaşteptat. După ora 10 seara şi după închiderea penitenciarului, m-a invitat să luăm împreună masa şi să facem împreună chef la un restaurant de noapte din Braşov, cu domnişoare cântăreţe de unică frumuseţe. După consumarea mesei şi după cheful cu Cotnar, ne-am întors la secţia penitenciar a spitalului şi la 5^{00} dimineaţa eu eram deja culcat în pat sub pătură. Un sfert de oră mai târziu a venit colonelul de jandarmi Brătescu cu o bandă de poliţişti din Serviciul Secret, care susţineau a mă fi văzut în acel local de noapte cu mare veselie, în compania plutonierului Dionisie. Am refuzat să confirm verbal sau în scris reclamaţia acestor poliţişti secreţi, dar, din motive de regulament militar, din cauza suspiciunii, plutonierul Dionisie a fost îndepărtat de la paza penitenciarului.

Să mă refer la trupa de soldaţi.

Toţi cu vârsta de 21 ani, toţi copii de ţărani români şi toţi cu minţile goale de informaţie politică sau socială. Trupa de jandarmi se schimba regulat, după o lună de serviciu. Tot în mod regulat, la intrarea în serviciu li se spunea că noi, legionarii, suntem comuniştii cei mai periculoşi şi, după 30 zile, toţi aceşti soldaţi jandarmi plecau cu admiraţie umană şi cu prietenie vădită pentru noi, victimele detenţiei politice. Încă o dovadă că în poporul român există atât instinct naţional, cât şi conştiinţă morală. Un exemplu mai mult decât elocvent.

În noaptea masacrului din 21 spre 22 septembrie 1939, aceşti tineri jandarmi au văzut cum şapte dintre noi, deţinuţii, au fost asasinaţi şi şapte am supravieţuit. Unul dintre aceşti soldaţi jandarmi s-a suit în tren, a venit în gara Slatina, a căutat comuna Milcov şi a comunicat părinţilor mei uluitorul fapt că eu şi ing. Virgil Ionescu n-am fost omorâţi şi că suntem în viaţă. Nu ştiu cum se numeşte acest tânăr soldat, ştiu numai că era blond, copil de ţăran, şi, la mesajul lui, părinţii mei au fost încă şi mai mult uluiţi. În arma jandarmeriei, mai mult decât în arma infan-

teriei şi arma artileriei, decizia o iau ofiţerii comandanţi şi soldaţii sunt simple instrumente de execuţie.

În cele ce urmează, evoc ceea ce s-a întâmplat la Spitalul Militar Braşov în vara anului 1939, după eliberarea Prof. Nae Ionescu. Cu convingere şi cu disciplină, noi, Mişcarea Legionară din închisori şi lagăre, am continuat politica de „**răbdare, tăcere şi suferinţă**“, decisă de Corneliu Zelea Codreanu înainte de asasinarea lui, la 30 noiembrie 1938. În procent de 99% ştiam că legionarii, pe lângă credinţă, au disciplină şi că Statul Major Legionar ing. Gh. Clime – dr. Ion Banea păstrează autoritatea şi controlul asupra întregii Mişcări Legionare, inclusiv asupra celor din ilegalitate şi din exil. Dezordinile şi anarhia de pe parcursul lunii noiembrie 1938 erau interpretate drept eroare de gândire şi nu drept complicitate la crimă. Exista opinia că Horia Sima nu este decât o minte anarhică, care face ceea ce nu trebuie făcut şi nu face ceea ce trebuie făcut.

Singura excepţie cunoscută de mine atunci, în 1939, era studentul Eugen Necrelescu de la Politehnica din Timişoara, cu grad de instructor legionar. Din lagărul de la Miercurea Ciuc, el a fost adus la Spitalul Militar Braşov, în aprilie sau în mai 1939 şi, după ce a creat o relaţie apropiată cu mine, mi-a sugerat să facem oficial propunerea de proclamare a lui Horia Sima drept noul Comandant al Mişcării Legionare. L-am felicitat că are încredere în Horia Sima, aşa cum eu am încredere în ing. Gh. Clime şi în dr. Ion Banea, dar i-am arătat că socotesc a fi blasfemie să ne pronunţăm noi, cei mici, înainte de decizia celor mari din Congresul gradelor şi funcţiilor din întreaga Mişcare Legionară. Eugen Necrelescu n-a mai insistat cu propunerea unilaterală şi, mai târziu, în 1940, am aflat că i-a raportat lui Horia Sima nu neîncrederea, ci împotrivirea mea.

Iată cum s-au desfăşurat lucrurile la Spitalul Militar Braşov în zilele de 21-25 septembrie 1939. Era foarte cald şi stăteam culcaţi în aşteptarea răcoarei de seară. Eugen Necrelescu era plecat, sub pază jandarmerească, la „vorbitorul“ de la poarta spitalului. În calitate de arestat fără condamnare, era vizitat o dată pe lună de către principesa Ioana Cantacuzino, iubita sa, care îi aducea rufe curate, alimente, şi, în plus, informaţii politice. În trenul Bucureşti–Braşov, principesa Ioana Cantacuzino asculta radioul şi la ora 14^{30} auzise comunicatul dat de Radiodifuziunea Bucureşti: „Armand Călinescu, asasinul lui Corneliu Zelea Codreanu, a fost pedepsit cu executarea la ora 14^{15} de către o echipă legionară justiţiară“. Aflând această informaţie, Eugen Necrelescu a venit repede în secţia penitenciar şi ne-a informat „Ura, ura, ura! A crăpat chiorul care l-a asasinat pe Căpitan“. În celulă, eram de faţă 14 legionari: şapte aduşi din lagărul de la Miercurea Ciuc şi şapte aduşi de la închisoarea Râmnicu-Sărat. Niciunul dintre noi, care ne aflam în celulă, n-a făcut niciun comentariu şi toţi am păstrat o tăcere totală. Surprins şi neînţelegând tăcerea noastră, Eugen Necrelescu ne-a întrebat: „Pentru ce nu vă bucuraţi când Căpitanul a fost răzbunat?“ Doar eu i-am răspuns: „Ne gândim că mâine dimineaţă noi toţi vom fi cadavre împuşcate“. Abia acum Eugen Necrelescu a înţeles că noi, legionarii din lagăre şi închisori, nu eram arestaţi în mod legal pentru vreo culpă, ci eram ostatici condamnaţi la moarte, în caz de neacceptare a asasinării lui Corneliu Zelea Codreanu de către Înaltele Autorităţi de Stat. Din 17 aprilie 1938 şi până în iunie 1940, noi, miile de legionari din lagăre şi închisori, am fost sub teroarea neîncetată a sabiei lui Damocles atârnată deasupra capetelor noastre. Timp de doi ani şi jumătate am stat deţinuţi în celule, cu ideea că în orice minut din zi sau din noapte se poate deschide uşa şi vom fi împuşcaţi, fără să ştim de cine şi pentru ce. Aşteptarea morţii este mai torturantă şi mai demolantă decât primirea morţii. Aceeaşi senzaţie de condamnat la moarte, în aşteptarea îndeplinirii sentinţei, am avut-o din iunie 1941 până în august 1943, pe frontul de est unde, în numele Patriei, eram trimis cu ordin special secret de asasinare şi dispariţie.

Revenim la după amiaza zilei de 21 septembrie 1939, la secţia penitenciar din Spitalul Militar Braşov.

Toţi cei 14 deţinuţi politici, împreună cu Eugen Necrelescu, adus la realitate, ne-am culcat pe pat, cu privirea fixată în tavan şi fără să spunem vreun cuvânt. În aşteptarea morţii iminente, adevăratele conştiinţe, cu demnitate de adevăraţi oameni, nu vorbesc, ci tac păstrând imobilitatea. Exact la fel s-a întâmplat în închisoarea Râmnicu-Sărat înainte de ridicarea pentru asasinare a Căpitanului, a Nicadorilor şi a Decemvirilor. Exact la fel s-a întâmplat şi în zilele de 30-31 martie 1942, în trenul care ne-a dus de la Bucureşti la Tiraspol pe noi, 4.500 de intelectuali universitari, în frunte cu Prof. Ion Dobre, pentru a fi asasinaţi pe frontul de Est, conform ordinelor speciale secrete date de atotputernicul dictator, Mareşalul Ion Antonescu.

Spitalul Militar Braşov. Secţia Penitenciar.

Seara de 21 septembrie 1939.

Nimeni nu dormea şi toţi aşteptam. Pe la ora 5 după amiază, a venit căpitanul de jandarmi Chiriacescu, cu părul vâlvoi şi cu groaza pe figură. A instalat sentinele cu arma încărcată la ferestre, a ordonat să nu mai fie scos nimeni din celulă şi s-a aşezat pe bancă privindu-ne în tăcere. Noi nu i-am adresat nicio întrebare şi aşteptam ca el să ne vorbească. După câteva minute de tăcere, căpitanul Chiriacescu ne spune: „Situaţia este foarte, foarte gravă. Să sperăm că dumneavoastră nu vi se va întâmpla nimic. Legal, sunteţi sub protecţia legii şi sub protecţia autorităţilor care vă păzesc arestaţi“. Ulterior, am aflat că legiunea de jandarmi Braşov primise ordinul să prindă şi să împuşte cinci legionari încă aflaţi în libertate pe teritoriul judeţului Braşov. Cu această operaţiune de arestare şi de împuşcare în teritoriu era însărcinat maiorul de jandarmi Georgescu.

S-a făcut noapte şi cred că era ora 22^{00}.

Se aude un tropot de bocanci, se deschide uşa celulei şi invadează colonelul de jandarmi Brătescu cu circa 30-35 plutonieri de jandarmi. Col. Brătescu ne arăta pe fiecare în parte şi asupra fiecăruia dintre noi s-au repezit cu frânghii 2-3 plutonieri de jandarmi. Şapte dintre noi am fost împinşi în fundul celulei cu faţa la perete. Iar şapte dintre noi au fost legaţi cu mâinile la spate şi duşi spre uşa de ieşire. Toată scena s-a desfăşurat în 3-4 minute. Plutonierii de jandarmi lucrau cu precizie de mecanism, iar col. Brătescu părea un comandant pe câmpul de luptă.

Mai relatez ce-am putut vedea şi ce am putut auzi pe parcursul celor 3-4 minute. Ing. Ionel Ionică, cu patul lângă patul meu, a scos fotografia fiicei sale Anca, în vârstă de 1 an, şi mi-a dat-o cu următoarele cuvinte: „Este aşa de greu să te despărţi de familie cu gândul de a nu-i mai vedea niciodată“. Avocatul Traian Cotigă s-a smuls din mâinile celor 2 plutonieri şi a împins masa ca baricadă între ei şi el. Colonelul Brătescu a ordonat altor 3 plutonieri să se adauge la primii doi şi avocatul Traian Cotigă a fost imobilizat cu mâinile legate la spate. În timpul celor 40-60 secunde de luptă corp la corp, avocatul Traian Cotigă a strigat către jandarmi: „Nu vă daţi seama ce faceţi când omorâţi pe cei mai buni patrioţi, apărători ai României. Vă arătăm cum moare un comandant legionar şi să vă pedepsească propria voastră conştiinţă.“

Am auzit un schimb de cuvinte între comandantul legionar Grigore Pihu şi ing. Dumitru-Tache Funda. Grigore Pihu: „Eşti şi tu pe listă?“ Ing. Tache Funda: „Nu“. Grigore Pihu: „Eu merg la moarte ţinând în mână crucea. Acolo, în rai, îl voi întâlni pe Căpitan şi voi fi fericit“.

Printre noi, prizonierii politici, se găsea, adus din lagăr, un legionar cu numele de Iuliu Şuşman. Imobilizat cu mâinile la spate de doi plutonieri, Iuliu Şuşman spune la scoaterea din celulă: „Atâta fericire am, că las după mine un Şuşmănel“. Desigur, era unicul său fiu, despre care, după 1989, am aflat că trăia.

Îmi permit să repet că scena n-a durat mai mult de câteva minute şi eu menţionez aici numai ce am văzut cu ochii mei şi numai ce am auzit cu urechile mele. Despre

această tragedie, mai relatează în memoriile lor ing. Virgil Ionescu, avocat Radu Budişteanu şi ing. Dumitru-Tache Funda. Nu este deloc exclus ca ei să fi sesizat gesturi şi cuvinte în plus faţă de cele memorate de mine.

Din mijlocul nostru, au fost luaţi spre asasinare următorii:

- Ing. Eugen Ionică, originar din Braşov, nepotul generalului Traian Moşoiu, inginer de la Politehnica din Franţa sau Elveţia, cadru universitar la Politehnica Bucureşti, căsătorit cu Viorica Neculce, descendentă directă din cronicarul Ion Neculce.
- Cpt. Emil Şiiancu, lider şi erou al Moţilor din Munţii Apuseni, comandant-adjunct al Gărzii Naţionale, care a asigurat ordinea la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia, de la 1 decembrie 1918.
- Avocat Traian Cotigă, originar din Focşani, şeful Frăţiilor de Cruce din Liceul „Unirea", preşedintele Centrului Studenţesc Bucureşti în 1931-1932, când l-a proclamat pe Carol al II-lea drept „Regele Tineretului", ulterior preşedinte al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini Români, când a prezidat Congresul Naţional Studenţesc de la Craiova.

Aceste trei victime erau comandanţi legionari, făceau parte din Statul Major Legionar; în iunie 1938 fuseseră condamnaţi la câte şapte ani închisoare şi la Spitalul Militar Braşov erau aduşi din închisoarea Râmnicu-Sărat.

Dintre noi au fost luaţi şi omorâţi următorii, aduşi din lagărul de la Miercurea Ciuc şi din lagărul de la Vaslui, unde erau deţinuţi fără judecată şi fără condamnare:

- Avocatul Ion Herghelegiu, originar din judeţul Neamţ şi tată a 5 copii rămaşi orfani.
- Economist Grigore Pihu, fost preşedinte al Societăţii studenţilor macedoromâni din Bucureşti.
- Gheorghe Proca, funcţionar, o fiinţă extrem de delicată.
- Iuliu Şuşman, funcţionar originar din Transilvania.

Toţi aceşti patru au fost duşi cu mâinile legate şi omorâţi într-o pădure de lângă Braşov de către col. de jandarmi Brătescu, în prezenţa cpt. de jandarmi Chiriacescu. Ulterior, am aflat că avocatul Ion Herghelegiu şi-a recăpătat cunoştinţa şi, rătăcind prin pădure, s-a urcat într-un copac. După cinci zile, a coborât şi a bătut la uşa unei case, cu gândul de a cere mâncare şi apă; respectivul ţăran a anunţat jandarmii şi, din ordinul col. Brătescu, Herghelegiu a fost omorât cu glonţ în ceafă.

În jurul anului 1982, funcţionam ca medic consultant în teren, la policlinica cu plată din str. Batiştei 27. Sunt trimis de urgenţă la Teatrul Giuleşti, unde artista Anca Neculce, aflată pe scenă, căzuse pe podea cu o durere fulminantă la încheietura coapsei drepte, pe abdomen. Diagnostic diferenţial foarte dificil, întrucât abdomenul este cutia Pandorei şi întrucât nu era operată de apendice, zis organul perfidiei abdominale. Am luat în consideraţie colica reno-uretrală, ruptură de trompă ovariană şi, în final, am pus diagnosticul de atac *a frigore* de coxartroză dreaptă. Ca test diagnosticat, am făcut o infiltraţie intraarticulară cu 10 ml. xilină 1% şi, prompt, durerea – numită în medicină coxodinie – a dispărut.

În zilele următoare, aflând cine sunt, artista Anca Neculce mi-a spus că este fiica ing. Eugen Ionică şi, drept dovadă a unei deosebite apropieri sufleteşti, mi-a oferit să citesc ce avea ea mai scump pe lume. Înainte de a fi ucis de gloanţe, tatăl ei scrisese câteva rânduri către părinţi şi către soţie şi le încredinţase capitanului de jandarmi Chiriacescu. După alungarea din ţară, la 7 septembrie 1940, a ex-regelui Carol al II-lea, cpt. Chiriacescu a predat scrisoarea familiei Ionică şi a povestit cum s-a întâmplat tragedia.

Revenim la Spitalul Militar Braşov în ziua următoare, 22 septembrie 1939. Pe la 17^{00}, vine mr. Georgescu, se aşază pe bancă şi ne priveşte îndelung. Nici dânsul şi nici noi n-am avut dispoziţie sufletească de a vorbi. Şi dânsul şi noi cei şapte supravieţuitori am păstrat tăcerea, fiind copleşiţi de tragedia consumată pe

parcursul nopţii. Foarte probabil, mr. Georgescu era trimis de comandantul de la Bucureşti pentru a raporta în ce stare psihomotorie se găsesc cei rămaşi în viaţă. Aşa cum am aflat ulterior, Carol al II-lea dăduse ordin „să fie omorâţi toţi legionarii"; ministrul Justiţiei Victor Iamandi avea un program pentru 3.000 de cadavre, iar ministrul Ordinii Publice, Gavrilă Marinescu, avea un program pentru 30.000 de cadavre. Tot după 1940 am aflat că Masacrul Inocenţilor a trebuit să se oprească la jumătate din cauza imensei indignări provocate în straturile de jos ale societăţii şi din cauza demisiei înaintate de prim-ministrul g-ral Gh. Argeşanu, precum şi din cauza protestului formulat de ministrul de Externe Grigore Gafencu. Aşa cum reiese din memoriile avocatului Adrian Brudariu, însuşi Mareşalul Palatului, col. Ernest Urdăreanu, nu era de acord cu cele ce se întâmplaseră cu legionarii nevinovaţi. Nedreptăţile făcute în numele Statului sunt mult mai descalificante decât nedreptăţile făcute în rândurile celor mulţi şi anonimi.

Privitor la vizita mr. Georgescu, îmi îngădui a repeta că dânsul mai mult a păstrat tăcerea şi noi toţi eram foarte aproape, în jurul lui. În memoriile sale, scrise şi editate după 1989, ing. Dumitru-Tache Funda susţine a fi auzit o conversaţie secretă. Eu am fost tot timpul prezent la faţa locului şi, după scurgerea a aproape 70 de ani, fac depoziţie de martor că ceea ce se afirmă acolo nu s-a petrecut. Explicaţia celor scrise de ing. Dumitru-Tache Funda este ruperea de realitate şi luarea celor dorite drept realităţi. Maximum ce ar fi putut pronunţa mr. Georgescu ar fi fost o încurajare: „Dacă n-aţi fost omorâţi, înseamnă că a trecut pericolul".

În cele 48 de ore care au urmat, noi, cei 7 supravieţuitori, nu am mai fost scoşi din celule. În dimineaţa zilei de 25 septembrie 1939, a venit col. de jandarmi Brătescu, cu circa 15 plutonieri de jandarmi. Ne-a ordonat să ne strângem rufele în câte un pachet şi ne-a despărţit: patru supravieţuitori au fost retrimişi în lagărele de la Miercurea Ciuc şi de la Vaslui şi noi – ing. Virgil Ionescu, avocat Radu Budişteanu şi dr. Şerban Milcoveanu – am fost retrimişi la închisoarea Râmnicu-Sărat. S-au luat măsuri de siguranţă neobişnuit de mari: fiecare dintre noi a fost încadrat de câte 4 jandarmi înarmaţi şi cu distanţă între noi, ca să nu ne putem vorbi şi auzi. Transportul de la Braşov la Râmnicu-Sărat s-a făcut în totală tăcere, atât din partea noastră, cât şi din partea jandarmilor.

Să descriu cele trăite a doua oară în această sinistră închisoare.

Ne-a primit căpitanul de jandarmi Adamovici care, cu voce deosebit de agresivă, ne-a ţinut următorul discurs: „Voi sunteţi trădătorii şi noi suntem adevăraţii patrioţi şi adevăraţii naţionalişti". Noi nu l-am contrazis şi numai ulterior am aflat explicaţia. Am fost băgaţi în celulele de la etaj, la distanţă de două celule între noi, pentru a nu putea comunica nici chiar cu lovituri în perete după alfabetul Morse. După închiderea celulei şi plecarea jandarmilor, am aflat că în celulele de la parter, chiar sub celula noastră, se găsesc claustraţi cinci tineri legionari necunoscuţi mie. După două zile, aceşti cinci legionari necunoscuţi au fost ridicaţi de jandarmi şi transferaţi în alte închisori.

În aceste două zile, prin convorbiri de la ferestre, am aflat ce s-a petrecut în închisoarea Râmnicu-Sărat în acea noapte de 21 spre 22 septembrie 1939. Cei 13 condamnaţi din Statul Major Legionar au fost scoşi din celule, duşi într-o curticică, legaţi cu mâinile la spate pe o frânghie comună şi asasinaţi cu revolverul mitralieră de către un plutonier de jandarmi, Burghelea. Înainte de masacrare, ing. Gh. Clime a fost dus la cancelaria închisorii, unde mr. de jandarmi, evreul Scarlat Roşianu şi cpt. de jandarmi, românul Adamovici, i-au cerut să semneze o declaraţie prin care recunoaşte paternitatea atentatului împotriva prim-ministrului Armand Călinescu. Ing. Gh. Clime a refuzat să semneze această declaraţie şi atunci cei doi ofiţeri jandarmi s-au pus pe torturare şi mutilare. L-au lovit în cap cu un obiect de fier până la scalparea craniului osos şi cu baineta i-au străpuns mâna stângă pentru ca să

semneze cu mâna dreaptă declarația de paternitate a atentatului. Ing. Gh. Clime a refuzat să semneze și, cu voce cât mai tare, a strigat cum și pentru ce anume este torturat și mutilat de mr. Scarlat Roșianu și cpt. Adamovici. Așa au aflat cei cinci legionari necunoscuți din celulele de la parterul închisorii.

Nimeni n-a putut auzi și înregistra ce au spus cele 13 victime pe parcursul asasinării lor. În scopul de a compromite ramura legionară codrenistă, după 1940, Horia Sima a pus în circulație fraze inventate de el și, probabil, firești la el. Cei 5 legionari necunoscuți din celulele de la parter n-au auzit nicio frază pronunțată de victime și nu au auzit decât repetatele rafale ale revolverului mitralieră.

În aprilie 1940, am fost scos prima dată din celulă pentru 15 minute de mișcare în respectiva curticică și am observat că, lângă un perete, solul era mai coborât cu circa 10 cm. Aici fuseseră omorâte cele 15 victime și sângele care s-a scurs din cadavre se infiltrase și coborâse nivelul solului.

Ne întoarcem la cele aflate atunci, în 25 septembrie 1939, de la cei 5 legionari necunoscuți. În dimineața de 23 septembrie 1939, cele 13 cadavre au fost expuse în fața închisorii Râmnicu-Sărat, în mijocul străzii. Deasupra lor a fost ridicat un panou cu o lozincă dictată de la București: „Așa sunt pedepsiți trădătorii de țară". După unele informații, elevii din școli și din Liceul „Regele Ferdinand" au fost aduși la fața locului pentru a viziona și pentru a scuipa cele 13 cadavre. După alte informații, ordinul a venit de la București, dar directorii și profesorii nu l-au executat. Avocatul Constantin Andronache era pe atunci, în 1939, elev de liceu și membru al Frățiilor de Cruce. El mi-a povestit în 2004 că, din proprie inițiativă, s-a dus să se informeze la fața locului și a constatat că absolut întreaga populație din cartier refuzase să asiste la spectacol. După trei zile de expunere la soare, cadavrele au intrat în putrefacție și soldații jandarmi, sub comanda plutonierului Ieftimiu, le-au transportat la cimitirul orașului și le-au înhumat în gropi anonime, fără cruce. Voi relata despre cele întâmplate în 22 septembrie 1940, când eram în închisoarea Râmnicu-Sărat și am încercat să obțin informații de la plutonierul Ieftimiu, intendentul închisorii.

În octombrie 1944, pe frontul de vest, l-am întâlnit pe căpitanul de jandarmi Abramovici și am simțit atâta repulsie sufletească, încât n-am putut discuta în niciun fel cu dânsul. În aprilie 1946, pe șoseaua Ștefan cel Mare, m-a zărit maiorul de jandarmi Scarlat Roșianu, care a încercat să mă aresteze, dar n-a reușit.

Să revenim la închisoarea Râmnicu-Sărat, atunci, la sfârșitul lui septembrie 1939. Cei cinci legionari necunoscuți fuseseră transferați în alte închisori și nu le cunosc nici identitatea și nici destinul.

De la sfârșitul lui septembrie 1939 până la începutul lui aprilie 1940, am stat singur în celulă, fără a auzi voce omenească și fără a pronunța vreun cuvânt. Mâncarea mi se servea de trei ori pe zi, în tăcere absolută și tot în tăcere absolută eram dus o dată pe zi la closet. La început am numărat zilele, încercând să reconstitui calendarul dar, după circa 2 luni, am pierdut succesiunea zilelor. M-a reorientat în timp numai noaptea de revelion, când am auzit dinspre orașul Râmnicu Sărat pocnituri de armă și de artificii. Nu am văzut nimic, pentru că fereastra celulei era blocată cu scânduri în exterioirul zăbrelelor. Pe parcursul a 6 luni, numai de trei ori mi s-a adresat cuvântul și eu n-am răspuns decât cu două cuvinte.

La începutul lui ianuarie 1940, se deschide vizeta celulei și apare maiorul de jandarmi Cosma, care mă întreabă: „Ce explicație ai că ți s-a lăsat viața și că nu ai soarta celorlalți legionari?" Eu răspund: „Nu știu". Mr. Cosma continuă: „Ești apreciat că te-ai născut cu inteligență superioară și se speră că vei putea fi de folos societății, spre exemplu să descoperi tratamentul cancerului". N-am răspuns în niciun fel.

La începutul lui februarie 1940, din nou se deschide vizeta celulei și mr. Cosma mă întreabă: „Ce explicație dai faptului că această închisoare are un singur deținut

și că, pentru a-l păzi, suntem un efectiv de 56 jandarmi?" Am răspuns: „Nu știu". Mr. Cosma continuă la vizeta celulei: „Așa au ajuns lucrurile în România, încât trebuie să se știe de către toată lumea că există o instituție în care se intră vertical pe două picioare și se iese la orizontală, pe targă". N-am comentat și am păstrat tăcerea.

În mintea mea, am judecat că fusese întrebat de București cum anume mă comport și ce anume gândesc. Totodată am aflat că eram singurul prizonier din închisoare și că, deci, ing. Virgil Ionescu și avocatul Radu Budișteanu fuseseră transferați în altă parte. Ulterior, la sfârșitul lui aprilie 1940, am aflat că familiile lor obținuseră de la noul prim-ministru Gh. Tătărăscu și de la noul ministru de Interne, Mihai Ghelmegeanu, aprobări de transfer pentru tratament: ing. Virgil Ionescu la Sanatoriul cu Plată Saint Vincent de Paul de pe șoseaua Aviatorilor și avocatul Radu Budișteanu, la Sanatoriul cu plată „Diaconesele", de pe șoseaua Ștefan cel Mare. Locuind la țară, în comuna Milcov, județul Olt, părinții mei au aflat numai în aprilie 1940 despre fericitele aprobări de mai sus.

Să revenim la închisoarea Râmnicu-Sărat.

La începutul lui aprilie 1940, pentru prima oară sunt scos din celulă pentru 15 minute de mișcare în aer liber, sub razele soarelui. Dus într-o curticică a închisorii, am început să merg în cerc cu mâinile la spate. De pază era un plutonier de jandarmi, așezat pe o treaptă a scării de ciment. După 10 minute de deplasare în cerc, acest plutonier de jandarmi îmi spune: „Ești cel mai periculos legionar dintre toți legionarii care au existat". M-am oprit numai trei secunde și, fără a scoate un cuvânt, am continuat deplasarea în cerc. Când am ajuns din nou în dreptul lui, el îmi spune: „Nu mă întrebi pentru ce te consider cel mai periculos legionar?" Nu i-am răspuns niciun cuvânt și am continuat deplasarea în cerc. Când iarăși am ajuns în dreptul lui, el strigă: „Ești cel mai periculos legionar pentru că de 6 luni păstrezi tăcerea și nu simți nevoia de a vorbi". Nici de data aceasta n-am pronunțat vreun cuvânt și, aproape fără să mă opresc din mers, am continuat deplasarea în cerc.

Ultima dată când am ajuns iar în dreptul lui, el îmi spune: „Eu l-am strâns de gât cu lațul pe Căpitanul vostru Codreanu și l-am trimis pe lumea cealaltă". Spunând cele de mai sus a făcut cu mâinile gestul de sucire a gâtului la un pui de găină. Numai în acest moment m-am oprit din mers și l-am privit cu vădită atenție. Sesizând sau presupunând un interes special din partea mea, el continuă, și au fost ultimele sale cuvinte: „Ți-am spus cine sunt și ce-am făcut pentru că ești un om mort, cadavru încă neîngropat. De aici n-ai să mai pleci viu".

Ani de zile mai târziu, am aflat că asasinul direct al lui Corneliu Zelea Codreanu a fost plutonierul de jandarmi Sârbu, nu știu dacă plutonierul de la închisoarea Râmnicu-Sărat a fost chiar plutonierul Sârbu sau a fost alt plutonier de jandarmi care, pentru a mă face să vorbesc, s-a prezentat drept asasinul direct al lui Corneliu Zelea Codreanu.

Până la sfârșitul lui aprilie 1940, n-am mai auzit voce omenească și eu nu am mai pronunțat vreun cuvânt. Părinții mei au venit la București și, la sfârșitul lui aprilie 1940, au obținut de la ministrul de Interne aprobare pentru a fi transferat de la închisoarea Râmnicu-Sărat la sanatoriul cu plată din Spitalul Brâncovenesc. Eforul acestui spital era principele Basarab Brâncoveanu și el i-a spus tatălui meu: „Dacă n-aveți toți banii acum, va plăti mai târziu fiul dumneavoastră, când va fi liber și când își va relua serviciul". Tatăl meu, Jean Milcoveanu, n-a vrut să rămână dator și a plătit regulat taxa de sanatorizare. Exact la fel au plătit familia ing. Virgil Ionescu și familia avocatului Radu Budișteanu.

La sanatoriul din Spitalul Brâncovenesc eram păzit de 2 polițiști înarmați: unul în cameră cu mine și altul stând pe scaun afară, pe sală. Polițiștii se schimbau din 4 în 4 ore și, astfel, am cunoscut personal aproape 10 comisari de Prefectură. Mi-au rămas în memorie numai patru: un evreu Bouleț, originar din nordul Moldovei, unul

Rădulescu, originar din județul Dâmbovița, unul Burtea, originar din București și cel cu care am legat o strânsă prietenie, comisarul Ion Nițulaș, originar din Botoșani. Acesta din urmă s-a oferit să-mi aducă persoane de sex feminin, dar eu l-am refuzat. Tot el mi-a șoptit o dată: „Va veni un inspector trimis de Mihail Morusoff, care va juca table cu mine trei ore. Vă sfătuiesc să nu vorbiți nimic, pentru că el are în misiune să vă studieze și să raporteze. Lucrurile s-au ptrecut exact așa: ei au jucat trei ore table și eu m-am uitat la ei, fără să scot vreun cuvânt. Fără să vreau, mi-am adus aminte de cele spuse de magistratul Sculy tânărului avocat Nicolae Titulescu: „Tablele sunt joc de idioți, dar mai idiot e chibițul care privește o oră întreagă cum joacă ceilalți". În alt text voi relata explicit.

Comisarul Burtea era și el un om cumsecade și m-a sfătuit prietenește: „Vedeți că sunt femei care încearcă să vă momească. Vă sfătuiesc să vă păstrați demnitatea și să le țineți la distanță. Nu-s de nasul dumneavoastră." Dânsul se referea la surorile și funcționarele din Spitalul Brâncovenesc, care își făceau de lucru să intre în camera mea sau să-mi vorbească în timpul deplasărilor prin curtea spitalului. Comisarul evreu Bouleț nu părea în niciun fel a avea înverșunare împotriva mea, dar el făcuse parte din echipa de polițiști care îl omorâse pe Prof. Vasile Cristescu în str. Aviator Teodor Iliescu nr.15. Comisarul Rădulescu-Virgulă mi-a spus că are această particulă de la învățătorii din clasele primare care i-au spus că: „Prostia este să vorbești monoton și inteligența este să vorbești cu pauze între idei". Avea mare înverșunare împotriva legionarilor, în general, și am simțit că îi invidia pe colegii lui care reușiseră să termine liceul, să intre la Universitate și să devină legionari eroi.

Trebuie semnalat un microeveniment macro-semnificativ.

Comandantul Jandarmeriei, g-ralul Ion Bengliu, era originar din Slatina și fusese prieten cu frații mai mari ai tatălui meu. Tatăl meu n-a fost niciodată primit în audiență de g-ralul Ion Bengliu, dar a găsit înțelegere și a avut mare ajutor de la soția sa Florica și de la cumnatul său colonelul Pop, tot originar din Slatina. În mai 1940, pe un coridor al Spitalului Brâncovenesc, în mod neașteptat, tatăl meu, Jean Milcoveanu, se întâlnește față în față cu g-ralul Ion Bengliu, care era însoțit de un aghiotant. G-ral Ion Bengliu se oprește și, fără nicio introducere, îi spune: „Jeane, eu și numai eu ți-am salvat băiatul de la moarte. Ernest n-a mișcat nici măcar un deget și a tăcut". „Ernest" era colonelul de cavalerie Ernest Urdăreanu, originar tot din Slatina și tot prieten în copilărie cu tatăl meu și cu toată familia Milcoveanu.

Am fost pus în libertate în dimineața de 22 iunie 1940. Dar trebuie să menționez evenimentele politice de la data aceea, din primăvara lui 1940. Atunci a avut loc așa-zisa **destindere** dintre dictatura carlistă și Mișcarea Legionară – eveniment de importanță istorică, întrucât putea fi ultima șansă a României să-și păstreze independența națională și integritatea granițelor. În prezentul text încerc să mă limitez, dar expun mai pe larg situația și problema în interviul pe care l-am dat profesorului Victor Macarevici pentru a fi publicat în revista „Cuvântul Legionar". Poate că va apărea și într-o carte explicativă modul în care s-a ajuns la abandonarea Basarabiei în iunie 1940.

Iată cum s-au desfășurat lucrurile. Politica externă selecționată de istorie este ca România să fie în neîncetată alianță militară, politică și economică cu Occidentul: nu pentru a ataca, ci pentru a se apăra de ce se vrea din răsărit. Triplă alianță nu cu oricare Occident, ci numai cu Occidentul care are voință politică și care are putere militară pentru a apăra granița de est a Europei, cel puțin istmul dintre Marea Baltică și Marea Neagră. Se înțelege că prețioasa cheie a succesului este să gândești și să decizi preventiv, adică în timp util și înainte de ireparabil.

Încă din noiembrie 1936, Corneliu Zelea Codreanu a constatat o lipsă de operativitate în teren a alianței tradiționale cu Franța și Anglia și a cerut public contractarea

unei alianțe cu Germania, interesată direct în proiectul unui război antisovietic. Deci, cu voință politică și cu putere militară de a ieși din granițele naționale și de a face război cel puțin pe aliniamentul istmului ponto-baltic; alianța cu Germania și Italia neînlocuind, ci completând alianța cu Franța și Anglia, pentru apărarea independenței naționale și pentru păstrarea granițelor etnice. Așa cum am arătat mai sus, Națiunea Suverană a înțeles exact situația și a decis exact soluția. La alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, Corpul electoral a decis: în prima linie, Iuliu Maniu – PNȚ pentru eventualitatea în care Franța și Anglia au decizia în Europa, și în linia a doua Corneliu Zelea Codreanu – ML, pentru eventualitatea că Germania și Italia devin arbitrii Europei.

Regele Carol al II-lea n-a acceptat cele decise de Corpul electoral și-a asumat întreaga răspundere, susținând că el decide mai prompt și mai eficient decât ar decide democrația politică. Dar dictatura regelui Carol al II-lea n-a reușit să sesizeze decât cu mare întârziere și niciodată n-a avut putere de voință pentru o alianță cu valabilitate. De această întârziere a regelui Carol al II-lea au profitat dușmanii României, și anume: imperialismul rus pentru a anexa Basarabia și imperialismul maghiar pentru a anexa Transilvania. Din inerție, regele Carol al II-lea s-a deșteptat numai după începerea Celui de-al Doilea Război Mondial, când Germania și Uniunea Sovietică au invadat Polonia și când armatele anglo-franceze s-au oprit abulic pe granița dintre Franța și Germania. Abia atunci, în toamna lui 1939, Carol al II-lea s-a gândit să regândească politica externă a României și să obțină alianța cu Germania, cerută cu trei ani înainte de Corneliu Zelea Codreanu.

Țările mari și puternice fac politica externă care le exprimă, le prelungește politica internă, dar țările mici și amenințate, ca România, sunt obligate să-și adapteze politica internă la exigențele cu adevărat imperative ale politicii externe. În cadrul unei politici externe de alianță militară, politică și economică cu Germania este de la sine înțeleasă condiția cel puțin de colaborare cu prietenii din România și Germania. În cadrul acestei inițiative de alianță cu Germania, regele Carol al II-lea, sfătuit de Mihail Morusoff și de Ernest Urdăreanu, au pus la cale o destindere promițătoare de colaborare cu supraviețuitorii Mișcării Legionare, după asasinatul din 30 noiembrie 1938 și după masacrul din 22 septembrie 1939. În mod clar și evident o simplă cosmetizare filo-germană a dictaturii carliste, după vechiul principiu de a schimba forma pentru a continua fondul. La 24 noiembrie 1939, guvernul Argetoianu este schimbat de guvernul Tătărăscu. Esențialul nu era cel care îndeplinea funcția de prim-ministru, ci scoaterea din guvern a ministrului Ordinii Publice Gavrilă Marinescu și a ministrului de Justiție Victor Iamandi, care se opuneau destinderii relației cu legionarii și cereau continuarea prigoanei și noi cadavre.

Sub îndrumarea lui Mihail Morusoff și a Palatului Regal, noul ministru de Interne, Mihail Ghelmegeanu, a început tratativele de destindere cu Mișcarea Legionară. Atâta timp cât aceasta mai era în viață. Nu s-a tratat cu cei trei supraviețuitori ai Statului Major Legionar, masacrat în închisoarea Râmnicu-Sărat, ci s-a tratat cu legionarii din lagărele de la Miercurea Ciuc și Vaslui care și-au ales drept purtător de cuvânt pe Radu Mironovici, dr. Vasile Noveanu, av. Augustin Bideanu și pe profesorul Constantin Stoicănescu. Aceste tratative semi-oficiale – semi-secrete au ținut din ianuarie 1940 până în mai 1940. Opinia unanimă a legionarilor din lagăre și din libertate era ca Prof. Nae Ionescu să fie ales drept noul șef al Mișcării Legionare. Prof. l Nae Ionescu nu era însă deloc agreat de Regele Carol al II-lea și de Mihail Morusoff. În toamna lui 1934, Prof. Nae Ionescu l-a sfătuit pe Rege să renunțe la Elena Lupescu și să ducă o viață morală conformă cu creștinismul. Regele Carol al II-lea i-a răspuns: „Tată Nae, nu te băga în sula mea" și de atunci, din toamna lui 1934, Prof. Nae Ionescu n-a mai avut acces la Palatul Regal. În plus, Regele se voia șeful Mișcării Legionare și simțea existența profesorului Nae Ionescu ca pe o concurență care trebuia înlăturată. Morusoff avea

ambiția de a fi făuritorul Alianței protectoare cu Germania și, la fel, simțea în persoana profesirului un concurent care trebuia înlăturat. Astfel s-a pus la cale trimiterea pe lumea cealaltă a Prof. Nae Ionescu: vinovat de blocare prin persoana sa a șefiei Mișcării Legionare și vinovat de a avea mai multă credibilitate și mai mare credit în Germania decât Mihail Morusoff.

Asasinarea Prof. Nae Ionescu s-a operat prin agentul Nicolae Terianu, de la Siguranță. Să explic.

În cele aproape șase luni de claustrare în secția penitenciar a Spitalului Militar Brașov, Prof. Nae Ionescu era vizitat – la început lunar și apoi săptămânal – de două persoane diametral opuse. Prima persoană era supercelebra pianistă Cella Delavrancea, care te privea direct în ochi și care răspândea în jur numai încredere, numai optimism și numai plăcere. A doua persoană era un domn în jurul vârstei de 45 ani, care niciodată nu te privea în ochi și care șoptea la ureche, în loc să vorbească pe față.

Într-o zi, prin aprilie 1939, l-am întrebat cine este această persoană și profesorul Nae Ionescu mi-a răspuns: „Un zarist, Nicolae Terianu".

În noaptea de după această convorbire, mi-a venit în minte o veche imagine, surprinsă întâmplător. În anii de liceu, la Colegiul Sf. Sava eram considerat ca viitorul medic personal al unchiului meu, marele arhitect Dimitrie Maimarolu, care a construit Biserica Armenească, Casa Armatei, Camera Deputaților și alte edificii și monumente de înalt prestigiu. În anii aceia, am aflat că un tânăr, pe nume Terianu Nicolae, s-a infiltrat în familia Maimarolu și a furat toate bijuteriile d-nei Ecaterina Maimarolu și rezerva de valută a arhitectului Dimitrie Maimarolu. Poliția a făcut anchetă, stabilind legătura dintre Puiu Maimarolu și Nicolae Terianu, zis prieten de chefuri și veselie; s-a făcut o percheziție la domiciliul acestui Nicolae Terianu și au fost găsite toate bijuteriile furate și aproape toată valuta furată. A urmat un proces și o condamnare, întrucât hoțul trecuse de vârsta majoratului. După câteva săptămâni, același comisar de poliție care făcuse ancheta și care îl arestase pe hoț, vine la arhitectul Dimitrie Maimarolu și cere o declarație cum că n-a existat niciun furt și că bijuteriile și valuta au fost găsite uitate în alt dulap decât cel obișnuit. Arhitectul Dimitrie Maimarolu s-a minunat de neașteptata întorsătură a lucrurilor și, semnând declarația cerută, a comentat în familie: „L-au recrutat spion, să servească poliția".

Cu această informație găsită în memorie, am venit la Prof. Nae Ionescu pentru a-l avertiza de pericolul spionajului politic. Dânsul m-a ascultat cu atenție și mi-a răspuns: „E foarte posibil, dar Nicolae Terianu ține la pesoana mea mai mult decât la poliție". Prof. Nae Ionescu n-a avut experiența concretă a vieții politice și nu știa că spionajul politic nu-i problemă de avantaje materiale, unde să conteze viitorul, ci este problemă de defect psihic și de viciu congenital, care se cer a fi satisfăcute în mod imperativ pentru a nu spune în mod constrictiv. Prof. Nae Ionescu nu i-a comunicat lui Nicolae Terianu informația adusă de mine, dar nici nu a ținut seamă de avertisment și nu și-a luat măsuri de apărare.

După eliberarea din închisoare, la 21 iunie 1939, Prof. Nae Ionescu a continuat relația de prietenie apropiată cu Nicolae Terianu, care vindea informații și cumpăra gânduri.

La începutul lui martie 1940, Germania invadează Norvegia și Anglia nu face nimic pentru a-și apăra prețiosul aliat

Atunci, Regele Carol al II-lea se decide pentru schimbarea politicii externe a României și spune cu voce tare: „Sunt obligat să fac alianță cu Germania și, împotriva voinței mele, va trebui să însărcinez pe Nae Ionescu cu formarea guvernului". La această decizie a Regelui, au reacționat doi oameni: ing. Nicolae Malaxa, pentru a fi în relații bune cu noul prim-ministru, și Mihail Morusoff, cu scopul de a elimina concurența la obținerea alianței protectoare a Germaniei prin intermediul Abwehr-ului. În ziua de 15 martie 1940, ing. Nicolae Malaxa îl invită la masă, în

Parcul Filipescu, pe profesorul Nae Ionescu. Evident singur, pentru a discuta secrete politice și pentru ca noul guvern să continue politica de finanțare de la buget a industriei de armament și a marii industrii. Primul motiv al ing. Nicolae Malaxa era ca nu cumva Germania să nu agreeze și să interzică procesul de industrializare a României. Al doilea motiv al ing. Nicolae Malaxa era secretul politic-economic ca mai întâi statul să plătească integral comenzile și abia apoi uzinele sale să fabrice cele comandate. Lucrările mergeau perfect, deoarece livrările se făceau cu precizie matematică la termenele fixate în contracte și pentru că produsele fabricate erau toate de perfectă calitate. Ing. Nicolae Malaxa a fost un adevărat geniu industrial și un adevărat geniu financiar și, în plus, un devotat patriot român și un părinte pentru muncitorii săi.

La ieșirea din locuință, pentru a lua taxiul spre ing. Nicolae Malaxa, pe trotuar apare Nicolae Terianu, care strigă: „Domnule profesor, am un sac de noutăți, care de care mai surprinzătoare și mai valoroase. Dați-mi voie să vi le comunic pentru că vă interesează direct și personal". Prof. Nae Ionescu n-a putut spune altceva decât: „Hai cu mine în mașină; mi le spui când ajungem la ing. Malaxa acasă". Cum a învârtit discuția și cum a exploatat situația, acest mic spion Nicolae Terianu a ajuns să fie invitat și să ia masa cu cei doi uriași ai României din acea epocă.

Sursa mea informativă a fost tânăra și frumoasa domnișoară Ecaterina Mugur, originară din Bârlad și secretara de încredere a ing. Nicolae Malaxa. Dânsa mi-a povestit evenimentul la care a asistat îngrozită și neputincioasă. În timpul mesei, ing. Nicolae Malaxa a vorbit foarte puțin și discuțiile au fost purtate de: Nicolae Terianu, care debita gogoși după gogoși, și profesorul Nae Ionescu, care făcea comentarii savante. La felul doi, i s-a oferit profesorului Nae Ionescu să aleagă între 14 specialități și dânsul a ales curcan cu feliuțe de caise.

După terminarea mesei, ing. Malaxa și cei doi oaspeți au trecut într-un salon pentru a discuta înaltele probleme politico-industriale. Domnișoara Ecaterina Mugur a continuat supravegherea vizionând și ascultând prin ușa întredeschisă.. La un moment dat, în elanul unei demonstrații, profesorul Nae Ionescu a făcut involuntar gestul de a duce la gură o țigară. De la accidentul cardiac din iunie 1939, Prof. Nae Ionescu avea fumatul interzis și nu purta asupra lui țigări. La gestul involuntar de a duce o țigară la gură, Nicolae Terianu scoate din buzunar un pachet de țigări și, oferindu-i-l, spune: „Domnule profesor, țigări complet denicotinizate și sigur inofensive". Profesorul se servește și, la a doua țigară, se prăbușește pe podea fără cunoștință.

Diagnosticul: infarct miocardic cu colaps vascular central odată cu debutul. Cele două țigări erau hipernicotinizate și nicotina a provocat spasmul arterei coronariene urmat de ischemie miocardică. Infarctul miocardic are în cauzalitatea lui trei elemente: ateroscleroza coronariană ca factor predispozant, hipervâscozitatea sângelui ca factor favorizant și spasmul coronarian ca factor declanșator.

La producerea accidentului, toți cei de față și-au pierdut claritatea minții și capacitatea de raționare. Au făcut exact ce nu trebuia și n-au făcut nimic din ce trebuia. Asistența medico-sanitară în caz de infarct miocardic este perfect codificată și nu acceptă nici lipsuri și nici erori. Bolnavul este imobilizat în decubitus dorsal și este ajutat de anturaj să nu facă nicio mișcare și chiar să nu pronunțe niciun cuvânt. Imobilitatea în decubitus dorsal și calmul persoanelor din jur sunt primele două medicamente administrate celui cu debut de infarct miocardic.

În cazul Prof. Nae Ionescu nu s-a făcut ce trebuia, în schimb s-a făcut ce nu trebuia. A fost chemat un taxi, profesorul a fost transportat pe brațe și suit în mașină și totul cu grabă, cu agitație și cu neprevedere. În loc să fie dus la spitalul cel mai apropiat, Nicolae Terianu, erijându-se în persoana de încredere, a direcționat taxiul spre domiciliul profesorului. După sursa informativă a lui De

Vecchi, decesul s-a produs în timpul transportului în taxi; iar după sursa informativă Cella Delavrancea decesul s-a produs în braţele dânsei, atunci când profesorul Nae Ionescu a fost scos din maşină.

În mod mai mult decât evident, asasinarea cu ţigări hipernicotinizate a fost concepută de Mihail Morusoff şi a fost înfăptuită de spionul Nicolae Terianu. Pentru România a fost un dezastru mortal, întrucât Prof. Nae Ionescu era ultima şansă de a obţine alianţa politico-militară cu Germania înainte de pierderea graniţelor, în vara lui 1940.

Secretul succesului în politica externă este să te găseşti ca aliat în tabăra învingătorului, înainte ca acesta să facă concesiuni duşmanilor tăi, în speţă Rusia, Ungaria şi Bulgaria. România are mulţi duşmani la pândă şi singurul ei prieten necondiţionat este Marea Neagră. Moartea profesorului Nae Ionescu a fost catastrofală pentru Mişcarea Legionară, la fel ca pentru întreaga Românie. Cu trei zile înainte de deces, Prof. Nae Ionescu a fost vizitat de Prof. C-tin Stoicănescu din Timişoara, căruia i-a spus că „Totul va fi bine pentru că, după informaţiile mele, Germania încă aşteaptă alianţa militară şi economică cu România".

De moartea Prof. Nae Ionescu s-au bucurat trei persoane în plus faţă de duşmanii noştri din afara graniţelor. Primul fericit: Morusoff, care nu mai avea concurent pentru demersul unei alianţe cu Germania. Al doilea fericit: regele Carol al II-lea care voia să pună mâna pe falnica Mişcare Legionară. Al treilea fericit: Horia Sima, care avea astfel vidul total în ierarhia Mişcării Legionare.

Mormântul profesorului Nae Ionescu este în cimitirul Belu şi la ceremonia de înmormântare au participat mult mai mulţi spioni, decât prieteni şi admiratori. După 1989, dr. Vasile Noveanu a fost convocat la Securitatea de Stat şi i s-a cerut să semneze o declaraţie prin care recunoaşte prezenţa M.S. Regele Mihai I asistând la ceremonia de înmormântare a Prof. Nae Ionescu. Securitatea comunistă avea o fotografie moştenită de la Siguranţa Generală din epoca Dictaturii Regale. În această fotografie, în publicul care asista la înmormântarea profesorului Nae Ionescu, se vedea chipul unui tânăr frumos. Dr. Vasile Noveanu participase la ceremonia de înmormântare în calitate de lider al destinderii dintre Mişcarea Legionară şi Palatul Regal. Evident că doctorul Vasile Noveanu a infirmat prezenţa marelui Voevod Mihai la ceremonia de înmormântare a Prof. Nae Ionescu. Eu am în memorie imaginea unui elev de liceu din comuna Pecica, judeţul Arad şi care, în frumuseţea lui, semăna destul de mult cu Maiestatea Sa Regele Mihai I. Pe acest elev de liceu, cu numele de Alexandru Pecican, l-am întâlnit în vara lui 1943 pe frontul de est şi am fost adânc impresionat de excelenţa calităţilor lui intelectuale şi de excelenţa virtuţilor de caracter. Voi mai vorbi de dânsul când voi ajunge cu memoriile la vara 1943 şi aici menţionez doar marea asemănare fizică cu Majestatea Sa Regele Mihai I.

Acum, după moartea Prof. Nae Ionescu şi eliberarea terenului politic, şi-a făcut apariţia în România cel care se voia Şeful Mişcării Legionare şi anume, profesorul Horia Sima.

Horia Sima a părăsit Berlinul la sfârşitul lui aprilie 1940, fără să spună vreun cuvânt camarazilor săi care alcătuiau Comitetul Legionar: preotul Ion Dumitrescu-Borşa, economistul Constantin Papanace, juristul Alexandru Constant, juristul Ion Victor Vojen, inginerul Nicolae Horodniceanu, teologul Viorel Trifa şi juristul Stelian Stănicel.

Horia Sima, însoţit de profesorul Nic. Pătraşcu, au trecut clandestin graniţa la începutul lui mai 1940, din Banatul Sârbesc în Banatul Românesc. Intraţi pe teritoriul românesc, au avut un conflict de drept comun cu nişte ţigani, care l-au reclamat la postul de jandarmerie. Fotografia lui Horia Sima era prezentă la toate punctele de frontieră şi el a fost imediat identificat. Legiunea de Jandarmi din

judeţul Timiş a informat Inspectoratul Jandarmeriei din Bucureşti şi acesta: a) a dat ordin jandarmilor locali să-l împuşte imediat, ca infractor de drept comun şi b) l-a informat pe Mihail Morusoff, care în acea epocă, a dictaturii carliste, coordona sinergic Serviciul Special de Informaţii (SSI), Poliţia şi Jandarmeria.

Morusoff s-a dus prompt la Palatul Regal şi a obţinut ordinul ca Horia Sima să fie adus în Bucureşti, în calitate de invitat şi de colaborator. În cărţile sale, Horia Sima povesteşte cu talent literar cum a călătorit de la Timişoara la Bucureşti, ce convorbiri a avut la Inspectoratul Jandarmeriei, la Siguranţa Generală a Statului şi la Ministerul de Interne şi cum a fost pus în libertate, cu singura condiţie ca legionarii din ilegalitate să predea armele, în speţă revolverele deţinute.

Relatările lui Horia Sima au cursivitate literară, dar nu pot ascunde intenţia de a minţi şi de a înşela. Spre exemplu, afirmă că a crezut că a discutat cu Mihail Morusoff, şeful SSI, în loc de Nichi Ştefănescu, şeful Siguranţei. Insistenţa cu care îşi afirmă naivitatea şi credulitatea sunt dovada scopului de a-l face pe cititor să creadă că el nu-l cunoştea direct şi personal pe Morusoff. Toată lumea din România ştia că Morusoff avea figură de mongol, cu umerii obrazului proeminenţi şi, în consecinţă, nu putea fi confundat cu altă persoană. Iar Nichi Ştefănescu era un evreu din Basarabia care şi-a schimbat numele şi care, de asemenea, nu putea fi confundat cu altă persoană.

Odată pus în libertate şi având în spate atotputernica protecţie a lui Mihail Morusoff, Horia Sima şi-a început formidabila ascensiune politică, care a fascinat minţile simpliste ale multor legionari şi care a uluit şi încă uluieşte mulţi observatori din afara Mişcării Legionare.

Horia Sima avea o singură teamă şi anume: reacţia de împotrivire a ramurii codreniste din Mişcarea Legionară. Ramura codrenistă avea, la data aceea, trei reprezentanţe şi Horia Sima le-a anulat pe toate trei pentru a-şi asigura libertatea de acţiune. Prima prezenţă codrenistă erau dr. Vasile Noveanu şi avocatul Augustin Bidianu, care conduceau acţiunea de destindere. Horia Sima a fabricat minciuna cum că ei ar vrea să se facă noul Codreanu şi noul Moţa ai Mişcării Legionare şi cu deplin succes a asmuţit invidia celorlalţi legionari şi a obţinut să fie izolaţi, chiar sabotaţi.

A doua prezenţă codrenistă era profesorul Ion Zelea Codreanu, care avea triplă autoritate: de tată al Căpitanului, de vechi luptător naţionalist şi cu un caracter ferm, incoruptibil şi neintimidabil. Caracter într-adevăr incoruptibil şi neintimidabil, dar cu o perspicacitate care va fi foarte uşor înşelată, aşa cum vom arăta mai departe.

La începutul lui mai 1940, Horia Sima se temea de profesorul Ion Zelea Codreanu şi i-a cerut lui Morusoff să-l îndepărteze de pe scena politică. Profesorul Ion Zelea Codreanu şi fiul său Cătălin Zelea Codreanu au fost arestaţi, duşi în Basarabia şi claustraţi la Mânăstirea Sadaclia, sub pază jandarmerească. Timp de o lună, au fost alimentaţi cu astfel de informaţii, încât din potrivnici ai lui Horia Sima să devină, aşa cum vom arăta, susţinătorii lui Horia Sima.

A treia prezenţă codrenistă eram noi, cei trei supravieţuitori din masacrul de la 22 septembrie 1939: Ing. Virgil Ionescu, internat în Sanatoriul Saint Vincent de Paul, avocatul Radu Budişteanu, internat în Sanatoriul Diaconeselor şi dr. Şerban Milcoveanu, internat în sanatoriul Spitalului Brâncovenesc. Fiind sub strictă pază poliţienească, noi nu ştiam nimic despre venirea la Bucureşti şi nimic despre activitatea politică a lui Horia Sima.

Frumoasa soţie a ing. Virgil Ionescu este chemată la SGS din Bd. Pache Protopopescu şi marele inspector Vintilă Ionescu îi comunică secret şi confidenţial: „Am ordin de sus să vă retrimit soţul, din Bucureşti la închisoarea Râmnicu-Sărat. Cum voi putea, voi amâna timp de 48 de ore executarea acestui ordin. Faceţi intervenţii unde veţi putea pentru a anula această decizie. Adresaţi-vă prim-ministrului Gh. Tătărăscu, singurul care ar putea face ceva".

Avocatul Radu Budişteanu provenea din judeţul Gorj şi oltenii au particularitatea de a fi solidari şi de a se sprijini reciproc. Familia avocatului

Radu Budişteanu a intervenit la prim-ministrul Gh. Tătărăscu, care, prompt, a anulat sinistra decizie a lui Mihail Morusoff cu precizarea: „Dacă insistaţi cu retrimiterea la închisoarea Râmnicu-Sărat înseamnă că treceţi peste mine, primul ministru al ţării".

Morusoff a trebuit să renunţe, dar a luat măsuri suplimentare de pază şi de izolare a noastră. Cred că acesta a fost scopul acelui episod mai sus descris de mine cu inspectorul de la SSI care, trei ore, a jucat table în camera mea şi a încercat să identifice ce gândesc şi cum mă manifest.

Din eşecul lui Morusoff de a ne scoate din Bucureşti şi de a ne retrimite în închisoarea Râmnicu-Sărat, Horia Sima a căpătat o ură viscerală împotriva prim-ministrului Gh. Tătărăscu. Deşi acesta n-a avut niciun amestec în crimele şi masacrele contra legionarilor, în dimineaţa de 27 noiembrie 1940, Horia Sima a trimis o echipă din Poliţia legionară să-l aresteze şi să-l omoare. Norocul lui Tătărăscu şi al celorlalţi vizaţi de Horia Sima a fost faptul incredibil, dar adevărat, că sinistra Poliţie Legionară era comandată de Ion Boian, zis Moisescu, zis Cârţiţă, un poliţist camuflat în legionar. Acest poliţist a dat victimelor vizate de Horia Sima telefonul secret al ministrului Ordinii Publice – col. Alexandru Roşianu – şi fiica sa, Sanda Tătărăscu, a reuşit să dea alarma şi să obţină salvarea în timp util, înainte de ridicarea lui Tătărăscu de respectivii legionari-poliţişti.

Revenim la luna mai 1940.

Neputându-ne scoate din Bucureşti, Horia Sima a trecut la anestezierea vigilenţei. Pe mine nu m-a vizitat la Spitalul Brâncovenesc, dar l-a vizitat pe ing. Virgil Ionescu la Sanatoriul Saint Vincent de Paul şi i-a promis colaborare loială, ba chiar subordonare disciplinată. Cred că la fel a procedat cu avocatul Radu Budişteanu la Sanatoriul Diaconeselor, dar n-am informaţii. În cărţile sale mincinoase, Horia Sima inversează realitatea şi afirmă că el s-a rugat de Rege şi a obţinut „graţierea" noastră, a celor trei supravieţuitori. Minciună totală, întrucât la 22 iunie 1940 noi nu am fost graţiaţi, ci am fost amnistiaţi în virtutea unui Decret Regal de care au beneficiat şi comuniştii, printre care Miron Constantinescu. În iunie 1938, Statul Major Legionar ing. Gh. Clime a fost condamnat la 7 ani închisoare cu articolul 109 din Codul Penal, care îi privea numai pe comunişti, care confiscau proprietatea odată cu libertatea. Trist, chiar foarte trist este că minciuna lui Horia Sima a fost crezută şi a înşelat nu puţine minţi simpliste din Mişcarea Legionară. După 1989, s-au editat la Cluj-Napoca cărţi legionare memorialistice, care menţionează drept adevărată minciuna lui Horia Sima.

Revenim la lunile mai-iunie 1940.

Mihail Morusoff a convins Palatul Regal şi Horia Sima a fost primit în audienţă, mai întâi de col. Ernest Urdăreanu şi apoi de Rege. Amândoi i-au dat crezare lui Morusoff cum că Horia Sima este om sigur, unealtă disciplinată şi util pentru cosmetizarea progermană a dictaturii carliste.

Pe la 15 iunie 1940, Horia Sima a fost nominalizat subsecretar de Stat la Ministerul Educaţiei Naţionale din guvernul carlist, prezidat de Gh. Tătărăscu. În această calitate de membru al guvernului, Horia Sima a participat, evident pasiv, la sinistra şedinţă care s-a intitulat în mod fals, Consiliul de Coroană al României, şi care a acceptat ultimatumul sovietic de abandonare a Basarabiei, a nordului Bucovinei şi a Ţinutului Herţa din Moldova. La 4 iulie 1940, prin Decret Regal, guvernul Gh. Tătărăscu, cu ministrul de Externe Constantin Argetoianu, a fost înlocuit cu guvernul ing. Ion Gigurtu, avându-l pe Prof. ing. Mihail Manoilescu la Ministerul Afacerilor Externe. Misiunea acestui nou guvern era să obţină alianţa protectoare a Germaniei Hitleriste, care însă era deja angajată cu Ungaria şi Uniunea Sovietică în defavoarea teritorială a României.

În 1936-1937, Corneliu Zelea Codreanu ceruse public completarea alianţei tradiţionale cu Franţa-Anglia printr-o alianţă utilă şi operativă cu Germania-Italia.

Încă din antichitate şi pe toate planurile sociale se ştie că tratamentele preventive sunt întotdeauna mai eficiente, mai economice şi mai sigure decât tratamentele curative.

În baza instinctului naţional, Corpul Electoral românesc, la alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, prevăzuse alianţa cu Germania pentru eventualitatea că Anglia şi Franţa nu apără România de pericolul imperialismului ruso-sovietic, continuator al imperialismului ruso-ţarist, cu înlocuirea propagandei panslaviste prin propaganda comunistă.

În vara lui 1940, situaţia politică europeană era mult depăşită şi, la cererea noului guvern Ion Gigurtu–Mihail Manoilescu, Hitler a răspuns: „Ceea ce nu pot ierta Regelui dumneavoastră este că din cauza lui a trebuit să-mi schimb politica faţă de Uniunea Sovietică". În guvernul Gigurtu–Manoilescu de la 4 iulie 1940, au fost nominalizaţi: Horia Sima – ministru al Cultelor şi Artelor, dr. Vasile Noveanu – ministru al Inventarului de Stat, care nu exista în realitate, şi av. Augustin Bidianu – subsecretar de Stat la Ministerul de Finanţe. Scopul Regelui, al col. Ernest Urdăreanu şi al poliţistului Morusoff nu era decât o simplă cosmetizare pro-legionară, deci pro-germană, a odioasei dictaturi care a pierdut Basarabia şi care urma să piardă nordul Transilvaniei şi sudul Dobrogei.

Cu perspicacitatea lui nativă, Horia Sima a intuit marea pradă şi, patru zile mai târziu, la 8 iulie 1940, şi-a înaintat demisia de la Ministerul Cultelor şi Artelor şi a cerut Regelui să decreteze guvern complet legionar cu persoana sa drept prim-ministru. Nehotărât ca întotdeauna şi oscilând ca întotdeauna, regele Carol al II-lea n-a fost în stare nici să ia şi nici să impună vreo soluţie de rezolvare a problemei. Maximum ce a reuşit col. Ernest Urdăreanu a fost să-l nominalizeze pe Radu Budişteanu în locul lui Horia Sima la Ministerul Cultelor şi Artelor. Ernest Urdăreanu a încercat să mă facă şi pe mine complice la Guvernul zis „Uniunea Naţională şi salvator al României", dar eu am refuzat cu argumentul că în trecut am fost numai preşedintele Studenţimii Creştine Române şi că nu posed autoritatea politică utilă Palatului Regal.

Ceea ce s-a petrecut în vara lui 1940 are mare importanţă din punct de vedere istoric. Pe planul politicii externe a fost încercarea aproape disperată a col. Ernest Urdăreanu şi a lui Morusoff să facă credibilă dictatura carlistă şi să obţină alianţa protectoare a Germaniei. Col. Urdăreanu nu avea autoritate în Germania şi activitatea lui a fost doar să pună vopsea legionară pe acest ultim guvern carlist. Morusoff a fost un poliţist cu mare inteligenţă şi cu multă abilitate şi servind Abwerh-ul cu informaţii anti-engleze şi anti-sovietice pentru a obţine prin acesta, *recte* prin amiralul Canaris, mult necesara alianţă cu Germania.

Până în anul 1929, Morusoff a fost spion dublu, în serviciul României şi în serviciul Uniunii Sovietice. N-a mai colaborat cu URSS, după ce Stalin l-a învins pe Trotchi şi atunci când construirea comunismului într-un singur stat a înlocuit revoluţia permanentă cu invazia militară pe întregul continent european. La suirea pe tron a lui Carol al II-lea, Morusoff a fost instalat la conducerea Serviciului Special de Informaţii, devenit autoritate independentă de Secţia II a Marelui Stat Major. În această calitate şi stăpân necontrolat pe fondurile secrete, Morusoff s-a lansat în marea politică de stat. Pe plan intern, a utilizat corupţia şi a întocmit un milion de dosare individuale pentru disciplinarea prin şantaj a întregii clase conducătoare şi a întregului Aparat de Stat. Iar pe plan extern, a făcut spionaj internaţional, vânzând Angliei şi Franţei informaţii despre Germania şi vânzând Germaniei informaţii despre Rusia şi despre Anglia, Franţa şi Italia. Principala colaborare a fost cu Germania şi a început în februarie 1936, când s-a văzut de către toată lumea că Hitler militarizează marea industrie din Ruhr-Renania şi că pregăteşte Cel de-al Doilea Război Mondial cu armată ofensivă dincolo de graniţe.

La Ambasada Română de la Paris, ataşat militar era colonelul de cavalerie Radu Miclescu, care avea relaţii de bună prietenie cu ofiţerii francezi de la Statul

Major şi de la Ministerul de Război. Lui Morusoff, cu nume conspirativ, ing. Ştefănescu i-a cerut să uzeze de relaţia sa apropiată cu ofiţerul francez şi să sustragă planul fortificaţiilor Maginot. Col. Radu Miclescu a refuzat, cu justificarea: „Nu pot înşela încrederea Armatei Franceze în loialitatea Armatei Române". Rezultatul întrevederii a fost rechemarea în ţară a col. Radu Miclescu şi trimiterea lui la un regiment de cavalerie din Basarabia. În mai-iunie 1940, armata germană învingătoare a găsit în arhivele secrete ale Armatei Franceze învinse nişte rapoarte ale lui Mihail Morusoff cu informaţii militare despre Germania şi cumpărate cu mulţi bani de Franţa.

În martie 1940, Anglia a luat decizia să împiedice exportul de petrol din România în Germania şi să blocheze cu saci de ciment cursul Dunării la Porţile de Fier, între Turnu Severin şi Orşova. Vapoarele cu saci de ciment au venit din Alexandria-Egipt până la Sulina, în Delta Dunării. Aici, sacii de ciment au fost transferaţi pe 7 vapoare fluviale proprietate engleză. Convoiul celor şapte vapoare englezeşti a plecat în susul Dunării; în fiecare port, Tulcea, Reni, Galaţi, Brăila, Cernavodă şi Călăraşi, marinarii profesionişti, de origine multinaţională erau înlocuiţi cu marinari englezi de înaltă profesionalitate, desigur ingineri şi ofiţeri.

La Giurgiu, convoiul englez a fost oprit, iar autorităţile române, conduse de Morusoff, împreună cu autorităţile germane, conduse de ambasadorul Wilhelm Fabricius, au percheziţionat cele 7 corăbii englezeşti, aducând pe mal imensa cantitate de ciment, ambalată în lăzi cu eticheta „Piese de schimb pentru industria ungară". Englezii au fost foarte furioşi şi au promis pedepsirea României, dar Morusoff s-a consacrat drept cel mai valoros şi cel mai util aliat al Germaniei.

În baza acestor servicii şi în baza acestei autorităţi, Morusoff spera să obţină, prin intermediul lui Canaris, mult necesara alianţă militară şi politică dintre Germania şi România. Numai că, în structura şi în funcţionarea celui de-al III-lea Reich, factorul decisiv nu era Abwehr-ul, ci **OKW** *-ul condus de mareşalul Wilhelm Keitel, care avea ca scop războiul anti-sovietic şi, ca atare, avea nevoie ca Munţii Carpaţi să fie în mâinile sigure ale Ungariei amiralului Horty, nu în mâinile nesigure ale unei Românii conduse de instabilul şi înşelătorul rege Carol al II-lea.

Să trecem acum la cele cunoscute personal şi trăite direct în vara anului 1940. Desigur, mai există relatări memorialistice, care pot fi confruntate cu relatările mele.

Dimineaţa de 21 iunie 1940. Mă găseam în Spitalul Brâncovenesc. În cameră intră principele Alecu Ghica, pe care îl cunoşteam drept prieten din copilărie al lui Corneliu Zelea Codreanu, şi dr. Alexandru Popovici, care a fost cel mai talentat dintre tinerii chirurgi ai României interbelice şi care, în urmă cu 10 ani, îmi fusese profesor de Anatomie, la disecarea cadavrelor. Cu ton autoritar, principele Alecu Ghica îmi cere să semnez un tabel de înscriere în Partidul Naţiunii, la un apel, în fapt un ordin al lui Horia Sima către legionari. Partidul Naţiunii era înlocuitorul Frontului Renaşterii Naţionale şi, sub dictatura carlistă, constituia Partidul Unic de Stat.

Prompt şi în mod reflex, răspund: „Nu semnez."

Principele Alecu Ghica: „Pentru ce nu semnezi?"

Eu: „Această semnătură înseamnă că îl recunosc pe Horia Sima drept şeful Mişcării Legionare şi eu sunt şi rămân pe poziţia d-lui ing. Gh. Clime care, în numele Statului Major Legionar, i-a retras lui Horia Sima orice atribuţie în structura şi activitatea Mişcării."

Principele Alecu Ghica s-a înfuriat şi mi-a spus: „Foarte bine. Atunci rămâi cu condamnarea de 7 ani la închisoare. După 5 ani de închisoare vei regreta amarnic şi noi nu te vom mai cunoaşte."

* Înaltul Comandament al forţelor armate. În germ., *Oberkommando der Wehrmacht* (*n.a.*).

Îi răspund calm: „Perfect. Voi face ani închisoare, dar nu semnez de conformare la ordinul lui Horia Sima."

Principele Alecu Ghica şi-a luat hârtia şi, împreună cu însoţitorul lui, s-a îndreptat spre uşă. Ajuns pe culoar, dr. Alexandru Popovici se întoarce în cameră şi îmi spune cu glas paternal: „Milcoveanu, uite aici cine semnează pe tabel înaintea ta. Uite, semnează profesorul Ion Zelea Codreanu şi Comandanţii Bunei Vestiri. Poţi tu, un simplu preşedinte al studenţilor, să spui că eşti mai devotat Căpitanului decât ei şi că gândeşti politic mai bine decât ei? Te rog eu să nu faci dizidenţă şi să fii alături de noi toţi. Problema a fost gândită pe toate laturile şi această înscriere în Partidul Naţiunii la ordinul şi pe răspunderea lui Horia Sima a fost găsită drept soluţia cea mai bună şi, poate, singura soluţie."

La aceste argumente ale ilustrului şi neegalabilului dr. Popovici, am luat stiloul şi am semnat pe tabel mai mult fără convingere, decât cu convingere.

Ordinul lui Horia Sima şi lansarea Partidului Naţiunii cu legionari în loc de politicieni au făcut mare vâlvă în politica internă, dar n-au obţinut nicio credibilitate în politica externă. Hitler şi Germania erau deja angajaţi în contra României, în alianţă cu Uniunea Sovietică, Ungaria şi Bulgaria.

A doua zi, 22 iunie 1940, este publicat în ziare un Decret Regal de amnistie politică şi poliţiştii mă înştiinţează că sunt liber şi că pot pleca. Tatăl meu, Jean C. Milcoveanu, mă ia de la Spitalul Brâncovenesc şi mergem la biserica Sf. Nicolae de pe actualul Bd. Regina Maria, să mulţumim lui Dumnezeu pentru că îmi salvase viaţa şi pentru că îmi redase libertatea.

A doua zi, 23 iunie 1940, m-am dus la profesorul Ion Zelea Codreanu, care locuia în cartierul din dreapta B-dului Lacul Tei. Primul scop: să verificăm dacă pe tabelul cu ordinul lui Sima era într-adevăr semnătura sa. Al doilea scop: să-i comunic cele petrecute în interiorul închisorii Râmnicu-Sărat şi ce decisese d-l ing. Gh. Clime despre Horia Sima.

Profesorul Ion Zelea Codreanu m-a primit cu bunătate părintească, dar n-a acceptat să discute despre ceea ce puteam relata din interiorul închisorii Râmnicu-Sărat. Cred că deja era informat despre poziţia mea, de la principele Alecu Ghica, a cărui generoasă familie protejase moral şi material familia Codreanu. În momentul în care am avut iniţiativa de a pronunţa numele lui Horia Sima, profesorul Ion Zelea Codreanu a izbit cu putere pumnul în masă şi, cu voce marţială, care excludea orice replică, a spus, ridicând palma către cer: „Horia Sima, fiul meu sufletesc. Horia Sima, urmaşul şi continuatorul Căpitanului. Horia Sima, Comandantul Mişcării Legionare!"

Odată cu ultimele cuvinte, a coborât mâna ridicată spre cer şi, în mod semnificativ, a bătut din nou cu pumnul în masă. Nu mai era nimic de discutat.

Ulterior, după ani de zile, am aflat exact adevărul. La eliberarea din mânăstirea Sadaclia, prof. Ion Zelea Codreanu a revenit în Bucureşti. De la fiii săi Cătălin Zelea Codreanu, un mare caracter, şi Decebal Zelea Codreanu, în plus o mare inteligenţă, am aflat că, pe la mijlocul lui iunie 1940, fusese vizitat de Horia Sima şi amândoi discutaseră o noapte întreagă, fără martori şi fără relatări ulterioare. După acele 12 ore de discuţii, au anunţat, ca o concluzie comună: „relansarea Mişcării Legionare cu dublă conducere, şi anume: profesorul Ion Zelea Codreanu – şeful spiritual care decide, şi profesorul Horia Sima – şeful operativ care execută."

În 1946, l-am întrebat pe Radu Mironovici şi el mi-a răspuns: „Şefia lui Horia Sima a fost decisă de profesorul Ion Zelea Codreanu. Fiind tatăl Căpitanului, noi, comandanţii Bunei Vestiri, n-am putut decât să ne alăturăm. Dintre toţi legionarii, doar el a spus că vrea şi că-l poate «abdica», judeca şi pedepsi pe regele Carol al II-lea. Niciun legionar din câţi am rămas în viaţă nu şi-a luat acest angajament."

Răspunsul lui Radu Mironovici explică totul şi justifică mult.

Şefia lui Horia Sima a fost subiectivă în raport cu nedreptăţile din trecut şi nu a fost obiectivă în raport cu utilitatea în viitor.

Tot după anul 1941, am aflat că textul cu ordinul lui Horia Sima şi cu înscrierea legionarilor în Partidul Naţiunii a fost redactat în Palatul Regal de către col. Ernest Urdăreanu, cu acordul lui Horia Sima, prezent. În cărţile sale mincinoase nu spune nimic de col. Ernest Urdăreanu şi afirmă cum că ideea a provenit de la profesorul Ion Zelea Codreanu şi că întreg textul a fost redactat de profesorul Ion Zelea Codreanu. Iar dânsul, sărmanul Horia Sima, n-a făcut decât să se supună şi să accepte cele hotărâte de marele vinovat, profesorul Ion Zelea Codreanu. Cu cele de mai sus închei explicaţiile cum a ajuns Horia Sima şeful unic absolut al Mişcării Legionare, încă de la jumătatea lui iunie 1940.

Să relatez ce ştiu despre ce a făcut Horia Sima ca Şef al Mişcării Legionare. La începutul lui iulie 1940, m-au vizitat la domiciliul meu din strada Sapienţei nr. 1 trei emisari trimişi de Horia Sima.

Primul emisar a fost avocatul Horia Cosmovici, care m-a întrebat: „Dragă Şerban, ce opinie ai tu despre Horia Sima?"

Eu: „Despre Horia Sima ca intelectual sau ca şef?"

Horia Cosmovici: „Nu ca intelectual, ci ca şef al Mişcării Legionare."

Eu: „Să te aşezi în locul Căpitanului, ca şef unic absolut, este o îndrăzneală cu imprudenţă tangentă cu iresponsabilitatea. Desigur, eu – şi cred că nici chiar tu – nu suntem în stare să facem aşa ceva."

Horia Cosmovici a tăcut, a plecat şi a raportat.

Două zile mai târziu, mă vizitează Ilie Niculescu, eminent intelectual, cu doctorat în ştiinţele economice. Timp de o jumătate de oră îl descrie pe Horia Sima în culori trandafirii şi cu miros de nectar. Perfectă sinceritate, perfect devotament şi niciun fel de complicitate la asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu şi la masacrarea Statului Major Legionar ing. Gh. Clime şi dr. Ion Banea. L-am ascultat fără niciun comentariu şi, păstrând tăcerea, el a înţeles că nu sunt de acord în niciun fel cu şefia lui Horia Sima şi a interpretat tăcerea mea drept lipsă de preţuire pentru persoana lui. La 9 ianuarie 1941, mereu insista să obţină de la Horia Sima şi de la aşa-zisul forum legionar ordinul să mă aresteze şi să mă pedepsească.

Revin la primele zile ale lui iulie 1940. A treia vizită trimisă de Horia Sima a fost vechiul meu prieten Eugen Necrelescu, co-deţinut cu mine în secţia penitenciar a Spitalului Militar Braşov. Misiunea lui Eugen Necrelescu nu era de investigare, ci era de scoatere din luptă prin ameninţare şi intimidare. Eugen Necrelescu mă invită să bem câte o bere la restaurantul de pe insula din centrul lacului Cişmigiu. Aici, îmi spune cu ton calm, dar sever: „Începând din acest moment noi nu mai suntem camarazi în Mişcarea Legionară; Comandantul meu Horia Sima a dat ordin să nu mai avem niciun contact cu tine şi să te izolăm în mod definitiv. Eu sunt legionar perfect disciplinat şi, în caz de necesitate, nu preget să execut ordinul de a-mi omorî proprii prieteni şi propria familie." Ameninţarea era vădită. Scopul era intimidarea şi retragerea. Dar nu toate scopurile pot fi transformate în rezultate; există şi oameni care confirmă psihologia *„C'est un animal méchant, qui quand on l'attaque il se défend"*.

Să relatez cum s-a desfăşurat în teren operaţiunea de mobilizare a legionarilor şi de aducere a lor sub comanda unică absolută a lui Horia Sima.

În anii aceia de groaznică teroare carlistă şi de neîncetat pericol de moarte, un mare număr de legionari au căutat să-şi salveze viaţa acceptând sau cerând mobilizare în unităţile militare de pe cele trei graniţe ameninţate de duşman. Armata asculta de Rege, dar nici psihologic şi nici sociologic nu era de acord cu războiul civil împotriva legionarilor. Legionarii şi ofiţerii fuseseră colegi în timpul studiilor din liceu şi numai ulterior unii intraseră la Universitate şi alţii se încadraseră în

armată. Sentimentele lor patriotice nu se excludeau, ci se completau: legionarii puneau accentul pe conţinutul naţional al României, iar ofiţerii puneau accentul pe conţinutul statal al României. Faptul de necontestat este acesta că, în vara lui 1940, câteva mii de legionari, în general foarte tineri, erau răspândiţi în unităţile militare de pe graniţe.

Iată cum a reuşit Horia Sima să pună mâna pe aceşti tineri legionari şi să-i înregimenteze sub comanda lui. Aceşti mici legionari de pe graniţe au primit pe cale ierarhică ordin să vină în Bucureşti şi să se prezinte în str. Saita 4. Aici, în spatele Spitalului Colţea, la data aceea funcţiona unul dintre principalele sedii ale Serviciului Special de Informaţii.

În str. Saita nr.4, cei chemaţi cu ordin erau primiţi de trei colonei: Nicolaide, Lisievici şi Ionescu-Micandru. Toţi trei erau adjuncţii lui Morusoff, iar responsabil de problemă era col. Nicolaide. Acesta le spunea legionarilor chemaţi de la graniţe: „Ai 24 de ore permisie în Bucureşti. Te duci în parcul Herăstrău, str. W nr. ... şi, după terminarea celor 24 de ore, te întorci aici să primeşti un nou ordin."

Adresa mai sus indicată era locuinţa unui legionar de mare valoare, ing. Bârsan, originar din Braşov sau Făgăraş. Aici, Horia Sima şi-a instalat postul de comandă şi primea audienţe. Legionarul, încă soldat sau încă ofiţer, era primit pe trotuar de mai mulţi legionari mai în vârstă şi deja civili. Aceştia erau partizanii lui Horia Sima şi încă de pe trotoar începeau discuţii cu legionarii care veneau trimişi de col. Nicolaide; din discuţie reieşeau gândurile şi sentimentele respectivului vizitator. Dacă acesta se manifesta ostil lui Horia Sima, nu era primit în clădire şi era retrimis în str. Saita 4, unde primea de la col. Nicolaide ordin să se reîntoarcă la Unitatea militară de pe graniţă. Dacă în cursul discuţiei noul venit se manifesta favorabil sau neutru în raport cu Horia Sima, era introdus în clădire şi înscris pentru audienţă. Horia Sima se găsea într-o cameră de la etaj şi primea audienţele între patru ochi.

După ce-şi arătau identitatea, legionarii convocaţi erau atacaţi cu două întrebări, la care se aştepta răspuns. Prima întrebare: „Crezi că trebuie să stăm pasivi sau trebuie să activăm şi să preluăm guvernarea?" Dacă legionarul întrebat răspundea negativ, Horia Sima se închidea în tăcere şi audienţa se termina cu retrimiterea în armată pe graniţe. Dacă legionarul întrebat se manifesta pozitiv, pentru intrarea Mişcării Legionare la guvernarea ţării, Horia Sima punea a doua întrebare: „Pentru guvernarea legionară, pentru ce funcţie te simţi capabil şi îndreptăţit să-ţi asumi responsabilitatea?"

Răspunsurile legionarilor erau consemnate de Horia Sima într-un registru şi acest registru reprezenta componentele viitoarei şi apropiatei guvernări legionare. După consemnarea în registru a funcţiei, urmând a fi primită odată cu guvernarea legionară, respectivul legionar era retrimis la sediul SSI din str. Saita nr.4. Aici col. Nicolaide, informat prin telefon de Sima, înmâna decizia de liberare din armată şi îi ura succes în activitatea de redevenit civil. Toţi aceşti legionari tineri şi neavertizaţi deveneau aderenţii disciplinaţi ai lui Horia Sima şi refondatorii Mişcării Legionare. Evident, nu după chipul şi asemănarea şi nu în duhul lui Corneliu Zelea Codreanu, ci după chipul şi asemănarea şi la ordinele lui Horia Sima.

Aşa s-a reconstituit Mişcarea Legionară după 1940, sub comanda operativă directă şi personală a lui Horia Sima. Aşa au pierdut partida: prof. Ion Zelea Codreanu, grupul Vasile Noveanu – Augustin Bideanu şi, evident, noi, cei trei supravieţuitori de la închisoarea Râmnicu-Sărat.

Deşi fusese consilierul politic nr.1 al lui Corneliu Zelea Codreanu, ing. Virgil Ionescu nu avea nicio autoritate în vara lui 1940, întrucât prezenţa lui era refuzată de regele Carol al II-lea şi de camarilă. Avocatul Radu Budişteanu avea autoritate în vara lui 1940 pentru că avea acces la Palatul Regal. Din acest motiv, Horia Sima i-a asmuţit pe legionari împotriva lui, sub acuzaţia că ar avea ambiţia să devină

şeful Mişcării Legionare. Legionarii au căzut în cursă şi avocatul Horia Cosmovici l-a ameninţat pe Radu Budişteanu că va fi omorât dacă nu-şi dă demisia din Minister şi dacă nu se retrage de pe scenă. Am arătat mai sus cum, prin Eugen Necrelescu, exact la fel a procedat Horia Sima şi cu mine.

Odată ajuns şef absolut asupra legionarilor din ţară, Sima a trecut de la vorbe la fapte şi faptele la care se obligase nu erau altceva decât propria lui promisiune de a face ca Regele să abdice, să fie judecat şi condamnat.

În cele ce urmează, deschid o paranteză de interes personal şi arăt: a) cum l-am cunoscut pe marele ing. Nicolae Malaxa şi b) cum am obţinut postul de asistent universitar la Facultatea de Medicină.

Cum era firesc şi necesar, am vizitat: mai întâi persoanele care mi-au salvat viaţa în masacrele din timpul dictaturii carliste şi apoi persoanele care mi-au fost şefi şi protectori în activitatea profesională.

Persoana care mi-a salvat viaţa la masacrul din 22 septembrie 1939 era col. Pop-Hagiu, originar din Slatina, prieten din copilărie cu tatăl meu, fratele soţiei g-ral Ion Bengliu şi, în Bucureşti, domiciliat în str. Braziliei, cred, nr.16. Cred că anterior am evocat şi am descris cum în seara de 21 septembrie 1939, la Inspectoratul General al Jandarmeriei, col. Pop-Hagiu a smuls de la cumnatul său, g-ral Ion Bengliu, hotărârea de a-mi cruţa viaţa. Acum, în vara lui 1940, m-am dus în str. Braziliei şi mi-am exprimat recunoştinţa faţă de salvatorul vieţii mele. Col. Pop-Hagiu mi-a spus că sora lui, Florica g-ral Bengliu, a contribuit în mod egal la salvarea mea, şi aceasta, în numele copilăriei lor petrecută în Slatina, pe aceeaşi stradă cu familia Milcoveanu. Privitor la politica legionară, col. Pop-Hagiu mi-a spus: „Nu aprob – întrucât sunt militar, dar înţeleg, întrucât am o singură fiică şi întrucât ginerele meu, Grigoriu, este medic şi legionar, ca dumneata."

În jurul anului 1970, am fost solicitat să dau asistenţă medicală de urgenţă în str. Londra şi bolnava foarte în vârstă era chiar d-na Florica g-ral Bengliu. Suferea de brohopneumopatie obstructivă activată a frigore şi cred că i-a făcut plăcere să mă cunoască personal înainte de a-şi încheia existenţa terestră. Voi descrie scena vrednică de memorat, când voi ajunge cu memoriile la respectivul an 1970.

A doua persoană importantă pe care am vizitat-o a fost Prof. dr. N. Gh. Lupu, ultimul meu şef de clinică medicală la Spitalul Colentina.

Să descriu cum am ajuns în atenţia Prof. dr. N. Gh. Lupu şi cum i-am câştigat încrederea. În anul I de medicină locuiam la d-na Ecaterina D. Maimarolu din str. Andrei Şaguna 1, în spatele Atheneului Român. Soţul dânsei, Dimitrie Maimarolu, a fost cel mai mare arhitect român şi, în calitate de unchi după mamă, m-a luat sub protecţie, ca viitor medic personal al său. Dânsul a murit de infarct miocardic în 1926 şi soţia sa Ecaterina, născută Hagiopol, m-a luat în gazdă ca viitor medic al dânsei.

În iarna lui 1930, d-na Ecaterina D. Maimarolu a făcut o infecţie urinară supra-febrilă şi a fost luată în tratament de Prof. dr. N. Gh. Lupu şi Prof. dr. Amza Jianu. La consult, d-na Ecaterina D. Maimarolu a cerut prezenţa mea, recomandându-mă student în anul II la medicină. Prof. dr. Amza Jianu şi-a adus aminte că îi sunt nepot de gradul III, iar Prof. dr. N. Gh. Lupu a comentat: „Dacă ai absolvit anul I de medicină, înseamnă că eşti deja o şesime de medic cu drepturi profesionale." Un an mai târziu, am dat examenul de anatomie patologică cu Prof. dr. N. Gh. Lupu, noul titular al Catedrei de Anatomie Patologică şi director al Institutului dr. Victor Babeş. Încă un an mai târziu, am dat concurs de externat în Spitalele Eforiei Civile şi *mirabile-dictu*, primul meu stagiu de extern a fost Clinica Medicală Prof. dr. Daniel Danielopolu de la Spitalul Filantropia. Aici am învăţat semiologia şi aici am fost iniţiat de dr. Sergiu Stoicescu şi de Prof. dr. C. C. Dimitriu în tainele Clinicii Medicale.

În iunie 1932, Prof. dr. N. Gh. Lupu este chemat să consulte un bolnav cu diagnostic foarte complicat, internat în Clinica Prof. dr. Danielopolu. După

consultarea bolnavului, în holul clinicii, Prof. dr. N. Gh. Lupu a început o discuţie ştiinţifică extraordinar de interesantă cu cei 9-10 asistenţi şi conferenţiari ai Prof. dr. Daniel Danielopolu. Prof. dr. N. Gh. Lupu a pornit un rechizitoriu, acuzând şcoala medicală a Prof. dr. Daniel Danielopolu de pierdere a contactului cu realitatea, de complacere în metafizica speculaţiilor abstracte şi de a face ştiinţă teoretică în loc de asistenţa concretă a bolnavilor. Prof. dr. N. Gh. Lupu a afirmat cu tărie şi convingere că realismul este prima obligaţie, prima exigenţă şi prima necesitate a medicinii cu adevărat hipocratice. Cei 9-10 medici de faţă păstrau tăcerea respectuoasă şi păreau să fie de acord cu rechizitoriul formulat împotriva propriei lor şcoli medicale.

Deodată, Prof. dr. N. Gh. Lupu mă zăreşte printre cele 10 persoane prezente, se opreşte din vorbire şi îmi spune: „Dumneata n-ai dat examen cu mine acum un an?" Mă prezint, şi dr. Sergiu Stoicescu completează: „Este externul titular al clinicii noastre, el a făcut anamneza bolnavului." Prof. dr. N. Gh. Lupu îmi spune: „Pentru un medic, complet om de ştiinţă, nu-i suficientă activitatea spitalicească şi îţi ofer postul de preparator la Catedra de Anatomie Patologică."

Timp de un an am lucrat ca preparator onorific la Institutul dr. Victor Babeş. Pe parcurs, mi-am schimbat convingerile şi am optat pentru altă direcţie de cercetare ştiinţifică. Anatomia patologică epuizează o treime din explicaţii, microbiologia epuizează încă o treime şi a treia treime din explicaţii trebuie căutate în chimia fizicală, adevăratul viitor ştiinţific al medicinii. În baza acestei convingeri, după terminarea Facultăţii de Medicină m-am înscris la Facultatea de Ştiinţe Fizico-Chimice şi am urmat extraordinarele cursuri ale marilor profesori: Gheorghe Stacu, Eugen Angelescu şi Eugen Macovschi. Din cauza prigoanei politice nu mi-am putut atinge idealul de a completa medicina cu chimia fizicală.

În anii 1934-1937, am fost intern prin concurs la Spitalele Eforiei Civile şi ultimul stagiu, terminat la 1 martie 1938, a fost la Clinica Medicală Prof. dr. N. Gh. Lupu de la Spitalul Colentina.

Sărind peste timp, mă refer la iulie 1940. Îi fac o vizită marelui meu profesor şi dânsul îmi spune: „Am un post liber de asistent universitar. Va fi ocupat prin concurs pe bază de activitate, titluri şi lucrări. Întocmeşte un memoriu profesional, adu referinţe de la toţi şefii dumitale şi înscrie-te pentru concurs." M-am conformat şi am întocmit memoriul cu cele 42 de lucrări ştiinţifice, din care două aveau valoare de originalitate. Prima: un semn descoperit de mine pentru diagnosticul diferenţial între o supuraţie localizată în loja renală dreaptă şi o supuraţie localizată în hipocondrul drept al abdomenului. A doua: un caz de autosuprainfectare sifilitică prin fistulă ganglionară unică, dovadă a existenţei alergiei în infecţia sifilitică. Dosarul cu referinţele foştilor mei şefi de activitate spitalicească trebuie să se găsească la Arhivele Statului. Pe parcurs, am aflat că la concurs mai sunt înscrişi dr. George Palade şi dr. Vlad Voiculescu, care fuseseră după mine interni în Clinica Medicală de la Spitalul Coletina. La concurs, spre sfârşitul lui august 1940, Prof. dr. N. Gh. Lupu a optat pentru persoana mea şi m-a sfătuit: „Nu-i suficientă limba franceză. Învaţă germana sau engleza. Indispensabile pentru ceea ce vrei dumneata: chimia fizicală în medicină."

Numirea mea ca asistent universitar a fost semnată la 3 septembrie 1940 de ministrul Educaţiei Naţionale, Prof. dr. Dumitru Caracostea.

De notat reacţia concurenţilor. Dr. Vlad Voiculescu a renunţat la medicina internă şi s-a lansat în neuropatologie, devenind somitate ştiinţifică internaţională. Dr. George Palade nu s-a resemnat şi aproape că a făcut scandal, legându-se de activitatea mea legionară. În seara de vineri, 24 ianuarie 1941, m-a întâlnit în curtea Spitalului Colentina şi mi-a arătat adevăratele lui sentimentele faţă de mine. M-a prins de gulerul paltonului, m-a scuturat cu putere ca şi cum mă lovea cu capul de pereţi şi mi-a strigat în scop de demoralizare: „Acum cred că s-a terminat definitiv cu tine."

În vara lui 1940, Prof. dr. N. Gh. Lupu a luat act de nemulțumirea doctorului George Palade și, pentru a-i da o compensație, l-a recomandat drept medic personal al marelui ing. Nicolae Malaxa. Acesta suferea de o boală mult torturantă și de origine psihogenă: colopatia ulcero-membranoasă cu diaree și cu dureri declanșate pe neașteptate, la cele mai mici devieri ale regimului alimentar și la cele mai mici traume psihice. Pe parcursul timpului dr. George Palade a devenit ginerele ing. Nicolae Malaxa; în 1946, a plecat cu acesta în S.U.A. și acolo, cu valoarea sa științifică, s-a impus pentru premiul Nobel.

Revin la vara lui 1940.

Să explic cum l-am cunoscut pe ing. Nicolae Malaxa. Dânsul a fost un autentic geniu industrial și un autentic geniu financiar. Mulțumită inteligenței și muncii, a construit în România o constelație de uzine metalurgice și de fabrici electrice. Astfel, a ajuns să aibă circa 20.000 de salariați, majoritatea în București, dar și în provincie. Pentru acești 20.000 de salariați ing. Nicolae Malaxa s-a hotărât să fondeze: un spital propriu cu toate serviciile, o policlinică centrală cu cabinete pentru toate specialitățile și un serviciu de ambulanțe circulând în toată țara. Pentru conducerea acestui complex medico-sanitar, dânsul a cerut să i se dea numele celor mai buni absolvenți ai Facultății de Medicină. S-au luat informații de unde credea că este adecvat și s-a fixat asupra persoanei mele. La începutul lui iulie 1940, sunt căutat la telefon de o domnișoară, Ecaterina Mugur, care mă invită pentru după-amiază la ora 16^{00} fix, la o adresă din str. Dionisie Lupu pentru audiență la ing. Nicolae Malaxa. M-am prezentat și am avut o convorbire de 30 minute cu acest extraordinar om, cred unicat de patriotism, de eficiență și de cultură în istoria României moderne. Am înțeles că avea trei surse informative despre mine: Prof. dr. N. Gh. Lupu, dosarul individual cel corect de la Poliția Secretă politică și Palatul Regal – *recte* col. Ernest Urdăreanu.

Ing. Nicolae Malaxa mi-a vorbit cu drag de muncitorii săi, copii de țărani români, și mi-a spus că vrea să fondeze un serviciu medico-social care să fie model în toată Europa. Dânsul era pentru ideea ca în proximitatea Bucureștiului să construiască cartiere cu locuințe individuale, inclusiv grădină de zarzavat și pomi fructiferi pentru fiecare familie de muncitori. Pentru conducerea acestui complex medico-social avea nevoie de un tânăr medic „full-time" – ceea ce înseamnă activitate unică, fără alte angajamente socio-profesionale, oferea un salariu lunar de 50.000 lei, un automobil cu șofer la dispoziție personală și masa de prânz la cantina uzinei sale. În completare, mi-a semnalat că cele mai bune referințe despre mine le avea de la col. Ernest Urdăreanu și de la Prof. dr. N. Gh. Lupu. Nu mi-a spus, dar am înțeles că nu decide nimic fără prealabilul acord sau prealabila îngăduință a Palatului Regal. Nici nu se putea altfel, întrucât ne găseam sub dictatura carlistă, care se voia în plus și totalitară. Diferența dintre dictatură și totalitarism este că: dictatura se mulțumește cu tăcerea și pasivitatea opoziției, iar totalitarismul mai vrea în plus entuziasmul și complicitatea opoziției.

Pe parcursul audienței de 30 de minute, eu am tăcut și m-am limitat să răspund la întrebări. Literalmente am fost fascinat de trei lucruri: a) simțul social altruist și generos al ing. Nicolae Malaxa, b) exprimarea într-o limbă românească literară, parcă vorbea Mihai Eminescu, și c) logica raționamentelor sale de maximă precizie și de maximă claritate, cu niciun fel de risipă de timp. Am sesizat încă ceva. Pe biroul său erau o sumedenie de creioane colorate cu vârful foarte ascuțit, probabil opera domnișoarei Ecaterina Mugur, despre care, ulterior am aflat că era din orașul Bârlad, concetățeancă cu ing. Nicolae Malaxa.

La explicațiile și la oferta ing. Malaxa, am răspuns: „Mă simt mult prea onorat de încrederea dumneavoastră, dar nu vă pot da astăzi un răspuns. Candidez la un concurs pentru un post de asistent universitar și, dacă reușesc, prefer să fac carieră la

Facultatea de Medicină și în Spitalele Eforiei." Ing. Malaxa mi-a spus: „Înțeleg și îți urez să reușești la concurs. Iar dacă reușești, eu tot te angajez ca medic consultant trei ore pe zi cu 5.000 de lei salariu lunar." Numirea s-a făcut pe 1 august 1940 și imediat după evenimentele din 20-23 ianuarie 1941, dictatorul g-ral Ion Antonescu mi-a desfăcut contractul de muncă pentru vinovăția de „legionar malaxist".

Pentru a spune tot, adaug încă două informații.

După evenimentele de la sfârșitul lui ianuarie 1941, g-ral Ion Antonescu a arestat și a trimis în judecată pe ing. Malaxa sub acuzația de a fi protectorul și complicele legionarilor. La Tribunalul Militar București ancheta a fost făcută de g-ral Aldea, care l-a absolvit pe ing. Malaxa de orice fel de vinovăție în raport cu legionarii. De aici, un plus de ură împotriva g-ral Aurel Aldea și drept justiție, dictatorul g-ral Antonescu a confiscat „Uzinele Malaxa" în favoarea statului român. Administrația militară a Uzinelor n-a dat randament și, la criticile formulate de germani, în 1943, mareșalul Antonescu a redat Uzinele în proprietatea ing. Malaxa.

A doua informație este, să zicem, strict personală. La sfârșitul lui martie 1942, eram pe str. Brezoianu, în drum spre locuința mea din str. Sapienței nr.1. Oprește un automobil și coboară dr. George Palade, care mă îmbrățișează cu neașteptată prietenie și îmi spune: „Te conduc acasă cu mașina mea ". În mașină îmi mai spune următoarele: „Domnul ing. Malaxa m-a întrebat ce părere am despre tine. Eu i-am spus că am părere rea și te-am descris cu calificative negative. D-l Malaxa m-a pus la punct spunând despre tine că ești foarte inteligent și foarte serios. Ca atare, mi-am schimbat complet opinia despre tine". Eu am ascultat și i-am spus: „Bine, Gigi, am fost colegi 6 ani și ți-a trebuit un minut de conversație cu domnul ing. Malaxa ca să mă cunoști". Mai amintesc că în cei 6 ani de studenție n-am avut nicio tangență cu dr. George Palade și aceasta pentru că eu simpatizam curentul de ascensiune socială a fiilor de țărani, prin Universitate în clasa conducătoare a propriei lor Patrii și care curent de ascensiune socială a dat Mișcarea Legionară din epoca Corneliu Zelea Codreanu.

Să revenim la vara lui 1940. Să arătăm cum Horia Sima a implicat Mișcarea Legionară în evenimentele macro-istorice din prima jumătate a lui septembrie 1940.

Nefericitele evenimente de la începutul lui septembrie 1940 au reprezentat inevitabila urmare a lipsei de orientare și a lipsei de hotărâre care, înainte de criminalitate și corupție, sunt definiția în istorie a dictaturii carliste. Carol al II-lea putea deveni un rege la egalitate cu iluștrii săi predecesori: Carol I cel Înțelept și Ferdinand I cel Loial, dacă nu avea lăcomia de a fi și dictator în afară de Rege și dacă nu avea defectul psihic al lipsei de prevedere și al lipsei de decizie. La alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, națiunea suverană, prin corpul electoral, i-a oferit soluția de perfectă rezolvare a problemei externe: Iuliu Maniu, cât timp Franța-Anglia sunt Europa și Corneliu Zelea Codreanu dacă Germania-Italia devin Europa. Regele Carol al II-lea n-a primit soluția dată de Națiune și, pe răspunderea Națiunii, a făcut politică personală atât cu Franța și Anglia, cât și cu Italia și Germania. Când Germania era dispusă pentru înțelegere cu România, Carol al II-lea a făcut politică cu Anglia și Franța. Pentru politica cu Germania și Italia, Carol al II-lea s-a decis numai la începutul lui iulie 1940, când Germania era deja angajată cu obligații teritoriale față de Ungaria, Rusia și Bulgaria. La 4 iulie 1940, Regele înlocuiește guvernul pro-francez – pro-englez al lui Tătărăscu prin guvernul Gigurtu pro-german și pro-italian, cu Prof. Mihail Manoilescu la Ministerul de Externe. Pentru a-l face credibil în fața Germaniei și Italiei, în acest guvern Gigurtu au fost nu introduși, ci anexați, doi subsecretari de stat – dr. Ion Simionescu și Prof. Napoleon Crețu, de la Liga Apărării Naționale Creștine și trei miniștri – Horia Sima, dr. Vasile Noveanu și avocat Augustin Bidianu, de la Mișcarea Legionară. Patru zile mai târziu, la 8 iulie 1940, Horia Sima este înlocuit cu avocatul Radu Budișteanu la Ministerul Artelor și Cultelor. Înarmat cu aceste două vopsele, una

cuzistă şi alta legionară, noul guvern a plecat în Germania să cerşească alianţa protectoare a Germaniei. Mult prea târziu, deoarece Germania deja avea angajamente luate: faţă de URSS– să-i dea anexarea Basarabiei, faţă de Bulgaria – să-i dea anexarea Cadrilaterului şi faţă de Ungaria – să-i dea anexarea Transilvaniei. Astfel delegaţia guvernamentală română ajunsă în faţa lui Hitler a primit un răspuns negativ cu justificarea: „Ceea ce nu pot ierta Regelui vostru este că din cauza lui a trebuit să-mi schimb politica faţă de Uniunea Sovietică".

Înainte de a lua o hotărâre cu privire la Transilvania, Hitler a decis un referendum pentru populaţia germană din România, cu trei variante: anexarea la Ungaria, rămânerea în România şi independenţa ca nou stat. Pentru anexarea la Ungaria n-a votat niciun german, pentru rămânerea în România au fost majoritatea voturilor şi pentru independenţa Transilvaniei a fost o minoritate de voturi.

Pentru soarta României e foarte importantă decizia ordinului Masonic. Toate lojile din România erau la data aceea subordonate Marelui Orient Masonic din Franţa. La 22 iunie 1940 are loc colapsul militar al Franţei şi noul guvern al mareşalului Philippe Pétain dizolvă şi ilegalizează întreg Ordinul Masonic din Franţa. În această situaţie, şeful Ordinului Masonic din România, Ion Pangal, pleacă în Occident şi obţine transferarea din subordinea Masoneriei Franceze în subordinea Masoneriei Engleze. Ion Pangal se întoarce la Bucureşti la 15 iulie 1940 şi comunică oficial gradelor 33: „Carol al II-lea nu mai are de stat pe tron decât două-trei săptămâni. Englezii nu-l acceptă". Ion Pangal n-a precizat cu cine va fi schimbat Carol al II-lea, dar – din numeroase surse informative – reiese că opţiunea englezilor era g-ral Ion Antonescu şi că ei, englezii, l-au propulsat în politică, de unde ulterior l-au preluat germanii.

Ne referim la epopeea generalului Ion Antonescu în vara 1940.

G-ral Ion Antonescu avea faima semnului de egalitate cu armata română. În Primul Război Mondial, a condus secţia III Operaţiuni din Marele Cartier General, având deplina încredere a mareşalului Constantin Prezan, a prim-ministrului Ionel I.C. Brătianu şi a regelui Ferdinand I cel Loial. Mulţumită voinţei sale mereu ofensive şi niciodată obosite, Armata Română a câştigat bătălia de o lună continuă de la Mărăşeşti şi a putut duce spectaculoasa campanie de cucerire până la Budapesta.

Din cauza severităţii şi a austerităţii sale, g-ralul Ion Antonescu avea porecla de „Câinele Roşu". Nimeni nu cunoştea secretul unui vechi sifilis netratat şi nu este exclus ca toxina neurotropă a acestuia să-i fi stimulat încă şi mai mult dinamismul cerebral. În 1933-1934 a fost şeful Marelui Stat Major şi, vizitând Anglia, el a fost primit şi tratat cu onoruri de şef de stat. De aici presupunerea noastră că Anglia, în vara 1940, l-a selecţionat pe g-ral Ion Antonescu ca soluţie de schimb în locul lui Carol al II-lea, dovedit ca deosebit de incapabil şi, în plus, foarte corupt.

Poate împins de englezi sau poate din proprie iniţiativă, g-ral Ion Antonescu s-a sesizat de abandonarea Basarabiei şi a intrat activ în politică. A întocmit un raport de împotrivire la abandonarea Basarabiei şi a pornit o serie de întâlniri politice sub lozinca, de la sine înţeleasă, a demiterii Regelui Carol al II-lea, dacă acesta continuă concesiunea la graniţe şi pierderea de provincii.

Întrevederea cu Horia Sima a avut loc la 1 iulie 1940, în locuinţa din str. Mântuleasa a ilustrului chirurg Dr. Alexandru Popovici. Trei zile mai târziu, g-ralul Antonescu este arestat şi este internat fără judecată la Mânăstirea Bistriţa din judeţul Vâlcea. Ajuns dictator al României în toamna 1940, g-ral Antonescu află că arestarea şi claustrarea lui se datoraseră trădării lui Horia Sima, care raportase lui Morusoff, duşmanul lui de moarte, despre întrevederea secretă şi intenţia lui Antonescu de a-l face pe Carol al II-lea să abdice. Aflând cine l-a trădat, g-ral Ion Antonescu a căpătat ură de moarte împotriva lui Horia Sima şi, din cauza lui Horia Sima, înverşunare exterminatoare împotriva Mişcării Legionare.

La sfârşitul lui august 1940, Germania şi Italia se hotărăsc să clarifice lucrurile cu România, ajunsă o pradă suspendată în vid, adică bună de apucat de către oricine îndrăzneşte. La 27 iunie 1940, Uniunea Sovietică ne-a dat ultimatumul pentru reanexarea Basarabiei, profitând de blocarea armatei germane în războiul presupus de lungă durată cu Franţa. Dacă Germania n-ar fi învins fulgerător Franţa şi dacă războiul din Occident s-ar fi prelungit cu anii, URSS nu s-ar fi mulţumit numai cu Basarabia şi ar fi vrut anexarea în întregime a Moldovei, până la Munţii Carpaţi.

Italia este prietena constantă a României şi, în această calitate, încă din toamna lui 1939 s-a preocupat să neutralizeze consecinţele dezastruoase ale Pactului Ribbentrop-Molotov din 23 august 1939. Prin tratative secrete, în ianuarie 1940, ministrul de Externe contele Ciano a obţinut angajamentul Ungariei să nu atace România pe la spate. Guvernul de la Budapesta şi-a luat angajamentul să nu revendice Transilvania, dar a formulat trei excepţii: a) dacă România nu-şi apără graniţele şi e pusă pe concesiuni teritoriale, b) dacă în România se porneşte anarhia generală şi se instalează haosul total şi c) dacă România devine comunistă şi se alipeşte comunismului mondial.

În condiţiile mai sus arătate, Germania şi Italia invită România să înceapă tratative diplomatice şi să reglementeze problemele litigioase cu Ungaria şi Bulgaria. Date fiind pretenţiile Ungariei pentru întreaga Transilvanie, plus Banatul, Crişana şi Maramureşul, tratativele începute la Turnu Severin eşuează şi nu rezolvă problema. Atunci, Germania şi Anglia se erijează în arbitri internaţionali şi propun un Arbitraj pentru 31 august 1940 la Viena.

Evenimentele dintre 30 august şi 15 septembrie 1940 sunt extraordinar de complicate şi, întrucât am fost personal în mijlocul lor, îmi permit a le expune mai pe larg. Cele petrecute pe scenă sunt importante, dar ce s-a petrecut în culise este încă mult mai important. Au avut loc cinci convenţii secrete, dintre care: una s-a inversat, două au reuşit şi două au fost uitate, pentru a nu spune trădate.

Primind încunoştinţarea de Arbitraj, regele Carol al II-lea a convocat pentru 30 august 1940 o şedinţă care să facă figuraţie de Consiliu de Coroană şi care să transfere responsabilitatea în sarcina Ţării, deci nu a persoanei sale. La această şedinţă nu au fost chemaţi nici Iuliu Maniu – *recte* PNŢ şi nici Constantin-Dinu I.C. Brătianu – *recte* PNL.

Această şedinţă din 30 august 1940 a acceptat Arbitrajul Italo-German şi a trimis la Viena o delegaţie cu împuternicirea de a semna în numele României. Preşedintele Comisiei era ministrul de Externe Prof. ing. Mihail Manoilescu. O mare inteligenţă, un mare patriot, un om cumsecade şi cu unic defect de a se voi unealtă disciplinată a Regelui. În alt text voi descrie pe larg cum ing. Mihail Manoilescu, în toamna lui 1927, a devenit baioneta oarbă a lui Carol al II-lea, aflat în exil, şi cum a fost dat în judecată la Tribunalul Militar Bucureşti, unde – spre surpriza generală – a fost achitat, în loc de a fi condamnat. Mai trebuie precizat că în august 1930, Elena Lupescu a venit în România: nu cu paşaportul soţiei ing. Mihail Manoilescu, cum ştie toată lumea, ci cu paşaportul soţiei diplomatului profesor Victor Cădere, care şi el făcea parte din complotul francmason al suirii lui Carol al II-lea pe tronul României.

În calitate de adevărat patriot şi de bun român, Prof. ing. Mihail Manoilescu a înţeles valoarea şi utilitatea Mişcării Legionare şi, încă din anul 1935, i-a devenit susţinător sincer şi protector valoros. Ideea aproape fixă a ing. Manoilescu era: dictatura nu personală, ci populară, a regelui Carol al II-lea, cu Mişcarea Legionară a lui Corneliu Zelea Codreanu drept Partid Unic de Stat şi drept matcă de cadre conducătoare. Idee teoretică, chiar abstractă şi vădit nerealistă, întrucât nu era posibilă o alianţă între imoralitatea pe toate planurile a lui Carol al II-lea şi virtutea obligatoriu exigentă a lui Corneliu Zelea Codreanu. Firescul psihologic şi necesarul

sociologic au fost: alăturarea lui Corneliu Zelea Codreanu lângă Iuliu Maniu şi orientarea Mişcării Legionare cea adevărată, codrenistă, înspre statul de drept şi democraţia politică. La alegerile parlamentare din 20 decembrie 1937, Prof. ing. Mihail Manoilescu a candidat pe lista Partidului „Totul pentru Ţară" şi a fost ales, cu majoritate copleşitoare, senator din partea judeţului Neamţ. În cei doi ani ai dictaturii Regelui Carol al II-lea, Prof. Manoilescu nu şi-a asumat nicio funcţie în guvern. În guvernul de la 4 iulie 1940, cu misiunea de a obţine alianţa protectoare a Germaniei, Prof. ing. Manoilescu a devenit ministru de Externe, dată fiind apropierea de gândire cu programul socio-economic al Germaniei Naţional Socialiste.

Al doilea membru al delegaţiei care urma să reprezinte România la Arbitrajul de la Viena a fost juristul Valer Pop, fost ministru de Justiţie din 10 octombrie 1934 până la 29 august 1936. Acesta era originar din Transilvania, era de religie greco-catolică şi avea relaţii bune cu Vaticanul, cu Regele şi cu toate partidele naţionaliste din România.

Al treilea membru al delegaţiei era dr. Sabin Mănuilă, originar din judeţul Arad, de profesie medic, specializat în demografie şi cu relaţii speciale de bună colaborare cu iudaismul mondial. Ideea şi speranţa dr. Sabin Mănuilă reprezentau concesiuni teritoriale faţă de Ungaria, cu transfer de populaţie, exact în funcţie de demografie. Românii din vestul Transilvaniei să fie transferaţi în estul Transilvaniei şi ungurii din estul Transilvaniei să fie transferaţi în vestul Transilvaniei, care astfel, statal, să treacă la Ungaria. Program nerealist, întrucât marile bogăţii din subsolul Transilvaniei sunt în atât în est, cât şi în vest.

Această delegaţie avea împuternicire de la Bucureşti să trateze, dar nu să accepte din partea României ce vor decide Germania şi Italia, erijate în arbitri europeni. Germania era reprezentată de ministrul de Externe Joachim von Ribbentrop, iar Italia era reprezentată de ministrul de Externe contele Ciano. Toată lumea, chiar absolut toată lumea crede că arbitrajul de la Viena a fost decis de aceşti doi miniştri de Externe. În realitate, ei n-au judecat nimic, ci doar au semnat ce li s-a ordonat. Cu 20 de minute înainte de intrarea în şedinţa de arbitraj, a sosit mareşalul Wilhelm Keitel, şeful Statului Major al Armatei germane. Acesta a tras o linie oblică pe harta Transilvaniei şi le-a ordonat celor doi miniştri de Externe să semneze: nord-estul Transilvaniei la Ungaria şi sud-vestul Transilvaniei la România. Teritoriul dăruit Ungariei avea peste 2.000.000 de români şi mai puţin de 1.000.000 de unguri, ceea ce înseamnă că nu pacea şi nu dreptatea erau scopurile Arbitrajului de la Viena. Scopul nemărturisit, dar evident, al mareşalului Keitel era pregătirea viitorului război anti-sovietic. Ungaria era, încă din anul 1933, în alianţă militară revizionistă cu Germania şi astfel, prin Ungaria, Germania voia: a) să se găsească pe munţii Carpaţi Orientali ca bază de lansare a războiului antisovietic şi b) să se găsească mai aproape de petrolul din Valea Prahovei decât Uniunea Sovietică, aflată la Reni în sudul Basarabiei.

Arbitrajul de la Viena nu a fost căutuşi de puţin pentru pace în Europa, ci a fost decis de un singur criteriu şi anume: proiectatul război antisovietic. Transilvania nu poate fi nici ruptă de România şi nici împărţită cu Ungaria, întrucât Transilvania împreună cu Moldova şi cu Ţara Românească alcătuiesc un tot perfect unitar.

Decizia Mareşalului Wilhelm Keitel a înfuriat Budapesta, care voia anexarea întregii Transilvanii şi a fost o surpriză totală pentru Bucureşti, care nu cunoştea proiectul de război antisovietic. La Viena, Prof. ing. Mihail Manoilescu şi-a pierdut cunoştinţa şi a lenşinat datorită unei bruşte scăderi a tensiunii arteriale. După redresarea tensională, atât a mai putut face Prof. ing. Mihail Manoilescu: să ceară şi să obţină garantarea de către germani a celorlalte frontiere ale României.

Pentru a fi lege şi pentru a fi aplicat, Arbitrajul de la Viena mai trebuia să fie acceptat şi semnat de România. În acest scop, Regele a convocat pentru a doua zi, 31 august 1940, un adevărat Consiliu de Coroană la Palatul Regal. Pentru a face

Mişcarea Legionară complice nu era suficientă ramura simistă şi Carol al II-lea a căutat să implice şi ramura codrenistă. Poliţia Secretă Politică a arestat în Bucureşti pe Horia Zelea Codreanu şi în provincie pe protopopul Ion Moţa şi, fără nicio explicaţie, i-a băgat în Palatul Regal şi i-a aşezat pe scaune pentru a spune „Da".

La acest Consiliu de Coroană au votat împotriva acceptării Arbitrajului: Iuliu Maniu din partea PNŢ, Constantin-Dinu I.C.Brătianu din partea PNL şi Prof. A.C. Cuza din partea Ligii Apărării Naţionale Creştine şi a Partidului Naţional Creştin. Preşedintele acestuia, Octavian Goga, decedase în mai 1938 prin hemoragie cerebrală hipertensivă, provocată de noul regim al dictaturii Carliste. În Consiliul de Coroană, Iuliu Maniu a ţinut un discurs formidabil, care a fost un rechizitoriu al întregii dictaturi şi în care a cerut în primul rând abdicarea lui Carol al II-lea şi apoi un Guvern de Uniune Naţională. Despre acest discurs al lui Iuliu Maniu, Prof. dr. Constantin Angelescu a afirmat public: „Iuliu Maniu a fost divin."

La vot, Arbitrajul de la Viena a fost acceptat cu o foarte mică majoritate şi această majoritate i-a cuprins pe miniştrii din guvernul prezidat de Ion Gigurtu. Acceptarea Arbitrajului de la Viena a fost considerată a treia trădare naţională comisă de regimul carlist. Prima trădare naţională a fost desconsiderarea legilor parlamentare din 20 decembrie 1937 şi instituirea dictaturii personale de sus în jos, la 10 februarie 1938. A doua trădare naţională a fost abandonarea Basarabiei la 27 iunie 1940, în locul unei acţiuni de apărare pe Nistrul fortificat natural, în favoarea României, şi constrângerea Germaniei să ne apere pentru a-şi păstra petrolul din Valea Prahovei. Această a treia trădare Naţională – acceptarea Arbitrajului de la Viena şi pierderea unei jumătăţi din Transilvania – a pus capăt definitiv toleranţei prea îndelung manifestată faţă de Carol al II-lea. Laşitatea de a nu face ce trebuie constuituie trădare, egală cu criminalitatea de a face ce nu trebuie. La 31 august 1940 cariera de Rege a lui Carol al II-lea era definitiv încheiată, el fiind socotit de întreaga naţiune drept un monstru, peste faptul că era considerat un incapabil. Este soarta tuturor dictatorilor să piardă contactul cu realitatea şi să comită acte de „sinucidere", crezând că încă mai pot înşela şi crezând că se pot salva de la dezastru.

Întreaga naţiune, în afară de escroaca internaţională cu numele de Marta Bibescu, era categoric pentru alungarea lui Carol al II-lea şi pentru pedepsirea lui exemplară. Zeci de mii de transilvăneni îşi părăseau baştina multimilenară şi veneau cu înverşunare asupra Bucureştiului, care nu-şi făcuse datoria de capitală a Statului Naţional România. Marele PNŢ al lui Iuliu Maniu, al lui Ion Mihalache şi al lui Virgil Madgearu a decis o mare adunare de protest, egală ca valoare cu marşul din 1922 al lui Benito Mussolini de la Milano pentru cucerirea Romei.

Vârful de lance al naţionalismului românesc era însă Mişcarea Legionară şi absolut toţi legionarii – atât ramura codrenistă cât şi ramura simistă – erau hotărâţi nu pentru alungarea din ţară, ci pentru condamnarea la moarte a criminalului şi trădătorului Carol al II-lea.

Vom arăta mai jos cum, de la acest sfârşit, Horia Sima şi Elena Lupescu au fost salvaţi: nu de hazard, ci de voinţa lui Horia Sima. Mobilizarea maselor şi intrarea în acţiune au fost decise pentru noaptea de 3 spre 4 septembrie 1940. Manifestul a fost redactat de Horia Sima şi datat 1 septembrie, în loc de 3 septembrie 1940.

Prima grijă a lui Horia Sima a fost scoaterea din luptă a profesorului Ion Zelea Codreanu, care ţinea cu orice preţ la condamnarea la moarte a lui Carol al II-lea. Avocatul Horia Cosmovici l-a luat pe profesorul Ion Zelea Codreanu de la domiciliul său şi l-a dus la o adresă secretă din zona Pieţii Mihail Kogălniceanu, cu o unică fereastră spre o curte interioară. L-a vizitat în fiecare zi, aducându-i mâncare şi băutură şi alimentându-l cu informaţii false. După spusele lui Horia Cosmovici, insurecţia legionară eşuase, Carol al II-lea era triumfător, armata şi poliţia făceau arestări şi străzile Bucureştiului erau pline cu cadavre şi cu sânge.

Toate aceste minciuni nu proveneau din inteligența lui Horia Cosmovici, ci îi fuseseră puse pe limbă de Horia Sima, care nu se voia supravegheat și controlat de profesorul Ion Zelea Codreanu, așa cum se hotărâse la jumătatea lui iunie 1940. După două săptămâni, Horia Cosmovici n-a mai venit la adresa secretă și profesorul Ion Zelea Codreanu și-a luat îndrăzneala de a ieși în stradă și de a constata: a) că toate informațiile lui Horia Cosmovici erau minciuni și b) că Horia Sima era vicepreședinte în guvernul Antonescu și era singurul decretat ca șef al Mișcării Legionare. De aici furia perfect justificată a profesorul Ion Zelea Codreanu împotriva lui Horia Sima.

Planul de insurecție legionară pentru noaptea de 3 spre 4 septembrie 1940 a fost conceput și ordonat de către Horia Sima. Este uluitor cum, la data aceea, dintre zecile de mii de legionari niciunul n-a sesizat lipsa de raționalitate operativă și la fel astăzi, după 70 de ani, niciun istoric nu-și pune întrebarea dacă Horia Sima a vrut victoria sau înfrângerea.

În revoluție, la fel ca în război, obiectivul operativ nu este reprezentat de trupele inamice periferice, ci este postul de comandă al inamicului. În cazul în speță din 3-4 septembrie 1940, obiectivul de atac și cucerire nu era provincia, ci Palatul Regal din București și persoana Regelui. Contrar celor firești și necesare, Horia Sima a decis să trimită luptătorii legionari la Brașov și la Constanța și nu a organizat absolut nimic pentru Palatul Regal din București. Legionarilor trimiși să facă revoluție la Brașov și la Constanța le-a ordonat să înceapă cu pătrunderea în comandamentele militare și cu dezarmarea soldaților și ofițerilor. Cu alte cuvinte, cu provocarea și cu obligarea armatei să fie de partea regelui Carol al II-lea, în loc să fie de partea Națiunii Române și a Mișcării Legionare. Pe acești luptători legionari, Horia Sima i-a mințit asigurându-i că, intrând în regimente și în cazărmi, legionarii vor fi primiți cu onoruri militare și militarii se vor subordona sub comanda lor. Acești luptători legionari l-au crezut pe Horia Sima și, când au vrut să intre în unitățile militare, au fost primiți cu gloanțe și au murit, atât la Brașov cât și la Constanța. Au reușit numai legionarii care au atacat oibectivele civile cum au fost: telefoanele, poșta, primăriile, prefecturile și poliția. Victorii inutile și sacrificii inutile, atâta timp cât în cele două orașe, Brașov și Constanța, unitățile militare își păstrau în continuare puterea de foc.

Pentru București, Horia Sima n-a organizat absolut nimic și el însuși, împreună cu aghiotantul său Ion Boian, au plecat la Brașov cu scopul de a fugi în teritoriul cedat Ungariei. La București, insurecția s-a declanșat spontan, de la sine, în urma manifestului care cerea abdicarea, și dată fiind starea generală a situației. Nu sute, ci mii de bucureșteni, evident în frunte cu legionarii, ne-am ridicat la revoluție și ne-am îndreptat spre Palatul Regal. În fruntea noastră erau doi legionari: Caranica și Dumitru Grozea, care aveau revolvere și care au tras în ferestrele Palatului. Am fost în mijlocul acestei mulțimi anonime și pot afirma cu certitudine că nimic nu era organizat și că totul a fost spontan, din instinct.

Carol al II-lea și Elena Lupescu se găseau în Palat și prima lor hotărâre a fost represiunea militară totală. În acest scop, la ora 1 noaptea, au chemat la Palat pe g-ral Dumitru Coroamă, comandantul Diviziei de Gardă, adică Unitatea de Elită a Armatei Române. Regele Carol al II-lea a dat ordin de represiune: „Să înece Bucureștiul în sângele legionarilor răsculați". G-ral Dumitru Coroamă i-a răspuns: „Sire, cât timp ați fost Țara, Armata v-a executat ordinele. Astăzi, după abandonarea Basarabiei și Transilvaniei, nu mai sunteți Regele Țării și Armata nu vă execută acest ordin". G-ral Dumitru Coroamă a fost arestat și Carol al II-lea, prin telefon, a chemat la Palatul Regal pe comandanții celor trei regimente care alcătuiau Divizia de Gardă. Cei trei colonei comandanți ai celor trei regimente au răspuns identic: „Avem ordin de la Comandantul nostru, d-l g-ral Coroamă, să nu executăm decât

dispozițiile sale și să nu părăsim postul de comandă". Atunci, în jurul orei 4^{00} dimineața, regele Carol al II-lea a chemat la Palat pe g-ral Constantin Niculescu, ministrul de Război. I-a dat ordin să aducă unități militare din provincie și să reintroducă ordinea în București, omorându-i pe legionarii răsculați. G-ral Constantin Niculescu n-a spus niciun cuvânt și Carol al II-lea a interpretat tăcerea drept acceptare și executare. Astfel, Regele l-a întrebat pe g-ralul Constantin Niculescu: „La ce oră în cursul dimineții va sosi în București prima unitate militară din provincie?" G-ral Niculescu a răspuns: „Nu înainte de cinci zile, Sire". Regele furios: „Cum, de la Giurgiu până la București trebuie cinci zile?" G-ral Constantin Niculescu precizează: „Da, Sire, de la Giurgiu la București trebuie cinci zile".

Regele Carol al II-lea a înțeles că Armata nu mai este sub ordinele lui și că problema securității sale nu mai poate fi rezolvată prin represiune sângeroasă. Nu-i mai era devotată decât Poliția oficială și Poliția Secretă, dar, la fel ca în toate țările, polițiștii au curaj și trec la represiune numai dacă și numai când știu că au în spatele lor „baionetele oarbe" ale Armatei. În lipsa armatei complice cu ei, polițiștii nu au curajul luptei și nu trec la represiuni, preferând să dispară și să se salveze.

În neputința aplicării soluției militare, regele Carol al II-lea și Elena Lupescu au trecut la o soluție politică de rezolvare a crizei prin amăgire și înșelăciune. Prima lor opțiune a fost pentru utilizarea Prof. ing. Mihail Manoilescu, socotit a avea autoritate asupra legionarilor răsculați. Chemat la telefon, Prof. ing. Manoilescu i-a răspuns: „Sire! Punându-mă să semnez Arbitrajul de la Viena, m-ați desființat ca om politic și, ca atare, nu vă mai pot fi de niciun folos". Răspuns dat din instinct național și nu din comoditate sau din laşitate. Prof. ing. Mihail Manoilescu a fost unul din marii patrioți ai României, dar a făcut greșeala de a se încrede în persoana lui Carol al II-lea. În disperare și neavând altă soluție, Regele Carol al II-lea s-a decis să apeleze la persoana g-ralului Ion Antonescu. Un om din toate punctele de vedere complet opus lui Carol al II-lea și, tot din toate punctele de vedere, solidar cu cei decișI pentru soluția abdicării.

Să explicăm cum a ajuns Carol al II-lea la soluția de rezolvare numită „General Ion Antonescu".

Nu este deloc adevărată aserțiunea care a circulat în toamna lui 1940 cum că arestarea generalului Antonescu la Mânăstirea Bistrița–Vâlcea ar fi fost un aranjament de culise pentru a i se crea aureolă de martir și de erou. G-ral Ion Antonescu a avut, desigur, lipsuri și defecte, dar a avut trei însușiri la superlativ. Prima însușire: patriotismul mai presus de interesul personal. A doua însușire: exemplara corectitudine față de averea statului. A treia însușire: inițiativa mereu îndrăzneață și mereu combativă. Aceste trei însușiri l-au scos din rândurile anonimatului în vara lui 1940 și l-au făcut să intre în viața publică, evident în contradicție flagrantă cu regele Carol al II-lea și cu atotputernicul Mihail Morusoff.

În baza celor cunoscute din trecut, g-ral Ion Antonescu a fost împins în politică de mandatarii și de exponenții Angliei în România. Atunci când a venit la guvern, în ziua de 4 septembrie 1940, postul de radio BBC de la Londra a avut mai multe emisiuni de satisfacție și entuziasm. Aceeași psihologie s-a manifestat la Ambasada Germană din București, unde, titularul acesteia, Wilhelm Fabricius, a pus ochii pe g-ral Ion Antonescu, socotindu-l „cel mai bun general român". În concepția politică a lui Fabricius s-a născut de la sine ideea ca dictatura să fie preluată de g-ral Ion Antonescu, cu continuarea politicii filo-germane. Ambasada Germană l-a contactat pe Prof. Mihai Antonescu și acesta l-a convins pe g-ral Ion Antonescu să facă **orice** pentru a se elibera și pentru a acționa în București.

La sfârșitul lui august 1940, g-ral Ion Antonescu, arestat la Mânăstirea Bistrița-Vâlcea, trimite regelui Carol al II-lea o scrisoare în care își exprimă cel mai perfect devotament și cea mai disciplinată subordonare față de persoana lui. În baza acestei scrisori și având nevoie de adeziunea întregii Națiuni, Regele a semnat decizia de

punere în libertate a g-ral Ion Antonescu. Acesta a fost adus la Bucureşti de col. Mircea Elefterescu, chiar în ziua de 30 august 1940, când în centrul atenţiei se afla Arbitrajul de la Viena. Ajuns în Bucureşti, g-ral Antonescu a început să facă vizite la factorii scotiţi hotărâtori. Prima vizită a fost la Ambasada Germană, de unde a plecat cu angajamentul de a trece de la politica filoengleză la politica filo-germană.

A doua vizită a fost la Iuliu Maniu şi la Constantin-Dinu I.C.Brătianu, cu care s-a înţeles în vederea forţării abdicării regelui Carol al II-lea şi a alcătuirii unui guvern de **Sacră Uniune Naţională**.

A treia serie de vizite a fost la marii generali ai Armatei Române, cărora le-a cerut sprijinul şi pe care i-a informat de noua orientare pro-germană.

Eu nu cunosc decât vizita pe care Antonescu a făcut-o g-ral Popescu-Sanitaru, unul dintre marii comandanţi şi unul dintre marii eroi din Primul Război Mondial, *recte* ai Bătăliei de la Mărăşeşti. În jurul anului 1960, la domiciliul lor din Calea Victoriei, am acordat asistenţă medicală fiului şi norei g-ral Popescu-Sanitaru şi dânşii mi-au povestit scena. La întrebarea g-ral Popescu-Sanitaru, g-ral Antonescu a anunţat decizia de sinucidere cu glonţ în tâmplă, dacă decizia sa de politică filo-germană va fi falimentară pentru România. După plecarea g-ral Antonescu, g-ral Popescu-Sanitaru a comentat: „Nebunul acesta se gândeşte numai la persoana sa şi nu se întreabă ce se va întâmpla cu ţara".

Iată împrejurările în care a fost chemat g-ral Ion Antonescu la Palatul Regal în dimineaţa de 4 septembrie 1940. Revolta populară din Bucureşti aducea în fiecare minut noi mulţimi de oameni în Piaţa Palatului Regal. Legionarii aflaţi în Bucureşti s-au impus drept conducători legitimi şi ameninţau din moment în moment să invadeze Palatul Regal pentru ca, în învălmăşeală, să-i omoare pe Carol al II-lea şi pe Elena Lupescu. După refuzul de complicitate al Prof. ing. Mihail Manoilescu, Regele era preocupat de căutarea altui complice cu funcţia de salvator. Primul care a pronunţat numele g-ral Ion Antonescu a fost col. Radu Russescu, fiul marelui g-ral Russescu, care, în 1919, a intrat în Budapesta cu divizia sa de Cavalerie şi care atunci, în vara lui 1940, funcţiona ca director de cabinet militar al camaradului său, col. Ernest Urdăreanu, mareşal al Palatului. Câteva minute mai târziu, a venit la Palat omul politic Valer Pop şi Regele l-a întrebat despre g-ral Ion Antonescu. Valer Pop s-a asociat imediat şi i-a dat Regelui sfatul să apeleze la g-ral Antonescu ca singură soluţie posibilă. Carol al II-lea a chemat la telefon Ambasada Germană şi Fabricius i-a dat de asemenea sfatul, poate ordinul, să-l însărcineze pe g-ral Ion Antonescu cu formarea noului guvern.

G-ral Ion Antonescu a venit la Palatul Regal în jurul orei 10^{00} dimineaţa şi foarte repede a încheiat o convenţie cu Regele Carol al II-lea.

În schimbul numirii sale ca prim-ministru cu puteri depline, g-ral Ion Antonescu şi-a luat angajamentul să facă faţă ameninţării revoluţionare a maselor populare şi să restabilească ordinea publică şi disciplina de stat. În ziua de 4 septembrie 1940 nu s-a pus problema abdicării şi singura condiţie pusă de Antonescu a fost să i se restituie scrisoarea trimisă de la Mânăstirea Bistriţa şi să nu se păstreze vreo copie în arhiva Palatului. Comunicatul oficial de însărcinare a lui Ion Antonescu pentru a forma guvernul a fost dat la emisiunea de la ora 13^{00} a postului Radio Bucureşti.

În ziua de 4 septembrie 1940, exact la ora 13^{00}, Horia Sima se găsea la Braşov, pe cale de a fugi în teritoriul ce urma să fie cedat Ungariei – dovadă pertinentă că socotea eşuată insurecţia armată legionară şi căuta să se pună la adăpost împreună cu aghiotantul său Ion Boian, şeful Poliţiei Legionare, cu numele conspirativ Moisescu. Un inginer, pe nume Ponta, a auzit comunicatul de la Radio Bucureşti şi a alergat să-i întoarcă din drum pe Horia Sima şi pe Ion Boian. Opinia noastră este că Horia Sima n-a crezut nici înainte în reuşita Insurecţiei Legionare şi că a dat ordinul de răscoală numai pentru a-şi consacra funcţia de şef unic absolut. Dacă ar fi crezut cu

sinceritate în Insurecţia Armată Legionară, Horia Sima ar fi trebuit să se găsească nu la Braşov, ci la Bucureşti.

Să revenim la g-ral Ion Antonescu. Primele lui două ordine au fost următoarele: a) Corpul II Armată să se transfere în 3 ore de la Bucureşti la Constanţa şi b) Divizia III – Piteşti să părăsească graniţa de pe Prut şi să vină în marş forţat la Otopeni, lângă Bucureşti.

Iată explicaţia. Corpul II Armată era comandat de g-ral Gh. Argeşanu, pe care g-ral Ion Antonescu îl invidia şi îl dușmănea. G-ral Argeşanu, născut în anul 1883, era în ierarhia militară înaintea g-ral Ion Antonescu, născut în anul 1882. Acest fapt avea două cauze: copilul George Argeşanu fusese dat la şcoală la vârsta de 6 ani, în loc de 7, iar adolescentul Ion Antonescu pierduse un an între bacalaureatul civil şi Şcoala de Cavalerie. La examenul de general din 1929, cu tema *Recucerirea Basarabiei de sub ocupaţie rusească*, g-ral Argeşanu a dat soluţia justă, acceptată de Marele Stat Major, iar g-ral Ion Antonescu a dat o soluţie greşită, în antagonism cu avantajele şi dezavantajele terenului de luptă. Iar la Manevrele Militare din toamna anului 1931, pe teritoriul judeţelor Olt–Teleorman, armata comandată de g-ral Argeşanu a obţinut victoria, în timp ce armata comandată de g-ral Antonescu a pierdut.

Divizia III – Piteşti a fost comandată de g-ral Ion Antonescu în anii 1934-1936 şi era considerată a-i fi devotată personal. La ordinul g-ral Ion Antonescu, în calitate de prim-ministru, Divizia III – Piteşti a abandonat graniţa de pe Prut fără a fi înlocuită şi, în 4 zile de marş forţat, a ajuns la Otopeni-Bucureşti. Istoricii militari camuflează vinovăţia de a fi abandonat graniţa fără înlocuire şi de a fi oferit, astfel, Armatei Sovietice din Basarabia posibilitatea de a invada cu uşurinţă România. Norocul României a fost că Moscova n-a aflat ce se întâmplă pe graniţa Prutului şi n-a avut iuţeală pentru a profita de situaţie. În comuna Otopeni, Divizia III – Piteşti a fost încartiruită în case ţărăneşti, cu closetul în curte, şi ofiţerii comandanţi erau înverşunaţi să termine misiunea cât mai repede pentru a reveni cât mai curând la locuinţele lor din Piteşti.

După cele două ordine mai sus arătate, noul prim-ministru, g-ral Ion Antonescu, a început vizitele şi convocările pentru alcătuirea noului său guvern. La un restaurant din Ploieşti a avut o întrevedere cu Iuliu Maniu, preşedintele PNŢ. Nu am informaţii precise dacă această întrevedere a avut loc neoficial înainte, sau oficial după primirea mandatului regal de a alcătui guvernul. Se ştie cu certitudine că g-ral Ion Antonescu a promis Guvern de Sacră Uniune Naţională şi că Iuliu Maniu – PNŢ, în consens cu Constantin-Dinu I.C. Brătianu – PNL au cerut şi au obţinut prealabila abdicare a lui Carol al II-lea. De asemenea, s-a convenit ca viitorii miniştri desemnaţi de Iuliu Maniu şi de Constantin-Dinu I.C. Brătianu să se găsească pregătiţi la restaurantul Cina din faţa Palatului Regal pentru a fi luaţi să depună Jurământul.

Liderii Naţional-Ţărănişti, în frunte cu Iuliu Maniu, Ion Mihalache şi Virgil Madgearu, se găseau în restaurantul Cina şi priveau prin ferestre să-l vadă pe g-ral Ion Antonescu venind să-i ia şi să-i ducă la Palat pentru Jurământ. L-au văzut pe g-ral Antonescu ieşind din Palatul Regal şi ducându-se la Ambasada Germană, situată la întretăierea dintre Calea Victoriei şi B-dul Daciei. Apoi, după o oră, l-au văzut pe g-ral Antonescu venind de la Ambasada Germană şi reintrând la Palatul Regal, fără să se oprească la restaurantul Cina. Scena cu aşteptarea zadarnică a lui Iuliu Maniu mi-a fost povestită, ani de zile mai târziu, de cei trei secretari ai dânsului: Iosif Toma Popescu, Gheorghe Făgărăşanu şi Mituş Ionescu.

Ce s-a întâmplat la Ambasada Germană?

Ambasadorul Fabricius i-a dat generalului Antonescu binecuvântarea şi, promiţându-i toată înţelegerea şi întregul ajutor din partea Germaniei, l-a sfătuit, adică i-a dat ordin, să ignore total partidele istorice pro-engleze şi să formeze guvernul cu

Mişcarea Legionară pro-germană. Ca urmare a sfatului-ordinului dat de ambasadorul german, g-ral Ion Antonescu l-a trimis pe Prof. Mihai Antonescu să-l caute şi să-l aducă pe Horia Sima de la Braşov la Bucureşti. Nici g-ral Ion Antonescu şi nici Ambasada Germană nu s-au gândit la profesorul Ion Zelea Codreanu care, de altfel, dispăruse de la adresa secretă fixată de Horia Sima. G-ral Antonescu a dus tratative de colaborare numai cu Prof. George I.C. Brătianu, care avea mult credit politic şi mare autoritate ştiinţifică în Germania.

Pe parcursul zilelor de 4 şi 5 septembrie 1940, g-ral Ion Antonescu, milimetru cu milimetru, dublat de Prof. Mihai Antonescu, i-au demonstrat Regelui Carol al II-lea necesitatea abdicării imediate pentru formarea unui guvern valabil. Regele a tot opus rezistenţă, nevoind să abdice. Abia în după amiaza de 5 septembrie 1940 a acceptat condiţia abdicării şi a încheiat o convenţie cu g-ral Ion Antonescu; această convenţie a constat din acceptarea abdicării cu trei condiţii. Prima condiţie: în actul oficial să nu se scrie cuvântul abdicare şi să se scrie numai că se transferă prerogativele regale. A doua condiţie: Carol al II-lea cu Elena Lupescu şi cu col. Urdăreanu să ia în şapte vagoane tot ce vor, fără niciun fel de control. A treia condiţie pusă de Carol al II-lea a fost ca scoaterea lor din ţară să se facă sub protecţia Armatei, pusă să păzească calea ferată de la Bucureşti la Jimbolia şi ca în tren, de la Bucureşti până la Jimbolia, să fie prezenţi personal g-ral Ion Antonescu şi ministrul de Interne g-ral David Popescu. Elena Lupescu a mai vrut ca în tren, de la Bucureşti până la Jimbolia, să se găsească şi noul Rege Mihai I, dar g-ral Antonescu n-a acceptat această cerere.

Plecarea din ţară a trenului a fost fixată pentru dimineaţa de 6 septembrie 1940, dar a fost apoi amânată pentru dimineaţa de 7 septembrie 1940. Pentru ce această amânare?

O ipoteză ar fi că regele Carol al II-lea se răzgândise, dată fiind starea sa psihică mereu instabilă şi mereu imprevizibilă. Altă ipoteză ar fi că bagajele însoţitoare erau atât de numeroase, încât împachetarea lor nu s-a putut termina în cele 4 ore oferite sau îngăduite de g-ral Ion Antonescu.

Văzând că până la ora 24^{00} din noaptea de 5 spre 6 septembrie 1940, Carol al II-lea nu semnează actul de abdicare, g-ral Antonescu a recurs la un act fizic de intimidare şi constrângere. Un ofiţer cu părul vâlvoi şi cu groaza pe figură a intrat în Palatul Regal şi a strigat cu voce disperată: „Legionarii au pus mâna pe depozitul de arme din subsolul Prefecturii de Poliţie şi vin în marş forţat spre Palatul Regal să omoare pe Maiestatea Sa Regele". Informaţia nu corespundea realităţii şi a fost inventată de g-ral Ion Antonescu pentru a pune capăt ezitărilor şi pentru a grăbi semnarea actului de abdicare. Carol al II-lea s-a îngrozit de sosirea legionarilor înarmaţi şi în dimineaţa de 6 septembrie 1940, la ora 4^{00}, a semnat actul de abdicare. Textul actului a fost negociat din punct de vedere juridic de către Prof. Mihai Antonescu care făcea pe împăciuitorul între fostul dictator şi noul dictator.

Odată devenit noul dictator, cu putere absolută, g-ral Ion Antonescu a dat încă două ordine extraordinare – adică surpriză. Noul ordin-surpriză a fost arestarea la Constanţa a g-ral Gheorghe Argeşanu şi aducerea sa la Bucureşti, chiar de către subalternii lui care alcătuiau Statul Major al Corpului II Armată. Arestarea comandantului de către proprii lui subordonaţi este ceva nu uşor de înţeles, dar în Armata Română disciplina ajunsese de aşa natură, încât ofiţerii cu grade superioare nu mai erau ei înşişi. La 15 septembrie 1940, g-ral Ion Antonescu le-a spus legionarilor: „Aveţi norocul că l-am arestat pe Argeşanu. Dacă el făcea guvernul, eraţi cu toţii împuşcaţi din prima oră". Afirmaţie mincinoasă şi vicleană întrucât „câinele roşu", pus pe crime şi masacre, nu era g-ral Gheorghe Argeşanu, ci a fost chiar însuşi g-ral Ion Antonescu.

Al doilea ordin extraordinar-surpriză a fost arestarea lui Morusoff, atotputernicul şef al Serviciului Special de Informaţii. Sursele mele de informaţii sunt: comisarul de poliţie Rădulescu, originar din Slatina şi pacientul meu – cu puţin timp înainte de a muri în 1960, de carcinom al vezicii urinare; secretarul lui Morusoff, poliţistul Mircea Vasile – pe care l-am îngrijit de hipertiroidism funcţional şi fibrilaţie atrială rapidă, când a ieşit din închisoare în 1957, precum şi adjunctul lui Morusoff, poliţistul Emil Haralambie – pe care l-am îngrijit în 1964, când a ieşit din închisoare cu uremie prin scleroză cardio-renală. Este de reţinut că aceşti vechi poliţişti nu aveau încredere în medicii oficiali ai statului comunist şi au apelat la serviciile mele medicale, fiind binecunoscute devotamentul meu profesional şi discreţia umană, pe lângă faptul că eram competent cu drept de liberă practică.

Iată ce mi-au relatat aceste trei surse informative.

Împrejurările au făcut să dau asistenţă medicală şi altor doi şefi ai aparatului de represiune, zis burghezo-moşieresc: magistratul Goruneanu, şeful SSI din regiunea Banat şi col. Jelep, şeful Procuraturii Militare din Bucureşti. Dar cu aceste persoane n-am avut absolut nicio discuţie politică şi totul s-a limitat la asistenţa medicală, acordată cu competenţă şi devotament.

În istoriografia de după 1989 circulă două neadevăruri în legătură cu Mihail Morusoff. Primul neadevăr este că Morusoff ar fi fost o victimă a regelui Carol al II-lea, care l-a obligat să-i devină complice în treburi strict particulare. Adevărul este opus: Morusoff este cel care a stimulat şi a alimentat înverşunarea regelui împotriva legionarilor declaraţi drept revoluţionari de profesie şi nu patrioţi pasionaţi. Al doilea neadevăr cu circulaţie în istoriografie este că regele Carol al II-lea ar fi creat conflictul de dimensiuni statale dintre Morusoff şi g-ral Ion Antonescu. Adevărul este că acest conflict era foarte vechi, încă din anul 1919, şi că pe parcursul a două decenii g-ral Ion Antonescu a avut întotdeauna dreptate şi Mihail Morusoff a fost întotdeauna în culpă morală sau naţională.

Faptul de însemnătate istorică este că, în acele zile de la sfârşitul lui august şi de la începutul lui septembrie 1940, Morusoff era în străinătate în loc să fie la Bucureşti, unde aveau loc marile evenimente. Nimeni nu ştie şi nimeni n-a explicat acest fapt, iar opinia mea este că Morusoff cunoştea proiectul de pierdere a Transilvaniei şi că nu voia să fie complice prin prezenţa sa la Bucureşti. Deci, o fugă de răspundere, nu prea departe de laşitate. Aici deschidem o mică paranteză şi amintim că particularitatea tuturor poliţiştilor din lume este de a avea curaj de combativitate şi responsabilitate numai când ştiu că armata este gata de luptă în spatele lor şi numai când ştiu că mersul evenimentelor este înspre victorie.

Absenţa din Bucureşti a lui Morusoff a fost, poate, principala cauză pentru care, în dimineaţa de 4 septembrie 1940, Carol al II-lea a apelat la serviciile g-ral Ion Antonescu şi l-a numit pe acesta prim-ministru cu puteri depline. Morusoff n-ar fi acceptat niciodată şi n-ar fi îngăduit ca atotputernicia în stat să fie încredinţată duşmanului său personal.

Ziua de 4 septembrie 1940 l-a prins pe Morusoff în Italia, după unii la Veneţia, iar după alţii, la Torino. Auzind comunicatul de la Radio Bucureşti de la ora 13^{00}, Morusoff s-a îngrozit şi, prin telefon, l-a întrebat pe amiralul Canaris de la Berlin, dacă să se întoarcă în ţară sau să rămână în Occident. Amiralul Canaris era noul patron al lui Morusoff şi i-a răspuns textual: „Vă întoarceţi la Bucureşti. G-ral Ion Antonescu nu vă va putea face niciun rău. Prin legionari, noi îl vom obliga să colaboreze cu dumneavoastră". Aceasta fiind decizia patronului, Morusoff s-a suit în tren şi a venit în România, coborând în gara Chitila, unde a fost primit de cei zece prim-colaboratori ai săi şi, împreună, la ora 24^{00}, au venit la sediul lor central din str. Saita nr.4, în spatele Spitalului Colţea. Dintre cei 10 prim-colaboratori, nu pot spune decât numele a patru dintre ei: Eugen Haralambie, Florin Becescu, Mihai Stănescu şi

Ion Viloiu. La acea data, îl cunoşteam personal numai pe Florin Becescu, care avea statut oficial de student în medicină fără examene şi numele conspirativ de Georgescu.

Aici, la sediul din str. Saita nr.4, ei au discutat timp de două ore şi la ora 2^{00} noaptea s-au despărţit, cu consemnul de a reveni cu toţii la ora 8^{00} dimineaţa. La sediul din str. Saita nr.4 au rămas numai Morusoff şi secretarul său, Mircea Vasile. În str. Saita nr.4 se găsea celebra arhivă de un milion de dosare individuale, cu care Morusoff, în numele regelui Carol al II-lea, şantaja, intimida şi disciplina clasa conducătoare şi aparatul de stat al României de atunci. După plecarea colaboratorilor săi, Mihail Morusoff a dat foc arhivei cu un milion de dosare individuale, se pare, cu napalm – utilizat pentru prima dată în lume.

Secretarul Mircea Vasile, s-a înspăimântat de decizia lui Morusoff şi, pe ascuns, de la alt telefon, a raportat la Secţia II din Marele Stat Major, cu sediul în str. Ştirbei Vodă. Acolo se găsea noul şef, g-ral Alexandru Ioaniţiu, care l-a informat telefonic pe g-ral Ion Antonescu, aflat în Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei. G-ral Antonescu i-a chemat în biroul său pe cei trei ofiţeri comandanţi de companii şi le-a spus următoarele: „Mihail Morusoff se găseşte în Bucureşti la sediul din str. Saita nr.4, unde dă foc arhivelor de stat. G-ral Antonescu hotărăşte arestarea şi încarcerarea lui Morusoff. Vă luaţi câte un pluton din companie şi în maximum 30 de minute executaţi arestarea lui Morusoff în str. Saita nr.4 şi încarcerarea lui la Prefectura Poliţiei Capitalei. Aştept raportul de executare până în maximum 40 de minute."

Ofiţerii şi soldaţii l-au luat cu ei pe comisarul de poliţie Rădulescu, care supraveghea şi răspundea de respectivul teritoriu. La sediu, incendiul distrusese întreaga arhivă şi nu mai exista decât fum şi cenuşă. Morusoff a fost arestat şi condus la Prefectura Poliţiei Capitalei, unde au ajuns imediat după ora 6^{00} dimineaţa. Comisarul Rădulescu mi-a povestit că pe str. Doamnei, în dreptul Băncii Marmorosh-Blank, îi propusese lui Morusoff să fugă, dar acesta a refuzat. Poate s-a gândit la intenţia de a fi împuşcat pentru „fugă de sub escortă". Cu încarcerarea în subsolul Prefecturii Poliţiei Capitalei s-a închis dosarul şi s-a încheiat cariera lui Morusoff.

Să trecem acum la ce s-a întâmplat cu regele Carol al II-lea şi cu Elena Lupescu. Convenţia încheiată era ca Regele, însoţit de Elena Lupescu şi de Ernest Urdăreanu, să fie scoşi din ţară sub protecţia Armatei. Plecarea a fost hotărâtă pentru a doua zi, 7 septembrie 1940, la 7^{00} dimineaţa, din gara Mogoşoaia. Pe parcursul zilei de 6 septembrie 1940, Carol al II-lea avea timp să-şi facă bagajele.

Palatul Regal era în continuare asediat de mulţimi conduse de legionari, mulţimi care creşteau minut cu minut şi care voiau să invadeze Palatul. Eu mă găseam în această mulţime şi relatez ce-am văzut cu ochii mei. În jurul orei 8^{00}, au venit nişte trimişi de la conducerea lui Horia Sima. Aceşti trimişi oficiali ne-au interzis să invadăm Palatul şi ne-au ordonat să ne încolonăm şi să defilăm pe străzile Bucureştiului, sub comanda lor. Nimeni dintre noi nu a fost ascultat pentru a se lua altă decizie şi, ca atare, ne-am încolonat în perfectă disciplină şi am plecat să defilăm şi să cântăm pe străzile Bucureştiului. Îmi amintesc că pe B-dul Ion Brătianu, astăzi B-dul Nicolae Bălcescu, de pe trotuar ne priveau – fără simpatie – doi colegi de-ai mei: dr. George Palade şi dr. Ion Juvara.

Sub conducerea celor trimişi de Horia Sima, coloana noastră de circa 10.000 de persoane a defilat şi a cântat pe străzile Bucureştiului circa 6 ore. Pe la 15^{00} sau pe la 16^{00}, am ajuns pe Cheiul Dâmboviţei, în dreptul sediului legionar din str. Gutenberg nr. 3. Aici, şefii trimişi de Horia Sima au ordonat încheierea manifestaţiei şi ne-au trimis acasă. Eram atât de obosiţi – probabil acesta fusese scopul marşului, încât niciunul dintre noi nu se gândea la altceva decât să plecăm acasă. Deodată, din mijlocul nostru a ţâşnit un manifestant ceva mai în vârstă decât noi. Acesta s-a suit pe un gard de fier şi s-a adresat mulţimii: „Dragi camarazi legionari, nu-i putem lăsa pe jidani să huzurească în continuare. În numele Căpitanului şi în

numele Legiunii, să pornim pe Calea Rahovei, pe Calea Văcăreşti şi pe Calea Dudeşti şi, odată pentru totdeauna, să terminăm cu vermina jidovească ce suge sângele Patriei noastre."

Absolut nimeni nu i-a dat urmare şi chiar nu i-a dat atenţie. Eu m-am dus spre el cu gândul de a-l imobiliza şi de a-l identifica. În acel moment, aveam convingerea că era un poliţist provocator. Nu l-am putut prinde; s-a strecurat prin mulţime, dispărând fără urme. Îi aveam figura prinsă pe retina ochilor şi fixată în memorie. L-am reîntâlnit exact peste 30 de ani, în jurul anului 1970. Pe teritoriul circumscripţiei mele sanitare, în str. Bradului 34, locuia o familie de evrei foarte distinşi cu numele de Goldstein, de profesie croitor de lux. Fiul lor, Mircea Gorun, era inginer electronist, iar nora, o blondă frumoasă, era inginer chimist. Erau, cu toţii, foarte distinşi şi foarte prietenoşi, astfel că am devenit intimul lor şi, în plus, medicul lor preferat. Am şi o fotografie, în timp ce-l consultam pe domnul Goldstein. Nici nu-mi pot închipui oameni mai cumsecade, iar membră de partid era numai frumoasa noră blondă, poreclită în cartier „Soarele de dimineaţă". Tare rău mi-a părut când copiii au emigrat în Israel şi nu i-am putut convinge să rămână în România.

Domnul Goldstein a murit şi înmormântarea lui a avut loc în Cimitirul Evreilor Sefarzi de peste drum de Cimitirul Creştin-Ortodox Bellu-Şerban Vodă. Am participat la slujba religioasă şi, spre surprinderea mea totală, rabinul sau cantorul era chiar acel presupus „Comandant legionar" care, în după-amiaza de 6 septembrie 1940, suit pe gard, instiga mulţimile să extermine „vermina jidovească".

În paranteză, amintesc că în România interbelică spargerea de geamuri, jefuirea de magazine, agresarea evreilor şi devastarea Sinagogilor n-au fost numai opera fanaticilor antisemiţi ci, în cea mai mare parte, au fost opera comisarilor de poliţie, cu scop de anarhie şi diversiune, precum şi opera rabinilor, cu scop de a fabrica antismitismul şi a împiedica astfel asimilarea populaţiei evreieşti în populaţia autohtonă majoritară. Antisemitismul este produs artificial şi este arma secretă prin care, de 4 milenii, rabinii au păstrat puritatea rasei, evitând căsătoriile mixte.

Revenim la regele Carol al II-lea. În cursul zilei de 6 septembrie 1940, acesta şi-a făcut bagajele, care au fost încărcate în şase vagoane. A luat cu sine: tablouri de mare preţ, bijuterii de mare artă, multă valută străină, arhiva cu acte secrete şi colosala colecţie de timbre poştale, în mare parte furată de la Statul Român.

Plecarea a avut loc din gara Mogoşoaia la ora 8^{00} dimineaţa, în ziua de 7 septembrie 1940. În convenţia cu g-ral Ion Antonescu, acesta trebuia să însoţească trenul până la graniţă. În ultimul moment, Antonescu a telefonat că nu poate însoţi trenul, întrucât „s-a îmbolnăvit de gripă". Elena Lupescu a cerut ca noul rege Mihai I să însoţească trenul până la graniţă, dar g-ral Ion Antonescu a interzis şi a ordonat ca M.S. regele Mihai I să rămână în Bucureşti pentru „a semna decrete".

Pe neaşteptate, în gara Mogoşoaia, a sosit g-ral Gavrilă Marinescu cu cererea de a fi luat în tren, pentru a putea emigra. Ex-regele Carol al II-lea i-a spus: „Aici, în gara Mogoşoaia, nu se poate, pentru că sunt ochi de legionari care ne supraveghează. Vino cu o maşină în gara Mehadia; opresc trenul un minut, te urci cu bagajele şi trecem graniţa la Jimbolia." G-ral Gavrilă Marinescu s-a conformat hotărârii „regale" şi a venit în gara Mehadia, însoţit de omul lui de încredere, chestorul de poliţie Vasile Parisianul. Au aşteptat trenul, pierduţi în mulţimea de pe peron. Trenul cu ex-regele Carol al II-lea a intrat în gară dar, în loc să oprească, şi-a continuat mersul cu aceeaşi viteză. G-ral Gavrilă Marinescu a alergat după tren, strigând: „Sire, sire, sunt g-ral Gavrilă Marinescu. Mi-aţi promis că mă luaţi în tren. Sire, sire, nu mă abandonaţi, sunt câinele de pază al Majestăţii Voastre!"

Trenul nu s-a oprit. Tot alergând şi strigând, g-ral Marinescu a atras atenţia asupra sa şi mulţimea – legionari sau nelegionari – l-a arestat şi l-a dus la poliţie, de unde, din ordinul g-ral Ion Antonescu, a fost dus la închisoarea Jilava.

Însoţitorul său, chestorul de poliţie Vasile Parisianul, a stat nemişcat şi tăcut pe peron. Nimeni nu s-a ocupat de persoana lui şi a trecut graniţa în Banatul sărbesc, unde a aşteptat evenimentele din ianuarie 1941 şi dispariţia regimului legionar. În primăvara 1953, a fost introdus pentru trei luni în celula 8, secţia II secret din închisoarea Jilava şi i s-a dat chiar patul de lângă mine. Am avut conversaţii cu el şi, printre altele, mi-a povestit scena din 7 septembrie 1940 din gara Mehadia.

Pe parcursul anilor am dat asistenţă medicală şoferului Joiţa şi unui colonel, cu numele de Popovici sau ceva asemănător; cel care în dimineaţa de 7 septembrie 1940 străpunsese „încercuirea legionară" şi i-a condus de la Palatul Regal la gara Mogoşoaia pe ex-regele Carol al II-lea, pe Elena Lupescu şi pe col. Urdăreanu. Hazardul mi l-a scos în cale pe acel distins colonel care, totodată, – cu grad de locotenent – fusese comandantul trupei de pază a Aeroportului Băneasa, în seara de 6 iunie 1930, când viitorul rege Carol al II-lea a venit cu avionul de la Cluj la Bucureşti.

Să reluăm evocarea cu începutul dimineţii din ziua de 7 septembrie 1940. La ora 9 dimineaţa, g-ral Ion Antonescu îl cheamă la el sau îl aduce la el pe Horia Sima şi, cu voce marţială, îi spune: „Acum o oră a plecat din gara Mogoşoaia trenul regal cu fostul Rege. Am informaţii că a luat cu el valori de mare preţ, care nu sunt proprietatea lui şi care sunt proprietatea Coroanei şi a Statului Român. Iţi dau un avion; ajungi la Timişoara înaintea trenului şi faci o percheziţie a bagajelor, oprind pe cele care sunt ale Coroanei şi ale Statului. Ai mână liberă din partea mea."

Horia Sima s-a sustras misiunii şi a delegat pentru această misiune pe comandantul legionar preotul Vasile Boldeanu, originar din Focşani şi personalitate de mare valoare. Cu un avion dat de ministrul Aviaţiei, comandorul Nicolae Păiş, preotul Vasile Boldeanu şi un ofiţer de la Marele Stat Major au ajuns la Timişoara cu trei ore înaintea trenului regal. Preotul Vasile Boldeanu a mobilizat circa 50 de legionari din Timişoara şi din Arad, mai mult sau mai puţin înarmaţi. Nu ştiu dacă legionarii au prevăzut sau nu măsuri ca trenul să oprească în gară. Spre stupefacţia şi furia lor, trenul cu ex-regele Carol al II-lea n-a oprit în gara Timişoara şi a trecut cu maximă viteză; tot ce au putut face legionarii de pe peron a fost să-şi descarce armele şi să tragă asupra trenului.

Trei decenii mai târziu, am dat asistenţă medicală în cartierul Balta Albă unui inginer Ionescu, pensionar CFR. Fiica lui, o frumoasă doctoriţă de laborator, mi-a spus că tatăl ei fusese conductorul trenului regal care l-a dus pe Carol al II-lea de la Bucureşti la Jimbolia. La întrebarea mea, inginerul Ionescu mi-a povestit scena din gara Timişoara. Comanda trenului o avea g-ral David Popescu, ministrul de Interne din acea epocă. Prin radio au fost anunţaţi că, pe peronul gării Timişoara, se adună legionari cu intenţii ostile. G-ral David Popescu a decis ca trenul să nu oprească în gară şi să înainteze cu maximă viteză spre graniţă. Când legionarii au început să tragă cu armele asupra trenului, col. Ernest Urdăreanu şi g-ral David Popescu nu s-au mişcat de la locurile lor; Elena Lupescu s-a pitit pe canapea, într-un colţ al compartimentului, iar ex-regele Carol al II-lea s-a azvârlit pe podea, înghesuindu-se cât mai sub canapea.

Astfel, misiunea de verificare a bagajelor nu a fost îndeplinită. În lumea legionarilor a circulat informaţia că misiunea preotului Vasile Boldeanu nu era verificarea bagajelor, ci judecarea sumară şi execuţia prin ardere a ex-regelui Carol al II-lea şi a Elenei Lupescu.

O informaţie absolut precisă este că a doua zi, 8 septembrie 1940, preotul Vasile Boldeanu i-a dat raportul lui Horia Sima, fiind de faţă legionarii care mi-au povestit mie.

Insurecţia armată a legionarilor a avut loc în noaptea de 3 spre 4 septembrie 1940. La începutul dimineţii, geologul Ion Băncilă, viitor academician, şi-a adunat cuibul de legionari şi a luat în pază şi sub control sediul legionar din strada

Gutenberg nr. 3. Sediul a fost păzit de Ion Băncilă, fără întrerupere, pe parcursul zilelor 4-8 septembrie 1940. Nu a venit deloc profesorul Ion Zelea Codreanu şi, deci, este mincinoasă afirmaţia lui Horia Sima cum că acesta s-ar fi aşezat la biroul lui şi s-ar fi proclamat Comandantul Mişcării Legionale. Această minciună apare scrisă pe hârtie, în cărţile lui Horia Sima.

În dimineaţa de 8 septembrie 1940 a apărut Horia Sima. S-a aşezat la biroul lui Corneliu Zelea Codreanu şi, astfel, s-a erijat în Comandant al Mişcării Legionare. În după-amiaza acelei zile de 8 septembrie 1940 a apărut preotul Vasile Boldeanu, revenit de la Timişoara. Preotul Boldeanu a intrat în cameră spunând: „Criminalul ne-a scăpat printre degete. N-am putut opri trenul în gară şi criminalul a fugit peste graniţă." Horia Sima n-a spus decât atât: „Să se ducă dracului unde se va duce şi să nu mai auzim nimic de el."

Italia, Elveţia şi Franţa au refuzat să-l primească pe ex-regele Carol al II-lea. Ajuns pe teritoriul Spaniei, ex-regele a cerut drept de azil şi dreptul de a trece în Portugalia, unde ambasadorul Jean Pandal îi obţinuse azil politic. Falanga Spaniolă a lui Antonio Primo de Rivera l-a arestat pe Carol al II-lea şi a cerut de la Bucureşti o hotărâre ce să facă cu el.

Cererea Falangei Spaniole n-a primit răspuns, nici din partea g-ral Ion Antonescu şi nici din partea lui Horia Sima. În faţa acestei absenţe a unei decizii, la Bucureşti s-a constituit un grup de legionari sub comanda lui Dumitru Groza, care urma să meargă în Spania şi acolo să-l judece şi să-l execute pe ex-regele Carol al II-lea.

Horia Sima a interzis această expediţie şi argumentul său a fost că „Nu trebuie să agresăm sensibilitatea de fiu a Regelui nostru, Mihai I". Nu ştiu dacă nu cumva alta este adevărata explicaţie pentru care Horia Sima şi Mişcarea Legionară au hotărât sau au lăsat ca ex-regele Carol al II-lea să rămână nejudecat şi nepedepsit.

Ne întoarcem la g-ral Ion Antonescu şi la ce s-a întâmplat în Bucureşti în acele zile, 7-15 septembrie 1940.

Decizia ca g-ral Antonescu să fie noul dictator şi să facă guvernul cu Mişcarea Legionară a fost luată de ambasadorul Fabricius, încă din 4-6 septembrie 1940. Întrebarea este: pentru ce evenimentul a fost amânat cu 10 zile şi, în loc de 6 septembrie 1940, s-a făcut la 15 septembrie 1940?

Au existat două cauze: una din partea Germaniei şi alta din partea g-ral Ion Antonescu. Intrucât nu sunt menţionate în istoriografie, îmi permit să le dezvălui.

Interesul permanent al Germaniei a fost ca toate cele hotărâte să se înfăptuiască în perfectă ordine şi fără dereglări. Ambasada Germană nu ştia cum vor reacţiona legionarii la catastrofa de înstrăinare a unei jumătăţi din Transilvania. În lipsa unei conduceri autoritare, cum a fost cea a lui Corneliu Zelea Codreanu, Mişcarea Legionară are multe necunoscute şi este foarte imprevizibilă. Dată fiind admiraţia legionarilor pentru Iuliu Maniu, era de presupus că ei se vor opune cu forţa la aplicarea în practică a Arbitrajului de la Viena. Transferul de teritoriu de la România la Ungaria urma să se termine la 14 septembrie 1940 şi, din acest motiv, ambasadorul Wilhelm Fabricius a recomandat ca includerea legionarilor în guvern să se facă numai la 15 septembrie 1940.

A doua cauză a amânării de la 6 la 15 septembrie 1940 a fost interesul personal al g-ral Antonescu. Includerea legionarilor în guvern a avut două scopuri personale ale g-ral Antonescu. Primul scop al g-ral Ion Antonescu a fost să pună vopsea filo-germană peste vopseaua filo-engleză şi, astfel, să fie agreat şi să aibă încrederea Berlinului. Al doilea scop a fost să-i paralizeze pe adversarii pe care-i avea în interiorul Armatei, prin aducerea legionarilor din guvern în conflict cu ei.

G-ral Ion Antonescu era admirat de tinerii ofiţeri care nu-l cunoşteau personal şi avea multă împotrivire din partea multor ofiţeri superiori, în special din partea generalilor care îl cunoşteau personal.

G-ral Ion Antonescu voia cu sinceritate şi cu convingere colaborarea Mişcării Legionare, dar se temea de eventuale ambiţii ascunse. De aceea, nu i-a inclus pe legionari în guvern decât după ce s-a asigurat că avea de partea lui forţa fizică reală. În acest scop, a chemat la Bucureşti Divizia III Infanterie şi a pus-o să facă exerciţii de lovitură de stat, la ordinul lui şi după voinţa lui. În zilele de 9, 10 şi 11 septembrie 1940, Divizia III, încartiruită în comuna Otopeni, a executat trei operaţiuni de cucerire a Bucureştiului de sub o eventuală stăpânire comunistă, înţelegându-se stăpânire legionară. În prima zi, 9 septembrie 1940, operaţiunea de recucerire a Bucureştiului a fost efectuată numai de ofiţeri, fiecare cu un obiectiv fixat pe harta Bucureştiului. A doua zi, operaţiunea a fost efectuată exact la fel, cu ofiţerul şi trupa în haine civile şi mergând pe jos. A treia zi, 11 septembrie 1940, operaţiunea a fost executată la fel, cu ofiţerul şi trupa în haine civile, dar deplasându-se cu automobile şi cu cronometrare. Numai după efectuarea cu succes a acestor trei operaţiuni militare, g-ral Antonescu a ştiut că are Puterea de Stat şi putea risca să colaboreze cu legionarii.

La 13 septembrie 1940, legionarii au sărbătorit ziua de naştere a lui Corneliu Zelea Codreanu şi au manifestat printr-un marş între biserica Sf. Ilie Gorgani, zisă „Biserica legionarilor", şi Casa Verde din Bucureştii Noi, str. Bârlogeni. În seara aceleiaşi zile, g-ral Ion Antonescu i-a convocat la el, în audienţe succesive, pe g-ral Dumitru Coroamă, comandantul Diviziei de Gardă, şi pe g-ral Constantin Niculescu, ministrul de Război. Adică, pe cei doi generali care, refuzând ordinul de a-i împuşca pe legionari, determinaseră abdicarea regelui Carol al II-lea.

Iată cum s-au desfăşurat aceste audienţe.

G-ral Ion Antonescu către g-ral Dumitru Coroamă: „N-ai executat ordinul Regelui de a trage în legionari. Nu comentez şi nu acuz, dar întreb: dacă eu, Capul Statului şi Şeful Armatei, dau ordin, tragi sau nu tragi în legionari?"

G-ral Dumitru Coroamă: „Nu-mi iau angajament în alb. Mă voi orienta la faţa locului, în funcţie de ce vor face legionarii."

Răspunsul nu l-a mulţumit pe g-ral Ion Antonescu. Chiar a doua zi, 14 septembrie 1940, g-ral Dumitru Coroamă a fost transferat de la comanda Diviziei III din Bucureşti la Comanda Corpului IV Armată din Iaşi. Iar după 24 ianuarie 1941, a fost reformat din armată şi trimis la pensie pentru vinovăţia de neexecutare de ordin.

Scena de mai sus explică totul.

Să arăt de unde cunosc acest lucru.

Iunie 1941. Tribunalul Militar Bucureşti.

Procesul aşa-zisei „Rebeliuni legionare"; în realitate, lovitura de stat a g-ral Ion Antonescu şi decizia iresponsabilă a lui Horia Sima ca legionarii să se împotrivească, în loc să se replieze sau să se retragă.

În boxa acuzaţilor, g-ral Constantin Petrovicescu – ministru de Interne până la 19 ianuarie 1941. Lângă dânsul, pe banca acuzaţilor, mă găseam eu, cu vinovăţia de a nu fi participat, dar de a fi putut participa la „rebeliune", deci „incriminare prin analogie".

Printre martorii apărării este citat şi g-ral Dumitru Coroamă. Într-o pauză a procesului, acesta se apropie de g-ral Constantin Petrovicescu: îi comunică scena din seara de 13 septembrie 1940 şi îi spune: „Puneţi-mi această întrebare". Odată cu mine, convorbirea a fost auzită şi de avocata Lisette Gheorghiu, care era spioana Poliţiei Secrete Politice, infiltrată în Contenciosul de Avocaţi ai Mişcării Legionare. Dânsa a raportat la şefii ei şi rezultatul a fost că Tribunalul Militar Bucureşti a renunţat la audierea g-ral Dumitru Coroamă ca martor, cu justificarea că „timpul este înaintat".

Adevărul istoric n-a fost consemnat în acte oficiale, dar este întipărit în memoria mea şi eu sunt dator să comunic adevărata Istorie, imparţială.

Revenim la seara de 13 septembrie 1940.

După g-ral Dumitru Coroamă, a fost chemat în audienţă g-ral Constantin Niculescu, cel care, în noaptea de 3 spre 4 septembrie 1940, nu executase Ordinul Regal de a aduce trupe din provincie pentru împuşcarea legionarilor. Nu există nicio informaţie despre ce-au discutat în această audienţă g-ral Ion Antonescu şi g-ral Constantin Niculescu., dar în mod sigur i s-a pus şi generalului Niculescu aceeaşi întrebare ca şi generalului Coroamă dar, poate, alt răspuns. După „reprimarea rebeliunii legionare", mai exact a rezistenţei legionare, g-ral Constantin Niculescu a fost numit Comandantul Garnizoanei Bucureşti, adică cea mai importantă funcţie militară din interiorul României. Între 15 septembrie 1940 şi sfârşitul lui ianuarie 1941, g-ral Constantin Niculescu n-a avut comandă militară.

Revenim la septembrie 1940.

La 7 sau 8 septembrie 1940 s-a petrecut în Bucureşti o crimă înspăimântătoare, care a alterat în mod grav raporturile dintre Mişcarea Legionară şi cel de-al III-lea Reich. Fac de la început precizarea că între Mişcarea Legionară şi cel de-al III-lea Reich n-au existat relaţii, ci numai raporturi.

În august 1940, pentru toată era clar lumea că dictatura şi, deci, domnia regelui Carol al II-lea se apropia de faliment. Când corabia începe să se scufunde în ocean, şoarecii ies la suprafaţă, pe punte, sperând să se salveze. La fel s-a întâmplat cu mr. Teofil Sidorovici, familie nobilă din Bucovina, exemplar uman splendid, comandant al Organizaţiei de tineret „Straja Ţării" şi colaborator al Regelui Carol al II-lea. Simţind inevitabilul sfârşit al dictaturii carliste, mr. Teofil Sidorovici caută altă colaborare şi îşi aruncă ancora spre iminentul viitor. Se duce la Berlin, obţine audienţă la Hitler, îi pune pe birou impresionantele albume cu Straja Ţării şi îi spune: „Führer! Două milioane de tineri luptători din România vă aşteaptă ordinele pentru a le executa întocmai."

Hitler a admirat fotografiile şi i-a spus mr. Teofil Sidorovici: „Noi, Germania, respectăm independenţa României şi nu ne amestecăm în politica ei internă. Maximum ce pot face este să consiliez Mişcarea Legionară cu învăţăminte din experienţa mea personală. Vă dau o scrisoare către domnul Horia Sima, cu sfatul de a merge treptat şi de a începe noul regim cu o colaborare cu Straja Ţării, aşa cum şi eu am început cu o colaborare cu Căştile de Oţel."

Mr. Teofil Sidorovici s-a întors la Bucureşti, înarmat cu această scrisoare de recomandare din partea celui devenit arbitrul Continentului Europa. A cerut audienţă lui Horia Sima, care îşi avea sediul în Parcul Herăstrău. Mr. Sidorovici stătea pe scaun în sala de aşteptare. Din biroul lui Horia Sima vine secretarul acestuia, tânărul Traian Borobaru: „Domnul Comandant Horia Sima întreabă pentru ce anume vreţi să vorbiţi cu dânsul". Mr. Teofil Sidorovici răspunde: „Aduc o scrisoare din partea Führerului către domnul Comandant Horia Sima".

Traian Borobaru reintră în biroul lui Horia Sima şi, după un minut, revine în sala de aşteptare: „Domnul Comandant Horia Sima chiar acum pleacă la d-l g-ral Antonescu. Vă roagă să-mi daţi mie scrisoarea Führerului şi d-l Comandant Horia Sima vă va chema în cursul zilei de mâine pentru a discuta mai îndelung cu dumneavoastră. Acum duceţi-vă acasă şi aşteptaţi telefonul nostru, care poate veni din minut în minut."

Mr. Sidorovici a predat scrisoarea, s-a dus la domiciliul său şi a aşteptat lângă telefon convocarea la întrevederea cu Horia Sima. În loc de convocare prin telefon, au venit trei persoane necunoscute şi unul dintre aceştia l-a omorât pe mr. Teofil Sidorovici cu patru gloanţe de revolver, toate trase în inimă.

Aşa cum am precizat, evenimentul s-a petrecut înainte de 15 septembrie 1940, cred că în 8 sau 9 septembrie. În ziare a apărut un comunicat nesemnat de nimeni, dar provenind de la g-ral Ion Antonescu cum că mr. Teofil Sidorovici s-a sinucis, temându-se de anchetarea Justiţiei pentru furturile din fondurile Străjii Ţării.

Sursa mea informativă este marele neurochirurg Prof. dr. Alexandru Moruzzi din Iaşi care, la Institutul Medico-Legal din Bucureşti, a asistat la necropsia cadavrului şi la stabilirea cauzei decesului: patru gloanţe trase direct în inimă. În general, un militar care vrea să se sinucidă, nu ţinteşte în inimă, decât – poate – dacă este stângaci, iar mr. Teofil Sidorovici nu era. În plus, nu şi-ar fi putut trage în inimă decât un singur glonţ, întrucât decesul se produce instantaneu şi nefericitul sinucigaş nu mai poate apăsa pe trăgaciul revolverului.

Odioasa şi inutila crimă a fost acoperită de g-ral Ion Antonescu pentru avantajul său personal de a obţine colaborarea şi subordonarea Mişcării Legionare. În schimb, acest fel de a accepta sfaturile date personal l-a înfuriat pe Führer şi, cu această crimă, a început abandonarea Mişcării Legionare de către cel de-al III-lea Reich. Încă de la înţelepţii din antichitate se ştie că, în politică, cea mai preţioasă calitate este **previziunea** şi cel mai primejdios defect este **impulsivitatea.** Admiţând teza că nu a fost agentul plătit al lui Morusoff, Horia Sima este politicianul care a cumulat atât defectul de a nu prevedea, cât şi defectul de a decide sub imperiul impulsivităţii. În cărţile sale, cu minciuni din scoarţă în scoarţă, Horia Sima nu trece sub tăcere evenimentul mult comentat în Bucureşti, dar afirmă, fără niciun fel de dovadă, că mr. Teofil Sidorovici s-ar fi sinucis în ziua de 20 octombrie 1940, când a fost citat la Comisia de anchetă a cheltuirii fondurilor băneşti date de stat. Afirmând data de 20 octombrie sau 20 noiembrie 1940, Horia Sima se bazează pe naivitatea celor care îi dau crezare. Din colecţia de ziare care poate fi consultată la Academia Română, se poate vedea că tragicul eveniment a avut loc în prima jumătate a lui septembrie 1940, când nu exista încă, deci nu funcţiona, Comisia de verificare a fondurilor date de stat.

Să trecem la alte evenimente din septembrie 1940. Abandonarea, fără luptă, a Basarabiei, a nordului Bucovinei şi a Ţinutului Herţei a fost o laşitate de neiertat şi o groază adâncă în România. Refugiaţii basarabeni au trăit o adevărată tragedie şi singura lor mângâiere a fost că poporul român, adică cei mulţi şi anonimi, i-a primit cu dragoste frăţească. Personal, l-am cunoscut pe profesorul de matematică Nicanor Jereghe, care în 1936-1937 a fost preşedintele „Societăţii Studenţilor Basarabeni din Universitatea Bucureşti". În vara lui 1940, dânsul a fost în centrul activităţii de plasare a refugiaţilor basarabeni şi presupun că şi-a scris memoriile – preţioasă sursă de informaţii istorice.

Similara abandonare a unei jumătăţi din Transilvania, cu mai mulţi români decât unguri, a fost, de asemenea, o laşitate de neiertat a Statului Român şi o inegalabilă durere pentru adevărata Naţiune Română. Refugiaţii din teritoriul cedat au venit cu zecile de mii în Bucureşti şi, de la sine, s-au constituit comitete cetăţeneşti de primire şi plasare. Printre persoanele cu cea mai mare activitate de ajutorare a refugiaţilor transilvăneni a fost familia Forţu: domnul profesor Grigore Forţu, de limba şi literatura română, şi doamna profesor Cornelia Forţu, născută Simian, din judeţul Vâlcea.

Egală tragedie a reprezentat şi abandonarea, tot fără luptă, a Cadrilaterului, adică a judeţelor Durostor şi Caliacra, din sudul Dobrogei.

Aici este necesară o explicaţie istorică. Cele două războaie intrabalcanice s-au încheiat cu Pacea de la Bucureşti din 1913, de sub preşedinţia lui Titu Maiorescu. În cadrul acestei Conferinţe de Pace, trebuia să se fondeze noul Stat naţional cu numele de Macedonia. Neexistând fonduri băneşti pentru un stat independent, s-a convenit ca teritoriul Macedonia să fie dat Bulgariei şi, în schimb, Bulgaria să dea României cele două judeţe, Durostor şi Caliacra, unde să fie colonizaţi românii din Macedonia. De reţinut că, în Parlamentul Român de la Bucureşti, decizia a fost votată de toţi deputaţii Partidului Liberal şi de toţi deputaţii Partidului Conservator şi că a fost un singur vot potrivnic, al Prof. Nicolae Iorga, care nu admitea schimburi de populaţie şi care era pentru Statul Naţional Unitar al Macedoniei.

Văzând cum România îşi abandonează graniţele etnice şi provinciile istorice, Bulgaria a reclamat la Berlin şi a cerut restituirea celor două judeţe, Caliacra şi Durostor. Germania şi-a însuşit cererea Bulgariei şi a obligat România să cedeze cele două judeţe. Probabil prin condiţie pusă de Germania, Bulgaria a plătit Statului Român contravaloarea tuturor proprietăţilor lăsate în aceste două judeţe de către cei care au optat să se refugieze în România. Această despăgubire băneaască a fost onorată de Statul Bulgar în contradicţie cu Ungaria şi Uniunea Sovietică, care au confiscat proprietăţile fără să-i despăgubească pe refugiaţi. Încă o tragedie: în cei 45 de ani ai dictaturii comuniste, despăgubirile plătite de Bulgaria au fost păstrate de Statul Român, iar foştii proprietari, aproape toţi români macedoneni, au început să primească despăgubirile numai după 1990, evident, în monedă devalorizată.

Basarabia este definită în Arhiva istorică „Învierea" drept „pământul cel mai urgisit de pe planeta Terra şi poporul cel mai torturat din Istoria Universală". Nu mai mică este tragedia care s-a întâmplat cu românii din Cadrilaterul Dobrogei şi cu românii din nord-estul Transilvaniei.

15 septembrie 1940. Prin Decret Regal, semnat de Majestatea Sa Regele Mihai I, se constituie Statul Naţional Legionar, cu două precizări foarte importante.

Prima precizare: g-ral Ion Antonescu este Conducătorul unic şi absolut al Statului Naţional Legionar. Aceasta înseamnă ca, prin simpla sa decizie, el putea renunţa fie la Componenta Legionară, fie la Componenta Militară. A doua precizare: Horia Sima este numit de sus în jos – şi nu recunoscut de jos în sus – drept şeful unic absolut al Mişcării Legionare. În cărţile sale mincinoase, Horia Sima afirmă cum că ar fi fost ales în unanimitate de ceea ce el numeşte „Forumul Legionar", întrunit în ziua de 7 septembrie 1940 în casa col. Ştefan Zăvoianu din str. G-ral Berthelot nr.100.

Primo: în structura Mişcării Legionare a existat Senatul Legionar, dar n-a existat niciodată un Forum Legionar. *Secundo*: printre comandanţii legionari prezenţi, Horia Sima îl menţionează pe magistratul Napoleon Popescu din Buzău. În anul 1946, acesta m-a vizitat în str. Sapienţei nr. 1 pentru a-mi cere „reîmprospătări de memorie", în vederea redactării unei Istorii a Mişcării Legionare. Cu această ocazie şi-a manifestat nu dezaprobarea, ci acuzarea formală şi totală a lui Horia Sima. *Tertio*: acceptarea pasivă nu are semn de egalitate cu recunoaşterea activă, întrucât la 15 septembrie 1940 legionarii au fost puşi în faţa faptului împlinit. *Quarto*: nu se face nicio menţiune despre tatăl Căpitanului, profesorul Ion Zelea Codreanu, şi nici despre ing. Virgil Ionescu şi avocatul Radu Budişteanu, care erau supravieţuitorii Statului Major Legionar masacrat în Închisoarea Râmnicu-Sărat. Foarte ciudată componenţa noului guvern Naţional Legionar!?

Legionarii au primit vicepreşedinţia guvernului şi ministerele cu responsabilităţi sociale, dar fără putere statală, în timp ce g-ral Ion Antonescu a oprit pentru ofiţerii şi pentru tehnicienii săi: Ministerul de Război, Ministerul de Justiţie, Ministerul de Finanţe, Ministerul Agriculturii, Ministerul Economiei Naţionale şi, cel mai important, Subsecretariatul de Stat al Ordinii Publice, având în subordine Poliţia, Siguranţa, Jandarmeria şi atotputernicul SSI. Această repartiţie a portofoliilor ministeriale arată limpede că Mişcarea Legionară nu era decât un afiş exhibat şi că adevărata putere de stat era în întregime în mâinile noului dictator – generalul Ion Antonescu.

La 3-7 septembrie 1940 nu s-a operat o schimbare de regim politic, ci doar o schimbare de persoane. În locul dictatorului compromis, regele Carol al II-lea, a venit omul virtuos şi nepătat – g-ral Ion Antonescu, dar instituţia dictaturii a rămas aceeaşi în continuare şi cu aceeaşi victimă preferată – Mişcarea Legionară.

Încă o dată, subliniez că acest guvern a fost voinţa şi decizia g-ral Ion Antonescu, în acord sau, mai exact, la comanda Ambasadorului german Wilhelm Fabricius. M.S. Regele Mihai I a semnat, la ordinul şi sub constrângerea noului dictator g-ral Ion Antonescu, şi pe întreg parcursul celor patru ani, până la 23

august 1944, Instituția Regală n-a fost decât o anexă disciplinată a președinției guvernului și atât.

Menționez un episod particular cu oarecare semnificație.

În vâltoarea acelor evenimente, încă nedecise, și anume în 5 septembrie 1940, sunt vizitat la cabinetul medical din str. Sapienței nr.1 de către foarte distinsul doctor Adrian Zlotescu, originar din Huși – județul Fălciu, care absolvise cu doi ani înaintea mea Facultatea de Medicină din București. Între 1 martie și 1 septembrie 1932, fusesem coleg de externat cu dânsul la Clinica Medicală Daniel Danielopolu din Spitalul Filantropia. Acum, la 5 septembrie 1940, doctorul Adrian Zlotescu mă solicită să-l însoțesc la un consult pentru o comă barbiturică la Spitalul Elias, pe atunci al Academiei Române. În anii 1935 și 1936 eu publicasem în revista „Spitalul" mai multe cazuri de comă barbiturică salvate prin stricnino-terapie masivă. Iar în 1937, am editat chiar o carte cu acest titlu, în care analizam toate aspectele și prezentam toată bibliografia. Cum nimeni în România nu s-a ocupat de această problemă, eu treceam drept singurul specialist din România. Secretul succesului în această materie este precocitatea instituirii acestui nou tratament și, din păcate, în majoritatea consulturilor eu eram solicitat cu întârziere. Salvate de la moarte sigură au fost numai cazurile tratate de la început de mine: întâi în serviciul medical dr. Ion Mamulea din Spitalul Colentina și apoi în Clinica Medicală Prof. dr. Constantin Bacaloglu din Spitalul Colțea. Foile de observație sunt publicate în revista „Spitalul" din anii 1936 și 1937.

Ajuns la Spitalul Elias, aflu despre cine este vorba. O tânără extraordinar de frumoasă și fiica unică a lui Ștefan Octavian Iosif, fusese ademenită cu promisiune de căsătorie de către Prof. Mihail Ralea. După ce a profitat de victimă, profesorul Mihail Ralea și-a retras propunerea de luare în căsătorie și s-a dus spre alte cuceriri și alte victime, printre studentele sale de la Universitate. Când s-a văzut înșelată, fiica lui Șt. O. Iosif n-a găsit altă soluție decât să se sinucidă cu tablete de feno-barbital. Șeful serviciului medical din Spitalul Elias, dr. Sergiu Stoicescu, și-a adus aminte de publicațiile mele și a cerut să fiu chemat în consult. Dr. Adrian Zlotescu era medicul personal al Prof. Mihail Ralea, întrucât erau amândoi originari din orașul Huși. Din nefericire pentru bolnavă, trecuseră mai mult de 48 de ore de la intrarea în stare de comă și nu s-a mai putut face nimic pozitiv. Pentru prima dată în lume și, cred, pentru singura ocazie, am adăugat administrarea intrarahidiană la administrarea intravenoasă. Decesul s-a produs în a cincea zi de comă profundă. Încă odată subliniez că victima era de o frumusețe extraordinară, dincolo de faptul de a fi fost unica fiică a poetului transilvănean Ștefan O. Iosif.

În cele două ore cât am stat la Spitalul Elias am asistat, fără să vreau, la o scenă care merită a fi consemnată în istoria politică a României contemporane. În altă rezervă a clinicii medicale din Spitalul Elias își trăia ultimele zile de viață, atacat de cancer, principele Valentin Bibescu: asul performanțelor aviatice și șeful suprem al francmasoneriei române. Soția sa, faimoasa Marta Bibescu – născută Lahovari, trăia la Londra și la Paris, unde își făcea de cap cu tot felul de admiratori și adoratori. Bolnav de cancer, cu metastaze generalizate, principele Valentin Bibescu era la București, îngrijit tot de o doamnă din înalta societate și care era soția unui mare chirurg din Spitalul Pantelimon. Dinstinsa și delicata doamnă, pălmuită de Marta Bibescu și zvârlită afară cu pumnii și picioarele, era soția marelui chirurg Constantin Leonte – profesor agregat la Facultatea de Medicină, medic primar chirurg la Spitalul Pantelimon și medic în societatea „Ford Română", născut în București, la 1884, doctor al Facultății de Medicină București, 1909, domiciliat în strada Banului nr.3 bis.

Auzind de devotamentul și de bunătatea acestei doamne, Marta Bibescu s-a temut că principele Valentin Bibescu o va desmoșteni și a venit valvârtej de la Londra la București. A intrat furioasă în camera bolnavului, a acuzat-o pe distinsa doamnă a fi

„curvă patentată", a prins-o de ceafă cu mâinile și a azvârlit-o afară din spital, ca pe o hoață și ca pe un gunoi. Nefericitul principe Valentin Bibescu n-avea putere să coboare din pat și nu a putut să-și oprească soția legitimă din dezlănțuirea de furie. Îmi amintesc că interna clinicii era o doctoriță Lidia Rădulescu, care a intervenit în scandal, dar n-a putut împiedica demența. Această Marta Bibescu a fost o javră fără scrupule și practica spionajul internațional. În septembrie 1933, era spioana nr.1 a Elenei Lupescu și ea l-a făcut pe nefericitul I. G. Duca să vină la Palatul Mogoșoaia și să ceară iertare de la ibovnica regelui Carol al II-lea.

Să revenim la problemele politice ale lui septembrie 1940.

Niciodată nu am avut îndemn propriu să cer o întrevedere cu Horia Sima și n-am făcut-o. L-am cunoscut în ianuarie 1937, în tren, după Congresul studențesc de la Timișoara și, cu această ocazie, am constatat direct și personal că nu poseda însușirile de gândire și de comportament care-l definesc pe adevăratul legionar cu duh codrenist.

A doua oară, l-am întâlnit pe Horia Sima în august 1940 și iată împrejurările. Ing. Virgil Ionescu și avocatul Radu Budișteanu voiau să-și clarifice situația în raport cu cel care preluase comanda Mișcării Legionare. Sima nu voia să aibă întâlnire cu dânșii, dar în final, la insistențele lor, a acceptat să aibă o întrevedere la locuința mea, mai exact la locuința părinților mei din str. Sapienței nr.1, lângă Podul Mihai Vodă. Timp de două ore, ing. Virgil Ionescu și av. Radu Budișteanu au pledat pentru unitatea Mișcării Legionare de pe poziția cultului consecvent al Adevărului și, tot timp de două ore, Horia Sima a ascultat fără să articuleze vreun cuvânt și fără să iasă din tăcerea lui sistematică. Omul venise la întâlnire nu pentru a stabili o înțelegere, ci pentru a cumpăra cât mai mult, fără a dezvălui nimic din ale lui. Eu n-am participat la discuții și am preferat să nu-mi iau niciun angajament.

În a doua jumătate a lui septembrie 1940, am fost pus de două ori în situația de a veni în contact personal cu Horia Sima. La 20 septembrie 1940, mă vizitează d-l Puiu Protopopescu, marele industriaș de la Slatina și mare patriot român. Dânsul era furios și mi-a cerut să-l însoțesc la o audiență pe care o ceruse – și o obținuse – la Horia Sima, în dubla calitate a acestuia de șef al Mișcării Legionare și de Vice-președinte al guvernului.

Ce se întâmplase? Mișcarea Legionară nominalizase ca prefect al județului Olt pe un legionar cu numele de Georgescu. Acesta nu era licențiat al Universității, cum cereau legile Administrației de Stat, ci era doar un mic funcționar comercial la moara „Aluta", proprietatea d-lui Puiu Protopopescu. Instalat ca prefect la 15 septembrie 1940, acest Georgescu, chiar a doua zi – în 16 septembrie, a venit cu Corpul de Control al Statului să verifice gestiunea financiară pe ultimii trei ani a morii „Aluta". Aceasta, conform proverbului: „Țiganul cînd s-a văzut împărat, întîi pe tată-su l-a spînzurat". Operațiunea de control financiar s-a încheiat fără nicio culpă sau infracțiune din partea morii „Aluta", dar domnul Puiu Protopopescu venise la București să ceară respectarea legii administrative care, pentru funcția de Prefect de județ, prevedea obligativitatea studiilor universitare.

Cum era firesc, l-am însoțit pe domnul Puiu Protopopescu la Președinția Consiliului de Miniștri, care atunci era în Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei. Horia Sima a refuzat audiența și l-a trimis pe dl. Puiu Protopopescu la subsecretarul de Stat av. Horia Cosmovici. Acesta l-a ascultat pe dl. Protopopescu și a decis: „Legea pune condiția studiilor universitare pentru guvernarea în care prefecții decid în mod individual. Dar acum guvernează Mișcarea Legionară, unde deciziile se iau în colectiv și munca se desfășoară în echipe. Deciziile fiind colective și munca fiind în echipă, cade condiția de studii universitare pentru orice funcție în stat." Sentința subsecretarului de stat l-a înspăimântat pe d-l Puiu Protopopescu, care a cerut audiență la g-ral Ion Antonescu, șeful suprem al regimului legionar.

Chiar în timpul audienței, g-ral Ion Antonescu a cerut să i se prezinte evidența nominală a șefilor legionari din județul Olt cu menționarea studiilor și diplomelor pe care le au, i-a selectat pe cei cu studii universitare și l-a nominalizat ca prefect de Olt pe avocatul Nicolae Runcan, ca fiind cel mai înaintat în vârstă.

În cele 127 de zile ale pseudo-guvernării legionare, av. Nicolae Runcan a fost un prefect model de capacitate, model de cinste și model de bunăvoință. N-a făcut decât lucruri bune și a mulțumit pe toată lumea legionară și nelegionară. Copiii băcanului Dicuță au devastat Sinagoga din orașul Slatina și prefectul Nicolae Runcan i-a identificat în 24 de ore, a reparat stricăciunile cu fonduri de la Prefectură și, de atunci, a pus la Sinagogă un polițist, ca pază permanentă. La evenimentele din 20-24 ianuarie 1941 s-a înțeles cu col. Andrei Nasta să nu existe conflict între legiune și armată și să se aștepte în pace ce se va decide la București. Prefectul Nicolae Runcan a fost unul dintre cei mai admirabili oameni ai epocii de atunci și noi, legionarii, îi suntem recunoscători pentru a fi fost un model perfect. A murit în anul 1947, de edem pulmonar acut, în timpul unei deplasări în provincie cu motocicleta și, cu toate străduințele mele, nu i-am putut fi de folos. Pledase un proces la o Judecătorie din provincie și s-a întors seara târziu la domiciliu, în str. D-na Oltea, supraobosit de transportul cu motocicleta și suprasupărat de necinstea judecătorilor.

A doua oară când l-am văzut pe Horia Sima, a fost la sfârșitul lui septembrie sau începutul lui octombrie 1940. Sunt chemat la telefon de ing. Corneliu Cassasovici, un mare industriaș în țesătorii și profesor la Politehnica din București. Dânsul întocmise un plan de armonizare între industria română și industria germană și intenționa să-l supună atenției atât generalului Ion Antonescu, ca Șef al Statului Român, cât și lui Horia Sima, ca șef al Mișcării Legionare. Nu știu cum și-a prezentat planul în fața g-ral Ion Antonescu, dar mie mi-a cerut să-i obțin o audiență și să-l însoțesc la Horia Sima.

M-am dus la Președinția Consiliului de Miniștri și directorul de cabinet, Traian Borobaru, mi-a fixat o audiență de 30 de minute pentru a doua zi, la ora 10^{00} dimineața. La ora stabilită, ing. Corneliu Cassasovici și cu mine ne-am prezentat pentru audiență.

Ce-am văzut și ce am auzit sunt de pomină pentru istorie.

În sala de așteptare eram 12 solicitanți, majoritatea din provincie. Printre aceștia, cpt. Soare, primarul orașului Galați, și av. A. Ibrăileanu, zis Scaraba, șeful organizației legionare din județul Covurlui. Toți solicitanții stăteam în picioare, cu spatele la zid și, în totală tăcere, așteptam chemarea în audiență. Trece ora 10^{00} și ne apropiem de ora 11^{00}. Se deschide ușa și apare Horia Sima, care în totală tăcere, se așază pe scaun, la biroul directorului de cabinet Traian Borobaru.

Ce credeți că a făcut timp de peste o jumătate de oră? N-a scos un cuvânt și nici nu ne-a primit pe noi, solicitanții. A luat cutia cu corespondență, tocmai atunci adusă de poștă, a început să deschidă plicurile și să citească scrisorile. Timp de peste o jumătate de oră, n-a pronunțat decât un comentariu de câteva cuvinte. Deschizând un plic și citind o scrisoare, a exclamat: „Uite-o și pe asta! Acum doi ani susținea că nici nu mă cunoaște și acum mă felicită că sunt ministru și că mă admiră de zeci de ani!" După ce a citit toate scrisorile, s-a ridicat de pe scaun și, fără a ne adresa vreun cuvânt sau vreo privire, a reintrat în biroul său de vicepreședinte al Guvernului. A reapărut directorul de cabinet Traian Borobaru care ne-a introdus în audiență, în ordinea programată.

Prof. ing. Corneliu Cassasovici a expus timp de 30 de minute necesitățile industriei române și posibilitățile industriei germane. După câte am înțeles eu, să vindem produse fabricate și nu materii prime, în special țesături și mobilier, și să cumpărăm aparatură de maximă precizie și mașini de ultimă generație. Prof. ing. Corneliu Cassasovici și-a însoțit explicațiile cu niște planșe complicate și cu niște

statistici savante, rugând să fie studiate cu atenție pentru a se putea înfăptui industrializarea României pe anumite direcții, cu materii primite și cu mână de lucru din țară. Pe tot parcursul audienței, Sima n-a scos un cuvânt și părea a nu da nicio atenție planurilor prezentate de Corneliu Cassasovici. În schimb, am avut impresia că mă studia pe mine și că încerca să identifice ce sentimente ascunse și ce gânduri ascunse aveam eu față de persoana lui.

Fix după 30 de minute a sunat un ceas și Horia Sima ne-a semnalat cu degetul că audiența este terminată, întrucât înțelesese perfect despre ce era vorba.

Ajunși afară, pe Calea Victoriei, ing. Cassasovici se oprește în loc și mă privește în ochi: „Cum ați reușit, domnule Milcoveanu, să alegeți ca șef un asemenea dobitoc și să-l puneți pe scaunul unde înainte a fost Corneliu Codreanu?" Evident că nu era nimic de comentat la diagnosticul unuia dintre cei mai inteligenți și mai competenți români din epoca interbelică. Prof. ing. Corneliu Cassasovici avea doi copii – o fată și un băiat – care, amândoi, reprezentau maximum de curățenie sufletească, maximum de strălucire intelectuală și maximum de elan patriotic.

De atunci, de la sfârșitul lui septembrie sau începutul lui octombrie 1940, nu l-am revăzut pe Horia Sima. Niciodată nu i-am cerut audiență, niciodată nu m-a chemat. Legăturile mele cu Mișcarea Legionară s-au limitat pe linie organizatorică la Anton Hoidas, șeful cuibului „Axa" și, pe linie ideologică, la patronii mei: Prof. Traian Brăileanu și farmacist Vasile Iasinschi.

Să trecem acum pe planul medico-profesional.

În secolul al XIX-lea, renașterea națională a românilor s-a înfăptuit și Statul Român modern s-a construit plecând de la întrebarea: „Ce e bine pentru Țară?" Exact la fel, în Mișcarea Legionară nimeni nu s-a gândit la propria sa persoană și toți am activat sau ne-am agitat punându-ne o singură întrebare: „Ce este bine pentru Țară?" Astfel, în primii 10 ani, sub conducerea lui Corneliu Zelea Codreanu niciun legionar n-a cerut nimic și toți legionarii am așteptat să aflăm ce se judecă și ce se decide ierarhic. Marea forță a Mișcării Legionare a fost capacitatea lui Corneliu Zelea Codreanu de a cunoaște necesitățile de rezolvat ale societății și posibilitățile cadrelor de a face față. Cu această concepție și cu această convingere despre Mișcarea Legionară, am așteptat disciplinat, la locul meu, și nu m-am dus niciodată să cer ceva sau să propun ceva noului conducător, Horia Sima.

În septembrie 1940, mi-am început activitatea ca asistent universitar la Clinica Medicală de la Spitalul Colentina și ca medic consultant la Uzinele și domeniile Reșița din str. Vasile Alecsandri nr. 4. La Clinica Medicală din Spitalul Colentina, Prof. dr. N. Gh. Lupu mi-a încredințat un salon cu bolnavi la et. I și, pentru studenți, cursul de *„Analiză simptomatică a raționamentului diagnostic"*. Nu semiologia, care este depistarea simptomelor și care se predă studenților din anul III, ci analiza cauzală a simptomelor, în scopul utilizării lor pentru raționamentul diagnostic. Acest curs de analiză simptomatică și de raționament diagnostic a fost instituit pentru prima dată în lume de Prof. dr. Ion Nanu-Muscel la Spitalul Colțea din București și eu l-am asimilat în anii când am funcționat ca extern și apoi ca intern la acea clinică. Prof. dr. N. Gh. Lupu mi-a încredințat acest curs tocmai pentru că eram cel mai tânăr dintre asistenții săi și, evident, mi-a oferit șansa unei îmbogățiri cantitative și a unei dezvoltări calitative pe parcursul anilor următori.

La Uzinele și Domeniile Reșița, eram trei medici consultanți, cu program de consultație la cabinet și la domiciliu. În plus, două zile pe săptămână, răspundeam la orice oră din zi și din noapte pentru urgențe în teren, deplasându-ne cu automobilul instituției. Această uriașă întreprindere, UDR, își avea centrala în București și dispunea de mici ateliere și mici șantiere în jurul Bucureștiului.

Spre sfârșitul lui septembrie 1940, am conceput un proiect pentru a organiza pe cont propriu o asistență medicală la domiciliu, așa cum în prezent este instituția cu

numele de „Salvarea". În acest scop, am făcut oferte la marile instituții și la marile întreprinderi din București pentru a le consulta salariații la domiciliile lor în caz de îmbolnăvire. Aproape jumătate din întreprinderile particulare solicitate au acceptat să încheie contract, întrucât era în interesul patronilor ca salariații lor să fie cât mai mulțumiți. La Uzinele Titan-Nădrag-Călan din str. Ion Câmpineanu nr. 4, administratorul delegat, d-l Costel Vișoianu, mi-a spus că în prealabil trebuia să ceară încuviințarea patronului Max Auschnit, care era condamnat la închisoare și care nu a făcut obiecție cu privire la apartenența mea politică și și-a dat aprobarea.

Deschid o paranteză pentru a explica cum marele industriaș și marele finanțist Max Auschnit a ajuns să fie condamnat la cinci ani închisoare pentru infracțiunea de „evaziune fiscală". La 30 ianuarie 1933, Hitler a devenit cancelarul Germaniei, cu un program de revizuire a tratatelor de pace de după Primul Război Mondial. Prin reprimarea rebeliunii din interiorul Partidului Național Socialist, noul regim al lui Hitler s-a consolidat definitiv și a apărut posibilitatea de a se relua războiul în interiorul Europei.

Cum tratatul de la Versailles interzicea fabricarea de armament pe teritoriul Germaniei, a apărut ideea ca Hitler să cumpere armament din afara granițelor Germaniei. Auschnit i-a propus regelui Carol al II-lea ca, împreună, să cumpere Uzinele Saint-Etienne din Belgia și să fabrice arme pentru a i le vinde lui Hitler. Proiectul s-a înfăptuit în 1935, cu jumătate de capital în proprietatea lui Auschnit și jumătate de capital în proprietatea regelui Carol al II-lea. Perspectivele mirifice de mare îmbogățire, cu vânzări de armament, s-au prăbușit pe neașteptate în februarie 1936, când Hitler a intrat cu armata în bazinul industrial al Renaniei și când Germania a început să-și fabrice singură armamentul necesar pentru revanșa militară. Tot în 1935, plebiscitul organizat de Societatea Națiunilor în provincia industrială Sarre a readus această provincie la Germania.

Inevitabila consecință a acestor împrejurări a fost falimentul Uzinei de Armament a lui Auschnit și a regelui Carol al II-lea, de pe teritoriul Belgiei. S-au acumulat mari datorii către furnizorii de materii prime, către zecile de mii de muncitori angajați și către organele de fisc belgiene. În loc să câștige, patronii au pierdut și Auschnit a fost de părere ca pagubele să fie suportate la egalitate de ambii proprietari ai întreprinderii. Regele n-a fost de acord și a decis să plătească numai Auschnit, întrucât ideea nefericită a lui fusese. În cursul certei, Auschnit l-a făcut pe Carol al II-lea escroc, iar acesta s-a răzbunat, montându-i un proces de mare evaziune fiscală. În fața autorității regale, Auschnit a pierdut procesul și a ajuns să fie condamnat la 5 ani închisoare. Procesul și arestarea au avut loc în 1939 și Auschnit și-a terminat pedeapsa în vara lui 1944. Se zice că Auschnit a fost îmbrăcat în uniformă de ocnaș, cu dungi orizontale, și că Regele se distra privind fotografiile.

Altă întreprindere care a acceptat propunerea mea a fost Uzinele de Electricitate ale Bucureștiului. Directorul General, ing. Nicolae Caranfil, m-a chestionat în audiență, înainte de a semna contractul de colaborare. M-au surprins întrebările de politică pe care mi le-a pus și, ulterior, am aflat că el, ing. Nicolae Caranfil, era șeful serviciilor de spionaj ale Angliei în România.

La începutul lui octombrie 1940, Corpul Medical din București este convocat în ședință extraordinară la sediul din blocul Carlton al Asociației Generale a Medicilor din România. În cadrul voinței de stat totalitar, dictatura regală schimbase titulatura de Asociația Generală a Medicilor în cea de Colegiul Medicilor, cu conducere numită de sus în jos și recunoscută de Adunarea Generală prin pasivitate sau prin aplauze. Ultimul Comitet astfel numit și astfel recunoscut era prezidat de marele chirurg dr. Victor Gomoiu și avea în componență mari medici cu prestigiu și autoritate. Odată cu noul regim, Statul Național Legionar, Ministerul Sănătății Publice a decis alt Comitet de conducere și a convocat Adunarea Generală a

Medicilor din București. Blocul Carlton era pe B-dul Ion C. Brătianu, astăzi Nicolae Bălcescu, la întretăierea cu str. Aristide Briand, fostă Regală, astăzi Ion Câmpineanu. Etajul I al clădirii era în întregime proprietatea și sediul Asociației Generale a Medicilor, devenită Colegiul Medicilor.

Din partea Ministerului Sănătății și, deci, din partea Statului Legionar, a venit ca delegat Marin Bărbulescu – originar din Drăgășani, județul Vâlcea și frate cu marele comandant legionar avocatul Victor Bărbulescu. În sală eram prezenți circa o mie de medici din București. Delegatul Ministerului anunță decizia de înlocuire a Comitetului de Conducere și propune un nou comitet, format din trei persoane: chirurgul dr. Vasile Steopoe din Spitalul Filantropia, internistul dr. Nicolae Stoichiță din Spitalul Colțea și oftalmologul dr. Dumitru Lăzărescu, tot din Spitalul Colțea. S-au început discuții și mai mulți oratori au cerut: a) mărirea numărului la cinci membri și b) votarea individuală a celor propuși drept noi conducători.

Marin Bărbulescu a acceptat și a cerut să se facă din sală propuneri de completare. Eu stăteam pe un rând din mijlocul sălii și, din spatele meu, se ridică Prof. dr. Nicolae Ioanid, care mă împinge spre prezidium, strigând: „Acesta este reprezentantul nostru, dr. Șerban Milcoveanu". Din altă parte a sălii a fost propus marele pediatru dr. Mircea Popovici-Lupa de la Spitalul de copii Grigore Alexandrescu.

S-a votat prin ridicarea mâinii drepte și se pare că am avut cele mai multe voturi favorabile. Astfel, s-a constituit noul Comitet de conducere: dr. Mircea Popovici-Lupa, dr. Nicolae Stoichiță, dr. Vasile Steopoe, dr. Dumitru Lăzărescu și dr. Șerban Milcoveanu.

În prima ședință de comitet, s-au luat două hotărâri: a) să nu alegem președinte și să activăm drept conducere colegială și b) să revenim la titulatura democrată de Asociația Generală a Medicilor. La a doua ședință, s-a hotărât lărgirea comitetului, decizia urmând a fi aprobată de următoarea Adunare Generală. Din vechiul Comitet dr. Victor Gomoiu, intenționam să-i cooptăm pe chirurgul dr. Grigore Lăzărescu și pe chirurgul dr. Vasile Plătăreanu. Iar ca noi propuneri, am avut intenția să solicităm colaborarea unor medici de mare valoare: dr. Ion Pavel, dr. Sergiu Stoicescu, dr. Haralamb Angelescu, dr. Mircea Constantinescu și dr. Vasile Panaitescu.

Următoarea Adunare Generală a Medicilor era fixată pentru 9 noiembrie 1940, când s-a produs nenorocirea cutremurului. La sediu erau trei posturi salarizate: un casier, pe numele său Repețeanu, precum și o secretară și o arhivistă, ale căror nume nu le-am reținut în memorie. Comitetul nostru a decis ca cei trei funcționari care nu erau medici să rămână în continuare în funcție. Pentru președintele Asociației, era prevăzută o indemnizație bănească egală sau aproape egală cu salariul minim al unui medic. În unanimitate, Comitetul a decis ca eu să activez fără nicio indemnizație și ca banii respectivi să fie împărțiți între doi medici refugiați de la Cluj-Napoca: dr. Laurențiu Voicu-Vereș și dr. Buzdugan, specialist în ortopedie.

Pe la jumătatea lui octombrie 1940, s-a primit de la Cabinetul g-ral Ion Antonescu o adresă prin care ni se cerea să acceptăm, după modelul din cel de-al III-lea Reich, separarea medicilor evrei față de medicii români. Adresa era însoțită de un nou regulament de funcționare, tradus cuvânt cu cuvânt după cel în vigoare la Berlin. În acest nou regulament se prevedea interdicția medicilor evrei de a consulta bolnavi români, cu excepția cazurilor de urgență. Comitetul nostru nu a fost de acord cu separarea medicilor evrei de medicii români, dar ne-am dat seama că nu ne putem opune, întrucât ordinul venea de la Berlin și întrucât cererea de adoptare era semnată de g-ral Ion Antonescu. Proiectul a fost retrimis la Președinția Consiliului de Miniștri, cu o singură semnătură, care confirma primirea, și fără cele cinci semnături ale comitetului. În paralel, l-am convocat pe Prof. dr. Maximilian

Popper şi l-am asigurat personal că toate consulturile făcute de medicii evrei aveau să fie certificate de către noi, drept asistenţă medicală de urgenţă. Această atitudine a noastră a fost bine înţeleasă de Prof. dr. Maximilian Popper ca fiind obligaţia României de a răspunde la imperativul epocii de atunci, *recte* la doctrina mai mult sau mai puţin antisemită a celui de-al III-lea Reich. În 1954-1956, l-am reîntâlnit pe Prof. dr. Maximilian Popper la Spitalul Caritas şi dânsul, pe cât a putut, a frânat excesul de pasiune al unor medici evrei împotriva mea.

Să evocăm ce s-a întâmplat la cutremurul din 9 noiembrie 1940. Adunarea Generală a început pe 9 noiembrie 1940, la ora 19^{00}. S-a discutat intens realcătuirea Comitetului de conducere, precum şi despre trei proiecte medico-profesionale. Primul proiect prevedea constituirea unor cercuri de studii din toate domeniile medicinii sociale. Adică, solicitarea şi convocarea de medici participanţi, fără condiţie de apartenenţă politică şi numai cu bunăvoinţa de a contribui la sănătatea publică, instituţiile sanitare, învăţământul public şi cercetarea ştiinţifică. La apelul nostru de colaborare au răspuns şi mulţi medici nelegionari, cum îmi amintesc: neurologul dr. Nicolae Vasilescu şi nutriţionistul Prof. dr. I. Pavel. Noi l-am solicitat şi pe dr. Ştefan Milcu, care a rămas să ne dea răspunsul.

Alt proiect a fost să fondăm şi să lansăm o revistă de referate medicale ştiinţifice. Adică mici rezumate din toate publicaţiile medicale din lume, inclusiv Japonia şi America, şi care revistă de referate semnate să aibă titlul „Pionierat în Terapeutică". Al treilea proiect luat în consideraţie a fost să apărăm de uitare şi să lansăm pe plan internaţional descoperirile şi invenţiile româneşti din medicină şi igienă. În special, descoperirea insulinei de către Prof. dr. Nicolae Paulescu, descoperire care fusese însuşită – pentru a nu spune furată – de canadienii Frederick Banting, Charles Best si J.J. McLeod. Şedinţa s-a încheiat la miezul nopţii, cu aprobarea, în principiu, a celor trei proiecte mai sus amintite.

După plecarea asistenţei, am rămas în şedinţă noi, Comitetul de Conducere. Şedinţa s-a prelungit până la ora trei dimineaţa, când ne-am despărţit să mergem la domiciliile noastre. Mă însoţea pe stradă casierul Asociaţiei, Repeteanu. După câteva sute de metri, dânsul îmi spune: „N-am închis casa de fier şi banii Asociaţiei pot fi sustraşi mâine de femeia de serviciu. Să ne întoarcem şi să fiţi şi dvs. de faţă când număr banii şi închid casa de fier." Banii erau toţi la locul lor; n-am sesizat capcana întinsă şi am plecat din blocul Carlton la ora 3^{20} dimineaţa (3 h 20').

Abia ajuns la domiciliu, lângă Podul Mihai Vodă, la ora 3^{40} s-a produs cutremurul, cu magnitudinea de 7 grade pe scara Richter. Instinctiv, m-am întors în oraş şi, spre stupefacţia mea, am văzut că blocul Carlton se prăbuşise cu totul. Fapt extraordinar, la faţa locului, la parterul Creditului Minier, era deja instalat un post de prim-ajutor chirurgical al conf. dr. Dan Berceanu, venit de la domiciliul său, din B-dul Dacia. Câteva zeci de minute mai târziu au sosit în jur de 1.000 de legionari, sub comanda economistului Sandu Valeriu, originar din judeţul Botoşani. Aceşti legionari s-au aşezat ca spiţele roţii şi au început să ridice cărămizile prăbuşite, trecându-le din mână în mână. După alte câteva minute, a sosit la faţa locului un batalion din arma Geniului, sub comanda unor ofiţeri, care au început să sape un tunel, pentru a salva de sub etajele dărâmate nişte presupuşi supravieţuitori din subsolul clădirii. Personal nu am informaţii concrete, dar militarii genişti susţineau că, de sub dărâmături, se auzeau zgomote, făcute de oameni încă în viaţă.

Operaţiunile legionarilor şi ale militarilor au durat toată ziua şi, după ştiinţa mea, nu s-au găsit supravieţuitori în subsolul clădirii. Au scăpat cu viaţă doar câteva persoane pe care seismul le-a surprins în mansarda clădirii, care căzuse peste etajele prăbuşite. Dacă seismul s-ar fi produs cu 7 ore înainte, şi-ar fi putut pierde viaţa toţi cei aproape 1.000 de medici participanţi la şedinţa noastră.

La vremea respectivă s-a discutat mult cauza dezastrului. Cu o lună înainte, la începutul lui octombrie 1940, avusese loc un mic cutremur care crăpase zidurile

clădirii. Iar cu circa două luni înainte, deci în august sau septembrie 1940, proprietarul cinematografului de la parter secţionase stâlpul de rezistenţă al clădirii, pentru a instala câteva scaune în plus pentru spectatori. Evreul proprietar al cinematografului plecase din România chiar în ziua cutremurului şi autorităţile judiciare i-au arestat, spre a-i judeca drept responsabili, pe arhitectul Cantacuzino, care făcuse propunerea de secţionare a stâlpului de rezistenţă, şi pe arhitectul Ştefan Burcuş, care dăduse aprobarea. Procesul a avut loc un an mai târziu şi cei doi arhitecţi au fost achitaţi drept victime ale regimului legionar. Arhitectul Dumitru Cantacuzino n-a scăpat chiar complet de furia g-ral Ion Antonescu, care l-a trimis pe front în linia I, cu ordin special secret. Sentinţa de achitare s-a justificat prin depoziţia unor martori prezentaţi ca specialişti în cutremure şi care au susţinut că unda cutremurului a fost îngustă şi a avut efect numai pentru blocul Carlton.

Evenimentul cel mai important a fost participarea Asociaţiei Generale a Medicilor la Congresul Internaţional de Medicină de la sfârşitul lui noiembrie 1940, la Marburg, în Germania.

Întrucât medicina înseamnă studiu neîntrerupt, pe parcursul întregii vieţi a medicului, şi întrucât în fiecare lună apar noutăţi de clinică şi terapeutică, congresele naţionale şi, mai ales, cele internaţionale au devenit indispensabile şi sunt o dovadă de vitalitate. Ştiinţa – şi, cu atât mai mult, medicina – nu are localizare teritorială sau limitare istorică şi reprezintă un bun sau, mai exact, un tezaur al întregii omeniri. În schimb, fiecare om de ştiinţă îşi are Patria sa, care-i dă stimul în muncă şi străduinţa emulaţiei, inclusiv cercetătorii din ştiinţele medicale. Mult mai multă creativitate şi, evident, mult mai mult devotament are omenirea diferenţiată pe naţiuni concurente, decât omenirea omogenizată, asemenea nisipului din deşert şi asemenea apei din ocean. Este legea unităţii în diferenţiere şi a progresului prin concurenţă. Dovada celor de mai sus sunt congresele naţionale şi, mai ales, congresele internaţionale ale oamenilor de ştiinţă.

Atunci, la începutul lui noiembrie 1940, au sosit patru invitaţii pentru un mare Congres Internaţional de Medicină la Marburg, în Germania. Acolo se află Institutul de Seruri şi Vaccinuri al Germaniei, fondat de Emil von Behring, care a trăit între 1854 şi 1917. Emil von Behring este pentru Germania exact ceea ce este Louis Pasteur pentru Franţa, adică sumumul creativităţii în medicină, titularul premiului Nobel în 1901. Astfel, o invitaţie era pentru Facultatea de Medicină din Bucureşti, care l-a delegat pe conf. dr. Haralamb Angelescu – născut la 30 iunie 1898 în comuna Spătărei, judeţul Teleorman. O altă invitaţie era pentru Institutul de Seruri şi Vaccinuri Dr. Ion Cantacuzino, care l-a delegat pe dr. Gh. Istrati – şef de secţie şi născut la 4 septembrie 1898, în Tecuci. O a treia invitaţie era pentru Facultatea de Medicină Veterinară, care nu a delegat pe nimeni, fără explicaţii. O ipoteză este că ar fi fost delegat un profesor universitar care, în ultimul moment, a primit interdicţie de la şefii săi oculţi din Masonerie.

A patra invitaţie a fost pentru Asociaţia Generală a Medicilor din România, care m-a delegat pe mine, drept încurajare, întrucât eram cel mai tânăr din Comitetul de conducere. Delegaţia noastră de trei persoane a plecat din Bucureşti cu misiunea dată de ministrul Sănătăţii Publice – farmacistul Vasile Iasinschi şi de ministrul Educaţiei Naţionale, Prof. Traian Brăileanu: „să reprezentăm Ştiinţa Medicală Românească".

La Budapesta am făcut o haltă de 24 de ore, pentru ca dr. Gh. Istrati să viziteze Institutul de Seruri şi Vaccinuri al Ungariei. Ungurii ne-au primit cu foarte multă politeţe şi cu foarte multă bunăvoinţă şi cu toţii am rămas uluiţi cât de bine cunoşteau cercetările ştiinţifice şi publicaţiile medicale din România.

La Berlin, am fost luaţi în primire de dr. Frantz Wilhelm Wocaleck, reprezentantul Colegiului Medicilor din Germania şi originar din Transilvania – cred că din Năsăud. Dânsul vorbea româneşte şi, pe tot timpul Congresului, ne-a arătat o

prietenie, o solidaritate şi un sentiment de adevărat frate al românilor, aşa cum în 1916-1918 s-au manifestat şi medicii francezi din misiunea militară Mathias Berthelot. Dânsul vorbea cu pasiune despre Transilvania şi despre admirabilul popor român, care va avea viitor de aur prin tripla alianţă militară, politică şi economică cu Germania naţional-socialistă.

La lucrările Congresului Internaţional de Medicină au susţinut câte o comunicare dr. Haralamb Angelescu şi dr. Gh. Istrati, care amândoi ştiau bine limba germană.

După cele trei zile ale Congresului din Marburg, au urmat vizite de studiu ştiinţific la peste 20 de institute de cercetări, mari spitale şi uzine farmaceutice din întreaga Germanie. Aceste vizite făcute de toţi participanţii la congres au fost extraordinar de instructive şi au arătat medicilor din întreaga omenire cât de productive sunt inteligenţa, munca şi organizarea germane. La Institutul de Alimentaţie ni s-a arătat sinteza de proteine comestibile din flora microbiană crescută pe cărbune extras din subsol. La Institutul de Medicină Tropicală ni s-a spus că Germania nu are colonii, dar ea face cercetări ştiinţifice pentru întreaga omenire de pe planetă. La Berlin am vizitat două mari spitale: Spitalul Robert Koch de boli contagioase şi Spitalul Charité de Medicină Internă şi Chirurgie Generală. Primul spital avea camere mici, numai de două paturi, fără niciun fel de comunicare a bolnavilor; iar al doilea avea mici saloane grupate ca alveolele unui acin bronhopulmonar. La Uzinele farmaceutice „Bayer" ni s-a arătat procesul de fabricaţie a Neosalvarsanului, produs unic în lume pentru tratamentul infecţiei sifilitice. Inventatorul este un evreu chimist Ehrlich Paul (1854-1915), care a luat premiul Nobel în anul 1908. Primul produs cu numele de Salvarsan a fost obţinut la cea de-a 606-a experienţă; iar al doilea produs, perfecţionat, cu numele de Neosalvarsan, a fost obţinut la a 914-a experienţă. Toate fiolele de Neosalvarsan erau supuse unui curent electric, care depista prezenţa aerului în loc de vid total şi deci existenţa unei microfisuri în peretele de sticlă al fiolei. Tot foarte instructive au fost vizitele la uzinele Merck din Darmstadt şi la uzinele Scherin din Berlin.

Extraordinar de interesantă a fost vizita la Complexul de uzine I.G. Farben-Industrie, cu un teritoriu de sute de hectare între localităţile Leverkusen şi Elberfeld. Vizita a început cu un mic incident, pe care îndrăznesc a-l evoca.

Noi, cei 2.000 de participanţi la congres, eram adunaţi într-un mare amfiteatru. A venit directorul general, care ne-a salutat în limba germană şi apoi ne-a întrebat în ce limbă să ne prezinte istoricul uzinelor şi proiectele de cercetare ştiinţifică, precizând că putea vorbi în oricare din limbile universale. În amfiteatru erau americani, canadieni, sudamericani, africani, indieni, australieni, chinezi, japonezi, ruşi etc. Noi, cei trei români, eram în mijlocul amfiteatrului, în banca a 8-a.

La cererea directorului general ca asistenţa să opteze pentru una din limbile universale, niciunul dintre cei 2.000 de congresişti n-a binevoit sau n-a îndrăznit să răspundă. Eram în Germania, la o întreprindere germană, dar marea majoritate a participanţilor la congres, de pe cele cinci continente, cunoştea limba engleză. Văzând tăcerea sălii, directorul general şi-a reînnoit întrebarea. Nici la a doua cerere nu s-a formulat vreo opţiune. Atunci, directorul general ne-a spus în limba germană: „Înseamnă că îmi acordaţi mie dreptul de a decide". Întrucât nu s-a pronunţat nimeni din partea congresului, directorul general a continuat: „Eu decid să-l întreb personal pe cel mai tânăr dintre dumneavoastră". Odată cu aceste cuvinte m-a arătat pe mine, care eram în banca a 8-a.

Mă ridic şi spun: „Nous vous prions de nous présenter en langue française."

Directorul general întreabă: „Vous êtes roumain?"

Eu: „Oui. Je suis roumain de Bucarest."

Directorul general : „C'est explicable. C'est explicable. Les Roumains aiment les françaises. La France protège la Roumanie. C'est explicable."

M-am reaşezat în bancă. Directorul general ne-a vorbit timp de o oră într-o franceză literară ca la Academia Franceză din Paris. Ne-a prezentat istoricul uzinelor, laboratoarele de analiză şi sinteză, temele de cercetare şi proiectele de viitor. I.G. Farben-Industrie din Germania este un complex industrial şi ştiinţific egal sau mai mare decât cel din Anglia şi cel din SUA.

După şedinţa din amfiteatru, toţi participanţii la congres am fost invitaţi să cunoaştem direct laboratoarele şi uzinele. Deplasarea de la un edificiu la altul se făcea într-un fel de tren mic, cu vagoane acoperite. Într-un edificiu, am văzut 500 de chimişti lucrând fiecare în câte un laborator mic, cu tot felul de aparate şi reactivi. Într-un alt edificiu, am văzut cum se fabricau produsele biologice ; toţi salariaţii erau în costume etanşe, de nu li se vedeau decât ochii şi nasul. Ni s-a spus că personalul feminin primea oficial, în fiecare lună, pentru zilele de menstruaţie, câte două zile de concediu plătit. În alt edificiu, am văzut o instalaţie industrială automată de cca. doi metri lungime şi 10 m înălţime, care avea numai doi muncitori: unul la intrarea materiilor prime şi altul la ieşirea produselor finite. Într-o clădire se fabrica hiperită-lost şi ni s-a spus că cel de-al III-lea Reich nu utiliza arma aerotoxică, dar se pregătea pentru a se apăra în caz de invazie inamică. Idem, foarte impresionantă era imensa bibliotecă.

Întreg Congresul Internaţional era în admiraţia lui I.G.Farben-Industrie şi a directorului său general, în acelaşi timp mare chimist şi excelent manager, aşa cum în România era ing. Nicolae Malaxa: mare inginer şi excelent manager.

Îmi permit a introduce aici o paranteză. În 1942, acel director general din Germania a venit la Bucureşti să fondeze o sucursală sau o filială a lui I.G.Farben-Industrie în România. Persoana lui de încredere la Bucureşti era un medic german, dr. Emil Schmidigen, care ştiu că locuia pe str. C. Sandu Aldea. Prima dorinţă a directorului general din Germania a fost să mă caute pe mine, pentru o posibilă colaborare ştiinţifică. Dr. Schmidigen s-a interesat şi a aflat că eram trimis undeva, pe frontul de Est. Chiar dânsul mi-a relatat faptul, după terminarea războiului.

Urmează ceva extraordinar de important. După terminarea Congresului şi după vizitele ştiinţifice, dr. Frantz Wilhelm Wocaleck ne-a condus pe noi, delegaţia română: a) în audienţă la ministrul Sănătăţii Publice, dr. Conti şi b) la sediul central al Colegiului Medicilor din Germania. Aici, dr. Frantz Wilhelm Wocaleck a pledat insistent şi eu am fost invitat să primesc o bursă pentru un an de specializare în medicină internă, la Clinica Prof. Bergman din Spitalul Charité.

Invitaţia oficială a fost trimisă la Bucureşti după evenimentele din ianuarie 1941, şi g-ral Ion Antonescu a socotit-o drept o nouă dovadă de vinovăţie. Am aflat de acea invitaţie abia în anul 2003, din cartea intitulată „*Armata şi Legiunea*", care conţine documente istorice, adunate din arhive de către cercetătoarea Dana Beldiman de la Institutul Antitotalitar din Bucureşti. Apare întrebarea dacă acel document german n-a fost cumva cauza pentru care g-ral Ion Antonescu m-a trimis în faţa instanţei de judecată, cu acuzaţia de „Rebeliune" şi, fiind achitat de Tribunalul Militar Bucureşti, m-a internat în lagărul de la Târgu Jiu, pe lista comuniştilor. S-ar putea, însă, să fi avut o contribuţie mult mai mare numele meu pronunţat de g-ral Aurel Aldea într-un anume context, cum voi relata mai departe.

Înainte de a părăsi Germania, pentru a ne întoarce la Bucureşti, delegaţia noastră a făcut o vizită la Ambasada Română din Berlin. Aici ne-a primit ministrul nostru, Costi Greceanu, căruia i-am povestit tot ce văzusem şi tot ce auzisem la Congresul Internaţional de Medicină de la Marburg. Ne impresionase la maximum Domack, primul chimist din lume care a sintetizat sulfamidele roşii, cu numele de *prontosil*, şi sulfamidele albe, cu numele de *domack*.

În paranteză, amintesc trista soartă a ministrului Costi Greceanu. Dânsul era diplomat de carieră, era căsătorit cu o nemţoaică extraordinar de frumoasă şi avea o

simpatie deosebită pentru Mişcarea Legionară. După evenimentele din 20-24 ianuarie 1941, g-ral Ion Antonescu l-a demis din funcţia de ambasador, l-a mobilizat cu ordin special secret în linia I a frontului antisovietic şi el a murit în împrejurări nelămurite, fiind îngropat în pământ străin. Oficial, s-a spus că l-a omorât o bombă aruncată de aviaţia sovietică, dar nu este exclus ca un agent SSI să-i fi azvârlit o grenadă în spate, aşa cum a fost asasinat şi Prof. Ion Dobre în ajunul audienţei la mareşalul Ion Antonescu.

Ne întoarcem la vizita făcută de noi la Ambasada Română de la Berlin, la începutul lui decembrie 1940, după Congres. La audienţă asistau mai mulţi diplomaţi din personalul ambasadei. Unul dintre aceştia vine la mine recomandându-se Silviu Orbonaş şi mă roagă să vin în biroul lui, pentru o discuţie confidenţială. Mă strânge cu mâna de braţ, se uită drept în ochii mei şi îmi spune: „Simt că sunteţi un mare patriot român şi vreau să vă dau o informaţie foarte secretă şi foarte importantă". Deschide casa de fier, scoate un dosar şi îmi spune: „Acesta este Tratatul Economic recent semnat între România şi Germania. Citiţi aici, Articolul 10, care vă priveşte pe dumneavoastră, Corpul medical şi Sănătatea Publică."

Tratatul era semnat de g-ral Ion Antonescu, ca şef al Statului Român, şi de Victor Dumitriuc, ca subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naţionale. În Articolul 10 se scria, negru pe alb, că România suprimă monopolul fabricării de seruri şi vaccinuri şi lasă liber importul de seruri şi vaccinuri din străinătate. Silviu Orbonaş mă întreabă: „Vă daţi seama ce înseamnă acest Articol 10?" Eu: „Înseamnă desfiinţarea Institutului Dr. Cantacuzino din Bucureşti şi înlocuirea lui cu Institutul Behring din Germania." Silviu Orbonaş: „Exact. Acum rămâne să decidă patriotismul din persoana dumitale."

Tratatul era foarte secret şi nimeni din Mişcarea Legionară nu-l cunoştea. Abilitatea – pentru a nu spune viclenia – generalului Ion Antonescu a fost să le comunice miniştrilor legionari numai ceea ce le angaja responsabilitatea şi să le ascundă ceea ce era cu adevărat esenţial în guvernarea Statului.

Cu voia lui Silviu Orbonaş, am făcut o copie după textul acestui Articol 10.

M-am întors la Bucureşti cu gândul de a da alarma şi de a-l anula. M-am interesat cine era ministrul Economiei Naţionale şi am aflat că se numea Gheorghe Leon şi că nimeni din Bucureşti nu-l cunoştea. Mă întreb dacă nu era fiul unui mare biolog din Iaşi, care era un fel de socialist-comunist şi care avusese o polemică ştiinţifică cu Prof. dr. Nicolae Paulescu. După 6 martie 1945 au fost arestaţi şi condamnaţi toţi miniştrii de după 1940, cu excepţia acestui ministru, Gh. Leon – singurul care n-a fost arestat şi n-a fost judecat. La Mişcarea Legionară nu se putea interveni, şi aceasta, din două motive. Primul motiv: Mişcarea Legionară nu participa la adevărata guvernare a statului şi g-ral Ion Antonescu doar se afişa cu ea, pentru a avea credibilitate în Germania. Al doilea motiv: Horia Sima avea teamă de persoana mea mai mult decât aveam eu oroare de persoana lui şi, deci, nu exista posibilitate de comunicare.

Singura posibilitate de acţiune era să alarmez şi să mobilizez opinia publică. În scopul acesta, m-am adresat profesorului Gh. Zotta, pe care l-am întâlnit la o şedinţă ştiinţifică. În anul I de Medicină îi fusesem student la cursul de Zoologie şi în anul III, student la cursul de Parazitologie. La ambele examene luasem nota 10 şi, pentru desenele din caietele cu imagini de paraziţi şi de insecte, rămăsesem prezent în memoria iluştrilor săi asistenţi: domnişoara Iordan, domnişoara Mardare şi dr. Constantin Ionescu Dorohoi. La citirea textului din Articolul 10, Prof. dr. Gh. Zotta a rămas împietrit de spaimă; i-am dat o copie să o arate celorlalţi trei profesori directori ai Institutului dr. Ion Cantacuzino: Prof. dr. Constantin Ionescu-Mihăeşti, Prof. dr. Mihail Ciucă şi Prof. dr. Dumitru Combiescu. În primii ani de facultate dădusem examen cu dânşii şi le rămăsesem devotat pentru înalta lor valoare ştiinţifică.

Sesizaţi, cei patru mari profesori s-au dus la Preşedinţia Consiliului de Miniştri cerând audienţă g-ral Ion Antonescu. Nu au fost primiţi. G-ral Ion Antonescu trimite un aghiotant să-i întrebe pentru ce anume cereau audienţă. Aghiotantul se reîntoarce din cabinetul Generalului şi le spune profesorilor că problema este de competenţa Ministerului Sănătăţii Publice şi să se ducă în audienţă la Ministrul Vasile Iasinschi. Ca toţi miniştrii legionari, acesta nu ştia nimic despre Tratatul de Alianţă Economică cu Germania. Ministrul Vasile Iasinschi îi primeşte pe profesori în audienţă şi, după ce îi ascultă, le spune părerea lui personală: „Dacă Tratatul este deja semnat de domnul General, înseamnă că nu se mai poate face nimic. Unde este semnătura domnului General, acolo este decizia definitivă a ţării." Cei patru mari profesori se întorc la Institutul Dr. Ion Cantacuzino zdrobiţi de durere, posedaţi de scepticism şi convinşi că nu se mai putea face nimic.

Aflând cele de mai sus, m-am dus la Institutul Dr. Ion Cantacuzino şi am cerut Prof. dr. Constantin Ionescu-Mihăeşti şi Prof. dr. Mihail Ciucă să fie preluată de noi această problemă a serurilor şi vaccinurilor; nu de Mişcarea Legionară, ci de Asociaţia Generală a Medicilor. Am redactat adresa de protest către Conducătorul Statului, g-ral Ion Antonescu, şi ceilalţi membri – dr. Mircea Popovici-Lupa, dr. Vasile Steopoe, dr. Nicolae Stoichiţă şi dr. Dumitru Lăzărescu – au semnat alături de mine; evident, având aceleaşi gânduri şi aceleaşi sentimente. În final, textul cerea să fie traşi la răspundere cei care semnaseră Tratatul. Sesizarea noastră către g-ral Antonescu merită, într-adevăr, să fie inclusă în colecţia de documente capitale din istoria politică a României contemporane.

Joi dimineaţa, la ora 8^{00}, am depus-o, cu număr de înregistrare, la Cancelaria Preşedinţiei Consiliului de Miniştri din Palatul Victoria. Rezultatul s-a produs exact în a treia zi. Duminică dumineaţa, la 9^{00}, un automobil ministerial mă ia de la domiciliu, din str. Sapienţei nr.1, şi mă duce direct la Ministerul Economiei Naţionale, la subsecretarul de stat Victor Dimitriuc. Acesta îmi citeşte, spre luare la cunoştinţă, rezoluţia pusă de g-ral Ion Antonescu pe textul meu protestatar.

Iată textul celebrei decizii a g-ral Ion Antonescu:

„1.- Se şterge din tratat textul Articolului 10 şi Ministerul Economiei Naţionale va încunoştiinţa partea germană.

2.- Pentru orice problemă din viitor în legătură cu serurile şi cu vaccinurile se vor încunoştiinţa premergător şi se va ţine seama de Institutul Dr. Ion Cantacuzino şi de Colegiul Medicilor.

3.- Prezenta rezoluţie se va citi celor care au semnat protestul.

(S.S. general Ion Antonescu,
Conducătorul Statului)"

După citirea cu voce tare a celor de mai sus, Victor Dimitriuc mi-a spus: „Nu era nevoie să mergeţi până la d-l g-ral Ion Antonescu. Trebuia de la început să veniţi la mine şi eu rezolvam pe tăcute această problemă." Ulterior, m-am interesat cine era acest Victor Dimitriuc şi am aflat, fără să mi se dea dovezi, că era ucrainean din Bucovina şi „omul de încredere al nemţilor pe linie economică".

Să mi se îngăduie a deschide o paranteză. În jurul anului 1980, la Societatea de Istorie a Medicinii s-a sărbătorit jubileul de la fondarea Institutului Dr. Ion Cantacuzino şi aproape 100 de ani de fecundă activitate. Conferenţiarul şi cei 8-10 însoţitori ai lui erau toţi nişte comunişti împuţiţi, care se erijau în cei mai mari oameni de ştiinţă ai României şi singurii descendenţi legitimi ai Prof. dr. Ion Cantacuzino.

Din public, am luat cuvântul şi am evocat extraordinarul curs teoretic despre imunitate şi despre alergie pe care ni-l făcuse Prof. dr. Ion Cantacuzino la Facultatea de Medicină, în octombrie-decembrie 1933, înainte de a deceda prin pneumonie francă lobară la 14 ianuarie 1934. Până aici, am fost tolerat să vorbesc.

Apoi, am evocat cele descrise mai sus, despre Articolul 10 din Tratatul secret, despre sesizarea către ataşatul comercial Silviu Orbonaş, despre protestul semnat de noi, conducerea Asociaţiei Generale a Medicilor, şi despre istorica rezoluţie a g-ral Ion Antonescu, Conducătorul Statului.

Cele pronunţate de mine au stârnit indignarea furioasă a celor 8-10 comunişti pretinşi „autentici Cantacuzinişti", care m-au huiduit cu diagnosticul cum că nu era nimic adevărat şi că sunt un mincinos. Comportamentul comuniştilor pseudo-cercetători şi pseudo-cantacuzinişti din Bucureşti era în perfectă concordanţă cu îndrumările programatice ale ideologului lor din Paris: Jean-Paul-Sartre (1905-1980) „Le marxysme est l'horizon indépassable de notre culture." Mare dreptate a avut Corneliu Zelea Codreanu când, în iunie 1936, a spus cu voce tare: „Comuniştii sunt marii criminali ai secolului XX şi socialiştii sunt marii imbecili ai secolului XX."

Să revenim la Asociaţia Generală a Medicilor, în iarna 1940-1941, când s-au petrecut patru evenimente, pe care le vom analiza succesiv: sinuciderea dr. Ion Marcu, cooperativa medico-farmaceutică Paulescu-Gerota-Şumuleanu, încercarea de desfiinţare a Asociaţiei Medicilor şi scandalul cu Sanatoriul Sf. Elisabeta.

Nu-mi amintesc exact ziua, dar sigur spre sfârşitul anului 1940, medicina românească a fost zguduită de o tragedie unică în România. Este vorba despre dr. Ion Marcu, un om tare cumsecade şi blând, de origine israelită şi căsătorit cu o românca, asistent universitar la Catedra de Farmacologie a Prof. dr. Socrate Lalu şi cercetător ştiinţific la Institutul de Fiziopatologie Prof. Dr. Daniel Danielopolu din Spitalul Filantropia.

La 4 iulie 1940, venise la putere guvernul ing. Ion Gigurtu – Prof. Mihail Manoilescu, cu misiunea regală de a adapta politica externă la Naţional-Socialismul german şi de a obţine o alianţă militară cu cel de-al III-lea Reich. În acest scop, de adaptare şi alianţă, noul guvern român a aplicat legislaţia naţional-socialistă şi i-a eliminat pe evrei din întregul aparat de stat şi din toate funcţiile publice. Astfel, dr. Ion Marcu a fost eliminat din funcţia sa de la Facultatea de Medicină, dar a rămas cercetător ştiinţific la Laboratorul de Farmacodinamie al Institutului din Spitalul Filantropia.

În toamna lui 1940, Prof. dr. Daniel Danielopolu a fost cuprins de panică şi a luat nişte măsuri pe care nu i le ceruse nimeni în mod oficial. În cadrul acestor măsuri autodecise, i-a eliminat din Institut pe cei trei medici evrei – dr. N. Grüngold, dr. Schwartz, dr. Ion Marcu, precum şi pe laborantul Gh. Petrovici, care era român şi comunist. Acesta din urmă a avut o funcţie publică de mare însemnătate în regimul comunist de după 6 martie 1945 şi, după ştiinţa mea, nu ştiu să fi făcut fapte rele. Eliminat mai întâi din universitate şi apoi din institut, dr. Ion Marcu a intrat în panică şi şi-a pierdut instinctul de conservare. A venit să ceară ajutor la Asociaţia Generală a Medicilor, dar nu m-a găsit pe mine, singura persoană din conducere pe care o cunoştea. Pierzând ancora în societate şi pierzând direcţia în viaţă, s-a dus acasă şi s-a sinucis. Noi, Asociaţia Generală a Medicilor, n-am ştiut nimic şi numai după 1989 am aflat că, la înmormântarea lui, discursul funerar a fost pronunţat de Prof. dr. Socrat Lalu. În numele Medicinii româneşti propun ca în viitor să i se facă un bust de martir al Medicinii, care să fie plasat la Facultatea de Medicină din Bucureşti. Foarte probabil, comunitatea evreiască nu va fi de acord, întrucât dr. Ion Marcu a încălcat legea rasistă a mozaismului şi avea vinovăţia de a se fi căsătorit cu o românca. În memoria noastră, a celor din generaţia noastră, el nu poate fi uitat, întrucât a fost un adevărat om de ştiinţă şi un om bun, devotat României.

A doua realitate de evocat este iniţiativa noastră de a fonda o Cooperativă a medicilor, a farmaciştilor şi a veterinarilor, pentru preluarea industriei farmaceutice din România. Această industrie avea proprietari evrei, care se găseau în tratative secrete

cu diverşi capitalişti, mai puţin din România şi mai mult din Germania. După toate informaţiile, capitaliştii germani cumpărau cu valută occidentală laboratoare din această industrie. Astfel, industria farmaceutică din România trecea din proprietatea unor evrei – cetăţeni ai statului român, în proprietatea unor germani, cetăţeni ai unui stat străin. Asociaţia Generală a Medicilor a făcut un apel de participare către românii medici, farmaciştii şi veterinari şi, astfel, am constituit o vastă cooperativă, cu numele de „Paulescu-Gerota-Şumuleanu". Adică, cei trei mari profesori cu care se mândreşte medicina românească pe plan mondial. M-am dus la subsecretarul de stat de la Ministerul de Finanţe, comandantul legionar Gheorghe Papanace, care ne-a aprobat proiectul şi ne-a promis tot sprijinul lui.

M-am dus la o bancă – mi se pare cu numele de CRISOVELON, cu sediul la Palatul Şuţu – care ne-a promis cea mai largă susţinere posibilă. Drept prim nucleu al proiectatei cooperative, am cumpărat de la un român, Misir, micul laborator „Farma-Olt" din Calea Griviţei, care avea doi funcţionari: Baciu şi Irimescu.

Apoi, pe neaşteptate, s-au produs evenimentele din 20-23 ianuarie 1941 şi, la propunerea lui Eugen Cristescu-Ion Stănescu, atotputernicul dictator g-ral Ion Antonescu a desfiinţat Cooperativa „Paulescu-Gerota-Şumuleanu" şi a schimbat complet conducerea Asociaţiei Generale a Medicilor. Astfel, proiectul nostru a rămas doar o amintire şi propun ca în viitorul Tratat de Istoria Medicinii Româneşti să fie reprodus apelul nostru pentru fondarea Cooperativei „Paulescu-Gerota-Şumuleanu". Se poate vedea ce sensibilitate socială şi ce reactivitate profesională a avut Corpul Medical Român în acea epocă mult controversată din iarna 1940-1941.

Al treilea eveniment demn de semnalat a fost încercarea de desfiinţare antidemocratică a Asociaţiei Generale a Medicilor. Originea evenimentului este 50% copierea legislaţiei naţional-socialiste din Germania şi 50%, supărarea generalului Ion Antonescu pe Asociaţia Generală a Medicilor.

La începutul lui noiembrie 1940, sunt chemat la Ministerul Educaţiei Naţionale şi ministrul Prof. Traian Brăileanu îmi spune textual: „Am cererea g-ral Ion Antonescu să pensionez de la Facultatea de Medicină pe Prof. dr. Frantz Rainer, de Anatomie, şi pe Prof. dr. Ştefan Nicolau, de Dermatologie. Noi, legionarii, suntem pentru democraţia socială şi, ca atare, facem ce se decide de jos în sus de către Corpul Medical interesat. Pune în discuţia Adunării Generale cererea g-ral Ion Antonescu şi eu, ministrul Educaţiei Naţionale, voi face exact ce decide Corpul Medical Român."

Deschid o paranteză pentru a explica problema pensionărilor forţate din Universităţi. Învăţământul superior din România beneficia, încă dinainte de Primul Război Mondial, de ceea ce se numeşte „autonomie universitară". Profesorii universitari nu erau numiţi de Ministerul Educaţiei Naţionale, ci aleşi, prin vot secret, de către Consiliul profesoral al respectivei Facultăţi. Conform autonomiei universitare, profesorii erau inamovibili până la vârsta de pensionare, adică până la 70 de ani, şi profesoratul li se putea prelungi cu 2 ani, numai în cazuri excepţionale şi tot prin vot secret, de către Consiliul Profesoral. În pragul terorii carliste, în septembrie 1938, Armand Călinescu obţinuse un Decret Regal zis „Legea scelerată", prin care profesorii universitari erau pensionaţi automat la vârsta de 65 de ani şi rămânea la latitudinea Ministerului Educaţiei Naţionale să le prelungească sau nu profesoratul, din an în an, până la vârsta de 72 de ani. Scopul acelei „Legi scelerate" a lui Armand Călinescu era intimidarea şi disciplinarea profesorilor universitari, pentru a se conforma pasiv la noul regim al dictaturii carliste.

La data aceea, în noiembrie 1940, împlineau vârsta de 65 de ani Prof. dr. Francisc Rainer, de Anatomie, şi Prof. dr. Ştefan Nicolau, de Dermatologie. Catedra de Anatomie nu era vânată de nimeni, dar Clinica de Dermatologie din Spitalul Colentina era dorită cu lăcomie de g-ral dr. Scarlat Longhin. Acesta a ajuns în audienţă la g-ral Ion Antonescu, care convins că face bine pentru ţară, a

ordonat Ministerului Educației Naționale să-l pensioneze pe Prof. dr. Ștefan Nicolau și să-l numească profesor pe g-ral dr. Scarlat Longhin.

Conform misiunii primite de la ministrul Prof. Traian Brăileanu, am pus în discuția Adunării Generale problema pensionării celor doi profesori. Adunarea Generală s-a scandalizat de aplicarea „Legii scelerate" a lui Armand Călinescu și, în huiduieli în loc de aplauze, a votat în unanimitate prelungirea activității celor doi profesori până la vârsta de 70 ani. Nu a existat niciun glas și niciun vot împotriva deciziei noastre. Ministrul Educației Naționale, *recte* ministrul Prof. Traian Brăileanu, și directorul Prof. Traian Herseni și-au însușit decizia Asociației Generale a Medicilor. În schimb, s-a înfuriat împotriva noastră g-ral Ion Antonescu, care îi trata pe legionari ca pe niște tineri recruți și care înțelegea să guverneze România exact așa cum se comanda la cazarmă.

O săptămână mai târziu, secretarul general al Ministerului Sănătății, ilustrul chirurg și patriot dr. Alexandru Popovici, îmi spune: „Milcoveanu, te vom numi director în Minister și vei trece aici cu toată arhiva Colegiului Medicilor". Noțiunea de „Asociația Generală a Medicilor" face parte din sistemul regimului democratic moștenit de noi de la Ionel I.C. Brătianu, mareșalul Alexandru Averescu și Iuliu Maniu. Noțiunea de Colegiul Medicilor face parte din Statul totalitar: a fost instituită de dictatura carlistă, preluată de dictatura antonesciană și continuată de regimul comunist.

Alarmat de cele aflate de la dr. Alexandru Popovici, am decis o mare adunare generală a Asociației Generale a Medicilor și l-am invitat pe ministrul Sănătății Publice, farmacistul Vasile Iasinschi, să ne onoreze cu prezența. După dărâmarea blocului Carlton la cutremur, adunările generale ale Asociației Medicilor se țineau în amfiteatrul din Piața Romană nr. 8, la sediul Asociației Generale a Inginerilor din România. În paranteză, amintesc că nici inginerii legionari nu voiau ca Asociația Generală a Inginerilor (AGIR), liberă și independentă, să fie transformată în Colegiul Inginerilor, de salariați în subordinea guvernului.

Adunarea noastră generală din Piața Romană nr. 8 a fost, într-adevăr, grandioasă. Au participat peste 1.000 de medici, printre care mai mulți profesori universitari. Eu am prezentat primele concluzii ale celor adunate și discutate de cercurile noastre, care funcționau pe specialități la Asociația Medicilor. Am insistat pe dezvoltarea și întărirea spitalelor județene și pe înzestrarea acestora cu automobile-ambulanță, care să facă legătura cu circumscripțiile rurale sanitare și care să-i aducă în capitala județului pe bolnavii din comune, din sate și din cătune. Aceste comune, sate și cătune trebuie să se simtă articulate organic și solidarizate funcțional cu spitalul județean din respectiva capitală de județ. Aici este o mare și acută problemă de psihologie socială, care impune completarea reciprocă a democrației și a naționalismului.

La sfârșitul ședinței, ministrul Sănătății, Vasile Iasinschi, vine la mine, îmi strânge mâna și îmi spune: „Îți mulțumesc, Milcoveanu, că m-ai invitat. Eram cât p-aici să fac o prostie și să semnez."

Ulterior, am aflat că era vorba de decretul dat de g-ral Ion Antonescu pentru subordonarea Corpului Medical Direcției numite „Resurse umane de specialitate", din cadrul Ministerului Sănătății Publice, la fel ca în cel de-al III-lea Reich și ca în armată.

Să reținâ istoria că în cele 127 de zile de pseudo-guvernare, Mișcarea Legionară nu s-a făcut complice la suprimarea libertății și la etatizarea profesiunii medicale. După evenimentele din 20-24 ianuarie 1941, noul ministru al Sănătății Publice, Prof. dr. Petre Tomescu, a avut aceeași opinie și, până la jumătatea lui martie 1941, a menținut fără modificări prezența Comitetului nostru și independența Asociației. Abia la jumătatea lui martie 1941 și la presiuni ultimative, ministrul Sănătății Publice a demis Comitetul nostru legionar și a nominalizat un singur conducător, în persoana agregatului dr. Gh. Marinescu, mare chirurg urolog și un om tare bun și cumsecade.

Să trecem acum la cel de-al patrulea eveniment, care s-a dovedit a avea un efect de bombă explozivă. Încă din liceu, aflasem de la bunicul meu, Prof. dr. Constantin Severeanu (1840-1930), despre o formidabilă escrocherie în lumea medicală din București.

După războiul din 1877 și la sugestia g-ral Carol Davila, Regina Elisabeta – poeta Carmen Silva – lansase un proiect grandios în favoarea sănătății publice. Și anume, a) fondarea unui Institut de selectare și educare a surorilor de caritate și b) fondarea unui sanatoriu cu plată, destinat să devină proprietatea Institutului Surorilor de Caritate. Pentru clădirea și înzestrarea acestui sanatoriu cu plată, Casa Regală donase 50% din fonduri și Regina a apelat la medicii bucureșteni, pentru ca fiecare să contribuie cu câte o mică parte socială. Articolul 4 din Statutul de fondare specifica: „Din veniturile sanatoriului, să se răscumpere părțile sociale depuse de medicii practicieni și, astfel, în final, întreg sanatoriul să devină proprietatea monopol a Institutului Surorilor de Caritate." Sanatoriul s-a construit și clădirea încă mai există, pe str. Arh. Mincu, între Șos. Kiseleff și Monumentul Aviatorilor. După numele donatoarei, sanatoriul a primit numele de Sf. Elisabeta și a funcționat până la venirea comuniștilor la putere. Nu se știe cum, administratorul sanatoriului a ajuns să fie un evreu, Hönnig, căsătorit cu Silvia, fiica marelui g-ral Artur Voitoianu, evreu austriac creștinat. Pe parcursul anilor, administratorul Hönnig a cumpărat pe ascuns părțile sociale depuse de medici și, astfel, a ajuns să dețină 50% din proprietatea sanatoriului. Între 26 septembrie și 30 noiembrie 1919, am avut un guvern în care g-ral Artur Voitoianu era în același timp prim-ministru și ministru de Interne. La 25 octombrie 1919, PCR a organizat a 2-a aniversare a revoluției bolșevice din Rusia și, drept concluzie – invadarea Palatului Regal pentru detronarea Regelui Ferdinand I și instituirea Republicii Socialiste Sovietice Române.

Pentru reprimarea acțiunii de invadare a Palatului Regal, prim-ministrul – totodată ministru de Interne – g-ral Artur Voitoianu a cerut regelui Ferdinand I un Decret Regal prin care Casa Regală acceptă și consacră inversarea textului articolului 4 din Statutul Sanatoriului Sf. Elisabeta, veniturile sanatoriului având să servească nu la răscumpărarea celor 50% părți sociale depuse de medici, ci la răscumpărarea celor 50% făcute donație de Casa Regală, astfel încât Sanatoriul Sf. Elisabeta să nu mai ajungă proprietatea singulară a Institutului Surorilor de Caritate.

Eu cunoșteam cele de mai sus încă din 1926-1927 și, în octombrie 1940, mi-am adus aminte și m-am interesat. În calitate de președinte al Asociației Generale a Medicilor, am vizitat Institutul Surorilor de Caritate, iar conducătorii acestuia, dr. Ion Mamulea și Prof. dr. Mihail Manicatide, mi-au explicat că ei nu aveau nici curajul cetățenesc și nici puterea politică să revendice proprietatea sanatoriului. Institutul Surorilor de Caritate, încă din 1919, introdusese acțiune în Justiție, dar din Înalt Ordin și prin consens general, procesul nu se judeca și se aștepta trecerea a 20 de ani, pentru prescripție. Timpul de prescripție era pe terminate și ultimul termen încă posibil era atunci, în octombrie 1940.

La Cernăuți, îl cunoscusem pe comandantul legionar av. Ion Țurcanu, care atunci, în octombrie 1940, numea comisari de românizare la întreprinderile cu proprietari evrei. Acești comisari de românizare, selectați de av. Ion Țurcanu și numiți de Mișcarea Legionară, aveau trei scopuri. Primul scop era să-i împiedice pe proprietarii evrei să-și vândă întreprinderile unor eventuali cumpărători din Germania. Al doilea scop, ca întreprinderea să funcționeze fără nicio încetinire sau întrerupere și producția economică a țării să meargă mereu înainte. Al treilea scop, să înceteze lupta de clasă alimentată de exploatarea muncitorilor de către patroni și să se meargă spre armonia socială cerută de Corneliu Zelea Codreanu.

I-am expus problema lui Ion Țurcanu și acesta, drept soluție, m-a numit prompt comisar de românizare la Sanatoriul Sf. Elisabeta. Aici, am dat de Hönnig, care

mi-a explicat că sanatoriul nu era proprietate particulară, ci o Societate Anonimă cu acțiuni în posesia multor particulari și cu Prof. dr. Nicolae Gheorghiu ca președinte al Consiliului de Administrație. Se aștepta sosirea la fața locului a Prof. dr. Nicolae Gheorghiu, care să mă dea afară ca pe un impostor venit fără niciun drept.

Sanatoriul Sf. Elisabeta avea doi interni: viitorul dr. Matei Negrea și viitorul psihiatru dr. Petrescu, care m-au asigurat că nu exista nicio Societate Anonimă cu mulți proprietari și că singurul proprietar era Hönnig, toate acțiunile fiind ale lui. Văzând că nu puteam rezolva problema prin bună înțelegere cu Hönnig, care mă poftise afară, și nici cu Prof. dr. N. Gheorghiu, care nu mai venea, m-am decis să apelez la justiție și m-am adresat Procurorului General al Statului, care se numea Gheorghiade. Întrebându-mă în ce calitate făceam reclamația, am răspuns că în calitate de Președinte al Asociației Generale a Medicilor, care era protectoarea firească și necesară a surorilor de caritate.

Timp de o lună, procuratura n-a făcut nimic și reclamația mea părea să fi fost azvârlită la gunoi. Nu aceasta a fost realitatea. În primele zile ale lunii ianuarie 1941, am aflat pe cale particulară că Președinția Consiliului de Miniștri cumpărase Sanatoriul Sf. Elisabeta cu 27.000.000 de lei, din care Veturia Goga luase 5.000.000 drept șpagă, ca intermediară între evreul Hönnig și conducătorul Statului, g-ral Ion Antonescu.

Indignat de cele întâmplate, m-am dus din nou la procurorul Gheorghiade și, în cursul discuției, am acuzat Justiția că prin pasivitate se făcuse complice la o escrocherie în dauna Statului și în dauna Națiunii. Procurorul Gheorghiade a tăcut și a raportat ministrului de Justiție, Prof. Mihai Antonescu. Acesta a găsit soluția de rezolvare, precum se va vedea.

Eram în primele zile ale lui ianuarie 1941. Eu locuiam la părinții mei, în str. Sapienței nr.1. Într-o dimineață, la 8^{00}, sosește un automobil ministerial și un funcționar mă invită la Președinția Consiliului de Miniștri, la Palatul Victoria.

În anticameră, observ patru comisari de poliție, stând pe scaune, cu uniformele lor negre, cu epoleți galbeni ca de aur. Funcționarul mă introduce într-o cameră și, la birou, îl recunosc pe ministrul de Justiție, Prof. Mihai Antonescu. Acesta începe să citească reclamația făcută de mine la Parchetul General al Statului și apoi, tot cu voce tare, citește extrasul din Jurnalul Consiliului de Miniștri publicat în Monitorul Oficial, conform căruia Statul Român cumpărase cu 27.000.000 de lei Sanatoriul Sf. Elisabeta. După ce a citit cele două acte, m-a acuzat de dublă rebeliune. Mai întâi, rebeliunea de a mă împotrivi unei decizii luate de Stat în condiții perfect legale. Apoi, trădare în interiorul Mișcării Legionare, întrucât Jurnalul Consiliului de Miniștri era semnat de toți miniștrii legionari, în frunte cu Horia Sima, Vasile Iasinschi, Traian Brăileanu, g-ral C-tin Petrovicescu, C-tin Papanace, Alexandru Constant și alții pe care nu mi-i amintesc.

Uitându-mă în ochii lui Mihai Antonescu, l-am întrebat ce explicație dădea următoarei contradicții : o lege macroistorică, Tratatul Economic dintre România și Germania, nu avea nicio semnătură a miniștrilor legionari, în timp ce legea minoră a cumpărării unui sanatoriu medical avea semnăturile tuturor miniștrilor legionari din Guvern. Ministrul Justiției, Prof. Mihai Antonescu, n-a putut răspunde la întrebarea mea și a reiterat acuzația de rebeliune față de Statul Român și de trădare în Mișcarea Legionară. Cum dânsul nu înceta acuzațiile și amenințările, toate răcnite, m-am ridicat de pe scaun și am spus: „Prin limbajul pe care îl întrebuințați, ați decăzut din poziția de ministru de Justiție și eu plec, neavând ce vorbi cu dumneata."

Mihai Antonescu a început să răcnească și mai tare: „Domnule Procuror General, am fost insultat și agresat în calitatea mea de ministru al Justiției și vă rog să aplicați legea și să arestați infractorul."

Spre uimirea mea totală, se deschide un perete al încăperii și, dintr-o ascunzătoare săpată în zid, apare procurorul, care în numele legii, mă declară arestat pentru

ultraj la adresa guvernului. În aceeași secundă, vin cei patru comisari în uniformă neagră cu fireturi de aur, mă prind de brațe și, spunând că la nevoie pot utiliza cătușe, îmi ordonă să merg cu ei. Procurorul Gheorghiade merge cu noi și, cu un automobil ministerial, ajungem cu toții la Prefectura Poliției Capitalei. Intrăm în subsol și, pe ușa unei camere, citesc pe o plăcuță „Comisar Popa". Mi se iau curea-ua, cravata și șireturile de la pantofi, probabil pentru a nu mă sinucide. Din sertarul unui birou, procurorul Gheorghiade scoate niște coli ministeriale, să ancheteze modul în care săvârșisem culpa sau infracțiunea de ultragiere a d-lui ministru de Justiție. I-am spus: „Dați-mă în judecată și voi explica în instanță cum s-au petrecut lucrurile și din ce cauză s-au petrecut". N-a mai continuat anchetarea și am fost băgat într-o sală mare, numită arestul comun, laolaltă cu vagabonzi, derbedei, hoți de buzunare, cerșetori și alții, în total vreo 20-30 de persoane.

Arestarea mea a ținut trei ore și, pe la ora 12^{00}, a venit din nou procurorul Gheorghiade. M-a luat din arest și, tot în limuzină ministerială, m-a readus la palatul din Piața Victoriei. De data asta, m-a introdus în alt birou, unde l-am văzut stând în picioare pe g-ral Ion Antonescu și, alături, pe Prof. Mihai Antonescu.

Era ziua de 8 ianuarie 1941, a doua zi după Sf. Ioan, patronul Generalului.

G-ral Ion Antonescu mă privește drept în ochi și mă somează să-i răspund la următoarea întrebare: „În conștiința dumitale de român și de legionar, crezi că g-ral Ion Antonescu este capabil de a face o faptă necinstită și de a încălca legile statului?"

Eu răspund prompt: „Nu. Sunt absolut convins că sunteți un om cinstit și că respectați legile."

G-ral Ion Antonescu: „Dacă ai această convingere despre persoana mea, atunci află că a trebuit să iau această decizie și că nu am încălcat legile statului. Sanatoriul este plătit nu din bugetul Statului, ci din fondurile secrete ale Ordinii Publice, pentru care legea nu cere niciun act justificativ."

Întrucât am acceptat toate explicațiile, ministrul de Justiție, Mihai Antonescu, mi-a cerut să semnez o declarație scrisă de dânsul în același sens. Declarația a fost dată publicității și se găsește în ziarele epocii.

După semnare, g-ral Ion Antonescu s-a uitat din nou în ochii mei și, cu voce apăsată, mi-a spus: „Eu personal v-am adus în guvern și eu personal vă mențin în guvern; aveți toată țara împotriva voastră și din toate părțile mi se cere să vă azvârl afară. Ieri am fost felicitat pentru ziua onomastică și toți generalii, fără nicio excepție, mi-au cerut aprobarea să fiți dați afară cu forța."

G-ral Ion Antonescu ridică mâna dreaptă și încovoaie indexul, adăugând: „Este suficient să mișc un deget și armata vă atacă cu foc continuu."

Închei aici episodul cu Sanatoriul Sf. Elisabeta.

În cele ce urmează, voi încerca să evoc și să analizez cum s-a dezlănțuit și cum s-a desfășurat marea tragedie națională a **războiului civil dintre Armata Română și Mișcarea Legionară**.

„....Pe Şerban Milcoveanu îl cunosc. Este un bun medic. Şi apoi era foarte interesant ce povestea, testimonia unei epoci care a fost fierbinte, care a produs un ferment extraordinar în societatea românească şi de la un om care e autentic, şi sincer, şi comunicativ."

Alexandru Paleologu

„Dr. Miicoveanu este unul dintre foarte puţinii români în viaţă care au trăit toate marile evenimente ale istoriei României din secolul al XX-lea...

De-a lungul îndelungatei sale vieţi, Dr. Milcoveanu a observat şi a înregistrat cu un ochi critic desfăşurarea evenimentelor, fiind adeseori chiar implicat în aceste schimbări istorice.

În calitate de preşedinte al Societăţii Studenţilor în Medicină şi, mai târziu, al Uniunii Naţionale a Studenţilor Creştini din România, Dr. Milcoveanu s-a aflat în centrul mişcărilor naţionaliste studenţeşti, care spre deosebire de majoritatea mişcărilor politice studenţeşti din Europa de azi, au avut un impact direct asupra politicii la nivel înalt. ... În condiţiile în care mişcarea studenţească număra aproximativ patru sute de organizaţii separate şi în care Mişcarea Legionară devenea din ce în ce mai puternică, amintirile Dr. Milcoveanu despre activităţile sale de student din anii '30 fac lectura cu atât mai fascinantă.

(...) Acest volum de memorii îl poartă pe cititor prin istoria României din 1929 până în 1989."

Dr. Rebecca Haynes
University College London,
School of Slavonic and East European Studies

ISBN 978-973-1750-71-2